

~~258~~

S.

S.

ica
ria
ca

8

2330

68

3

Glosa In Cantica.

~~258~~

7

68

1
Biblioteca del Colegio de San Agustín

Illustrissimo dño dño alfonso de aragonia miseracione diuina archiepo cesaragustano. Jacob' epus xponopolitan' suo dño metuēdo salutē cū pspitate plurimam optat. Su priorib' dieb' dñe illustrissime plurimoz religiosoz ceterozqz literatoz viroz vebemēti exhortatione sui vexat' ac discruciat'. vt cantica canticoz salomonis q̄ intellectu difficili ma et iextricabilia sunt et habent: in lucē apperire vellē: ad hoc vt illi fierent doctiores. Ipse vero hoc aīo pietans q̄ magnaz puinciā humeris meis imponerem et pene mihi difficile laboriosūqz videret. tū ob mun' publicū quo fūgo. tū ob plurias occupatiōes tā familiares q̄ domesticas quib' obuoz. tū ob ingrauescētē etatē meaz. q̄ laborib' iuue tutis minie rñdet: hoc eis spōdere recusauī. Nouissime autē venit ad me sapientissimus sacre theologie interpres et pffesor magister michael figuerola tue illustrissime dñatiōis pceptor qui tua vice et noīe me vnice rogauit precibusqz ptendit: vt aliquid ex illo vasto sacre scripture agro: cui operā et studiū dare expetis: rimari conarer qd̄ doctna et sciētia cumulatū eēt: et tue excellētē dignū haberet. Ego autē summa cupiditate duct' insex/niendi illustrissime dñationi tue ac parēdi tuis ipezijs. Ad faciendū qd̄ iubebas illico me accinxi oī vite mee discrimini obociendo. Quā ob rē cū toti' sacre scripture vniuersum campuz e vestigio peragrassem. Nil mihi magis decoz atqz vtile neqz tua amplitudine dignū vt mea fert oppinio visuz est: q̄ ipa salomōis cantica canticoz. In quib' salomō inē xpm et eccliam sponsam suā mutuū explicat amorē vnūquēqz fidelē xpianū incitās et intendens: vt scripturā sacrā i sponsam ducat suā. Eas igitur ob res aīo institui meo ne tam p̄ciosa supellex icognita extaret. neminē nisi dñationē tuā illustrissimaz dignam existimauit et cui sati' dicare deberē. Cū sit tibi optima indoles/nobilissimū pspicacissi/mūqz ingenius. humanitas. liberalitas ingens. aī magnitudo. ac studioz sacre scripture voluptas vebemēs et oblectatio. tū eēt quia i hac tempestate nra inē oēs ex clara familia natos aut regio sanguie creatos qui docti sint atqz hēant p̄ illustrissimā dñationē tuaz mihi occurrit nemo. tū eēt ob summā dignitatē q̄ existis et mun' eccliaasticū: quo fūgeris et vices regias quas i toto regno aragōie geris. iō sacrā scripturā te minime latere aut fugere existimauī. Verū. n. vero cogitās me cū hoc op' intuendū in tanta eruditissimoz h̄ratissimozqz viroz ipi' vrbis et regni nec nō tui senat' canonicoz concione et copia q̄ maxima est qui ingenio et prudentia pollent singulari. Et q̄ nō sit ita cōptū atqz expo/ litū ea eloquentia: eo dicendi ornatuz: vt par est et sibi p̄scribit ratio. vereoz ne illud par ui faciant. Atqz eo nō in minozē animi incertitudinē. hesitationēqz coniect' sum. q̄ fuit noster cicero: cū libzū de officijs: quē ad marchū filiū dedit: qui atbenis sub cratipo pse/ ueraret auditor. In quib' ginasijs et pboz et eloquentissimoz viroz frequentia erat. Textū volens ac expetens tue inclite dñationi morē gerere: hoc op' expressi vti rectius valui. et eo stilo scolastico et pingui minerua/ vt sic dixerim/ quo oēs taz docti q̄ medio/ cres ac etiā simplices religiosi et clerici ceteriqz fideles capere pp̄edereqz valeāt. Quod quidē opus clari' decorabit animū quā splendida purpura. aut pene dixerim si oppulē tissima vrbe dñationē tuam illustrissimam donare. Quare sacre scripture per amplitu/ dinem tuam incumbendum esse censeo. in qua qui docti euaserūt. etiā si ex humili loco nati sint. sibi vendicarūt nomen/ famam/ laudē/ et gl̄iam. Et ad tantā dignitatem subli/ mantur: vt i terris quasi dij habeantur. Quod facile dñatio tua attingere valebit atqz nancisci. Nam vbi animū intenderis: ingenium valet. Contempletur ergo dñatio tua:

ponatq; ante oculos et emuletur fame inuictissimi regis Ferdinandi amplitudinis tue genitoris cristianissimi. qui ob exaltationem / laudem / et gloriam / summi maximeq; iesu cristi ac fidei catholice honorem et ampliacionem ad delendos fugandosq; mauros ex a gro betico yspanie. non formidauit neq; exterritus est personam suam aduersus illos bellando manusq; conserendo strenuo prestantiq; animo sese maximis discriminibus obijcere. Et tandem suo ductu dexteritate vigilatia / atq; solertia illos debellauit / vicit / fugauit. Et in suam dictionem redegit. Alfamam. alozam. cartamaz. Kondam. mozel lam. ac famosissimas et bello insuperabilem ciuitatem loram. Et cambille inaccessibile opidū atq; vicinis cūctis quondā formidabile afillū. Quāplurimaq; alia opida et municipia que multoz sentētia inexpugnabilia habebant. Itaq; vt ex regno omni granate parum reliquū est. cui prope diem dñabitur. Qui si ventri et somno atq; lasciujs de ditus fuisset: et in ocio marcere voluisset: nunq̄ tantam tanq; immensam imortalemq; laudem sibi suisq; vendicasset. Et qđ potissimum duco. vt qđ exacti yspanie reges qđ id facere attentassent: adimplere non valuerunt. patez vero inclite dñationis tue non p territus nec victus labore neq; precio corruptus breui temporis curriculo peregit: et presertim in sui tenera etate. Quod miraculi loco profecto censendum est. Et nō ab re literis gesta illius mandanda sunt. vt extremum nomen extet. et semper viuere censeatur. Et idcirco domine illustrissime nulla potentia. nulla vis tā magna esse potest: quin maior potiorq; sit per diuturnum studium / et vigilantiam circa vnamq; rem siue bel licam siue literariam. Quare per dñationem tuam illustrissimam conandum atq; inni tendum est: ut non minori gloria atq; laude ob literarum sacrarum studia in ecclesia ex cellas. q̄ parēs tuus in armis excelluit. S; hec actenus. nam satis et plusq; decuit i his. peruagata est epistola nostra. Cantica canticorum vero legamus.

.Prologus.

**Antabo dilecto
meo canticuz vi
nee. sue. ysa. v. Zi**

cet ysaías cātauerit can-
ticū cominatiōis cōtra vineā dñi. q̄ erat
dom⁹ isrl̄ fm̄ illū statum. tñ mlto cōue-
niētī⁹ salon in h̄ libello canticōz cātavit
cāticū vinee dñi. q̄ ē ecclia dei quo ad oēs
stat⁹ vtriusqz testamēti. qđ quidē cāticū
nō dī canticuz cominatiōis. s; cāticū le-
ticie ⁊ gr̄e. eo q̄ i eo p̄dicif totū misterii
nr̄e redēptiōis et salutis p̄pletū in nouo
testamēto. vt patebit. In quib⁹ x̄bis p̄-
positis tāgunt et notantur q̄tuor cause
hui⁹ libri cāticōz salomōis. Nasz pri-
mo p̄notaf causa efficiēs ⁊ actor hui⁹ li-
bri p̄ hoc p̄nomē ego p̄intellctū i li cāta-
bo. Quasi dicat. ego salomon cantabo.

Secūdo notaf causa formalis p̄ li cā-
tabo. qz osēdit se velle p̄cedere in hoc o-
pere p̄ moduz cātilene. Tercio notaf
causa final p̄ li dilecto meo. p̄ qđ osēdit
q̄ hoc op⁹ dirigif deo/ qui ē finis noster
in cui⁹ dilctiōe p̄sistit finis nr̄ ⁊ b̄itudo

Quarto notaf materia hui⁹ libri i li
canticū vinee sue. qz tot⁹ iste liber ē de ec-
clesia q̄ dī vinea dñi. vt patebit p̄ singla.
Et idō anteq̄ p̄cedamus ad expositiōez
hui⁹ libri/ est vidēdū de vnaqzqz p̄dictaz
quatuor causaz. Quātuz ad p̄mū est
dicēdū. q̄ nemo hebreoz nec catholicoz
xp̄ianoz dubitauit vsqz ad p̄sentē diē sa-
lomonē edidisse tres libros sapientiales
s. p̄uerozioz. et eccliaestes. ⁊ cāticōz.

Sed multi hebreoz antiquoz dubita-
runt an salomō fuerit illustratus a spū
sc̄to i cōpositiōe hoz libroz. Qui moue-
bant t̄li ratiōe. naz salomon fuit dep̄ua-
tus i senectute. ⁊ declinauit ad ydola. ut
patet. iij. r̄. xj. et etiā declinauit ad artes

magicas. ergo nunq̄ habuit sp̄m sc̄tz. qz
nō pmisisset ip̄m i talia scelera incidere.

Itē h̄ idēz p̄bāt singulariter de quo
libet libro. nā p̄im⁹ liber q̄ dicif p̄ouer-
bioz siue parabole ē tot⁹ de doctria mo-
rali. q̄ potest haberi absqz spū sc̄to. sicut
habuit socrates ⁊ aristoteles ⁊ plato ⁊ c̄

Itē in toto libro eccliaestes nō loq̄tur
nisi de his q̄ sunt sub sole. et nō de rebus
diuinis. vt patet ibidē.

Itē in eodem
libro licet aliquō memoret h̄ nomē de⁹
tamē nusq̄ noīatur nomē dñi tethragra-
maton. s. quatuor litteraz qđ est hoc no-
men dñs. sine quo nomie nichil ē sacruz
nec spūale nec a spū sc̄to traditū in sacra
scriptura. Itē liber cāticōz minus vi-
detur traditus a spū sc̄to. eo qz in eo nō
solū tacef nomē dñi tethragramatō. sed
etiā nec h̄ nomē de⁹. qz in nulla eius pte
reperitur dñs: nec deus. Ex quib⁹ omnib⁹
concludebāt isti. q̄ sup̄dicti tres libri sa-
lomōis nullo modo p̄tinebāt ad sacram
scripturā. qz salon nō spū sc̄o illustrat⁹
s; ex p̄po ingenio. et nō de reb⁹ diuinis:
s; d̄ r̄b⁹ hūanis p̄fecerat hos tres libros
p̄pter rōes sam dictas. Alij aut̄ iudeoz
dixerūt q̄ licet p̄m⁹ liber. s. p̄uerozioz
aliquō loquat̄ de rebus diuinis: tñ liber
eccliaestes nō loquit̄ nisi de reb⁹ hūanis.
que sūt sub sole. et idō nō memorať i eo
nomen dñi tethragramaton. Et sic ml̄ti
illoz effecti sunt h̄rtici dicētes nihil esse
sup̄ solē: sed aīaz hūanas esse mortalem.

Itē isti dixerūt etiā q̄ salomō nō fe-
cit libru cāticōz. nisi in comēdatōez filie
pharaōis vxoris sue. cui⁹ pulchritudinē
comēdat i illo libro. Et sic ml̄ti iuuenes
laciui ⁊ mūdani sumebāt ⁊ vsurpabant
aliq̄ carmia ex illo libro. et applicabant
ea domicellis amasiis suis. Et sic abute-
bant illo libro. Sed opposituz oñdit

a

eforas scriptor et restaurator scripture
 legis et pphaz: qui collocavit sup̄dictos
 tres libros salomōis ī canone sacre scri-
 pture. Et sic synagoga iudeoz nō solum
 ante aduētū: s; etiā post aduētū xp̄i rece-
 pit hos tres libros in canone ī numero
 xxij. libroz iux̄ numerū. xxij. lraz hebra-
 ycaz. s; collocauerit eos inter agiogra-
 pha. vt p; in plogo galeato b̄ti hieroni-
 mi. Imo dicit hiero⁹ ī p̄phatiōe qua-
 tuor omeliar: quas edidit sup̄ cantica q̄
 sc̄ta fuit p̄stitutio īter hebreos sui t̄poris
 ne quis iude⁹ plebeyus et popularis p̄su-
 meret legere istū librū canticoz salonis.
 nec tria prima capitla libri geneleos. n̄c
 primū capitlū ip̄i⁹ ezechielis. n̄c totā illā
 partē a. xliiij. caplo. vsq; ad finē eiusdez
 libri. eo q̄ ī his quattuor p̄tib⁹ cōtinētur
 misteria et secreta pfundissima et ineffa-
 bilia. Ideo solis p̄tissimis magistris cō-
 ceoif hui⁹ studiū et lectio. S; h̄ magis cō-
 firmat trāslatio caldayca. q̄ ī titlis istoz
 librozū appellat salonē p̄phetaz. sp̄alit ī
 hoc libro vbi dicit. Incipit liber cātico-
 rū salomōis p̄phe. Itē h̄ magis autori-
 zat saluator. ioh̄is. vj. dicēs. Si credit ī
 me sicut dicit scriptura: flumīa de vētre
 ei⁹ fluēt aque viue. Que quidē scriptu-
 ra repif puer. v. vbi fm̄ trāslatiōez n̄raz
 dī. Bibe aquā de cisterna tua: et fluēta
 putei tui. Itē h̄ idē p̄firmat tota ecclia.
 q̄ ī p̄cilio niceno recepit hos tres libros
 in canone siml̄ cuz cetis libris sacris. Et
 sic origenes et clemēs alexādrin⁹ et euse-
 bi⁹ cesariēf ī eccliaistica historia et aug⁹.
 p̄mo de doctrina xp̄iana enumerāt hos
 tres libros īter ceteros libros sacre scri-
 pture. Est verū: q̄ quidā catholici dixe-
 rūt. q̄ h̄ isti tres libri sint d̄ reb⁹ diuinis
 et traditi a sp̄u sc̄to. et ptineāt ad sacraz
 scripturā: tñ salomō nō h̄uit h̄ imediate

a sp̄u sc̄to: s; a dō p̄re suo. qui tradidit si-
 bi exēplar et descriptiōez tēpliz: quā acce-
 perat a deo. et intellexerat oīa opa exē-
 plaris. vt p; p̄mo palipo. xxviii. Et sic
 fm̄ istos salomō locut⁹ ē in istis libris ea
 q̄ fuerāt reuelata dō p̄ri suo. Dō p̄bant
 p̄ ea q̄ ip̄emet salomō asserit puer. iiii.
 capitulo. vbi ait. Ego filius sui p̄ris mei
 tenellus et vnigenit⁹ corā matre m̄a. Et
 docebat me atq; dicebat. Suscipiat ver-
 ba mea cor tuū et. Et sic p̄cedit salomō
 in illo libro put didicerat a p̄re suo dō.
 vt p; intuēti. Et sic videt. q̄ quicq̄ dixit
 salomō: dixit ex doctria p̄ri suo reuelata
 put ip̄e videt ibi p̄fiteri. Itē hoc idē cō-
 firmant. q; salomon h̄uit magistros. s.
 eman. et ethan. et calcal. et doridan. qui
 docuerūt eū oīa secreta libri psalmoz.
 put didicerāt a dō. Et sic cōcludūt istiz
 q̄ h̄ oīa tradita in his trib⁹ libris sint a
 sp̄u sc̄to: s; nō fuerūt reuelata imediate
 ip̄i salomōi: s; ip̄i dō p̄ri suo. S; cū insta-
 tur p̄tra istos. q̄ deus dedit salomōi cor
 docile et intelligēs ī tm̄ q̄ nullus fuit an-
 te nec post filis sibi et. vt p; iij. r. iiii.
 Mo h̄ r̄ndēt. q̄ sciētia quas postulauit et
 h̄uit salomō a deo. n̄c fuit de rebus diui-
 nis et sp̄ialib⁹: s; tm̄ de rebus t̄poralib⁹
 ad regēdū illuz pplz. vt p; ibidē. S; cō-
 trariuz dicit ip̄emet salomō sap. vij. vbi
 ait. p̄pter h̄ optauit: et datus ē mibi sen-
 sus: et inuocauit. et venit in me sp̄s sapie-
 et. Itē puer. xxx. verba p̄gregātis filij/
 vomentis. visio quā locutus est vir cuz
 quo ē deus. qui deo secū morāte p̄forta-
 tus ait et. vbi māifeste p̄fitef salomō se
 imediate a deo h̄uisse sp̄uz p̄phecie p̄ in-
 fusioez sp̄s sc̄ti. et oñdit se esse p̄phetā et
 locutū fuisse p̄pheticē de diuinis misterijs
 Et sic p; q̄l̄r h̄ salon sit actor instrumē-
 talis hoz triū libroz: tñ sp̄s sc̄s ē actor

Prologus.

principalis. Sed nunc restat respondere ad rationes in principio in contrarium adductas. Ad primum ergo dicitur quod Salomon in senectute fuerit deservatus: et declinaverit ad ydolatriam ex suavis mulieribus et ad magicas artes ex sortitio sacerdotum ydolorum: tamen cum hoc stat quod in iuventute fuerit illustratus spiritu sancto. quo spiritu edidit prophetice illos libros de misteriis divinis. ut patebit. Immo dicit Ambrosius quod Salomon in fine egit penitentiam de peccato suo. Item dicit Ambrosius quod ex divina providentia permittitur Salomon cadere. quod aliter reputatus fuisset deus: aut messias a iudeis propter stupendam eius sapientiam et prosperitatem. Immo dicit Augustinus quod deus quibus permittit quosdam peccare propter bonum eorum. ne putent se ex propriis viribus iustificari. Hec cum deo in iudicium intrare presumat. et ex propria iusticia supbire. Ideo permittit deus eos cadere: ut vehementer penitentiam ad fortiora referant. Et sic beatus Ambrosius et Hieronymus. et Chrysostomus Salomonem frequenter appellat sanctissimum in scripturis suis. Ad aliud quod dicitur quod Salomon in libro pueri. non loquitur nisi de rebus moralibus. dicendum est quod primo loquitur prophetice de rebus divinis per parabolas morales ut infra patebit. Item cum dicitur quod in libro ecclesiastes sic in canticis non ponitur nomen domini tethragrammaton. Respondetur quod hoc non scribat ibi illud nomen: tamen ponitur ibi deus et Christus spiritus ecclesie: qui per illud nomen significabatur in lege et prophetis. ut dicitur in psalmo. viii. quod illud verbum incarnatus et illa persona Christi est verum nomen dei per illud nomen tethragrammaton significatum. Ad aliud cum dicitur quod Salomon fecit librum canticorum in comendationem filie pharaonis uxoris sue: manifeste patet oppositionem in littera. nam si hec que ibi memorantur dicerentur de aliqua muliere: potius cederet in vituperium et irrisionem quam in laudem. puta quod dicitur nasus

tuis sicut turris libani que respicit contra damascum. et veter tuus sicut aceruus tritici et cetera. Item ista sponsa manifeste quod quod dicitur ortus conclusus. et quod dicitur vinea. et quod dicitur pastorissa. et quod dicitur grex. que omnia soli ecclesie conveniunt. ut patebit. et hec sunt dicta quo ad actorem huius libri.

Quatuor autem ad finem de causa materiali. scilicet de materia libri canticorum est advertendum finem Hieronymus. in prefatione librorum sapientialium quod Salomon tria opera scripsit que non sunt sine dubio nota. scilicet librum puerbiorum. et ecclesiastes. et canticorum. Et hoc fecit finem tres statim siue etates hominum. Nam ad primam flagitia et passiones hominum que maxime regnant in iuventute fecit librum puerbiorum. in quo tradit huiusmodi precepta correctiva viciorum Sed quod in statu virili appetit tendit ad aliqua puta ad scientias humanas aut ad divicias congregandas: aut ad honores: aut dignitates adipiscendas. Et sic unusquisque constituit suum finem in aliquo arduo in quo putat se esse felicem. in tamen quod homines relicto vero fine qui est deus convertunt se ad ista mundana corruptibilia et transitoria et deceptoria. Et ideo Salomon ad tollendam huiusmodi ignorantiam et deceptionem fecit librum ecclesiastes: in quo ostendit quod vera felicitas non potest consistere in aliquo predictorum temporalium et mundanorum: cum omnia sint transitoria. Et ideo homo in hac vita non potest attingere felicitatem. sed bene potest tendere et repere viam per quas tendit ad veras felicitates que datur a deo post hanc vitam. que quidem via est observantia divinarum preceptorum. in quorum observantia consistit spes vere felicitatis. cum primum observantie talium preceptorum sit vita eterna. Et sic concludit in fine illius libelli dicens. Deum time. et mandata eius serva. Hec est omnis homo. Cuncta que sunt adducet deus in iudicium pro omni errato. siue bonum siue malum sit. Ex quibus verbis vult concludere

.a. ij.

salon. q̄ si oēs opationes nre debēt duci ante tribunal iudicis. et ibi discuti et examinari an sint bone vel male. et fm eas est nō dādū p̄miū. Ergo nō possum⁹ errare viuēdo fm diuina p̄cepta. postq̄ p̄ obfuitiā eoz p̄mittit nō vera b̄tudo. Et ideo salon fecit sup̄dictū libzū ecclīastes ad retrahēdos hoies ab iordiato appetitu p̄dictoz. et ad incutiēdū eis timores cōminādo futurū iudiciū. S̄z q̄ i senectute homo iaz p̄perat ad interituz et finē post quē ē aptus ad capescēdā vltiaz felicitatē: ideo oblit⁹ oīuz mūdanoz iam nō debet cogitare nisi de celestib⁹. et quo modo iūgatur suo sp̄so x̄po. ideo salon fecit libzū cāticoz. indat doctriaz hui⁹ modi. Et sic dicit hiero⁹. q̄ salon fecit libzū puerbioz p̄ iuuenib⁹. et libzū ecclīastes p̄ viris. et libzū cāticoz p̄ senibus. Alij aut̄ dnt. q̄ p̄mū libzū fecit p̄ incipiētib⁹. secūdū pro p̄ficiētib⁹. terciuz aut̄ p̄ profectis. Alij aut̄ dnt. q̄ in p̄mo tradit nobis ethica et bonos mores. et i secūdo p̄hificā. et i tercio theologia. S̄z lz̄ itelligētia b̄i hiero. et alioz sit vera et catholica et utilis: tñ ad huc nō videt̄ euacuare et differere totā intelligētiā sup̄dictoz libzoz. Quia nō solū tradūtur nō sup̄dicta ad vtilitatē et doctriaz sup̄dictarū triū etatū hoīuz: s̄z etiā p̄phetice tradunt̄ nō in eis futura misteria de x̄po et ecclīa. Et sic oēs tres libri sunt p̄phetici siue p̄phetales et sacri. Et sic ititulant̄ in trāslatiōe caldayca. s. libri salonis p̄phete: vñ lz̄ salon i puerbijs p̄p̄mat iuuenes et i libro ecclīastes retrabat viros a mūdanicis: et i cāticis puocet senes ad amores dei: put dicit hiero⁹. tñ salon i oīib⁹ dictis suis semp̄ currit duplici sensu dādo duplicē doctriaz. eo q̄ i oīibus suis libris et dictis locut⁹ est parabolice.

Haz i libro puerbioz sumēdo pabolaz ex doctrina morali tradit nō futura misteria de x̄po. qui ē vera sapia. et de ecclīa quā erat redēpturus. Hoc idē facit in libro ecclīastes sumēdo parabolas ex reb⁹ naturalib⁹ q̄ sunt sub sole. In libro aut̄ cāticoz sumēdo pabolā ex toto discursu veteris tes. p̄dicat totū discursuz ecclīe x̄pi ab icarnatiōe vsqz ad p̄spitatem eius. put patebit. Ex quib⁹ p̄s. q̄ salon i hoc libro p̄ scripturas pabolicas veteris testamēti intēdit describe amorē et caritātē cū oīibus effectib⁹ eius quos x̄ps oīdit erga sp̄sas suā post oīa opa nre redēptiōis et ecōuerso. Ex quibus etiā p̄s q̄ i oīibus libris et dictis salonis semp̄ est p̄siderādus dupl̄x sensus vtilis et sciētificus. s. sensus parabolicus moralis aut naturalis / aut historicus ex quibus sumit pabolaz. et sensus theologicus et p̄phetic⁹. quē iportare itēdit p̄ illas parabolas. Est aut̄ itez ad maiorē euidentā aduertēdū. q̄ salon i suis opib⁹ p̄cesit more satirico. Et ideo liber puerbiorū nō hēt materiā determinatā nec d̄ p̄prie vn⁹ liber determinat⁹. qz salon nō ordinauit eū/ eo modo quo iacet. Quia ille liber nō sunt nisi q̄daz recollectiōes p̄gregate ex dictis salonis: put repiebātur disp̄sa et scripta i diuersis locis et mēbranis. prout auditores qui veniebāt ex diuersis ptib⁹ scribebāt ei⁹ dicta sapiētissima et reponebāt ea i suis bibliothecis. S̄z postea reges hierl̄z successores ei⁹ recollegerūt oīa illa dicta i vno voluē. Et ideo i libro puerbioz repiūtur q̄tuor recollectiōes facte ex dictis salonis. quaz secūda incipit a. x. caplo. cui⁹ titulus ē. De parabole salonis. tercia incipit a. xxv caplo. cui⁹ titulus ē. De quoqz pabole salomōis q̄s trāstulerūt viri ezechie regis

Prologus.

iuda. quarta autem recollectio incipit a. xxx caplo. cuius titulus est. Verba congregatis filij vomētis etc. quā recollectiōez addidit iosias/ aut ipse esdras. qui oēs quatuor recollectiōes collocavit in vno voluē. q̄ dē liber puerbioꝝ. In quo quidē libro nō p̄cise tradit doctrina moralis. s; p doctrinā moralē parabolice salom p̄dicat futura misteria de xp̄o et ecclia. Quod maxime manifestat in. viij. et i. ix. caplo vbi dicit se loqui de reb⁹ magnis et altissimis. s. de misterio incarnationis et ecclie fundatiōis. q̄ facta ē p diuiaz sapiāz incarnatā qui ē xp̄s. vt p; ibidē. Itē i. xxx. capitlo. manifeste p̄dicat misteriu incarnationis et refrectiōis et ascēsiōis p illa tria aut quatuor difficilia. Et i. xxxj. caplo. p̄dicat totū discursus ecclie et solitudines ei⁹ circa fideles filios suos. et hoc per parabolam sapientis et diligentis mulieris. Et sic p; q̄libet salom semp ē satiric⁹. et semp loquitur parabolice et methaphorice in verbis suis. Et sic sep ē attendend⁹ duplx sensus i eo. Itē salomō nō solū edidit ea q̄ scripta sunt et recollecta in h libro. nec oīa dēta sapiētialia salonis fuerūt pgregata i eo. naz t̄p̄e aploꝝ surrexit quidā sapiētissimus iude⁹ athenis nutrit⁹ et i lingua greca et caldayca pitissim⁹ vocat⁹ philon. q̄ mltā dicta alia salonis repijt p diuersa loca dispsa et i lingua greca scripta. put diuersi sapiētes audierāt a salone et in suis bibliothecis reposuerāt. Que quidez dēta ipse philō s; vno volūte oīa rededit et pgregauit. et redolenti eloq̄ntia greca p̄scripsit. q̄s libru sapiāz salonis appellauit. quē libru beatus hiero⁹. latinū fecit Et p̄ciliū nicenū inter libros sacros annotauit. i cui⁹ secūdo caplo nō solū pphetice; s; q̄i historice p̄dicat et narratur passio xp̄i. et i tercio p̄dicat victoria marti-

rū. Et i. v. et. vj. tot⁹ ordo finalis iudicij Et i. vij. et. viij. et. ix. de dono sapie et pphetie. qd̄ ex orōne et petitiōe salon adeptus ē. Et i. x. caplo. p̄fitef qualr de⁹ elegit ip̄s i regē: vt regeret illū populū et edificaret sibi tēplū. Et ex t̄p̄e vsq; in fines libri narrādo discursus illi⁹ populi p̄dicat totū discursus ecclie xp̄i. vt p; p̄teplari volenti. Ex quib⁹ p; q̄ tot⁹ ille liber ē de doctrina pphetica ip̄i salonis de xp̄o et ecclia. Et sic pōt dici quita recollectio et additio ad libru puerbioꝝ. et idō ponitur inter sapiētiales. Secūdo autē liber salonis appellat eccliaſtes. Ad cui⁹ itellectū ē notādū. q̄ salon trib⁹ nōib⁹ appellat. p̄mo appellat salon. qd̄ nomē imposuit sibi p̄ su⁹ dō i sua natiuitate et circūsiōe. qd̄ interpretat pacific⁹. et h ex dīa inspiratiōe fecit dō. inq̄ntū p̄uidit i sp̄u qualr iste debebat regere popl̄z et regnare i magna pace et q̄ete et p̄spitate. et inq̄ntū erat figura veri salonis. s. xp̄i. Et sic dō tradidit ip̄s nutritiōū et educāduz ip̄i pphete nathan. S; nathan p̄uidēs i sp̄u futurā p̄spitatē regni ei⁹. et quō dō debebat esse sibi fauorabilis i cūctis et p̄piti⁹: idō appellauit ip̄s yuida. i. dilectū siue amabilem deo. vt patet. ij. r̄. xij. Itē postea ip̄emet salon appellauit seip̄s eccliaſtes. i. p̄cionatorē siue pgregatorē. Eo q̄ in se pgregauit sciaz oīuz p̄iarcharum et pphetaz et oīuz maḡoꝝ suozū et oīum oriētaliū et egyptioꝝ. et p p̄ns oēs sciaz diuinas et hūanas. vñ dī tercio r̄. q̄rto. q̄ p̄cedebat sapiā salonis sapiām omniū oriētaliū et egyptioꝝ. Et erat sapiētior cūctis hōimib⁹. et sapiētior ethan. egrayce. et emā. et calcal. et dorda. et erat noiat⁹ vniuersis gētibus p circuitū. Loquit⁹ ē quoq; salon tria milia pabolaz et quinq; milia carmina. Et disputauit su-

a. iij.

per lignis a cedro q̄ est in libano vsq; ad
ysopuz / q̄ egredit̄ de pariete. Et differuit
de iumētis ⁊ volucibus ⁊ piscib⁹ . et ve
niebāt de cūctis populis ad audiēdū sa/
piētā salonis ⁊c. Et idō q; in se cōgre/
gauerat oēs scias hīc ē q; se ecclesiastes .i.
cōgregatorē appellauit. Idō puer .xxx.
de se ipō dicit. Verba cōgregātis filij vo/
mētis ⁊c. Quasi dicat. q; p̄i⁹ cōgre/
gauit ab alijs siue a spū sc̄to snias q̄s itē
dit dicere. ⁊ postea euomuit ⁊ manifesta
uit ⁊ eructauit eas. q; oīa illa cōgrega/
uerat ex dictis p̄iarchaz et maxie ex li/
bro psaloz dō p̄is sui. Itē p̄ eūdez mo/
dū i libro ecclesiastes dicit i p̄ncipio. Verba
ecclesiastes filij dō regis isrl. Vanitas
vanitatū dicit ecclesiastes ⁊c. Itē i fine il/
li⁹ libri dicit. Quq; eēt sapiētissim⁹ ecclesia/
stes docuit popl; ⁊ enarrauit q̄ fecerat.
et inuestigās cōposuit pabolā mltas. q̄
sunt verba vtilia. et scripsit fmōes rectis/
simos ⁊ vitate plenos. Verba sapiētuz
sicut stimuli ⁊ q̄i clauī i altū p̄fixi. q̄ per
magistroz consiliuz data sunt a pastore
vno. Ex quib⁹ oīib⁹ p; q; salon nō solū
se nomiat ecclesiastes .i. cōcionatorē / eo q;
docebat popl; i libello illo. s; etiā se no/
minat ecclesiastes .i. cōgregatorē inq̄ntū i
illo libro ⁊ ceteris cōgregauit dicta sapi/
entū .s. p̄iarchaz et pphetaz maxie dō
p̄is sui. quā doctriaz hūerūt ab vno so/
lo deo pastore ⁊ rectore oīuz p̄ reuelatio/
nez ⁊ inspiratiōez. Ex quoz dictis cōpo/
suit illū libellū. in quo refutat oēs falsas
opioēs hoīuz mūdanoz de hūana felici/
tate. oñdēdo / q; nō cōsistit in possessione
hūanaz sciaz nec diuitiaz nē honoz nē
dignitatū: s; i obfūatiā diuīoz p̄ceptoz
Ex suisdictis sequit̄. q; ille liber ecclesiastes
nō ē p̄cise de reb⁹ hūanis: s; etiā diuinis
nec hec doctria ē hūana s; diuina ⁊ diuī

nit⁹ inspirata: inq̄ntū dicit se ista cōgre/
gasse ex dictis sapiētū que data sunt a pa/
store vno. Et inq̄ntū oīa q̄ dñr in hē
libro referūtur ad deū. et inq̄ntū relictis
oīib⁹ mūdanis exhortat̄ ⁊ cōsulit ad di/
uina p̄cepta obfūada. Secūdo sequitur
etiā esse falsas opionē quozūdā iudeoz
et multoz p̄uoz diuitū xp̄ianoz: qui pu/
tāt salonem nō curasse nisi de his q̄ sunt
sub sole / et putasse aīaz hūanā esse mor/
talē et nullā esse futurā vitā p̄ter p̄sentē

¶ H accidit eis ex cecitate et supbia
et obstatiōe q; vnusquisq; q̄lis ē talia di/
cit ⁊ opat̄ et talis finis vidē ei p̄mo etbi.
Hāz salon i h libello māifeste oñdit ani/
mā hūanā esse imortalē ⁊ ppetuā. cū ait
in vltio caplo. Memēto creatoris tui in
dieb⁹ iuuetutis tue / anteq; veiat t̄ps af/
flictiōis tue ⁊c. et ante q; reuertat pul/
uis i terrā suā / vñ erat. et sp̄s redeat ad
deū qui dedit illū ⁊c. Et sic cōcludit di/
rēs. deū time et mādata ei⁹ sua: hē ē oīs
homo. cūcta q̄ fiūt adducet de⁹ iudiciuz.
Ex quib⁹ p; q; salon p̄fitef aīaz hūanaz
esse imortalē et ppetuā et a deo creataz.
et quō post mortez debet apparere ante
deū qui creauit eaz. et quō ē iudicāda et
premiāda / aut puniēda fm opa q̄ hīc gef/
sit. Qd̄ quidē iudiciū ch̄rist⁹ de⁹ et ho/
mo ē factur⁹. Et sic p; q̄r ille liber eccle/
astes ē p̄pheticus de xp̄o ⁊ tota ecclesia
vtriusq; testamēti. Et sic p̄tinet ad sacrā
scripturā. q; finis ei⁹ ē dirigere hoīez in
deū iustū iudicē. Terci⁹ aut̄ liber qui
dicit̄ cātica cāticoz / quē p̄ manib⁹ hēm⁹
excedit oēs alios libros. et obtinet prin/
cipatū inter oīa opa salonis: eo q; altio/
ri et ampliori et sup̄tiliori modo p̄pheti/
ce p̄dicat oīa misteria n̄re redēptionis et
totū discursus eccle. Et sic ē p̄sideranda
duplx materia i h libello. p̄mo materia

Prologus.

proverbialis et pabolica ex qua salon accepit pabolam et in quibus puidit i spu misteria futura de xpo et ecclia. Et ista e tota scriptura veteris testameti. et totus discursus ab ada vsqz ad fundatiodes pmi tēpli et vsqz ad pspitate sui regni. Secunda materia principalk iteta e totum misterium nre redemptiōis et totus discursus ecclie ab icarnatiōe xpi vsqz ad pspitate ecclie fctaz p pueriōez magni cōstātini. vt p singula patebit. Et sic ps. qlr salon lfrakr loquit in h libro de xpo et ecclia. h per vocabla methaforica put ifra patebit. Quatum ad terciū caplz huius plogi in quo querit de causa formali h libri e primo notādū q duplx anotaf forma in hoc libro. s. forma tradēdi siue tractādi et forma tractat. Forma aut tradēdi dē methaforica et decātatiua inqntū pcedit metrica et decātatiue. s. metro safico aut pindarico et generalr lyrico. Et sic totū hoc opus denomiāf cāticū siue cātica. Itē qz i toto isto ope pcedit methaforice seu parabolice: idō dicit cāticū methaforicū seu pabolicū. Sz qz procedit sub triplici methafora fm triplicē conditiōz psonaz qz itroducit ad loqndū. Ideo istud opus siue carmē triplici noie denoiāf et appellat fm q sub triplici methafora itroducit xpm et eccliaz. q sunt psonae principales ad loqndū itroducte. Hā inqntū itroducit xpm et eccliaz sub pabola et methafora spōsi et spōse: tūc dē carmē siue cāticū epithalamicū. et totū opus dē epithalamicū. i. cāticū nuptiale. Inqntuz describit amor xpi ad spōsas suā quā sibi p fidē despōsavit hic p grāz et i futuro per gliāz: in quo cātico nuptiali explicatur omis effectus amoris quos xps oñdit erga ecclia spōsas suā i ope nre redēptiōis et glificatiōis. put patebit p singula

cātica. Sz inqntū qñoqz itroducit xps et eccliaz sub methafora pastoris et gregis: tūc dē carmē bucolicū. i. carmen pastorale. Et totū opus dē quedā bucolica et qdā egloga ad modū bucolicoz theocriti et virgilij. Sz inqntū itroducit xps et eccliaz ad loquēdū sub methafora agricolae et vinee aut orti/aut agri. tūc potest dici qdā methaforica georgica. Et sic ps qlr triplici modo methaforico pcedit salon in h ope. s. modo epithalamico et bucolico et georgico. Et sic istud opus partiz dē epithalamicū. et partiz bucolica. et partiz qdaz georgica fm diuersitatē pdiōtionū psonaz itroductaz ad loquēdū siue psonaz de quibus fit pmo. Et hoc ptiinet ad formas libri eo q denoiatio fit a forma. Secundo modo pñdāf i hoc libro forma tractat inqntū totū hēt rōnē forme respectu partium. et put pponit ex suis partibus aut diuidit i eas. Et sic totū istud opus duplx pōt diuidi. vno modo p decem cantica ptiāria. Alio modo p dramata vñ drama dramatis grece. idē est q iterrogatio siue petitio latine. Sz qz istud opus pcedit qñoqz p modū petitiōis et i terrogatiōis. vt ibi. Que ē ista q ascēdit p defuz et. aut ibi. Qualis est dilectus tuus. aut quo abiit dilectus tuus et. Ideo dicitur etiā canticum dramaticum. i. dialogicum et interrogatiuum. Et idō quot sunt iterrogatiōes: tot dñr esse dramata Et sic origenes et hiero. diuidebāt totū istud opus p dramata. Sz sati mibi videt. vt diuidat p cātica. put i pcedēdo patebit. Quatū ad qrtū caplz de fine huius libri ē aduertēdū. q salon duplicē finē as signat et notat i h libro. s. vñ ppheticū et alter anagogicū. Primus finis et imediatus erat vt ecclia p illo statu. s. pplus isrl recipet xps i spōsuz et verū messyā et

a. iiii.

redēptorē i suo primo aduētū qñō veni/
ret ⁊ apperet in carne. Qd notat caplo
tercio. i q̄rto cātico cū dī. Egređimini fi
lie syō ⁊ videte regē salonē i dyademate
quo coronauit eū mater sua i die despō/
satiōis illi⁹ ⁊c. Quasi dicat. O isrlite et
iudei cū videritis xp̄s deū icarnatū veni
entē in carnē ⁊ p̄dicatē vob: egredimini
a iugo legis. et relinquitte cerimonias et
oīa legalia. et recipite xp̄s in regē ⁊ mes/
syā ⁊ redēptorē: ⁊ recipite doctrias ⁊ le
gez ei⁹ euāgelicā. Secūdo vero finis vlti
mat⁹ ⁊ anagogicus ē. vt vnaqueq; aīa fi
delis postq̄ est iā p xp̄s redēpta/ relinq̄t
ista mūdāna trāsitoria: et iūgatur spōso
suo xp̄o p caritatē ⁊ anelet ad supiorem
patriā/et cupiat disolui ⁊ esse cū xp̄o.
Et tādē vt tota ecclīa in fine mūdi intro
ducat ad nuptias celestis glīe et p̄ie cū
spōso suo xp̄o. Qd notat in fine toti⁹
libri. cū spōsus vocat spōsaz dicēs. Que
hītas i ortis fac me audire vocē tuā. Et
īp̄a respōdēs dicit. Fuge dilecte mi. esto
similis capree hymnuloq; ceruoz super
mōtes aromatū. Quasi dicat. Fugiam⁹
ab hoc miso mūdo: et duc me tecū in pa
triā celestē. Et fm istū finē moralē ⁊ ana
gogicū oēs sacri doctores antiqui expo
suerūt istū librū. vñ sicut toti erāt sc̄i et
seruētēs caritate / nō curabant de sensu
pphético huius libri. naz p̄suposita fide
postq̄ iā eram⁹ redempti: nō laborabāt
nisi deducere aīas ad amorē sui sponsi et
creatoris ⁊ redēptoris. Et sic origenes ⁊
b̄tus hiero⁹. ⁊ aug⁹. ⁊ grego⁹. ⁊ b̄s ber/
nardo⁹ et venerabilis beda magis attēde
rūt i h̄ libro ad sensus morales ⁊ anago
gicū q̄ ad ppheticū ⁊ līrales. int̄m q̄ vix
apud modernos intelligit. et hētur sen
sus ppheticus hui⁹ libri ppter causas iā
dictas. Et ideo q; nō soluz caritas s; etiā

fides icipit frigescere i mūdo. et studius
sacre scripture et eius fidelis intelligētia
multū minui: hinc ē q; postq̄ deo fauēte
exposui librū psaloz dō iux sensus līrales
et ppheticū. Ideo i p̄tri conabor cū dei
adiutorio et auxilio fm mibi gr̄as desup
datā detegere ⁊ refare itellectū ⁊ sensus
ppheticū sub methasozis et parabolis i
hoc libello latētes ⁊ clausus. Verūtāmē
valde mibi difficile videt opus tā arduū
aggredi velle tētare. tñ ppter difficulta
tes materie. q; de reb⁹ altissimis ⁊ ineffa
bilib⁹ misterijs. s. incarnatiōis ⁊ redem
ptiōis. Tuz ppter latitudiez materie. q;
de toto discursu ecclīe ab adā vsq; ad iu
diciū. Tū ppter formā tradēdi ⁊ tractā
di hui⁹ libri. q; pcedit modo methasozis/
co multiplici. s. epitalamico. et bucolico
et georgico. Tuz ppter defectū humani
auxilij. nā oēs sacri doctores antiqui re
licto sensu pphético ⁊ litterali p maiori
parte exposuerūt istū libru; tñ quo ad
sensus morales ⁊ anagogicū. Itē q; ori
genes qui p̄m⁹ post ap̄los attētauit expo
nere istū librū. tñ fecit duas omelias.
q̄s b̄tus hiero⁹. trās tulit ex greco in lati
nū. In quib⁹ vix absoluit primū cap̄lm
hui⁹ libri. Itē b̄tus hiero⁹ fecit q̄ttuoz
omelias q̄b⁹ vix absoluit sc̄d̄z cap̄lz hui⁹
libri. Itē b̄tus bernardus edidit. lxxx.
omelias siue fmoēs i quib⁹ vix attingit
et explet terciū cap̄lz huius libri. Solus
aut venerabilis beda ⁊ b̄tus greg⁹ expo
suerūt ⁊ explenerūt totū librū. s; solum
fm sensus morales ⁊ anagogicū/ sicut ce
teri doctores. Et ideo cū gr̄adi veneratio
ne suscepta et p̄suposita doctria sup̄dic
toz sacroz doctoz. et cū gr̄adi hūilitate
semper iuocato diuino auxilio/ quid sibi
velit iste libellus iux sensus ppheticus et
litteralē expiri conabor. Et ideo in noie

Prologus.

iesu ad ei⁹ expositiōem accedā⁹. Et p^{mo} ad expositiōez titli. deīde ad expositiōez tractat⁹. Cūde huic libello fm latinos p^{ponit} talis titulus. s. Lātica cāticoz salomonis. scōz vero hebreos. cātīcū cātīcoz ip̄i saloni. Et sic videf dīa iter nos et hebreos ī positiōe ⁊ pnūtiatiōe huius titli. quē p^{posuit} esdras huic libro. nam n^{ra} trāslatio sonat m^{lta} cātica cōtineri in h^o libro. Et l^{ra} hebrayca sonat esse tm̄ vnū cātīcū. S^z ī h^o nulla ē difficultas q^z totus iste liber pōt dici vnuz cātīcuz vniuersale. et m^{lta} particlaria cantica. put patebit ī diuisiōe et p^{secutiōe} libri. S^z ē valde notāda dīa. nā p ^{n^{ras} trāslatiōez} denotaf. q ^{salon fecit istū libzū.} Et p ^{l^{ram} hebraycā} notaf. q ^{totū istud cātīcū} dirigit ip̄i saloni. Et sic videf. q ^{salomō fecerit h^o cātīcū} p se ip̄o ⁊ sibi ip̄i. Et sic nullū eēt q^{redū} misterīū/nec spua le sacramētū n^c aliq ^{p^{phetia}} in h^o libro. q ^{eēt} erroneū ⁊ hereticū. Quia tūc iste liber nō eēt ānumerand⁹ iter libros sacri canonis. Q ^{eēt} p̄ dicta ī p^{mo} caplo. huius plogi. et ideo p ^{huiusmōi} errore vitādo et dīa trāslatiōuz h^o titli declarāda ē p^{mo} notandū: sicut dictum fuit ī plogo expositiōis libri psaloz tractatu. iiii. q ^{oia noīa p^{riarchaz} et p^{phetaz}} fuerūt eis īposita p^{phetice} ex diuīa p^{uidētia} ⁊ inspiratiōe p^{phetica} scōz of^{ficia} ⁊ proprietates eoz inq̄ntū fuerunt figura xp̄i futuri. ⁊ inq̄ntū xp̄s fuit figurat⁹ in eis. Et sic dicit aug⁹ et leo papa. q ^{xp̄s fuit occisus in abel.} ⁊ liberauit ecclesiā figurat⁹ in noe. Et fuit figurat⁹ pater gētū in abraaz. ⁊ imolat⁹ in ysach et b^{ndict⁹} in iacob. et libauit eccliāz siue gen⁹ hūanū de captiuitate diaboli ī moyse. et introduxit fideles in terrā viuētīuz in iohue. Et passus ē ⁊ refrexit in danio

Et edificauit eccliāz in salone ⁊c. Et sic xp̄s fuit ver⁹ abel/et ver⁹ noe/et ver⁹ dō/ ⁊ ver⁹ salon. Et q^z illi nō fuerūt nisi figura ⁊ pictura xp̄i. Et ideo xp̄s mathei xii. iudeis q^{retib⁹} signū de celo ī q ^{pfate} faciebat miracula. r^{ndit} dicēs. Generatō praua et adultera signū q^{rit}. et signū nō dabit⁹ ei/nisi signū iōne p^{phete}. q^z sicut ionas stetit ī vētre ceti trib⁹ dieb⁹ et tribus noctib⁹: ita erit fili⁹ homis in vētre terre. Et subdit. Ecce plus q^z iona hic. Itē regia auster vēit audire sapiētīā salomōis a finib⁹ terre. ⁊ ecce plus q^z salomō hic. q^ī dicat. q ^{ille fuit ionas ī figura} s^z xp̄s fuit plus q^z ionas et verus ionas q^z tertia die refrexit de sepulchro. Itē xp̄s fuit ver⁹ ⁊ plus q^z salon. q^z ille accepit sciam ad mēsurā. et solū venit regia austri ⁊ quidā finitimi ad audiēdā sapiētīaz ei⁹. sed xp̄s accepit grāz et scīaz sine mēsurā. et ad ei⁹ doctriāz et legē euāgelicā venerūt oēs gētes a solis ortu ⁊ occasu: et ab aquilone et austro. Et ideo xp̄s fuit ver⁹ salon. ille aut⁹ fuit solū figura ⁊ pictura hui⁹. Et ita pariter est dicēdū. q ^{ille salon dicit⁹} est deo amabilis solū figurat⁹ respectu xp̄i. q^z ille fuit amabilis deo solum ī iuuetute. s^z in senectute fuit dep^{rauat⁹} et deo sc̄s odiosus. s^z xp̄s fuit semp deo p^{ri} dilect⁹ in quo sibi semp com^{placuit}. et cui semp fuit obediēs vsq^z ad mortē crucis. Itē salon fuit figurat⁹ int^m dicit⁹ eccliastes inq̄ntū p^{gregauit} in se p ^{studiū} ⁊ doctriāz scīas hūanas creatas et diuīas. S^z xp̄s dicit⁹ est ver⁹ et plus q^z eccliastes. et q^z ip̄e fuit lux vera que illumīauit salonē/ et locut⁹ ē p ^{om̄s} p^{riarchas} ⁊ p^{phetas}. Et postea locut⁹ ē n^b in carne. Et illumīauit oēs hoīem veniētē ī hūc mūdū. Et sic p^z qual^r xp̄s est ver⁹ salon ⁊ ver⁹ deo dilectus/ et ver⁹

ecclesiastes. et q̄lr salomō nō fuit sortitus
 huiusmōi noīa/nisi inquātuz fuit figura
 xp̄i. Et sic ergo est dicēdū. q̄ q̄ ille salon
 t̄poralis et terrenus fuit figura xp̄i veri
 salonis. Ideo p̄posuit istū librū de xp̄o
 salone sp̄uali: dirigēdo ip̄s ip̄i saloni spi
 rituali/ qui ē vere deo p̄ri dilect⁹ et verus
 ecclesiastes ⁊ ver⁹ cōgregator om̄iuz dissi
 patar. et ver⁹ cōgregator oīuz virtutuz
 et veritatū. Est ergo sensus hui⁹ titli. q̄
 salon terren⁹ et figuratiuus fecit hūc li
 brū directū vero saloni sp̄uali/ qui ē xp̄s
 de⁹ et homo sp̄sus ecclie. S̄z nūc restat
 querēdū. q̄re d̄i cātica cāticoz. i. q̄re ad
 ditur li cāticoz. Ad hoc breuiter r̄ndef
 q̄ lz genitiuus pluralis addit⁹ sup̄ noīa
 tiuus seu quēcūqz obliquoz comuniter
 denotet aliqz excellētiā seu excessuz sup
 oīa eiusdē generis. vt p̄pheta p̄phetaz.
 philosoph⁹ philosophoz. lz bene istō cā
 ticū salonis excedat oīa cātica moysi/et
 alioz p̄phetaz ī sublimitate ⁊ pfundita
 te p̄phetie: t̄n nō excedit cātica dauid. cū
 p̄batū sit ī p̄logo libri psalmoz d̄i fuis
 se eximū om̄iuz p̄phetaz in pfunditate
 p̄phetie de xp̄o et ecclesia. Et ideo ille
 genitiu⁹ p̄ralis nō denotat excellētiā al
 titudis p̄phetie ī salone. s̄z dicit excellen
 tiaz ī p̄prehēsiōe multitudis sentētie sub
 breuitate fm̄ōis. eo q̄ salon cōprehēdit
 in istis paruis decē cāticis sentētiar̄ to
 tū discursuz legis ab abraā ⁊ moyse vsqz
 ad xp̄m. et exīde vsqz ad magnū p̄stātū
 nū. Et etiā inq̄ntū in his decē cāticis cō
 prehēdit sup̄ficialr̄ oīa cātica d̄i p̄ris sui
 et om̄ia cantica moysi et alioz. Et sic d̄i
 cāticiū cāticoz. i. cōtinēs oīa alia cātica.
 q̄ lz d̄i in. c. l. psalō cōprehēderit totam
 legē et p̄phetas et totū nouū testamētū
 t̄n salon ī breuiori fm̄ōe fuit abreuiator
 sentētie p̄ncipalis ip̄oz psaloz d̄i. Et sic

Et op⁹ d̄i cāticiū q̄i abreuiatorū psaloz
 et canticoz d̄i. vñ sicut ypochr̄as p̄ple
 xus ē totū corp⁹ medicine ī breuib⁹ cāti
 cis/ qui dicuntur amphorismi. Et etiam
 auicēna postea voluit abreuiare magis
 cātica ypochr̄atis sub p̄antiorib⁹ et bre
 uioribus cāticis. Ita pariter salon sub
 decē cāticis voluit p̄prehēdere ⁊ abreui
 re oēs psaloz d̄i. ymo totuz discursum
 legis ⁊ p̄phetaz. Itē hec ē causa quare
 esdras intitulauit istū librū cātica cātico
 rū. S̄z postea venit virgo maria/ q̄ fuit
 p̄ma p̄phetissa ⁊ tympanistria et p̄ma
 euangelista noui testamēti. que p̄posuit
 illud breuissimū canticū. s. Magnificat
 aīa mea d̄nz. ī quo sub decē versibus cō
 plexa est totaz legē et p̄phetas et totum
 nouū testamētū. in quo simul fuit p̄phe
 tissa ⁊ euangelista vt p̄s. Et ideo illō cāti
 cū virgīs meref̄ dici cāticus cāticoz. et
 psalteriū decē cordaz. q̄ supat oīa cāti
 ca ⁊ oēs psalmos. Et ideo p̄tinue cantat
 ip̄m ecclia in officio vesporū. p̄t decla
 ratū est ī expositiōe illi⁹ cantici virginis
 marie. Ex sup̄dictis p̄s qualiter iste liber
 d̄i cantica cāticoz. ⁊ quō salon terren⁹
 fecit ip̄m de salone sp̄uali sponso ecclie.

Declarato igit̄ titulo denemēdū est
 ad tractatū. et primo ad eius diuisionē.
 secūdo ad eius expositiōz. Quē quidem
 tractatū quidā antiquozū diuiserūt per
 octo capla. alij aut̄. s. origenes et hiero⁹
 diuiserūt ip̄s p̄ dramata. Et sic quot sunt
 petitiōes ⁊ interrogatiōes: in tot parti
 tiones diuiserūt euz in suis expositiōib⁹
 S̄z satius ⁊ cōmodius mihi videt̄. vt di
 uidamus ip̄m p̄ cantica. et p̄ cōseq̄ns p̄
 misteriaz eo q̄ in quolibet cātico cantat̄
 et explicat̄ aliq̄s distinctū misteriū euan
 gelicus. Et sic quot sunt cantica ī h̄ libro
 tot erūt p̄ncipales p̄tes ei⁹ ī exponēdo.

Quod quod dictum est quod materia principalis ista in libro sunt mysteria euangelica et totus discursus ecclesie christi ab incarnatione usque ad iudicium et maxime usque ad prosperitatem ecclesie data tempore constantini usque ad iustinianum/put salomon prouidit in spiritu contemplando totum discursus veteris testamenti usque ad suum tempus. Ideo est aduertendum quod decem principalia mysteria considerauit et contemplatus est salomon in veteri testamento. in quibus prouidit in spiritu tanquam in speculo decem mysteria futura in nouo testamento. de quibus fecit decem canticum in libro. Et ideo ante quod accedatur ad expositiones et diuisiones huius libri sunt presupponenda et prenotanda illa septem principia que ego posui in expositione libri psalorum tractatu. iij. cum illis decem regulis siue clauibus ad aperienda mysteria noui testamenti que latebant sub figuris et gestis et promissionibus et generaliter sub littera veteris te. Quorum principiorum primum est istud. scilicet quod tota sacra scriptura utriusque testamenti est ab ipso deo tradita et reuelata/puta in primo testamento per patriarchas et prophetas. Et in secundo testamento per uerbum incarnatum. Ex quo patet quod sacra scriptura non potest meriti nec sibi aliquid falsus subesse. Secundum principium quod in diuinis est trinitas personarum cum unitate et simplicitate substantie. scilicet quod licet pater et filius et spiritus sanctus sint tres persone relative. tamen sunt unus deus et una substantia.

Tercium quod uerbum diuinum filius patris assumpsit ueram carnem animatam ex uirgine maria in unitate suppositi. itaque quod christus est uerus deus et uerus homo. Quartum quod christus in illa humanitate assumpta pro nostra redemptione fuit uere passus et mortuus et resurrexit etc. Ex cuius passionis uirtute habent uirtutes et efficaciam omnia ecclesiastica sacramenta. Et a quo tanquam a capite descendunt deriuant omnia genera gratiarum et donorum

spiritualium in tota ecclesia. Quintum principium quod non solum christus est caput et spiritus ecclesie. sed etiam est finis et terminus et ueritas totius legis veteris et prophetarum. Et per omnes tota scriptura legis et prophetarum nil aliud fuit nisi uia in christum/et signus et figura et umbra. itaque nihil fuit dictum nec gestum in ueteri testamento gratia sui. sed in figuris et prophetiis christi/que erat finis legis et prophetarum. que omnia fuerunt completa et uerificata per christum. puta ibi fuit ostensum.

Sextum principium quod christus non solum fuit et est caput et spiritus ecclesie et finis et terminus legis et prophetarum. in quo finiuit cursus lex et prophete. Sed et christus est mediator dei et hominum. Nam sicut deus pater per filium uerbum suum omnia creauit: ita per eundem filium suum in carnatum genus humanum recreauit et reparauit. Et sic christus est mediator propitiator et aduocatus et procurator et fidei iussor et interpretis et iudex iter nos et patris et mediator dispensator omnium bonorum. ut ibi fuit probatum. Septimum principium est quod sicut christus est metrum et principium et mensura et fons omnium bonorum effectiue. ita dyabolus est principium et causa omnium malorum et peccatorum persuasiue. Item non solum prenotanda supradicta septem principia. Sed etiam ille decem regule et clauis que fuerunt assignate in eodem tractatu ad aperendas scripturas sacras et enigmata earum. Quarum prima est de essentia et persona. Secunda de christo deo et homine. Tercia de christo capite et ecclesia sponsa sua siue corpore mystico. Quarto de natura et gratia. Quinta de spiritu et littera. Sexta de sensu uerborum in quo fiunt et non quomodo que faciunt. Septima de seculis et etatibus diuine legis et unius ecclesie ab adama usque ad iudicium. Octaua regula de diabolo et eius corpore. Nonna de specie et genere. siue de toto et parte tam in numeris

¶ in locis et natiōib⁹. Decima regla
 de figuris et tropis gramaticalib⁹. put
 ibi ad lōguz fuit explicatum. Quequidē
 septē pncipia et decē regle maxime sunt
 nccie ad apienda misteria sacra que sub
 methaforis et enigmatib⁹ latēt ī s̄ libro
 ī quo salon sub methafora spōsi ⁊ spōse
 et pastoris et gregis et agricultoris et
 orti et vinee p̄dicat oīa misteria xp̄i ⁊ ec/
 clesie. et n̄re redēptiōis. Sumēdo para/
 bolas ex gestis et pmissiōib⁹ ⁊ vaticinijs
 scripture veteris testamēti. sicut fecit dō
 in libro psaloz. Quia salon p̄siderando
 et cōtemplādo misteria sacre scripture
 veteris testamēti: ibi tanq̄ ī speculo pre/
 udidit in spū p̄phético futura decē miste/
 ria xp̄i et ecclie ⁊ toti⁹ n̄re redēptiōis.
 naz primo p̄tēplatus ē oēs pmissiōes
 de xp̄o futuro redēptore sc̄as p̄iarchis
 et p̄phetis veteris testamēti/ et specialr
 desideriu filioz isrl̄ ex̄ntiū in egipto petē
 tiū liberari de illa captiuitate. in quibus
 p̄uidit ī spū totū desideriu p̄iarchaz
 et p̄phetaz et oīuz fidelium/ tam uiuoz q̄
 mortuoz existētiū in limbo inferni expe/
 ctantium xp̄m/ ut veniret ad redimēduz
 genus hūanū de captiuitate peccati ⁊ de
 limbo. Sc̄do cōtemplat⁹ ē salon totā
 fabricaz arche et tabernaculi/ qd̄ de⁹ p̄ce
 pit fabricari īp̄i moysi. per quas fabricā
 salomon p̄uidit in spū totū misteriu
 incarnationis. Tercio p̄tēplabat salon
 qualr de⁹ intrauit in archaz et loquebat
 et docebat moysen de tabernaclo. Per
 qd̄ misteriu p̄uidit p̄dicationez xp̄i in
 humanitate. et dationē legis euāgelice.
 Quarto cōtemplatus est pegrinatio
 nez ip̄i⁹ arche p̄ def̄tū/ a cui⁹ facie mota ē
 terra et sc̄ta sunt multa miracula. Per
 qd̄ p̄uidit in spū totā pegrinatiōez xp̄i
 per terrā pmissiōis faciēda stupēda mi/

racula multo maiora. Quinto cōside
 rauit ascensuz moyli in mōtez abarin et
 falgaz: vñ p̄spexit totā terrā pmissam ⁊
 cōsiderauit diuisiōes et partes eius put
 de⁹ oñdebat sibi. ut p̄z deuterō. xxxiii.
 Per qd̄ misteriu p̄uidit salon. q̄l̄r xp̄s
 lustrata tota terra pmissiōis debebat
 ascēdere hierosolimā ad predicādum et
 crucifigenduz ⁊c. Sexto cōsiderauit
 ⁊ contēplatus ē salon/ q̄l̄r moyses post
 multos labores et vexatiōes sibi illatas
 ab illo duro populo mortu⁹ est ī vertice
 falgaz. n̄c ampli⁹ visuz ē corp⁹ ei⁹ illi pp̄lo
 Per q̄ p̄uidit salon q̄liter xp̄s erat mo/
 riturus ī mōte crucis in iheruz. que iudei
 ceci amplius nūq̄ erāt visuri. Septio
 p̄siderauit salon q̄liter iosue fuit substit
 tus dux p̄ moysen. et itroduxit illū ppl̄z
 in terrā pmissiōis. Per qd̄ mysteriu pre/
 udidit refrectiōz xp̄i. et q̄liter xp̄s p⁹ ref/
 rectōz debebat in troducere ī terrā viuē
 tinnm oēs fideles veteris testamēti. quos
 eduxit de iferno et de captiuitate diaboli
 Octano p̄siderauit salon q̄liter iosue
 elegit. xij. duces. cū quib⁹ adept⁹ est totā
 terram pmissiōis euz signis et portent.
 Per qd̄ mysterium p̄uidit ī spū q̄liter
 crist⁹ p⁹ refrectōez debebat mittere. xij.
 ap̄los ad predicādum euangelium omni
 create. qui totū ppl̄m gētilem s̄bicerūt
 iugo xp̄i diabolo foras eiecto. Nonō
 p̄siderauit totū discursuz illius ppl̄i vsqz
 ad tēpora dō. et oīs afflictōes quas pas/
 sus ē a finitimis tēpore iudiciū. et omnes
 victorias q̄s de eis obtinuerūt. et finale
 p̄templat⁹ ē victorias ipsius dō. et quo/
 modo s̄bicit sibi nō solum totā terram
 isrl̄. sed etiā oēs ppl̄os infidelium finitimo
 rum fecit sibi tributarios. Per qd̄ p̄ui
 dit salon in spū decē et etiā q̄ttuordecim
 p̄secutiōes impatoz et tyrānoz p̄ ecclias

tpe martiz. et quo ecclesia debebat sibi
 subiscere totu populu getiles. Decio
 contēplabatur salon pspitatez sui regni
 et pacē ⁊ multitudiez dinitiaz. ⁊ quo ex
 pcepto dō edificauerat illō tēplū ma/
 gnificū ⁊ ampliauerat ⁊ ditauerat illā
 ciuitatē et regnū ⁊c. Per qd misterium
 puenit in spū qlr ecclia xpi post mltas
 persecutiōes multo sanguie martiz effu
 so debebat pspari. ⁊ p totū orbez libere
 ampliari ⁊ quietari post puerfidiōez cōstā
 tini. De supdictis ergo decē misterijs
 euāgelicis q̄ exāt faciēda i toto discursu
 noui testamēti. salon fecit decē cātica
 in hoc libro sumendo parabolaz ex sup/
 dictis misterijs veteris testamēti. Et sic
 in vnoquoqz cātico cātat vnū misteriu
 euāgelicū. Nam i primo cātico cā
 tat totū desideriu oīuz fidelium veteris
 testamēti xpm expectatiū. In scdo cā
 tico cantat misteriu incarnationis xpi.
 In tercio cātat misteriu vocationis
 aploz p xpm ⁊ electiōis eoz. In q̄r/
 to cantat ostēsiōez xpi in carne et pere
 grinationem et operationem miraculo
 rum. In quinto cātat eius ascensuz.
 in iherl̄ et exhortatōz ei⁹ ad iudeos et do
 tatiōz ecclie in bonis spūalibus. In. vi.
 cantat xpi mortē et passiōz et mysteriu
 nre redēptōis. In. vii. cantat qlitez apli
 post receptōz spūs sc̄i predicarūt cristū
 esse verū messyā p plo iudayco et i iherl̄.
 In. viii. cātat missiōez aploz ad predicā
 dum p vniuersū orbē. In. ix. cātat cōfli
 ctum et pugnam et victoriā martyruz.
 In. x. cātat pspitatē et pacē ecclie datas
 p cōstantinū. Primū canticū incipit
 ibi. Oscule me osclo oris sui. Scdm
 ibi. Dū eet rex i accubito suo. Tertiu
 ibi. Vox dilecti mei iste venit saliens in
 mōtib⁹. Quartū ibi. Que est ista que

ascendit p defuz. Quintū ibi. Quā
 pulchra es amica m̄a. Sextū ibi. Sur
 ge aquilo. et veni auster. Septimum
 ibi. Adiuo vos filie iherl̄. si inueneritis
 dilectū meū. Octauū ibi. Quo abiit
 dilectus tuus. Nonū ibi. Quid vider
 bis in sunamite ⁊c. Decimum ibi.
 Que ē ista que ascēdit de defto delictis
 affluens. Ad maiorē autē euidentā eoz
 que dca sunt et dicēda est aduertēdū. q
 sacra scriptura veteris testamēti duob⁹
 nominibus generaliter nūcupat. Nam
 primo dicitur testamentum dei inq̄ntū
 deus promisit illi populo bona futura.
 et inq̄ntum illa pmissio erat pfirmāda
 et pplenda p mortē testatoris. Unde te/
 stamētum dī de testoz testaris. qd idē est
 qd cōfirmare et ratificare. Et sic intātuz
 dicit testamētū inq̄ntuz est cōfirmatuz p
 ultimā volūtate testatoris. sed qz ultima
 voluntas ē illa q̄ p solaz mortē testatoris
 terminat et finitur. Ideo nunq̄ dī testa
 mentū ratum vsqzquo ē cōfirmatuz per
 mortē testatoris. qz p totū tpe añ pote
 rat ipe testator mutare volūtate. Et ideo
 heres nunq̄ accipit nec possidet heredita
 tem nisi p mortē testatoris. qz tūc ē vali
 duz testamētū. Ex quib⁹ sequit q̄ scripta
 vetis legis n̄ fuit vere testamētū. s̄ dispo
 sito testamēti. n̄c dī testamētū nisi iq̄ntū ē
 cōfirmandū p mortem dei testatoris. Et
 p p̄ns oportebat vt de⁹ moreret ad h̄ q
 testamētū cōfirmaret. qz aliter mansit
 set caducū et vanum. S̄ qz deus ē essen
 tialiter immortalis et infallibilis et etern⁹
 qz ineternū pmanet idem. et anni sui nū
 q̄ deficient. psal. c. j. Et ideo oportuit
 vt deus fieret personaliter homo. vt ille
 homo assuptus psonalr de⁹ moreretur
 ad confirmāduz testamētuz dei. et vt cō/
 pleret oia promissa. Et sic per mortez et

sanguinem xpi fuit confirmatum totus
vetus testamentus. vt pz ad hebre. ix. et
x. Et ideo patres et fideles veteris testa/
menti non potuerunt adipisci repromissio
nes nisi simul nobiscum p mortem xpi. ad
hebre. xi. Et sic pz qualiter scriptura le/
gis et pphetarum intm dicebatur testa/
mentum dei inqntu erat p mortem et san/
guinem xpi confirmadus. Et ideo dixit xps
Hic calix nouu testamtu est in meo san/
guine. i. nouiter in meo sanguine confir/
matus. p ad cor. xi. Secdo modo scri/
ptura legis et pphetarum dicebat pactum
sive pbedus despōsale. inqntu de^o elegit
sibi illuz populū in populū peculiarem
et ppriuz. et ille populus accepit deū in
deuz et dnm et pastores spūalem: et pro/
misit obfuare leges eius. vt pz exō. xix.
et. xx. et. xxiii. et p totū discursus legis
et pphetarum. vñ exō. xix. dicit de^o. Si au/
dieritis vocē meaz et custodieritis pactū
meum: eritis mihi in peculiū de cunctis
populis. Mea est enī ois terra. et vos
eritis mihi in regnū sacerdotale. et gens
sancta et c. Cui respondit populus. Cūc
ta que locutus est dominus faciemus.
Item hoc idem respōdit totus populus
quādo moyses legit eis volumē legis. vt
patet. exo. xxiii. Ideo tūc moyses ad cō/
firmationē illius despōsatiōis et pmissi/
onis imolauit. xij. vitulos. et effudit vnā
partem sanguinis sup altare et alteram
partē super populū dicens. Hic ē sanguis
pbederis. qd pepigit vobiscuz dñs super
cūctis sermōib^o his et c. Ad denotaduz et
significadum q illud testamtu et illd
pbedus de spōsale nō poterat cōfirmari
nisi p sanguinē xpi spōsi huius ppli. Ex
quib^o pz q sicut illud testamtu nō po/
terat confirmari et adimpleri nisi p mor/
tem et sanguinem xpi testatoris: Ita illa

despōsalia siue despōsatio facta inter dnm
et pplm nō potat pfirmari nec adimpleri
et ratificari nisi p presentia dei venturi i
carnē. Et qz talis despōsatio facta fuerat
per verba de fuso. et p spōsum in carnes
familiariter ventuz et cū spōsa locutuz
et pueraturum. Ex supdictis pz. et put/
dictū fuit in plogo expositiōis libri psal/
moz. q vna lex et vnuz testamentum dē
totus discursus sacre scripture et totius
ecclie ab adam vsqz ad iudiciū. Et hoc
scdm sbam et etiaz rōe vni^o xpi crediti.
Sed totus iste discursus diuidit princi/
paliter in duo tpora. i. ante aduentuz xpi
et post aduentuz eiusdē. Temp^o enī ante
aduentū respectu dei dicebat tpus dispo/
nendi et pmittēdi inqntu deus pmitte/
bat futuras redemptionē et glorificatiōis
et restauratiōem toti generi humano. et
disponebat illuz populū p illa legalia ad
recipiēdū xp̄s i suo aduentu. S3 respectu
eaz rez que gerebant et fiebāt: dicebat
tpus figurandi et significādi. qz oia illa
fiebant et contingebant illis in signū et
figurā fusoz. S3 respectu p̄iarcharū et
pphetarū quib^o fiebāt pmissiōes: dicebat
tpus desiderandi et expectādi et petēdi.
quia omnes desiderabant et expectabāt
et petebant xpm futurum redemptorē
et glificatiōez tanq̄ spōsum et saluatorē
Et sic pz qliter tempus ante aduentuz xpi
fuit temp^o pmittēdi et disponēdi et figu/
rādi et significādi et desiderādi et petēdi
et expectādi. Totuz autē temp^o aduent^o
xpi et totius discursus noui testamenti
fuit tpus adimplendi promissa et confir/
mandi disposita et verificādi signa lega/
lia et figuras siue ea que erant figurata
et significata. Et respectu omīuz fidelīū
fuit et est tpus colligendi et recipiendi.
Quia p aduentū xpi oēs fideles veteris

Primū canticū.

testamenti simul nobiscū recepunt pmissio-
nes. s. fruct⁹ oīuz pmissionum. vt ait
apłus ad hebreos. xj. Et nos collegimus
et messuimus messes quas p̄res veteris
testamēti seminarūt. vt ait saluator. Jo
iiij. Ex quib⁹ oīib⁹ p̄s quatr⁹ xp̄s adiple-
uit et verificauit oīa que fuerūt in veteri
testamēto disposita et p̄ssa et figurata.
Et sic etiā p̄firmavit tes. ab initio institu-
tus. Et p̄pleuit et cōfirmavit sp̄salia an-
tiqua. Et ideo lex enāgelica et totū nouū
testamentum nil aliud est nisi veritas et
confirmatio veteris testamēti/ in quo tē-
pore omnes fideles receperūt omīa que
fuerūt p̄missa et desiderata et petita in
veteri testamēto. Et sicut totū illud t̄ps
fuit tempus desiderandi et petendi et si-
gnificandi. ita istud dicitur tēpus recipiē-
di et faciendi. vñ nō solum xp̄s verifica-
uit oīa que in lege veteri fuerūt p̄missa
et figurata: s; adhuc nos verificā⁹ et imple-
mus oīa illa seruando legem euangelicā
et exercendo ecclesiastica sacramēta. que
nil aliud sunt: nisi quedam veritates
illoz signoz legalium. Et sic faciendo et
operando recipimus fruct⁹ p̄missionuz
Omnia ergo sup̄dicta considerās et pre-
uidens in sp̄u salon fecit istum libelluz.
in quo voluit ostendere totuz ingenium
suum. quia sub breuibus et difficilibus et
obscuris verbis descripsit totum discus-
sum vtriusq; testamenti. Et ideo iste li-
bellus reddidit difficili⁹ ad itelligēdū. eo q̄
oīa q̄ scripta sunt i vtroq; tes. de xp̄o et
ecclesia. et oīa q̄ dō cātavit i. cl. psalō. vo-
luit salon p̄plecti i h̄ libello sub t̄plici me-
thasora. s. sub methasora sp̄si et sp̄se.
Et sub methasora pastoris et gregis. Et
sub methasora agricolę et vinee siue orti.
Et ideo istō opus siml vocat epithalamiū
et bucolicū. et georgicum. Et p̄pter hoc

redditur difficilimū ad itelligēdū. s. rōe
stili et rōe breuitatis. nam in. x. canticis
p̄plectif totū discursus vsusq; testamēti.
sub sup̄dicta triplici methasora. Cū
in primo cātico cātat totū desiderium et
oīs petitiōes patrū veteris testamēti. et
sic explicat tēpus desiderādi et petendi et
expectādi. Et i nouē cāticis subsequētib⁹
cātat totū discursus eccleie ab incarnatōe
xp̄i vsq; ad t̄pra constantini et iustiniani et
etiā vsq; ad finem mūdi. vbi erit genral
glorificatio. In quibus nouem canticis
cantantur nouē misteria de xp̄o et ecclesia
put patebit. In quib⁹ satisfacit et anuit
desiderio et petitiōib⁹ p̄uz veteris testa-
p̄ singla. Procedēdo ergo ad expositiōz
hui⁹ libri suabz iste ordo. nā p̄rio ponet
text⁹ cuiuslibz cātici per versus distinctus
Ordo ponetur eius expositio. Incipit
ergo canticum primum.

**Sculetur me os
culo oris sui.**

Quia meliora

sunt vbera tua uino.

Fragrātia vnguētis optis.

Oleū effusum nomē tuū.

**Ideo adolescentule dilexe-
runt te.**

Trabe me post te.

**Curremus in odorem vn-
guentorum tuorum.**

**Introduxit me rex in cel-
laria sua.**

**Exultabim⁹ et letabimur
in te.**

.De primo cantico.

Memores vberum tuorum
super vinum.

Recti diligunt te.

Rigra sum sed formosa fi
lie hierusalem.

Sicut tabernacula cedar.

Sicut pelles salomonis.

Rolite me considerare q̄
fusca sum.

Quia decoloravit me sol.
filii matris mee pugnaue
runt contra me.

Dosuerūt me custodes in
vineis.

Vineā meā nō custodiui.

Judica mihi quem diligit
anima mea.

Ubi pascas.

Ubi cubes in meridie.

Re vagari incipiam.

Post gregē sodaliū tuorū.

Si ignoras te o pulchra in
ter mulieros.

Egredere et abi post vesti
gia gregum.

Et pasce edos tuos iuxta
tabernacula pastorum.

Equitatui meo in curribus
pharaonis.

Assimilavi te amica mea.

Dulchre sunt gene tue si
cut turturis.

Collum tuū sicut mouilia .

Munerulas aureas facie
mus tibi.

Cermiculatas argento.

Sculetur me oscu

lo oris sui. Hoc ē pri

mus canticum huius libri
in quo introducit ecclia pri

oris testamenti tanq̄ spōsa. et x̄ps tanq̄
ei⁹ spōsus ad loquēdū. Et ideo p̄ns cātī
cum hēt duas ptes p̄cipales. nā ī p̄ma
ponitur et explicat spōse diū desiderata
petitio. Sc̄bo spōsi gratiosa respōsio. ibi
Si ignoras te o pulchra. Quātū ergo
ad primū p̄ fundamēto toti⁹ hui⁹ libri ē
valde notandū. q̄ indigētia et carētia ali
cui⁹ boni amissi est causa desiderij recu
p̄adi ip̄m: s̄z firma p̄missio ē causa firme
⁹ vehementis fidei et spei rey promise.
Et ita accidit in adam. qz cū ip̄e ante lap
suz fuisset creat⁹ in illa oppulētia et feli
citate nullaz patiēs indigētia: tñ cū sta
tuit ⁹ tētavit descēdere ab hir̄z ī hierico
trāsgrediendo diuinū p̄ceptuz. tūc icidit
in latrones: qui expoliauerūt euz om̄ib⁹
bonis gratuitis. ⁹ vulnerauerūt et sau
ciauerūt. et plagis in corpore et aia affe
cerūt et seminiū reliquerunt. Et sic ille
qui erat oppulētus et felix et dñs illius
ciuitatis. Cui etiā post longā vitā t̄p̄alē
erat p̄missa alia nobilitas: felicitas eterna
ī celesti p̄ria: p̄pter talē ergo ingratiudi
nem fuit priuatus p̄nti et futura felicitate
/et expulsus ab illa ciuitate. et factus
exul p̄ hanc vallez lacrimaz ⁹ separat⁹
a facie dei. Et sic sc̄s ē miser et indigens

De primo cantico.

omnib⁹ bonis nō solū spūalib⁹ s; etiā t̄p̄ra lib⁹. vt p; gen. iij. Et inde ē q; manet in sitū desiderii omnib⁹ hōib⁹ recupādi illaz immortalitatē et totū illū felicez statum

Et dicit aug⁹. in libro cur de⁹ homo. q; deus compatiēs miserie et indigētie ip̄ius ade⁹ et toti⁹ sue posteritatis promisit sibi mittere filiū suū in carnē. qui eū ab om̄i miseria et captiuitate redimeret / et sibi re cōciliaret / et in patriā amissam et felicitatē reduceret. Et hoc fecit de⁹: ne adam desparet / s; l; de instāti miseria valde doleret: tñ de sui sueq; posteritatis remedio iaz de longinquo gauderet. vñ aug⁹. concludit dicēs. vera itaq; rōe didisci⁹. q; iā ab adā dñi prestolabaf aduēt⁹. Ex quib⁹ verbis augustini sequitur. q; miseria et indigentia ip̄ius adaz et toti⁹ posteritatis sue fuit causa diuine p̄missionis de xp̄o futuro. Et talis p̄missio fuit causa fidei et spei et desiderij ip̄i⁹ ade de xp̄o futuro

Ex q̄ fide et spe et desiderio adā cuz tota sua posteritate fideliz semp expectabat et petebat xp̄m v̄tuz ad redimēdū ip̄s. Scdo sequit q; ecclia xp̄i primo fuit xp̄o despōsata p̄ fidē in adaz. Qd p̄baf. nam si adā cū tanto desiderio expectabat xp̄s vt inquit aug⁹. ergo iaz tunc hēbat fidez de xp̄o futuro. Quia spes nō ē sine fide et caritate affectiua. quia qd credimus et amamus cuz desiderio expectamus. Et ideo ē dicendū. q; sicut de⁹ p̄misit ip̄i ade mittere sibi xp̄m in redēptores: ita adaz credidit ip̄m v̄tuz. et p̄misit sibi fidem et p̄misit sibi exhibere cultū latrīe sub tali fide et spe xp̄i futuri. in quā fide adam cū tota sua posteritate fideliz saluabaf. Et sic adam put fuit doct⁹ a deo. docuit filios suos exhibere latrīaz deo in signū fidei de xp̄o futuro. Et sic abel offerebat oblationē de frugib⁹. et Layn de agnis

gregis. gen. iij. Et q; latrīa non solum consistit in oblatōe et adoratiōe: sed etiaz in orōne. Ideo legit. gen. iij. q; enos in cepit inuocare nomē dñi. i. xp̄m verbuz incarnatū qd est nomē dñi. vt p̄batū fuit psalmo. viij. Nam illō nomē dñi q̄tuor litteris scriptū significabat xp̄m verbuz incarnatū. quē om̄s p̄es vetis testamēti inuocabant et expectabāt. Item enoch placuit deo i illa etate et dñs tulit illuz. gen. iij. Et trās latus ē in paradiz ecclia stici. xliij. Et q; sine fide ip̄ossibile ē placere deo. ad he. xi. ergo sequit q; enos et enoch iam hēbant fidem de xp̄o fuso. et erāt mēbra eius. Et p̄ p̄ns continuabāt eccliam xp̄i et ciuitatē dei. Et sic expectabant xp̄m fufum tanq̄ sp̄oluz sibi p̄missum. Et sic p; q; vera latrīa et p̄fecta fuit dō exhibita i prima etate in signū xp̄i futuri. Et per p̄ns sequit q; ecclia in prima etate iam fuit xp̄o p̄ fidem despōsata. q; iam expectabat eū. et iā sibi exhibebat latrīam fuitutē. Itē sequit q; ecclia sp̄osa nō solum ab abel. s; iam incepit ab adā. sed postea fuit diuisa in duas ciuitates. nam Layn diuisus ē a ciuitate dei. et cōstituit ciuitatē diaboli cū suis sequacib⁹. vt oñdit aug⁹. p̄ totū librū. xv. d̄ ciuitate dei. Abel aut māsit tanq̄ verus ciuis in ciuitate dei. et fuit occisus p̄pter verā innocētiam suam i figura xp̄i. Ideo abel nō dicitur primus ciuis ecclie. sed p̄mus iustus et martyr qui mortu⁹ ē p̄ iusticia et innocētia i figura xp̄i. q; fuit primus qui effudit sanguinez in figura xp̄i et p̄ xp̄o. vt p; math. xliij. Adam aut fuit prim⁹ ciuis et fidelis h⁹ ciuitatis. cui p̄mo sc̄fa est p̄missio de xp̄o fuso. et prim⁹ qui professus ē et expectauit xp̄m fufum. et qui exhibuit cultū lafe. et docuit filios suos in quo primo ecclia despōsata ē ipsi xp̄o

.b.

De primo cantico.

p̄ fidē ⁊ sp̄e et caritatē. Et exīde tota ciuitas dī et p̄gregatio fidelīū xp̄m fufuz cre dentiū et expectatīū fuit octa sp̄ōsa xp̄i. Est verum q̄ ista sponsa semper creuit ī fide et perfectione per successum tempo ris sicut cōtinue recepit nouas promissio nes et nouos modos collendi deum. Nam in noe accepit nouā p̄missiōez de xp̄o p̄ archam et signū arcus p̄hederis. Per q̄d p̄uidit misterīuz incarnatiōis et n̄re redēptiōis. Et sic noe p̄struxit altare et obtulit aīalia mūda in signū fidei xp̄i fufi. Itē ipsi abraaz sc̄ta ē noua p̄missio gen̄. xv. Dñō d̄s dixit. Suscipe celuz. et numera stellas si potes. sic erit semē tu um ⁊c. Ubi credidit abraaz de sua gene ratōe sc̄dm carnē xp̄m fufum et verbum incarnādus. Ideo p̄pter talem fidez re putatum est illi ad iusticiā. Quia in tali fide xp̄i futuri ante circūcisiōez fuit iusti ficatus. vt p̄z ad. Ro. iiii. et gala. iiii. Alia promissio facta est eidem abrae gen̄. xxij. propter obedientiā ⁊ fidem. Quādo voluit immolare ysaac filium suum. Cui deus sub iureiurando p̄misit xp̄m ventuz. et in eo oēs gentes regenerādas et benedicēdas. Et appellauit locū illuz in quo fuit imolatus aries p̄ ysaac. In mōte dñs videbit. vñ in l̄ra hebrayca habet. In mōte dñs videb̄. Quasi dicat. In isto mōte vbi imolasti istū arietē do minus iesus xp̄s videb̄ imolari ⁊ cruci figi ī redēptionē toti⁹ gen̄ris hūani. De quo misterio dicit saluator. ioh̄ais. viii. Abraā exltauit vt videret diē meū. vidit et gauisus est. p̄ fidē suple. Ex quib⁹ p̄z. q̄ despōsatio xp̄i ⁊ eccl̄ie sc̄ta ⁊ incepta ē in adaz et abel. S̄ iam fuit magis cōfir mata in abraā. Et sic vehemētī⁹ fuit xp̄s in abraā desiderat⁹. Itē ista despōsatio et vnio xp̄i et eccl̄ie iaz fuit magis cōfir

mata et expressa ⁊ figurata ī ysaac. gen̄. xvij. qñō iaz decrepit⁹ et cecutiēs voca uit esau primogeituz suū vt benediceret eū. s̄z iacob sc̄do genit⁹ siue nat⁹ ex p̄filio matris simulato hitu surripuit bñonez vñ ysaac sentiēs fragratiā vestimētozū ip̄ius iacob dixit: da mihi osculū fili mi. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni: quē benedixit dñs ⁊c. In quo misterio p̄uidit ysaac totū misterīū verbi icarna tiōis. ⁊ eccl̄ie cū xp̄o despōsatiōis ⁊ icor poratiōis. P̄uidit enīz q̄l̄r fili⁹ dei ver buz eternū debebat osculari hūanitates ⁊ carnē suscipe de gen̄re ip̄i⁹ iacob. ⁊ vnire eas sibi ī vnitate p̄sonali. Et p̄uidit etīaz in sp̄u osc̄lz et despōsatiōz eccl̄ie cuz xp̄o per mysticā vnionē. Et p̄uidit fragratiāz vestimētozū hūanitatē xp̄i. s. fragratiāz virtutū ⁊ sanctitatis ⁊ donoz ⁊ gr̄az. ⁊ fragratiā eccl̄iasticozū sacramētozū euapo rātes ex meritis passiōis. Per quā vir tutē sacramētozū eccl̄ia erat xp̄o despon sanda ⁊ vnieda. Itē ista despōsatio icar natiōis ⁊ eccl̄ia cū xp̄o vniois iā fuit ma gis p̄missa ⁊ p̄firmata ⁊ figurata ī iacob gen̄. xxviii. qñō ī somnijs vidit scalā cui⁹ summitas tāgebāt celū. et pars inferior tāgebāt terrā. ⁊ vidit dñm amixū scale et anglos ascēdētes et descēdētes ⁊c. vbi p̄uidit iacob totū misterīū icarnatiōis s. q̄l̄r de⁹ erat iūgedus hūanitati p̄ icar natiōz ī vnitate p̄sone. et q̄l̄r tota eccl̄ia erat xp̄o vnieda ⁊ incorporāda ī vnitate mystica. Itē ista despōsatio fuit iā magis p̄firmata ī eod̄ iacob. gen̄. xxix. qñō luc tat⁹ ē cū anglo ī forma viri. sic voluit ip̄s dimittere vsqzquo bñdixit eū. vbi sortit⁹ est h̄ nomē isrl̄. vñ dixit. C̄lidi dñs facie ad faciē. vbi iacob p̄uidit totū misterium incarnatiōis ⁊ eccl̄ie cū xp̄o despōsatiōis inq̄ntū de⁹ ī forma hūana bñdixit eū ⁊c.

.De primo cantico.

et facie ad faciem sibi locut⁹ ē **rc.** Item hec despōsatio fuit magis ī ipō iacob cōfirmata gen. xlix. qñō bēndicēs filio suo iuda dixit. Iuda te laudabūt fratres tui **rc.** et nō auferet sceptrū de iuda **rc.** Itē ista despōsatio xpī et ecclīe iā fuit magis cōfirmata et manifesta in plebe isrlitica qñō eouxit ipaz de fuitute egyptiaca. et fecit ipaz populū sibi peculialem et dedit sibi legē specialē. exo. xix. qñō moyses ex posuit populo oēs fmones legis. Et res pōdit oīs poplūs dicēs. **Dīa q̄ locut⁹ est dñs faciem⁹.** Item ista despōsatio xpī et ecclīe fuit iā magis manifesta et explicita ī eodē poplo. exo. xxiiij. qñō moyses cōgregauit totū populū et legit sibi totū volumē legis. et occidit. xij. victimas iux numerū tribuū filioꝝ isrl. vñ tot⁹ populus respōdit dicēs. **Dīa q̄ locut⁹ ē dñs faciem⁹. et erim⁹ obediētes **rc.** Et tūc moy ses ad pfirmatiōz talis pacti et pmissio nis et despōsatiōis sparsit vnā partē sanguinis sup populū et alterā sup altare. **Mer** qđ misterīū fuit figuratū qualr illa despōsatio debebat impleri et cōfirmari per sanguinē xpī futuri. p quē sanguines illud testamētū erat pfirmādūz. Et sic p tale pactū ille poplūs pmittebat se recepturū xpī vctūz. Ideo moyses effundēdo illū sanguinē sup poplūz dixit. **Hic est sanguis pbederis. qđ pepegit vobiscū dñs sup cūctis fmoib⁹ his.** Itē ista despōsatio fuit iā magis explicita et pfirmata ī eodē moyse et poplo. exo. xxiiij. cuz dñs de tabernaclo loq̄bat moysi facie ad faciē: sicut solet loqui amicus ad amicus Cui moyses dixit. **Dñe si iueni grāz corā oculis tuis: mitte quē missur⁹ es **rc.** Cui dñs finaliter misterīū icarnatiōis pmissit cū dixit. **Posteriora. i. hūanitatē meā vī debis. quā hūanitates vidit postea moy******

ses cū helia ī mōte thabor ī trāffiguratio ne xpī. **Mathei. xvij.** Itē ista despōsatio incarnatiōis xpī et ecclīe iam fuit magis explicita et manifesta ipi moysi. deuto. xvij. Cui de⁹ dixit. **Prophetā suscitabo de medio frūz tuoz similē tui: et ponam verba mea ī ore suo. loq̄turqz ad eos oīa que dixerō illi **rc.** Ex quo p̄ q̄l⁹ xp̄s in lege promissus debebat esse similis moy si ī hūanitate. et debebat esse deus ymo verbū dei. qz de⁹ debebat ponere verbū suū ī illa hūanitate et psonalr nō loqui et ecclīaz sibi p legem euangelicā misticē vnire et psonalr et p̄sentialr osculari. **Nā legif. exo. xx. q̄ cū cūct⁹ poplūs audiret voces et lāpades. et sonitū bucine montemqz fumigātē. Qui p̄territi ac pauore percussis: steterūt p̄cul dicētes moy si. nō loquaf nō dñs ne forte moriamur. Tūc autē dñs p̄misit mittere filiū suū ī carnez qui tanq̄ verū spōsūz absqz terrore familiariter loqueret eis. et declararet eis legē datā/dicēs. **Prophetaz suscitabo eis de medio frūz suoz similē tui. ponā verba mea in ore ei⁹. loq̄turqz ad eos q̄cūqz dixerō illi. Et qui verba ei⁹ q̄ loq̄tur: nō audierit: vltor existā **rc.** vt p̄ dūto. xvij. **Ex quib⁹ p̄ q̄ illa despōsatio nō fuit facta p verba de p̄nti ī p̄ntia spōsi: s̄z p vba de futuro in absentia spōsi per moysen tanq̄ p pcuratores xpī futuri. Et p p̄ns illa despōsatio nunq̄ fuit cōfirmata nisi p p̄ntiā xpī: qui p vba de p̄nti familiari ter locut⁹ est illi plebi. et despōsavit sibi ipaz declarādo legē et pphetas. Itē se quif sc̄do. q̄ siml cum lege data fuit promissus xp̄s iterpres et declarator legis ī mōte sinay. Itē sequif tercio. q̄ sub eadē pena qua se obligauit tot⁹ ille popl⁹ ad obfūādū legē dei datā ī monte sinay: sub eadē pena se obligauit ad audiēdū et********

.b ij.

De primo cantico.

sequēdū xpm̄ i suo aduētū tanq̄ verū in
terp̄tes et declaratorē legis et p̄phetaz.
p̄ h̄ qd̄ ait. Qui v̄ba q̄ loq̄tur audire no
luerit: vltor̄ existā r̄c. qz̄ siml̄ cū lege fuit
p̄missus xps̄ de⁹ incarnat⁹ interp̄res et
declarator legis. s̄z̄ p̄ hoc posset aliq̄s ista
re dicēs. q̄ p̄missio hui⁹ p̄phete nō facta
est in mōte sinay siml̄ cuz̄ datōe legis:
s̄z̄ in cāpestris moab cū moyses resume/
ret legē. vt p̄z̄ deuto. xviii. Ad h̄ respōdē
q̄ si bene r̄ distincte volum⁹ attēdere ver
ba moyfi deuto. xviii. videbim⁹ mani
feste q̄liter de⁹ p̄misit illum p̄phetam in
mōte oreb siml̄ cum datōe legis. vñd̄ ait
moyses ad ppl̄m. p̄phetaz de gente tua
et de fr̄ibus tuis sicut me suscitabit tibi
dñs. ip̄s audies. vt petisti a dño deo tuo
in mōte oreb. qñō cōcio p̄gregata ē. atqz̄
dixisti. vltra nō audiam vocē dñi mei. et
ignez hūc maximū amplius nō videbo.
ne moriar. Et ait dñs mihi. Bene om̄ia
sunt locuti. p̄phetaz suscitabo eis de me
dio fratrū suor̄ filiez tui r̄c. Ex quib⁹ p̄z̄
q̄ ista p̄missio de xpo fuo facta est i mō/
te oreb siml̄ cū datōe legis. qz̄ lz̄ moyses
omisit scribere ullā p̄missiōez̄ exo. sc̄do
tñ sup̄ledo explicat ip̄az̄ deuto. xviii. vbi
repetunt̄ ea q̄ ibi dicta sunt et sup̄lentur
ea q̄ ibi fuerūt om̄issa. Ex quo p̄z̄ q̄ i da
tiōe legis facta fuit despōsatio dei cum illa
plebe in p̄sona oīuz̄ successor̄. Et p̄ p̄ns
illa despōsatio facta fuit p̄ verba de fuo
in absentia sp̄s̄i. et iō nō potat p̄firma
ri nisi p̄ eius p̄ntiaz̄. et p̄ incarnatōz̄ sp̄o
si qui i ore ad os erat ppl̄o familiaritez
locufus. et legē et p̄phetas declarafus:
et sp̄s̄alia cōfirmatur⁹ r̄ cōpletur⁹. vñd̄
sicut p̄ mortē et sanguinē erat testamētū
cōfirmatur⁹. Ita p̄ p̄ntiaz̄ erat sp̄s̄alia
p̄pletur⁹. Et h̄ est osc̄lm̄ p̄ntie sponsi qd̄
petit sp̄sa dicēs. Disc̄letur me osc̄lo oris

sui r̄c. Itē qz̄ nō solū illa plebs isrl̄itica
sc̄d̄z̄ carnē erat xps̄ susceptura et sibi des
ponsanda i aduētū suo: s̄z̄ etiā plebs gēti
lis. Ideo despōsatio xpi r̄ eccl̄ie nō solū
fuit manifesta et facta in populo isrl̄itico
carnali: s̄z̄ etiā i poplo gētili. nā melchi/
sedech rex salem qui erat de poplo gētili
tanq̄ sacerdos dei altissimi i fide xpi fu
turi obtulit panē et vinū deo p̄ abraā in
toto corpore mistico. vt p̄z̄ gen̄. xiiij. Itē
iob nō de genere iacob: sed de esau expec
tauit xpm̄ i carne vētuz̄ cū dixit. Credo
q̄ redēptor me⁹ viuiz̄: et in carne mea vi
debo deū saluatorē meū r̄c. Iohā. xix.
Itē multi de poplo gētili exierūt de egip
to: et iūcti sunt cū filiis isrl̄ et cepūt legē
simul cū eis. Itē Ruth moabita de po
pulo gētili exiuit de terra et cognatione
et iūcta ē populo isrl̄itico dicēs. Popul⁹
tu⁹ popul⁹ me⁹ r̄c. Et sic i p̄sona r̄ fi
gura toti⁹ popli gētilis ad fidē xpi vētū
ri fuit xpo despōsata. Itē ista despōsatio
iā fuit magis explicita et manifesta i dō
cui facta ē de xpo multipliciter re p̄missio
vt p̄z̄. ij. r̄. vij. et. primo. paralipō. et p̄
totuz̄ librū psalmoz̄. Itē ista despōsatio
incarnatiōis: et xpi r̄ eccl̄ie iā fuit magis
explicita in ysa. r̄ hier. et ceteris p̄phe
tis. quib⁹ facta fuit reuelatio. Et maxime
in daniēle. Cui nō solū misterīū incarna
tionis r̄ passiōis xpi fuit reuelatū: s̄z̄ etiā
locus r̄ t̄p⁹. vt p̄z̄ dani. ix. Ultimo autē
de p̄p̄quo ista despōsatio facta fuit r̄ ma
nifesta ip̄i zacharie. cui dictū ē ab angelo
Exaudita ē oīo tua. Luce. primo. Item
fuit facta et reuelata ip̄i symeoni qui re
sponsum accepit a spū sc̄to nō visurū se
mortē nisi pri⁹ videret xps̄ dñi. Luce. ij.
S̄z̄ p̄re ceteris clarius fuit reuelata talis
despōsatio ip̄i virgini marie p̄ mltas epi
phanias r̄ reuelatiōes ante diē incarna

De primo cantico.

tiōis: licet ignoraret psonaz de qua esset fili⁹ dei carnē assumptur⁹. qz solū s̄ didic̄ cit virgo maria expimētalr qñō gabriel āgelus fuit ad eā missus dicēs. Ave grā plena ꝛc. Luce primo. vñō lz ante non ignoraret futurz misteriū incarnationis tamē ignorabat modū ⁊ psonā. put ip̄a respōdēs angelo dixit. quō fiet istō ꝛc. Ex toto sup̄dicto discursu sequit̄ primo. qz tota ecclia fidelīū ab adā vsqz ad virginē mariaz inclusiue fuit despōsata xpo futuro p fidē. Sc̄do sequit̄. qz illis despōsatio nō fuit sc̄ta p v̄ba de pñti: s̄ p verba de futuro. qz sicut xps nōdus erat incarnat⁹ n̄c pmissus de pñti: s̄ de fufo Ita pmittebat ip̄m recipe i suo aduētū Unde lz fides xpi eēt eis hitualr et actualit̄ pñs: tñ ei⁹ obiectū erat futurz. iō sub illi fide ⁊ spe iustificabā ⁊ saluabā. Tercio sequit̄. qz talis despōsatio nō fuit sc̄ta illis p̄ib⁹ et fidelib⁹ psonalr et p moduz p̄sone pñtis: s̄ p pcuratorē et p moduz p̄sone absentis. Sicut multe mulieres qñōqz despōsant alicui viro absentī per pcuratorē. q̄ quidē despōsatio cōfirmat̄ postea p pñtiā spōsi: qñō ip̄a psonalr et presentialr videt spōsuz. et psonalr recipit eū. et osc̄latur ab eo. Ita ergo simili modo factū ē in illa despōsatiōe ecclie veteris testamēti. nā nullus eoz potuit essentialr deū videre/ nec locutus ē cū deo nisi p substātiā mediā et p angelū representatē deū. vt ait aug⁹. sup̄ gen̄. Et si d̄ qz moyses loquebat̄ deo facie ad faciem. exo. xxxiij. Dicēdū qz ibi nō sumit̄ facies p diuina eēntia: qz talis visio facialis fuit negata ip̄i moysi. vt p̄s̄ ibidē: s̄ sumit̄ ibi facies equiuoce p anglo p quē de⁹ loquebatur. ⁊ i quo de⁹ tanq̄ in facie ⁊ p faciē rēpresentabat̄ et noscebat̄. vt ait aug⁹. ij. d̄ trinitate caplo. xvij. nā de⁹ p anglos lo

quebat̄ et dedit leges moysi. vt ait ap̄tus ad heb̄. p̄io. et b̄tus stephanus act. vj. Quō aut̄ intelligit̄. qz moyses vidit deū facie ad faciē: iā declaratū ē i plogo libri psaloz tractatu. ij. Hūc autē sufficit scire. qz fideles veteris testamēti nō viderūt xps nisi p fidē et per figuras ⁊ p promissioēs ⁊ reuelatioēs. Et tanq̄ v̄turo promiserunt fidem sibi. Et in suo futuro aduētū promiserunt ipsum recipere. Et sic tanq̄ futurum promittebant ipsum recipere Et sic iam exhibebant sibi lateriam seruitutes per figuras sacrificioruz Et sic p̄s̄ qz illa despōsatio erat p moduz verboz de fufo. et p modū pcuratoris. qz mediantib⁹ angelis. et p modū p̄sone absentis. Tercio sequitur qz q̄nto magis tardabat venire x⁹: magis crescebat desiderium illius spōse vidēdi psonaliter et pñtialr spōsuz suū xps. et sic vehemētius desiderabat accelerari aduētū spōsi. vt eā repararet et libaret de māib⁹ inimicoz. et eam sanaret. et nobilib⁹ vestamētis diuersaz grāz ornaret et decoraret. et sacris āplexib⁹ ei⁹ fruere. et oscul⁹ ei⁹ psolare. Hoc ergo desiderīū h⁹ spōse ⁊ has petitiōes explicat ⁊ cātat spōsa i hac prima parte hui⁹ primi cātici salonis i persona oīuz fidelīū veteris testamēti cū dicit. Osculetur me osculo oris sui. In quo cātico septē petit ista spōsa ab ip̄o spōso. Nā primo petit pñtialr et psonalr p incarnationē osculari. Sc̄do petit trahi a spōso per personalē predicationē et vite sc̄titatē. Tercio petit i thalamū spōsi introduci. Quarto plebs gētilis petit cūz plebe isrlitica in aduentu sponsi sociari. Quinto petit a nigredīe ydolatrie dealbari. Sexto petit pasci pablo sacramentoz et fidei articuloz. Septio petit sub umbra spōsi quiescere ⁊ ptegi. Sc̄do ibi .b. iij.

De primo cantico.

Trabe me post te. Tercia ibi. Intro
duxit me rex in celaria sua. Quarta
et Quinta ibi. Nigra sum: sed formosa.
Sexta et Septia ibi. Indica mihi quod
diligit anima mea. Quantū ergo ad pri-
mū ē aduertēdū. quod osculum dicit quādam vni-
onē. scilicet quod christus quodupliciter erat nō vni-
dus. scilicet per incarnationē et per conuersationē
et familiarē doctrinā. et per mysticā incor-
poratiōis. et per glorificatiōis: putat promissus
fuerat in veteri testamēto. Ideo sponsa
hoc quodupliciter osculum petit a christo sponso.
Et quodupliciter osculo petit osculari. scilicet osculo
incarnatiōis. Secundo osculo euāgelice doc-
trine et familiaris conuersatiōis. Tercio
osculo mystice incorporatiōis et redēptio-
nis. Quarto osculo glorificatiōis. Quia
ergo ut supradictū ē ista sponsa per multas re-
promissioēs fuerat christo per procuratores et
verba de futuro in veteri testamento de
sponsatā per longā morā et discursus tēpo-
ris sponsus suū christum expectauerat. Ideo
cōtracta longa mora desiderās presentiam
sponsi petit ab eo p̄ntialiter et p̄sonaliter oscu-
lari. et posita in tali cōtēplatiōe dicit intra
se. Utinā sponsus meus christus osculetur me
osculo oris sui per verba de p̄nti/ et p̄sonaliter
et presentialiter per se ipsum: et nō per pro-
curatores. scilicet loquatur ipse mihi per se: et nō per
moysen et per patriarchas et prophetas:
nec per angelos. Sicut locutus est in toto ve-
teri testamēto. Sed veniat ipse p̄sonaliter
in carnē. et osculetur me primo illo oscu-
lo incarnatiōis et accipiat carnē de mea
generatiōe: sicut promisit in principio ipsi
ade/ quō eiecit ipsum de paradiso. et sicut pro-
misit noe per signū arcus p̄bederis gen. viij.
et sicut promisit abrahe gen. xv. et xxij. dicēs
In semine tuo benedicetur oēs gentes.
Itē osculetur me illo osculo incarnatio-
nis quod petiuit ysaac in p̄sona iacob. quō

dixit. Da mihi osculum filii mei gen. xxvij.
Et sicut promisit ipsi iacob gen. xxvij. per
visionem scale. et gen. xxxij. quō luctat⁹
est cum angelo. Itē osculetur me illo osculo
incarnatiōis quod promisit ipsi deo. ij. re vij
dicēs. Suscitabo semē tuū post te egredi
etur de utero tuo. Et stabiliam regnum
eius in eternū. et ille erit mihi in filium.
et ego ero illi in p̄res. Itē psal. lxxxvij
Semel iuravi deo/ et nō mentiar. semen
ei⁹ in eternū manebit. Itē psal. c. xxxj.
De fructu vētris tui ponam super sedem
tuā etc. Itē ysa. vij. Ecce virgo concipiet
et pariet filium et vocabitur nomen eius emanuel
etc. Itē hier. xxxi. Magnū faciet dñs
super frā. semina circūdabit vtrū. Itē za.
ij. Ego ipse venias. et habitabo in medio v̄ri
etc. Itē sponsus meus nō solū osculetur me
osculo incarnatiōis: sed etiā osculo familiaris
p̄dicatiōis et legis euāgelice ditiōis. sicut
deus promisit moysi. deuto. xvij. dicens.
prophetam suscitabo de medio frūis simile
tui in hūanitate. et ponam verba mea in
ore eius loq̄turq; ad eos omnia quae dixerō illi
Itē osculetur me illo osculo doctrine euā-
gelice de quo dixit ysa. ij. Venite ascēdā
ad montem dñi et ad domū dei iacob. et
docebit nos vias suas et ambulabim⁹ in
semitis suis. quod de syō eribit lex. et verbū
dñi de hier. Itē ysa. ij. propter hoc sciet
populus meus nomen meū in die illa. quod ego qui
loq̄bar ecce assus etc. quod osculo ad osculum me
videbūt etc. Itē hier. xxxi. Dabo legē
meā in cordib⁹ hominū et in viscerib⁹ eorū
scribā eam etc. Itē nō solū osculetur me
osculo incarnatiōis et euāgelice doctrine: sed
etiā osculo redēptiōis faciēdo me p̄ticipes
sue passiōis sicut promisit ipsi abrahe in sacri-
ficio ipsi ysaac. quō dixit in mōte b̄ dñs vi-
debit immolari pro oib⁹ successiue. gen.
xxij. et sic patet per totum discursum li-

.De primo cantico.

bzi psalmoz. ⁊ ysaye. l. Propter scelus populi mei percussi eum ⁊c. Item hoc idem patz per totū discursus legis et pphetaz. Itē nō solū osculetur me osclo incarnatiōis ⁊ doctrine ⁊ redēptiōis: sed etiā osclo gl̄ificationis et sue finitiōis sicut p̄misit ip̄i dō psalo. xc. Protegā eū et gl̄ificabo eū. Itē psalo. lxxxiii. Beati qui bitant in domo tua dñe. Et sic p̄ q̄t̄ ista sp̄osa isto quadruplici osclo petit a sp̄oso suo xp̄o osculari in suo aduētū. s. osclo incarnatiōis. et euāgelice p̄dicatio nis: et redēptiōis: et gl̄ificatiōis. Et nota q̄ nō solū xp̄s osculat⁹ ē sp̄osaz suā eccl̄iaz isto q̄duplici osculo: s; etiā pater s; aliter ⁊ aliter. Nā xp̄s fili⁹ dei osculatus est naturā hūanā p̄sonaliter p̄ incarnatiōz. q; sola p̄sona filij fuit incarnata ad quā illa unio personalis fuit terminata. s; p̄ intātū osculat⁹ est hūanā naturā in quantum ip̄e uniuīt verbū suū illi humanitati. quia tota trinitas operata est illam benedictaz incarnationem. Et sic illud verbum eternū dicitur osculum oris patris. q; est eterna sapia q̄ ex ore altissimi p̄diit. Et sic p̄ illud verbum et osculū oris sui osculat⁹ ē hūanaz nafaz. Et p̄ illū met verbū et osculūz pater nob̄ locut⁹ ē. et dedit legē euāgelicaz. et redemit et glorificauit nos. et sibi nos recōciliauit. Et ip̄e xp̄s dicit osculum patris et osculūz inter nos et patres. q; nos p̄ gr̄am et adoptiōez patri recōciliauit et reuiuīt. Hoc ergo osculo oris patris. s. vbo eterno ista sponsa petit osculari. Itē petit osculari p̄ hūanitatē xp̄i p̄ quā nō fuit uniuīt. et p̄ quaz nō p̄dicauit. ⁊ p̄ quā nos redemit ⁊c. et pat̄i reconciliauit ⁊ ultimo nos gl̄ificabit Ideo p̄uēdēs lector cōtemplet h̄ q̄duplex osculū/ quo tam pater q̄ filius/ licz nō eodē modo osculatus ē sp̄osaz suā. Re

ferēdo ergo ad p̄iem: est iste sensus. vti/ nam pater osculetur me osclo oris sui. s. mittēdo verbū qd̄ procedit de ore suo ⁊ de tota substātia sua. qd̄ v̄bū sumat carnem in vnitate suppositi de mea generatiōe et natura. Per quē filiū me doceat et mihi loq̄tur/ et me sibi recōciliat ⁊ gl̄ificet. Referēdo autē ad filiū/ sensus ē iste vti nā filius dei sp̄osus me⁹ veiat in carnem et osculet me osclo. s. doct̄na euāgelica oris sui. et p̄sonal̄ i hūanitate loq̄t̄ mihi. et me recōciliat sibi et pat̄i p̄ mortē et passiōez. et gl̄ificet me p̄ refrectiōez. Quatuor ergo petit sp̄osa p̄ t̄le osculū. s. uniri deo per incarnatiōez. et doceri p̄ p̄sonalem p̄dicatiōez. et recōciliari p̄ mortez et passiōez. ⁊ gl̄ificari p̄ refrectiōez. Quia istis q̄tuor modis de⁹ osculat⁹ ē nos ⁊ uniuīt nos sibi. Et iō xp̄s inq̄ntū assumpsit carnē ex hūana nafa et ex ista generatiōe vocat eā matrē. sed inq̄ntū docuit eā: vocat eā filiaz. sed inq̄ntū redemit eā et uniuīt eam sibi p̄fidē i vnitate mysticā. vocat eam sp̄osaz. et etiā inq̄ntū uniuīt eā p̄ gl̄iam. Ista ergo sp̄osa dicit. vti nā osculetur me sp̄osus me⁹ ⁊c. mihi p̄missus osclo oris sui. eo modo quo dictū ē. Deinde sp̄osa p̄uersa ad sp̄osūz alloquit̄ euz apostrofando dicens. Meliora sunt vbera tua vino. q̄i dicat. iō desidero osculari osculo oris tui/ o xp̄e sp̄ose: q; meliora sūt vbera tua vino. Ad cuius intellectūz est notandum. q̄ cum totus iste liber sit methaforicus ⁊ parabolicus. sicut salomon vsurpat vocabula rex tēporalium trāfferēdo ad sp̄ualiaz: ita etiaz transfert partes sexus feminini ad masculinū per quādā similitudinē. Et sic vbera q̄ p̄tinēt ad mulieres: attribuit xp̄o p̄ quādā similitudinē. nam sicut mulier nutrit filium duplici vbere ⁊ lacte materiali: ita xp̄s

.b. iiii.

.De primo cantico.

nutrit ecclesiam duplici vberere et lacte .s. lacte doctrine articuloꝝ ⁊ lacte gr̃e sacra mentoꝝ eccliaſticoꝝ. Quia qꝫ iſta duo vbera hoc duplici lacte nō ſolū nutriūt ⁊ reficiunt ſpūalr̃ ſpōſam ⁊ oēs fideles: ſz etiaꝫ inebriāt eā in amore ſpōſi et delectāt in odore virtutum: Ideo cōparat ea vino. Ideo dicit. O ſpōſe iō peto oſculari pſona liſ et pñtiaſ oſculo oris tui: qꝫ vbera tua emittētia lac doctrine fidei articuloꝝ et gr̃e ſacramentoꝝ. Meliora ſunt om̃i vino. qꝫ magis inebriāt fideles i amore tuo q̃ vinū materiale inebriat hoies. qꝫ trāſfor mant fideles amātes i deū amatū ⁊ deſideratū ſe ⁊ mūdū obliuiſcētēs. quia aīa magis ē vbi amat: q̃ vbi animat. ⁊ infor mat. Ideo vbera tua meliora ⁊ fortiora ſunt ad inebriādū q̃ vinū materiale. Et nō ſolū iſta duo vbera tua ſunt meliora vino ad inebriādū i amore tuo: ſed etiaꝫ ſunt magis fragrātia ⁊ fragrātiora vnguētis optimis: eo qꝫ docēt oēs virtutē. ⁊ prohibēt oē viciū. ⁊ extingūt om̃e p̃c̃m

Quibꝫ virtutibꝫ fideles redolet iter oēs natiōes ⁊ populos: magis q̃ vnguē ta aromatica materialia. Et ſic vbera tua nutriūt ⁊ inebriāt ⁊ redolet ⁊ delectant Et nomē tuū ē p̃cioſiſſimū et odoriferuꝫ ſicut oleū aromaticū effuſuꝫ ⁊c. Ad cuiꝫ intellectū ē notādū. qꝫ ex mirrba et cina momo ⁊ nardo ⁊ balfamo ⁊ ceteris aro matibꝫ fit et cōficiſ q̃dōā oleū aromati cuꝫ valde p̃cioſiſſimū. Et eiꝫ p̃rio valde odoriferū ⁊ delectabile ex cōpoſitiōe oiꝫ iſtoꝝ aromatū. ⁊ ē valde penetratiuū ratiōe balfami. et valde attractiuꝫ ratiōe nardi. et ab om̃i corruptiōe p̃ſuatiuū et etiā curatiuū ratiōe myrrhe. q̃d quidem oleū q̃nto magis diffundit: magis opaf et penetrat et trahit et delectat. Ita ergo p̃prie illa pſona xp̃i p̃fecta ex tribꝫ aro

matibꝫ .s. ex ṽbo diuino et aīa ratiōali et carne. que quidē pſona xp̃i ē nomē dei ſi gnificatuꝫ p̃ illas quattuor l̃ras veteris teſtamēti put dictū fuit pſal̃o. viij. Et ſi gnificatū p̃ iſtō nomē ieſus noui teſtamē ti/illud p̃fecto nomē dei. .s. verbū icana tū et hūanatuū diffuſuꝫ p̃ totū mūdū fuit penetratiuū et p̃ſuatiuū ⁊ ſanatiuū et odoriferuꝫ. ſicut oleū aromaticuꝫ effuſum ſup capita regū ⁊ ſacerdotū. Itā primo illud nomē p̃ſeruauit virginē matrē ſuā ab om̃i culpa tā origiali q̃ veniali q̃ actu ali. ſz oēs alios fideles ſanauit et curauit ab origiali. ſz quōſdā p̃ſeruauit ab actua li: ſz oēs alios ſanauit ⁊ curauit ab origi nali ⁊ veniali ⁊ actuali. Et ſic illō nomē fuit p̃ſuatiuū ⁊ curatiuū. Fuit etiā pe netratiuū/ qꝫ totū mūdū penetrauit. Et fuit attractiuū/ qꝫ oīa traxit ad ſe ip̃ꝫ/ et totū populū gētilē ad fidē p̃ ap̃loꝝ puer tit. Et fuit odoriferuꝫ ⁊ delectabile/ qꝫ oēs virgīes ⁊ viri p̃tēplatiui currebāt i odo rez ſue ſc̃itatis ⁊ virtutis. Et fuit inebri atiuū: qꝫ martires illo noīe ieſu inebria ti. ſue vite corporalis et huiꝫ mūdū o/ bliti et i xp̃m transformati/ diris tormē tis ſua corpora tradiderūt. Et ideo dicit ſponſa/ o xp̃e ſponſe ideo deſidero oſcu lari oſculo oris tui: quia nō ſolū vbera tua ſunt meliora vino ad inebriādū. et magis fragrātia vnguētis optis ad dlec tandū: ſz etiā qꝫ nomē tuū ē ſuauiſſimū et penetratiuū et p̃ſeruatiuū et ſanatiuū et linitiuū et attractiuū et odoriferum/ ſicut oleū aromaticū effuſum ſup capita regū et ſacerdotuꝫ et ſup iſirmos et ſup capita amātium. Et ideo adoleſcētule. .i. plebs et p̃p̃s gentilis nouit dilexerūt et ſecute ſunt te. Itēz p̃ iſta duo vbera xp̃i poſſunt intelligi duo teſtamēta. .s. vetus ⁊ nouū. a quibꝫ eccleſia ſponſa xp̃i iugiter

De primo cantico.

sugit lac doctrine salutis. Itē multi solū per vbera xp̄i intelligūt solā doctrinam euāgelicā. et p̄ vinū intelligūt scripturā veteris testamenti vt sit sensus. s. q̄ melius est lac noui testamenti/ q̄ scriptura vinaria ceremoniarū veteris testamēti. s; hoc videt̄ improprie dictū. Nā scriptura veteris testamēti nunq̄ fuit dicta vinum s; vinea. que nunq̄ fuit matura nec ptulit vinū nisi p̄ xp̄m ī nouo testamēto. Et sic doctrīa xp̄i euāgelica nō solū dicitur lac s; etiā vinū. vt patuit p̄ totā expositionē libri psaloz. et patebit etiā inferi⁹ cātico sexto. vbi dicit xp̄s. Vibi vinū cū lacte meo: inebriamini amici ⁊c. Sic ergo doctrina xp̄i nō solū dicit̄ lac delectabile ⁊ nutritiuū: s; etiā vinū inebriatiuū et vnguētū odoriferū. Et nomē eius dicit̄ oleū aromaticū effusus p̄ totum mūdū.

In cuius virtute apli demonia eiecerunt. ⁊ sp̄ites pctoz extinxerūt. ⁊ vena mortifera nō eis nocuerunt. Et ydolis cōminutis et p̄ncipe huius mūdi foras eiecto: oēs reges ⁊ impatores cū populo gētili iugo fidei subiecerunt. Est tñ aduertēdū. q̄ inter cetera que reddūt materiā hui⁹ libri difficilē ad exponēdū et intelligēdū est diuersitas translationū qz in mltis nra trāslatio differt a littera hebrayca. vñ vbi nra trāslatio hēt. oscule me osculo oris sui: qz meliora sūt vba tua ⁊c. lra hebrayca modo pūctuata hēt sic. Utinā oscularet me osculo oris sui. qz meliores sunt amores tui odoramentis optimis. sicut oleū effusus nomē tuū. iō domicelle dilexerūt te. Que quidē lra nō differt in snia in hac petitiōe. Que quidē diuersitas trāslatiōis accidit ex equiuocatiōe vocabloz hebraycoz ppter defectū lraz vocaliū. vt dictū fuit ī plo/ go libri psaloz. tractatu. vi. Unde qz di

ctio hebrayca poita in h loco ē equiuoca ad vbera et ad amores. vel qz vbera maxime trabūt hoiez ad amorem. Ideo nra trāslatio secuta ē vnā significatōis illius vocaboli ⁊ magis expmētes veritatē rei.

Nam sicut pueri ponūt totū suū amorē et delectatōez ī vberib⁹ matris: Ita fideles in p̄templatiōe doctne xp̄i euāgelice ⁊ totius sacre scripse. Itē sicut vinū matiale abūdāter et copiose sumptū inebriat hoiez trabens ipm ex se: Ita p̄ter ymo mltō forti⁹ p̄templatio doctne xp̄i et iuge studiū sacre scripse p̄ xp̄m declarate extrahit hoiez ex se trāsfōmādo ip̄s ī amorē xp̄i sp̄si sui. Et sic bene pprie et accomodate doctna euāgelica et grā sacra mētoz dī vinū inebriatiuū. et lac nutritiuū extortū et exhaustum ex vberib⁹ xp̄i. Et dī vnguētū odoriferū et oleum aromaticum. vt magis patebit infra. Et iō aduertat fidelis lector ad p̄petates vocabuloz. q̄ pabolice et metaphorice ponūt in h libro. Deinde cū dicit. Trabe me post te ⁊c. ponit sc̄daz petitiōz. nam p̄ q̄ explicuit et exposuit causam sui desiderij et petitiōis. s. q̄re petiuit osculari p̄sonalē a sp̄so: eo qz meliora sūt vbera sua vino et fragrātia vnguētis optimis ⁊c. Ideo in hac sc̄da petitiōe petit trahi ad amorē sp̄si ⁊ post sp̄sus p̄ illa vnguēta fragrātia doctne xp̄i euāgelice et p̄ p̄dicatiōz et sc̄titatē ei⁹. vt possit sugere lac euāgelicū ⁊ grāz sacramtoz ex vberib⁹ ei⁹. Et iō ait o xp̄e sp̄se mi. trabe me p̄ te p̄ grām et legem tuā euāgelicaz. Et om̄s fideles currem⁹ in odorē vnguētoz tuoz euāgelicoz/ et in odorē tue bone p̄uersatiōis et exempli tue vite et doctne et sc̄tatis. vt sim⁹ bon⁹ odor xp̄i p̄ bonā famaz ⁊ sc̄tatem. Ad cui⁹ intellectū ē notāduz qz tota iusticia et p̄fectio in q̄ fuit adaz crea

.De primo cantico.

1° consistebat in quodam confortate voluntatis ei⁹ ad diuinas voluntate. et sic tota ei⁹ scitas et debet⁹ ordo consistebat in quodam rectitudine et subalternatione et obedientia prius inferiorum ad superiorem. et vniuersalem sensualitatem ad rationem. Et isto modo anima ipsius adam habebat imperium absolutum super corpus. et spiritus super carnem. et ratio super sensualitatem. Et ideo erat dominus suorum actuum tam in effectu quam in affectu. eo quod ratio traherebat sensualitatem ad libitum suum. et spiritus carnem. Et habebant et possidebant primi partes in primis iusticie originalis. Nam inter partes inferiores et omnes alie creature obediebant eis. Et ipsi habebant liberum imperium super eas: in quantum ipsi obediebant deo. et fuerunt voluntates eorum conformes diuine voluntati. Sed quoniam ipsi peccauerunt et deuiarunt a diuina voluntate: illi cito caro eorum infrexit aduersus spiritum. et sensualitas fuit rebellis et tradidit rationem. et fuit corrupta et perversa totus ordo interior et corrupta natura et sauciata et vulnerata in suis potentibus. Et perversus appetitus sensitivus et auersus ab omni bono et conuersus ad omne malum. Et sic ratio traherebat sensualitatem ad se ante lapsum: ita post lapsum perverso modo sensualitas ut plurimum attrahit ad se rationem. Et sic homo mansit subiectus sensualitati et carni et mundo et diabolice suggestioni. Nam postquam sensualitas fuit corrupta facillime trahitur a mundo et diabolo. Et postquam ratio perdidit imperium super sensualitatem. facillime trahitur ab ea. Et sic trahit sua queque voluptas. puta ad superbiam. auariciam. et luxuriam et cetera flagicia et vicia. Nec potest homo ex propriis viribus ab his se retrahere: nec eis resistere postquam perdidit liberum imperium impium. nisi inueniat auxilium dei et gratiam per iesum christum. quem deus per se constituit mediatorem et auxiliatorem et iustificatorem omnium hominum. Qui erat ven-

tur⁹ ad trahendum omnia ad se ipsum per odorem unguentorum suorum euangelicorum. Et ideo dicit trahere me post te etc. Sed ad maiorem euidentiam est notandum secundum aristotem. x. metaphisice. quod in vnoquoque genere est dare unum quod est metrum et mensura omnium illius generis. Sicut est ignis in genere calidorum. et album in genere colorum. Ita ergo pater in genere malorum moralium datur diabolus tamquam metrum et causa persuasiva omnium malorum. Ita ergo etiam pater per oppositum de⁹ pater constituit filium suum christum deum et hominem ut esset metrum et mensura et causa effectiua omnium bonorum gratie et glorie et omnium meritorum et primorum et omnium virtutum et actuum meritoriorum. In quem christum omnes homines habent inspicere tamquam in exemplar et speculum omnium virtutum. et tamquam ducem et directorem in via virtutum. Quem omnes iusti debebant sequi quocumque iret. Et sic christus in quantum metrum et mensura omnium bonorum gratie et glorie debebat dare omnibus gratiam et gloriam psalmo. lxxiiij. gratiam et gloriam dabit dominus. Et in quantum dux debebat omnes ducere et vocare. Sed in quantum exemplar omnes debebant ipsum sequi per imitationem in odorem unguentorum suorum. id est sequendo eius scitatem et doctrinam et gratiam sacramentorum. et sic expectabat christus ut esset collator omnium bonorum. et dux et tractor omnium fidelium. Et norma et regula omnium actuum humanorum. postquam tota humana natura fuerat corrupta in adam. Ut sicut omnes homines antea sequantur fetorem corruptiois: quem serpens antiquus insufflauerat in adam. Ita postquam christus traheret omnes ad se: ut sequerentur odorem sue integritatis et scitatis et doctrine et veritatis. Et ideo dicit sponsa / o christe sponse veni et osculare me osculo oris tui veniendo in carnes. Et quia vbera tua sunt meliora vino et fragrantia optimis unguentis scitatis. Et quia nomen tuum est diffusum per mundum sicut oleum

De primo cantico.

odoriferū. Et q̄ et nomē tuū ē odoriferū
 sicut oleū aromaticū effusus. Et iō adoles
 cētē. s. plebs gētiliū dilexerūt te recipiē/
 do fidē odorādo tuā potētā i miraculis.
 et tuā sapiētā in doctrīa. et tuā sc̄itatē i
 vita et humilitate et mīa. Ideo trabe me
 post te. Et oēs currem⁹ in odorē vnguen
 torū tuorū. s. grē sacramētorū. et fidei ar
 ticulorū. et donorū sp̄s sc̄i et oīuz aliarū
 virtutū et bonorū. Itē est aduertēdū
 q̄ sicut adā rapiēs cibū phibitū ex arbo
 re totū gen⁹ hūanū traxit ad p̄c̄m suū.
 ita pariter xp̄s ascēdens i arborē crucis
 oīa traxit ad se ip̄m. iohānis. iij. Ideo
 dicit sp̄sa: trabe me post te. et c. Ad
 maiorē intelligētiaz huius particlę ē no/
 tāduz. q̄ decē vngūeta aromatica et odo
 rīfera effudit xp̄s in suo aduētuz: quibus
 reparauit totū genus hūanū. et sanauit
 oēs infirmitates n̄ras: et restaurauit to/
 taz ruynā et defect⁹ n̄ros. Ad quorū vn
 guētorū odorē cucurrerūt et currūt oēs
 fideles cuiuscūqz sex⁹ et etatis et p̄ditōis
 et sequūtur agnuz quocūqz ierit. Unde
 p̄rio effudit vngūetuz fidei. Ad cuius
 odrez currebāt oēs fideles veteris testa/
 mēti: et currūt oēs xp̄iani. Sc̄ōz vngūe/
 tum fuit doctrine p̄ceptoruz et p̄silioz
 euāgelicoruz. Ad cuius odorē currebant
 oēs apli et discipuli et turbe sequētes xp̄s
 vt p̄ Math. xiiij. et p̄ totū discursuz euā
 gelicū. Tercio effudit vngūetuz sc̄itatis
 et oīuz virtutū in exēpluz oīuz iustoruz.
 ad cuius odorē currunt oēs aīe iuste et de
 uote et oēs status et p̄ditōes hoīuz puta
 pueri inupteqz puele iuuenes et virgi
 nes et senes et p̄tinētes et vidue ymitan
 tes eius sc̄itātē. Quarto effudit vngūe/
 tum stupēdoz miraculoz sanādo egros
 et demoniacos et suscitādo mortuos et c.
 Ad cuius odorē currebat multitudo ma

gna languētū / q̄ virt⁹ de illo eribat. Et
 q̄ videbāt signa q̄ faciebat super his qui
 infirmabātur. iohā. vi. Quinto effudit
 vngūetuz mortis et passiōis et patiētie in
 suis laborib⁹ et p̄secutiōib⁹. Ad cui⁹ odo
 rez oēs p̄ctores vt sanētur / et oēs miseri
 vt p̄solētur in suis tribulatiōib⁹ / vt pate
 bit in sexto cātico. Et currebāt oēs mar
 tires / et currunt oēs afflicti. Sexto effu
 dit vngūetū septē sacramētoz i remediū
 oīuz sp̄ualīuz infirmitatū. Ad cui⁹ odo
 rez currūt oēs fideles cuiuscūqz sexus et
 cōditōis. Septio effudit vngūetuz septē
 donoz sp̄s sancti i die p̄thecostes super
 ap̄los et discip̄los. vñ receperūt oīa do/
 na gr̄az et genera ligūaz et intelligētiaz
 sacre scripture et c. Ad cui⁹ odorē currūt
 oēs doctores et vniuersaliter oēs xp̄iani.
 Octauo effudit vngūetum virtutis noīs
 iesu. q̄ ē nomē oīpotētie et sapie et mie
 et salutis. p̄ q̄ apli demōes effugabāt et
 mira signa faciebant et tāde oīa ydola de
 leuerūt / et totū orbē fidei et iugo xp̄i sub
 iecerūt. Ad cuius odorē currimus om̄s
 indifferenter. Nonno cōtinue xp̄s effudit
 vngūetuz bonaz internaz inspirationuz
 et grē actualis ad auxiliandū et roboran
 dū libez arbitriū et ad mouēdam volun
 tatem ad bene agēduz et maluz vitādum
 et adiplenda diuīa p̄cepta. Ad cui⁹ odorē
 currit tota hūana natura in adā viciata
 et infirmata. vt in fine patebit. Decimo
 effudit xp̄s vngūetū gl̄ificatiōis et vltie
 p̄fectiōis p̄ suā refectionē gl̄iosaz quā
 iam comunicauit quibusdā sc̄tis / qui cuz
 eo refectionē ad gl̄iam. et comunicauit
 virgini matri sue: et comunicabit om̄ib⁹
 iustis in fine mūdi. p̄ q̄ vngūetum sana
 bimur ab oīb⁹ defectib⁹ et infirmitatib⁹
 corporalib⁹ / et b̄ficabimur in corpore et
 aīa. et recipiemus vltimaz p̄fectionē. Et

De primo cantico.

quib' omnib' p̄ q̄ x̄ps est metrū ⁊ mēsa
et principiū ⁊ fons oīuz gr̄az et bonozū
et p̄fectionū. Hoc ergo p̄uidēs in sp̄u
sp̄osa veteris testamēti q̄ p̄uidebat qua/
liter x̄ps erat effusus sup̄radicta decēz
vnguēta in reparationē totius hūane na/
ture lapsē. Ideo cupiēs trahi et currere
post ista vnguēta dicit. Trahe me post te
curremus ī odorē vnguētōz tuoz. Itē
est aduertēdū. q̄ sicut de' ex̄ns in archa
ligna testamēti vetis trahēbat totū illū
popl̄z p̄ dectū ⁊ totus ille ppl̄us seque/
batur archā in odorē timiamatis et alio
rum vnguētōz. ita pariter x̄ps figurat'
per illā archā de' ex̄ns in carne ⁊ in ar/
cha hūanitatis trahēbat popl̄os ī odorē
sue p̄dicatiōis ⁊ sc̄itatis ⁊ miraclozum.
Hoc ergo p̄uidēs illa sp̄osa in sp̄u dicit.
Trahe me o x̄pe post te : sicut illa archa
trahēbat illū ppl̄m. Et curremus ī odo
rem vnguētōzū: sicut popl̄us isrl̄ curre/
bat post illā archā ⁊ tabnaculū odorife/
rum. Deinde etiā subdit tercio. In/
troduxit me rex in celaria sua ⁊c. Petiit
sp̄osa introduci in thalamū secretorum
sp̄osi sui x̄pi vt ibi doceat eaz p̄funda se/
creta misteria q̄ latent sub thalamo ⁊ ve
lo sacre scripture. quia x̄pm sp̄osaz ī tha/
lamū ⁊ celaria sua introducere: nil aliud
est nisi fidelib' suis sacre scripture secre
ta reuelare. Et sic est dicēdū q̄ x̄ps intro
duxit ap̄los ⁊ doctores. s. augustinus et
hieronimū et ambrosiū in celaria et apo
thecas secretōz aromātū sacre scriptur̄
reuelando eis altissima misteria. Littera
aut̄ hebrayca hēt. Introducat me rex in
domos secretas suas. Et sic l̄ra ē magis
clara. q̄ ista petitiō est optatiua. s̄z fre/
quēter trāslatio. lxx. ponit p̄teritū p̄ fu
turo et p̄ optatiuo p̄pter certitudinem
pp̄hetie. vt sepius dēt̄ ē in psalmis. Di

cit ergo sp̄osa. Utinā sp̄osus me' intro/
ducat me in celaria sua. i. ad cellas ⁊ ca/
meras secretas sacre scripture. ⁊ ad tha/
lamū suū. vbi ip̄e latet. et ad cellaria aro/
matū vbi reponūt et latēt secreta miste/
ria noui testamēti velata ī veteri testamē
to sub vmbra cerimoniaz. Quia veritas
euāgelica latebat sub vmbra et thalamo
et velo ⁊ cortina illaz cerimoniaz. quas
veritatē sp̄osa desiderabat scire in aduen
tu sp̄osi. in quoz intelligētia ⁊ gustu ex/
pectabat ⁊ petebat sp̄osa letari cū sp̄oso
ideo subdit. Exultabimus ⁊ letabimur ī
te. q̄i dicat / o sponse x̄pe si tu introduce/
ris me in celaria tua reuelādo mihi diui
na misteria / ⁊ exhibēdo mihi lac euāgeli
cū ⁊ vnguēta sacramētōz: tūc oēs fidel̄s
memores vber̄ tuoz ex̄stābim' corpore
et letabimur mēte et tota aīa in te. sugē/
do lac sapie ⁊ gr̄e vber̄ tuoz. q̄ quidez
lac desiderarūt sugere oēs p̄iarche ⁊ p̄/
phete. Et iō recti ⁊ iusti ⁊ oēs fideles di/
ligūt te sup̄ om̄e vinuz materiale p̄pter
tale lac euāgelice doctrine ⁊ gr̄e sacramē/
tōz. Cui lacti nullus sapor corporalis ē
cōparandus. Et nota q̄ li. sup̄ vinū. pōt
etiā ordiari cū li. memores vber̄ tuoz.
vt sit sensus. s. nos memores vber̄ tuo
rū ex̄stābim' ⁊ letabimur ī te : sup̄ om̄e
vinū corporale. et iō recti ⁊ iustes gustā
tes lac vber̄ tuozū diligūt te. S̄z miseri
et ceci iudei ⁊ obstiati ī sua malicia / quia
nolūt gustare lac vber̄ tuozū: s̄z currūt
post bona t̄poralia. Ideo nō diligunt te
manētes ī vmbra legis / nō desiderantes
intrare in celaria tua: ⁊ comedētes vina
tium ⁊ murcā ⁊ paleas. a quib' x̄ps ex/
pressit vinuz ⁊ oleum ⁊ granū euāgelicū
Et reposuit ī celario ⁊ orreo suo: vt fre/
quēter in expositiōe psalmoz dictuz est.
In hec ergo celaria vini ⁊ olei euāgelici

De primo cantico.

et in apothecas aromatum. Et in oreum frumeti euangelici seperati a paleis legis petiit introduci ista sposa ut ibi fruatur et leteatur cum sposo. Ex oibus ergo supradictis patet quod huc usque tria petit sponsa. Primo osculari per incarnationem et familiarē doctrinam et conuersationes et redēptiones et glorificationes. Secundo petit trahi per predicationes sponsi et aromata euangelica. Tercio petit introduci in secretum thalamum et celaria sponsi ut cum eo fruatur bonis spiritualibus ut patet. Et notatēter petit introduci in celaria sponsi et non in soluz vnuz celarium: eo quod christus sponus sue ecclesie habet duo celaria. scilicet vnuz bonorum gratie in hoc seculo. in quo reponunt bona gratie sacramentorum et secreta sacre scripture. Et habet alterum celarium. scilicet glorie in quo reponunt omnia bona glorie et fructus et eterne beatitudinis. Et ideo sponsa petit introduci in hec duo celaria successiue dicens. Introducat me rex in celaria sua. Item etiam dicit sponsa. vtinas introducat me sponsus meus christus in thalamum suum et celaria sua / vt ibi reuelet et doceat me misteria sacre scripture sicut deus quondam introduxit moysen in tabernaculum phederis et ibi loquatur sibi familiariter tanquam amicus ad amicum etc. Ex supradictis patet quod sponsa sub quodam metaphorā quibus noibus appellatur christus sponus suus. Nam primo vocat ipsum osculum dei propter misterium incarnationis. scilicet vnionis humanitatis ad verbum. Secundo vocat ipsum vbera dei in quantum ex eo totum mundum debet surgere copia sapientie et lactis euangelici. Tercio vocat ipsum nomen dei. nam sicut nomen vocale vel scriptum notificat conceptum interiore et notificat proprietates vniuersales cuius rei. ita christus verbum incarnatum notificauit mundo omnipotentiam et sapientiam et iusticiam et misericordiam dei patris. put fuit declaratum psalmo viij. Item quarto vocat ipsum oleum effusum

odoriferum ratione scitatis vite et doctrine que predicatio apostolorum per totum orbem fuit diffusa. Quinto vocat ipsum unguentum aromaticum odoriferum ratione passionis et misericordie. in quantum per unguentum sue passionis iras patris erga nos placauit et mollificauit et vulnera nostra sanauit et in ecclesiastica sacramenta odores et virtutem unguenti passionis inspirauit. que quidem ecclesiastica sacramenta sunt unguenta passionis christi per que unguenta christus nos trahit ad se. ad quorum odorem omnes fideles ipsum sequuntur. et in celaria sua introducunt. Ex quibus oibus sequitur quod christus est principius et metrum et mensura omnium bonorum humane nature.

Rigra suz sed formosa. etc.

Hec est quarta pars principalis huius primi cantici in qua salomon introducit plebem gentilem petentes sociari cum plebe israelitica et fidelibus. et simul cum ea recipe christus sponsus suus ut ex utroque populo fiat vna ecclesia et sponsa christi. Ad cuius intellectum est notandum. quod multi de populo gentili fuerunt sociati populo dei in veteri testamento inter ceteros tres mulieres sponte fuerunt sociate populo dei

In quibus precipue fuit figurata sponsa / nea conuersio populi gentilis ad fidem christi.

Et fuerunt figura quo ex conuersis de populo iudayco et gentili debebat fieri vna ecclesia sub vno rege et capite christo. Quarum prima fuit thamar. vnde legitur gen. xxxviij. quod post reditionem ioseph / iudas descendens a fratribus suis venit in chanaan. Et ibi diuertit ad codolamitas. et vidit ibi filiam hois cananei nomine sue / et accepit eam in uxorem. ex qua genuit tres filios. quorum primo nomine her tradidit thamar in uxorem. Ex quo patet quod thamar erat de filiabus chanaan et de populo gentili. Sed mortuo primo filio iunxit eandem thamar filio secundo nomine onam in uxorem. quo mortuo absque liberis

De primo cantico.

restituit eā iudas i domū p̄ris suū: vt ibi
vineret i viduitate expectādo selam fr̄iū
filiū in virum. tūc ip̄a thamar videns q̄
sela nō libēter volebat / ymo fugiebat ac/
cipe eā in vxores. Et p̄uidens thamar in
spū q̄litez xp̄s i lege p̄missus nō poterat
descēdere nisi de tribu iuda: tūc simlato
bitu meretricali posuit se in biuio dum
iret iudas socer suū ad tondendas oues.
Quā uidēs iudas putans esse meretrem
p̄cubuit cū ea. ex q̄ gēuit phares et zazā.
ex quo phares descēdit x̄ sc̄dm̄ carnem.
Et sic phares fuit mixt̄ ex duob̄ ppl̄is.
s. isrl̄itico et gētili. Per q̄d̄ misteriuū fuit
figurata eccl̄ia xp̄i p̄gregāda ex illis duo
bus ppl̄is. thamar ergo figurauit popl̄z
gentilē sp̄ote ad fidē xp̄i vētur̄. et phares
figurauit eccl̄iaz ex vtroq̄z ppl̄o p̄gregā
das. Et figurauit etiā phares qual̄r xp̄s
ab eo descendens sc̄dm̄ carnem debebat
vtrūq̄z populū redimere et saluare.
Sc̄da x̄o mulier ex popl̄o gētili que fuit
sp̄ote iuncta popl̄o isrl̄itico fuit Raab. q̄
recepit ⁊ saluauit exploratores / que sola
cū domo sua fuit libata ⁊ resuata in va/
statiōe hierico. vt p̄z ioh̄e. vi. que quidē
raab postea fuit iuncta i vxorē ip̄i salmō
p̄ncipi trib̄ iuda: ex qua genuit booz.
Et sic p̄z qual̄r etiā ip̄a raab fuit figura
populi gentilis ad fidē vēturi. S; multo
clarius fuit figura huiusmodi ip̄a ruth.
moabita vnde ligitur ruth in primo ca/
pitulo. q̄ orta fame i fra iuda: quidā vir
appellatus helimelech p̄pulsus in edia
p̄fectus est in terrā moab cū noemi vxore
sua ⁊ duob̄ filijs. s. malaon et cheliō
Et sc̄dm̄ ē cū moreret helimelech i terra
moab: mansit noemi orbatā viro vidua
cum duobus filijs. qui acceperūt singu/
las vxores de popl̄o moabitaz. qui post
decēniū ābo mortui sūt. Tūc aut̄ noemi

vidēs se orbatam viro et ambobus filijs
decreuit redire in bethleē p̄riaz suā. ruth
antez vna ex nuzib̄ suis vehemēti affectu
statuit nō dimittere socrū suā: ymo vēit
cū ea i bethleē iude. vñ cū noemi diceret
sibi vt reuerteres ad ppl̄uz suū / ⁊ ad d̄os
suos: ip̄a respōdit dicens. Populus tuū
populus meū ⁊ deū tuū deū meū. Et quo/
cūq̄z preteris: ibo. Et vbi morata fueris
ego pariter morabor. Et sic tandem ruth
moabita vēit cū noemi in bethleē viues
cū ea sc̄d̄z legē moysi in magna hūilitate
et paup̄tate. Tūc aut̄ accidit q̄ t̄p̄e mes
sis ruth abiit ad agrum ip̄ius booz viri
effrathei. ⁊ sequebat messorēs colligēdo
spicas cadētes de manib̄ messor̄z p̄ vita
sustētanda. Vidēs aut̄ booz honestatem
et hūilitatē mulieris precepit sibi: ne abi
ret ad aliū agrum: s; colligeret spicas in
agro suo. Et voluit vt cōmderet ⁊ bibet
simul cū messorib̄ et ancillis suis. Que
cū fuit satiata reuersa ē ad noemi socruz
suam. ⁊ narrauit sibi oīa beñficia q̄ booz
fecerat erga eā. Tūc x̄o noemi narrauit
sibi qual̄r iste booz erat p̄sanguineū viri
sui abimelech. Et sic precepit sibi vt redi
ret itez ad agrū eiū ad colligēdas spicas.
Et cū booz dormiret de nocte in area ac
cederet ad pedes eius. et coopiret se pa
lio eius. et faceret oīa q̄ sibi booz diceret
Cū aut̄ ruth fecisset oīa iux̄ p̄siliū noemi
surgēs booz a somno ⁊ reperies ruth ad
pedes eius quesuit q̄ nam eēt. illa aut̄ re
spōdit dicens. Ego sum ruth ancilla tua.
Expāde paliū tuū sup̄ ancillā tuā. quia
ppinquū es. Tūc iquit ille: bñd̄cta es tu
a d̄no filia. q̄z priores mīas posteriore su
perasti. ⁊ non es secuta iuuenes paupes
siue diuites. Et tunc booz facto discursu
ppiquitatis ip̄i helimelech soceri ip̄ius
ruth: accepit eam i vxorē. Ex qua genuit

.De primo cantico.

obeth. qui genuit iesse. qui genuit dō pa-
 trē salonis. Et sic p3 qualr ista ruth mo-
 abita de populo gētili cū magno affectu
 iūcta fuit populo dei. Et q̄ cupiebat esse
 ancilla: sc̄ta ē vxor ⁊ dñā in domo ip̄ius
 booc: ex qua xp̄s descēdit fm carnē. per
 qd̄ misteriū p̄uidit salon ī sp̄u totū mi-
 steriū p̄uersiōis toti⁹ ppli gētilis ad fidē
 xp̄i. eo q2 salon erat p̄nepos hui⁹ ruth.
 Et iō frequēter p̄tēplabat huiusmōi mi-
 steriū. vñ p hoc q̄ ruth cū tāta hūilitate
 et instātia adhesit ip̄i noemi/et secuta est
 eaz dicens. Quocūq3 p̄rexeris: ibo. et vbi
 cūq3 morata fueris: morabor. populus
 tuus pplus me⁹. et deus tuus de⁹ meus
 ⁊c. Per hoc p̄uidit salon in sp̄u qualitez
 poplus gētilis dimissa ydolatria et om̄i
 ritu sup̄stitioso cū magna hūilitate debe-
 bat venire ad fidez xp̄i. et recipere eius le-
 gē euāgelicā. Et debebat adherere cū cō-
 uersis de plebe isrl̄itica/ ⁊ cum eis simul
 fieri vnus poplus xp̄ianus et vna ecclia
 sub vno x̄o deo et vno capite xp̄o. Et p
 hoc q̄ ista ruth cū sua hūilitate ⁊ magna
 perseuerātia ea q̄ colligebat spicas post
 messorēs. ⁊ desiderabat esse ancilla: sc̄ta
 est dñā domus ⁊ copulata ī vxores ip̄ius
 booc. Per hoc p̄uidit salon ī sp̄u. qualr
 plebs gētilis que nunq̄ hūerat legez nec
 p̄phetas. s3 desiderabat colligere spicas
 post ap̄los: postea p suā hūilitatē ⁊ fidez
 iūcta fuit ī sp̄sam xp̄o sp̄so suo. ⁊ fuit
 dñā principalis ī ecclia: synagoga repro-
 bata. et ip̄a que cupiebat colligere spicas
 sacre scripture post ap̄los: sc̄ta est postea
 dñā totius messis scripture sacre. Quia
 p̄ maiori parte oēs doctores qui exposu-
 erūt sacra scripturā vtriusq3 testamenti
 fuerūt p̄uersi de poplo gētili. vt p3 de euse-
 bio ⁊ ambrosio et augustino et hieronīo
 ⁊c. Itē per hoc q̄ Ruth sole denigrata

lauit faciē suā et expoliāuit se vilib⁹ vesti-
 mentis ⁊ induit se nouis vestimētis qñō
 venit de nocte ad lectū ipsi⁹ booc: p hoc
 p̄uidit salon ī sp̄u qlitez plebs gentilis
 sorde et estu ydolatrie denigrata lota et
 dealbata a nigredine ydolatrie ⁊ expoli-
 ata ab om̄i falsa sup̄stitiōe p fidez/ debe-
 bat indui nouis vestimētis fidei/ et iungi
 sp̄so suo xp̄o. et debebat renouari vesti-
 bus nuptialib⁹ in domo xp̄i sp̄si sui. et
 debebat vngi baptismo ⁊ ch̄ismate salu-
 tis/ ⁊ lauari ⁊ dealbari a nigredine pctō-
 rū ⁊ sorde ydolatrie. Et sic tota ecclia ex
 istis duob⁹ populis p fidē p̄gregata debe-
 bat viuere sub vno sp̄so ⁊ pastore xp̄o.
 Itē p h̄ idez p̄uidit xp̄m ex vtroq3 poplo
 nascitur. Et p h̄ q̄ xp̄s ex vtroq3 poplo
 erat fm carnez nascitur⁹/ p̄uidit ī sp̄u q̄bz
 vtrūq3 popl̄m xp̄s erat saluatur⁹. Pre-
 uides ergo salomō in sp̄u sp̄otaneā p̄uer-
 sionē popli gētilis ⁊ vnionē eius cū con-
 uersis de poplo isrl̄itico sub vno sponso
 et pastore xp̄o in vna ecclia. p oia miste-
 ria sup̄dicta ⁊ maxime p misteriū ip̄ius
 ruth moabite. in qua maxime et clarius
 fuit figurata p̄uersio gētiū. Ideo in hac
 q̄ta pte hui⁹ p̄mi cātici introducit plebē
 gētilem sorde ydolatrie denigratā veniē-
 tem tanq̄ ouez p̄ditā ⁊ pegrinā: cupiētē
 et petētē cū plebe isrl̄itica et fideli soci-
 ari ad recipiendū sp̄suz suū ⁊ pastorem
 xp̄m. Ubi duo facit. naz primo facit qd̄
 dictū est. sc̄do p̄uersa ad xp̄m petit ab eo
 tanq̄ a x̄o pastore pasci. ⁊ sub eius um-
 bra quiescere et p̄tegi. ibi. Indica mihi
 quē diligit aīa mea. Quātuz ergo ad
 primū vidēs ista plebs gentilis/ q̄ plebs
 fidelis et isrl̄itica fuerat iam diu ab adaz
 vsq3 ad salomonē p verba de futuro xp̄o
 desp̄sata. ⁊ videns q̄ ip̄a quōdā denia-
 uerat a fide vni⁹ dei ad ydola per chaz et

De primo cantico.

nemroth et zoroastē et ninuz et alios qui
inceperūt ydola colere. et videns se tali
sorde et estu denigratā. et vidēs q̄ plebs
fidelis petebat a x̄po sp̄so personaliter
osculari et trahi. et ad thalamū eius itro
duci. Ideo rogat filias hirkm. s. plebē fi
delez. ne despiciat eas in tali expeditione
s̄ recipiat eam in sua societate ad recipi
endū x̄pm. quia h̄ ip̄a plebs gētilis esset
denigrata foris p̄ ydolatriā: tamē ip̄a ita
erat pulchra quo ad naturāz sicut plebs
fidelis. q̄ ita erat ad ymaginē dei creata
et p̄ cōsequēs ita erat capax fidei et b̄ritu
dinis sicut ip̄a. Itē q̄ x̄ps ita erat ex ip̄a
plebe gētili nascitur⁹ sicut de isrlitica. et
p̄ cōsequens ita erat ip̄am redemptus.
Ideo dicit ista plebs gētilis o filie hirkz.
i. plebs isrlitica et fidelis que videtis dñm
p̄ fidē recipite me i v̄ia societate vt christ⁹
sp̄sus osculetur me siml vobiscuz osculo
oris sui p̄ incarnatiōez. et trahat me p̄ le
gis euāgelice p̄dicatiōez. et introducat m̄
in celaria sua p̄ redēptionē et secretoruz
revelationez quia ita est nascitur⁹ ex me
scōz carnez. sicut ex vob. Et nolite me cō
fidare q̄ fusca sim. nam h̄ sim nigra per
pctz. tñ suz formosa p̄ nafaz. q̄ ad yma
ginē et similitudinē dei sū creata q̄ cūcta
qui fecit d̄s erāt valde bōa. s̄ postea of
fuscauit et decolorauit me sol. s. est⁹ pcti
et ydolafe. eo q̄ nō vixi sub umbra et fi
de vni⁹ dei. Et poif hie sol effectiue p̄ estu
cōburente et denigrante. Et sic ponif cā
p̄ effectū. et iō sui denigrata p̄ dōdo albe
dinē fidei quā hūit adā et Seth et Enos
et Noe et ceti p̄ies mei. vñ ista nigredo
accidit mihi ex ifidelitate. q̄ filij eue ma
tris m̄e pugnauerūt p̄ me isto modo. nā
ip̄e chā et nemroth et niu⁹ et ceti ydolatre
qui fuerūt filij eue matris m̄e q̄ oēs de
scēdimus ab vna matre eua et ab vna ge

neratiōe ip̄ius noe. et etiā om̄s moabite
filij loth et oēs hismaelite et ydumei de/
scendūt a thare et vxore sua matre abrae
et aram. Et sic om̄s isti filij matris mee
pugnauerūt cōtra me decipiēdo aīaz me
am et denigrādo eam p̄ ydolatriā. Isti
eiz filij matris mee eue vel melche posue
rūt me custodē. i. cultorē in vineis ydola
trie. i. cōmouerūt me et docuerūt me fal
sos ritus ydolorz. et coegerūt me custo/
dire et obfuare detestabiles ritus et sup/
stitiones ydolorz. Et sic vineam meaz nō
custodiui. i. nō colui. i. legē nature quas
deus tradidit ip̄i adam et noe et melchi/
fedech et abrae et ip̄i job et ceteris fideli/
bus non custodiui nec fuaui. Quia illa
erat vinea mea pp̄ria quā de⁹ tradiderat
patrib⁹ meis sup̄dictis colēdoz. In cui⁹
cultura sub fide x̄pi v̄turi fuerūt saluati
Et venerūt sup̄dicti filij matris mee et
relicta h̄a vinea dei declinarūt ad falsaz
vineā ydolatrie. et illā docuerūt me fua
re. Et sic in tali sorde et estu pctoz posita
extra umbra fidei vni⁹ dei sui denigrata
et abobinabilis sc̄ta q̄ntū ad extra. s̄ nō
restat quin maneat ymago dei i aīa. fm
q̄ sum capax fidei et gr̄e redēptionis. Et
iō h̄ sim nigra ad extra sicut tabnacula
cedar que sunt nigra et scalica p̄pter ar/
dorē solis: tñ ego suz formosa naturāl̄r
abintra. in q̄ntū sum ad ymaginē dei. Et
sic sum formosa abitra sicut pelles. i. cor
tine tēpli salomōis. nā sicut tēpluz salo/
monis abitra est totū ornatū et pulchrū
cortinis sericis et aureis et diuersoz colo
rū. ita de⁹ ornavit aīam meā donis natu
re. s. quinqz sensib⁹ corporalib⁹ et tribus
sp̄ualib⁹ potētis et incorruptilib⁹. s. in
tellectu et memoria et volūtate quib⁹ suz
capax ad gr̄am et redēptionem et gl̄iam.
p̄c̄ pulsa nigredine ydolatrie et peccati.

De primo cantico.

Ergo o filie hierusalē nec me despicias
 tis n̄c recusetis me i v̄a societate recipe
 ad osculādū sp̄sūm i suo aduētū. vt si/
 mul viuamus sub vno sponso ⁊ pastore
 xp̄o. et sub vna lege et fide et baptismo.
 Ex sup̄dictis p̄z. q̄ Ruth moabita cum
 thamar et raab tanq̄ pcuratrix totius
 plebis ⁊ poplī gētilis venit figura ad ple
 bē isrl̄iticā petēs simul cuz ea sociari sub
 eodē diuino cultu ⁊ fide xp̄i futuri. vt si/
 mul populus gētilis saluaret̄ in xp̄o cuz
 plebe isrl̄itica et fieret vnus ppl̄us cū ea
 Et sic Ruth i p̄sona toti⁹ populi gētilis
 dicebat. *Magistra sum s̄z formosa.* *Mo/
 tāduz ē etiā.* q̄ nō solū sup̄dicte tres mu
 lieres erāt de populo gētili: s̄z etiāz om̄s
 xij. p̄iarche fuerūt filij mulierū de poplo
 gētili. *Uñ* iacob qui et isrl̄ p̄mo genuit
 sex p̄iarchas ex lya filia laban hominis
 gētilis. *Sec̄do* genuit duos. s. Joseph et
 benjamin ex rachel filia eiusdē labā. *Ter*
cio genuit duos ex celsa ⁊ duos ex vala
 que ambe erāt ancille ⁊ de poplo gētili.
 Et sic p̄z qualr̄ oēs. xij. p̄iarche erāt filij
 mulierū de poplo gētili. que libenter ad
 hēserūt ip̄i isrl̄i. Et etiāz p̄z qualr̄ isrl̄ ex
 mulierib⁹ alienigenis de poplo gētili ge
 nuit oēs. xij. p̄iarchas. ex quib⁹ fuit mul
 tiplicatus tot⁹ poplus isrl̄. Ex sup̄dictis
 ergo sequit̄. q̄ plebs iudayca moderna
 falso ⁊ stulte ⁊ inaniter gl̄iat̄ de natura
 sua. *Nam* ⁊ si vult incipe naturā suā ab
 abraaz. ip̄e erat ex pentib⁹ dijs alienis et
 ydolis fuitib⁹. vt p̄z Josue ultimo. *Si*
aūt vult incipe nafaz suaz a iacob et duo
 decim p̄iarchis. ip̄i erant oēs filij fuitu
 tis et ml̄iez de poplo gētili. *Unde* iacob
 precio fuitutis em̄it duas vxores. s. lya
 et rachel. *Unde* ip̄e dixerunt. *Patet* n̄
 v̄didit nos et comedit p̄ciuz n̄m. vt p̄z
 gen̄. xxxij. Et sic p̄z ql̄iter om̄s sunt filij

fuitutis. *Item* fuitus istorū magis pa
 tuit̄ i captiuitate egyptiaca. vbi fuit sub
 onerib⁹ dorsum ei⁹. et man⁹ eius i cophi
 no fuiturūt. *Item* magis patuit̄ in terra
 p̄missiōis t̄p̄e iudicū vbi decies fuerunt
 traditi fuituti finitimoz. *Itē* legif. p̄. p
 ali. *Sec̄do* q̄ salon q̄suiit et nūeravit oēs
 profelitos in terra israhel numero. *L. liij.*
et. dc. de numero quoz destinauit. *lxx.* q̄
 humeris onera portaret̄. Et *lxxx.* qui la
 pides de mōtib⁹ cederēt. Ex quo sequit̄.
 q̄ om̄s illi erāt aduēticij de gētilitate ad
 iudaysmuz. ex quib⁹ maxia ps iudeoz de
 scendit. Ex quo sequit̄ q̄ tot⁹ poplo iude
 orum est filius fuitutis sc̄dm carnē et de
 poplo gentili. Et sic nō hēt vnde gl̄ietur
 de nafa sua s̄z magis vñ vilipēdat̄. *De*
inde cū dicit. *Indica* mihi quē diligit aīa
 mea ⁊c. *Petit* ista pegrina. s. plebs gen
 tilis siml̄ pasci cū sp̄sa et p̄tegi sub um
 bra sp̄si. *Ad* cui⁹ itellctū ē primo no
 tādum. q̄ salon sumit pabolam ex miste
 rio nubis obūbrātis tabnacluz. vñ legif
 exo. vltio. q̄ p̄ q̄ tabnaclz dñi fuit fabri
 ratū et erectū. et archa testamēti r̄posita
 ifra tabnacluz. ilico q̄dā nubes obūbra
 uit et icubabat sup̄ tabnaculū. q̄ quidem
 nubes q̄tuoz faciebat. *Nā* p̄mo p̄ totaz
 noctē illūiabant totū tabnaclz circūq̄qz
 in die aūt obūbrabat ip̄m p̄tegēdo ab az
 dore solis et caumatib⁹. *Sec̄do* dirigebat
 totū exercitū p̄bendo sibi ducatū p̄ totū
 destuz. qz ad motū illi⁹ nubis mouebat̄
 et dirigebat̄ totus exercitus. *Tercio* illa
 nubes pluebat māna ad refectōez et nu
 tritiōz toti⁹ exercit⁹. quo cibo tot⁹ exerci
 tus pascebat̄. *Illā* ergo nubes illumina
 bat et p̄tegebat et dirigebat et pascebat
 illum. *Per* quod misterū p̄uidit salomō
 ql̄it̄ x⁹ fili⁹ dei debebat cubare i tabnacl̄o
 eccl̄ie tanq̄ caput et sedore in thalamo ei⁹

c

De primo cantico.

tanq̄ sp̄sūs. Et q̄l̄ sp̄s sc̄s debbat ī
cubare sup̄ totā eccl̄iaz et obūbrare eam
et illūinare et p̄tegere et regere et pasce/
re eā pabulo eccl̄iasticor̄ sacramētorū.
Quia sp̄s sc̄s iugiter pluit sup̄ eccl̄iam
māna sacramētor̄ et gr̄az et donor̄. Ex
sup̄dicto ergo misterio accepit salōn pa
bolam ad petendum pasci et quiescere et
p̄tegi et dirigi in eccl̄iam xp̄i sub umbra
sp̄s sc̄i. Sc̄o ē notādus q̄ sicut sup̄ius
salōn it̄roduxit plebē isrl̄iticā et fidelem
ad loq̄ndus s̄b methasora sp̄se. Ita hic
int̄roducit plebez gentilē sub methasora
pegrine et gregis errātis. Et cā huius di
uersitatis est. nam plebs fidelis semper
māsit colona et civis in ciuitate dei ifra
muros fidei xp̄i futuri ab adam vsq̄ ad
aduētum xp̄i. Et sic semp̄ fuit sp̄sa xp̄i
per fidē. S̄z plebs gētilis postq̄ deuiaue
rat a fide vni⁹ dei post noe et declinaue/
rat ad ydola: semp̄ errauerat ex̄ ciuitatē
dei tanq̄ pagana ⁊ pegrina ⁊ tanq̄ ouis
q̄ pierat sine pastore vero et p̄po. ducta
p̄ diabolū ⁊ denigrata sorde ydolatrie et
oīus vicioꝝ. Et iō salōn in h̄ p̄mo cātico
int̄roducit plebē isrl̄iticā et fideles tanq̄
sp̄sas ad loquēdū cū sp̄so suo xp̄o. cui
ab initio fuit desp̄sata p̄ v̄ba de futuro
vt dictū ē. S̄z plebē gētilēz int̄roducit ad
loquēdū tanq̄ pegrinā ⁊ ouē p̄ditā que/
rentes pastores qui pascat eam et p̄tegat
sub umbra sua ⁊ dirigit et illuminet eaz
Vnde sicut illa petit p̄sonalr̄ osculari et
trahi ⁊ int̄roduci in thalamū tanq̄ spon
sa a sp̄so: Ita ista ouis p̄dita ⁊ pegrina
et erratica petit pasci ⁊ p̄tegi ⁊ dirigi a
xp̄o vero pastore. Et iō iste libellus pt̄iz
d̄z epithalamū. i. cāticū sp̄siale siue nup
tiale inq̄ntū eccl̄ia int̄roducit ad loq̄ndū
tanq̄z sp̄sa et x̄ tanq̄z sp̄sūs. Et pt̄im
d̄z bucolica q̄das inq̄ntū eccl̄ia int̄roducit

tanq̄z ouis siue tanq̄z grex ouīū et tanq̄z
pegrina ad loq̄ndū pastori suo xp̄o. Et et
d̄z q̄dā georgica inq̄ntū eccl̄ia int̄roducit
s̄b methasora vinee aut agri aut orti. S̄z
oīa ista possunt cōp̄bendi sub methasora
bucolica et cantico bucolico. Vnde can
ticūz bucolicum dicit̄ cāticū pastorale.
in quo it̄roducūtur pastores ad loq̄ndū
de ouib⁹ et armētis et de pascuis et fruc
tibus et florib⁹ et arborib⁹. vt p̄z ī buco
licis theocriti et virgilij. Ita ergo p̄ter
facit salōn ī isto libro. nam sicut virgili⁹
int̄roducit ī bucolicis poetas tāq̄ pasto
res loq̄ntes de regibus s̄b methasora al
tissimaz arbor̄ et magnor̄ leonū. Et lo
q̄ntes de populis sub methasora arbusta
rum et miricaz. cū dicit̄ ī quarta egloga
Sicilides muli paulo maiora canamus.
Si canimus siluas silue sint consule di
gne ⁊c. Ita pariter salōn in hoc li
bro it̄roducit xp̄m nō solū tanq̄ sp̄sūz
sed tanq̄ pastore et arborē altissimā p̄bē
tem umbrā et refrigeriū toti eccl̄ie. Et
p̄ capream et ceruos capoz̄ intelligit pa
triarchas et p̄phetas. Et p̄ pastore q̄noz̄
intelligit ap̄los. Et p̄ mala gramata in
telligit m̄ses. et p̄ poma et cefos fruct⁹ ī
telligit doctores et p̄fessores. Et p̄ lilia ī
telligit virgīes. ⁊ p̄ vineā ⁊ ortū ⁊ agrū ī
telligit totā eccl̄iā fideliū. Et p̄ custodes vi
nee intelligit reges ⁊ p̄latos. vt lati⁹ pate
bit p̄ totū istū librū in quo in magnā p̄tē
predic̄ mō bucolico et georgico. vnde q̄z
salōn loquit̄ d̄ eccl̄ia cōgregata ex̄ duob⁹
p̄p̄lis. i. isrl̄itico et gentili. iō loquit̄ in h̄
libro sub duplici stilo. nā q̄z plebs isrl̄iti
ca venit ad xp̄m tanq̄z sponsa q̄ diu ante
fuerat sibi p̄ fidē p̄ verba de suo despon
sata. iō int̄roducit ip̄am tanq̄z sp̄sam.
Sed q̄z plebs gētilis venit ad xp̄m tanq̄z
ouis p̄dita et pegrina et ex̄nea: iō in eius

De primo cantico.

petitiōe pcedit modo bucolico mutādo
 silū: vt satisfaciāt vtriq; populo. Unde
 sicut virgilius i prima egloga itroducit
 ad loqndū. Titirū ⁊ Melibeū. Melibe⁹
 eni reputabat titirū felicē. eo q; quiesce
 bat sub vmbra et fauore octouiani augu
 sti. Ideo cupiens cuz eo quiescere dicit .
 Titire tu patule recumbās sub tegmine
 fagi. Siluestre tenui musaz meditaris an
 eua. Nos patrie fines et dulcia linqui/
 mus aua. Nos piaz fugim⁹. tu titire lē
 tus i vmbra. Formosa resonare doces a
 mari lida siluas ⁊c. Ita ergo pif ista ple
 bs gētilis que tanq̄ ouis perditā erra/
 uerat veniēs estu ydolatrie sordida ⁊ de
 nigrata/vides plebē isrlitica veniētes ad
 pascendū ⁊ quiescēdū cū spōso: petijt si/
 bi sociari/vt dictū ē. S; cōuersa ad xpm
 petit pasci ⁊ ptegi sub vmbra ei⁹ siml cū
 plebe isrlitica dicēs ad xpm verū pasto/
 rem. o xpe quē diligit aīa mea/indica mi
 hi vbi ⁊ in quo agro et in quib⁹ pascuis
 pascas oues tuas fideles. Et indica mi/
 hi quibus pascuis et quo pabulo sacra/
 mentorum et gratiarū ⁊ donorum pas/
 cas eas: vt simul pascas me cuz eis. Itē
 indica mibi ecclesiam nube spiritus sc̄i
 obūbratā et protectā et directaz vbi cu/
 bes in meridie. i. in ardore solis ⁊ i estu
 b⁹ mūdi. quā eccliaz tu ptegis s̄b tua vm
 bra ab imbrib⁹ et caumatib⁹ psecutionū
 hui⁹ mūdi. Et etiā indica mibi illā celestē
 māsiōnē vbi tu cubas p gliaz in meridie
 eternitatis sine nocte. vbi pascis beatos
 illa celesti fructiōe sine aliquo defectu cū
 omī securitate. vñ o xpe ⁊e pastor deus
 ego peto vt pascas me in tua ecclia. ⁊ p
 tegas ⁊ regas me sub tua vmbra: ne va/
 gari incipiā post greges. i. post populos
 sodaliuz tuoz. s. regū ⁊ principū de po/
 pulo gētili. vñ oēs reges ⁊ principes di/

cūtur sodales ⁊ socij dei: inq̄ntū cōmisit
 eis vices suas in mūdo vt regāt poplos
 et regna. Quia oīs potestas a dño deo ē
 Et sic reges tanq̄ vicarij ⁊ sodals dei re
 gūt mūdū. Et sic reges et p̄cipes et iu/
 dices dicūtur dij terre. vt p3 exo. xxij. et
 psal. xlvj. ⁊. lxxxj. Et etiā dij gentiū. s.
 ydola dicebātur sodales dei q̄ntū ad exi
 stimatiōez ⁊ opinionē vulgi gētilis. qui
 ydola deos putabāt et socios magni dei
 toti⁹ nature. dicit ergo ista plebs gētilis
 o xpe quē diligit aīa mea: idica mibi vbi
 pascas ⁊ vbi cubes in meridie. et recipe
 me simul cū plebe isrlitica: ne tanq̄ ouis
 p̄dita vagari et errare incipiam post gre
 ges principū sodaliū tuoz. nec post gre
 ges ydoloꝝ ⁊ post deos gētiū/qui repu/
 tāf dij apd vulgus. nā sicut tu diceris d̄s
 isrl: ita ipi dñr dij gētiū. Et sic dñr dij so
 lo noie: s; nō re vera. Et iō decepūt me
 et denigrauerūt me mltiplici sorde pcti
 cum sua detestabili superstitione.

Si ignoras te o pulchra ⁊c.

Hec est sc̄da pars principalis hui⁹ primi
 cantici in qua xps spōsus et pastor p̄bet
 gratiosuz r̄nsuz p̄fate pegrine annuēdo
 petitiōib⁹ suis. pcedēdo modo bucolico.
 Ad cui⁹ itellectū ē notādū. q; sicut i p̄ma
 egloga virgilij tytirus ānuīt precibus et
 petiōib⁹ melibeī petētis quiescere ⁊ pas
 ci s̄b tegmie fagi cū eo. dicēs i fiñ egloge
 Dic tñ hac mecū poteris requiescere noc
 te. Frōde sup viridi sūt n̄b micia poma.
 Castaneeq; molleset pressī copia lactis.
 Et iā summa p̄cl villaz culmīa fumāt .
 Maioresq; cadūt altis d̄ mōtib⁹ vmbre.
 Ita ergo pariter xps pastor ānuīt peti/
 tionib⁹ hui⁹ pegrine et spōse petēti pasci
 et quiescere sub vmbra ei⁹. q; recipit eas
 vt pascaf in ecclia sua. et quiescat sub ei⁹

c. ij.

De primo cantico.

umbra. ut patebit in tercio cātico. ubi dicit. *Dilectus meus mihi et ego illi. qui pasce-
tur inter lilia: donec aspiret dies et incli-
netur umbre etc.* Annūes ergo xps spon-
sus et pastor petitioni huius pegrine dicit.
*O plebs gentilis tu dicis quod venis denigra-
ta estu ydolatrie. et quod filij matris tue po-
suerunt te custodē in vineis ydolatrie. Et
iō petis dealbari et sociari cū plebe isrliti-
ca sponsa mea. Et petis pasce et ptegi et
dirigi sub umbra ecclie mee. ne incipias:
ymo ne pcedas vagari et errare ultra p
vestigia regū et principū mūdi et falsoꝝ
deoz. Ideo dico tibi. quod si ignoras te. et
ponis si p. i. quod huc vsqz ignorasti te: nō
cognoscendo creatorē tuū et verū deum
ambulando post falsos deos. et quod igno-
rasti legē et pphetas. iō egredere ab ydola-
tria et falsa supstitiōe ydoloꝝ. et abi post
vestigia gregū meoꝝ fidelius sequēdo le-
gem euāgelicā et pasce edos et filios tu-
os in ecclia mea iuxta tabnacula pastoꝝ. s.
p̄iarchaz et pphetaz et aploꝝ. quos po-
sui pastores in ecclia mea. unde p̄iarche
docebūt te aduētū meū p figuras et pro-
missiones. et pphete p vaticinia. et apli
annūciabūt tibi aduētū meū et misterii
incarnatiōis et redēptiōis p predicatiōes
euāgelicā. Ergo abi p vestigia. i. p̄ p̄dica-
tōes eoꝝ. et imitādo vitā eoꝝ. et egredere a
cultu et ritu falsoꝝ deoz. Quia iā assimilavi
te o amica mea equitatu meo in curribus
pharaonis. nā sicut libani exercitū meū
et plebē isrliticā sponsas meā a curribus et
exercitu pharaōis in mari rubro. quod popu-
lus meus trāsivit illesus. et pharao fuit
submersus et p̄stus curribus et exercitu
suo. Ita ego pariter libabo te de pfate
diaboli et de fuitute pcti in qua fuisti. et
eijciā diaboli foras. et cōminuā oia ydo-
la ei. et submergā diaboli et pctz in mari*

rubro sanguis xpi et in aquis baptismali-
bus. Per quas aquas baptismi ego te d
albabo et lauabo a nigredie ydolatrie et
pcti. Et sic tu qui eras nigra et sordida
eris pulchra iter mulieres de plebe isrliti-
ca. Et tūc cū fueris tali aqua baptismi
abluta: gēne cōscientie et facies aie tue
erūt pulchre p̄chbitudiōe inocētie. s. erūt
honeste et pulchre sicut gēne turturis. et
collū tuū erit sicut monilia. i. ornatum
monilibus spūalibus. quod baptismus abluit
et dealbat aīaz lauādo eā a culpa et resti-
tuēdo eā in statu inocētie ad modū turtu-
ris. et ornat eā virtutibus theolagalibus et
donis grāz sp̄s sc̄ti. Quia quod maxime dona
sp̄s sc̄ti p̄feruntur in p̄firmatiōe ad itelligē-
das et predicādas scripturas. Ideo sub-
dit murenulas aureas faciemus tibi ver-
miculatas argēto. i. faciemus tibi auricu-
laria aurea ex auribus pendentia argento
pūctuata et depicta et celata. Littera autē
hebrayca habet. Pulchre sunt gēne tue in
ordinibus siue in auricularibus. et collum
tuum cum moniliis. Auricularia aurea
faciemus tibi pūctuata argēto. Et tūc lra
est magis plana. Quod quod baptismus et ec-
clesiastica sacramēta ornāt aīaz varietate
virtutū et grāz quo ad oēs potētias. Et
sic p̄z qualr xps pastor satisfacit plebi gē-
tili petēti dealbari a nigredie ydolatrie.
et pasce et ptegi sub umbra ei. Est verus
quod ista r̄nsio et exhortatio xpi pōt referri
et dirigi tā ad plebē isrliticā quā ad plebez
gētilē pegrinā. nā plebē isrliticā exortat
et monet vt egrediat a iugo legis et ceri-
moīaz. Et baptizet in re postq̄ in figura
fuit baptizata in mari rubro. Et recipiat
legē euāgelicā sequēdo sp̄s suū. Et plebez
gētilē exortat vt egrediat ab ydolatria
et cultu falsoꝝ deoz. et dealbet p bap-
tismus. et ornetur ornamētis grāz. Quia

Secundū canticū.

redēptio ita fuit pmissa pplo gētili sicut
isrlitico. Itē sponsas ex vtraqz plebe in
vna fide pgregatā pmittit assimilari eq/
tatu suo i currib' pbaraonis. Nā sicut
equitatus ⁊ exercitus dei tūc triūphauit
de currib' pbaraonis in egypto et i ma/
ri rubro: Ita p' ea ecclesia xpi ex vtroqz
populo cōgregata triūphauit de tyrānis
et hereticis ⁊ de diab'lo. vt patebit i. ix.
cātico. Itē sicut de' mūiuit ⁊ ornauit et
ditauit illā plebē isrliticā monilib' et iō
calibus q̄ mutuo ab egyptijs accepant:
ita pariter xps ornauit et ditauit ecclias
suā primo monilib' spūalib' grāz ⁊ vir/
tutu: postea monilib' et bonis t'poralib'
p reges et ipatores de pplo gētili ad fidē
cōuersos. vt patebit i cātico vltio. Et h
est qd pmittit spōsus eccleie spōse sue cuz
ait. Equitatu i mō i currib' pbaraonis alsi
milauit te ⁊c. Et cū p' ea subdit. Pulchre
sunt gene tue ⁊ murenulas aureas faciē'
tibi ⁊c. Que oīa cōpleuit x' i suo aduētū
succesīue prout patebit. Ex sup'dictis pa
tēt septē petitiōes scīe in isto primo cātī
co/qz plebs isrlitica sponsa xpi cū plebe
gētili de futuro faciebat et petebat conti
nue p p̄iarchas ⁊ pphetas et oēs fideles
in veteri tes. ante aduētū xpi cū desiderio
Nā primo petebat osculari p incarnatio
nes. Secūdo petebat trahi p odores scīta/
tis ⁊ doctrine ⁊ psonalis predicationis.
Tercio petebat introduci in cellas spōsi
per grāz sacramētoz et p intelligētiā sa/
cre scripture. Quarto petebat plebs gē
tilis sociari cū plebe isrlitica. et per p̄ns
simul trahi ⁊ introduci. Quinto petebat
dealbari a nigredie ydolatrie et oīs p̄fi
per cādorem baptismalē. Sexto petebat
pasci pabulo bonoz grē in p̄nti ⁊ glie in
futuro. Septimo petebat quiescere et p
regi sub umbra spōsi. hic p grāz/et i celo

per gliaz. Quib' septez petitiōib' annuit
spōsus ⁊ pmissit cōplere sub tali p̄ditōe
s. qz plebs isrlitica egrediaf a iugo legis
et cerimōijs i aduētū xpi. ⁊ plebs gētilis
egrediaf ab ydolatria et sequaf aplos et
doctores xpi. cui spōse pmittit dare triū
phus ⁊ victoriā ptra oēs infideles/et p/
mittit ⁊ eā ornare ⁊ ditare bōis spūalib'
et etiā t'poralib'. Unde nota qz diuitie ⁊
redditus eccleie hz sint bōa t'poralia: tamē
sunt annexa bōis spūalib'. Et iō p mure
nulas aureas intelligit bōa ecclesie mee
spūalia. sicut sunt grē sacramētoz et do/
noz. Sed p hmiculata siue p puncta ar
gētea intelligit bōa t'poralia annexa spūa
lib' quib' ditata fuit eccleia p p̄ncipes mū
di. Et sic spōsus pmittit eccleie spōse sue
murenulas aureas hmiculatas argēto. i.
bona spūalia ānexa bōis t'poralib'. Itē
etiā p murenulas aureas intelligit vir/
tutes theologales et dona sps scī. hz p
picfas argēteas intelligit virtutes mora
les put sunt annexē virtutib' ⁊ dōis su/
pernaturalib'. ⁊ put p̄ficiunt per dona
sps scī. sicut argētū p̄ficiunt ⁊ coloraf p
aurū. Nā bōa naturalia ⁊ t'poralia com
parātur ad supnaturalia sicut argētū ad
aurū. Et hoc de primo catico.

Incipit secundū cātīcū.

**Et esset rex in
accubitu suo.**

**Rard' mea de
dit odorem suū.**

**fasciculus myrrhe dilect'
meus mihi.**

**Inter vbera mea commo
rabitur**

c. iij.

Secundū canticū.

Botrus cypri dilectus me
us mihi
In vineis engadi.
Ecce tu pulchra es amica
mea.
Ecce tu pulchra.
Oculi tui columbarum.
Ecce tu pulcher es dilecte
mi et decorus.
Zectulus noster floridus.
Ligna domorum nostrarū
cedrina.
Laquearia nra cypressina.
Ego flos campi et lilium
conuallium.
Sicut liliū inter spinas.
Sic amica mea iter filias
Sicut malum inter ligna
siluarum
Sic dilect⁹ meus iter filios
Sub umbra illius quem de
siderabam sedi.
Et fructus eius dulcis gu
turi meo.
Introduxit me rex in cel
lam vinariam.
Ordinavit i me caritatē.
Fulcite me floribus.
Stipate me malis.
Quia amore languo.

Zena eius sub capite meo.
Et dextera illius amplexa
bitur me.
Adiuuro vos filie hierusalē
Der capreas ceruosqz cā
porum.
Ne suscitatis.
Ne euigilare faciatis di
lectam.
Donec ipsa velit

Am esset rex in
accubitu suo. .7c.

Hoc est scōz cāticū hui⁹
libri in quo salon cantat
misterium incarnationis xpī. Ad cui⁹
intellectū est notādus. q postq salon in
primo cātico cātavit desiderū p̄iarcha
rū ⁊ pphetaz ⁊ oīuz fidelīuz veteris tes
te xpō futuro. Et exposuit et explicauit
petitiōez plebis isrlitice petētis osculari
p incarnationē ⁊ trahi p legis euāgelice
predicationē. ⁊ introduci ⁊ recōciliari p
redēptionē .7c. Et exposuit etiā petitiōz
plebis gētilis petētis sociari ⁊ dealbari
a nigredine. et pasci et ptegi sub umbra
xpī. Et explicauit etiā respōsionē xpī an
nuetis petitiōib⁹ vtriusqz plebis. Hunc
aut i nouē cāticis sequētib⁹ salon cantat
effectū ⁊ executiōez ⁊ adīptionē supra
dictaz petitionū ⁊ pmissionū. Cū post
q in pmo cātico cātavit desiderū ⁊ fide
spōse p totū discursuz veteris tes. ab adā
vsqz ad xpī. nūc aut in nouē cāticis se
quētib⁹ satisfaciēdo votis et petitiōibus
spōse cātāt totū misterīū nre redēptiōis
ab icarnatiōe vsqz ad ascēsiōē. ⁊ exinde

De secundo cantico.

cātat totū discursus ecclie noui tes. vsqz ad scōz aduētū xpī et finē scī. Vñ duo facit spōsus i sequētib' cātici. Nā primo satisfacit plebi isrlitice spōse sue. adiplēdo osculū et misterīū incarnatiōis et nre redēptiōis. eo qz de illo poplo erat carne assumptur' et in illo poplo crucifigendus et. Scōdo satisfacit poplo gētili ipm dealbādo et ad pascuā vocādo. et cū plebe fideli satiādo iux' sui petitionē. Scōda pars incipit in cantico octauo. ibi. Duo abiit dictus tuus. In isto ergo scōdo cātico cātā misterīū incarnatiōis figuratū p osculū spōsi et spōse. Quod quidē misterīū puidit salon i spū p fabricationē arche et tabnacti pbederis: qd de' pcepit fabricare ipi moysi. ero. xxvj. Vñ salon assumpsit pabolā ad faciēdū istō cātici. Ad cui' itellctū ē pmo notādū. q' quiqz p' siderauit et p'tēplatus ē salon i fabricatiōe illi' arche pbederis. P'rimo materiam ex q' scīa ē. qz ex lignis sethym et etiā cedrinis. Scōdo p' siderauit vnctionē scīaz ex p'fectione myrrhe et cynamomacis et ceteroz aromatu. Tercio cōsiderauit ea q' fuerūt reposita i archa. s. duas tabulas lapideas legis/et vñā māne/et virgā sacerdotale ipi' aarō. Quarto cōsiderauit duo cherubin sup q' archa sedebat. Quinto p' siderauit et cōtēplatus ē tabernacū infra qd archa illa fuit r'posita. In quib' quiqz misterijs bñ p' sideratis et p'tēplatis puidit salon i spū p'phetico totū misterīū incarnatiōis xpi. Nā p' b' q' illa archa scīa fuit ex lignis sethym q' sunt ligna albissima et i'putrefactibilia et icōbustibilia et ex lignis cedrinis q' sūt ligna odorifera et oīs veneni fugatiua: puidit salon qlr illud corp' xpī lz eēt formādus ex genere ipius adā. tñ nō p' semiales generationē lz p' sps scīi opationē ex puris sanguibus

virginis absqz oīsi labe et vestigio pcti. ymo debebat fugare oīne venenū pcti et extinguē et sanare morsus atiqui spētis. Itē p' b' q' illa archa fuit puncta et p'fusa illo oleo et vnguēto ex mirrha et ceteris preciosis aromatib' p'fecto: puidit salon qualr illa hūaitas siue ille xp's iesus erat vngēdus p' p'fortib' suis oleo donoz sps scīi nō ad mēsuraz. vñ et a quo et de cui' plenitudie oēs eram' accepturi grāz p' grā. Itē p' ea q' fuerūt reposita in illa archa puidit qualr xp's erat futur' de' et homo. rex et sacerdos. nā ligna sethyma et cedrina ex quib' scīa ē archa figurabāt humanitatē xpī ex corpore et aīa. Virga aut' sacerdotalis figurabat sacerdotiū xpī Et vna māne qd de celo descēdebat figurabat diuinitatē. Et tabule legis figurabāt regnū xpī. Et sic puidit qualr xp's erat futur' de' et homo. rex et sacerdos et iudex. Per illa aut' duo cherubin i quo sedebat archa dñi puidit qualr xp's debebat esse medius inter duo testamēta et sedere sup ea. Per b' aut' q' illa archa fuit reposita infra tabnacuū. puidit salon qualr xp's xus de' et homo erat reponēdus in vtero virginis marie/ et ferēd' in eo p' nouē mēses et reponēd' in ecclia ieternuz. eo q' illō tabernacū figurabat p' mo psonā et vterū virginis marie et ex p'nti totā eccliaz i qua bitat x'. S; itet' ē ad uertēdus. q' sic illa archa figurabat hūanitatē xpī. ita tabnacuū figurabat virgīnē mariā et eccliaz. i quo tabnacto salon cōsiderauit septē misteria. pmo qz lz de' pmo p'cepit fieri archa: tñ tabnacuū prius scīz est. Scōdo cōsiderauit materiā ipius tabnacti. qz ex lignis sethym. et cedrinis. et etiā cyssimis. Tercio cōsiderauit vnctionez tabnacti/ qz ex vnguēto ex quinqz aromatib'. s. ex mirrha et cyna/

a. iiii.

De secundo cantico.

mommo ⁊ chalamo ⁊ casia et oleo. Quarto considerauit ornatū. qz ex cortinis ⁊ diuersis florib⁹. Quinto considerauit qualiter archa fuit reposita infra tabnaculū tanq̄ in proprio hitacle. Sexto considerauit illuz popluz qui sequebat ⁊ circūdabat tabnaculū. Septio considerauit illā nubē obūbrātē ⁊ coopietē tabnaculū et totū exercitū. Que quidē nubes q̄ttuor faciebat. Nam p̄mo ptegebat tabnaculuz ⁊ totū exercitū in die ab estu ⁊ ardoze solis ⁊ a frigorib⁹ et caumatib⁹ et vētis. Sc̄do in nocte illuminabat tabnaculū et totū exercitū. Tercio dirigebat totū exercitū p̄bēdo sibi ducātū. vt p̄z exo. vltio. Quarto pluebat māna sup exercitū p̄ quotidiāno alimēto. Per q̄ quidē misteria p̄uidit salōn totū misteriu fabricatiōis ⁊ cōstructiōis ecclie. ⁊ totū ornatū ⁊ oīa dona q̄ ecclia recepit a xp̄o. ⁊ totū misteriu n̄re redēptiōis ⁊ salutis. Hāc p̄ p̄mūz. s. qz de⁹ p̄ prius p̄cepit fabricari archā. tñ tabnaculū fuit prius sc̄m i executiōe: p̄ hoc p̄uidit salōn. q̄ virgo maria et tota ecclia figurata p̄ tabnaculuz fuit sc̄a ⁊ fabricata p̄pter xp̄m ⁊ nō ecōuerso. Sc̄do qz illō tabnaculuz materiale figurabat duplex tabnaculū xp̄i. s. tabnaculū maternū ⁊ virgiale. i quo xp̄s debebat hitare fm carnez. Et ex p̄nti figurabat tabnaculū ecclie misticiū. in quo xp̄s debebat hitare p̄ fidē ⁊ gr̄az. Quod tabnaculū misticiū: est tota ecclia. Ideo p̄ fabricā illi⁹ tabernaculi materialis p̄uidit salōn: qualz xp̄s i suo aduētū primo debebat fabricare tabnaculū maternū. s. virginē mariā matrē suā. vt ex ea carnē assumeret. Sz p̄ hoc q̄ illud tabernaculuz materiale sc̄z est ex lignis sethym bene mūdatis a spinis ⁊ leuigatis. ⁊ ex lignis cedrinis. p̄uidit salōn: qualz xp̄s debebat fabricare

matrē suā ex duob⁹. s. ex carne sethyma ⁊ aīa cedrina. Ad cui⁹ intellectū ē notā dū. q̄ sethym ē arbor spinosa nō multuz alta. cui⁹ lignū postq̄ ē mūdātū a spinis et leuigātū a pelle fit albissimū ⁊ i putribile ⁊ icōbustibile. p̄ qd lignū figurabat caro b̄tissime virginis marie. q̄ lz eēt tracta ⁊ p̄pagata ex adā: tñ ante aiatiōnē fuit mūdāta a spinis ip̄i adā p̄ virtutē sp̄s sc̄i. qz i vētre matris fuit sc̄ificata illa caro: atēq̄ aiata: vt p̄ maiori pte tenēt doctores. que quidē sc̄ificatio non oportuit q̄ fieret p̄ gr̄az gratificātē cum illa caro inaiata nō eēt capax gr̄e: sz fuit sc̄a p̄ virtutē mūdātūā sp̄s sc̄i: sicut ex ortizaf aqua ⁊ oleū cōsecraf in chrismaz lz sit res inaiata. Ita pariter caro virginis fuit p̄ virtutes sp̄s sc̄i sc̄ificata et ab omī fomite mūdāta ⁊ sc̄a alba ⁊ i putribilis ⁊ icōbustibilis: ne aīa in ei⁹ cōsortio posset sedari: sz i ea aīa cedrina absqz omī labe ⁊ iniuria posset creari ⁊ infundi. Ad cui⁹ intellectū ē itez notādū. q̄ cedrus ē arbor altissima q̄ maxime crescit i libano. ⁊ ē arbor valde odorifera oīs veneni fugatiua. Et ideo in mōte libano et vbicūqz crescit illa arbor nullus potest viuere sp̄s nec vipa nec aīal venenosuz. Per qd lignū figurabat aīa cedrina virginis marie. Hāc eīz aīaz fili⁹ dei creauit et in creādo sc̄ificauit ⁊ gratificauit. ⁊ i creādo ⁊ gratificādo in illam carnē iam primo sc̄ificatā et mūdātā a fomite ade infudit. Et idō antiquus sp̄s nō potuit ip̄az mordere nec suo originali veneno inficere. Et sic duplici rōe illa sc̄issima aīa nō potuit ex cōsortio carnis cōtaminari nec culpā origialē trahere. Primo quia illa caro ante fuit mūdāta q̄ aiata. Et idō nō potuit aīaz ificere. Sc̄da ratio est. qz illa aīa nō fuit creata i puris naturalib⁹

De secundo cantico.

sicut aie oīuz alioꝝ. s; simul fuit creata
 ⁊ sc̄ificata ⁊ gratificata ⁊ infusa. Que q̄
 dē sanctificatio nō fuit pct̄i purgatiua. s; oīs
 gēntis gr̄a p̄fusua ⁊ collatiua ⁊ cō/
 firmatiua. Et sic fuit ab om̄i labe pct̄i p̄/
 uatiua. Et iō antiqu⁹ serpens nullo pacto
 valuit ip̄az morderē. nec suo antiquo ve
 neno originali inficere. Ex quib⁹ p̄z. q̄ il
 la originalis culpa quā adā transulit ex
 sua p̄sona in naturā n̄raz p̄ libidinofam
 gēntionē. a cui⁹ natura p̄ carnē libidi/
 nosaz trāsiuit p̄sonalr̄ in oēs posteros;
 nō potuit trāfire in p̄sonā virgis. P̄rio
 p̄pter sc̄ificationē carnis sc̄tam ante aīa
 tionē: Sc̄do p̄pter gr̄az p̄ueniētē ⁊ grati
 ficationē sc̄tam in creatiōe aīe ⁊ aniatōe
 carnis. qz vt sic pct̄m nature nō potuit
 transire in p̄sona virginis. Quia q̄ndiu
 fuit indiuiduū et p̄sona hūana semp fuit
 in gr̄a ⁊ deo grata ⁊ accepta. Et per con
 sequēs in p̄mo ist̄ati sui esse fuit tabnack⁹
 dei effecta. Et sic aug⁹. in p̄mo s̄mone de
 natiuitate virgis dicit. q̄ ip̄a fuit p̄mo/
 diū ⁊ exordiū ecclie. ⁊ p̄mū mēbrum xp̄i
 quo ad eccliaz noui testamēti. in q̄ xp̄s p̄
 gr̄az hitauit p̄rio. Itē dicit aug⁹. i eodez
 sermōe. Quid iusticie/ quid sc̄tatis hec
 virgo indigere potuit. q̄ adinstar celi cō/
 tinētis oīa gr̄e plenitudinem accepit. aut
 quis vnq̄ in ei⁹ corpore aut aīa locus po
 tuit inueniri pct̄i: q̄ adinstar tabnacki: tē
 plū dñi ē effecta. Hec ē p̄fecto illa dom⁹
 de qua p̄ salonē dī. Sapia edificauit sibi
 domū. ⁊ excidit colūnas septē ⁊ c̄. Hanc
 p̄fecto domū diuina sapia edificauit. vñ
 et ex qua carnē assumeret ⁊ in q̄ hitaret
 Qui nullus p̄riarchaz nullus p̄phetaz ē
 cōferendus ⁊ c̄. Ex quibus p̄z. q̄ de mēte
 aug⁹. fuit. q̄ virgo maria nunq̄ fuit ob/
 noxia culpe origiali. n̄c aliquod pct̄z po
 tuit hēre locus in ea. Et hoc p̄uidit salon

in sp̄u cōsiderādo ⁊ cōtēplando fabricaz
 illi⁹ materialis tabnacki moysi sc̄ti ex li/
 gnis sethynis ⁊ cedrinis. Tercio cōtē
 plando salon vnctiōz tabnaculi p̄uidit
 sc̄tificatiōēz virgis marie ⁊ totius ecclie
 Ad cui⁹ intellectū ē valde notandū. q̄ de⁹
 p̄cepit moysi exo. xxx. vt p̄ficeret q̄dā
 vnguetus p̄ciosissimū ex quib⁹ aroma/
 tici liquoribus. s. ex mirrha prima et
 electa. et ex cinamomo et calamo et ca/
 sia ⁊ oleo oliueti. ⁊ ex tali vnguento per
 ungeret totam archam et tabernaculū.
 Per q̄d misteriu p̄uidit salon sc̄tificatiō/
 nē virgis marie. et ex p̄nti sc̄tificatiōez et
 regeneratiōz toti⁹ ecclie fufaz p̄ passiōez
 xp̄i et eccliasica sacramēta. inq̄ntum isti
 quib⁹ liquores significabāt virtutes sac/
 mētoꝝ fluētes ex passiōe xp̄i. Unde ē ad
 uertēduz sc̄dm p̄stātūz et iacobū de p̄/
 prietatib⁹ rez. Quod myrrha est q̄dam
 hūilis arbor i arabia. q̄ cum agitat a duo
 bus vētis p̄trarijs maxie ab aquilone et
 austro incipit sudare i vere/ et ex rimulis
 factis i cortice ramoꝝ exit ⁊ emanat qui
 dam liquor odorifer⁹ et p̄ciosissim⁹ et vir
 tuosissim⁹. Et ille liquor dī myrrha pri
 ma. Sed qz p̄ tales rimulas nō p̄t exire
 mltus liquor: tūc agricole vulnerāt arbo
 rem in late faciēdo p̄gruētē scissurā. et
 tūc emanat copia liquoris. Et tūc totus
 ille liquor qui emanat i mēse martij ⁊ a/
 prilis tā ex incissura lateris q̄ ex sudore
 et rimlis ramoꝝ dī myrrha p̄ma et elec
 ta et p̄batissima ad dīaz sc̄de myrrhe q̄
 emanat i mētib⁹ seq̄ntib⁹ q̄ n̄ ē rāte virtus
 Que quidē myrra prima optinet p̄cipa
 tū inter oēs liquores in virtute. Hāz pri
 mo ip̄a lz sit amara: tñ ē valde odorifera
 Sc̄do ē ab om̄i corruptione p̄feruatiua.
 Tercio ē oīs mali humoris desicatiua ⁊
 purgatiua. Quarto ē oīs incissure ⁊ vul

De secundo cantico.

neris curatiua: et ois doloris remediatiua. Per qua myrrhâ figurabat virt^o passionis xpi. nam lz illa passio fuit amara et dolorosa: tñ fuit nb suavis et odorifera. Quia odor ei^o totū orbes penetravit et fuit in virgīe maria ab omī corruptione pcti p̄seruatiua. Et ī multis fuit purgatiua pcti originalis: et p̄seruatiua ab omī actuali pcto: sicut ī iohāne baptista et b̄o nicolao. et in quibusdā fuit purgatiua taz actualis q̄ originalis. Et sic fuit oīs vulnēz n̄roz pctoz sanatiua. et n̄ro rū doloꝝ remediatiua. qz lāguores n̄ros ipe tulit. et dolores n̄ros ipe portauit. cuius liuore sanati sumus. An bene p̄ illā myrrhâ intelligit passio et sanguis xpi. Nam sicut illa myrrha materialis non sudat nec emanat nisi p̄ agitatiōez v̄toꝝ p̄trarioꝝ et p̄ rimulas ramoꝝ et p̄ scissuras sc̄am in latere illius arboris: ita xps nō emisit merita sue passiois. An oīa sacramēta hēnt virtutē nisi ex sc̄iōe et agitatiōe et p̄secutiōe duoz v̄toꝝ p̄trarioꝝ s. populi iudayci et gētilis. Nam ad executionē sue passiois cōcurrit cet^o et senatus scribarū et phariseoz popli iudeoz. et pilat^o cū suis ministris: qui erāt de populo gētili. Et sic ex tali p̄secutiōe duoz v̄toꝝ p̄trarioꝝ fuit xps agitatus p̄ alapas et p̄cussioes et flagella et clauatione manuz et pedū. vñ exiuit sanguis tanq̄ prima myrrha. Sz postea p̄ incissurā et vuln^o lateris exiuit maior abūdiōtia myrrhe in remissionē pctoz et virtutē et medelā sacramētoꝝ. vt lati^o patebit ī sexto cātico. Ideo dō in psalmis et saion in b̄ libro. p̄ myrrhâ semp̄ intelligūt passioes et sanguinē xpi. Itē cinnamomū ē spēs aromatica sapida et odorifera et eī a corruptione p̄seruatiua. Et calam^o siue nard^o ē herba valde odorifera et oīs fetoris su-

gatiua. Et casia ē dulcis et lenitiua et purgatiua. Et oleus est oīs doloris mitigatiuū. Et sic qz ex his quinqz liquoribus cōficif vnū vnguētuz p̄ciosissimū et odoriferum h̄ns sup̄dictas pp̄ietates. s. qz tale vnguētuz ē odoriferū lz sit aliq̄ntulū amarus tñ efficit dulce p̄pter amixtionē cynnamomi et casie. Et sic tale vnguentū est odoriferū et sapidū et salutiferū et ab omī corruptione p̄seruatiuū et omnis doloris mitigatiuū p̄ qd figurabatur passio xpi facientis oīs p̄dictos effectus sp̄rituales in nobis. Et ideo misce et figuratiue p̄cepit de^o. vt ex tali vnguēto vngeretur tabnaculū p̄figurādo myrrhâ et vnguētū passiois xpi. quo xgo maria et tota ecclia erat perungēda. Et figurabat illud oleū cathecuminoꝝ et infirmoꝝ. et chrisma qd p̄ficif ecclia ad liniēdos fideles p̄ sacramētū baptisimi et p̄firmatiōis et extremeunctiōis. quo quidē vnguento passiois xpi nō solū fuit puncta ecclia et oēs fideles. sz etiaz ip̄a xgo maria in sua creatiōe et in primo instāti sui esse: vt dictum est. Quia illa gracia sanctificatiōis qua fuit sanctificata non fuit sibi collata nisi per merita passionis christi. Sed p̄ aliū modū. nā in oib^o nb fuit purgatiua pcti. sz in xgīe maria fuit illa grā ab omī pcto p̄seruatiua vt dictū est. Ex quo p̄ qz xgo maria ita fuit redēpta p̄ xpm et suaz passionē sicut ceteri fideles. Itaz illa grā ita traxit vtutes ex passioe xpi. sicut grā q̄ fuim^o oīs nos baptisati. sed illa eadē grā q̄ nos purgauit a pcto subueniēdo: virginē autē mariā p̄seruauit preueniēdo. put dictū ē. Et si q̄s vult obstarē qz in p̄ceptōe virginis x^o nōdū fuerat passus. Rñdes sc̄dm hieroīuz in fmōe de assumptōe virginis et sc̄dm augustinum yponosticō p̄ pelagianos. qz xps nō solū

.De secundo cantico.

ante suā passiōez. sed etiā aīe suā icarna/
 tionez iam dispēfabat grāz et merita sue
 passiōis. vnde anteq̄ pateret iam misat
 discipulos ad p̄dicāduz et baptisādū. cui⁹
 baptisū⁹ dabat p̄ merita sue passiōis. qz
 xp̄s heri et hodie et ī sc̄la. ad hebre. vltio
 de q̄ matia satis dictū ē. psal̄o. xlv. Et in
 expōe sup magis. **M**er ornatū aut ta/
 bernaculi ex varietate cortinarū et florum
 p̄uidit salōn ornamēta diuersarū virtutū
 quib⁹ xp̄s ornavit matrem suam. de qua
 debebat carnem assumere et in qua non
 soluz tanq̄ in tabernaculo sponsali. sed
 sz etiā tanq̄ in tabnaclo materno debe/
 bat specialr humanare. Quia x̄go ma/
 ria prius fuit sp̄sa q̄ mater xp̄i. qz pri⁹
 cōcepit xp̄m mēte per grām/q̄ carne. vt
 inquit aug⁹. in libro de sc̄a virginitate.
Ite p̄ h̄ q̄ illa archa phedēis fuit posita
 in illo materiali tabnaclo veteris legis
 p̄vidit salōn qualr xp̄s de⁹ et homo de
 bebat reponi et p̄ nouez menses carnalr
 portari in v̄to virginali ipsius b̄te marie
 mats sue. **I**tem p̄ h̄ q̄ deus sedēs in
 archa phedēis sup cherubin et ifra tab/
 culum. et de tabnaclo loq̄bat moyfi et p̄
 moysen toti populo. p̄uidit salōn qualr
 x̄bū diuinuz ex̄ns in archa hūanitatis et
 infra v̄tez virginis debebat sc̄tificare io/
 hānez baptisā in v̄tre matris sue. et idē
 xp̄s ex̄ns in v̄tero matris fecit eā euāge/
 lizare q̄no dixit. Magnificat aīa māa dñz
 et c. qz fili⁹ loquebat p̄ os matris sicut an
 te fuerat locutus p̄ ora p̄phetaz. **I**te
 per h̄ q̄ illa nubes p̄tegebat illō tabna/
 culū ī die ab estu et ardoze solis et ī noc/
 te illuminabat tabernaculū et dirigebat
 et ducebat totum exercituz et pluebat iu/
 giter illud manna ad cibū et refectionem
 illius populi p̄uidit salōn qualr sp̄s sc̄s
 debebat obūbrare virgine mariaz in sua

anūtiatiōe et qualr x̄go maria debebat
 recipe x̄bū diuinū missuz a p̄re tanq̄ pa/
 nem viuum et māna absconditū ad vitam
 et salutem et refectionēz oīuz fidelīū. Que
 quidē x̄tus sp̄s sc̄i formauit corp⁹ xp̄i ī
 v̄tero x̄ginis ex puris sanguinib⁹ et p̄ser
 uauit x̄ginē ab om̄i corporali corruptio
 ne et eaz in p̄fecta et itēgra x̄ginitate ser
 uauit. Et sic mansit xp̄s in illo taberna/
 culo x̄ginali carnalr p̄ nouē menses. et
 sp̄ualiter inppetūū. Et etiā p̄z qualr il
 lud tabernaculū moyfi non solum p̄figu
 rabat tabernaculum xp̄i maternuz. que
 fuit virgo maria. sed etiam tabernaculū
 mysticum que est tota ecclesia. Et idō si/
 cut salomon per illam fabricam arche et
 tabernaculi p̄uidit fabricatōez corporis
 virginis marie ī sua p̄ceptōe et creatiōe
 et p̄uidit misterīū icarnationis. et p̄uidit
 om̄s dignitates virginis marie sup̄dictas
Ita p̄ter p̄uidit totā fabricatōz et rege
 neratōz toti⁹ ecclie. p̄vidit eis q̄lr istā
 eccliam x̄ ex duob⁹ lignis. s. sethynis et
 cedrinis. i. ex duob⁹ populis. s. ex isrl̄iti/
 co et gētili debebat fabricare. Sc̄do q̄lr
 vnguēto sue passiōis myrrhino debebat
 p̄ sacramēta pungeze. Tercio diuersitate
 donoz et grāz et x̄tutū decorare et orna
Quarto xp̄s dēbat se ī hac ecclia tanq̄ ī
 tabnaclo mystice icludere p̄ fidē et grām.
Item p̄uidit q̄lr sp̄s sc̄i⁹ debebat super
 istā eccliam icubare et illaz illuminare et
 p̄tegere et regere et dirigere. et sup̄ eā fru
 ctus grāz et donorū et manna sacramen
 torum iugit plueze ad nutritōz et refectionē
 et sanitatē fidelīū. Et sic p̄ fabricā et
 misterīū illi⁹ arche et tabnaculi p̄uidēs sa/
 lomō misterīū icarnatōis et ecclie fabri
 catiōis fecit hoc canticum in quo cantat
 et explicat omnia sup̄radicta. Et idō istud
 canticum p̄mo verificatur de misterio in

De secundo cantico.

carnatiōis et de b̄ta x̄ḡie maria que fuit tabernaculū x̄pi maternū. Ex p̄nti autē x̄ificat̄ de tota eccl̄ia. que est tabnaculuz mysticū. in quo x̄ps hitat p̄ fides et gr̄am v̄n̄ q̄z plebs isrl̄itica desponsata per x̄ba de futuro petebat in p̄mo cantico a x̄po sp̄ōso suo p̄sonalr̄ et p̄ntialr̄ p̄ incarnatiōnē osc̄lari et trahi et in thalamū introduci. Et plebs ḡētilis petebat cū altera sociari et dealbari. et v̄traq̄z plebs facta vna sp̄ōsa petebat siml̄ a x̄po pasci et sub vmbra illi⁹ p̄tegi et quiescere etc. Et q̄z spon sus p̄misit v̄triusq̄z petitiōib⁹ annuere et satisfacere. Ideo in h̄ sc̄do c̄ntico exequit̄ de ad̄pletiōe p̄missi. Et sic salōn̄ introducit sp̄ōsas ad loquēdū agendo gr̄as/q̄z recepit osculū et beñficiū incarnatiōis a sp̄ōso. S̄z est aduertēdū. q̄ in illa beñdicta incarnatiōe que denotat̄ et intelligitur p̄ accubitū et amplexū in h̄c cantico: fuit sc̄ta triplex vnio. Primo vnio p̄sonalis verbi cuz illa h̄ūanitate assumpta. Sc̄do vnio maternalis x̄pi cū maria matre sua. Tercio vnio mystica et sp̄ōsalis x̄pi cū eccl̄esia. Et sic de qualibz istaz vnionū verificatur istud sc̄d̄z c̄nticū. Et iō iste dyalogus potest esse p̄mo itez h̄ūanitatem assumptā et x̄bū. Sc̄do itez virginē mariam et x̄pm filiū suū. Tercio inter eccl̄ias et x̄pm sp̄ōsus suū. S̄z q̄z ista tripl̄x vnio fuit celebrata in p̄sona virginis marie in q̄ntū ex puris sanguinib⁹ ei⁹ x̄bū assumpsit carnē et in ip̄a maria primo x̄ps desponsavit eccl̄ias. Ideo in toto isto c̄ntico ip̄a potest loqui p̄ h̄ūanitate x̄pi assumpta et p̄ se ip̄a et p̄ tota eccl̄ia. Et sic virgo maria primo in p̄sona sui/q̄z recepit x̄ps in vtero suo p̄ carnem et fides. et ex p̄nti agit gr̄as in p̄sona eccl̄ie. cui⁹ ip̄a est mēbū p̄mū. Et agit gr̄as i p̄sona suiz inq̄ntū meruit esse mater d̄i el̄cta itez oēs mu-

lieres. et singularis i p̄cipiēdo x̄ps et portādo et pariēdo ip̄s vltra legē aliaz muliez. Ad cui⁹ intellectū ē notādus sc̄d̄z aug⁹. in sermone p̄mo de ānunciatiōe q̄ i illa benedicta incarnatiōe et p̄ceptu filij tota maledictio eue mutata ē in b̄ñōnē marie nam eue d̄cū est. Quia obedisti sp̄ēti etc. mlt̄plicabo erūnas tuas et i dolore paries p̄ceptus tuos etc. S̄z marie dictū est. Que gr̄a plena d̄ns tecū. benedicta tu in mulierib⁹. Et sp̄s sc̄t⁹ supueniet i te etc. Itē p̄ helisabeth dictū ē sibi. B̄ñedictus fruct⁹ vētris tui etc. V̄n̄ q̄z eue cū ceteris om̄ib⁹ alijs mulierib⁹ dictum ē vt p̄cipēt p̄cept⁹ suos cū feditate libid̄is et corruptiōe et portarēt eos cū grauedine et mlt̄plici mis̄ria et parerēt cū dolore et maiore corruptiōe. tamē sola virgo maria p̄cepit x̄pm sine feditate et fetore libidinis ex solo ope sp̄s sc̄t⁹ et portauit cū gaudio sine grauedine et mis̄ria et pepit sine dolore et cū itegritate x̄ginitatis. Et sic ille p̄cept⁹ et fruct⁹ benedict⁹ nō attulit matri maledictiōes aliaz muliez imo abstulit om̄is illas maledictiones et attulit sibi p̄rias b̄ñedictiones. Dicit ergo virgo maria. B̄ñas ago deo meo qui ad̄pleuit desideriiū meū et totius eccl̄ie fideliiū. nam ego petebam in persona totius eccl̄ie osc̄lari et trahi a sp̄ōso et itroduci i thalamū ei⁹. s̄z totū hoc impletum est in me. q̄z vētrē meuz virginalem fecit thalamuz/in quo voluit hitaret in sua incarnatione. q̄z ex me voluit carnē assumere et i me tanq̄ i suo tabnaculo et accubitu et lectulo hitare p̄ carnis assumptiōes. cuius cōceptus nō fuit mihi cū maledictiōe sc̄d̄z legē aliarū muliez. ymo cū om̄i beñdictiōe vltra legē aliaz. Nā cū x̄ps rex sp̄ōsus me⁹ eēt in accubitu suo. s. i thalamo virginali vteri mei: nō cōcepi ip̄m cū feditate libi-

.De secundo cantico.

dinis: nec ex virili semine: s; mistico spi-
 ramie ⁊ ope sps sc̄i. ⁊ sic dū ip̄e rex xp̄s
 eēt ⁊ p̄cipet i accubitu suo nard⁹ mea .i.
 ḡginitas mea dedit odorē suū. quia non
 p̄cepit cū libidine feditatis: s; cū pudore
 ⁊ odore virginitatis et integritatis. Itē
 dilect⁹ meus xp̄s fuit mihi tanq̄ nardus
 fugans om̄es fetores ⁊ feditatē. Itē fuit
 mihi tanq̄ facic⁹ myrrhe p̄suās ab om̄i
 corruptiōe. vñ sicut myrrha posita infra
 corpora mortuoz nō pmittit illa corrū-
 pi. Ita xp̄s p̄cept⁹ i vtero mō nō pmisit
 me corrūpi a virginitate imo fuauit inte-
 gritatē. Et iō dilect⁹ me⁹ tanq̄ faciculus
 myrrhe i vbera mea cōmorabz p̄seruās
 me ab om̄i corruptiōe. Itē dilect⁹ meus
 nō solū fuit in accubitu et vfo meo sicut
 nard⁹ et faciculus myrrhe. s; etiā sicut bo-
 trus cypri i vineis engadi. vbi crescit ar-
 bor balsami. q̄ dicitur cyprus. quasi di-
 cat q̄ xp̄s fuit sicut balsamū in vfo mō.
 Nā balsamū ē liquor p̄ciosissim⁹ pen̄tra-
 tiu⁹. nā balsamū positū in vola ⁊ palma
 penetrat totā manū absq; incisiōe ⁊ lesi-
 one. ita pariter xp̄s in concipiēdo ⁊ nas-
 cendo fuit tanq̄ balsamū. q; introiuit et
 exiuit p̄ clausaz portā claustrī virginalis
 p̄ferēdo plem et secūditatē nō auferēdo
 virginitatē. Fuit ergo x⁹ in vfo virginali
 ip̄sius mats marie tāq̄ nard⁹ odorifera
 pellens oēs fetorem libidinis et feditatē.
 Et fuit tāq̄ faciculus myrrhe p̄seruās ab
 om̄i corruptiōe. Et fuit tanq̄ bot⁹ cypri
 siue tanq̄ balsamū intrās et penetrans
 claustrū virginis afferēdo secūditatē non
 auferēdo virginitatē. Unde salon p̄parat
 misterīū incarnatiōis ⁊ p̄ceptiōis xp̄i ad
 archaz phederis existētis in tabnaclo in-
 ter illa aromata odorifera absq; oī fetore
 ⁊ corruptiōe. s. in illo tabnaculo ex li-
 gnis sethinis ⁊ cedrinis incorruptilib⁹

fabricato ⁊ p̄ciosissimis vnguentis illico
 ⁊ p̄nuncto ⁊ nobilib⁹ cortinis ⁊ ornamē-
 tis decorato. q̄i dicat virgo maria. q̄ sic
 de⁹ rex regū ⁊ dñs dñantiuz erat in illo
 accubitu ⁊ tabnaculo cū illis aromatib⁹
 materialib⁹ odoriferis. ita pariter spon-
 sus pellēs oēm fetorē feditatis erat sicut
 myrrha p̄seruans ab om̄i corruptiōe. et
 sicut botrus cypri. i. sicut balsamū pene-
 trās absq; lesione p̄bens secūditatē nō
 auferens integritatē virginitatis. Et no-
 ta q̄ vbi translatio nostra dicit faciculus
 myrrhe dilect⁹ me⁹ ⁊c. In hebreo hētur
 glob⁹ musci dilect⁹ me⁹. Et h̄ accidit. q; istud
 nomē/moz/positū in hebreo ē equi-
 uocū. Quia vno modo significat odores
 siue rē odoriferam. alio modo significat
 amaritudinē siue rē amarā. Et iō hebrei
 moderni sumētes vnā significatōez semp
 p/moz/intelligūt ⁊ p̄ nūciant muscuz in
 hoc libro. Lxx. at quos sequit hiero⁹. in
 hac pte transtulerūt h̄ nomē myrrha in
 vtraq; sigificatōe. eo q̄ vtraq; sigificatō
 cōuenit ip̄i myrrhe. q; simul ē amara et
 odorifera hñs plures p̄fectōes et pprie-
 tates q̄ muscus. Per q̄s pprietates ip̄sa
 myrrha maxie sigificabat passiōez xp̄i et
 ecclīastica sacramēta. vt dēt⁹ ē. Et sigifi-
 cat virtutes tā morales q̄ theologales.
 q̄ sanāt om̄e viciū et p̄seruāt ab oī p̄cō.
 Et iō mlto melius it̄pretati sunt. lxx.
 q̄ ip̄i moderni hebrei cū suis falsis p̄uc-
 tis et sua falsa p̄tuctatōe. Iterū ē notā-
 dum. q̄ illa arbor ex q̄ nascit balsamum
 dī cypus ap̄ grecos. quā salon trāstu-
 lit ex assyria i iudeā. et plātavit vineā ex
 ea i engadi iux̄ mare mortuū. ⁊ crescit ad
 modū viminis p̄ modū vitis ⁊ iō dī vñā
 Que quidē arbor nō patitur ferrū. q; si
 tāgitur aut scindit ferro: illico aret ⁊ sic-
 catur. s; cū scidit lapide vel osse accuto:

De secundo cantico.

tūc emittit succū siue liquorē p̄ciosissimū
q̄d dicit̄ balsamū. Et iō hic ponit̄ botrus
p̄ liquore illi⁹ vitis. Et d̄i balsamū a ciui
tate balsera. vbi ātiquit⁹ crescebat. Bre
ci aut̄ appellabāt etiā ip̄m cypriū. q̄ ali
quādo crenit̄ illa arbor in cyp̄o insula.
Et facit̄ grana ad modū botri aut̄ v̄ue. s̄z
ille liquor p̄ciosus qui d̄i balsamū/nō fit
nec exit de botro: s̄z ex calamo siue x̄ga
illius vitis in scise distillando illū liquorē
Et d̄i cyp̄us q̄ inter̄ptat̄ res amenas et
etiā inter̄ptat̄ mixtura: eo q̄ ille liquor
amenissimus ⁊ p̄ciosissimus ⁊ dignissim⁹
⁊ penetratiu⁹ quo oēs reges v̄ngēbātur.
Per q̄d balsamū significat̄ xp̄s et passio
eius ⁊ refrectio. a cuius v̄nctōe oēs dicū
tur xp̄iani. i. v̄ncti. Dicit̄ ergo virgo ma
ria. q̄ xp̄s sp̄s⁹ ⁊ filius me⁹ ⁊ dilectus
duz erat in accubitu suo. s. in vtero meo
fuit mihi sicut botrus cyp̄i. i. sicut balsa
mū in vineis engadi nascēs. nā sicut bal
samū penetrat̄ carnē absq̄z lesiōe et īsci
sione ⁊ p̄seruat a corruptiōe ⁊ cōseruat
in integritate ⁊ p̄petuat odorē ī vase suo
in quo semel stetit ⁊ dignificabat̄ hoīem
v̄nctū ex eo/q̄ nō v̄ngūtur ex eo nisi re
ges ⁊ sacerdotes ⁊ incliti p̄pter ei⁹ p̄ciū
et dignitatē: ita pariter dilect⁹ me⁹ pene
trauit claustrū meū ī c̄ceptiōe et natiui
tate absq̄z lesiōe virginitatis m̄e. q̄ s̄z ex
me accepit̄ carnis veritatē: tñ fuauit vir
ginitatis integritatē ⁊ p̄petuā dignitatē.
Quia etiā post partuz semp̄ appellabor
virgo ⁊ mater dei. ⁊ b̄tām me dicēt̄ oīs
generatōes. Ex quib⁹ p̄s q̄ vterus virgi
nis marie fuit accubitus et thalam⁹ xp̄i
nardo odorifera oīuz virtutū ⁊ gr̄az per
fusus. Et fuit capsula myrrhe electe ⁊ bal
sami p̄ciosi ip̄i⁹ xp̄i. Et ip̄e xp̄s fuit ī vte
ro virginali tanq̄ nardus odorifera oīuz
virtutū. ⁊ fasciculus myrrhe sue virgini

tatis p̄seruatiu⁹: ⁊ tanq̄ botrus cyp̄i. i.
tanq̄ balsamū penetrās absq̄z lesione ⁊
dignificās et v̄ngēs eam tanq̄ reginā ho
minū ⁊ angeloz. Et ideo sunt valde no
tanda ista tria aromata/hic methasorice
posita ratiōe suaz p̄petatū ⁊ p̄fectionuz
que p̄ quandā excellentiaz cōueniūt xp̄o
et virgini marie matri sue. qui loquūtur
in h̄ cātico. H̄az sicut de⁹ in figura p̄ce
pit moysi vt pungeret illō tabnaculū in
quo archa sua erat reposita v̄nguēto isto
ruz aromatū. Ita implēdo illā figuram
voluit illā matrē/de qua carnez erat as
sumpturus ⁊ in ei⁹ vtero quietur⁹ pun
gere ⁊ ornare v̄nguēto diuersaz gr̄az su
pradictaz. Ideo aduertat̄ lctor ⁊ querat
Sed q̄ virgo maria mater et sp̄sa xp̄i e
git gr̄as de beneficijs receptis a sp̄so et
maxime q̄ faciēdo ip̄am matrē dei sua
uit in ea virginitatē. x⁹ sp̄sus et fili⁹ red
dendo vices r̄ndet̄ p̄mēdando eā in p̄so
na sui inq̄ntū mater. et ī p̄sona eccl̄ie in
q̄ntuz sp̄sa et p̄m̄uz mēbrū eccl̄ie. et cō
mēdat̄ eā de m̄ltiplici p̄lchritudine. Cū
ē aduertēdū q̄ xp̄s matrē suā aut eccl̄iaz
p̄mēdare. idē ē q̄ ip̄az virtutib⁹ et gratijs
decorare et ornare et ditare q̄ dicere dei
est facere. Ideo tot⁹ iste dyalog⁹ hui⁹ se
cūdi cātici inter sp̄sum et sp̄sam nil a
liud est nisi ille dyalog⁹ qui fuit inter ga
brielem et virgines mariā ī misterio in
carnatōis. luce p̄io q̄nō anglus gabriel
missus a d̄o dixit. Aue maria gracia ⁊c.
Quod misterii ⁊ dyalogū p̄pheticē cā
tat̄ salon in h̄ cātico. put̄ p̄phice p̄uidit
in sp̄u. Dicit̄ ergo x⁹ ad virginē matrē et
sponsam suam. O amica mea tu dicis. q̄
ego suz nard⁹ odorifera ⁊ fasciculus myr
rhe itez vbera tua ⁊ sicut botr⁹ cyp̄i. Et
ecce ego dico tibi. q̄ tu es p̄lchra. i. te feci
pulchram quo ad aīaz p̄lchritudine oīuz

De secundo cantico.

grax et vlrutū. Et ei tu es pulchra quo ad corp^o extius. qz pura et hūilis et hone stissima. qz oculi tui sunt sicut oculi colū barum oñdentes i se oēs honestatē et pu ritatem et hūilitatē absqz amaritudine et felle et omni labe. Cui rñdet spōsa. Ecce tu pulcher es dilecte mi et decor^o. et spe ciosus forma p̄ filijs hoīuz. qz tu es pul cher et bon^o p̄ eēntiaz. ego aut p̄ pticipa tōez. vñ si quid p̄chritudinis hēo. illō re cepi a te. qz me voluisti et tutib^o et plēitu die grax ornare. et plenā grā appellare et et facere. et me voluisti i tuū tēplū et hita ctū matnū eligere et fabricare et scificār et p̄secrare et ex meis puris sāguinib^o carnē assumere. Et iō qz tu voluisti ornare h̄ ta bñaculuz tuū. inde ē q̄ lectulus nr̄ ē flo rido. i. varietate virtutū et grax ornatus et amenus et delectabilis quo ad ornatū Sz q̄ntū ad materiā ex q̄ fecisti hanc do mū tuā et tabnaculum. dico tibi q̄ tigna domoz nr̄az sunt cedrina. qz fecisti istud tabnacu lū p̄sone mee ex duabus tabulis cōpletis et coniuictis. s. ex carne sethina mūdissima et pura. et ex ala cedri impu tribili et fugatiua oīs veneni et oīs pcti. Et iō antiquus spens nō potuit me mor dere nec inficere suo dēte et veneno pesti fero: sicut dictū ē. qz tigna huius domus sunt cedria. Vñ tigna dicūtur table siue trabes adinuicē colligate sustinētes do mū. Et laquearia nr̄a. s. trabes maiores sunt cypressina et icorruptibilia. q̄i dicat q̄ sic moyses fecit illō tabernacu lū mate riale ex lignis cyppsinis et cedrinis odozi feris et incorruptilib^o fugatiuis oīs ve neni. Ita tu spōse fabricasti me i domū et tabnacu lū tuū maternale ex carne cy pressina et aīa cedria: ne venenū pcti me valeret cōtingere. nec spens atiqu^o mor dere. qz ante aīatiōez carnē meā mūdasti

et scificasti: et in aīatiōe aīam meā simul creasti et scificasti et cōsecrasti et gratifi casti et infudisti et i me p̄ grām habitasti. Et sic fui immunis ab omni pcto ab istā ti creatiōis: intātū / qz ego possum dicere qz ego sum pulcherimus flos cāpi et li liū cōualliu q̄ntū ad puritatē et mūdiciā q̄i dicat / qz tu me creasti et fecisti mūdā et purā et pulchrā sicut florē in cāpo et li liuz i cōuallib^o. Cui rñdet spōsus. Bene dicis o spōsa / qz tu es flos cāpi et liliū cōualliu. nā sicut liliū inter spinas: sic tu amica iter filias. Ad cuius intellectū est aduertēdū. qz dictio posita i hebreo ē eq̄ uoca ad rosas et spinas. Et iō b̄s hiero^o i h̄ libro et i psalterio semp trāstulit illō vocabulū ad lilia. hebrei aut ad rosas. Sz forsan i h̄ melius ē in hebreo. qz lilia nō psueuerūt nasci iter spinas. Sz rosa nasci tur i arboze spinosa. Ita Sz vgo maria cōparet lilijs rōe virginitalis: tñ magis p̄pe p̄parat rose rōe immūitalis a pcto. Ita sicut ex arboze spinosa nascitur illa rosa p̄cherrima et odorifera sine spinis: ita sola virgo maria inter oēs naturales filios adā nata fuit ex illa arboze spino sa ade absqz aliqua spina originali. et p̄ p̄ns absqz spina pcti. Et iō dicit sibi xps qz sicut rosa nascit absqz spinis iter spi nas et ex arboze spinosa: Ita sola tu spō sa et amica mea nata es inter filias oēs ipius adā absqz aliq̄ spina pcti. Et sic na ta es et cōcepta et aīata absqz spina origi nali. Ita semp vixisti absqz aliqua spina actuali et veniali. Cui rñdet spōsa / o spō se beñ dicis. qz ego suz sicut liliū aut rosa iter spinas. qz rosa nascit ex arboze par ua et hūili. Sz tu es arbor altissima et fruc tifera et frōdosa de cuius plenitudie oēs accepimus fruct^o grē. et sub cui^o umbra oēs viuimus. et iō sicut malus ē arbor al

De secundo cantico.

tissima et fructifera iter silvas et ligna silvarum. sic tu dilectus meus inter filios dei. scilicet inter omnes angelos et homines. quia illi sunt filii per adoptionem et creationem. tu autem per naturam. Ideo omnes excedis in omnipotentia et sapientia et misericordia et largitate. Et nota quod ista arbor est lignum vite quod producit adam: in cuius supplementum datus est nobis Christus qui est verus lignum vite ut dictum est. psalmo. primo. sub cuius umbra desiderabatur quiescere preses veteris testamenti. Sub cuius umbra primo quieuit virgo maria et ex omni tota ecclesia. Et ideo dicit virgo maria simul cum tota ecclesia. o Christus sponsus. sicut malus. id est lignum vite erat nobilius et salubrius inter omnia ligna paradisi: ita dilectus meus inter filios dei. obtinet principatum in potentia et scientia et sapientia et bonitate. inter omnes filios dei scilicet inter omnes angelos. et eminet super omnes creaturas. Et ideo virgo maria simul cum tota ecclesia. ve. tes. desiderabat et petebat protegi et sedere sub umbra huius arboris in primo cantico. Sed postquam Christus venit in carnem iam sponsa gaudet sedisse sub umbra huius arboris diu per omnes fideles. ve. tes. optate. Et iam gaudet in comedendo fructus eius dicens. Sub umbra illius quem desiderabas sedi. Item est aduertendum. quod salomon per illam nubem que obumbrabat tabernaculum in die et illustrabat de nocte: producit in spiritu quod Christus debebat obumbrare et protegere virgines matrem suam spiritu sancto. et ex omni tota ecclesia et plueret super eam manna gratiarum et donorum et sacramentorum. sub cuius umbra et protectione debebat refici et pasci et quiescere et protegi. Et ideo subdit sponsa. intantum est arbor altissima et fructifera et suavis iste filius quod sub umbra illius quem desiderabam sedi.

Quia in primo cantico ego desiderando petii pasci et quiescere sub umbra eius. sed ipse adimpleuit desiderium et petitionem meam. nam postquam

acceptit carnem et factus est caput ecclesie. ego sedi sub umbra eius desiderata. et pascor in pascuis eius intantum quod fructus eius est dulcis gutturi meo. unde tunc sedi sub umbra sponsi et filii mei Christi quoniam angelo nunciante spiritus sanctus superuenit in me. et virtus altissimi obumbravit mihi disponendo me ad recipiendum filium dei in vtero meo. et formando illud corpus sanctissimum ex puris sanguinibus meis. Et tunc fuit fructus dulcis gutturi meo. quoniam realiter conceptus in me filium dei. quia quod conceptum et natum fuit in me sanctum: vocatus est filius dei. Et ideo dixit mihi helisabeth. Beata tu in mulieribus et bonus fructus ventris tui. Tunc ille fructus qui erat in ventre meo tantum erat mihi dulcis. quod continue fruebar eius colloquio et in spirationibus et consolationibus spiritualibus. Nam ille fructus ventris mei impulit me. ut irem ad visitandum helisabeth. ubi Christus fructus ventris mei sanctificavit iohannem baptistam in ventre matris sue. Item ille fructus spiravit in me spiritum propheticum et euangelicum. quoniam exiens in spiritu cantavi illud canticum. Magnificat anima mea dominum. In quo cantico ego fui euangelista annuncians saluatorem diu presens expectatus esse in vtero meo. et israel iam suscepisse puerum suum. Et fui prophetissa predicando omnia que factus erat Christus filius meus. quia debebat deponere potentes reges et principes infideles mundi. et exaltare humiles fideles. et debebat implere pauperes bonis spiritualibus. et diuites iudeos dimittere inanes in sua ignorantia et cecitate.

Deinde cum dicit. Introduxit me rex in cellam vinarias. Est aduertendum quod in triplicem cellam vinariam introduxit Christus spiritum suam ecclesiam ordinando caritatem in ea. Eo quod unumquodque istorum cellariorum ordiat caritatem in homine fidei. Unde primum cellarium vinarium ipsum Christi est sacra scriptura veteris. in qua latebat vinum euangelicum noui te

De secundo cantico.

stamēti tanq̄ in vegetib⁹. Nam misteria
 ve. te. erāt q̄i vegetes misterioꝝ noui te.
 In hoc cellariū introduxit x⁹ ecclias spō
 sam suā. q̄no apuit aplis sensus vt intel
 ligerent scrip̄as oēs. quomodo oīa q̄ er
 ant scripta in lege et p̄phetis et psalīs .
 fuerāt p̄pleta ī eo. vt p̄ Luce. xxiij. It̄
 q̄no misit eis sp̄s sc̄m vbi recepunt do
 na gr̄aꝝ ⁊c. Et sic ordinauit ī eis carita
 tem. Nam sacra scrip̄ta docet ordinē ca
 ritatis puta q̄liter de⁹ est diligēdus super
 oīa et p̄ se et p̄pter se. et p̄xim⁹ in deo. et
 p̄pter deū. q̄ finis legis et oīs p̄cepti est
 caritas. p̄. ad thi. i. Sc̄m cellariū xp̄i
 est p̄ns ecclia. in qua sunt septē vegetes
 sacramentorum in quibus reponitur et
 a quibus hauritur gr̄a xp̄i que datur per
 sacramēta eccliasica. Que quideꝝ gr̄a v̄l
 est ip̄a caritas vel ei⁹ radix. q̄ caritas v̄l
 ē ip̄a gr̄a v̄l nō s̄m gr̄a sibi ānexa. q̄ q̄dē ca
 ritas ē amor regl̄atiu⁹ volūtatis ad dili
 gēdū deū ⁊ p̄ximū s̄m spec̄ie/modū ⁊
 ordinē. Et sic caritas ē illa q̄ ordinat vo
 lūtate ad diligēdū deū ⁊ p̄ximū. Que
 quidē caritas p̄parat vino: eo q̄ inebriat
 aīam et transformat amantem in ama
 tum et extasim facit. vt inquit dionisius
 Imo anima caritate informata magis ē
 vbi amat: q̄ vbi animat ⁊ informat.
 Tercium cellariū xp̄i est ecclesia sup̄na
 celestis in quo p̄fertur vinū gl̄ie vbi cari
 tas est in sua p̄fectōe. vbi voluntas b̄oꝝ
 hēt quicquid vult. et nichil mali vult. et
 volūtas oīū b̄oꝝ p̄ caritateꝝ p̄firmata
 total̄ est p̄uersa in deū et p̄formis eius
 voluntati. Et sic p̄ q̄liter ē triplex cella
 rium et triplex vinū ordinās et inebriās
 voluntatē hōis. ad q̄d triplex cellariū x⁹
 introduxit ecclias spōsas eius ordinādo
 in ea caritateꝝ. Ista ergo sponsa p̄ statu
 ve. te. petebat aduētū spōsi vt introdu

ceret eā in hoc triplex cellariū. eo q̄ per
 alium nō potat introduci. vt p̄ in p̄io
 cantico. Sed q̄ xp̄s spōsus ei⁹ introdu
 xit eam in cellaria sup̄dicta: Ideo gr̄as a
 gendo euz gaudio dicit. Introduxit me
 rex in cellam vinariā et ordinauit in me
 caritate. Et ē aduertēdū q̄ ista spōsa in
 primo cātico petit introduci in sup̄dicta
 tria cellaria. sed in h̄ sc̄do cātico dicit q̄
 spōsus solum it̄duxit eā in vnā cellaz
 vinariam. s. in primū cellariū sacre scrip
 ture in q̄d it̄dūxerat virginez mariam
 matrē suam reuelando sibi secreta sacre
 scrip̄e. vt p̄ in cātico suo. s̄ p̄ ea intro
 duxit totā ecclias spōsam in alia cellaria
 q̄no instituit eccliasica sac̄mēta. et apuit
 n̄b viā ad regnū celoꝝ p̄ passiōꝝ ⁊ ref̄ec
 tiōꝝ et ascēsiōꝝ. Ad maiorē aut̄ euidētā ē
 etiā notādū. q̄ h̄ oīs caritas sit amor.
 t̄n nō oīs amor ē caritas. Vñ triplex est
 amor. puta vnus qui dī naturalis. q̄lis ē
 p̄is ad filium. ⁊ poete ad sua poemata.
 Sc̄dus dī amor p̄uersus p̄cedēs ab inor
 dinato appetitu quo p̄erse auar⁹ amat
 pecunias. ⁊ sup̄bus honores. ⁊ voluptu
 osus mulieres. Tercius dī amor ordiā
 tus quo ordiate diligimus deū ⁊ p̄ximū
 et iste dī caritas. eo q̄ ordiat volūtatem
 ad diligēdū deū ⁊ p̄ximū f̄uādo sp̄m
 modū ⁊ ordies. Vñ sp̄s diligēda ē. s. so
 lus de⁹ ⁊ ei⁹ ymago. s. hō ⁊ āglus. eo q̄
 sola ista triplex sp̄s est quoddam bonus
 felicitans aut felicitabile et fruibile. Vñ
 solus de⁹ est p̄ se fruibilis ī se. et hō et an
 gelus solus in deo. Unde ait paulus ad
 phili. Fruar te in dño fr̄. Modus aut̄ di
 ligēdi bonū est vt diligat res eo mō quo
 est. Et sic q̄ de⁹ ē p̄ se bonus sup̄ oīa et a
 quo oīa. Ideo ē diligēd⁹ a nob̄ p̄ se et in
 se sup̄ oīa. Et q̄ tam hō q̄ āglus ē yma
 go dei et a dō: idō ē diligēd⁹ in dō cui⁹ est

.d.

De secundo cantico.

ymago et a quo ē. Item ordo diligēdi sumitur a fine. s; q; d; est ppter se et non ppter aliud bonuz. ymo oia alia sunt ppter deum et ordinant in deū tanq; in finē vltimatū. q; ē finis oīuz. Item d; est diligēdus ppter se. et hō et oia alia ppter dñm. Totū aut istum ordinē diligēdi facit caritas in nra volūtate. Et iō caritas diffinit q; est amor ordinās volūtate ad diligēdū deum et pximū seruādo spēm modū et ordines. s. ad diligēdum dñm sup oia et p se et in se et ppter se. et pximū in dō et ppter deū. Ex quib; p; q; qui diligit deuz nō ppter se s; ppter aliquā vtilitatē: errat in ordine. et qui diligit magis se q; deuz: errat i modo. Et iō d; q; diabolus i principio errauit i modo et ordine. eo q; dilexit se i se et ppter se. et nō in dñm et ppter deū. ymo incepit ab amore sui vsq; ad cōtēptum d; ptenendo ei; legē et deuiando ab ei; volūtate. vt dicit; ē sup ps. lxxxj. et sup Te deū laudam;. Caritas ergo ē illa virt; ifusa ordinatiua volūtatis ad diligēdum deū et pximū. Et hāc caritatē ordinauit x; spōsus p;io i virgine maria matre sua et ex pnti in tota ecclia spōsa sua. vt p; p totū discursus euāgelicus. Unde p;mo oñdit hāc caritatē faciēdo. et postea docēdo. Et iō dicit virgo maria i hoc cāntico in psona sui et totius ecclie. Introduxit me rex spōsus me; in cellas vinariam. i. in cellam sacre scripture et in cellā sacramētoꝝ ecclie. et ordinauit in me caritatē. i. docuit me ordinē caritatis p leges euangelicā quō diligā deuz et pximū. eo modo et ordie quo dictū ē. Et cōtulit mihi caritatē p eccliaistica sacmēta. q; ordinate diligo deum et pximū. Hoc aut d; q; in omni sacramēto dat; grā: que ē ipa caritas aut nō sine caritate. Et iō dicit spōsa q; fruct; illius magne arboris sub cui;

umbra sedebaz: semp fuit dulcis gutturi meo. intātū q; filius me; itroduxit me i cellam vinariā. s. in cameras penetralis secretoꝝ et pfundoꝝ misterioꝝ euāgelicoꝝ multa misteria secreta reuelādo. Et sic ordinauit in me caritatē et dilectionē. Et iō fui mota ad cātanduz illud cāticū. Magnificat aīa mea dñz. ex nimio amore pcepto. vñ spōsus me; et fili; quō itroduxit me i suā cellas vinariā: intātū vulerauit et inebriauit me vino sue caritatis et amoris et dilectiois. q; totaliter fui oblita huius mūdi et mei ipi;: et fui p;ersa et tracta in eius amorē. q; amor trāsformat amātes in amatum. Et sic fui facta q; languida absq; memoria hui; mundi et suoz bonoz tporaliū. Et iō vos angeli sodales sponsi et filij mei xpi; fulcite me et ornate me florib; huius agri et orti filij mei. et stipate et circūdate me malis et pomis huius arboris filij mei. q; amore eius languedo. q; nō possuz edere aliū cibū. nec frui alio fructu. nec aliū fructus est dulcis gutturi meo ppter fructus lapidissimos huius arboris. quicquē fructus et poma nutriūt fideles: et dat; vitas mūdo. Item nō miremini q; langueam amore huius filij et spōsi mei xpi;. nā ipse itroduxit me in cubiculū suū. et amplexatus est me: sicut mater amplectit; filiū. et spōsus spōsam. nā leua eius. i. brachiū et manus eius sinistra posita ē sub capite meo. et dextera illi; amplexabitur me. Nam quō mater amplectitur filiū paruu;: sustinet eum cū sinistra posita sub capite. et cum dextera coopit corpus eius. Ita pariter spōsus et fili; me; xps quodaz spūali amplexu amplexat; est me. cū leua eius sub capite sustentando. et cū dextera sue potētie et amoris et fauoris me pterit ab omni malo p;fuādo. et i oī bono

.De secundo cantico.

pfimādo. Et sic tenet me āplexā tāq̄ lā
 guidā ⁊ ebrīā ī cella vinaria sue caritatis
 et amoris ⁊ dilectionis. Sed hic est valde
 aduertēdus. q̄ cū ī h̄ cātico sp̄sus satif
 faciat ⁊ ānuat petitiōib⁹ et desiderio sp̄
 se. ⁊ ip̄a sp̄sa agat gr̄as/ eo q̄ sp̄sus ad
 impleuit desiderīū ⁊ petitiōes suas. pu
 ta q̄ osculatus ē eaz osclo incarnatiōis.
 Et traxit eā ī odorez vnguētōz suoz. Et
 introduxit eam ī cubiculū suuz ⁊ cellam
 vinariā reuelādo misteria ⁊ secreta sua.
 Et iam sedit sub vmbra illi⁹ quē desidera
 bat. Et ffecta ē cibus ⁊ fructib⁹ illi⁹ arbo
 ris d̄cissimis. Item q̄ tale osculū dicit
 quādas vnitate iter sp̄sus ⁊ sp̄sas: Eo
 q̄ ī illa beñdicta incarnatione sc̄a fuit
 triplex vnio. q̄ p̄mo x̄bū assumpsit illā
 hūanitatē ī vnitate p̄sonali ⁊ supposita
 li. Sc̄do x̄ps elegit et vniuit sibi specialr
 ⁊ singlariter virginē matrē suā ī q̄dam
 vnitate maīna. q̄ sc̄a est sp̄ale tēpluz et
 tabernaculuz maternū ip̄ius x̄pi. Tercio
 x̄p̄ ī sua matre despōsavit sibi totā eccle
 siā īq̄ntū ip̄a fuit p̄mū mēbrū ecclie x̄pi
 et exordiu⁹ eius: vt inquit aug⁹. Et hanc
 ecclesiam desponsavit et vniuit sibi x̄ps
 quadam vnitate mistica. Et sic est dicen
 dum. q̄ triplex osculum dedit christus.
 Nam primo osculatus est illam hūanita
 tē assumptam osclo icarnatiōis et osculo
 p̄sonali. Sc̄do osculatus ē virginē mariaz
 osclo filiali siue maīno. Tercio osculatus
 est totā ecclesiaz osclo mistico et sac̄mētalī
 Et sic ergo ē dicēdum. q̄ totū istud canti
 cum p̄t verificari de isto triplici osclo. s.
 incarnatiōis et maīnitatis. et despōsatio
 nis ecclie. Et sic possūt p̄rio esse verba hu
 manitatis x̄pi. puta q̄ illa hūanitas x̄pi
 agat gr̄as d̄o. q̄ verbum diuinū oscula
 ta ē eā osclo et vnitate p̄sonali. et q̄ ver
 bum cōmorat̄ inter vbera hūanitatis. et

quomō illud verbū diuinū fuit illi hūani
 tati assumpte tāq̄ nard⁹ et fasciculus myr
 rbe et botr⁹ cypri. et quomō illa hūani
 tas assumpta fuit tanq̄ liliū et rosa inter
 spinas. et quomō fuit fauorata sub om
 bra verbi ⁊ āplexata ⁊ p̄sonata ⁊ suppo
 sita p̄ verbū ⁊c. Itē totū istud cāticum
 verificatur de ipsa virgie put ī amplexu
 et vto ei⁹ x̄p̄ accubuit ⁊ recubuit tanq̄ ī
 suo thalamo. ⁊ quō x̄ps ex̄is ī ei⁹ vto
 fuit sibi tanq̄ nardus odorifera ⁊ sicut
 fasciculus myrrbe p̄suans eā ab ōi cor
 ruptiōe. et fuit sibi tanq̄ botrus cypri ⁊
 tanq̄ balsamū penetrās claustrū virgini
 tatis absqz violatiōe: ip̄az virginē ⁊ itac
 tam relinquēdo. Et quō x̄ps introduxit
 eam ī cellam vinariā ordinādo ī ea
 caritatem ⁊ dilectiōez trāsformādo eā ī
 se. et altissima secreta sibi reuelādo. Itē
 lz virgo maria cōtineret x̄pm fm carnē
 ī vtero suo īq̄ntū mater. tñ ip̄a sedebat
 sub vmbra x̄pi īq̄ntū sp̄sa. Itē ip̄a vir
 go mater x̄pi sedit sub vmbra illi⁹ quem
 desiderabat. q̄nō sp̄s sc̄s venit sup eā et
 obumbravit eaz. Luc. p̄mo Et tunc x̄ps
 filius suus amplexus est eā. q̄nō ip̄az ī
 persona totius ecclie sibi despōsavit. Et
 sic p̄z q̄l̄r totū h̄ cātīcū de ip̄a verificat̄.
 Sed vltimate verificat̄ totū istud cātīcū
 de tota ecclia x̄pi. quā x̄ps sibi despōsa
 vit et vniuit ī vnitate mistica. Et iō h̄ cā
 ticum ē exponēdū singlarit̄ et sp̄alī de to
 ta ecclia. Ad cui⁹ intellectuz ē notāduz
 et p̄aduertēdum. q̄ ecclia ī primo cātico
 petijt osculari et trahi a sp̄so et introdu
 ci ī cellaria ei⁹ et pasci et sede et p̄tegi s̄b
 vmbra ei⁹. Itē d̄c̄z ē q̄l̄ter sicut p̄ illā ar
 chaz p̄hedis figurabat̄ x̄p̄ de⁹ et hō rex et
 sacerdos: Ita p̄ illō tabnac̄z ī quo ar
 cha fuit reposita figurabat̄ primo maria
 tanq̄ tabernaculuz maternū. s̄z vltimate
 .d. ii.

De secundo cantico.

figurabat ecclia. in q̄ xp̄s mō hitat p̄ fidē et gr̄as tanq̄ in tabnaclo mystico. Et dēt̄ est q̄ virgo maria fuit primū mēbrū ecclie noui te. in q̄ pri⁹ hitauit p̄ gr̄am q̄ p̄ carnez. Et iō pri⁹ fuit spōsa q̄s mat̄ xp̄i Et prius fuit tabnaculus spūale et mysticū xp̄i. q̄ tabernaculus maternū. Et sic ista ecclia no. tel. incepit a virgie maria. et i ea incepit despōsari xp̄o. Et iō ip̄a loquit̄ in h̄ cātico tanq̄ spōsa in p̄sona toti⁹ ecclie no. tel. Et etiā in p̄sona totius ecclie ve. tel. q̄ in ea incepit cōpleri desiderius et petitiō sc̄ta i p̄mo cātico. q̄ illa ecclia p̄tinuatur cū ista p̄ virginē mariā et xp̄m ab adā usq̄ ad iudiciuz: h̄ p̄ diuersos status. vt pluries dictū est. Deinde cuz dicit. Adiuuro vos filie hierusalē. cōcludit istō fm̄ cāticū. Vñ postq̄ spōsus xp̄s cōpleuit desideriu huius sponsē et iaz itro duxit eaz in thalamū et cellariū suū: et iā tenet eam in amplexu suo et ip̄a iā se reputat felicē quiescēdo sub vmbra sponsi et fruendo bonis spūalib⁹ eius. et iā dormit inebriata in eius amore et amplexu. Ideo vt xp̄s reddat ip̄am securaz oñdit istam despōsatiōez et vnionē esse firmā et ratā et p̄petuā. et istō osculū esse inseparabile. Et hoc intelligit̄ de sup̄dicto triplici osclo. s. incarnatiōis et maternitatis virginis marie et desponsatiōis et amplexus ecclie. Vñ dicit xp̄s. o filie hierl̄m. i. aie fideles. Ego adiuuro vos p̄ capreas. i. p̄ patriarchas. ceruosq̄ capoz. i. p̄ p̄phetas nec suscitētis nec euigilare faciātis istaz dilctas a dormitiōe et a sōno et ab āplexu meo doñc ip̄a velit. q̄i dicat. q̄ null⁹ credat: q̄ postq̄ ego assumpsi istā hūanitatē i vnitate suppositi q̄ aliquō dimittam. ymo nunq̄ ampli⁹ dimittā qd̄ semel assumpsi. Iō dico v̄b. q̄ nō suscitētis nec separetis eā: n̄c putētis eā separari a mō

amplexuz: q̄ nunq̄ dimittam. Itē n̄c suscitētis virginē mariā matrē meā a meo amplexu maternali. q̄ nunq̄ dimittam eaz. q̄ in eternū erit mater mea et dilcta et i gr̄a p̄firmata. Itē adiuuro vos ne suscitētis n̄c euigilare faciātis spōsam meā eccliaz ab āplexu et amore meo n̄c putet aliquis eā vnq̄ a me separari. q̄ postq̄ semel despōsari eā et vnui mihi p̄ fidē et caritatē i vnitate mystica nunq̄ eaz abdicabo n̄c relinq̄ n̄c defam. Itā h̄ aliquō pmittā eā pati t̄poralr a tirānis: tñ semper eā libabo de manib⁹ eoz. et finaliter ip̄a dñabitur eis et conseruabo et p̄tegā eam in amplexu fidei vsq̄ ad diē iudicij. Quia licet p̄tinue fluctuet: tñ nō s̄bmergetur nec p̄ibit nauicla pet. Quia ego rogabo p̄rez p̄ petro et grege suo ne deficiat fides ei⁹. Et h̄ pmittit spōsus cū adiuuratōe capraz ceruozq̄ capoz. Mo cui⁹ intellectū ē aduertēdū. q̄ p̄ capras itelligit patriarchas. et per ceruos itelligit prophetas. qui in veteri testamento p̄dixerunt aduētuz xp̄i et p̄petuā despōsatiōez xp̄i et ecclie et quib⁹ facta ē de xp̄o firma re p̄missio. Unde p̄iarche dñr capree in scripta. eo q̄ oēs fuerūt pastores. Et p̄ pehte dñr cerui p̄pter similitudinē et velocitatem. nā sicut cerui semp discurrunt de mōte i mōtem et a termino i terminuz. Ita p̄phete saltāt velocitez ex vna mati a in aliam. et ab vno t̄pre i aliud. Et iō p̄iarchas appellat capreas. et p̄phetas ceruos. Itē adducit eos i testes firmos eo q̄ eis sc̄ta fuit d̄ xp̄o firma re p̄missio de regno xp̄i p̄petuo. Unde sub pacto eterno per signum arcus p̄bderis facta est de xp̄o re p̄missio xp̄i ip̄i noe gene. ix. Itē sub iureiurādo et signo p̄petuo sc̄ta est eadē rep̄missio ip̄i abrae gen. xv. et xxij. Itē hoc idē ip̄i iacob in visione scale

.De secundo cantico.

gen. xxviii. et qño luctatus est cū angelo
 gen. xxxij. Hoc idēz pmissum est moyfi
 exo. xxxij. et de vtero. xviii. Itēz regnū
 perpetuū xp̄i ⁊ ecclie pmissum ē ip̄i dō
 sub iurēiurādo ⁊ pacto firmissimo. ij. rē
 vij. ⁊ xxij. et psalō. lxxxviii. et. c. xxxj.
 Itē hoc idēz pz p ysayam et oēs pphe-
 tas. maxime hiere. xxxij. vbi dicit deus.
 Si irritum fieri potest pactū meuz cum
 die ⁊ cū nocte. vt nō sit dies ⁊ nox ī t̄p̄e
 suo. ita pactū meū irritum esse potest cū
 dō suo meo: vt nō sit ex eo fili⁹ q̄ regnet
 in throno eius ⁊c. Et sic pz qliter sub iu-
 re iurādo et pacto firmissimo p̄misit dō
 p̄riachis et pp̄hetis regnū xp̄i eternū su-
 per ecclias p grām ī p̄nti/et gl̄iaz ī fuō.
 Et p̄ p̄ns ecclia sp̄osa xp̄i nunq̄ sepabit̄
 ab ei⁹ amore ⁊ āplexu ī toto isto sc̄lo per
 grām nec ī fuō p gl̄iam. nam quis sepa-
 bit nos a caritate xp̄i vt īquit apl̄us: sub
 tali ergo adiuratōe dicit x⁹. Ne suscitēt̄
 nec euigilare faciatis dilectam donec ip̄a
 velit. et ponit̄ li donec īdēminate et infi-
 nite. sicut dī ps. lxxj. Erit abūdantia pa-
 cis donec auferat̄ lūa. Sed qz luna nunq̄
 auferet̄. ergo nunq̄ pax deerit vl̄ deficiet
 Ita p̄te: hic. Quia sp̄osa nunq̄ volet se
 parari ab amplexu et amore sp̄osi. ergo
 nunq̄ sepabit̄. Ex quib⁹ pz qz sicut nunq̄
 dissoluet̄ vinc̄lz īcarnatiōis: ita nunq̄ fuit
 dissolutū vinc̄lz māgnitatis virginis ma-
 rie. qz semp̄ erit mater dī. nec vnq̄ dissol-
 uetur vinc̄lz despōsatiōis xp̄i et ecclie in
 hoc sc̄lo p grām et fidē et caritatē. et in
 futuro p gl̄iaz et etnas felicitatē. vbi xp̄s
 introducet sp̄osam ad etnas nuptias a/
 gni apo. xxj. vbi xp̄s erit oīa ī oīb⁹. p̄ ad
 cor. xv. Dicit ergo x⁹ /o filie hier̄z adiuro
 vos p capreas ceruosqz cāpoz. i. p̄ p̄riachis
 et pp̄hetas. i. sicut pmissum fuit et
 p̄riachis et p̄nunciatū p pp̄hetas. ne su-

scitetis neqz euigilare faciatis. i. ne p̄te/
 tis nec credatis dilecti hūanitatē esse sep-
 andā a verbo/nec virginē matrē a filio /
 nec eccliaz a xp̄o sp̄oso suo donec. i. duz
 ip̄a velit. q̄i dicat. nūq̄ credat̄ ēē sepādā
 ymo p̄dicatē et ānūciatē nūq̄ ēē sepādāz
 Ex dictis aut̄ in hoc cantico sc̄do īsur-
 git dubium: nam dictuz est in principio.
 qz xp̄s quiescit in ecclia sp̄osa sua tanq̄ ī
 accubitu suo. Et in fine cātici dī qz ecclia
 quiescit inseparabilr̄ in amplexu xp̄i sp̄o-
 si sui inter eius brachia. Et sic vnus qui-
 escit in amplexu alteri⁹ ⁊ ecōuerso qd̄ vi-
 det̄ īpossibile rōe positiōis ad locū ⁊ cōti-
 nēs. Ad hoc respōdet̄. qz sacra scriptura
 vtrūqz affirmat. i. qz xp̄s bitat in ecclia
 sp̄osa sua: et ecclia in xp̄o sp̄oso suo. vñ
 dī iohānis p̄mo. qz x̄bū caro fct̄z ē ⁊ ha-
 bitauit in n̄b. et psalō. xc. Qui bitat in
 adiutorio altissimi: ī p̄tectione dei celi cō-
 morab̄. Itē saluator. io. vj. Qui mādu-
 cat meā carnē in me manet ⁊ ego in eo.
 Itē. p̄. iohā. De⁹ caritas ē: et qui man̄t
 in caritate / in deo manet: et de⁹ in eo. Et
 sic pz qualr̄ xp̄s bitat in n̄b/ et nos ī dō
 absqz p̄rietate: quā p̄trarietatē tollit a/
 mor caritatiu⁹ / qui tollit oēm p̄trarieta-
 tē et causat vnionē. Vñ si p̄siderem⁹ vi-
 res ⁊ p̄p̄tates amoris caritatiui de quo
 salon loquit̄ in hoc cātico. videbimus b̄
 esse possibile / ymo necessariū. vñ. xviiiij.
 sunt vires ⁊ effect⁹ ⁊ p̄p̄tates amoris
 caritatiui. Quos effectus oñdit xp̄s ec-
 clie sponse sue: ⁊ ecōuerso. Itā p̄mo. a/
 mor caritatiu⁹ causat zelū bonū. qz non
 patit̄ malū in amato. Sc̄do nō patit̄ mo-
 ras absentie ip̄i amati. Tertio trahit a/
 mātēz ad amatū. Quarto languefacit a/
 mantē. Quinto liquefacit ip̄z. Sexto vul-
 nerat cor eis. Septio inebriat amatē er-
 ga amatū. Octauo inflammat euz. Nono
 .d. iij.

De secundo cantico.

orit ipm. Decimo facit inherere amâtes amâti. Undecimo vnit ⁊ ꝑciliat vnū cū altero. Duodecimo fortiter tenet. Terciododecimo caritas ordinat volūtate amâtis erga rem amata. Quartodecimo qz caritas nō querit q̄ sua sunt / s; q̄ amâtis. Quindecimo qz oīa sustinet ꝑ amato. Sextodecimo qz magis amans ē in amato q̄ i se ipso. Decimoseptio qz trāsformat amâte i amatū. Decimooctauo qz extasis facit in amâte. Decimonono qz nō vult separi / s; in eo in eternū quiescere. Hos ergo. xviii. effectus cāt amor caritatu⁹ in amâte. Et hos oēs effect⁹ amoris oñdit xps erga ecclīas spōsam suā. vt ꝑꝑ oīa ista docē cātica: ⁊ i toto discursu euāgelico. S; qz iste amor caritatu⁹ est reciꝑrocus inter xpm ⁊ ecclīam. Ideo eosdē effectus amoris oñdit ecclīa erga xps spōsum suū iuxta possibilitatē ⁊ facultatem suā. vt ꝑꝑ in istis eisdē cāticis. Et iō sicut xps trāsformatus i spōsam suā ꝑ amorē facit i eo extasis: ⁊ q̄scit ⁊ vult quiescēe inseparabilr in eternū i ea. ita ecōuerso ecclīa trāsformata in spōsus facit extasis et vult quiescere i eo inseparabilr i eternū. Et sic spōsus bitat in sponsa: ⁊ quiescit i eius accubitu in eternum. Et ecclīa quiescit in amplexu spōsi. Est xuz q̄ alr xps bitat in nō. ⁊ alr nos i eo. Nā nos bitam⁹ in xpo sicut spōsa in amplexu spōsi per grām / ⁊ fidē / spem / ⁊ caritatē in pñti et in pñia ꝑ glīas. Et sic amplex⁹ eius gratificat ⁊ ꝑtegit in pñti / ⁊ in futuro glīficat nos. Christus aut bitat in nō tanq̄ i tabnaclo ⁊ accubitu suo. Et hoc tripliciter. nam ꝑmo bitat in nō tanq̄ in suo tabernaculo ꝑsonali. et sic habitat soluz ⁊ quiescit in illa humanitate assumpta in athomo ex nra natura. Scdo habitauit in nō tanq̄ in suo tabnaculo ⁊ accubitu

materno. Et sic bitauit in solo vtero virginis marie ꝑ nouē mēses. Tertio bitauit et bitat in nō tanq̄ in suo tabnaclo ⁊ accubitu mistico ⁊ sc̄tificato ⁊ sic accubit ⁊ bitat ⁊ quiescit in tota ecclīa toto orbe diffusa ꝑ ecclīastica sacramēta et dona grātū eam gratificādo et sc̄tificādo. Et eodez modo bitat in vnoquoqz iusto ⁊ fideli / ꝑꝑ ē mēbrū huiusmōi spōse. cuius xps est sponsus ⁊ caput. Ex quibus oib⁹ ꝑꝑ dignitas et excellētia hui⁹ sponse in statu noui testamēti sup̄ status ve. tes. Quia plura et maiora signa amoris oñdit sibi de⁹ in no. tes. q̄ i veteri. Primo qz tūc de⁹ bitabat in illo populo i illa archa lignea ⁊ tabnaclo ligno. s; nūc bitat in tabnaculo carneo ex nra nafa hūana ꝑsonalr assumpto. et bitauit i tabnaclo materno ꝑ nouē mēses. et bitat i eternū in nro tabernaclo mistico. Scdo qz de⁹ habitabat in illo tabernaculo ligneo tantū figurāl. s; i nro tabnaclo bitat realr nam verbum eternū realr et inseparabilr et ꝑsonalr q̄scit in illa hūanitate assūpta in vnitate suppositi. Et realr x̄bū incarnatus quieuit i tabnaclo matno ꝑ nouē mēses. Et realr et inseparabilr inhabitat ⁊ q̄scit i tota ecclīa spōsa sua tanq̄ in tabnaculo mistico ꝑ ecclīastica sacmēta. Nam verbū incarnatū realr ꝑtinet in sacmēto altaris. et nō solū figurāl sicut in sacrificijs vetis legis. Item virt⁹ passiōis xpi realr ꝑtinet in baptismo et ꝑfirmatōe et pñia et cetis sacmētis. Et nō solū figurāliter et tanq̄ in signo federis et signaclo fidi. sicut i circūcisōe et ceteris sacmētis vetis legis. Et iō ecclīastica sacramēta in mediate ꝑferūt grās quā significāt. sicut dōctm fuit in expōe psalmi. xxxix. et in tractatu ꝑ iudeos questioe ꝑ. Ex quib⁹ ꝑꝑ maiora signa amoris oñdit dō nō q̄ illis

q; d̄s solum dedit illis i suo tabnacto li-
gneo illas duas tabulas lapideas. et vir-
gam aarō cū vna māne. Et hoc dedit i
figurā xp̄i futi dei/et hoīs/regis/et sacer-
dotis. Sed d̄s dedit seipm nob realkr d̄m
et hoiez/regem/et sacerdotē. Et sic d̄s de-
dit illis vimbā et figuraz. nob aut dedit
veritatē et verā lucē. Et quo pz q̄ p̄fecti⁹
xp̄s deus ⁊ homo habitat i nb/q̄ in illis
et nos p̄fectius habitam⁹ ⁊ quiescim⁹ in
amplexu xp̄i: q̄ illi. Isti ergo duo modi
quiescēdi explicātur in h̄ cātico. Nas in
p̄ncipio cātici explicat misteriiū incarna-
tionis per quam v̄bum diuinuz habitat
et accubat in sponsa: cum dicit. Dū esset
rex in accubitu suo nardus mea dedit o-
dorē suū ⁊c. Sz misteriiū n̄re gratificatio-
nis et salutis per quam nos quiescimus
in amplexu xp̄i explicatur in fine cantici
cuz dicitur. Leua eius sub capite meo: et
dextera illius amplexabitur me. Sz inse-
parabilitas eterna tam accubitus xp̄i in
nob: q̄ n̄ri amplexus in xp̄o explicatur
cum p̄cluditur in cantico. Adiuro vos si-
lie h̄r̄m ne excitetis nec euigilare facia-
tis dilectam/ donec ip̄a velit. Sz mutui
amor reciprocus cū suis effectibus inter
sp̄suz ⁊ sp̄sas explicatur in medio dia-
logi huius cātici: cū sp̄sus dicit. Sicut
lilium inter spinas: sic amica mea iter fi-
lias. et cū sp̄sa dicit. Sicut malus inter
ligna siluaz: sic dilect⁹ meus iter filios
Et fulcite me floribus/ q; amore lāgueo
⁊c. Et p̄ h̄ pz itelligētia hui⁹ sc̄di cātici ⁊
respōsio ad dubiū. Et h̄ de sc̄do cātico.
Incipit tertiū canticum.

**Or dilecti mei.
Ecce vēit iste sa-
liens in mōtib⁹.**

**Transiens colles.
Similis est dilectus meus
capree.
Hymnuloq; ceruorū.
En ipse stat p⁹ parietē n̄r̄z
Respiciēs per fenestras.
Prospectiēs per cācellos.
En dilectus meus loquitur
mibi.
Surge propera āica mea.
Formosa mea et veni.
Jam eiz hyems trāsijt.
Imber abiit et recessit.
Flores aparuerūt i terra.
Temp⁹ putatōis aduenit.
Vox turturis audita est in
terra n̄ra.
Ficus protulit grossos suos.
Vinee florentes dederunt
odorem suum.
Surge propera āica mea.
Speciosa mea et veni.
Colūba mea in forāinibus
petre.
In cauernis macerie.
Distēde mihi faciem tuā.
Sonet vox tua in auribus
meis.
Vox enim tua dulcis.
Et facies tua decora.**

.d. iij.

De tertio cantico.

Capite nobis vulpes paruas.

Que demoliuntur vineas.

Quam vinea nostra floruit.

Dilectus meus mihi.

Et ego illi.

Qui pascitur inter lilia.

Donec aspiret dies et inclinentur umbrae.

Reuertere. similis esto dilecte mi.

Capree hymnuloque ceruorum.

Super montes bethel.

De dilecti mei.

Ecce venit salies in montibus. etc.

¶ **I**stud est tertium canticum in quo salomon cantat vocatos apostolorum siue vocationes ecclesie in apostolis. Et ideo prius videndum est vnde salomon supersit parabolas. Scdo exequendum est de canticis et eius expone. Quatum ad primum est aduertendum. quod salomon ex duobus assumit parabolas. Primo ex figura. Secundo ex promissione. Nam primo per hoc quod de loquebatur moysi facie ad faciem. exo. xxxiii. i. per angelum medium. prouidit salomon in spiritu quare deus debebat loqui mundo per humanitates personarum assumptam. vnde sicut deus dedit illam legem moysi per illum angelum: figurabat quod deus in humanitate debebat explanare illam eandem legem apostolis in monte thabor: prout fuit impletum. Math. v. et vi. et vii. Item per hoc quod quando archa fuit reposita infra tabernaculum et iam deus loquebatur moysi de archa et

tabernaculo et declarabat sibi omnia et disponebat de omnibus agendis ut per exo. ultio per hoc prouidit salomon qualiter et bene diuinus debebat introire in archam humanitatis per incarnationem et totus christus incarnatus debebat intrare in tabernaculum ecclesie per fidem et gratiam. et de illa archa humanitatis debebat loqui fidelibus suis et declarare legem et prophetas. Item hoc ideo prouidit salomon per promissiones scriptas maxime deuto. xviij. cum dixit deus. Prophetam suscitabo de medio frum tuorum similes tibi. et ponam verba mea in ore eius. loqueturque ad eos quemcumque dixerit illi. vbi prouidit salomon qualiter deus debebat assumere carnes de illo populo et loqui apostolis et toti illi populo per illam humanitatem assumptam. et declarare legem et prophetas. Et sic per qualiter sicut in precedenti cantico cantauit osculum icar nationis: ita in hoc tertio cantat osculum familiaris predicacionis et legis declaracionis et sic satisfacit prime petitioni spose. Hoc ergo prouidens salomon in spiritu assumens parabola ex superscriptis fecit hoc tertium canticum in quo introducit christum sponsus loquentem et vocatam ecclesiam in apostolis et declarat eis leges et prophetas prout fuit impletum. Math. v. et vi. et per totum discursus euangelicum. Sed precipue cantat prophetice salomon in hoc tertio canticis totum illum finem quem fecit christus in monte declarando legem et prophetas. Math. v. In quo canticis tria facit: nam primo facit quod dictum est. Scdo cantat acceptationem legis et doctrine christi et gaudium ecclesie acceptatis legem euangelicam Tertio predicat et cantat stabilitatem et perpetuam legem euangelice. scda ibi. Dilctus meus loquitur mihi et ego illi. texta ibi. Adiuuato vos etc. Quatum ergo ad primum est aduertendum. quod christus primo desponsauit ecclesiam in maria et in ioseph sicut dicitur etc. s3 exide

quō maria abiit cū festinatiōe ī mōtana iude: ibi vocauit iohānē baptistā de ventre matris. ⁊ despōsauit eccliam in eo et in helysabeth matre sua. qz vterqz p̄fessus est x̄pm incarnatū. vt p̄z Luc. p̄mo. Itē cū eēt incipiēs annoꝝ triginta. ilico post baptis̄mū et ieiunū vocauit ap̄los. et ascēdit in mōtē: et dedit eis legē euāgelicā: que nil aliud est nisi declaratio legis et p̄phetaz. vt inquit aug. Vñ x̄ps qui ante locut⁹ fuerat p̄riarchis et p̄phetis per angelos: ⁊ locutus fuerat mūdo p̄ ora p̄phetaz. et dederat moȳsi legē p̄ angelū mediū. tūc ascēdit in mōtē et ap̄iēs os suū declarauit ap̄lis leges ⁊ p̄phetas dicēs. Nō veni soluere legē aut p̄phetas s̄z adimplere. Et sic p̄ os p̄p̄riū et p̄ illaz hūanitatē assumptaz locut⁹ est ap̄lis ⁊ declarauit eis legē et p̄phetas dādo verā itelligētiaz/ vt p̄z p̄ totūz discursū euāgelicū. Spōsa ergo q̄ diu desiderauerat et petierat osculari osculo spōsi p̄ verā declaratōz legis et p̄phetaz. audiēs spōsus iā sibi loq̄ntes p̄ os p̄p̄riū: cū magno gaudio dicit in p̄ncipio h̄ cātici. Vox dilecti mei. et spōsi x̄pi audita est mihi sup̄le. i. gr̄as ago qz iam osculaf me osculo oris sui/ et loquit mihi iā nō p̄ āgelos/ nec per p̄riarchas aut p̄phetas. s̄z p̄ os p̄p̄riū. vñ sicut iste spōsus me⁹ quondā p̄grinabat posit⁹ in illa archa p̄ mōtes et colles et loq̄batur moȳsi de tabnaculo p̄bederis Et illd̄ faciebat sub q̄dā figura. Ita nūc implēdo illam figuram posit⁹ et latēs in hūanitate iam loquit mihi. et ecce iste ias venit salies in mōtib⁹ galilee ⁊ iudee vocando ap̄los et p̄dicādo. et iā venit trāsiens colles. primo quō ex̄ns in v̄to matris venit in mōtana iude ad salutādum helysabeth. et ad sc̄rificādūz iohānez baptistam. et p̄ ea quō venit et portauit ip̄s

mat ad p̄sentādum ī tēplo. et quō fugit in egyptum. Et reuersus ē in terrā iuda. et tandē quō vocauit ap̄los ⁊c. Et iō dilect⁹ me⁹ ī tali p̄grinatōe filis est capree hymnuloqz ceruoz ī velocitate. Naz sicut caprea cū velocitate currit ad lactandū filiū/ et cerua hymnulūzita x̄o cum velocitate q̄siuit ap̄los et oēs fideles per mōtes et cāpos ad lactādos eos lacte diuine doctrine et sapie. S̄z ad maiorē euidētiā ē aduertēdum. put sup̄dictū est. qz in isto toto libro p̄ capreas itelligunt p̄riarche qui fuerūt pastores quib⁹ facte fuerūt repp̄missiōes de x̄po et ecclia. Et p̄ ceruos hymnulozqz ceruoz itelligunt p̄phete. qui fuerūt veloces in saltando de vna matia ī alias. sicut faciūt satirici. qui quidē p̄phete p̄nunciauerūt oīa misteria x̄pi et ecclie cū magna velocitate saltādo de vna matia et de vno misterio in aliud et de vno t̄p̄e ī aliū. Sed qz x̄o adimpleuit oīa q̄ fuerūt p̄missa p̄riarchis ⁊ vaticinata p̄ p̄phetas. Ideo d̄r filis illis. i. p̄for̄mis p̄missiōib⁹ et vaticinijs et p̄phetijs eoz. qz nō venit soluere legē: s̄z adimplere oēs p̄missiōes et vaticinia eoz. ergo x̄ps non fuit dissimilis. ymmo similis illis. Et hoc est quō dicit et intēdit dicere spōsa cum ait. Similis ē dilectus meus capree hymnuloqz ceruoz. i. conformis ē toti legi et p̄phetis. qz oīa q̄ ī p̄riarchis sunt promissa ⁊ figurata. et in p̄phetis vaticinata adimpleuit. Naz en. i. ecce ip̄e iam stat post parietē n̄m. i. latēs in n̄ra hūanitate. sicut fuit p̄missus p̄riarchis et p̄phetis ⁊ fuit figuratus p̄ archā et tabernaculū ⁊ p̄ illos angelos p̄ quos de⁹ loq̄batur in forma hūana. Et iam stat aspiciēs p̄ fenestras ⁊ cācellos hūanitatis. i. iam h̄ns oculos hūanos ⁊ os carneū et hūanūz loquitur mihi familiarit̄ dilect⁹

De tertio cantico.

meus deus et homo. Et vocando me dicit. Surge amica mea etc. Ad cuius intellectum est notandum quod sicut populus israel erat in egypto sub illo iugo captiuitatis. ita populus israel erat sub iugo legis et peccati. sed sic tempore veris deus eduxit per moysen illum populum de captiuitate. ita in eodem tempore in mense aprilis sine martij christus desponsauit et eduxit sponsam suam de iugo legis et captiuitate peccati per mortem et passionem. Unde sicut homo in hyeme latet rigidus et balbus in domo non audes exire domum propter frigus intensus et propter crebros imbres et pluuias et obscuritatem nubium: ita pariter sponsa erat latens sub frigore et obscuritate et nube legis. Item sicut in hyeme arbores non faciunt fructus nec flores propter frigiditatem frigoris et propter defectum caloris: ita lex moysi ex his sub frigore et nube ceremoniarum sine calore et presentia christi: qui est sol iusticie nec florebat nec fecit fructus. Sed oriente sole iusticie in mundo: qui est christus: ilico causauit tempus vernum: et fugauit noctem et hyemem et tenebras legis. Et incepit florere et facere fructus vinea legis per christum. Et sic christus fugata nocte et hyeme legis veteris cum suis nubibus ceremoniarum portauit veterem euangelicum: in quo floruit vinea legis. Et hoc est quod dicit sponsus: et loquitur etiam more amantius. Nam sicut amasius fugit de nocte quasi in aurore et venit ad domum amasie et ornat portam eius diuersis floribus tempore veris et cantando vocat eam: ut fugat de lecto ad audiendas cantilenas eius. quam cantat amore sui. et ut sibi loquat et corespondeat: et reddat vices amoris sibi. Ita pariter christus venit in mundum et reperit sponsam suam iacentem in lecto legis. et in nocte frigidam propter frigus legis. Ideo venit christus ad excitandam eam. et ad vocandum ipsam. ut surgeret a lecto et nocte legis. et

reddet sibi vices amoris. cuius portauit flores et fructus euangelicos. Christus ergo sponsus vocat sponsam suam ut surgat a somno legis dicens: o amica mea et sponsa et forma mea et columba mea que diu iacuisti sub iugo et lecto et nocte legis surge a iugo legis. et veni ad me. et faciam te forma sponsam per dona gratiarum. et faciam te simplicem sicut colubam per baptismum. Nam eis hyems et frigiditas et nox et obscuritas legis veteris. transiit et imber peccatorum iam recessit propter quem venit sol iusticie. quia iam aperuerunt flores in terra nostra. Nam sicut recedente hyeme et adueniente vere omnes arbores et vinee florent / et ficulnee incipiunt prouidere sic propter accessum et fauorem et calorem solis: Ita adueniente christo vinea legis et ager et ficulnea legis incepunt florere et fructificare per christum. Unde iam venit tempus putandis vinee. in quo omnia ceremonialia sunt amputata. ut noui tirsii et pampini euangelici valeant pullulare. Item sicut in se auditur vox et cantus turturis per siluas: ita transfacta hyeme legis: et adueniente plenitudine temporis quando deus misit filium suum. audita fuit vox turturis euangelice que fuit virgo mater dei quoniam dixit. Magnificat anima mea dominum etc. quia iam annuntiauit deum in carne aduenisse etc. Et sic vox euangelica incepit tunc audiri in terra nostra. Sed magis audita fuit vox turturis quoniam christus ascendit in montes et incepit declarare legem apostolis. Mat. v. Item tunc ficus legis amputatis ceremonialibus folijs tunc incepit prouidere ficus et grossos euangelicos per quam intelligetias. Nam sicut fructus latet in arbore in hyeme / et ficus in ficulnea / et vine in vite. eo quia fructus tantum est ibi in potentia tanquam in suis causis materialibus. sed in se sol et celestis influentia educit fructus ex arboribus de potentia in

.De tertio cantico.

actus. ita pariter oia misteria et veritates euāgelice latebāt sub lra legis. sed venit cristus sol iusticie ⁊ eduxit oia illa misteria et veritates in actū et in lucem. et sic aparuit veritas euangelica que latebat in lege. sicut forme latitat i materia ⁊ fructus in arboze. et iō subdit q vinee legis dederūt odorē suuz flozendo. Et nota q qñō vinee flozēt oēs spētes fugiūt. eo q odor floz vineaz interficit spētes: ita ergo pariter qñō xp̄s venit et incepit fugare hyemē ⁊ frigiditatē cerimoniarum legis. et incepit flozere vinea ppter calorem solis in x̄e euāgelico: tunc spēs antiquus incepit fugere ppter odorē vinee euāgelice. qz ille odor et virtus floz sacramētoz euāgelicoz interficit diaboluz et extinguit pctā. Et iō dicit sp̄sus q vinee legis iā dederūt odorem suū fugādo diabolū et extingueno pctā. Et iō subdit. Surge amica mea ⁊ sp̄sa qz diu per totā hyemē legis veteris iacuiſti abſconſa sicut columba i cauerna macerie et parietis ⁊ i foraminib⁹ petre. ita tu latuiſti abſcōſa sub vmbra legaliiū p totā hyemē ⁊ noctē legis. o ergo columba mea exi a cauerna ⁊ foramine legis. Et incipe cantare cāticū euāgelicū. ⁊ sonet vox tua in auribus meis p̄fiteōdo me esse deū et mesyam ⁊ redemptorez tuuz. Et oñde mihi faciē p̄ſcie tue p fidē ⁊ caritatē. Et sonet vox tue cōfessionis i aurib⁹ meis. Quia vox tua erit mihi dulcis: cū audiero a te confessionē x̄e fidei euāgelice p quā fidē eris mihi psonaliter ⁊ p̄ntialr despōſata Quia ias nō loquor tibi p angelos nec p pphetas: s; psonalr ⁊ p̄ſentialr loquor tibi p me ip̄m. Profer ergo fidē articuloz ⁊ fidē euāgelicā p os tuū. Et eris mihi x̄a sp̄sa p x̄ba de p̄nti. q̄i dicat. Sequere me p fidē euāgelicā ⁊ recipe bap-

tismū fidē p̄fiteōdo. Et tūc vox tue p̄fessionis erit mihi dulcis ⁊ acceptabilis. Et facies aie ⁊ cōſcie tue erit mihi decora et grata ⁊ amabilis. Deinde cū dicit. Capite nō vulpes paruas ⁊c. sp̄sus auisat sp̄sam vt sit cauta ne sequat falsaz doctrinā scribarz ⁊ phariseoz. Ad cui⁹ intellectū est aduertēdū. q qñō xp̄s venit ias repiit scripturā legis ⁊ pphetaz dep̄natam p falsas traditiones ⁊ expositiones scribaruz ⁊ phariseorum et saduceoz. Cuius causa fuit. nā vt ait ioseph⁹. xviii. libro antiquitatu. et sc̄do libro de bello iudayco. q̄i p. xl. ānos ante aduētuz xp̄i inter cetaz sectas frererūt due p̄ncipales secte i iher⁹. q̄z p̄ma fuit secta saduceorum dicta a quodā dicto sadoch p̄ncipe et inuētore illius secte. Illi autē negabāt angelos esse et alios sp̄s. et negabāt refrectōz corpoz. et p p̄ns pcedabāt mortales esse aias hoīuz. Itē recipiebāt solū qnq; libros moysi. Et negabāt totū residuū ve. te. et sic ex tali errore p̄mittebāt multa turpia. Sed tūc ex zelo legis et pphetaz frerit altera secta p̄ria isti. q̄ incepit a quodā dicto phares de tribu symeon. et iō sui sectatores dicti sunt pharisei q̄i contra saduceos et a cetis pplarib⁹ diuisi i vita et morib⁹ et in h̄itu. Isti finge bant se zelare legē et pphetas. Et iō h̄iti sunt i maxima veneratōe ap̄d populū et in maxima oppinone sanctitatis ppter apparentiam exteriorē. Et isti dabant opa studio legis ⁊ pphetarū p̄ ceteris. Et ideo ppter assiduitatem ⁊ cōtinuum studium sc̄fi sunt periti p̄ ceteris in lra legis ⁊ pphetaz intātū: q̄ accepūt auctoritatē a summis sacerdotib⁹ sedēdi i cathedra moysi ad declarādas scripturas legis ⁊ pphetaz ⁊ ad iudicādas et discernēdas cās ciuiles et iudicia cenilia exer-

De tertio cantico.

ceda. Et sic facti sunt de numero illoꝝ
lxx. iudicū quos moyses instituit ad discer
nendas causas ⁊ iudicia. exo. xviii. Et iō
dicebātur sedere sup cathedrā moyſi. Et
ideo isti rōe riligiōis dicebātur pharisei.
sz rōe iuditiarie potestatis et rōe auctori
tatis glosandi ⁊ exponēdi ⁊ declarādi sa
cras scripturas legis ⁊ pphetaz dicebā
tur scribe. Est veruz: q̄ multi ex tribu si
meon ppter pitias scripturaz lz nō eēt
ex religioe ⁊ hitu phariseoz. tñ similiter
assumebātur ad p̄tatem iudicādi et auto
ritatem glosandi. et isti dicebātur scribe
tātū. Ista ergo secta ⁊ religio phariseo
ruz et etiā societas scribarū fuit deuotioꝝ
ppter simulationē sc̄itatis. Et creuit in
tātū apud vulgares et ciues ⁊ plebeyos
q̄ oēs ciues relinquebāt eos executores
testamētoꝝ ⁊ tutores viduaz ⁊ pupillo
rum. Et sic regebāt poplos in t̄poralib⁹
⁊ sp̄ualib⁹. Et sic incepunt comedere et
expoliare domos viduaz. et diripe bona
pupilloꝝ ⁊ impiguare domos suas intā
tū q̄ oēs diuitie pueniebāt ad man⁹ eoz
et simplices populares ex ignorātia obe
diebāt ⁊ credebāt eis. Sz avaritia ⁊ cu
piditas simul creuit et exarsit in eis cum
pinguedie diuitiarū. Unde tunc incepūt
ordiare nouas traditiōes in poplo ⁊ glo
sare oēs sacras scripturas et deducēe ad
lucrum suū t̄porale et ad multiplicādas
oblationes ⁊ decimas et p̄mitias. Et sic
fcti publici cāpsores et mercatores p se
vel p̄ interpositas psonas parauerūt ī tē
plo mēsas numlarioꝝ: et ī porticu tēpli
vendebāt oues ⁊ agnos pro sacrificijs ⁊
oblatiōib⁹. et sic vsurpabāt sibi oīa lucra
Et vt lz nō reputaref illicitū ap̄d popluz
glosabant scripturas ad suū intētū oñde
tes populis: q̄ ea q̄ faciebāt erāt de mē
te legis postq̄ oīa erāt ad cultū diuinuz.

Et sic deprauarūt totā legez et pphetas
trahētes oīa ad intētū et lucrū suū t̄pora
le. negantes omnes sensum spiritualem.
Et iō x̄ps repiens scripturas depraua
tas p̄ falsam doctrinā ⁊ traditiōes istaz
sectarū. s. saduceoz ⁊ scribarū et phari
seoz. statuit extirpare fermētū ⁊ falsam
doctrinā eoz. et apire x̄uz sensum sacre
scripture. Ideo ascēdēs ī mōtes incepit
auisare disciplos dicēs. Nisi abūdauerit
iusticia v̄ia plusq̄ scribarū ⁊ phariseorū
nō intrabitis ī regnuz celozū ⁊c. Et sic
x̄ps p̄cedit in toto illo fmōe declarādo
x̄am intelligētiaz legis ⁊ pphetarū ⁊ ex
tirpādo falsam doctrinā scribarū ⁊ pha
riseorū. Et lz iōe facit p̄ totuz discursum
euāgelicū. vñ Math. xv. Auisans disci
plos dixit. Caute a fermēto saduceoz
⁊ fariseozū ⁊c. Item. xxiiij. dicit. Supra
cathedrā moyſi sederūt scribe ⁊ pharisei
⁊c. et in toto illo caplo exprobrat avari
cias ⁊ simulationē ⁊ praua opa eozū. Et
iō vidētes x̄pm totalr esse p̄trariū mori
bus et avaritie et prauis operationibus
eorum: statuerunt ipsum interficere ne
gantes x̄pm esse messiā in lege p̄missuz
vnde sicut erāt totaliter mūdani et car
nales: ita declarabāt totā scrip̄faz t̄pora
liter et carnalr expectādo bona t̄pora alia
Et hāc sectaz scribarū et phariseorū ser
uant hodie iudei moderni. eo q̄ sunt suc
cessores illorū in vita et doctna et pfidia
et odio. put dcfm est. psal. ij. et psal.
lxxxj. Et sic p̄ qlitez scribe ⁊ pharisei co
nati sūt dissipare vineā legis p̄ flaz doc
trinā ⁊ intelligētā. Quos salon lz appel
lat vulpes ppter simlatōz et fictōz vite.
Et appellat eos vulpes puas ppter sc̄i
tatem et hūilitatē fictaz et simlataz. vl a
puitate vitatis. et et a puitate potētie et
effect⁹. Nam lz fuerint conati destruere

De tertio cantico.

vineam sacre scripte. tñ nō potuerūt. qz
 veritas scripte p̄tinuata et p̄seruata est ī
 euangelio. et ip̄i manēt in sua cecitate et
 obstinatōe et mēdatio et captiuitate. Di
 cit ergo sp̄s̄us ad ap̄los. nolite seq̄ doc/
 trinas vulpinā et fermētum istarū vulpi
 um. s. scribarū et phariseorū. s̄z capite nob̄
 istas vulpes paruas. s. scribas et phari
 seos q̄ demoliūf et destruere et dissipare
 nitunt vineas sacre scripte cū suis falsis
 doctris et traditiōib⁹ iniquis. et eiscite
 eos ex viñas n̄ras tāq̄ obcecatos ī mali
 cia eorū: ne itelligāt sacramēta dī et ne co
 medant de fructib⁹ hui⁹ vinee postq̄ ne
 gant aduētum xp̄i agricolē huius vinee.
 qm̄ vinee n̄re iā floruerūt p̄ aduētū xp̄i
 s̄z ip̄si nō expectēt tales fructū sp̄ualē ex
 ea. s̄z bona t̄poralia. Et iō ne iste vulpes
 parue in valoze et in potētia et itelligētia
 veritatis dissipēt flores hui⁹ vinee. capite
 eas et piicite extra vineam postq̄ se indi
 gnos fecerūt. vñ ego expectabam vt ip̄i
 iudei colligerēt vuas ex ista vinea: et ip̄i
 collegerūt lambuscas amaras p̄ eis. S̄z
 vos fideles colligite vuas dulces misteri
 orū euāgelicorū. Intēdit ergo dicere sp̄s̄us
 ad sp̄sam ī apl̄is. o amica mea et co
 lumba mea sp̄sa oñde mihi faciē tuaz p̄
 puritatē baptismi. et sonet vox tua ī au
 rib⁹ meis p̄ p̄fessionē x̄e fidei. et non seq̄
 ris falsam doctrinā et vocē vulpinā scri
 barū et phariseorū: qui conant destruere
 vineas sacre scripture. s̄z capite has vul
 pes et piicite extra vineas: quoniā vinea
 mea iam floruit etc.

Dilect⁹ me⁹ mihi et ego illi

Hec ē sc̄da pars hui⁹ cātici in q̄ introdu
 citur sp̄sa ad loquēdū. que audita voce
 sp̄si quam voces diu desiderauerat. ideo
 agit gracias dicēs. Gracias ago quoniā

dilect⁹ me⁹ p̄sentiax et familiarit loquit
 mihi et ego illi. et iaz docet me familiarit
 misteria et secreta legis. Et iā pascit inter
 lilia/qz iaz recipit a me cultū late ī apl̄is
 et disciplis et fidelib⁹ seq̄ntibus eus. Vñ
 sicut ip̄e pascit me pabulo doctne: ita ip̄e
 pascitur a me pabulo cult⁹ late/acceptā/
 do meā fidē et p̄fessōz fidei et laudis etc.
 Et iste cult⁹ late durabit donec. i. dū aspi
 ret et p̄seruet dies gr̄e vsqz ad iudiciū
 et vsqz iclinētur umbre. Vel sic. Dilect⁹
 me⁹ loquit mihi et ego illi. et iā pascit in
 ter lilia siue rosas fideliz p̄ cultū latrē
 postq̄ iam spirauit dies gr̄e et finita et fu
 gata ē umbra legis. Quasi dicat nolo au
 dire nec sequi vulpes phariseos nec docē
 nam eorū falsam. s̄z volo sequi xp̄m sicut
 ip̄e loquit mihi. Deinde cū dicit. Re
 uertere postq̄ ista sponsa recepit fidez et
 euāgelicam et veritatē legis a sp̄so in a
 pl̄is et disciplis ī illo mōte desidans h̄re
 copiam ī sua societate. et sciēs qz xp̄s ve
 nerat ad redimēdū p̄ncipal̄ populū isrl̄.
 Ido exortat sp̄s̄us vt lustret in girū et
 circūdet totā terraz isrl̄ p̄ oēs trib⁹ et p̄
 ea reuertat ī h̄rl̄. vt ibi p̄ oibus patiat.
 Dicit ergo sp̄sa/o dilecte p̄q̄ vocasti et
 docuisti me ī apl̄is et disciplis. et iam pa
 sceris int̄ lilia p̄ latam et iam apl̄i recep
 unt et sequūtur te. Ido vade et lustra et
 circunda ī girum totā trāz p̄missiōis vo
 cando oēs filios isrl̄ ad fidem. p̄q̄ p̄nci
 palit̄ et p̄sonal̄ venisti ad oues q̄ pierāt
 dom⁹ isrl̄. Et p̄q̄ lustraueris totā terrā
 p̄missionis. reuertere in terram iuda et
 in hierusalem. vt ibi pro nobis patiaris.
 Vñ nota qz vbi trāslatio n̄ra dicit. Re
 uertere. in hebreo habetur circunda siue
 lustra. et ē mos et p̄suetudo amātiuz qui
 lustrāt in girū domuz et vicū amasie. vt
 frequēter eā possint videre et alloqui. ita

De tertio cantico.

ergo eodē modo dicit ista spōsa / o dilecte mi plustra et circūda frequēter domum meam. i. totā terrā promissiōis. et postea reuertere ad me. et finalit̄ reuertere i terram iuda: ubi in bethleem fuisi nat⁹ / et in hierusalem in tēplo presentat⁹. ut ibi patiaris p oibus. et refugas et finias cursus tuus. Et in tali cursu et officio sis velox et similis in velocitate capree hymnuloqz ceruorum. i. expedias cursus tuū reuertēdo super mōtes bethel. i. sup montes dei: qui sunt mōtes iudee ubi est hierusalem sita i mōte syō et in mōte moria qui dicuntur mōtes bethel. i. mōtes domus dei. eo qz in eis ē fundata domus dei. et in vno illoz mōtiū vidit scalam iacob. et i altero abraham voluit immolare filiū. et i altero melchisedech obtulit panē et vinū ut dictū ē psalmo. xlviij. Antēdit ergo dicere spōsa / o dilecte lustra totā terrā isrl̄ et reuertere sup mōtes bethel. s. in hierusalem ad patiedū et plēdūz misterii redēptiōis. et esto similis capree hymnuloqz ceruorum. i. esto similis et pformis legi et pphetis. s. imple officii redēptiōis in hierusalem sicut pmisisti p̄larchis et vaticinatū ē p pphetas put dictū ē et magis patebit. In hebreo autē hētur. sup mōtes bathel. i. sup mōtes diuinos. Et tūc eēt sensus. lustra terrā velocit̄ sicut capra et hymnulus velocit̄ currit sup mōtes diuinos siue diuersos. Sed nra trāslatio videt̄ magis ppria. Ad maiorē euidentia ē notādū. qz caprea siluestris habet q̄ttuor pp̄tates et cōditiōes. primo qz fugit vehemēter venatores. sc̄do quia est velotior ceteris aialibus in fugiēdo. Tertio qz semp petit ardua et cacumina mōtiū inaccessibleia ut ibi saluet̄. Quarto qz semp trahit et ducit filiū secū ut saluetur. nec vnq̄ dimittit n̄c desit eū. Has etiā q̄ttuor pp̄tates hēt ip̄e ceruus in

fugiēdo venatores. Et has q̄ttuor pp̄tates suauit̄ xp̄s cōtra vulpes phariseos et scribas qui sua venenata et vulpina doctrina nitebātur vulnerare populos et disipare vineā dñi. Et iō xp̄s fugit / ymo in crepauit et extirpauit velociter falsas doctrinā scribarū et phariseorū. Et ascēdit in montem crucis ducens et trahens secus omnes fideles filios suos. ut eos ibi saluaret et liberaret. Et ideo dicit sponsa / o sponse dilecte mi per lustra totam terrā israel et reuertere ad montes bethel. i. dom⁹ dī q̄ est hierusalem et ad mōtes crucis ubi nos debes saluare. Et iō esto similis capree hymnuloqz ceruorum. i. sicut caprea et ceruus velocit̄ fugiūt venatores et dicūt et trahūt secum hymnulū. s. filius ut saluet̄ eus sup ardua mōtiū. Ita tu trabe nos tecū sup mōtem crucis et sup mōtes hierusalem ut salues nos ibi. Et sup montē celestem ut ibi fruamur.

Secūda pars tertij cātici.

Questulo meo
quesiui quē diligit
anima mea

Quesiui illū et nō inueni.
Surgam et circuibo ciuitatem
per vicos et plateas.

Querā qz diligit aīa mea
Quesiui illū et nō inueni.
Inuenerūt me vigiles qui
custodiunt ciuitatem.

Qum quez diligit anima
mea vidistis.

Daululus cum pertransis

.De tertio cantico.

sem eos.

Inueni q̄z diligit aīa mea

Tenui eū nec dimittam.

Donec intrōmittam illum.

In domū matris mee.

Et i cubiculū gēitricis mee

Adiuro vos filie hierusalē

per capreas ceruosqz cam

porum.

Ne suscitētis nec euigilare

faciatis dilectam.

Donec ipsa velit.

Deinde cū dicit. In lectulo meo per noctē q̄siui quē diligit aīa mā r̄c. Vidēs spōsa q̄ p totā noctē legis nunq̄ poterat repire spōsus suū xpm̄ in tabnacko moy si nec i tēplo primo nec sc̄do qz in archa phederis nō erat reale incarnat^o nisi in sola figura. Ideo postq̄ repijt ipm̄ i carne: agit gr̄as dicēs. Ego quesui quē diligit aīa mea in lectulo meo. i. i tabnacko moy si. r̄ ipm̄ quesui p totā noctē legis. Et tñ nō potui ipm̄ ibi inuēire. qz tantū erat ibi i figura. et sic dixi i me ip̄a. Ego circuibō p vicos r̄ plateas. i. discurrā p oēs p̄iarchas r̄ ppbetas q̄rendo xps̄ q̄z diligit aīa mea. r̄ quesui illū s̄z nunq̄ ibi inueni i toto testamēto veteri. Et dñ circuibā p totū vet^o tes. querēdo quē diligit aīa mea: inuenerūt me qui custodiūt ciuitatē. s. summi sacerdotes r̄ scribe et pharisei qui erāt doctores r̄ prelati positi ad custodiā populi et tēpli. quos interrogaui dicēs. Quz quē diligit aīa mea vidistis qui nō oñderūt mibi illū p legē r̄ ppbetas. ymo negarūt eū dicētes. Hūc nescim^o vñ sit. Et nō hēm^o regē nisi cesarez.

ymo negarūt talē messiā deū et hoies ēē in lege pmissus. Nec voluerūt recipe eū nec leges eius euāgelicā/n̄c bona sp̄ualia cum tanq̄ carnales expectarēt t̄poralia. S̄z ego spernēs eoz cecitatē r̄ falsas doctrinā paululū cū ptrāsissem eos: inueni xpm̄ deū incarnatū spōsus mibi pmissus quē valde diligit aīa mea. Et idō ilico ad primā vocationē tenui eū p fidē firmā et caritatē indissolubiles. Et idō nō dimittā eū/ donec intrōmittas illū in domū matris mee r̄ in cubiculus genitricis mee. q̄ est plebs isrl̄itica fidelis. vñ postq̄ synagoga eiecit ipm̄ a se: ego recepi ipm̄ intātū q̄ nemo me separabit a caritate eius. q̄i dicat postq̄ nō repij ipm̄ in tabnacko moy si nec in tēplo p̄mo r̄ sc̄do. tñ inueni ip̄s i tabnacko r̄ tēplo hūaitatis assump te. Et sic tenui r̄ recepi eū i verū messiaz nec dimittas eum. licet scribe r̄ pharisei tanq̄ vulpes dissuadeant mibi cum comminatione. et cum suo falso fermento. Ad maiorem aut̄ euidentiam est notandū q̄ ista spōsa q̄ siuit spōsum p totā noctes legis i lectulo suo. s. in tabnacko ligneo qd̄ fabricauerat moyses. s̄z cum ipm̄ ibi nō repisset/ eo qz ibi nō erat nisi i figura: Ideo interrogauit custodes. s. scribas et phariseos vt oñderent sibi spōsus. s. messiam in lege pmissus. eo q̄ sacerdotes et scribe et pharisei erāt positi tāq̄ custods et speculatores dom^o isrl̄. vt cuz veniret xps̄ ostēderēt eū populo p sacram scriptam. Sed cum sacerdotes et scribe et pharisei nō oñdissent sibi xpm̄ fuisse messiaz. ymo tanq̄ vulpes dissipantes vineā dñi negauerūt eū r̄ pseqbantē. Ideo ista spōsa nō acquiescēs false doctrine eoz ptrāsiuit i. p̄tēpsit eos. s̄z cuz ptrāsisset eos: repijt xpm̄ spōsus suus non i tabnacko ligneo ip̄ius moy si. s̄z in lectulo r̄ tabnacko car

De tertio cantico.

nis et humanitatis. Et tunc postquam ista sponsa cognouit sponsus: tenuit eum fortiter per fidem et secuta est eum usque ad mortem. Et introduxit eum in domum matris sue. scilicet in plebem iudaeorum. quia apostoli multos de plebe israelitica conuerterunt ad fidem christi. quoniam misit eos ad predicandum per terras israel. ut patet Mat. x. et Luce. x. Et etiam conuertit multos in die pentecostes ut patet Act. ii. et iii. Et ideo dicit. In lectulo meo etc.

Adiuo vos filie hierusalē
etc. Hec est tertia pars huius cantici ubi ponit firmam stabilitatem ecclesie et indissolubile vinculum inter ipsam et sponsum suum unde ait o filie hierusalem. id est anime fideles obtestor. et adiuo vos per capreas hymnosque cernorum. id est per patriarchas et prophetas. quibus facta est de christo repromissio. ne suscitetis hic euigilare faciatis dicta a fide et caritate dei sui sponsi donec ipsa velit. id est adiuo vos ne putetis unquam ipsam esse a suo sponso separandam in eternum sicut promissus est patriarchis et prophetis per dictum est. quia dicat. ne timeatis: nec seducat vos falsa doctrina scribarum et phariseorum. nec aliquis hereticus aut tyrannus separet vos a caritate sponsi vestri christi. Sed quia dictus est in expone huius tertij cantici. quod in aduentu christi vinea legis dedit fructum suum deputatis ceremonialibus. et ficus legis dedit grossos suos euangelicos. Et quod christus tanquam interpres legis amputauit omnia ceremonialia. Ideo queritur utrum christus potuerit hoc facere. et videtur quod non. Et primo arguitur sic. nam christus qui uenerat ad implendam voluntatem patris nec debuit nec potuit venire contra mentem dei patris qui obligauit illum populum sub multiplici maledictione et firmissimo iure iurando ad seruandam totam legem. non solum quo ad precepta moralia: sed etiam quo ad omnia ceremonialia

et hoc phedere eterno. ut patet de uero. xxviii. et. xxix. Et sub eisdem maledictionibus et iure iurando se obligauit populus. ut patet ibidem Ergo nec christus potuit venire contra mentem patris nec absoluere illum populum a ceremonialium obsequia eterna. Secundo arguitur sic. nam sub eadem pena deo prohibuit ne quis presumeret addere nec minuere aliquid preter id quod est scriptum in lege data moysi. ut patet deuterio. .iiii. ergo sequitur quod christus nec debuit nec potuit amputare ceremonialia puta sabbatum etc. nec addere diem domini et cetera precepta et euangelica sacramenta. In oppositum autem est tota ueritas huius tertij cantici. ubi dicitur tempus putandis aduenit. Item Mathei et luce. iij. securis ad radicem arboris posita est: Item ibidem. Cuius uentilabrum in manu eius. Et mundabit aream suam. Et congregabit triticum in horreum suum. paleas autem proburet igni inextinguibili. per quam arbor et paleas inter ceremonialia legis uel. Respondet quod ista questio satis est explicata et soluta per totam exponem libri psalorum et precipue in tractatu per iudeos per totum. Sed hoc breuiter respondebitur per factis duobus argumentis. per quorum responsio est primo notandum quod cum tota lex ceremonialium fuerit data in signum fidei et pacti. ut patet de circuncisione et de ceteris sacramentis et sacris et sacrificijs et obsequijs. ergo sequitur quod omnia illa ceremonialia erant signa alicuius fuisse ueritatis. Et per quos tendebat in illam ueritatem significatam tanquam in finem et terminum. Et per quos officium omnium illorum ceremonialium non celebrabatur nisi sub fide et prestatore illius fuisse ueritatis quam significabant et ad quam tendebat omnia illa ceremonialia tanquam in finem et terminum. sed ueritas et finis et terminus totius legis et prophetarum fuit christus in quem tendebat tota lex et prophete. ut supra dictum est et probatum est in primo cantico. ergo sequitur quod tota lex

De quinto cantico.

grana sunt undiqz vna pelle contexta p/ ter illam partem mediam. Tercio qz illa grana ostendunt faciem rubeam. Quarto qz talia sunt intrinsecus sicut extrinsecus quo ad rubores et saporēz qz talia sunt illa que latēt sicut illa que apparēt i supficie fragminis. Talis ergo erat illa spōsa xpi. s. ecclia aploz in pncipio. et talis debet esse ois platus et qlibet religio. Nam primo tota illa multitudo erat sub vno pastore xpo ordinata et postea sub petro verbo oius erat aia vna et cor vnus i deo vt pz in actib9 aploz. Itēz tercio qz oēs rubebāt et feruebāt rubore et igne caritatis. Quarto qz quales erāt in vultu et ore exterius: tales erāt interius in corde et ecōuerso. Et iō ibāt gaudētes a p̄specu cōtumeliā pati non timētes minas pncipiū dicētes. Magis oportet obedire deo q̄ hominib9. Act. v. Et sic plati et religiosi debēt esse sicut fragmē mali grani. s. vinere sub vna comunitate et ordinata religione et oñdere honestatez in facie et xitate in ore ad exēplū alioz. Et debent rubere nō soluz rubore caritatis nō ficte. s. etiā rubore erubescētie et verēctudie i facie. i. debēt cauere et erubescere peccare ne oculos diuine maiestatis ofendāt. et ne pximis et inferioribus exēplum peccādi et scandalū prebeāt. eo qz sunt positi tanq̄ speculū et lumē sup candelabruz. quib9 dixit xps. Sic luceat lux v̄ia corā hominib9: vt videant opa v̄ia et glificent patrē v̄m qui in celis est. mat. v. Et sic etiā nō solū platus et religiosus s. etiā quilibet xpianus debet erubescere peccare. non solum ne offendant deum. sed etiam proximum ipm scandalizādo. Quōd maxime ē in platis et religiosis et ecclesiasticis attendendū. Ideo dicit aug9. in fmōe d̄ cōi vita clericoz: qz bona opa

sunt faciēda p̄p̄ nos et cōsciaz n̄as. s. bona fama obfuaāda ē p̄p̄ vos et exēplū v̄m. Et sic pz ql̄r stat9 platoz et religio/soz sunt gene ecclie spōse xpi. et ql̄t sunt sicut fragmen mali punici. Et iō x9 volēs p̄mēdare sponsam suā eccliaz quo ad religioēz et honestatē q̄ maxie v̄guit i aplis et doctorib9 et martyrīb9 et sacerdotib9 i p̄mitiua ecclia. dicit o spōsa sicut fragmē mali punici ē bñ ordinatū et rubicūdum ita et gene tue. s. apli et euāgeliste/ prelati et religiosi et oēs xpiani sunt rubicūdi rubore caritatis et erubescētie et honestatis et veritatis. Quōd qz talis honestas nō est ficta nec palliata: s. vera et intrinseca. talis i corde qualis in facie. Ideo subdit. Absqz eo qd̄ intrinsec9 latet. s. vltra rectam intētione et affectū caritatis latētes i corde. Deinde cū dicit. Sicut turris dō collum tuū et c. Cōparat statū platoz et aploz et doctorū ipi turri dō. Ad cui9 intellectū ē notādū vt legif. ij. r. qz dō edificauit turrim altissimā i mōte syon. vt eēt specta ad p̄uidēdus delonge inimicos venientes p̄tra ciuitatez birlm. et munivit ipam copia armoz et ppugnaculoz i defensione ciuitatis. et vt oēs pfugerēt ad eaz. et saluarentur tempore necessitatis et belli. Per quā qdē turri figurabaf stat9 aploz et platoz et doctorū et p̄dicatoz qui sunt positi altiores in gradu dignitatis et scie tanq̄ speculatores ad p̄uidēdos inimicos ecclie. s. infideles et hereticos. Et iō armauit eos x9 armis et propugnaculis spūalib9 q̄ sunt arma virtutū et dona spūs sc̄ti ad repellēdos incursum infidelū et hereticoz. Et iō dicunt collū ecclie. nā sicut collū ē altior pars corpis sub capite: p̄ qd̄ d̄scēdūt oēs vires capitis et sensus et mot9 a capite ad oia membra inferiora. Ita sunt apli et plati altiores

f

De quinto cantico.

imediate sub capite xpo: p quos descendit
ois p̄as et vires sp̄iales a xpo capite in
cetera mēbra corp̄is eccl̄iastici et mistici. Et
sicut speculator erigit collū ad vidēdū de
longe et speculandū inimicos: et res lō/
ginquas: ita pariter eccl̄ia tanq̄ erigens
collū p̄ prelatos et p̄dicatores previdet
vt caueat mala futura. Et sicut caput i
quo sunt oculi ponit sup̄ collū: vt p̄vide
at lōginqua. ita ocl̄i eccl̄ie sunt sup̄ prela
tos et p̄dicatores ad p̄vidēdū mala futu
ra et p̄cauēdū nociva. Et sic p̄s qualr̄ pre
lati et doctores et p̄dicatores sunt collū
eccl̄ie altiores in sc̄ia et dignitate et p̄ate
similes turri dō ad p̄vidēdas et p̄cauen
das insidias et incursum inimicorū et infi
deliū et hereticorū. De quib⁹ d̄i eze. xxx.
Fili hoīs: speculatorem dedi te domui is
rael. Et iō dicit xps. O sp̄sa collū tuus
est altissimū et fortissimū in eminentia di
gnitatis et sc̄ie et sapie et potestatis. et mu
nitissimū sicut turris dō in armis sp̄iali
bus virtutū et donorū. que quidē turris
est edificata in ppugnaculis ad ppugnā
dū cōtra inimicos. et ois armatura hui⁹
turris eccl̄ie est armatura nō debiliū: s̄
fortiū. q̄ armatura eccl̄ie non timet eos
qui solū occidunt corpus. s̄ tantū timēt
dñm qui potest aīam occidere et mittere
in gehēnas. iō apl̄i et martires nō time
bant reges et presides mūdi. nec verbera
carnificū. eo q̄ armatura eorū erat arma
tura fortium: et inexpugnabilis turris.
que quidē armatura sunt dona sp̄s sc̄i
Deinde cū subdit. Duo vbera tua et c̄
Ostēdit qualr̄ eccl̄ia sp̄sa xpi nō solū est
turris inexpugnabilis: et hēt armaturā
fortiū ad repellēdos incursum et insidias
inimicorū: s̄ etiā hēt duo vbera ad alēdos
et nutriēdos et lactādos fideles filios
Que quidē vbera sunt duo testamēta. s. i.

nouū et vetus. Duorū lacte lactat et nu
trit duos hynnulos gemellos. s. duos
populos sub vna fide xpi cōgregatos. s.
eccl̄iam ex utroq̄ populo iudayco. s. et
gentili sub vna fide p̄uersam. Et etiā
hēt eccl̄ia duo vbera. s. vber et mamillas
doctrine sacre scripture: et vber gr̄e sa
cramētorū. Ex quorū vno sugunt fideles
lac fidei articulorū. et ex altera lac gr̄e sa
cramētorū. Et ista sunt duo vbera eccl̄ie
quib⁹ lactat et nutrit duos filios gemel
los. s. ex utroq̄ populo p̄uersos. Et etiā
lactat duos hynnulos gemellos. s. p̄fec
tos et infirmos. vñ i primitiua eccl̄ia isti
duo gemelli. s. pars populi iudayci et ma
ior pars populi gētilis venerūt ad fides.
qui lactati sunt et nutriti isto duplici vbe
Et iō dicit. Duo vbera tua sicut duo hyn
nuli gemelli capree. s. abundantia in lacte
sicut duo vbera capree duos gemellos
lactantia et nutriētia. Et cōparat vbera
eccl̄ie vberib⁹ capree. eo q̄ inter cetera a
nimalia maxime abundāt lacte. et cōpa
rat et appellat istos duos pop̄os gemel
los. eo q̄ antiquitus descendunt ab vna
matre eua/et ab vna vxore noe. Et nunc
sunt regenerati ex vna caprea. s. ex vna ec
cl̄ia p̄ xpm et regenerationē baptismalez
S̄ q̄ iste modus nutriēdi filios eccl̄ie
p̄ lac fidei articulorū et gr̄e sacramētorū
durat p̄ totū diem et tēpus gr̄e. s. a p̄mo
aduētū xpi i quo icēpit ista dies aspirare
et durabit vsq̄ ad fines mūdi in quo de
sinet iste dies gr̄e. et succedet dies etern⁹
gl̄ie: q̄ quidē dies gr̄e finiet i vepe mūdi.
cuius finis d̄i nox. eo q̄ amplius nō erit
temp⁹ opandi. nec merēdi. sed p̄miz re
cipiēdi. vt ait saluator. jo. ix. Oportet o
perari dū dies ē. veniet autē nox q̄ nō
potit opari. Et d̄o dicit sp̄sus q̄ isti duo
gemelli pascūt in lilijs et rosis sacre sc̄i

De quinto cantico.

pture. et in lilijs gr̄e sacramētorū. nō in eternū. s; donec aspiret dies. i. dū duret iste dies gr̄e: et inclinētur umbre finalis iudicij. q; postea pascētur isti duo gemelli pabulo eterne fruitionis et gr̄ie. Et sic p; pulchritudo et optima dispositio mēbrorū hui⁹ spōse xp̄i: de qua pulchritudie cōmēdat eam in hac prima parte.

Secūda pars cātici quinti

Adam ad montez myrrhe.

Et ad collū thuris

**Tota pulchra es āica mea
Et macula nō est in te.
Veni de libano spōsa mea.
Veni de libano veni.
Coronaberis de capite a
mana.**

De vertice sanir et hermō

De cubilibus leonum.

De montibus pardorum.

**Vulnerasti cor meum so
ror mea sponsa.**

Vulnerasti cor meum.

In vno oculorum tuorū.

Et in vno crine colli tui.

**Quā pulchre sūt mamme
tue. Soror mea sponsa.**

**Dulchriora sūt vbera tu
a vino. Et odor vnguētorū
tuorū super oia aromata.**

Fauus distillans labia tua

**spōsa. Mel et lac sub ligua
tua. Et odor vestimētorū
tuorū. Sicut odor thuris.
Hort⁹ cōclusus soror mea
sponsa. Hortus conclusus
fons signat⁹. Emissiōes tue
Paradisus malorum gra
natorū. Cum pomorū fruc
tibus. Cypri cū nardo.
Nardus et crocus.**

Fistula et cinnamomū.

Cū vniuersis lignis libani.

Myrrhe et aloē.

Cū oibus primis vnguētis.

**Fons hortorū puteus aqua
rum viuētius. Que fluūt
impetu de libano.**

Adā ad mōtē myrrhe

Hec est scōa pars hui⁹ quinti can
tici. in qua xp̄s dotat et decorat ecclesiaz
spōsam suam ornamentis spiritalibus
et odoramentis aromaticis: Et hoc put
salon p̄uidit in sp̄u contēplādo misteria
que fecit moyses ante mortem suā in fi
gura xp̄i. Ad cuius intellectū ē valde
aduertēdū. q; moyses dux illius populi
cui oia p̄tingebāt i figura xp̄i. duos act⁹
inter ceteros fecit imēdiate ante mortē
suam dū fuit p̄pinquus morti in fine sui
ducatu. vt p; in deutēo. Nā primo cō
gregauit maiores natu illius populi i cā
pestrib⁹ moab iux iordanē. Et recitauit
et rememorauit eis oia bñficia et mirāda
que deus eis fecerat i illis q̄draginta an

.f. ij.

De quinto cantico.

nis p totā illā pegratiōz ab exitu egipti vsqz ad illuz locuz. Et cōmemorauit eis oēs rebelliones ⁊ ingratitudies quas cōmiserāt cōtra deū. et cōmissuri erāt successiue in futurū vsqz ad extremū temp⁹ in qua ifidelitate ⁊ malicia erāt māsuri. et iō cōminatue p̄dixit eis p multas maledictiones eoz obstinatorz finales punitionem. Et cōfecit illud cātici. s. Audite celi que loquor. In quo p̄dixit eoz finalem obstinationē ⁊ punitionē ⁊ damnationē et finalr populi gētilis substitutiōz et cōuersionē. vt p̄ i fine cātici cū dixit. Laudate gētes populū eius. put ibi fuit declaratū. Hoc autē sc̄toz moyses ex dei p̄cepto ascēdit in mōtez abarim. et exi de speculatus est totā terrā promissiōis vt p̄ deut̄o. xxxij. qua cōsiderata ⁊ visa benedixit duodeciz tribub⁹ p̄dicēdo eis bōa futura. vt p̄ cap̄lo. sequēti. s. xxiii. De quibus duob⁹ actib⁹ cōtrarijs valde admirati sunt et admirātuz magistri hebreoz. Admirant eniz q̄ moyses cū tāta uehementia maledixerit illuz populū. et cōminatus fuerit tam grauem punitionem et bonoz priuationē in illo cātico. Et postea imediate cū tanto affectu benedicat eis p singulas tribus in cap̄lo sequenti. Ad qd̄ respōdet q̄ qz moyses p̄uidit rebelliones ⁊ apostasias eoz ⁊ ydolatriā futurā. idō p̄mo cōminatur malis et ydolatriis. s̄ finalr benedixit bonis et fidelibus presentib⁹ et futuris. S̄z iste intellectus est manifeste falsus et ifufficiēs nam in fine cantici maledictis isrl̄itis benedicat populū gētilē. Item ille maledictiones oēs et punitiones p̄seuerāt hodie in toto illo populo qui putat suare legē moysi ⁊ abominatur oēm ydolatriam. Quequidē punitiō oēs eos cōprehendit tam bonos q̄ malos. qz oēs p̄seuerant i

hac captiuitate et miseria per. M. cccc. lxxxvj. annos post xpm. Et iō est dicēdū q̄ cecitas ⁊ malicia eoz impedit eos ne intelligāt sacramēta dei in illis misterijs clausa. vñ moyses qui fuit ver⁹ p̄pheta nō solum p̄uidit infidelitatē crebā illius populi: quā debebant cōmittere contra deuz adorādo ydola. s̄ etiā p̄uidit vltiaz obstinationē ⁊ rebellionē futurā: contra xpm verū messyā quē principes sacerdotum ⁊ pharisei debebant crucifigere. et successores eoz in eadē obstinatione permanere in extremo tpe vsqz ad iudiciuz. Et ideo moyses hoc p̄uidēs in sp̄u nō soluz cōminat eis maledictionē t̄porales p̄pter ydolatriā: quā cōtinue cōmiserūt vsqz ad destructionē primi tēpli. s̄ etiaz cōminatur eis maledictiones ⁊ penā taz t̄porales q̄ eternā p̄pter infidelitatē: qz cōmiserāt contra xpm messiam suū in extremo tpe. in qua erāt p̄seueraturi vsqz ad iudiciuz. et hoc p̄ hoc qd̄ dicit moyses deut̄o cap̄lo. xxxj. i fine maledictionum ⁊ anteq̄ p̄nūciat cātici vñ ait. Non ui eniz q̄ post mortē meā iniqz agetis ⁊ declinabitis cito de via quā p̄cepi vobis Et occurrēt vob mala in extremo t̄pore q̄no feceritis malum in cōspectu dñi. vt irriteris eū p opa manū v̄iaz. Ex quibus p̄. q̄ ista captiuitas et punitiō: quā patiūtur in h̄ extremo t̄pore ⁊ vltia etate post destructionē secūdi tēpli. nō inest eis p̄pter ydolatriā: s̄ qz irriterūt deuz occidēdo xpm messyā suū. et semp irriterant eū manēdo in eadē obstinatiōe. S̄z qz p̄mulgata ista sentētia moyses ascēdit in mōtem abari ex p̄cepto dei et speculatus est. et cōsiderauit totā terrā promissionis vsqz ad montem libani/et hermon/et anmana/ ⁊ sanir/ ⁊ galaat/ ⁊ vsqz ad mare n̄m. et vsqz ad mare mortuuz.

De quinto cantico.

In quo spatium erant collocande omnes tribus per sortes suas. Et prouidit qualiter in extremo tempore. scilicet in ultima etate christus messias illas terras totam debebat peragrarare. predicando et miracula faciendo. puta per totam terram zabulon/et neptalim usque ad radicem libani. et trans iordanem per terram gad/et manasses. et per terram iuda/et effraym. Ex quibus. xij. tribus christus debebat regenerare. xij. apostolos et. lxxij. discipulos per quos erat multiplicanda tota ecclesia toto orbe diffusa per regenerationem baptismalium. que quidem ecclesia erat futura christus israel secundum spiritum/et promissiones. Quia ergo ista prouidens moyses in spiritu considerando illam terram de monte abarim benedixit in spiritu prophetico. xij. tribus israel spiritualibus qui ex illis. xij. apostolis erant in christo regenerandi. Et sic per qualiter moyses in figura christi in illo cantico et capitulis precedentibus comminatur maledictionem/et temporalis punitionem filiis israel secundum carnem et infideles et christi crucifixores. Sed capitulo. xxxiiij. benedixit tribus et filiis israel secundum spiritum per christum et apostolos regenerandis. put moyses prouidit in spiritu prophetico. Et sic ilico post hec moyses mortuus est in illo monte. ut patebit in cantico sequenti. Et sic tollit et soluit contrarietas que videtur in illis duobus actibus. Et ideo moyses non principaliter benedicebat illam terram promissionis materialis: quam oculis carnis distinctam per sortes videbat: sed benedicebat ecclesiam christi per illam terram figuratam quam oculis prophetis et mentalibus toto orbe diffusam cernebat. unde moyses aspiciendo versus aquilonem ex monte abarim videbat qualiter altissimus mons libani terminabat tanquam caput totam terram promissionis. ex cuius latere emanabat flumen iordanis qui irrigabat totam terram promissionis. et fecundabat eam usque ad mare mor-

tuum: per quod prouidit in spiritu qualiter christus messias in lege promissus erat futurus caput et principium ecclesie. ex cuius latere debebat emanare flumen baptismalis et virtus omnium sacramentorum. qui debebat fecundare et irrigare totam ecclesiam christi ad regenerandos fideles. Item per hoc quod illa terra erat tota circumdata ab oriente monte amana et sanit/et hermon/et cubilibus leonum/et montibus pardorum. prouidit qualiter ecclesia christi debebat angustiari et infestari in principio a iudeis et infidelibus et tyrannis et imperatoribus ydolatrie et hereticis. Et per hoc quod videbat eam obsessam a meridie deserto arabie: prouidit qualiter in medio temporis ab arabibus et sarracenis erat affligenda. Sed per hoc quod videbat illam terram ab occasu obsessam mari nostro mediterraneo: prouidit in spiritu qualiter in fine temporis et in occasu mundi ecclesia erat affligenda per antichristum. Sed quia deus dixit moysi quod ipse uiuus non poterat introire terram illam: sed post mortem eius iosue debebat introire cum toto illo populo. et obtinere illam terram etc. Per hoc prouidit moyses in spiritu qualiter ante mortem christi nullus poterat introire terras uiuentium. sed post mortem et resurrectionem christus debebat introducere totum populum fideles in terram uiuentium. et finaliter etiam per apostolos et martires et doctores debebat triumphare de iudeis et imperatoribus et hereticis et omnibus infidelibus. Sub tali igitur respectu considerauit moyses totam illam terram promissionis et considerando bene dixit. scilicet quia per illam benedixit ecclesiam christi secundum figuram quam illa terra figurabat. Sed nunc restat applicare figuram figurato. Ad cuius intellectum est aduertendum quod christus per moysen figuratur qui non uenit legem soluere: sed adimplere et verificare omnia gesta et dicta patriarcharum et prophetarum eodem modo processit in sua peregrinatione huius uite sicut moyses. Nam

.f. iij.

De quinto cantico.

sicut moyses p. xl annos duxit et minavit illum populū p. deftus cum signis et portentis vsqz ad mortē suā. ita pariter xps p. xl menses duxit populū suū. s. eccliam aploꝝ ⁊ disciploꝝ i hoc mūdo cōputando a die ostensiois sue. s. baptismi vsqz ad passionē. Nam p. tres annos et quatuor mēses predicauit et pegrinatus est post baptismum fm eos qui tenēt: q. p̄ma vel terciā aprilis fuit passus. Et sic xps p. xl. menses fuit pegrinatus p. totā terrā pmissiois faciendo multo maiora miracula q̄ moyses. s. mortuos suscitādo ⁊ infirmos curādo ⁊ demones fugādo ⁊ ventis imperando. que fuerūt multo maiora signa et miracula q̄ moysi: vt dictum fuit in expositioe psal. xxviii. Et in tractatu cōtra iudeos. Item sicut moyses in fine sue pegrinatiois cōgregauit maiores natu corā toto populo: ⁊ retulit totā legē narrando oīa beneficia q̄ deus fecerat illi populo. Et cōminatus est futuras maledictiones ⁊ punitiones p̄uaricatorib⁹ ⁊ transgressoribus legis sicut dictū est. ita pariter xps in fine sue peregrinationis ante mortem suā ascendit hierosolimā et vidēs civitatem sacrilegam ⁊ sui messie homicidaz cōminādo eius futurā ruīnā fleuit sup illaz ⁊c. Et postea igressus i tēplū eiecit emētes ⁊ vēdentes. et altera die p̄gregatis maiorib⁹ natu. s. scribis et phariseis et p̄ncipib⁹ sacerdotū. exprobauit eis iniquitates eorū. et cōminatus est eis futurā punitioz t̄poralem et eternam p̄pter infidelitates et i gratitudinē et homicidiū. vt p̄ mat. xxij. et. xxij. ⁊. xxiiij. Itē sicut moyses post datā maledictionez ⁊ p̄nūciataz futurā punitioē illius populi rebellis ascendit in montē abarim et cōsiderata tota terra p̄missionis benedixit. xij. tribu

bus fm sp̄m ⁊ p̄missionē anteq̄ moreretur sicut dictū est. Ita pariter xps i plenitudo illā figurā et totā legē postq̄ cōminatus est. ⁊ p̄nūciauit futurā damnatioez suoz crucifixoz: et oīuz successoroz obstinatoroz: ascendit i mōtes syon. et sc̄ta cena cū discipulis surrexit a mensa: ⁊ lauit pedes eoz. et recūbens instituit sacramētū eucharistie: et tradidit se ip̄s eis sacramentaliter. Et postea habuit longum f̄mōez cū discipulis benedicēdo eis p̄mittēdo ⁊ dando eis bona sp̄ualia. s. pacem et caritatē: et sc̄iam in hac vita. et p̄mittēdo futuram felicitatem. vt p̄ jo. a. xiiij. caplo vsqz ad. xvij. inclusiue. Ex quib⁹ oib⁹ p̄ q̄r oīa que fecit moyses: fecit in figura xpi. Et qualr xps p. oīa p̄pleuit. et vificauit oīa gesta moysi ⁊ oīum p̄phetaz.

Salon ergo p̄uidēs in sp̄u oīa ista misteria xpi figurata p. sup̄dicta gesta moysi fecit istud cāticū introducēs xpm ad loquēdū in hac sc̄ba parte cantici. in q̄ xps dotat ⁊ decorat sp̄saz suā ecclias i aplis ⁊ discipulis p̄gregatā i die iouis sc̄ta. q̄no cena sc̄ta lauit pedes discipuloꝝ suozū. vbi ostēdit eos pulchros et mūdos i aīa ab omni inquinamēto post recessus inde quibus tradidit sacramētus eucharistie tanq̄ mūdis. Et postea in suo testamēto legauit eis suam pacē et caritates et oīa bona gr̄e. vt p̄ illū longū f̄monē. vbi oīditur q̄r dotauit et decorauit ecclias sp̄saz suā bonis sp̄ualib⁹ p. vestimēta et odoramēta ⁊ fruct⁹ pomoz intellectis.

Dicit ergo x⁹ sponsus ecclie. Gladam ad montē myrrhet collē thuris. i. ascēdam in hierl̄m qui d̄r mons myrrhe et thuris eo quia ibi fiebant sacrificia ⁊ offerebant oblationes ⁊ adolebant in altari thus et mirra et tymiamata et cetera odoramenta significantia passionez xpi.

De quinto cantico.

Et iō appellat xps hirlm montē myrrhe
 ⁊ turris. i. passionis ⁊ sacrificij. In he-
 breo autē hētur. Vadaꝝ ad mōtē moꝝya
 i. ad montem vbi abraam sacrificauit fi-
 liuz suū ysaac in voto. ⁊ arietē in effectū
 queꝝ montē appellauit i mōte dñs vide-
 bitur. s. sacrificij. et imolari suple. put
 fuit declaratū in expositōe psalmi. xlvij.
 et in plerisqꝫ locis. Dicit ergo xps. Va-
 daꝝ ad mōtez myrrhe: et colles thuris. i.
 ad montes mee mortis et passionis que
 est hirlm. Hoc pfecto dixit xps post suā
 pgrinationem qñō assumpsit. xij. disci-
 pulos secreto ⁊ dixit illis. Ecce ascēdimꝫ
 hierosolimā: ⁊ filiꝫ hoīs tradet ad flagel-
 lādū ⁊ crucifigēdū mat. xxij. ⁊ luc. xvij.
 Deinde cū dicit. Tota pulchra es amica
 mea. Cōmēdando sponsam suam dotat
 et decorat et pulchrificat ip̄as xꝫ mūdicia
 et pulchritudine spūali reddēs ip̄as purā
 et mundas nō habentē rugā neqꝫ macu-
 lā. Ad cuiꝫ intellectū ē notandū qꝫ xꝫ in
 die iouis sc̄ta cena sc̄ta: surgēs a cena an-
 teqꝫ institueret eucharistiā ⁊ traderet eā
 discipulis: lauit pedes eozꝫ vt ostenderet
 mūdiciā ⁊ puritatē eozꝫ. ⁊ quō nemo de-
 bet accedere ad tantū sacramētū: nisi mū-
 dus ab omni macula et labe pcti. nō so-
 lum mortalis: sed etiā venialis. Et nō so-
 lum ab omni pctō in effectū: sꝫ etiā i af-
 fectū ⁊ cogitatōe. Et iō lauit pedes eozꝫ
 p quos sensualitas ⁊ affectꝫ ⁊ cogitatio
 significat. Et iō dixit eis qui mūdus est a
 peccato suple in effectū: non indiget nisi
 vt pedes lauet. i. sensualitatis affectuz et
 cogitationē. Sꝫ qꝫ solus judas scarioth
 manebat in suo malo pposito tradendū
 xpm quem iam vendiderat. iō subdit xꝫ.
 Et vos mūdi estis sꝫ nō oīs. vt pꝫ iō. xiiij.
 Et iō postqꝫ iudas filiꝫ pditionis recessit
 ab illa societate tanqꝫ mēbzū descisum et

alienū ab ecclia. tūc mansit illa societas
 et ecclia tota pulchra sine aliqua macula
 vel ruga. Et iō recedente illo dixit xps
 Hunc clarificatus est filius hoīs: et deꝫ
 clarificatus est i eo. vt pꝫ ibidē. q̄i diceret
 xps. Hunc ista societas. s. ecclia sponsa
 mea manet clara ⁊ pura ⁊ pulchra sine
 macula. Et hoc dicebat cristus. qꝫ tota
 ecclia p̄sistebat in. c. xx. personis iustis ⁊
 mundis. cuius ecclie xps erat caput. Et
 virgo maria p̄mū mēbzū in puritate. et
 exinde apli ⁊ discipuli cū maria magda-
 lena et ceteris mulieribꝫ. et sic tota erat
 pulchra ecclia sine macula. Et iō dicit xꝫ
 i hoc cātico. Tota pulchra es amica mea
 quo ad dispositionē membroꝝ p̄m gra-
 dus dignitatis ⁊ officioꝝ sicut dictū est.
 Et tota es pulchra quo ad ornatū virtu-
 tū: et macula peccati nō est i te. Hāc xps
 caput huius ecclie fuit immunis et liber
 non solum in p̄sona: sꝫ etiā in natura ab
 omni labe pcti. Virgo autē maria fuit
 p̄feruata in p̄sona p̄ grām ante lapsum.
 Ceteri autē oēs fuerāt mūdati p̄ circūci-
 siōs i signū: ⁊ p̄ baptismū i rez: put dic-
 tum fuit in tractatu p̄ iudeos. Et sic illa
 societas erat tota pulchra sine macula.
 Deinde cū dicit. Veni de libano. Expli-
 cat pulchritudinē huiꝫ spōse. Ad cuiꝫ in-
 tellectū est notādū p̄m qꝫ dictū est. qꝫ to-
 ta illa terra p̄missiōis erat figura ecclie
 cristi secundū omnes suas partes: quas
 continet. et quibus clauditur. Hāc liba-
 nus qui ē in capite terre p̄missionis:
 significabat cristus qui est caput ecclesie.
 Et fluiꝫ jordanis fluēs et emanās ex la-
 tere libani ⁊ discurrens ⁊ irrigās ⁊ fecū-
 dans totā terraz p̄missionis: figurabat
 baptismū et cet̄a sacramēta ecclie irrigā-
 cia et fecundancia totā eccliaz in fructibꝫ
 et hōis spūalibꝫ. Et iō sicut oia bona ter-
 .f. iiii.

De quinto cantico.

re pmissiōis pueniūt ex libano et marie p illam aquā fluij iordanis: Ita oīa bona spūalia pueniūt ecclie ex latere xpī. a quo fluxit sanguis et aqua in virtutē ecclēsiasticorū sacramētorū. Itēz tria bona faciebat illa aq̄ iordanis vtilia in illa terra. Nam primo mūdabat ⁊ lauabat sordes: qz sine aqua nulla sordes mūdāf bene. Sc̄do refrigerabat ⁊ refocillabat et fortificabat bibentes. Tercio secūdabat terram in copia fructuū ⁊ pomorū ⁊ arborū. Ita ergo pariter aqua baptismi et virtus aliorū sacramētorū tria bona faciunt in ecclia spōsa xpī. Nā primo mūdāt ab omni sorde pctī. s. originalis venialis et mortalis. Sc̄do roborant et fortificant ad resistēdū et pugnādū ptra carnem et mūdū ⁊ diabolū. Tercio generāt fructus virtutū et meritōrū in anīa.

De istis ergo trib⁹ bonis spūalib⁹ cōmēdat xp̄s eccliam spōsā suā irrigatam flumine sanguinis sui lateris. et cōmēdat do dotat et decorat eā. Et p̄io cōmēdat eā de mūdicia ⁊ puritate q̄s adepta ē p baptismū et cetera sacramēta ab oī pctō Sc̄do cōmēdat de fortitudine et victoria quā adepta ē p sacm̄ cōfirmatōis et alia sacramēta. Tercio p̄mēdat eā de fructib⁹ meritōrū et virtutū quos adepta ē p oīa sacmēta. Sc̄da ibi. Coronaberis. Tertia ibi. Quā pulchre sūt māne tue. Quātū ergo ad p̄mū ē aduertēdū q̄ liban⁹ inē p̄taf candid⁹ ⁊ alb⁹: eo qz semp candet ⁊ albet niuib⁹ a quo undiqz fluūt aq̄ viue: maxie ex latere meridionali: a quo fluit iordanis. q̄ quidē mons significat xp̄s totū candidū/et imūnē ab oī macula i p̄sona et in nāsa. iō ex ei⁹ latere exit fluiuius sac̄orū q̄ oīa mūdificat a pctō/et albificat albedine virtutū. Et sic mūdauit a sp̄lici pctō. s. originali/actuali/et veniali. Et iō

sponsus albificans sponsam suam et mūdificans ab isto triplici pctō: dicit. Veni de libano sponsa mea: veni de libano: v̄ēi i. veni de libano candidata per baptismū et mūdā a culpa originali i adā p̄pe trata. Et veni de libano a c̄p̄a actuali et mortali p̄ p̄nīaz expurgata ⁊ dealbata. ⁊ veni de libano ab omni v̄ēiali p̄ extremā vnctionem mundificata et candidata.

Itē qz in baptismo dantur nob̄ tres theologales virtutes. s. fides/spes/caritas p̄ quas aīa reddif mūdā ⁊ cādida. iō ter vocat spōsam dicēs. Veni de libano sponsa mea. s. cādida p̄ fidē. Et veni de libano p̄ caritates. et veni p̄ spem. Itē qz per ecclēsiastica sacramēta consequimur tria bona. s. fidem articulorū: et gr̄az sacramētorū: ⁊ merita ex obfūatā p̄ceptorum. Sc̄do vocat ter spōsam ad recipiendum ista tria bona dicēs. Veni de libano sponsa mea. s. p̄ fides articulorū. et veni p̄ gr̄am sacramētorū. et veni p̄ obseruantā p̄ceptorū. que quidē tria bona p̄ueniunt ecclie ex libano. s. xp̄o capite et spōso suo emanātia ex latere ei⁹ put dictum est. Sc̄z qz ecclia spōsa xpī veniēs de libano/nō solū venit dealbata ⁊ munda ab omni labe pctī: s; etiaz venit armata fide ⁊ spe et caritate. quas accepit i baptismo. et septē donis sp̄s sc̄ti que recepit in p̄firmatiōe. Et roboze ⁊ augmēto virtutū q̄d accepit in eucharistia: et ceteris sacramētis. quib⁹ adepta est coronā victorie. Et triumphauit de mundo et carne ⁊ diabolo. Sc̄do subdit spōsus dicēs. Veni et coronaberis. Ad cui⁹ itellec tū est aduertendum q̄ corona dabaf agonizantib⁹ et certātib⁹ i ludis magarēsib⁹ ⁊ olipiadib⁹. ut ait aristo. s. ethicoz. ⁊ sic dicit ap̄ls. p̄. ad th̄i. q̄ nō coronabit nisi qui legitie certauerit. ⁊ sic corona dabaf

De quinto cantico.

in signū victorie et sūphi. et sic ponit hic coronari p̄ triūphare. Sed q̄ ecclia tali b̄ armis et virtutib̄ de mundo et carne et diabolo triumphauit. **I**do d̄. veni et coronaberis. i. triumphabis. Et ponunt hic quinq̄ mōtes significātes methasori ce quinq̄ potestates cōtra quas pugnauit et de quib̄ triumphauit ecclia. Ad cui⁹ intellectū est aduertēdū sicut sup̄ dictū est. q̄ sicut terra p̄missiōis claudis et obsides ab oriente quinq̄ mōtib̄. s. amana et sanir et hermon. et galaad. in quo sunt cubilia leonū. Et versus meridiem claudis deſto faram in quo sunt mōtes pardoꝝ. Ita ergo ecclia p̄ terrā illaz figurata fuit i principio et ortu suo infestata et obsessa quiq̄ p̄fatis et inimicis. **H**az p̄ amana q̄ interpretat̄ angustias fuit figurata potestas scribarū et phariseoꝝ et principum sacerdotū: qui in principio infestauit eccliam. vt p̄ in actib̄ ap̄loꝝ. Et per sanir q̄ interpretat̄ lucerna siue scia figurabat̄ p̄fas phariseoꝝ oīuz infidelium getiliuz. quib̄ fuit puncta et impugnata ecclia i principio. **I**tē p̄ hermon q̄ interpretat̄ anathema fuit figurata potestas et iniquitas hereticoꝝ qui fuerunt excommunicati et separati ab ecclia: quā infestauerūt et afflixerūt t̄pore arrianoꝝ et alioꝝ hereticoꝝ. Et p̄ leones intelliguntur reges et impatores. qui eccliaz infestauerūt t̄pore martirū. **I**tē p̄ mōtes pardoꝝ qui sunt i arabia: intelligitur p̄fas sarracenoꝝ. q̄ habuit ortū ex arabia. que sup̄ modū infestauit et infestat eccliaz p̄ totū orbē. **S**z q̄ de sup̄dictis q̄ttuor. s. iudeis et phariseis et impatorib̄ et hereticis iā triumphauit ecclia. vt p̄ intuēti et debet triūphare finaliter de pardois et sarracenis s̄z scripturas p̄phetarū. **I**do dicit x̄ps. Veni de libano sp̄sa mea. veni et coronaberis. i. triūphabis de capite amana. i. de culmine potestatis sacerdotū et scribarū et phariseoꝝ. Et de vertice sanir. i. de culmie p̄fatis et vep̄b̄ phariseoꝝ. Et de hermon. i. de hereticis anathematizatis Et de cubilib̄ leonū. i. de impatorib̄: Et etiā de cubilib̄ leonū. i. de templis ydoolorū que erant cubilia in quib̄ habitabant leones et dracones. ysa. xxxv. Et coronaberis. i. triūphabis finalit̄ de montibus et regib̄ p̄doꝝ. i. agarenorū. qui dñr p̄ di eo q̄ illa heresis ē conficta ex diuersis colorib̄ heresuz sicut d̄ctm ē in expōitiōe ps. lxxxi. Triumphauit et ecclia de capite amana. s. de p̄cto originaliz: q̄ est caput et p̄ncipiū p̄mū. Et de vertice sanir. i. de vep̄ib̄ p̄cupiscetie latētis in carne. q̄ causat omne p̄ctm in volūtate p̄sensuz Et de hermon. i. de p̄cto actualiz: q̄ separat hoīes a deo. Et cubilib̄ leonū. i. de p̄secutorib̄ mūdaīs. Et de mōtib̄ pardoꝝ. i. de hereticis pictis varietate mēdatij

Isti ergo quiq̄ mōtes. i. quiq̄ p̄fates infestauerūt et impugnauerūt eccliam successiue. **P**rimo iudei. **S**c̄do pharisei mūdi. **T**ercio heretici. **Q**uarto imperatores et reges. **Q**uinto sarraceni. **D**e quibus triumphauit et finalit̄ triūphabit ecclia.

Vulnerasti cor meū soror mea sponsa.

In hac parte explicat sponsus cām q̄re mot⁹ ē ad amorē sp̄se. Ad cui⁹ intellectū ē notandū q̄ q̄ttuor sunt q̄ reddūt mulierē pulchrā et amabile et mouēt sp̄sum ad amores sui. **P**rimo optima dispositio mēbroꝝ. **S**c̄do suauitas eloquētie et v̄borū. **T**ercio ornat⁹ et decor vestimentoꝝ. **Q**uarto suauitas odoramentoꝝ. **Q**ue quidez quattuor p̄ quādas excellentiam habet sponsa x̄pi ecclia. que mouēt x̄pm ad amores ei⁹. vñ

De quinto cantico.

optima dispositio mēbroꝝ ecclie ē opti-
mus ordo statū et graduū. et dignitatū
et officioꝝ. sicut sunt p̄iarche / pphete / a
postoli / euangeliste / martires / doctores
prelati / sacerdotes / Reges / milites / ciues
populares / religiosi / virgines / cōtinētes
et cōiugati / et singulariter vnusquisq; fi-
delis. Eloquia autē ecclie sūt sacre scrip-
ture vtriusq; testamēti. et sacroꝝ docto-
rū. et p̄dicatores prelatorū et sacerdotū
Vestimēta et ornamēta ecclie sunt virtu-
tes et dona gr̄ay que dantur ī sacramē-
tis. Odozamēta v̄o hāz vestīū sunt opa
mīe et oīones et officia canonica: q̄ fiunt
in ecclia. que quidē opa taz actiua q̄ p̄tē-
platiua p̄cedūt ex virtutib⁹ et donis gr̄e
Que iō dicūtur odozamēta: q̄ ascendūt
vsq; ad aures dei et delectāt deū: et tra-
hunt p̄ximū ad deuotionē et imitationē

Est ergo ecclia sp̄sa x̄pi pulchra ī op-
tima dispositiōe mēbroꝝ: et suavis ī elo-
quio et decora ī ornatu et apparatu et su-
auis in odore. Et ista quattuor mouerūt
x̄pm sponsus ad eius amorē. Et hoc intē-
dit dicere in hac vltia parte huius quinti
cātici. Dicit ergo. Vulnerasti cor meuz
soror mea in vno oculoꝝ tuoz. Ad cuius
intellectū est notādū. q̄ natura hūana a
p̄ncipio vsq; in finē mūdi semp hēt du-
os oculos. Primus dī oculus fidei. quo
fideles vident celestia et sp̄alia: et istum
oculū habuerūt soli fideles veteris testa-
mēti. s. p̄iarche et pphete: et ceteri fide-
les. quo oculo in sp̄u videbāt et credebāt
et expectabāt et p̄tinue petebāt x̄pm fu-
turuz redēptores. put dictū est in primo
cātico. Et eodē oculo fidei p̄ns ecclia vi-
det et credit x̄pm venisse et mūduz rede-
misse et expectat eū ad gl̄ificādas eam in
sc̄do aduētū. Iste ergo oculus fidei hui⁹
sp̄se vulnerauit deū. qui tactus dolore

cordis descēdit de celo ī terrā sumēs car-
nez ex virgīe vt audiret gemitus cōpedi-
toꝝ: et solneret filios interēptoꝝ psalo.
c. j. Et eodē oculo fidei aploꝝ et disciploꝝ
vulnerauit cor x̄pi ad patiēduz mortem.
cū dixit. Maiores hanc dilectionē nemo
hēt / vt aiām suam ponat quis p̄ amicis
suis. Et iste idē oculus fidei spe et caritate
formate vulnerat et mouet cōtinue x̄pm
ad subueniēdam ecclie sp̄se sue vsq; ad
diem iudicij. quando veniet ad totaliter
liberādū eam a tribulatiōib⁹ hui⁹ mūdi.
Et hoc intendit dicere x⁹ in hac pte. vnde
ait. O ecclia soror mea tu vulnerasti cor
meū in vno oculoꝝ tuozū. s. vno oculo fi-
dei p̄iarcharū et pphetarū et fidelīū ve-
te. q̄ clamore ego īclinam celos et descē-
di in fram in vterū virginis. Et nō soluz
vulnerasti cor meuz isto oculo fidei t̄pre
p̄iarchay et pphetarū vt venire ī carnē
S; iterū vulnerasti p̄ fidē aploꝝ et ecclie
no. te. vt paterer. et cotidie vulneras vt
eam liberē a malis tēporalib⁹ et sp̄ualib⁹
et venias finaliter ad gl̄ificandū eam.
Et nō solū vulnerasti me in vno oculo fi-
dei: sed et in vno crine colli tui. Nā sicut
hūana nafa hēt duos oculos. s. oculū fidi
ad p̄tēpland sp̄alia / et oclz nafalē et car-
nalē ad vidēdū t̄p̄alia: ita p̄it h; duos cri-
nes. videlz duos p̄pos a dō dependētes
s. populū fidelīū qui non soluz depēdet
a deo p̄ creationē: s; etiā p̄ recreationē
et hēt populuz hoīuz terrenoz qui solū
dependet a deo p̄ creationē. Iste ergo
crinis sp̄ualis et fidelis vulnerauit x̄pm
ad descēdēduz de celo in carnē. et vulne-
rat cotidie vt veniat p̄ gr̄am. Et iō notā-
ter repetit / li / vulnerasti cor meuz. Nāz
primuz referit ad ocluz et crinē fidei fide-
lium ve. tes. Et alteruz ad ocluz et crinē
fidelium noui testamēti. Hoc etiā potest

De quinto cantico.

referri ad virginē mariā. Nam lz oēs p̄ri/
 arche ⁊ p̄phete ⁊ doctores sint oculi xp̄i
 et ecclie ad vidēdū et p̄tēplādū sp̄ualia ⁊
 dīna: tñ ocul⁹ x̄gis colūbin⁹ fuit acutior
 et p̄spicatioꝝ et rectioꝝ et hūilior. qz acu/
 ti⁹ vidit secreta dīa ⁊ cū maiore inocētia
 et hūilitate. Et iō x⁹ respiciēs hanc hūili/
 tatē sūmā in virginē. hinc ē qz magis icli/
 nauit eū vt veniret in ip̄as q̄ in aliā put
 dictus ē in cantico ei⁹ luce p̄mo. Et p̄ hāc
 rōez virgo maria fuit crinis tā pulcher ⁊
 honestus: qz vulnerauit xp̄s et inclinauit
 ad amorē sui. ydeo notāter dī in vno cri/
 ne colli tui. Nam sicut xp̄s dī caput ec/
 clesie: ita virgo maria dī collū ecclie. naz
 sicut collum situatur imēdiate sub capi/
 te. p̄ qd descendit oīs sensus et virtus et
 mot⁹ ad alia mēbra hoīs: Ita virgo ma/
 ria ē imēdiate post xp̄s p̄ quā descēdūt
 oēs gr̄e a xp̄o in oēs fideles eā inuocātes
 Ideo dī mediātr̄ iter nos et xp̄s. vt dēt̄
 est i expōe cātici virginis. In hebreo aut̄
 hētur. Vulnerasti me i vno monili colli
 tui. Et tūc lra esset magis plana refferē/
 do tā ad totā ecclias qz ad virginē mari/
 am. Nam mobilia sp̄ualia sunt virtutes
 q̄ decorāt aīaz: ymo totū hoīez. Sed inf̄
 cetas virtutes q̄ reddūt mlierez p̄chraz
 et amabilez est hūilitas cū caritate. et in
 hac virgo maria et tota ecclia fidelīū ve/
 te. vulnerauit filiū deiet fecit ip̄m i car/
 nem venire. Deinde cum dicit.

Quā pulchre sūt mamme
 tue ⁊c. Dñdit quomō nō solum vulnera
 runt et mouerūt xp̄m ad amorē oclūs ⁊
 crinis spōse: Sed etiā māmē ⁊ vbera co/
 pioza et dulcia. vñ dēt̄m ē qz vbera spōse
 sunt duo testamēta. vel fides articloꝝ et
 gr̄a sacramētoꝝ. quib⁹ fideles nutriūtur
 Nam sapor itelligentie sacre scrip̄te delec/
 tat aīaz fidelīū: et gr̄a sacramētoꝝ nutrit

eos. Ita ergo duo vbera qz sunt delecta
 bilia sup aīrū. et dulciora sup mel et fa/
 uū. psalmo. xviii. Ideo delectant et vul/
 nerāt xp̄m et inclināt vt veniat ad nos.
 Dicit ergo spōsus. O ecclesia foꝝoꝝ mea
 et sponsa q̄ pulchre sunt māmē tue quo
 ad dispositionem et figuraz et plenitudi
 nez et copiam lactis doct̄ne sacre scrip̄te
 et gr̄e sacramētoꝝ. pulchriora. i. sapido
 ra sūt vbera tua vino: Unde dñr māmē
 quo ad officiū mamādi et sugendi et iqn
 tum suguntur. sed dñr vbera quo ad co/
 piam et vberatē lactis. qd quidē lac doc/
 trine et sacramētoꝝ est sapidius vino. et
 magis iebriatiuū. in tantū qz trāsformat
 amātem in amatum et extasim facit fm
 dionisiū: Sed qz ista doct̄na et gr̄a sa/
 cramētoꝝ sunt q̄dam vnguēta odorifera
 puta ad sananduz et p̄fortādum et delec/
 tanduz fideles: ydeo s̄bdit. Odoꝝ vnguē/
 toꝝ tuoz ē suple et redolet et delectat su
 per oīa aromata: Et nō solū ista tua vba
 sunt dulcia. et lac ē sapidiū. eo qz et odoꝝ
 vnguētoꝝ ip̄oz delectabilis sup oīa aro/
 mata: Sed etiā eloquiū tuū/ o sponsa est
 suauissimū et dulcissimū. qz labia tua sūt
 sicut fau⁹ distillās: et mel et lac ē et fluit
 p̄tinue sub lingua tua. Nam labia huius
 sponse sunt apli ⁊ euāgeliste et doctores
 qui distillarūt nobis mel ⁊ lac. vt ē doc/
 trina euangelica ⁊ aplica: ⁊ scriptura sa/
 croꝝ doctorū ⁊ predicatorū quozū labia
 semp distillāt mel et lac. de quib⁹ dō di/
 cit psal. c. xviii. Quā dulcia faucib⁹ me
 is eloquia tua sup mel ori meo. Dein
 de cū dicit. Odoꝝ vestimētoꝝ tuozum.
 Ostendit qz nō solū mouēt xp̄m ad dili/
 gendā eccliam spōsas suas vbera doct̄rie
 sacre scripture ⁊ gracie sacramentozum:
 sed etiam odoꝝ vestimētoꝝ eius. vnde
 vestimēta ecclie/ et cui⁹ cūqz aīe fidlis sūt

De quinto cantico.

virtutes. vt iquit Cicero i libro officioꝝ qꝫ virtutes sunt ornatus animi. sꝫ qꝫ virtutes nō cognoscūtur nec redolēt nisi p opationes que sunt fructus ⁊ effectꝫ virtutū: iō opa mie et opationes cuiuscūqꝫ virtutis dicunt odoramēta virtutū ⁊ vestimētoꝝ ecclie ⁊ fructꝫ oīꝫ fidelīū. Sꝫ ista odoramēta et opationes virtutū sūt in duplici genēre. Nā quedā dñr opationes actiue. sicut sunt opa mie corporales et etiā spūales. Alię autē dñr opationes pteplatiue: sicut meditationes ⁊ oꝝones canonicę que fiūt i ecclia i officio tā diuꝫ no q̄ nocturno. Et etiā oꝝones particulares ⁊ priuate: que puate fiunt a quocūqꝫ fidelī. vñ de bonis opibus ⁊ fama eorū dicit aplūs. ij. ad corī. ij. bonus odor sumus. Et d̄ odore oꝝonū d̄ apocal. v. Habētes singulas cytaras ⁊ fialas aureas plenas odoramētoꝝ: que sunt oꝝoēs sc̄toꝝ. Et talia odoramēta vestimētoꝝ vñerāt deū i corde et iclināt eū ad n̄ras petitiones p̄plendas: Dicit ergo sp̄sus
D sponsa odor vestimētoꝝ tuorū spirās ex vestimētis tuis que sunt opatiōes virtutū ⁊ oꝝonū: sunt mihi sicut odor thuris. Nā sicut odor thuris offeri soli deo ⁊ ascēdit sursum. ita oꝝo ⁊ latria pētrat cor ⁊ aures dei. et sic oꝝoēs et bona opa sūt sic odor thuris. Deīde cū dicit hortus cōclusus soror mea. Cōparat ecclias ad hortū ⁊ paradīsus deliciarū quo ad fructus odoriferos. Nā sicut deꝫ a p̄ncipio plātauit paradīsus deliciarū plenus diuersis arboribꝫ fructiferis ad comunē vitaz hoīꝫ. Et plātauit i medio lignū vite ad p̄petuādaz vitā. Et fecit in eo oziri fontes. a quo emanāt q̄ttuoꝝ flumina q̄ irrigāt totū paradīsum. ita pariter xp̄s deꝫ incarnatꝫ i suo aduētū plātauit ecclias suam adinstar illius paradīsi. Et sic ista

ecclia p xp̄m plantata d̄ hortus vñdīqꝫ igne caritatis cōclusus que hēt arborem vite: qui est xp̄s i medio inter alias arbores qui sunt fideles. A cuius latere p̄cedit etiā flumīꝫ fons signatus et lancea militis apertus. quicquidē fons totā ecclias p̄ q̄ttuoꝝ flumina euāgelica influit ⁊ irrigat. et ceteris arboribꝫ refrigeriū ⁊ nutrimentū et vitā prestat. Itēz emissioēs .i. virgulta et arbusta nascētia et germinātia i hoc orto sunt sicut paradīsus. .i. hortus malorū granatoꝝ cū oīꝫ pomorū fructibꝫ. Et p̄parat fructus ecclie paradīso siue orto malorū granatoꝝ rōe multitudis: et vnitatis ⁊ caritatis. Nāz sicut in malo granato p̄gregat mltitudo granorū rubeorū sub vna pelle ordiatoꝝ: ita p̄ter i ecclia xp̄i p̄gregat mltitudo fidelīū caritate rutilatiū sub vna fide ordiatoꝝ sꝫ gradꝫ diuersorū statuū ⁊ dignitatū: sicut d̄ i actibꝫ ap̄loꝝ q̄ illꝫ mltitudis erat cor vnū i d̄o. ⁊ erāt eis oīa coīa Itē subdit q̄ emissioēs. .i. fructꝫ emissī: nati in hoc orto ecclie: nō solū sunt sicut paradīsus malorū granatoꝝ i multitudie cū vnitate caritatis. et paradīsus cū malis granatis quo ad mltitudines et vnitate: sed et cū oīꝫ aliorū pomorū fructibꝫ quo ad sapore et odore virtutū. Et ista ecclia sp̄sa xp̄i nō solū ē hortꝫ malorū ⁊ pomorū sicut d̄cīm ē: sed et hortꝫ aromatū: ex quo et in quo emittunt et nascunt et germinant septē aromata siue septē arbores siue septē plāte aromaticę. .i. cypri cū nardo/et nardꝫ et crocꝫ et fistula/ ⁊ cynamomū cū oībꝫ lignis libani odoriferis et salutiferis/et myrrha ⁊ aloē cū oībꝫ p̄mis vnguentis. Per q̄ quidē septē aromata odorifera et salutifera intelligunt septē ecclias sacramenta q̄ sunt odorifera i q̄ntū cōferunt grām et virtutes in p̄nti/

De quinto cantico.

et gloriā i fuſo. Et ſunt ſalutifera inq̄ntū purgant et liberant a morbo quocunq; et egritudie pcti. Et germinat nard⁹ in iſta ſeptē aromata. eo q; ē duplex nard⁹ quaz vna nō facit ſpicas: ſ; ſolū herbas. et eſt ſemenini generis. de qua dictus eſt in ſc̄do cātico. Nardus mea dedit odore ſuanitatis. Alter autē dī nardus ſpicat⁹ proferēs ſpicas ⁊ granaz et eſt masculini generis. de quo dī marchi. xiiij. Mulier hñs alabaſtrū vnguēti nardi ſpicati ꝑcio ſi. Et ſic enumerāſ ſeptē aromata in hoc cathalogo. Quorū primū dī Ciprus que eſt quedā vitis aromatica ex cui⁹ iſciſiōe emanat balsamū ꝑut dictū eſt i ſc̄do cātico. Potest etiā ꝑ Ciprū intelligi quedā radix aromatica que dī ciperus hñs i ra dice multa grana quibusdā filis ad mo / dū racemi colligata. vñ ciperus ē ſpecies iunci: q̄ poſita ad ignē ſuanē odore emit tit. et iō dī ciperi in numero plurali ꝑꝑ ter multitudiez granoz. Et forſan vitio ſcriptoz ponit in hoc loco cipi ꝑ ciperi Sc̄d; dī nardus que ē quedā herba ſpicata: aut ſine ſpiciſ. vt dcf; ē. Tercia herba aromatica dī crocus i medio cui⁹ flozis ſiunt quedā fila rubea: que valent ad cō fortādū ⁊ letificādūz cor: et roborādas vires: et ad colorādū ſerculuz cibale. qđ cōiter ⁊ vulgariter cafranū appellatur. Fiſtula autē ē caſſia que ē medela ſuanis dulcis et lenitiua. Cynnammomum vero ſpecies valde odorifera ⁊ ſapida ⁊ pene tratiua guſtus ⁊ olſatus ⁊ confortatiua cerebriz: quam vulgares canellā appellāt Myrtha autē eſt qđdā gūmi ex quada; arboze parua diſtillatū. ſicut ſup̄ in ſc̄do cātico dictū eſt. Et hoc idē eſt dicēduz de Aloe. Que quidē duo aromata licet ſint amariffima: tñ ſunt odorifera: et ad me / delam purgatiua: et ab omni corruptio

ne ꝑſeruatia. Per ſup̄ ergo memorata ſeptē aromata intelligūtur methaforice ſeptem eccliaſtica ſacramēta. que quidēz ſeptē eccliaſtica ſacramēta: iō ſeptē ſup̄za dictis aromatib⁹ ꝑparāt. eo q; ſunt odo rifera. inq̄ntū ꝑferūt ſeptem virtutes. ſ. tres theologales: ⁊ cōfortāt q̄ttuoz car / dinales. aut q; cōferūt ſeptem dona ſps ſcti. Et ſunt ſalutifera inq̄ntū purgāt ab omni morbo pcti. Et ſunt etiā ꝑſuatiua ab omni putredie vicioz. Bene ergo merito ecclia ſpōſa xpi dī hortus conclu ſus ⁊ bene ſeptus ⁊ muratus caritate ⁊ diuina ꝑtectiōe. Et dī etiā fons ſignatuf ſigno vulnerū ⁊ plagaz xpi. a quo fluit iſte fons vite irrigās iſtū hortū et ſecun / dās ipm et faciēs in eo creſcere ſup̄dicta aromata. Et iō ſubdit q; ē fons hortozū i. irrigās hortos ⁊ arbozes huius horti. Et ē pute⁹ ⁊ receptaculū aq̄z viuētū: q̄ cū impetu fluūt d̄ libano. i. d̄ latere xpi. An ſicut aque q̄ cū impetu fluūt de liba no nō ſunt ſtagnales ⁊ immobiles ſic mor tue nec putride ⁊ morbide: ſ; vine et ſon tals ⁊ mobilis ⁊ fructifere decurrētes ꝑ totā trā ꝑmiſſiōis vtilis ad fructificādū Et ꝑ ꝑñs ſicut trā ꝑmiſſiōis ē pute⁹ ⁊ re ceptaculū oīuz aq̄rū fluētū de libano ex latere meridionali: Ita ergo ꝑif ecclia ē pute⁹ ⁊ receptaculū oīuz aq̄rū viuētūz fluētū et decurrētū ex late et cetis vul nerib⁹ xpi. Anō iſte aq̄ ſacramētales flu entes ex late et paſſiōe xpi qui ē ver⁹ liba n⁹: dicunt viuētes inq̄ntū viuificant ⁊ cō ferunt vitā grē in ꝑñtiz et vitaz etnam in fuſo. Et dicunt fluere ⁊ decurrere cū im petu d̄ iſto libano: quia cū ipetu et violē tia et dolore paſſiōis et mortis et flagel / lorū et vulnerū emanarūt ille aq̄ ex cor / pe xpe. et cōtinue diſcurrūt ꝑ totā ecclia ipam irrigādo et ſecūdādo. Et etiāz dñr

De quinto cantico.

cū impetu de libano iste aque fluere rōe copie et sufficiētē. qz fluminis impet⁹ le-
tificat ciuitates dei: et sc̄ificauit taberna-
culum altissim⁹. psal^o. xlv. **D**ī ergo
ecclia hortus maloz granatoz. q̄ntuz ad
multitudinē fidelīū in ea sub vna fide cō-
gregatoz. Et dī hort⁹ alioz pomoz quo
ad fructus nutritiuos fidei articuloz. qz
doctrina sac̄i scripte nutrit aīas. Et dī hor-
t⁹ septē aromatu: rōe septē ecclīasticoz
sacramētoz. Et dī fons cōclusus iq̄ntuz
fruct⁹ et aromata ecclie nō exeūt ex ecclē-
siā. nec nutriunt/nec viuificant ifideles:
qui sunt ex gremiū et murū fidi ecclie. s;
solū nutiunt eos qui sunt intra eccliam.
Et p eādē rationē dicitur fons signat⁹. i.
clausus. nam sicut aque jordanis et cete-
re aque defluētes de libano nō exeūt ex-
tra terrā pmissionis ymo submergūtuz
ī mari mortuo iuxta jerico. nec ille aque
p̄ficiūt habitantib⁹ ex̄ frām pmissionis.
Ita p̄f aq̄ sacramētoz nō exeūt nec p̄-
ficiunt infidelib⁹ et paganis ex̄ eccliam.

Ex p̄dictis p̄ esse falsas et insufficiētē
et deceptorā expōez et itelligētiam rabi
Salomō in hoc cantico et ceteroz cecozuz
modernoz iudeozū ī hoc cātico: qui dnt
qz salon in hoc cantico in persona moy-
s̄is in monte abarim p̄medat frām p̄-
missiōis d̄ pulchritudine situs/ et vberta-
te arborū et fructuū et aq̄rū/ et de copia
sup̄dictoz aromatu q̄ crescūt in tra illa
isrl̄ matiali qd̄ manifeste dep̄bedif falsuz.
Nā forsan in tota syria et assyria/ et me-
sopotania/ et media/ et psya nō est ps ali-
q̄ tre ita mifa et sterilis et sicca et iaquo-
sa sicut ē illa tra canaan. nā nō h̄t nisi a-
q̄m iordanis q̄ soluz p̄dest hitantib⁹ ī ei⁹
ripa vsqz ad mare mortuū sodomoz vbi
demergit. In cetis aut̄ ptib⁹ nō h̄t nisi a-
q̄s pluuiiales et cisternales. et quia raro

pluit in illa terra: ideo frequenter labo-
rant fame et inedia propter sterilitatem.
Et ideo frequēter fugiūt ī egiptū et alias
terras finitimas p̄pter iediam et indigē-
tiaz panis et alioz ciboz. vt p̄ de abraā
et ysaac et jacob qui descēdit in egiptum
cū filiis et nepotib⁹ suis tpe famis. Itēz
manifestuz est qz iste arbores aromaticę
que hic p̄memorātuz nō crescūt nec ger-
minātuz in tota illa terra canaā: s; in so-
la arabia et india et ethiopia. **N**isi ergo
et ceci iudei nō p̄cipiūt quātr de⁹ nō pro-
misit illam terram patribus vete. testa.
in p̄cisū p̄miuz: s; ī figurā xp̄i. sicut dic-
tuz ē frequēter in expositiōe psaloz. Et
in tractatu cōtra iudeos questiōe terciā
Quia illa terra nō fluit tāta copia mel-
lis et lactis et alioz bonoz. sicut dicitur
deut̄o. viij. ymo ē maxima penuria oīuz
istoz. s; tunc illa terra fluxit melle et lac-
te euāgelico q̄no xp̄s p̄dicauit et miracu-
la fecit et legem exposuit et dona sp̄s sc̄i
ap̄lis dedit. et passionē et mortē passus ē
Et opatus est salutes n̄ram in illa terra.
Ex q̄ doctrina euāgelica et flumen lactis
et mellis ecclīasticoz sacramētoz deriva-
tum defluxit p̄ totū orbem terraz et per
totam eccliam. Et hoc ē qd̄ deus p̄mit-
tebat p̄rib⁹ veteris testamēti ob̄suantib⁹
illam legem sub p̄testatiōe et fide xp̄i v̄-
turi. Et hanc terram benedicebat in spi-
ritu moyses de monte abarim ante mor-
tem suam sicut sup̄radictum est. vnde si
p̄cise deus promississet illaz terrā moy-
si et ceteris patribus propter obseruan-
tiam legis: maxiam iniuriam fecisset de⁹
moȳsi. qui p̄re ceteris seruauit legē et o-
bediuit deo. Et tamen de⁹ nō p̄misit euz
in eam intrare cum p̄miserit innumeros
alios pranos introire. Et ideo miseri iu-
dei non p̄cipiunt quātr oīa illa continge

De quinto cantico.

bant illis in figura. Nam p hoc q moy
 ses ante moztē non potuit introducere
 illū populuz ī terrā pmissionis. s; josue
 successor introduxit eū post mortē moyfi
 figurabat q lex ⁊ pphete nō poterāt in/
 troducere hoies in terrā viuetium: s; so
 lus xps post mortē ⁊ passiones suam per
 josue figurat. Et p qns sola lex xpi euā
 gelica per ecclīastica sacramēta poterat
 iustificare. q; oportebat sic xpm pati et
 refgere a mortuis. et ita intrare in glīas
 suaz luce. xxiij. Hanc ergo terrā spūalē
 viuetiū p xpz cōferēdā desiderabat moy
 ses. et beñdicebat ⁊ pmedabat ante moztē
 suaz de mōte abariz. Et hāc pmedat
 salon in psona xpi in hoc quinto cantico
 p methasorā pulchre mulieris. et paradi
 si ⁊ horti ꝑclusi ⁊ fontis signati: eo mo/
 do quo dictū est. que quidē pmedatio nō
 fuit nisi quedaz dotatio ⁊ decoratio qua
 dotauit et decorauit xps ecclīam sponsā
 suā ante suam passiones. Hāz tūc dispo/
 suit et decorauit eā pulchritudine et opti
 ma dispositiōe membroz qno elegit. xij.
 aplos et. lxxij. discipulos. et misit eos in
 oēm ciuitatē ⁊ locū quo erat ipē rēturus
 dando eis potestātē calcādi sup scorpio
 nes. vt p3 math. x. et luce. x. Itē tūc de/
 corauit ⁊ ornauit eaz ornatu virtutū: et
 fecit eam hortū ꝑclusum. et fontē signa/
 tum ⁊ puteū aquaz viuetiuz. qno in die
 cene lauit pedes discipuloz: et instituit
 ⁊ dedit eis sacramētū eucharistie pferen
 do eis potestātē pficiēdi illud. Et p lōgū
 smonez exortatus est eos ad pferendas
 psecutiones ppter fidē. et reliquit eis su
 am paces et caritatē put p3 jo. xiiij. vsqz
 ad. xvij. caplm. p longū smonem. Ex
 dictis ergo in hoc cātico quinto p3. quāt
 xps dotauit ⁊ ornauit ⁊ decorauit ecclīā
 sponsaz suā bonis spūalib⁹ ante passiōez

suā. Est autē notādū fm augustinuz ī
 libro de sc̄ta virginitate. q si vniuersa ec/
 clesia sit desponsata vni viro xpo. et cuz
 vniuersa ecclīa nihil aliud sit nisi ꝑgrega
 tio oīuz fideiū ⁊ tota religio xpiana. er
 go vnaqz aīa xpiana ⁊ cuiuscūqz fideis
 et iusti dicē sponsa xpi. et p qns de qlibz
 aīa iusti verificabūtur ea que dicta sunt
 in hoc cātico et ceteris. cū vnusquisqz fi/
 delis sit mēbzū xpi. Et itō vnaqueqz aīa
 iusti est pulchra p baptismuz. et oculi ei⁹
 sunt columbini per fidei perspicacitates
 et humilitatem in credendo absqz eo q
 intrinsecus latet. s. cum recta intentione
 latēte in ꝑscia: cui⁹ capilli sunt virtutes
 et dētes ei⁹ sunt assidua meditatio q ru/
 miat itelligētā sacre scripse die ac nocte
 Labia ei⁹ ē sermo cū caritate plat⁹. Elo/
 quiū dulce ē salubris doctina uel oīo sc̄ta
 cū deuotiōe q maxie ē deo acceptabilis.
 Bene vero viri iusti ē exēplū bone et re/
 ligiose vite. Collū ei⁹ ē fortitudo q rētati
 onib⁹ resistit. Ubra ei⁹ sunt opa mie tā
 corporalia q spūalia. S; q; aīa iusti oīa
 ista offert deo in sacrificiū: iō dī ascēdere
 in montē myrrhe/et collē thuris: S; q;
 sup̄dicte virtutes sunt pulchritudo aīe ⁊
 reddūt eā pulchrā et decorā. Et q; nulla
 macula pccī pōt simul esse ī aīa cū carita
 te et ceteris virtutib⁹: iō dī tota pulchra
 sine macula ī tali statu. Et quia talis aīa
 sic pulchra ⁊ sine macula est digna iungi
 sponso suo xpo inclinans ipm amorem
 suum. iō vocat eam dicens. Veni de liba
 no. s. candida p puritatē ⁊ mūdiciāz. S;
 q; iste virtutes reddūt sponsam. s. aīam
 mūdā ⁊ candidāz non solum ab origi
 nali: s; etiā actuali ⁊ veniali culpa. iteo
 ter vocat eam. Et etiā q; p talem purita
 tem ⁊ penitentiā fit immunis aīa: ⁊ libat
 de carne/mūdo/ ⁊ diabolo. iō ter vocat

De quinto cantico.

eam sponsus dicens. Veni de libano. i. veni cãdida de mũdo ⁊ carne ⁊ diabolo aut de culpa originali et auctuali et veni ali. Aut veni de libano cãdida p fidẽ/spẽ et caritatez. Sz qz ex tali cõflictu ⁊ vitoria meref coronã ⁊ triũphũ. iõ dicit sibi spõsus veni coronaberis. i. coronã triũphib accipies: qz triumphasti de capite humana. i. de angustia ⁊ infestatiõẽ diaboli et de vertice senir. i. de supbia intrinseca hui' mũdi. et de hermon. i. anathemate carnalis ꝑcupiscẽtie. Et d cubilib' leonũ. i. de ꝑsecutionib' magnoz impatoruz. quos vicisti mala patiẽter tollerãdo. Et de mõtib' pardoꝝ. i. de insidijs hereticorũ. Sz qz aia sup oia iuclinat xpm i vno oculo caritatis et i vno crine humilitatis ideo dicit sponsus. vulnerasti cor meum foroz mea sponsa i vno oculoꝝ tuoz. ⁊ i vno crine colli tui. Itẽ qz vbera mie ipi' iusti sugũt et nutriũtur paupes xpi. ideo dicit. Quã pulchre sunt mãme tue. Itẽ qz oõnes viri iusti sunt deo accepte magis q̃ odor aromatũ: iõ subdit. Odoꝝ vniuentoz sup oia aromata. Itẽ qz ex ore viri iusti semp distillãt oõnes aut bona doctriaz: iõ dicit. Fau' distillãs labia tua mel et lac sub lingua tua. Itẽ qz opera mie et aliaz virtutũ ipius viri iusti sunt deo grata et accepta ⁊ delectabilia: ideo subdit. Odoꝝ vestimẽtoꝝ tuoz. Item qz aia iusti sic virtutib' fulta et decorata est similis horto copioso multoz fructuũ ⁊ pomoz. que quidez aia semp germinat fructus ⁊ opa virtutũ: iõ dõ. Hort' conclusus ⁊ fons signatus ⁊ c. Sz qz virgo maria ẽ primũ et ꝑfecti' mẽbrũ ecclie post xpm qui est caput ecclie. Et iõ p amplius et ꝑfectius verificãtur oia dicta in hoc cãtico de virgie maria q̃ de aliq̃ alia creatura. eo q̃ in maiori gradu et p am/

plius ⁊ copiosius ⁊ ꝑfectius fuit ornata ⁊ decorata supdictis virtutib' et ꝑfectiõibus: q̃ alia pura creatura. Et p amplius et ꝑfecti' triũphauit de mũdo ⁊ carnẽ ⁊ diabolo. ⁊ omni genẽre vicioꝝ ⁊ inimicorũ: q̃ alia pura creatura. put dictũ fuit in expositiõẽ sup magnificat. Et ideo est dignuũ q̃ explicet in expositiõẽ hui' libri et maxime in hoc loco. Et explicet et expmatur quo modo oia ꝑdicta verificẽtur de tota ecclia. et quo modo de virgie maria. Ad cuius intellectũ ẽ aduertẽduz q̃ tria dicta sunt in hoc quinto cãtico: q̃ sunt digna magna ꝑscrutatiõẽ. Quozũ primũ est illud qd ait spõsus comedãdo eccliam spõsaz suã: quãdo ait. Tota pulchra es amica mea. et macula nõ est in te. Et iõ querit primo. quõ ista vba possunt verificari de tota ecclia sponsa xpi. cum nos videamus multa eius mẽbra imũda et sordẽ diuersoz peccatoꝝ deturpata et maculata. ergo non est tota pulchra sine macula. Ad hoc respõdet bñs grego'. q̃ quelibet aia post penitẽtiã remanet tota pulchra sine macula. et sic verificãtur verba sponsi de qualibet aia iusti post penitẽtiã. Sz lz hoc ptineat verũ. tñ nõ euacuat difficultatẽ lre. qz sponsus xps literaliter loquitur de tota ecclesia sponsa suã: quam sufficienter ornauit ⁊ decorauit omni genere ornamentoz spũaliuz. Et iõ dicũt alij q̃ qñoz aliquid verificat de aliquo rõe ptis magis ꝑncipalis. sicut mulier dñ pulchra rõe vultus. lz hẽat aliquas ptes turpes latẽtes: Ita ergo tota ecclia dñ tota plchra sine macula rõe virginis marie. q̃ est ꝑncipale mẽbrũ ecclie post xpm. qui ẽ caput. qz ergo virgo maria ẽ et fuit semp tota pulchra nunq̃ alii cui macule pcti obnoxia. nec defpata. iõ verificat de tota ecclia. q̃ sit tota plchra

.De tertio cantico.

et pphete finierunt officium et cursum suum in xpm. Et p omnes fideles ve. te. non obligant obsequare ceremonialia nisi usque ad xpm/ qui fuit veritas et finis legis et pphetarum. nec illa multiplex maledictio nec illud iusiurandum potuit eos obligare nisi usque ad xpm. Item scdo est notandum quod xps non solum fuit promissus in ve. te. tanquam finis legis et pphetarum. sed et tanquam interpretes et declaratores eorum. ut probatum est in primo cantico per id quod ait dominus deus. xviii. scilicet. pphetam suscitabo de medio frum tuorum siles tui. ponam verba mea in ore eius. loquaturque ad eos quecumque precepero illi. Qui autem verba eius que loquitur audire noluerit ego ultor existam. Que quidem verba dixit deus in oreb quibus dedit legem ipsi moysi. put per in textu illius capli. Nam tam deus quam moyses refert ista verba ad illud tempus. quibus deus dedit legem. Nam quibus populus audiebat voces et videbat lapides et montes fumantes. tunc omnes perterriti et pauore percussi dixerunt moysi. loquere tu nobis. et audiemus. non loquitur nobis dominus. ne forte moriamur etc. ut per exo. xx. Tunc dominus dixit moysi verba supradicta. scilicet. pphetas suscitabo eis etc. Et sic per quilibet. scilicet moyses non scripsit ista verba ibi exo. xx. ubi fuerunt dicta. tamen scripsit ea deus. xviii. referendo ad tempus dationis legis. ut per in textu. Ex quo per quod xps interpretes et declaratores legis similis fuit promissus cum datione legis. Et per omnes quibus ille populus se obligavit ad servandas leges dicens/ omnia que precepit dominus faciemus etc. Tunc et se obligavit ad audiendum illum pphetam interpretes et declaratores legis in suo adventu. Et per omnes se obligavit ad servandas leges secundum interpretationes et declaratos illius pphete promissis. Et per omnes sub eisdem maledictionibus et iusiurando se obligavit totus populus ad credendum illi pphete et eius interpretationi et

doctrinae. Sed ille ppheta promissus fuit solus xps ut pluries probatum est. Quia debebat esse maior quam moyses et iosue et david et ysaias etc. Ergo sequitur quod ille populus non obligabatur observare illam legem. nisi usque ad xps interpretem eius. Et per omnes sub eadem coactione et iusiurando obligabatur ad suam interpretationem et declarationem legis et pphetarum faciendam per xpm. Sed tota lex evangelica nil aliud est. nisi veritas et declaratio legis et pphetarum facta per xps. Quia lex per moysen data gratia autem et veritas per xps facta est. ut per iohannis primo. qui non venit solvere legem: sed adimplere. quod unum jota sic unus apex preterivit a lege quin dictis aut factis fuit per xps impletum. ut per Mat. v. Ergo sequitur quod sub his maledictionibus et iusiurando obligabatur ille populus ad observandam evangelicam legem per xpm ferendam. et ad relinquendam ceremonialia per ipsum abolenda. Ex supradictis ergo per solutio ad primum argumentum. quod xps in auferendo ceremonialia non venit prementem preteris. ymo declaravit et roboravit mentes preteris. nec violavit nec solvit leges sed edificavit et adimplevit eas. Et apostoli et ceteri fideles sequentes xpm et reliquentes ceremonialia et observantes legem evangelicam non violaverunt legem nec iusiurandum. ymo adimpleverunt legem et iusiurandum. et per omnes evaserunt illas maledictiones scriptas in libro deuterio. Et per omnes scribe et pharisei et omnes iudei moderni sequaces eorum incurverunt omnes illas maledictiones tanquam violatores illius promissionis et iusiurandi. Et per hoc per responsio ad primum argumentum. Sed per responsione secundi argumenti est adverteendum. quod tria erant consideranda in illis ceremonialibus. scilicet. officium quod celebrabatur. Secundo fides sub qua celebrabatur. Tertio xps futurus sub cuius fide et ad quem finem et cuius

e.

Quartū canticū.

grā oīa illa officia fiebāt. Et iō qz illa ce/rimonialia et officia nō fiebāt grā sui. s; in fide ⁊ grā xpi futurū: hinc ē q nō erāt de essentia legis. qz sola fides cristi cum suo fine quē oīa illa cerimonialia intēde bant erat de essentia legis. Et iō illa oīa cerimonialia quo ad officiū erāt quedaz accidētia. et p pñs poterāt ad esse vel ab esse pter subiecti corruptōz. Et p pñs nō erāt de integritate essentiali ipius legis: sed fides xpi et misteria euangelica p illa cerimonialia significata. qz erāt de essen/ tia legis. iō māserūt post aduētū xpi am putatis cerimonialib⁹. Ex quibus p3. q xps abdicādo ⁊ repellēdo cerimonialia: et declarādo eoz xitatē p legē euāgelicā nō abstulit nō addidit aliud essentialē ipi legi. s; solum manifestauit veritatē late/ tem sub vmbra legis. vñ sicut sol in ortu suo nō minuit nec addit aliud s; manife/ stat et patefacit oīa que latebāt sub vm/ bra noctis super facies terre. ita pariter xps i suo aduētū nullū essentialē minuit nec addidit legi. s; solū patefecit totā xi/ tatē ⁊ oīa misteria euāgelica que latebāt sub vmbra illoz cerimonialiuz. vñ nihil fuit i lege ⁊ pphetis figuratū et vaticina tum quin fuerit impletū ⁊ declaratus p xpm dictis aut factis. Et nil fuit dictum aut factū p xpm: quin fuerit in ve. tel. fi guratū aut vaticinatū. Et sic p3 qualiter vnū jota nō fuit additū nec diminitus a lege p xpm. s; oīa fuerūt impleta et pa/ tefacta que sub vmbra legis latebāt. Et sic nos xpiani fuādo legē euāgelicā non addimus nō auferimus aliud essentialē a lege moysi et pphetis. ymo xificam⁹ et implemus eius significatū. Et sic sunt in telligēda illa xba dei deutō. iiii. s. nō ad detis ad xbus qd nō loquor nō auferetis ex eo. s. aliud qd sit de essentia sui veri si/

gnificati. Ex quib⁹ p3. q illa lex nō erat eterna quo ad officiū et significatū. sed quo ad fidē ⁊ finē ⁊ xuz significatū. Et p h p3 xba itelligētia hui⁹ tertij cānici. Et p3 solutio ad scōm argumētum iudeoz. Et hoc de tertio canticō.

Incipit quartū canticū.

ve ē ista que ascē dit per desertū.

Sicut virgula fu

mi ex aromatibus.

Myrrhe et thuris et vni uersi pulueris picmētarij.

En lectulū salomonis.

Sexagita fortes ambiunt.

Ex fortissimis israel omēs tenentes gladios.

Et ad bella doctissimi.

Aniuscuiusqz ensis super femur suum.

Propter timores noctur nos.

Ferculus fecit sibi rex salo mon de lignis libani.

Colūnas ei⁹ fecit argēteas

Reclinatorium aureum.

Ascensum purpureum.

Media caritate cōstrauit.

Propter filias hierusalem Egredimini et videte filie syon.

.De quarto cantico.

Regē salōez ī dyademate.
 Quo coronauit eū mat̄ sua
 In die despōsatōis illius.
 Et ī die letitie cordis eius .

**He est ista que
 ascendit per de
 sertum .** .r̄c. Hoc est

quartum canticum in quo cantat p̄gres/
 sum xp̄i p̄ totā terraz p̄missiōis vocādo
 filios isrl̄ ad fidē. Quod misterium p̄uidit
 salōn ī sp̄u p̄ p̄gressus et p̄grinationem
 et ascēsus arche p̄hederis et tabnacti p̄ de
 sertū. Ad cuius intellectū ē aduertēdum
 q̄ quinqz p̄templatus ē et p̄siderauit sa
 lomō in illa archa p̄hederis cū sua p̄gri
 natione. Primo materiā ex qua fuit fac
 ta. qz ex lignis sethym et etiā ex lignis ce
 drinis que maxie abundāt et crescūt ī li
 bano. Sec̄do p̄siderauit eius vnctionē. qz
 ex vnguēto cōfecto ex mirrha et cīnamo
 mo et balsamo. vt p̄z exo. xxx. et ultimo.
 Tercio p̄siderauit ornatū eius qz ex cor
 tinis diuersoz colorz. Quarto cōsidera
 uit custodias eius. qz sex centū tria milia
 quingēta quinqz gita viroz custodiebāt tab
 naculuz et archā dñi. Quinto p̄siderauit
 peregrinationē et ascēsus illius tabnacti
 p̄ totuz destuz cuz signis et miraculis et
 prodigijs. a cuius facie mota ē terra a fa
 cie dei iacob. In quibz quinqz misterijs
 p̄uidit salōn totā p̄grinationē xp̄i per
 terrā p̄missionis ostēdēdo se esse deū per
 signa et miracula. vñ p̄ hoc q̄ illa archa
 fuit fabricata ex lignis sethymis et cedris
 p̄uidit salōn hūanitatē xp̄i. s. qualr̄ illō
 corp⁹ erat formādū ex puris sanguinibz
 virgis ope sp̄s sc̄ti. et tota illa hūanitas

debebat p̄stare ex carne sethyma imputri
 bili et incorruptibili et ex aīa cedria nulli
 p̄cto obnoxia nō solū ī p̄sona/ s; sic et in
 natura. Et p̄ hoc q̄ ī illa archa fuit repo
 situm māna et virga moysi et table legis
 p̄uidit qualr̄ xp̄s debebat esse deus et ho
 mo/ rex et sacerdos/ put dictū ē ī sc̄do cā
 tico. Et p̄ hoc q̄ illa archa fuit p̄uncta illo
 preciosissimo vnguēto diuersoz aroma
 tuz p̄uidit salomō qualr̄ aīa xp̄i erat vn
 gēda vnguēto aromatico sapiētie et intel
 lectus et oīuz donoz et virtutū nō ad mē
 surā. vt posset oibz sua dona coicare tan
 q̄ caput. Itē etiā possumus dicere q̄ per
 illā vnctionē p̄uidit oīa dona sp̄s sc̄ti et
 vnguēta oīuz sacramētoz q̄ debebāt flue
 re a xp̄o ī corp⁹ mysticū. Itē p̄ ornatum
 cortinaz tabernaculi p̄uidit ornatum
 perfectionum et virtutuz et graciaz xp̄i.
 Itē p̄ illos sex centū tria milia quingēta
 quinqz gita qui custodiebant tabernaculuz
 et archā cuz gladijs. ensibz p̄uidit. lx. re
 ges cū suis regnis qui venerūt ad fidem
 xp̄i defēdentes nomē ei⁹ cū gladijs et ar
 mis t̄poralibz. et p̄uidit et. lx. p̄latos cuz
 gladijs et ensibz eccl̄stice p̄tatis fidē xp̄i
 defēdētes et. lxx. doctores p̄ncipales eccl̄ie
 s. augustinū/ ābrōsiū/ hieroīuz eusebiū et
 basilīuz et ceteros defēdētes fidem xp̄i cū
 gladijs sacre scripture vsusqz te. Itē p̄ h̄
 q̄ illa archa p̄grediebat p̄ destum ascen
 dendo ī terrā p̄missiōis ī qua dicebatur
 de⁹ sede sup duo cherubin a cui⁹ facie to
 ta terra mota ē p̄pter signa et prodigia. p̄
 uidit salōn q̄liter xp̄s d̄s ī illa hūanitate
 tanq̄ ī archa p̄sonalr̄ latens et sedēs sup
 duo testamēta debebat exire ī destuz ga
 lilee. et plustrare totā terrā cuz signis et
 miraculis. put p̄z p̄ totū discursus euāge
 licum. Hoc ergo p̄uidēs salōn ī sp̄u fecit
 hoc cāticum ī quo introducit filias h̄bz

c. ij.

De quarto cantico.

primo ad loquēdus admirātes sup pñtia xpi et ppter mirabilia opa ei⁹. In quo duo facit. Nā priō facit qđ dēt⁹ ē. Scđo po/nitur sodaliū sponsi rñsio. Scđa ibi. En lectulus salōnis. Quātum ergo ad pmū qz spōsa ī cātu supiori rogauerat spōsus vt lustraret totā terrā isrl̄ vocādo eā ad fidem. Ado x⁹ spōsus qui antē nō fuerat cognit⁹ nisi apl̄is et discipulis descēdēs de mōte īcepit pābulare trān galilee et oñ/dit se ī publicū faciēdo signa et miracula vt ps. Dat. viij. et p totū discursus euāgelicum. et sic oēs populi seq̄bant et mirabant sup doctrina ⁊ miraculis ei⁹. Ado mirantes ergo filie hībz vidētes illaz archā hūanitatē xpi dicūt. Que ē ista archa q̄ ascēdit et p̄gredif p desertū galilee odorifera sicut virgula fumi ex oramatibus myrrhe et thuris et vniuersi plueris pic mētarij. In hebreo hēf. sic vapores fumi Et tūc lra ē magis plana. q̄i dicat. Que ē ista hūanitas siue iste de⁹ ī hūanitate qui ascendit in carne hūana p defctus odoriferus sicut vapor fumi mirrhe ⁊ thuris ⁊ vniuersi pulueris apotecarij. quasi dicat Ita procedit odoriferus euaporās ex se odores virtutū et doctrine et sc̄tatis et miraculoz sicut archa phederis: cui⁹ odorē sequebātur filij isrl̄. Quasi dicat q̄ ita sequūtur istū xp̄s oēs populi p desertum galilee: sicut oēs filij isrl̄ sequebātur illā archā ⁊ tabernaculū odoriferū p defctus arabie. Totū etiā hoc potest referri ad totā societate xpi ⁊ aploz ⁊ toti⁹ mltitudinis q̄ sequebat xp̄m. vñ populi galilee vidētes xp̄m cum tota illa societate admirātes dicūt. Que ē ista societas que sequit istū iesus xp̄m sicut populus isrl̄ sequebat archā dñi. nā sicut ille populus curtebat post odorē ⁊ ī odorē vnguētoz illius arche: ita tota ista societas sequit

xp̄m ī odorē suaz virtutū ⁊ sue sc̄tatis et signoz: qz sequebat eū multitudo magna ppter signa q̄ faciebat. iohānis. vi. Ad hoc rñdet chorus sodaliū xpi. s. chorus aploz et etiā angeloz dicēs. En. i. ecce lectulū salōnis. q̄i dicat. Aspice: qz ista hūanitas quā videtis est lectulus magni salōnis. s. regis pacifici. qui est xp̄s. nāz sicut de⁹ ibat ⁊ latebat ī illa archa ve. te. figuratine. ita de⁹ latet nūc ī hac hūanitate psonalr tāq̄ ī sua archa et tabnaclo Et iō sicut tūc ambiebāt archā dñi. sexcētū triamilia quīgēta quinq̄gēta cū armis corporalib⁹ ad defensionē tabnaclic: Ita nūc. lx. reges cū suis regnis ambiūt xp̄s et defendūt fidē euāgelicā oēs tenentes gladios et doctissimi ad bella: et isti sunt ex fortib⁹ isrl̄. i. toti⁹ ecclie toto orbe diffuse. qz. lx. reges cū suis regnis venerūt ad fidē xpi post puerfionē magni cōstāni. qui oēs defendebāt ecclias et fidē euāgelicā cū armis ⁊ gladijs et ensib⁹ tpora libus. Itē. lx. prelati principales ecclie toto orbe diffuse tenentes gladios ecclie potestatis ambiūt xp̄m defendēdo fidem eius. Itē. lx. principales doctores ecclie ex fortibus ecclie ambiūt xp̄m oēs tenentes gladios euāgelice doctrine ⁊ doctissima tela spūalia ambiunt xp̄m. Et ensis doctrine vtriusqz testamenti scindens ex vtraqz parte est sup femur vniuscuiusqz ad defensionē xpi ppter timores. i. cōtra timores ⁊ incurfus nocturnos. i. p nocturnos ⁊ recos incurfus iudeoz et hereticoz ⁊ oīnz ifideliū. vñ oēs incurfus iudeoz ⁊ infideliū ⁊ hereticoz dñr nocturni/ eo qz pcedūt ex cecitate ⁊ ignorantia affectata ⁊ perpetrata ⁊ ex malicia q̄ obcecavit eos ne intelligāt sacramenta deiz que latent ī sacra scriptura. Quasi dicat: q̄ illa humanitas cristi est archa et

De quarto cantico.

tabernaculū dei figurata p archā. ve. tes. Et tota ecclesia dei toto orbe diffusa fuit figurata p illos sexcēta tria milia quingēti quinquaginta. qui seq̄batur archā. **H**as sexcēta tria milia. sūt sexagesies. x. milia. Et sic ille numer⁹ figurabat nūerum. lx. regnoz xp̄ianoꝝ qui venerūt ad fidē xp̄i t̄p̄e p̄stātini. et figurabat nūeruz. lx. p̄latoz aut doctoz ecclie. Et p̄t etiā dici q̄ ponit nūeruz def̄minat⁹ p̄ indef̄minato sicut q̄noz fit ī scrip̄ta. Et etiā p̄ illos. lx. fortes possunt itelligi. lx. generatōes que p̄cesserūt ab adam vsq̄ ad xp̄m. in quib⁹ xp̄s fuit figurat⁹ vt p̄z ī libro generatōis xp̄i. Nam ab adam vsq̄ ad abraā incluse fuerūt. xx. generatōes. et abraā vsq̄ ad virginez mariā p̄cesserūt. xl. generatōes. vt p̄z in **M**at. Et sic p̄putant. lx. generationes ab adā vsq̄ ad virginē mariāz in quib⁹ xp̄s fuit figurat⁹. nā vnusquisq̄z illoꝝ qui ponuntur in illo ordine generatōis figurabat xp̄m sc̄dm aliquā virtutē. Et sic oēs illi. lx. ambiūt lectum salonis. s. hūanitatē xp̄i. tenētes singlos gladios aut enses virtutū ad defendēdū xp̄m p̄tra timores nocturnos iudeoz et hereticoꝝ et oīuz infidelīū. q̄z p̄ figuras et misteria aut vaticinia oīuz illoꝝ p̄bantur misteria xp̄i et ecclie: et maxie misterium incarnationis ⁊ n̄re redemptiōis.

Deinde cū dicit. Ferculum fecit sibi rex salon de ligis libani ⁊c. explicat misterium incarnationis et informationis corporis xp̄i ex puris sanguinib⁹ virgis marie. Ad cuius intellectū ē aduertēdū. q̄ ī hoc pueniūt oēs iudei nobiscū: q̄z ī toto isto libro p̄ salonē intelligūt deū. Dicūt entz oēs magistri iudeoz: q̄ iste salon q̄ noiatur ī hoc libro ē ip̄e de⁹ rex pacific⁹ Et iō est vidēdū quis ē iste lectulus ⁊ ferculus q̄ fecit sibi deus de lignis libani.

Ad hoc dicūt mis̄i et ceci et nocturni iudei moderni. q̄ ille lectulus ⁊ ferculum q̄ fecit sibi de⁹ est sola illa archa et illud tabnaculū q̄ de⁹ p̄cepit sibi fieri p̄ moy sen/ in qua archa de⁹ ferebat p̄ dectū. Et sic exponūt totū istō cāticū. s̄z manifeste apparet eoꝝ cecitas ⁊ deceptio. **N**ā illō tabernaculum aut archa non fuit facta ex lignis libani. sed ex lignis sethym materialibus et spinosis. vt dictum est. **N**ec fuit p̄strata et ornata media caritate p̄pter filias h̄rlz. Quia tūc h̄rlz erat hitata p̄ gentiles ydolatrās et sceleza/ tos. **N**ec ē dicēdum q̄ mater sua corona uerit deū ī illa fabricatōe tabnaculi matialis. Et iō ē dicēdum p̄t d̄ctm ē. q̄ salon matialis p̄ditoz h⁹ libri p̄ illam fabricam illius tabnaculi et arche matialis p̄uidit ī spū totū misterium icarnatōis et despōsatiōis ecclie cū xp̄o. **H**as p̄ illā archā sc̄tas ex lignis sethym et ex lignis cedrinis sili libus illis q̄ crescūt ī libano p̄uidit et intellexit salon hūanitates xp̄i p̄stitutā ex carne sethyna ⁊ aīa cedrina omis veneni p̄cti fugatiua. Et p̄ vnctiōz arche et tabnaculi itellxit totū misterium passiois. s. q̄ liter x⁹ erat vnguedus vnguetō myrrhe passiois. Et p̄ ornatū cortinaz intellexit ornatū virtutū et donoꝝ xp̄i. Et p̄ populū sexcētum milia viroz armatoꝝ ambiētium archā intellexit eccliaz toto orbe diffusaz p̄. lx. regna. Et p̄ illam coronā q̄ circūdabat archā intellexit hūanitates et carnē q̄ virgo maria coronauit ⁊ vestiuit verbū diuinū filiū suū in die despōsatiōis et icarnatōis. Et h̄ est q̄ cātat salon p̄phetice ī hac pte. vñ ait/ o filie h̄rlz ⁊ aīe fideles vos admiramini dicētes. **Q**ue est ista q̄ ascēdit p̄ dectum ⁊c. **E**go dico vob⁹ q̄ iste ē lect⁹. i. hūanitas in q̄ residet p̄sonaliter rex salon oēs tanq̄ ī archa et tab/

c. iij.

De quarto cantico.

naculo. quē reges salones. s. xpm deū et hoīes ambiūt. et colunt cultu lafe. lx. fortes. i. lx. reges fideles cū suis regnis. Et lx. prelati et. lx. doctores oēs tenētes gladios doctrine euāgelice et enses sacre scripture vtriusqz testamēti ad defendēdum tabernaculū ecclie xpi q̄ timores et icurus nocturnos iudeorum et hereticorū et oīuz fidelīuz. vñ iste rex salon de⁹ fecit et fabricauit sibi istā hūanitatē tanq̄ ferculuz et currū siue archā in q̄ fertur verbū diuinū. Illa enī hūanitas dī q̄i ferculū siue feretrū in q̄ fertur et portatur deus. Et hāc hūanitatē fecit de⁹ ex lignis libāi albissimis et mūdissimis. s. ex carne sethina quā ex puris sanguinib⁹ virginis ope sps sc̄i formauit ī vtero. et ex aīa cedria quā in illa carne creauit et infudit. ex quibus resultat hūanitas quā psonaliter et suppositaīr assumpsit simul t̄pre. ī q̄ hūanitate fecit colūnas argēteas septē donorū sps sc̄i nō ad mēsurā. Et fecit sibi reclinatoriū aureuz hūilitatis. qz hūiliauit se ipm formā sui accipiēs. Itē fecit in ea ascēsus et thalamū purpureum varietate grāz et virtutū. Et etiā fecit ascēsus purpureū diuersorū graduū pfectionū sc̄itatis. quā domus sue hūanitatis cōstrauit et ornavit media caritate et dilectione. qz nō solū parietes: s; etiā pauimentū hui⁹ hūanitatis pstrauit et ornavit media caritate. Et oīa ista fecit ppter filias hierlīm qui sunt oēs fideles deus p fidē videntes. Itaz ppter fideles iste rex pacificus xps accepit istā hūanitatē. vt in ea pateref ad saluādos et liberandos fideles. Et ppter nos fecit illas septē colūnas argēteas. vt nō dona sps sc̄i comunicaret. Et ppter nos fecit sibi reclinatoriū aureū hūilitatis vt sua passio esset nō meritoria. Et fecit ascēsus purpureū et media caritate cō-

strauit vt oēs ad ipm aspicerem⁹. et eū p caritatē et ceteras virtutes imitaremur et sequeremur. Et sic pz/q̄ oīa q̄ accepit et fabricauit xps in illo ferculo et archa hūanitatis: accepit ppter filias hierlīm. s. ppter aīas fideles ad redēptionē et vtilitatē n̄raz. Quia xps nō solū fuit n̄ra redemptio. s; etiā spec̄s et exēplū vite n̄re Et ideo subdit exortādo plebē isrl̄iticā et oēs fideles: vt recipiāt istū reges xpm in messiam et redēptorē cū viderint ipz veniētem in carnes. vñ ait. O filie syon. i. o plebs isrl̄itica et plebs hierosolimitana et oēs aīe p̄teplatiue egredimini a iugo legis et vmbra cerimoniaz. et o vos gētilis egredimini a falsa supstitiōe et spurcitiā ydolorū. et nolite vos iudei ampl⁹ respicere cerimonialia nec archā materialem ve. tes. nec vos gētilis velitis respicere et adorare falsos deos. s; videte reges salomonē xps ī dyademate hūanitatis et carnis. quo dyademate carnis coronauit et induit eū virgo maria mater sua ī die de spōsatiōis illi⁹. s. ī die incarnationis xpi. qñō hūanitas illa fuit verbo despōsata et psonalr assumpta et vnita ī vnitate suppositali et psonali. q̄ quidē incarnatio et despōsatio sc̄ta fuit ī die letitie cordis ei⁹ s. marie virginis. qz inter septem gaudia virginis marie illd fuit pmuz. Propter aut ista verba q̄ dicta sunt ē maxia altercatio iter maḡos hebreoz vñ legif ī medras syrassirim. i. in glosa cāticorū. q̄ dicit Rabi Johanan. Quesiuius totam scriptam et nō inuenim⁹ q̄ bezsabe fecerit coronā filio suo saloni. Ido mirādū est quid vult dicere. In dyademate quo coronauit eū mater sua. Ado qd̄ r̄ndet. q̄ rabi symeō q̄siuit s̄ dubiū a rabi eleazar dicēs. Audisti vnq̄ a p̄re tuo rabi yucef. qui erat sapiens hō. que fuit illa corona

.De quarto cantico.

quã bezsabe iposuit saloni filio suo: Cui eleazar rñdit dicēs. q̄ ille rex salon ē de⁹ qui i p̄ncipio dilexit mltuz plebez isrliti/cam. et vocavit eā filiam put legis ps. xl iij. Audi filia rē. Item dilexit eā magis et vocavit eā sorozē. Canticoꝝ. iij. Asperi mibi soroz mea rē. Itē dilexit eā multo magis et vocavit eā matrē. ysayae. l. Attendite ad me populs me⁹ ⁊ trib⁹ mea ⁊ mīr mea. Et sic iste salon est d̄s. et ista mīr dei est plebs isrlitica q̄ eū coronavit put dicit salon i h̄ cātico. Quo audita rabi sy meō osculat⁹ ē rabi eleazar dicēs. tm̄ hoc mibi placet q̄ nolo āplius hodie a te au/dire. Ex quib⁹ ps q̄ isti rabini tacite ꝓcedunt deū accepisse carnez ex plebe isrliti/ca. qz lz d̄s vocet illā plebē filiam p crea/tionem et adoptōz. et sorozē p despōsati/onez: tm̄ nllō mō pōt eā matrē appellare nisi p carnē assumptōz. Et sic hec caro ē illa corona q̄ virgo maria mīr dei corona vit et vestiuit et circūdedit i die icarnati/onis et letitie cordis sui. Sed est iterum aduertendū put dcm̄ ē in sc̄do cātico. qz sicut illa archa q̄ reposita fuit i tabnaclo moyli figurabat xpm̄ deū et hoiez incar/natum. Ita illd̄ tabnac̄lz i quo reposita est archa figurabat primo virginē mariā in q̄ et in cui⁹ vfo fuit x⁹ reposit⁹. et ex q̄ carnē assumpsit. ex p̄nti aut figurabat to/tam eccliaz. in q̄ x⁹ h̄itat p fidē. Et sic virgo maria d̄r tabnac̄lz mat̄nuz ipi⁹ xpi et tota ecclia d̄r tabnac̄lz mysticū in q̄ deus h̄itat p fidē. et iō tota ecclia d̄r spōsa xpi in cui⁹ thalamo inhabitat. Et etiā quelibet aīa fidelis dicitur tabernaculum et tem/plum cristi in qua habitat per graciā. Et iō tota fabrica sup̄dicti lectuli ⁊ feru/li salonis potest exponi ⁊ verificari p̄mo de virgine maria. sc̄do de tota ecclā. ter/cio de aīa cuius lz fidelis. H̄az rex salon

et pacificus xps fecit sibi lectulū ⁊ feru/luz ⁊ tabernaculū maternū ex lignis cā/didissimis ⁊ purissimis libani. s. ex carne sethyna incorruptibili. quā ante aīatiōez sc̄tificavit. et ex aīa cedrina veneni spen/tis fugatiua. quā i illa carne creādo sc̄ti ficavit. et oib⁹ gratijs et virtutibus orna vit. Et totā illā psonā in eodē instāti cre ationis vnguento myrrhe sue passionis peruncxit. qz illa grā qua aīa virgis fuit in principio sui esse sc̄tificata et infusa: si/bi data ex meritis passionis xpi. Et ideo p̄ctm̄ nature nō potuit i psonā virginis marie trāsire. qz per grām illa fuit p̄uen ta. et p̄ p̄ns nunq̄ culpe originali fuit p/sonalr̄ obnoxia. Et sic fuit maxima d̄zia inter mariaz et xpm̄. nam xps fuit solus inter mortuos liber. nō solū in psona: sz etiā i natura. qz nō ex ope adā cōceptus est. sz ope sp̄s sc̄ti. Sz qz virgo maria fuit cōcepta ex ope adāz naturali generatiōe Ideo fuit obnoxia et obligata simul cuz ceteris in natura. sz qz fuit p̄ueta p grāz sc̄tificantē i sua creatiōe ⁊ aīatiōe: iō nū/q̄ fuit obnoxia nec obligata in psona. qz q̄diu fuit indiuiduū ⁊ psona hūana. sem per fuit i grā. et semp fuit spūale tabna/culū dei ⁊ spōsa xpi. qz ante fuit spōsa q̄ mater. Et ante ꝓcepit xpm̄ mēter: q̄ car/ne vt inquit augu⁹. Itē virgo maria fuit illd̄ ferculū et lectus quez salon ornavit et i quo fecit colūnas argēteas septē do/noꝝ sp̄s sc̄ti. Et reclinatoriū aureū hūili tatis. in qua xps reclinauit: quā hūilita/tē de⁹ respexit. et p̄ quā hūilitatē i ea vo/luit reclinari. ⁊ i ea fecit xps ascēsū pur/ pureū oīuz virtutū. Et totā illā aīaz vir ginis p̄stravit media caritate et dilectiōe Et oīa illa ornamenta dedit xps virgini matri sue p̄pter filias h̄rl̄z. i. p̄pter oēs animas fideles et deuotas vt aspiciāt in e. iij.

· Quintū canticū.

virginem mariam tanq̄ in speculum. Et imitetur ⁊ psequantur eam p oēs virtutes et in sc̄itate vite ⁊c. Et id̄o salōn ī isto cātico nō solū exortat filias hīc̄ vt egrediant̄ ad videndū x̄pm icarnatū et seq̄nt̄ et recipiāt eū: sed etiā vt videāt virgines matrē q̄ coronauit et vestiuit eū carne et in q̄ reclinauit x̄o ppter suā hūilitates et caritatē. Ideo monet vt eas imitent̄ ⁊c. Itēz p b̄ ferck̄ et lectulū quē salōn fecit ex lignis libani intelligit etiā ecclia x̄pi toto orbe diffusa. quā x̄ps ex duob⁹ lignis libani. s. ex duobus populis adunauit et myrrha et vnguēto odorifero sue passionis punxit. In q̄ fecit septē colūnas argenteas ī die pēthecostes. quib⁹ tota ecclia sustentatur et in ea reclinat̄ p hūilitatem. et eā media caritate pstrauit. Et ascensus purpureū septē eccliastricoz sacramentoz ordinauit. q̄ quidē septē eccliastrica sac̄menta dñr purpurea. eo q̄ sanguine x̄pi sunt purpurata a cui⁹ passiōe hnt̄ totā virtutē et merita. Tota ergo ecclia x̄pi d̄ lectulus et ferck̄ et tabnack̄ qd̄ sibi x̄ps fabricauit et ornauit et decorauit Et hec dicta sint de quarto cātico.

Incipit quintū canticum.

Elam pulchra es
amica mea.

Quā pulchra es.

Oculi tui colūbarum.

**Absqz eo q̄ intrinsec⁹ latet
Capilli tui sicut greges caprarum.**

**Que ascendunt de monte
galaath.**

Dētes tui sicut greges ton

sarum.

**Que ascēderūt de lauachro
Dēs gemellis fetibus.**

**Et sterilis nō est iter eas.
Sicut vitta coccinea labia
tua.**

Et eloquiū tuū dulce.

Sicut fragmē mali punici

Ita et gene tue.

Absqz eo q̄ intrinsec⁹ latet.

Sic̄ turris dauid collū tuū.

**Que edificata est cuz pro
pugnaculis.**

Mille clipei pendēt ex ea .

His armatura fortium.

**Duo vbera tua sicut duo
hynnuli gemelli capree.**

Qui pascūtur in lilijs.

**Donec aspiret dies et incli
nentur vmbre.**

Elam pulchra es

⁊c. Hoc ē quintū cāticus ī quo salōn cātat p̄monitiū et dotē īpius ecclesie spōse

x̄pi. quo x̄ps dotauit eccliam spōsā suāz. Unde postq̄ in supiori q̄to cātico cātavit salōn pulchritudines x̄pi spōsi ecclie. Ideo in hoc quinto cātico cātat pulchritudinē ecclie sponse sue put̄ p̄uidit in spū p̄ p̄betiaz balaaaz. Numeri. xxiii. Ex q̄ quidē p̄betia assumpsit salōn p̄positio nez et parabolā ad faciendū istō quintuz canticū. Ad cuius intellectū ē notādū q̄

.De quinto cantico.

duo fuerunt qui pviderunt ornatu et pspit
 tatē ecclie xpi p ornatu et pspitate illius
 populi pegrinatīs per desertu cū archa.
 Quoz primus fuit balaā/scō moyses.
 Ideo ambo benedixerunt illū populū i fi
 gura et psona ecclie xpi. vñ legit mnueri
 xxij. et. xxiiij. q videns balac rex moabi
 taz multitudinē populi isrl venietem ad
 terrā suā: fecit venire balaā ariolū et ma
 gum ad maledicēdū illū populū. Sz cuz
 balaā imolasset septē vitulos et septē ari
 etes i mōte fagoz: scfa fuit sibi reuelatio
 a dño de toto discursu et pspitate illi? po
 puli vsqz ad xpm ex illo pplo nascitur.
 Vñ p pspitatem et ordinem illius exer
 citus cuz archa pegrinatīs p defctuz pui
 dit futuram pspitatez et ornatum et pul
 chritudinē spuales ecclie xpi et eius victo
 rias et triūphos et vniuersale regnū xpi.
 Ideo in psona et figura xpi et ecclie beñ
 dixit illū populū et exercitū dicēs. Quā
 pulchra tabernacula jacob/ et tētozia tua
 isrl. vt valles nemorose. vt orti iux flui
 os irrigui. vt tabnacula q̄ fixit dñs. Qua
 si cedi ppe aquas fluet aqua de silua ei?
 Semen ei? erit i aquas mltas. Itē infra
 subdit. Drief stella ex jacob. Et cōsurget
 virga de isrl. Et pcutiet filios moab. va
 stabitqz oēs filios seth. Et erit ydumea
 possessio eius. Hereditas seyr cedit ini
 micis suis. Israel xō fortiter aget. De
 jacob erit qui dñef. Et poat reliquias ci
 uitatis etc. In quib? vbis balaā p̄dixit
 totū discursus et pspitate illi? populi. et
 futurū regnū xpi ex illo populo nascitu
 ri. put sibi fuerat a deo reuelatū in illo
 sacrificio. Vñ p hoc qd dicit. Quā pul
 chra tabnacula etc. puidit qualr ille po
 pulus debebat cape totā terraz moab et
 transire jordanē et capere totā terrā p
 missiois etc. Itē p hoc qd ait. Videbo il

lum: sz nō modo. Intuebor illū: sz non
 ppe. Drief stella ex jacob etc. predixit p
 phetice ortū xpi ex illo populo scdm car
 nē. Et predixit eius regnuz vniuersale et
 triūphos et victorias eius futuras de po
 pulo iudayco et gentili. Et oia ista p̄nota
 uit balaā in illa beñdictiōe. Sz tunc
 insurgit grāde dubiū. naz quō potuit ba
 laā tā grande misterius videre ex diuina
 reuelatiōe. cū ipse eēt ariolus et magus et
 nigromatic? et sacrificaret demonibus.
 Ad hoc rñdet q sz balaaz eēt magus: tñ
 in illo sacrificio nō sacrificauit demonib?
 sz deo israel. Vñ mos et cōsuetudo erat
 apud magos et sacerdotes gētilium qño
 erāt in terra aliena sacrificare dijs indi
 genis et illi? patrie. vt p̄ totū virgiliuz
 Et sic legit. q mlti gētiles inuocabāt deū
 isrl in aliqua necessitate. Vñ legit Jone
 p̄mo. q qño nante laboraret in piculo tē
 pestatis accessit gubnator ad Jonā dicēs
 Surge et inuoca deū tuū si forte recogi
 tet de? de nō ne peamus etc. Itē nabu
 codonosoz expertus mirabilia que fece
 rat deus israel in eo inuocauit ipsum. et
 confessus est ipsum esse sup omnes deos
 Item cyrus multa donaria dedit ipi zo
 robabel et esore p fabrica tēpli vt ille po
 pulus oraret deū isrl p eo i illo tēplo etc
 Ita ergo piter audiēs balaā mirabilia q̄
 fecerat ds isrl i egypto et i mari rubro et
 in toto defcto p illo poplo suo. Unde est
 q volens prius scire voluntatem di isrl
 anteq̄ malediceret. Ideo sacrificauit dō
 isrl illos septē vitulos et arietes. Sz audi
 ta volūtate dñi et reuelata sibi pspitate
 et discursu illius popli. et quomō erat fi
 gura regni xpi ex illo poplo nascifi: ido
 assūpta pabola dixit. Quā plchra es etc.
 Ex quib? p̄ q balaā nō sacrificauit de
 monijs nec q̄sui ab eis rñsus i illo sacri

De quinto cantico.

ficio. sed dō isrl. Et sic a dño deo isrl hñt
reuelatōez de xpo suo et de pspitate ec/
clesie. Et sic ex pte dei benedixit xpm et ec/
clesiaz i illo poplo assumpta pabola. Et
iō dixit balaā ad balac. Non potero pre/
tere fmōez dñi dī mei. vt vl boni vl ma/
li qd pferam ex corde meo. Sz quicquid
dñs dixerit. h pferā rē. Et ponit ibi no/
men dñi thethragramatō. qd soli dō xpo
puenit. Ex quo pz q verus ds est ille qui
reuelauit ipi balaā futuz regnū xpi et ec/
clesie. Itēz h idē pz deuto. xxiiij. qñō ait
moyses ad popluz. Et qz pduxerūt q te
balaā beoz de mesopotamia syrie. vt ma/
lediceret tibi. Et noluit dñs ds tu⁹ audi/
re balaā. Ititqz maledictōz ei⁹ in bñonē
tuaz. eo q diligeret te rē. Ex quib⁹ pz q
balaam p̄suluit dñm dñm isrl i illo sacrifi/
cio an malediceret illi poplo. Sed qz de⁹
reulauit sibi pspitatē r̄ discursū illi⁹ ppli
vsqz ad xps. et ex tōe reulauit sibi vniuer/
sale regnū xpi et pspitatē r̄ plchritudiez
eccleie: iō pphetice benedixit illū exercitū
dicēs. Quā plchra tabnacula iacob rē.
Sz salon multo pfecti⁹ et clarius p eādē
benedictionē r̄ vba ipius balaā p̄uidit in
spu totā pspitatē r̄ pulchritudiez r̄ orna/
tum eccleie xpi in bonis spūalib⁹. Et ideo
fecit istud quitū canticū assumēdo para/
bolam pmo ex bñone balaā sc̄taz i mōte
phagor. Sc̄do ex bñone moysi sc̄ta i mōte
abarim anteq̄ mozeret. eo q vtraqz
bñō fuit figura bñonis r̄ pspitatis r̄ do/
tationis eccleie xpi. Et iō salon pmo can/
tat decorē et dotationē eccleie spōse xpi su/
mendo parabolaz et bñonē ipius balaā.
Sc̄do ex bñone ipi⁹ moysi. sc̄da ibi. Ua/
dam ad mōtez mirrhe. Et h facit sub me/
taphora pulchre mulieris decēter ornate
et dotate. Ad cui⁹ intellectum ē notādus.
qz q̄ttuoz sunt q reddūt mlierez plchram

et amabilez sponso. Primo plchritudo
corporis q p̄sistit i optima dispositōe mē/
broz. Sc̄do suauitas eloq̄ntie et faciēdie
Tercio decētia apparat⁹ r̄ ornat⁹ que cō/
sistit i decētia vestiū et moniliū. Quarto
i suauitate et redolētia odoramētoz aro/
maticoz: ista ergo q̄ttuoz sup̄dicta reddūt
mliere plchra et amabile r̄ spōso deside/
rabilē. Sed itēz ē aduertēdū q lz spōsus
mūdanus possit dotare r̄ ditare spōsam
suā in duob⁹ vltimis. s. in copia ornamē/
toz r̄ copia odoramētoz: eo q sūt bona
fortune. tñ nō potest eam dotare de duo/
bus p̄mis. s. in pulchritudie corporis et
suauitate eloq̄ntie. eo q sunt bona natu/
re. Sz xps spōsus spūalis eccleie i oibus
q̄ttuoz sup̄dictis dotauit r̄ ditauit et de/
corauit eccleiaz spōsas suā. eo q ipaz rege/
nerauit r̄ ex suo latere pepit. Et sic non
solū ipaz ornauiit vestib⁹ spūalib⁹: sz etiaz
p singula mēbra disposuit r̄ regenerauit.
Et iō salon introducit xpm in hoc cātico
alloquētē r̄ decorātes r̄ dotantē eccleiam
spōsas suā p̄mēdādo eā de q̄ttuoz bonis
sup̄dictis. Sz qz deū aliquē p̄mēdare nil
aliud ē nisi ipm cōmēdatū r̄ bonū facere
qz dicere dei ē facere. Itō xps cōmēdan/
do eccleiam suā dotat r̄ ditat r̄ pulchri/
cat et ornat eā in bonis sup̄dictis. Duo
ergo facit xps p̄ncipalr i hoc cātico. Itā
p̄mo cōmēdādo eccleiam spōsam suā do/
tat r̄ benificat ipam in duob⁹ p̄mis. s. in
pulchritudie corporis q cōsistit i optima
r̄ decēti dispositōe mēbroz r̄ i suauitate
eloq̄ntie. Sc̄do dotat eā in duobus vlti/
mis. s. i ornatu vestiū r̄ moniliū et i sua/
uitate odoramētoz. Secūda pars incipit
ibi. Uadam ad montē myrrhe. Quā/
tus ergo ad primum est aduertendus se/
cūdū aplm. h. ad cori. xij. r̄ ad ephe. iiii.
qz sicut vnus homo naturalis constat ex

De quinto cantico.

diuersitate mēbroꝝ officialiū sub vno ca-
 pite a quo totū corp⁹ recipit oēs sēsuz et
 motuz p spūs aiales : ita piter vniuerſa
 xpiana religio ſine tota ecclia pſtat ex di-
 uerſitate ſtatuū et pōitōꝝ oīꝝ fidelium
 ſb vno capite xpō a quo recipit oēs virtu-
 tē ⁊ vitā ⁊ opatōꝝ ſpūales. Vñ ſic caput
 naturale influit in totū corpus ⁊ vniuerſa
 mēbra ſenſuz et motuz ad oēs opatio-
 nes naturales. Et dirigit ⁊ regit totum
 corpus ſiml. Et picularit oīa membraz
 Ita pariter xp̄s influit ſuā virtutē i to-
 tum corpus eccliaſticū. Et ſingulariter in
 oīa mēbra ad opādūz ſpūalr ⁊ meritoꝝ
 Et ſ in tātū. q̄ ſicut mēbra hoīs natura-
 lis nihil poſſunt facere nec opari ſine ca-
 pite ⁊ virtute eius. ita pariter eccleſia et
 quodq; ei⁹ mēbrū nullaz opationē ſpūa-
 lez poteſt exercere ſine xpō: a quo habet
 oēm ſpūales virtutē intātū q̄ nemo po-
 teſt dicere ieſuz niſi i ſpū ſcfo. i. niſi inſpi-
 ratus p xp̄m. Itē dicit rurſuz ap̄ls ibi-
 dē. q̄ ſicut mēbra hoīs naturalis ſunt ad
 inuicē p̄neta ⁊ cōneceſſitata: ita q̄ vnus
 qd̄q; mēbrūz officiale indiget opa ⁊ offi-
 cio alteri⁹ ad p̄fectionē ſui officij et opa-
 tionis. nā manus indiget officio pedūz .
 et pedes officio manūz. ⁊ pedes et ma-
 nus officio v̄tris. ⁊ ſic de ſingulis. ſz to-
 tū corp⁹ indiget officio oclōꝝ ⁊ aurīuz et
 toti⁹ capitis. Et tñ vnūqd̄q; iſtoꝝ mēbro-
 rū hēt ſuū officiū p̄p̄riū. q̄ quideꝝ mēbra
 vnificātur in vno corpore ſub vno capi-
 te. Ex quib⁹ oib⁹ reſultat vnus homo na-
 turalis. ita pariter xp̄s caput ecclie talr
 diſpoſuit eccliaz ſuā in diuerſitate mēbro-
 rū. qz alios fecit ap̄los/alios p̄phetas/a-
 lios euāgeliſtas/alios doctores/alios vir-
 gines/alios p̄tinētes/alios p̄ugatos/ali-
 os p̄latos ⁊ ep̄os/alios p̄ſbiteros/alios
 diaconos ⁊c. Et ſic vnus criſtus verus

operatur omnia in omnibus iſtis. Et p
 omnes iſtos tanq̄ p ſua mēbra miſtica.
 Et ſic ap̄li dñr pedes xp̄i inq̄ntuz xp̄s p
 ip̄os pagrauit totū orbē ad p̄dicādū euā-
 gelium. Et dñr oēs etiā lingua xp̄i inq̄n-
 tum p ip̄os p̄dicauit. vt patebit. vnde x⁹
 erat ille qui loq̄batur i ore ap̄loꝝ. et qui
 dabat eis os ad loq̄ndum et oclōs ad vi-
 dendum et itellectū ad itelligēdas ſacras
 ſcriptas. put dixit eis. Mat. x. Duz ſte-
 teritis ante reges et p̄ſides nolite cogita-
 re quomō aut quis loq̄mini. Dabit eim
 vob in illa hora quis loq̄mini. Non eīz
 vos eſtis qui loquimini. ſz ſpūs p̄ris v̄ri
 qui loquit in vob ⁊c. Ex quib⁹ oib⁹ p̄clu-
 dit ap̄ls. q̄ ſicut oīa mēbra corporis na-
 turalis non ſunt vnū membrum: ſz mul-
 ta ſe inuicē adiuuātia nec eūdē actū h̄ntia
 ſz plures ſe coexhibētes ſz oīa ſunt vnū :
 ita nos ſumus adiuuicē mēbra. Et ita to-
 ta ecclia p̄ſtans ex diuerſitate mēbroꝝ
 ⁊ diuerſoꝝ ſtatuū ⁊ officioꝝ ē vnus xp̄s
 miſticus. eo qz viuificat ⁊ regitur ab vno
 capite xpō. Et qz vnus xp̄s verus ē qui
 opat oīa in oib⁹ mēbris eius. vñ ſicut ſol
 p ſuū influxū et virtutē opat i oib⁹ iſtis
 inferiorib⁹. ita xp̄s in oib⁹ mēbris ecclie
 Et ſic iſta ecclia ſortitur diuerſa noīa ſub
 xpō. Vñ inq̄ntū recipit oēm virtutem a
 xpō ⁊ xp̄s opat ⁊ exercet virtutes ſuas
 in ea ⁊ p eā dicif corpus xp̄i. ⁊ quīz ſta-
 tus et quīz fidelis dī mēbrū xp̄i. Et oēs
 ſimul dicūtur mēbra xp̄i. Sꝫ inq̄ntū to-
 ta ecclia exiuit de latere xp̄i ſicut Eua ex
 Adā/et ſumus os ex oſſibus xp̄i. et caro
 ex carne eius. vt iquit ap̄lus ad ephē. v.
 et maxime qz xp̄s quotidie regenerat fili-
 os et mltiplicat plem ſpūalem ex ecclia
 p baptiſmū. Et ecclia nutrit eos p ecclia-
 ſtica ſacramēta: iō dī vxoꝝ xp̄i. Vnde di-
 cit ap̄lus ibidē. q̄ xp̄s valde diligit ecclia

De quinto cantico.

suam tanq̄ vxorem, qz est os et ossibus eius ⁊ caro ex carne ei⁹: sicut eua ex adā. Nam illō qd̄ dī gen̄. iij. Nūc os ex ossibus meis ⁊ caro ex carne mea. ppter b̄ dimittet homo p̄rē ⁊ matrē ⁊ adherabit vxori. ⁊ erūt duo ī carne vna ⁊c. s̄ fuerit carnalr̄ p̄pletū ī eua. tñ fuit magnuz sacramentuz: qd̄ postea fuit spūalr̄ cōpletum in xp̄o et ecclia. Quia ex latere xp̄i exiuit sanguis et aqua. vñ bñt efficaciam ⁊ virtutē oīa sacramēta eccliaistica: per q̄ regenerāf̄ fideles ⁊ nutriunt̄ cōtinue. et multiplicata ē tota ecclia. Et sic tota ecclia dī os ex ossib⁹ xp̄i q̄ntū ad firmos ⁊ p̄fectos fideles. ⁊ dī caro ex carne xp̄i q̄ntuz ad infirmos ⁊ ibecilles. S̄z sati⁹ dī os ex ossib⁹ q̄ntū ad fidē articuloz. et caro ex carne quo ad gr̄am sacramētoz. Nā tā fides articuloz q̄ gr̄a sacramētoz exiuit ex latere xp̄i: q̄no exiuit sanguis et aqua vt ait iohānes ī sua canonica p̄. caplo. v. dicēs. Tres sunt qui testimoniū dāt ī trā. sp̄s. aqua. ⁊ sanguis. Ista enī tria p̄buerūt n̄b̄ testimoniū fidei. q̄ xp̄s erat ver⁹ homo ⁊ fuit x̄e passus ⁊ mortuus pro ecclia sua sp̄sa. Itē ibidē ī cruce xp̄s dimisit patrē q̄ntū ad apparētā: qz q̄i vere lictus a p̄re voluit pati ⁊ mori. et dimisit matrē p̄mēdatā disciplo. Et iō nō appellauit matrē s̄z mulierē. notificādo q̄ nō erat ibi nec patiebat̄ in cruce tanq̄ filius naturalis marie. et tanq̄ homo participaris s̄z tanq̄ sp̄sus ecclie ⁊ redemptor vniuersalis. Et sic dicit apl⁹ ⁊ aug⁹. q̄ x⁹ ibi reliquit patrē et matrē. et adbesit ecclie vxori sue. quā ex suo latere edidit. Et sic facti sūt duo ī carne vna quadā mīstica et sacramētali et indissolubili vniōe. Ex qua vxore xp̄s continue regenerat et multiplicat ⁊ nutrit et sanat plem suaz p̄ eccliaistica sacramēta. Et isto modo ec-

clia dī vxor xp̄i valde dilecta s̄m aplm̄ et augustinus. Tercio at̄ mō tota religio xp̄i ana siue ecclia dī sp̄sa xp̄i dilecta. Et hoc dupliciter. Primo inq̄ntū xp̄s eam sibi in baptismo desp̄savit. Et ip̄a sibi integram ⁊ incōcussam fidē p̄misit. Sc̄do inq̄ntū xp̄s eā ditauit et varietate ornamētoz spūaliuz decorauit. Vñ de primo dicit apl⁹ sc̄da ad cori. xj. Desp̄odi enim vos vni viro virginē castā exhibere xp̄o. De sc̄do aut̄ dī psalō. xliiij. Astitit regia a dextris tuis ī vestitu deaurato circumdata varietate. Itē psalō. lxxvij. Rex virtutū dilecti dilecti ⁊ speciei dom⁹ ei⁹ diuidere spolia ⁊c. Itēz ysay. lxj. Gaudeo gaudebo ī dño. et exultabit aīa mea ī dō meo. qz induit me vestimētis salutis. Et indumēto iusticie circumdedit me. q̄i sponsas decorauit me corona. et q̄i sp̄sas ornatā monilib⁹ suis. Ex oib⁹ sup̄dictis p̄z qualr̄ ecclia inter cetera sortitur ista tria noīa. qz dī corp⁹ xp̄i inq̄ntū ē p̄stituta et pulchra ⁊ bñe disposita varietate mēbroz r̄ officialiū. sc̄do put̄ p̄cessit ex latē xp̄i et x⁹ p̄tinue ex ea regenerat p̄lez: dī vxor xp̄i. sed dī sp̄sa inq̄ntū x⁹ ip̄as summe diligit et eā magnis ornamentis decorauit et ditauit. Omnia ergo sup̄dicta p̄uidēs salōn in spū maxie contēplando psalmū xliiij. et. lxxvij. et ceteros psalōs dō p̄ris sui cōfecit hoc canticū quintū ⁊ cetera seq̄ntia in quib⁹ dotat et p̄mēdat eccliam sponsam suam in pulchritudie ⁊ optia dispositiōe mēbroz ⁊ in pulchritudie et varietate ornatus. et p̄fusiōe odoramētoz. Itēz ē aduertēdū. q̄ xp̄s sicut successive ornauit et decorauit ecclias sp̄sas suā s̄z diuersos stat⁹ ⁊ gradus. ita p̄ter successive p̄mēdat eam in residuo hui⁹ libri s̄m diuersos status ⁊ gradus. Itē in b̄ qui to cātico cōmēdat eam p̄ statu aploz et

De quinto cantico.

discipulorum ante passionem suam. In octavo autem cantico comedat eam pro statu apostolorum et omnium fidelium immediate post resurrectionem. In nono autem comedat eam pro statu pugne martirum et religiosorum et doctorum. In ultimo autem cantico comedat eam pro statu prosperitatis et pacis post conversiones constantini. Item rursus est advertendum. quod Christus bis ornavit ecclesias suas. Primo in principio sue ostensionis: quando elegit singillatim omnes apostolos et discipulos et misit eos ad predicandum. Secundo immediate ante passionem quando instituit sacramentum eucharistie et dedit apostolis preces perficiendi illud sacramentum. Et ideo duo facit salomon in hoc cantico. Nam primo introducit Christum decoratam ecclesiam suam in principio sue ostensionis. Secundo introducit eundem Christum ornantes eandem ecclesiam suam immediate ante passionem suam. ibi. *Vadā ad montes.* Quantum ad primum est advertendum. quod Christus non solum ornavit ecclesias suas: sed etiam primo formavit eam et parturivit. et produxit eam de latere suo. et regeneravit per baptismum. et disposuit et distinguit eam in varietate membrorum. quando in principio elegit apostolos et discipulos et baptizavit eos. Et tunc ornavit eam et decoravit quando tradidit partem discipulis. Et misit eos ad baptizandum. ut patet per matheum. x. Et luce. ix. et x. Tunc enim Christus dedit ecclesie sue in apostolis et discipulis oculos. et capillos. et dentes. et labia et collum. et vbera et cetera membra. Hoc ergo prudens salomon memorat in hac parte octo membra sponsae Christi. Et introducit Christus comedantem ecclesiam sponsam suam in optima dispositione istorum octo membrorum que sunt ista. scilicet. oculi. capilli. dentes. labia. eloquium. gene. collum. vbera. per que quidem membra intelligit octo statum sive officia ecclesie. *Uñ* per oculos intelligit apostolos et prelatos ecclesie. quibus Christus revelavit secreta sua. per quos

quidem apostolos ecclesia videt misteria sacre scripture tanquam per oculos. et per capillos intelligit populos. Nam sicut capilli descendunt et procedunt et dependent a capite et multiplicantur in magnum numerum: ita populi fideles descendunt et dependent a Christo capite ecclesie. et multiplicantur in magnum numerum per regenerationem baptismalem. Item per dentes intelligit eosdem apostolos et prelatos et doctores et predicatores ecclesie. per quos ecclesia masticat et rumiat et digerit intelligentiam sacre scripture tanquam cibos spirituales ipsius anime. Item per labia intelligit primo eosdem apostolos et doctores qui predicant et predicant populis doctrinam evangelicam. Et ex omnium intelligit populos fideles qui confitentur fide articuloz et veritate evangelicam. Et per eloquium dulce intelligit ipsa veritas evangelica quam apostoli predicaverunt. et per ut ipsa ecclesia catholica confiteatur. Item etiam per eloquium dulce intelliguntur officia ecclesiastica et orationes fidelium que fiunt in ecclesia. Item per genas intelliguntur viri religiosi et virgines et continentes in quibus consistit honestas ecclesie. Item per collum intelliguntur prelati ecclesie qui positi sunt in turri ecclesie tanquam super turrim domus ad speculandum: ne veniant inimici ecclesie ad invadendum eam. de quibus dicitur ezechiele. iij. et xxxij. *Fili hominis: speculatore dedi te domui israel.* Item per duo vbera ecclesie similia duobus gemellis capree: intelliguntur duo testamenta: quorum lacte et doctrina nutriuntur fideles. Et etiam per unum vber intelligit fides articuloz sive doctrina sacre scripture. Et per aliud intelligit gratia sacramentorum. quibus duobus vberibus tota christiana religio fruitur et crescit et nutritur in hac peregrinatione. Sub tali ergo dispositione membrorum decoravit et formavit Christus ecclesiam sponsam suam. *Ipse eius* dedit oculos colubinos sponse sue: quando dixit apostolis. *Estote prudentes sicut*

De quinto cantico.

serpentes / et simplices sicut columbe
mathei. x. Itē ipse dedit sibi copiam capil-
lorum quoniam dixit ibidem. Messis quidem multa
operarij autē pauci. Et iohā. iiii. quoniam dixit
Videte regiones: quia albe sunt ad messes
Itē tūc dedit xps dentes ecclesie ad rumi-
nandum et suggerendum quoniam dixit. Veniet
spūs veritatis et docebit vos omnem veritatem.
et suggeret vobis omnia que dixi vobis. ioh. xiii.
Itē quoniam aperuit eis sensum ut intellige-
rent scripturas. luce. xxiii. Itē tunc de-
dit eis labia coccinea ad loquendum eloqui-
um dulce quoniam dixit eis. Dum steteritis an-
te reges et principes nolite cogitare quomodo aut
quid loquamini / dabit eis vobis in illa hora quod
loquamini. mat. x. Itē tūc dedit xps ec-
clesie genas rubeas ad probandum bona ex-
empla honestatis populo. quoniam dixit apostolis.
vos estis sal terre: quia si sal evanuerit: in quo
saliet. Et vos estis lux mundi probando supple-
mentum vite et doctrine. Itē tunc xps de-
dit ecclesie collum et turrim fortitudinis ad
tolerandos et repellendos incursus inimi-
corum quoniam dixit. Ecce ego mitto vos sicut
agnos in medio luporum. Nolite timere
eos qui occidunt corpus et cetera. Itē tūc xps
dedit ecclesie duo vbera ad lactandos fide-
les quoniam dixit petro. Pasce oves meas
et cetera. iohā. xxi. Et sic patet qualiter xps dispo-
suit et decoravit sponsam ecclesiam varieta-
te membrorum secundum exigentias suam. et qualiter red-
dit ipsam pulchram et sufficientem nec de-
ficiētem in necessarijs. Et de hac pulchri-
tudine et sufficientia et optima dispositione
promittat eam xps in hoc quinto cantico dicens
Quia pulchra es amica mea sponsa in di-
spositione membrorum supple. Et quia pulchra
es in apparatu et ornatu vestimentorum et odo-
ramentorum supple. Et notanter dicit. bis. quia
pulchra es. scilicet. ut vnum referat ad dispositi-
onem membrorum: et alterum ad ornatum vestime-

torum et odoramentorum. ut patebit. Et ideo
quo ad primum subdit. oculi tui colubarum. id est.
perspicaces et penetrantes mysteria sacre
scripture sicut oculi colubarum. quasi dicat. quod
apostoli et prelati et doctores per quos vides tam
quam per oculos sunt perspicaces et penetrantini
sicut oculi colubarum. quia quecumque audi-
vi a patre meo nota feci eis. Et ista scia quam
dedi eis non est inflata et superba et leonina:
sed humilis et colubina. et non dedi apostolis
et doctoribus meis oculos leonum superborum
sed oculos simplicium columbarum. Sed quia
ista simplicitas et humilitas latebat in me-
te et perscia apostolorum. quia scia eorum erat non infla-
ta: sed cum interiori humilitate et bona im-
tione et caritate: ideo subdit. Absque eo quod
intrinsecus latet quasi dicat. Oculi tui intel-
lectuales sunt subtiles et perspicaces sicut
columbe: non cum tumore superbie: sed cum hu-
militate et caritate in conscientia latente.
Et ideo nolui eligere ad apostolatum philosophos
et imperatores: sed simplices et piscatores.
ut non per philosophos lucrarem piscatores
sed per piscatores lucrarem philosophos et
imperatores. Et infirma et abiecta et humi-
lia huius mundi elegi. ut fortia et superba
queque confunderent et vicerent. Deinde cum dicit
Capilli tui et cetera. comparat capillos. id est. po-
pulos ecclesie sponse christi gregibus caprarum
que generant et multiplicantur in monte ga-
laath. Ad cuius intellectum est notandum sicut
dictum est in expositione cantici moysi et legitur
numeri. xxxij. quod in monte galaath et in to-
ta terra basan que adiacet iuxta montem galaath
generant et multiplicant magis greges
caprarum quam alibi: sicut accidit quod vna regio aut
terra est magis apta ad generandos quorundam
animalium quam alia. Ita illa regio est apta et vbi-
rima pascuis per animalibus alendis et generan-
dis: ideo petierunt eam filii ruben in sortem
tantum maiores. ut patet numeri. xxxij. iudeo

.De quinto cantico.

Sponsus cōparat capillos. i. pplos ecclie sponse sue gregib⁹ caprū q̄ ascenderūt de monte galaath. Unde ē aduertēdū q̄ in hebreo ponit vnū verbū qd̄ significat calefieri in generatione. vbi d̄r. Capilli tui sicut greges caprū que calefiūt de mōte galaath. q̄i dicat q̄ populi tui sunt multiplicati ī magnū numerū p̄ totū orbem terrarū p̄ regeneratiōē baptismalē sicut greges caprarū p̄ calores coy⁹ carnalis multiplicātur ī mōte galaath. et idē sensus est. Nā populus xpianus ascēdit et multiplicat⁹ est ī magnū numerū p̄ baptismū. sicut capre ascēderūt et creuerunt ī magnū numerū in mōte galaath p̄ generatiōē carnales. Deinde cū dicit. Dētes tui sicut greges tōsarū. cōparat dētes huius sponse qui sunt apli et p̄dicatores et euangeliste et doctores gregib⁹ ouium eiusdē regiōis. Unde ē aduertendū q̄ qz illa regio ē calida: greges ouiuū balneant et lauant in aquis illi⁹ planiciei basan. et dū oues sunt lote ascēdūt ad mōtē galaath et ceteros montes circūadiacētes. et sic fiūt albissime et p̄gues. et sic tā oues q̄ capre sunt valde generatiue. et sic multiplicāt p̄lem et generatiōē in magnū numerū. intātū q̄ nulla ē sine ple. ymo dicit q̄ pariūt geminos fetus vltra consuetudinē ouiuū et caprarū aliarū regionū Et iō in duobus p̄parat dētes ecclie gregib⁹ caprarū et ouiuū illius regiōis. Priō in albedie et mūdicia. Sc̄do ī fecūditate et vbertate prolis. dicit ergo. Dētes tui qui sunt apli et euangeliste et doctores et p̄dicatores sunt albissimi et mūdi sicut greges tōsarū. i. ouiuū. que ascenderūt de lauachro et balneo inestate in illa regione. et sunt fecūde in gñone intātū q̄ oēs sunt fecūde duob⁹ gemellis. qz quelz earum parit duos gemellos. et nulla ē ster-

ilis sine prole inter illas. q̄i dicat. q̄ ita fuerūt apli et euangeliste et doctores et p̄dicatores in p̄mitiua ecclia. s. mūdi et purificati p̄ xpm̄ ex lauachro baptismali. et ita fecūdi p̄ dona gr̄az: q̄ nullus fuit sterilis et sine fructu inter eos. qz vnusquisqz eoz non solum conuertit vnā puīciā p̄ suā p̄dicatiōē: s; etiā duas et tres. Ad cui⁹ intellectū ē aduertēdū q̄ sicut in hoīe naturali sunt dentes anteriores qui d̄nr̄ incisoriū ad scindēdū. et sunt alij collaterales qui d̄nr̄ molares ad molendū et terendū et ruminandū cibū matialem Ita p̄t ecclia sponsa xpi hūit dentes anteriores in p̄ncipio. s. aplos et euangelistas qui insciderunt nobis sacrā scriptāz in q̄ttuor euangelia et eplāz et canōicas et act⁹ aploz et apocalipsiz. Sed postea dati sunt ecclie dentes posteriores et molares. s. doctores et p̄dicatores qui p̄truerunt et digesserunt et glosarūt et declararūt et ruminarunt nobis totā doctrinā euangelicā et aplicā quā illi p̄⁹ insciderāt. Et sic nullus illoz fuit sterilis s̄n fructu ymo quilz illoz talētū sibi a xpo traditū geminauit. et oēs reuerſi sunt ad xps̄ portantes manipulos suos. sicut x⁹ dixit eis Ego misi vos vt eatis et fructū afferatis et c. jo. xv. Sed qz ip̄i apli et euangeliste et doctores et p̄dicatores et p̄lati non solū sunt dētes ecclie ad scindēdas et ruminandas sacras scripturas: s; etiā sunt labia ad loquēdū et p̄dicādū doctrinā euāgelicā et aplicā populis fidelib⁹. Ido subdit. Sicut vitta coccinea labia tua. vñ labia aploz et euāgelistarū et oīz doctorum dicuntur coccinea. qz nunq̄ fuerunt sine rubedine et ardoze et igne caritatis. qz finis totius legis est caritas Et sic oēs loq̄bant cū rubedie caritatis. Ido d̄nr̄ habere labia coccinea. vñ sicut

De quinto cantico.

rubedo cocci siue alquermes decorat labia pulchre mulieris: Ita rubedo caritatis decorat totā sacra scriptam. nec pōt esse aliquis bon⁹ nec ei⁹ op⁹ meritorius: nisi fundetur ⁊ pcedat a caritate ⁊ tēdat in caritatē. Et iō eloquiū taliū labiorum dicitur dulce. ⁊ generat dulcedinē in aīo audiētū cum fide ⁊ caritate attēdentū. Et qz tota sacra scriptura pcedit a talib⁹ labijs et inter talia labia ⁊ satur et ruminat. iō dicit dō psalō. c. xviii. Quā dulceta faucibus meis eloquia tua super mel ori meo. Itē psalō. xviii. Desiderabilia sup aux et dulciora sup mel et fauū. et s̄ intēdit innuere spōsus cū ait. Sicut vitata coccinea labia tua. et eloquiū tuū dulce. Deīde cū dicit. Sic fragmē mali punici: ita et gene tue. Lōmēdat spōsas suā ecclīas quo ad statū religionis et honestatis. siue de religiōe et honestate q̄ debet nitere ⁊ polere principalr oīs p̄latus et religiosus ⁊ ex p̄nti oīs fidelis. q̄ quidez religio ⁊ honestas maxie ossēdit ī genis et in erubescētia genaz. Ad cui⁹ intellectū ē notādū. q̄ gene sunt ille ptes vult⁹ q̄ sūt imediate sub oclis tenētes nasū ī medio. Et sic sūt ptes antiores ⁊ nude. q̄s ptes nasa pilis nō coopuit sicut cetas partes capitis. nā natura coopuit verticem capitis capillis: et textit tēpora et maxillas pilis barbe in viris: et tñ dimisit solas genas nudas sine pilis. vt p̄ barbam oñdaf fortitudo et grauitas et autoritas in viro. et p̄ genas circūqz siue ad lafa cōtectas oñdaf veritas ⁊ honestas in eo quo ad p̄uersatiōz. Vñ gene sunt nūcie ⁊ q̄i speculuz cordis ⁊ interioris itētōis quo ad gaudiū ⁊ letiā ⁊ tristitiā. ⁊ timorem ⁊ audaciā et v̄itatē. Itaz qño quis gaudet ī corde ridēdo ossēdit gaudiū ī genis. et qño tristat demissis genis inci-

pit flere. ⁊ sic oñdit ī genis dolores cordis. et qño timet moztēz ilico gene hoīs pallefcunt. eo q̄ sanguis fugit ad tegenduz et subueniēdū cordi. s̄ si timet īfamiam. tūc gene erubescūt quodā leni rubore. eo q̄ sanguis exit ad supficiē genaruz volens q̄i eas coopire: ne ledatur aliqua infamia. Itē qño quis nil timet ⁊ loquitur v̄itatē: tūc loquitur vultu sereno nō mutato. cui⁹ oppositū facit qño loquitur mendatiū. Et sic p̄z qualr gene sunt speculuz honestatis et v̄itatis totius hoīs. Et iō natura reliquit eas nudas. s̄ circūtextit eas pilis capitis et barbe ī viris s̄ qz femine nō habēt barbā: iō nutriunt comas ⁊ crines capitis vt possint tegere tēpora ⁊ maxillas ad circūtegēdas genas Et postq̄ sunt nupte: cōsuetudo et nasa docet q̄ velent et tegant caput et collū et maxillas artificialit cū pannis lineis aut sericis: ut solus vult⁹. s. oculi et gene et os maneat nud⁹ ad exercēda officia eoz puta oculi ad vidēdū/ et os ad loqndū et gustandum/ et nares ad odorandum/ et gene ut sint speculum supradictoruz. scilicet veritatis et honestatis. Et ideo dicit salō in p̄sona xp̄i in hac pte. q̄ sicut ista spōsa xp̄i h̄t oculos qui sunt ap̄ti et p̄lati et doctores: ita similiter habet genas qui ē p̄latoz stat⁹ ⁊ religiosoz in quib⁹ tanq̄ ī speculo oñdōr veritas et honestas xp̄iane religiōis. et debēt esse speculū religionis et honestatis et veritatis ī vita et doctna vt exēplo et doctna eoz ceteri moueant ad credēdū et bñ opandū. De quib⁹ dicit x⁹ mat. v. Vos estis sal t̄re/ et vos estis lux mundi ⁊c. Et iō cōpat statū p̄latoz et religiosoz et toti⁹ xp̄iane religiōis ad fragmen mali punici siue gramati p̄ medium secti. primo multa grana sub quodaz ordine p̄gregata ⁊ situata. Sc̄do qz oia illa

De quinto cantico.

sine macula. **S**ed hanc virgo maria fuerit sep tota pulchra sine macula. put dcm ē in scdo cantico. et dicit in seqnti q̄sito: **T**amen ista rñsio nō euacuat difficultatem. Nam ap̄ls sc̄da ad cor̄i. xj. de tota ecclia dicit. **D**espōdi enīz vos vni viro virginē castā exhibere xp̄o. **I**te ad ephe. v. dicit. q̄ xp̄s exhibuit et reddidit eccliaz sp̄saz suas nō habētē rugā neqz maculā. **E**t iō ad tollendā huiusmodi difficultatē est aduertēdū. q̄ iste terminus tot⁹. tota. totum. q̄noqz p̄notat ī reb⁹ totalitatē forme. q̄noqz totalitatē materie. vñ totalitas forme domus est ip̄a pulchra ⁊ decēs figura ei⁹. **S**ed totalitas materie dñr lapides ⁊ cimētū et ligna et tegule. et sic domus poterit esse tota pulchra rōe optie et decētis forme. h̄c hēat aliquā partē materialem turpez puta aliquēz lapidez vel lignū. **I**te ergo pariter in ecclia est cōsideranda totalitas forme: que cōsistit ī fide articuloz et gr̄a sacramētoz ⁊ obfūcia p̄ceptoz ⁊ varietate ⁊ sufficiētia graduū ⁊ officioz. **S**cdo est p̄siderāda totalitas materie q̄ cōsistit ī multitudie ⁊ diuersitate mēbroz tā infirmoz ⁊ sanoz **P**rimo ergo modo rōe forme ecclia sp̄sa xp̄i est tota pulchra sine aliqua macula. qz sufficiētē xp̄s decorauit eā virtutibus theologalib⁹. s. fide. spe. ⁊ caritate. ⁊ septē donis sp̄s sc̄i. et gr̄a septē sacramētoz. et optima lege euangelica. et sufficienti copia ministroz ⁊ graduū et officiorū. et sic nihil deficit ad pulchritudinem forme eius. **S**ed p̄pter hoc non tollitur quī ecclia hēat aliqua mēbra materialia turpia p̄ p̄ctm et infirma. nec tollit quī aliquis minister ecclie aut p̄lat⁹ possit male et indecētē vti officio suo. absqz h̄c q̄ deturpet pulchritudinem forme ip̄ius ecclie. vñ ecclia p̄pter hoc hēt copiam pul-

chritudis sacramētoz ⁊ officioz. vt possit assidue mūdare ⁊ pulchrafacere membra materialia que cotidie deturpanf̄ sordē p̄cti. **E**t sic ecclia semp̄ ē tota pulchra sine macula rōe forme. qz fides ecclie nō patitur secū aliq̄d falsuz aut mēdaciū. n̄c caritas aliq̄d p̄ctm. nec spes aliq̄d terrenū: quin tēdat in altuz. et sic de singulis partib⁹ formalib⁹ ecclie. **E**st autē itez aduertēdū. q̄ formarū quedā est tota in toto: et tota in qualibet parte: sicut aīa intellectiua. **E**t quedā ē tota in toto: sed nō ī aliq̄ pte. sicut forma circuli. **E**t q̄oaz est tota in toto: ⁊ in aliq̄ parte: s̄ non in qualibz parte: sicut forma sensus tactus est ī toto aīali: et etiā in aliq̄ pte: s̄ nō in ossib⁹. **I**ta ergo ē dicēdū de forma ecclie qz est tota in toto corpore eccliaſtico: sed nō in qualibz pte et mēbro materiali. s̄ potuit repiri in virgīe maria tota forma ecclie. puta fides articuloz et tota gr̄a sacramētoz ⁊ obfūcia p̄ceptoz. et tota varietas et copia graduū ⁊ dignitatū. qz fuit virgo ⁊ sponsa ⁊ secūda ⁊ euāgelista ⁊ martir. put fuit dictū sup magnificat. ⁊ sic fuit tota pulchra quo ad formā ecclie. **S**ed diceret forsā aliquis. q̄ virgo maria nō fuit sacerdos. ⁊ p̄ p̄ns nō potuit p̄ficere eucharistiaz nec ministrare alia sacramēta. et p̄ p̄ns nō hūit totā pulchritudinē ecclie. **A**d hoc respondet. q̄ h̄c virgo maria nō fuit sacerdos ad p̄ficiendam eucharistiā: tñ hūit aliquis equiuallens ⁊ etiā supercedēs: qd̄ nūq̄ hūit aliquis sacerdos hui⁹ ecclie. **N**az illud idēz corpus xp̄i. qd̄ conficit sacerdos p̄ verba cōsecrationis. cōfecit virgo maria in suo vētre virgiali ex puris sanguinib⁹ suis opere sp̄s sc̄i. **I**tem sicut sacerdos p̄ illa v̄ba facit descēdere xp̄m in illud sacramētum vt iquit ambrosius: ita virgo maria

De quinto cantico.

dicēdo. Ecce ancilla dñi fiat mihi fm verbum tuū. fecit filius dei descēdere de celo et sumere illā carnē ex ea: quā consecrat sacerdos. vt inquit aug^o. Itē sicut xp̄s sacerdos eternus sc̄rificat fideles p̄ sacer dotes t̄porales ministrātes eccl̄iastica sacramēta: ita p̄ vocē ⁊ salutationē virḡis matris sue sc̄rificauit iohānē baptistā. et illustrauit elisabeth sp̄ū p̄phetico. prout dictū est in expositiōe sup magnificat. et sic p̄ qualiter tota ista eccl̄ia est tota pulchra sine macula quo ad formā. licet habeat aliqua. ymo multa mēbra materialia infirma et so: de pct̄i deturpata. et p̄ etiā qualiter virgo maria ē tota pulchra sine macula nō solus quo ad formā tota eccl̄ie: s; etiā ē tota materialiter pulchra. q; nunq̄ in eius corpore: aut aīa locus potuit inueniri pct̄i. vt inquit aug^o. ī fmōe sc̄do de natiuitate virḡis. ⁊ nunq̄ fuit in tēnbris: s; semp in luce. et nunq̄ ī nocte s; semp in die. vt inquit jeroni^o. sup ps. lxxvij. Sc̄do autē dictū ē in hoc quinto cātico quō eccl̄ia fuit coronata. i. triūphauit de capite amana / et de v̄tice sanit. et hermon. et de cubilib^o leonū / ⁊ de mōtibus pardoz. Et dictū est quō oīa dicta ī hoc cātico. et q̄ttuor p̄teritis principaliter d̄ficatur de virḡie maria. eo q; tūc erat principalis mēbrus eccl̄ie post xp̄m. Et iō est hic vidēdū quō virgo maria triumphauit de capite amana. et de vertice sanit ⁊ c. Ad cuius intellectū ē aduertēdus q; amana ē mons in fine terre p̄missiōis inter aquilonē ⁊ meridie plenus sp̄etib^o Et iō interpretat̄ iniquus aut coāgustias aut p̄primēs / aut angēs: qd ē p̄p̄nū sp̄etibus. vñ sp̄es dī anguis ab angēdo. eo q; tortuoso circulo angit hoīem. et iniqua astucia insidiatur et iniquo et mortifero morſu mordet hoīem. Et iō ī hoc loco p

amana itelligit̄ diabolus sp̄es antiquus qui astu iniquo ⁊ mēdaci decepit primos parentes. Et momordit eos septuplici morſu. s. morſu pct̄i in aīa: et morſu venose p̄cupiscētie in carne. Et morſu mortis et incineratiōis in corpore. ⁊ specialiter momordit mulierē morſu erūpnaz ī cōceptu ⁊ partu. et morſu subiectiōis ⁊ seruitutis. q; subiecit eas sub potestate viri que ante erat cōsortia ⁊ equalis. Et hos septē morſus trāsmiserūt primi parētes ex sentētia dñi ī oēs posteros. vt p̄ gen. iij. Et sic p̄ qualiter sp̄es antiquus triumphauit de primis parētib^o et de suis posteris p̄ hos septē morſus. S; si cū caritate et attētiōe volumus cōtemplari hoc mysteriū ī sacra scriptura: videbim^o qualiter sp̄es antiquus nō potuit mordere virginē mariā matrem xp̄i aliquo morſu illoꝝ septē. nec p̄ p̄ns triumphauit de ip̄a ymo virgo maria triumphauit de ip̄o diabolo antiquo sp̄ente: qd sic p̄bat̄ ex sn̄ia et decreto dei in ip̄a sacra scriptura. vñ legit̄ gen. iij. q; postq̄ ex suasu sp̄etis eua comedit fructū ⁊ dōit ex eo ad e virō suo ambo cognouerūt se esse nudos ⁊ confusos p̄ qd denotatur cōfusio et corruptio culpe tam in corpore q̄ in aīa. Et tūc de^o pmulgauit sn̄iam cōtra oēs tres. s. p̄tra serpentem ⁊ oēs cōplices suos diabolos Et p̄tra euā ⁊ p̄tra adam. que quidē sententia fuit data et pmulgata fm ordinem put pct̄m fuerat p̄petratū. vñ q; serpens primo ex inuidia decepit mulierem. ⁊ ex inde mulier persuasit viro: vt comederet iō p̄ prius fuit lata sentētia ⁊ maledictio p̄tra serpentē. et exinde p̄tra mulierē: et vltimo cōtra virū. ⁊ totā eoz̄ posteritatem. S; ante q̄ de^o p̄ferret ⁊ pmulgaret sentētiā cōtra euam ⁊ adam cū eoz̄ posteritate simul in sentētia data contra

De quinto cantico.

diabolū fuit virgo maria exempta ⁊ pri-
 uiliata a comuni snia humane nature
 lata in primis parentibus. ymo in eadez
 sententia lata cōtra diabolū de' prenūci-
 auit qualr virgo maria debebat triūpha-
 re de diabolo. ⁊ nō subici nec cōprehēdi
 in sententia lata ptra primos parētes et
 eoz posteritatē. vñ dixit de' spenti. **M**a-
 ledictus eris iter oīa aiantia: inimicicias
 ponam inter te/et mulierē. ⁊ semē tuūz
 ⁊ semen illius. ipa cōteret caput tuū. Et
 insidiaberis calcaneo eius. Deinde deus
 pronūciauit ⁊ pmulgauit sniam contra
 mulierē dicēs. **M**ultiplicabo erumpnas
 tuas et pceptus tuos. i dolore paries fi-
 lios et sub potestate viri eris: et ipse dñā
 bitur tibi. Deinde ultio pmulgauit sniaz
 cōtra virū: que fuit cōis ptra oēs poste-
 ros vtriusqz sexus dicēs. **M**aledicta ter-
 ra i ope tuo. In laborib' comedes ex ea
 cūctis dieb' vite tue. Spinās et tribulos
 germinabit tibi. et comedes herbas fre.
 In sudore vultus tui vesceris pane tuo
 donec reuertaris in terrā de q̄ assumpt'
 es: qz puluis es ⁊ in puluerē reueteris
 Ex hac triplici snia p3 q septē mala ptra
 xerūt primi parētes ex pcto et snia dei.
 Primo fuit iflicta eis corruptio et mor-
 bus cōcupiscētie in carne et sensualitate.
 ex cui' cōsortio aīa cōtrabit culpā origi-
 les p hoc qd dixit de' spēti. Tu insidiabe-
 ris calcaneo eius. i. inficies eius carnem
 et sensualitatē: q̄ est calcaneū aīe. Et eti-
 az per hoc qd dixit deus ipi ade. **M**ale-
 dicta terra. i. maledicta caro et sensuali-
 tas in ope tuo. i. ex pcto et inbedientia ⁊
 esu cibi phibiti: qz spinas pcti originalis
 et tribulos pcti actualis germinabit tibi
 ⁊c. **H**oc autē dixit. qz caro infecta p so-
 lum cōsortiū in aiatione infligit pctz ori-
 ginale in aīa. Et postea sensualitas cor-

rupta causat ⁊ infligit pctm actuale i aīa
 et voluntate p solū cōsensum ⁊ opatiōez
Ite ex snia data mulieri p3 qualr tripli-
 cem penā incurrit mulier ex pcto. **P**rio
 penā erūpnarū et misie quā quelibz mu-
 liez patit omni mense ex menstruo. **S**e-
 cūdo dolorē in pariēdo. **T**ercio subiectio-
 nez sub potate viri. **P**er sniaz autē datā
 cōtra adaz incurrit totū genus hūanūz
 nō solū laborē corporales: s3 etiā male-
 dictionē et corruptionē carnis et sensua-
 litatis: que cōtinue germiat spinas ⁊ tri-
 bulos pctoz in aīa. Et ultio incurrit re-
 solutionē ⁊ putrefactionē ⁊ incineratio-
 nem in morte. **E**x supdictis sequit' pio
 q septē mala incurrit totū genus hūanū
 ex pcto primoz parētū ex snia dei: quoz
 quattuor sūt comūia oib' hōib' vtriusqz
 sexus descēdentib' a primis parētib' per
 naturales generationez. i. corruptionem
 carnis siue morbū pcupiscētie. **S**cdo pec-
 catū originale in aīa. **T**ercio actuale i vo-
 luntate p cōsensu. **Q**uarto resolutionē
 in terrā et putrefactionē ⁊ incineratiōez
 per mortē. **S**ole autē mulieres incurre-
 rūt penā erūpnarū in mēstruo ⁊ i cōcep-
 tu. ⁊ dolorē in partu ⁊ subiectionez viro
 Et sic p3 qualr diabolus spēs antiquus
 supdictis septē morib' momordit totūz
 genus hūanūz. et p pñs triumphauit de
 primis parētib' et de tota eoz posterita-
 te p hos septē morbus. **S**cdo sequitur ex
 sentētia ⁊ decreto dei. q virgo maria nō
 fuit cōprehēsa i supdicta dei snia lata cō-
 tra primos parētes et eoz posteritates.
 ymo ex dei decreto fuit pcepta et ex-
 cepta a tali snia. et p pñs spēs antiqu'
 nō triumphauit de ea. qd pbat. nā anteq̄
 ferret de' sniam cōtra primos parentes
 dixit diabolo. inimicicias ponaz inter te
 et mulierē. s3 ipa conteret caput tuū: tūc
 g. ii.

De quinto cantico.

manifestum ē. q̄ ista q̄ erat cōtrita caput serpentis nō fuit eua. q̄ ip̄a iā erat victa et cōtrita p̄ sp̄etē: ymo sibi data fuit sententia p̄ oib⁹ suis posteris. Ergo sequit̄ q̄ illa mulier q̄ erat cōtritura caput sp̄etis: erat sola virgo maria. put indifferēter tenēt cōcorditer oēs catholici doctores. ergo sequit̄ q̄ ille sp̄es antiqu⁹ nunq̄ potēat mordere virginē mariā: postq̄ per eam caput eius erat cōterēdum. Ex quo p̄ q̄ virgo maria nullo illoꝝ septem morsuū fuit p̄ sp̄entē moisa nec vulnerata. q̄ aliter nō cōtriuisset caput sp̄entis. Et sic etiā p̄ q̄ cū antiquus sp̄ens triūphasset de oib⁹ alijs: tñ nō valuit triumphare de virgine maria: postq̄ nullo morsu potuit ip̄am mordere. ymo ip̄a virgo maria triūphauit de antiquo sp̄etē: postq̄ cōtriuuit caput eius. Et sic p̄ quatr̄ ex iñia ⁊ decreto dei fuit promulgatus triūphus virginis marie cōtra diabolū. et fuit p̄nūciata exceptio eiusdē a cōi iñia alioꝝ: anteq̄ cōis iñia pmulgaret̄. cuius effectus patuit postea p̄ exp̄ientia. Hanc oēs doctores concordant q̄ virgo maria fuit exempta a triplici pena inflicta oib⁹ mulierib⁹. q̄ nō ex mēstruo nec coitu. s̄ ex purissimis sanguinib⁹ ope sp̄s sc̄i xp̄s cōcepit. vt p̄ luce p̄io. ⁊ sine dolore peperit ⁊ nō fuit viro subiecta. q̄ solū datus ē sibi in obsequiū ⁊ custodiam: et vt testis sue virginitatis. Itē oēs cōcordāt q̄ fomes carnis in ea a principio fuit extinctus vel ligatus. ⁊ oēs cōcordāt q̄ nō poterat peccare mortāl̄ nec veniāl̄. eo q̄ a principio fuit in gr̄a confirmata. Et iam tota eccl̄ia cōiter tenet cū augustino q̄ corpus ei⁹ nō fuit in sepulchro incineratū: s̄ q̄ aīa in terciā die recuperavit corpus gl̄iosus. Ex quib⁹ p̄ q̄ in his sex virgo maria nō fuit cōprehensa n̄c subiecta

comuni sentētie date ⁊ late primis partib⁹. S̄ tota eccl̄ia nō hēt aliūde vñ hoc possit excusare: nisi q̄ virgo maria ante fuit exēpta: q̄ pmulgaret̄ comunis iñia eo q̄ erat p̄tritura caput sp̄etis. ne morderet eam. ergo p̄ eādēz rationē et locūz autoritatis cogimur dicere. q̄ virgo maria fuit exēpta a morsu pcti et culpe originalis: q̄ aliter nō cōtriuisset caput serpentis. et p̄ p̄ns sicut p̄cedit q̄ virgo maria triumphauit de serpente quo ad sex morsus. ita triumphauit de illo. quo ad septimū morsum: q̄d est pctm originale. qui est primus morsus quo sp̄ens morderet ⁊ sauciat boiem in aīa. Et sic p̄ qualiter virgo maria perfecte cōtriuuit caput serpentis ⁊ triūphauit de ip̄o. Et hoc est q̄d intēdebat dicere salōn in persona xp̄i dirigēs verba cātici ad virginē mariā dicens. Tota pulchra es amica mea: et macula nō est in te. q̄i dicat nulla macula peccati nec aliqua illaz septē penaz est in te que fuerūt inflictē in adā ex pctō eius et iñia dei. iō veni de libano puritatis ⁊ coronaberis. i. triumphabis de capite amana. i. de capite antiqui sp̄entis: q̄d cōtriuisti. q̄d quidē caput cōtritū et calcatum sub pede et calcaneo tuo non potuit te mordere aliquo illoꝝ septem morsuum. Quomodo autē virgo maria fuit obligata ī adā quo ad naturā: s̄ illa obligatio nō potuit trāsire ad p̄sonā p̄pter p̄uentā sc̄ficationem sc̄fam in primo instāti sui esse. eo q̄ aīa illa simul fuit creata ⁊ sc̄ficata et infusa: et sic simul fuit sc̄ficata caro cū aīa. et etiāz caro potuit sc̄ficari ante aīationē p̄ virtutē sc̄i sp̄s. Et sic p̄sona virginis nō fuit obnoxia alicui pctō s̄ semp fuit templū et tabernaculūz sp̄s sc̄i a principio sue creatiōis. Et quō oēs autoritates sacri canonis ⁊ sacroꝝ doc/

De quinto cantico.

toꝝ inducte cōtra B ppositū nō pcedūt nisi de p̄cō nature: iam ostēsuz et decla/ ratū fuit largo modo i expositiōe psal̄i. xlv. et sup magnificat ⁊ partiz supi⁹ i cā tico. ij. Et iō hic nō oportet imorari: sed sufficit ostendere/ qūo virgo maria triū/ phavit de capite amana. i. de p̄cō origia li et actuali et veniali. et qūo triūphavit de corruptiōe ⁊ fomite carnis. et de tri/plici maledictiōe et mis̄ia inflicta ceteris mulierib⁹. Al̄tio triūphavit de morte qz nō potuit eam incinerare. ymo refrerit in corpus gl̄iosum. Et sic p̄z quatr̄ triū/ phavit de capite amana. i. de capite spen tis antiqui qd̄ cōtrivit. Et sic non solum fuit benedicta inter oēs mulieres: s̄z etiā inter oēs hoīes vtriusqz sexus. qz ab oī maledictiōe fuit imunis. ymo maledictō eue. et oīuz hōīuz fuit cōversa in beñdic/ tionē marie. vt inquit augustin⁹. Sc̄do ē vidēdum qūo virgo maria triūphavit de vertice sanir. Ad cuius intellectū est no/ tāduz: qz vltra amana q̄ttuoz mōtes pu/ gnarūt cōtra virginē mariā de quib⁹ ip̄a finalr̄ triūphavit. s. sanir et hermon. et mōtes ⁊ cubilia leonū. et mōtes pardo/ rum. p quos quattuoz mōtes intelligun tur q̄ttuoz potestates ⁊ p̄ditiones hoīuz qui conati sunt ipugnare virginē mariā et eius virginitatē ⁊ dignitatē. Primus mons dī sanir qd̄ interpretat de⁹ lucerū siue sciētie. Et sic vertex sanir idē est qz al titudo siue tumor/ aut elatio ⁊ faust⁹ scie philosophie mūdane. per qd̄ intelligitur faustus ⁊ elatio philosophoz hui⁹ mūdi Hermon autē interpretat anathema. i. maledictio ⁊ sepatio p quē mōtē intelli/ gif iste mundus et sollicitudo ei⁹. q̄ sepat hoīes a deo. vel itelligūt oēs iudei ⁊ oēs infideles qui sunt a deo separati ⁊ male/ dicti. Per mōtes vero ⁊ cubilia leonum

intelligūtur reges ⁊ principes hui⁹ mū/ di maxime populi gētilis ⁊ infidelis. Et etiā p cubilia leonū intelligūtur templa ydoloꝝ vt patebit. Per montes x̄o par doꝝ in scriptura cōiter intelligūt oēs he retici. eo qz multis ⁊ falsis ⁊ fictis colo/ rib⁹ concinarūt ⁊ palliarūt sectas suas. ⁊ inter se varias huerūt opiniones. Dēs ergo isti pugnarūt cōtra virginē marias s̄z ip̄a finalr̄ de eis triumphavit. Primo ergo oēs philosophi volētes oīa p̄prehē/ dere sub natura ⁊ de oib⁹ volentes red/ dere ratiōez conati sunt impugnare mi/ steriū incarnatiōis dicētes. i. possibile esse mulierē concipe sine viro ⁊ concipe ⁊ pa rere cū virginitate: et esse matrem dei. et deū fieri hoīem p̄sonalr̄. s̄z finalr̄ virgo maria de philosophis triūphavit. Nam dionisius ariopagita qui apicē ⁊ vertices ⁊ p̄ncipatū philosophie athenis obtine bat. credidit misteriū icarnatiōis ⁊ par/ tum virgiale m̄ ip̄ius marie. Et sc̄tus est fidelis ad p̄dicationem pauli cuz multis alijs philosophis: vt p̄z act. xvij. Item gregori⁹ nazzenus/ et basilius/ ⁊ eusebi⁹ et augustinus/ et clemēs/ et dionisius ale/ xandrinus. ⁊ alij inumeri ex philosophis sc̄ti sunt catholici et doctores ecclie. qui oēs inumeros libros et tractatus et ser/ mones loculētos ediderūt de virginitate et dignitate virgis marie. Ex quo p̄z. qz virgo maria triūphavit de x̄tice sanir. i. de altitudie ⁊ faustu ⁊ elatione philoso/ phoz. Itē sc̄do triūphavit de x̄tice her/ mon. i. de sollicitudie hui⁹ mūdi. Nam i tercio anno rēnuīt huic mūdo. ⁊ fuit pre sentata in templo. et dedicata ad fructuz dei vsqz ad ei⁹ desponsationē: qūo simul cuz voto virginitatis fuit desponsata ip̄i ioseph viro sc̄to ⁊ iusto ⁊ virgini. Et sic ambo cū virginitate ⁊ paup̄tate duxerūt

g. iij.

De quinto cantico.

vitam hūilem ⁊ paupem xpm ministrātes. Et sic p̄z qualr virgo maria triūphauit de faustu et pōpa hui⁹ mūdi. Et triūphauit etiā de hermon. i. de anathemate ⁊ maledictione iudeoz: qui sibi ⁊ sue dignitati contradixerūt. Nam. xlij. anno post passionē xpi p̄ti fuerūt fame p̄sumpti/ et p̄ti trucidati/ et p̄tim in captiuitatē redacti/ et p̄ mundū disp̄si/ ⁊ ciuitas eoz simul cū regno fuit destructa et incensa. Et quia reliquie illoz adhuc hodie cōtra virginē mariāz blaffemare nō cessant. iō cōtinue patiunt opp̄b̄ia et frequētes rudes ⁊ clades et vastatiōes et expoliatiōes. Et sic p̄z ql̄it virgo maria tūmphauit de hermon. i. d̄ anathematisatis et maledictis iudeis: et cōtinue triumphat de ip̄is. Itē virgo maria tūphauit de montib⁹ ⁊ cubilib⁹ leonū. i. de regib⁹ et impatorib⁹ qui p̄ trecētos annos ⁊ vltra p̄sicuti sūt xp̄ianā religionē: que xpm adorat ⁊ virginē matrē suā veneratur. Nam ip̄i qui ante p̄pter ydola p̄sequēbātur xp̄ianos et virginem mariāz: postea ad fidē p̄uersi deleuerūt ydola: ⁊ tēpla ydoloꝝ cōsecrauerūt in eccl̄ias xpi et virḡis marie. Et sic illa tēpla que erāt cubilia leonum sc̄ca sunt eccl̄ie xpi ⁊ virḡis marie ⁊ cubilia sc̄toꝝ. Et in cubilib⁹ vbi prius habitabāt dracones: hortus fuit viroz calami ⁊ iūci ⁊ fuit sc̄ca semita sc̄ta. n̄c fuit ibi amplius leo nec mala bestia. vt dicit̄ ysaye. xxxv. Et sic p̄z qualr virgo maria triumphauit de cubilib⁹ leonū. i. d̄ ip̄atoribus et tyrānis infidelib⁹. qz finalr oēs subiecit ingo xpi: ⁊ veneratur ip̄am cū deuotione. Et cubilia leonū. i. tēpla ydoloꝝ cōsecrarūt in eccl̄ias xpi et virḡis marie: et alioꝝ sc̄toꝝ. vñ principales eccl̄ie cōiter sunt dedicate ip̄i virgini marie p̄ maiori p̄te vbiqz terraz. Itē vltio triumphauit

de mōtibus pardoꝝ. i. de omni turba et prauitate hereticoꝝ. Nam in p̄mitiua eccl̄ia frerērūt q̄ virgines mariā ebyon/ et herintus dicētes virginē mariā non esse matrē dei: s̄z puri hois: et iesum xpm totaliter ab ip̄a incepisse. tñ hos cōuicit beatus jobānes euāgelista ostēdēs xpm esse ab eterno fm diuinitatez: et ex maria ex tpe fm verā hūanitatē dicēs. In principio erat x̄bū ⁊ c̄. Et x̄buz caro sc̄tm est. Item postea frerērūt nestorite dicentes duas esse p̄sonas in xpo. i. diuinā ⁊ hūanā: et p̄ p̄ns virḡiez maria nō esse matrē dei: s̄z soli⁹ hois. S̄z oēs isti fuerūt p̄dēp̄nati p̄ eccl̄iam ī c̄ilio Ephesino. vbi fuit ostēsum et determinatū p̄ sacras scripturas ī xpo esse duas naturas ī vna p̄sona tātū ⁊ supposito. et p̄ p̄ns virginē mariā esse verā matrem dei et hois. Item manichei pugnarūt cōtra virginē mariā dicētes ip̄am nō esse matrē dei. eo qd xps nō erat verus homo nisi in apparētia. s̄z erat solus de⁹. quem cū tota sua secta cōuicit aug⁹. p̄ multos libros et tractatus ostēdēs xpm accepisse verā carnē ex virgine maria. Et p̄ p̄ns ip̄am esse verā matrē xpi dei et hois. Postea frerit helym dius blaffemās p̄tra p̄petuā virginitatē marie ⁊ dicēs qd lz virgo maria concepit et pepit xpm cuz integra virginitate. tñ postea genuerat alios filios ex ioseph. quem helym diū b̄tus jeronim⁹ ⁊ aug⁹. cōuicerūt p̄ singulas inuectiuas cōtra eū. Et sic p̄z qualr virgo maria triumphauit finalr de mōtibus pardoꝝ. i. de oib⁹ sectis hereticoꝝ. iō deo de ip̄a cātat eccl̄ia. Gaude maria virgo cunctas hereses interemisti in vniuerso mūdo. Ex sup̄dictis p̄z quō virgo maria triūphauit de sup̄dictis quinqz mōtib⁹ p̄ quos intelliguntur quinqz p̄tates: quas ip̄a sup̄auit

De quinto cantico.

Et p̄ p̄ns virgo maria nunq̄ habitauit i mōte amana. i. in mōte sp̄entū ymo ip̄a cōtriuuit caput antiqui sp̄entis. et p̄ p̄ns nō potuit ip̄am aliquo morſu morderes nec hitauit in vertice sanir. i. in faustu et tumore mūdane philosophie. ymo p̄ suā hūilitatem ⁊ fidez meruit trāscēdere oēs mūdānā sciam ⁊ philosophias. q̄nō fuit obūbrata p̄ sp̄m sc̄m in sua annūtiatiōe et rapta vsq̄ ad terciū celus. vbi vidit archana et misteria incarnatiōis et n̄re re / dēptionis p̄fectius q̄ paulus. put dictus est sup psal̄o. lxxij. et super magnificat. Itē virgo maria nunq̄ hitauit i hermō .i. in anathemate ⁊ obstinatione iudeoz nec in pompa hūi⁹ mūdi. qz rēnuēs hūc mūdū sc̄ta ē specialis ministra xp̄i. et ip̄s secuta ē sēp̄ cuz virgitate ⁊ sc̄titate et hūilitate vsq̄ ad passiones ⁊ refrectiones et ascēsiōne. put dictum ē sup magnificat. Itē nō hitauit in cubilib⁹ leonū. nec mōtib⁹ pardoz. qz oēs impatores et tyran / nos supauit et oēs hereses exterminauit et interemit vt dictū est. S̄z semp hitauit in mōte libano. i. in mōte candido. et in mōte puritatis ⁊ sc̄tatis in quo nullus serpēs nec bestia nocēs: nec aīal veneno / sum potest hitare put sup̄dictū est i sc̄do cātico. An̄ sicut mons libanus eminent sup oēs illos quinq̄ mōtes sup̄dictos i altitudie. qz ē altior ⁊ excelsior illis. et superat eos in vbertate ⁊ fertilitate. qz cū oēs illi sint steriles. iste x̄o fecūdos germinās arbores fructiferas ⁊ dignissimas puta cedros ⁊ huiusmōi. Itē supat illos mōtes in puritate. nā cuz illi mōtes sint pleni serpētib⁹ ⁊ dracōibus et leonib⁹ et pardis et ceteris aīalib⁹ nociuis ⁊ venenosis. solus libanus ē liber ⁊ mūdus ab omni bestia venenosa. iō secure pascūtur in eo greges ouiu⁹ ⁊ armēta bouū. ita ergo

a simili virgo maria p̄ libanū figurata superauit oēs sup̄dictas quinq̄ potestates p̄rio in altitudie dignitatis. Sc̄do i se / cūditate virtutū. Tercio i puritate ⁊ mūdicia ab omni malo ⁊ vicio ⁊ pctō. Et sic virgo maria d̄ hitasse i libano ⁊ supasse et triūphasse de illis quinq̄ potestatibus per illos quinq̄ mōtes intellectas. ideo dicit xp̄s ad virginē matrē suā in die sue assumptiōis. Q̄ pulchra es amica mea macula nō ē in te. Veni de libano i quo semp hitasti p̄ excellentiam dignitatis qz mater dei. ⁊ p̄ fecūditatē sc̄tatis ⁊ oīuz virtutū ⁊ grāz. Et p̄ puritatē ⁊ mūdicia et imunitatē ab oī vicio et pctō et morſu et veneno antiqui sp̄entis. Et iō coronaberis ⁊ coronaz accipies: et triūphabis de capite amana. i. de antiquo sp̄ete qui te morderere non valuit. Et triūphabis de vertice sanir. i. de oī philosophia et sc̄ia mūdāna. et hermō. i. de pōpa mūdi ⁊ anathemate ⁊ obstiatiōe iudeoz. ⁊ de cubilib⁹ leonū. i. impatoz ⁊ tyrānoz. ⁊ de mōtib⁹ pardoz. i. de temera p̄sumptiōe hereticoz. q̄i dicat. Veni de libano gr̄e i montes aromatū supne gl̄ie et coronaberis et coronā gl̄ie obtinebis p̄ sup̄dictis triūphis. Et sic p̄z quō oēs isti triumphū virginis marie possunt applicari ad duo decim dignitates eiusdē. q̄ fuerūt assignate in expositiōe sup Magnificat: Et ideo prudēs ⁊ deuot⁹ lector non dedigneſ hic et ibi cōtemplari. Et hoc de sc̄do quesito

Tercio dubitat p̄pter id qd̄ dicit sp̄osus i hoc quinto cātico. I. Vulnerasti cor meuz soroz mea sp̄osa i vno oculoꝝ tuoz. et in vno crine colli tui. Et iō vidēdū est quis ē iste oculus et crinis quo virgo maria vulnerauit xp̄s. ⁊ quō potuit ip̄s vulnerare: vt descēderet d̄ celo. Ad qd̄ ē dicēdus q̄ oculus d̄ q̄i lumen occultū. Et iō

g. iiii.

De quinto cantico.

pius significat de oculo mentali interiori. s. de recta et occulta intentione. quas de oculo corporali et exteriori. de quo quidem oculo interiori ait saluator mathei. vi. lucerna corporis tui est oculus tuus. si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuum lucidum erit. si autem oculus tuus fuerit nequam: totum corpus tuum tenebrosus erit. Ex dictis saluatoris patet quod simplex et recta intentio est unus cordis oculus totius hominis. quod quidem recta intentio fundat in humilitate et simplicitate cordis. Et sic dicit augustinus. quod simplicitas et humilitas est fundamentus et origo omnium virtutum. et quasi lucerna et oculus dirigens omnes virtutes. quod quidem humilitas nascitur et provenit ex cognitione sui ipsius in homine. Nam homo cognoscens se ipsum et naturam suam miserrimum et fragilem et vicissimam ex inobedientia et peccato primorum parentum. tunc humiliatur incipit a contemptu sui usque ad amorem dei. Et videns se ita fragilem et penitus ad peccatum non despiciet proximum. immo miserebitur fragilitati ipsius proximi. Et in hoc consistit vera humilitas. s. incipiendo a contemptu sui usque ad amorem dei et proximi. Que quidem humilitas nascitur in homine ex cognitione sui ipsius. sicut superbia per oppositum nascitur ex inconsideratione sui ipsius. Quia si quis consideraret et cognosceret se ipsum non esset superbus: sed humilis. Et ideo dicit iuuenalis et omnes philosophi et poete quod hoc superbum. Cognosce te ipsum. descendit de celo in lamina aurea scriptum in templo apollinis. Et sic dicit etiam augustinus. quod sic superbia que est initium omnis peccati: est prima suggestio diaboli. ita humilitas que est initium omnis virtutis est primum donum dei. Et sic patet qualiter humilitas in homine est quidam cordis oculus dirigens omnes virtutes. quod castitas sine humilitate nihil potest. ut inquit gregorius. Potest etiam dici quod duplex est oculus interior hominis. s. oculus rectus et simplex et humilis. et iste dicitur oculus

dexter: quo homo iustus omnia recte respicit. Alter autem dicitur oculus sinister: quo homo nequam omnia superbe et ficte et fraudulenter videt. Et ideo virgo maria non vulneravit christi oculo sinistro: sed oculo dextero. s. humilitatis et simplicitatis: ut faceret ipsum de celo in terram descendere. Item etiam est advertendum quod quilibet virtus dicitur quidam oculus anime. nam iusticia est quidam oculus quo anima omnia recte iudicat et videt et operatur omnia iusta. Et fortitudo est oculus: quo omnia fortia videt et aggreditur. Et temperantia est oculus quo anima omnes delectationes temperate videt: et omnia caste videt. Sed humilitas est illa virtus et oculus: qui omnes virtutes dirigit et retrahit a superbia. Et ideo humilitas est tante perfectionis. quod non solum est amabilis et acceptabilis deo: sed etiam omnibus hominibus. Sed quia iste oculus humilitatis perfectius fuit in virgine maria. quam in aliqua alia creatura. ideo oculus humilitatis virginis marie intantum vulneravit filium dei. quod fecit ipsum descendere de celo in uterum eius et sumere carnem ex ea quando dixit. Ecce ancilla domini fiat mihi secundum verbum tuum. Et ideo dixit maria in suo cantico. Quia respexit humilitatem ancille sue. Ecce enim ex hoc beatas medicet omnes generationes. ut patet luce primo. Et sic patet quod inter alios oculos virtutum virginis marie oculus humilitatis fuit ille qui vulneravit cor ipsius filii dei: ut descenderet de celo in uterum eius. Sed est iterum advertendum secundum augustinum: quod sicut humilitas est origo et radix et oculus omnium virtutum ita pariter caritas est forma et ultima perfectio earum. quod nulla virtus theologalis aut moralis est meritoria: nisi fuerit informata caritate. Et sic omnis haec virtus incipit ab humilitate: et finit in caritate. Et ideo ostendit augustinus. v. de civitate dei quod apud romanos et universarum omnium gentes nulla fuit haec virtus moralis. eo quod in eis nulla

Sextū canticū.

fuit vera hūilitas: nec caritas. s; honozis
 ambicio: et glie cupiditas. Sed q; virtu/
 tes sunt ornat⁹ animi. vt inquit Cicero.
 vñ sicut crines ornāt collū pulchre muli/
 eris: ita virtutes ornāt animū. Et iō sa/
 lomō i hoc loco p crinē colli spōse itelli/
 git virtutes: q; ornabāt virginē mariam.
 Et p collū itelligit ip̄as virgīez mariā: q;
 dī collū toti⁹ corporis ecclīastici. Hāz si/
 cut i corpore hūano imēdiate post caput
 ⁊ s; capite collocat collū: p qd a capite i
 oīa mēbra īferiora descēdit oīs sensus et
 mot⁹ et vita: ita piter i corpore ecclīasti/
 co xgo maria collocat imēdiate post xp̄s
 p quā a xp̄o descēdunt ad nos oīa dona
 grāz intercessiue. put ē mediatrix inter
 nos ⁊ xp̄s filiū suū ⁊ caput n̄m. Sicut
 fuit declaratū i expositione sup magnifi/
 cat. Et iō q; iter crines virtutū q; descen/
 dūt a capite n̄o xp̄o: ⁊ ornāt collū virgi/
 nis. caritas dī pncipalis ⁊ forma oīum.
 Ideo dicit sponsus. q; sicut spōsa vulne/
 rāuit cor ei⁹ in vno oculo. s. hūilitatis: ita
 vulnerāuit cor ei⁹ in vno crine colli ei⁹ q;
 fuit crinis caritatis. Et sic asserit x⁹ q; hūi/
 litas ⁊ caritas virgīs marie vulneraue/
 rūt cor ei⁹. ⁊ fecerūt ip̄m descēdere de ce/
 lo i terrā ⁊ i vter ei⁹. q; excelsus dñs: ⁊
 hūilia respicit. et alta a longe cognoscit.
 psalō. c. xxxvj. S; tūc īfgit maior dif/
 ficultas et maius dubiū. Hāz si hūilitas
 dat a solo deo: et caritas cū ceteris virtu/
 tib⁹ descēdūt a solo xp̄o capite n̄o. ⁊ or/
 narūt virginē mariā. sicut crines descen/
 dētes a capite ornāt collū. ergo quō iste
 virtutes potuerūt vulnerare et mouere
 filiū dei ad veniēdū in carnē. si virgo ma/
 ria nō habuit has virtutes a se nec ex na/
 tura suis: s; fuerūt sibi largite ex grā xp̄i.
 Ad hoc rñdēf sicut dcm ē super ma/
 gnificat. q; fili⁹ dei non respexit hūilitatē

cū ceteris virtutib⁹ in maria tanq; formas
 efficientē: sed tanq; formā disponentē. vt
 a deo diligeref: et vt ei⁹ mater efficeref.
 sicut aurifex facit anulū: et celat gēmas
 p̄ciosas i eo. Et sic diligit anulū ⁊ magni
 p̄dit ip̄s ppter lapidē p̄ciosuz: q; in ip̄o
 celauit. ita pariter de⁹ creauit virginem
 mariā et in creādo omni genere virtutū
 ornauit ⁊ decorauit: ⁊ suffiēter disposuit.
 vt esset digna fieri mater dei: vt ex ipsa
 carnē assumeret. Et sic xp̄s respexit i vir/
 gine matre sua: ⁊ dilexit hūilitatē ⁊ cari/
 tatē. et cetera bona spūalia: que a p̄mo
 instāti sue creatiois in ea plātāuit. Et sic
 ista hūilitas casta siue humilis virginitas
 fuit vn⁹ oculus: et caritas vn⁹ crinis. qui/
 bus virgo maria vulnerāuit cor xp̄i spō/
 si sui. vt descēdet i vter ei⁹. Ex quo p; q;
 virgo maria prius fuit sponsa xp̄i: q; ma/
 ter. Hā a pncipio sui esse fuit spōsa oma/
 ta monilib⁹ sup̄dictis. s; postea i decimo
 tercio anno sc̄fa ē mater ei⁹ p misterium
 incarnatiōis. Et hoc de tercio quesito: et
 toto quinto cantico.

Incipit sextū canticū.

**Urge aquilo et ve
 ni auster. Derfla
 hortum meum.**

**Et fluent aromata illius.
 Veniat dilectus meus in
 hortum suū. Et comedat
 fructum pomorum suorū.
 Veni in hortū meuz soror
 mea sponsa. Messui myr
 rhā meā cū arōatib⁹ meis
 Comedi fauum cum melle**

De sexto cantico.

meo Et bibi vinuz meum
cum lacte meo.

Comedite amici et bibite
Et inebriamini carissimi.

Ego dormio et cor meum
vigilat.

Vox dilecti mei pulsantis.

Aperi mibi soror mea.

Amica mea colūba mea

Immaculata mea Quia
caput meū plenuz est rore

Et ciciui mei guttis noctiū.

Expoliaui me tunica mea

Quomodo induar illa.

Lani pedes meos

Quomodo inquinabo eos.

Dilectus meus misit ma
num suam per foramen

Et venter meus intremuit
ad tactum eius.

Surrexi vt aperirez dilec
to meo.

Adanus mee stillauerunt
myrrham Et digiti mei

pleni myrrha probatissima.

Desulcum hostij mei ape
rui dilecto meo At ille de
clinauerat atqz trāsierat.

Anima mea liquefacta ē

Et dilectus locutus ē.

Quesiui et nō inueni illuz
Locaui et nō r̄spōdit mibi.

Inuenerūt me custodes

Qui circuierunt ciuitatē.

Percurserunt me

Et vulnerauerunt me

Tulerunt pallium meū

Custodes murorum.

Urge aquilo et ve

ni auster. Hoc est cāticū sex
tum in quo salon cātat ⁊ ex
plicat mortē ⁊ passionē xp̄i.

vnde habent virtutē ⁊ efficacīā et originē
oīa ecclīastica sacramēta ⁊ oīa ornāmēta
et bona spūalia: quib⁹ xp̄s ornavit ⁊ do/
tauit ⁊ decorauit ecclīā sponsaz suā put
salon p̄uidit in spū p̄ mortem moysi.

Ad cuius intellectū est notādū put le
gitur deuter. xxxiij. et xxxiiij. q̄ postq̄
moyses cominatus fuerat maledictionē
⁊ p̄uisionē obstinatis filiis isrl̄ fm̄ car/
nē. qui xp̄m erāt crucifixuri: et ī eadē p̄fi
dia pmāsuri. Ascēdit in mōtē abarim et
cōsiderādo illaz terrā p̄uidit ī spū totam
futurā dispositionē ⁊ multiplicationem
ecclīe ⁊ filioz isrl̄ fm̄ sp̄m et p̄missionē
p̄ xp̄m ex duodecim aplis regenerandoz.
Et sic beñdixit filiis isrl̄ fm̄ sp̄m ⁊ p̄mis
sionē. Et postea mortu⁹ est moyses ī illo
mōte. ⁊ sepelluit eū dñs p̄ angelū suum
michaelē. vt dī in canoīca. iude. n̄c ampli
us inuētū ē corp⁹ ei⁹. n̄c aliquis nouit ip̄s
vsqz ī presentē diē. Et iō fleuerūt eū filij
isrl̄. xxx. dieb⁹. per qd̄ misterīū p̄uidit sa/
lomō in spū: qualr xp̄s p̄ moysen figura
tus. primo debebat p̄nūtiare et comfari
iudeis crucifixorib⁹ suis ⁊ obstinatis fu/
-

De sexto cantico.

turā dānationē et punitiones. put fecit mathei. xxij. et. xxiiij. et. xxiiij. Et postea benedicere ecclie sue. s. aploꝝ et discipuloꝝ et oīus fidelīū futuroꝝ. put fecit. jo. xiiij caplo. vsqz ad. xvij. inclusiue. Postea de bebat ascēdere in mōtes crucis: et ibi pro oib⁹ nob⁹ realr mori. et in sepulchro sepe liri. cui⁹ corp⁹ de cetero nemo mortale et passibile poterat videre. qz postq̄ frefixit amplius nō moritur. n̄c mors sibi vltra dñabit. Item p̄uidit ī spū qualr tota ecclia aploꝝ et muliez debebat facere magnū plāctū sup mortē xp̄i. et querere eū in sepulchro: s; nō amplius ip̄m mortale repire sicut fctz ē. put referūt oēs euāgeliste. Quia ergo ista p̄uidēs salō in spū fecit hoc sextū cātīcū. in quo introducitur xp̄m cātātem et explicātes misterius sue passiois et mortis. Duo ergo facit salō in hoc cātico. Pr̄mo primo introducitur xp̄m explicāte suā passionē. Sc̄do introducitur eccliam discipuloꝝ et muliez deflētē passionē sp̄si sui xp̄i. et querētē ip̄m in sepulchro. ibi. Surrexi: vt aperirē dilecto meo. Quātū ad primū ē valde notādū qz salō p̄siderat xp̄m redēptorē tanq̄ vnū corpus aromaticū. siue tanq̄ vnā apotecā siue tanq̄ vnū hortū plenu arborib⁹ et plantis aromaticis. qui q̄des hortus p̄trarijs ventis passiois agitatus emittit diuersos odores preciosissimos ex quib⁹ fuerūt p̄fecta preciosissima vnguentā ad sanāda vulnera pctōꝝ. S; qz odor est valde diffusiuus et multiplicatiu⁹ put dicit comētator in sc̄do de aīa. qz vultures vltra mille miliaria venerūt ad corpora mortuoz ī bello troyano sentiētes de longinquo odorem eoz. iō tāte virtutis fuit odor xp̄i: qz p̄ q̄ttuoz mille ānos ante eius aduētuz oēs p̄ies ve. te. sentiē rūt eius odorē. Et sic adaz et abel et noe

et oēs posteri fideles iā currebāt ad xp̄m p̄ odore fidei ip̄i. put dictū est ī p̄mo cātico. Itē sc̄do ē etiā cū fide et caritate aduertēduz fm̄ augustinum sup. jo. et sup gen. qz sicut tota eua erat virtualr in illa costa adē infra ip̄m adā anteq̄ formaret et exiret de latere ei⁹ in muliere: ita pariter tota ecclia erat virtualr in corpore et v̄tre xp̄i ante passionē. que postea exiuit de latere xp̄i: quando miles aperuit ip̄m et exiuit sanguis et aqua vñ hñt virtutes et efficaciaz oīa ecclīastica sacramēta. Et sic asserit aug⁹. qz tota ecclia erat virtualiter in copore xp̄i: et exiuit realr de latere eius p̄ mortē et passionē. S; cū ista ecclia sponsa xp̄i dicat⁹ hortus cōclusus et fons signat⁹. et hort⁹ ī quo crescūt et germinant poma et aromata ecclīastica. Est ergo dicēdū qz tot⁹ iste hort⁹ aromatu virtualr ē ī corpe xp̄i āte mortē et passioz: s; p̄ talē mortē et passioz iste hort⁹ emittit et expirauit odores. et aromata fructuū et ecclīasticoꝝ sacramentoꝝ a dextera. Ex quib⁹ aromatis p̄stat formalit̄ ecclīasia put dcfm̄ ē. S; sicut arbores aromaticę nō emittūt odorē nisi qñō cōtrarijs ventis agitant⁹: Ita p̄f corp⁹ xp̄i in quo virtualit̄ cōtinebant aromata ecclīastica noluit illa emittēre nisi valde agitatū ic̄tib⁹ et vulnerib⁹ p̄cussū. Unde arbor myrrhe duob⁹ modis distillat liquorem suū. vno mō in mēse martij et aplis qñō agitat⁹ v̄tis p̄rijs. et illa d̄r myrrha p̄ma sed pauca. Sed postea agricole faciūt incisarā in cortice lat̄is illi⁹ arboris: et tūc emanat myrrha copiosa. Ita p̄f fuit in passioe xp̄i. nā p̄mo iudei et gētilēs tanq̄ venti p̄rij agitarūt et p̄cusserūt et flagellarunt corp⁹ xp̄i. et tunc ille sanguis flagelloꝝ et etiā clauoz fuit q̄si myrrha p̄ma. sed postea miles apuit lancea latus

De sexto cantico.

xpi. et tunc exiit copiose sanguis et aqua quasi myrrha secunda in medelas et salutes omnium peccatorum. Et ideo in hoc libro semper per myrrhas intelligitur sanguis et passio christi. Et sic etiam per omnia alia aromata hic memorata. Item autem est aduertendum secundum Augustinum et magistrum primi sententiarum distinctione ultima. quod quattuor voluntates concurrerunt in morte et passione christi. scilicet voluntas bona dei patris. qui propter nimiam caritatem qua dilexit nos. misit filium in similitudinem carnis peccati. ut daretur peccatum nostrum in carne ad. ro. viii. Secunda fuit mala voluntas iudeorum. qui ex inuidia et malicia occiderunt eum. ne regnaret super eos: et ne perderet locum et gentes jo. xi. Tercia fuit bona voluntas patriarcharum et prophetarum et omnium fidelium veteris testamenti petentium christum: ut veniret in carnes ad liberandum genus humanum. ut patet per totum discursum legis et prophetarum. et patuit in primo cantico. Quarta fuit bona voluntas christi qui sponte tradidit semetipsum pro nobis. primo ut placeret et obediret deo patri. ut patet mat. xxvi. et luce. xxii. cum dixit patri. Fiat voluntas tua. secundo ut toti generi humano subveniret: et ipse liberaret. ut ipse dicit. jo. x. Animam meam pono pro ouibus meis. Et sic dicit Augustinus. quod bona voluntas patris et filii. et et omnium fidelium fuit completa per malam voluntatem iudeorum. Sed mala voluntas iudeorum dicitur contraria voluntati patris et filii et fidelium quantum ad intentiones et finem. ideo iste voluntates. scilicet dei patris et iudeorum designantur per duos ventos contrarios. scilicet per aquilonem et austrum. Quattuor ergo venti. id est quattuor voluntates designate per quattuor ventos pflauerunt et agitarunt hortum christi ut flueret et expiraret aromata passionis eius ad nostram salutem. quod quattuor voluntates designantur per quattuor ventos. Nam per aquilonem designatur mala et frigida et atrox et inuidia voluntas iude-

orum. Et per austrum designatur voluntas patris. Et per orientalem ventum designatur voluntas omnium fidelium. Et per occidentalem designatur voluntas omnium fidelium. Et has quattuor voluntates concurrentes ad passionem christi explicat salomon per christum in hac prima parte. unde ait. O aquilo. id est aspa et frigida voluntas iudeorum pro defectu caritatis surge cum impetu: et violentia contra me. Et o tu aufer. id est benigna et caritativa voluntas patris veni et simul cum aquilone pfla et agita hortum meum. id est corpus meum pro morte et passione. Et fluat et expirent et emanent aromata illius per vulnera flagellorum et clauorum et lancee in virtutem et efficaciam sacramentorum. Et nota quod in hac locutione explicatur spontanea voluntas christi filii patris quod excitat voluntatem patris et iudeorum ut surgant et veniant ad pflandum hortum eius. unde christus voluntarie et sponte se obtulit iudeis quoniam dixit apostolis. Ecce ascendo hierosolimam et filius hominis tradetur. Item quoniam dixit iudeis. quem queritis: ego sum: si ergo me queritis finite vos abire. Item tunc se sponte obtulit patri quoniam dixit. Fiat voluntas tua. Et sic patet triplex voluntas. Sed quarta. scilicet voluntas omnium fidelium veteris testamenti. explicatur cum subdit in persona sponse. Veniat dilectus meus in hortum suum. Unde sponsa. id est tota ecclesia fidelium veteris testamenti. usque ad zachariam et symeonem et ioseph et virginem mariam inclusive cum magno desiderio vocat christum ut veniat in hortum passionis et colligat et comedat et gustet fructum sue passionis ad fideles reficiendos et vivificandos et nutriendos. Dicit ergo sponsa. Veniat dilectus meus in hortum suum. id est sue passionis. ut comedat fructum pomorum suorum. scilicet recipiat alapas et flagella et vulnera. quasi dicat. sicut adam comedit pomum ligni prohibiti in horto paradisi in perniciem totius generis humani. Ita veniat dilectus

De sexto cantico.

me⁹ in hortu passiois. et comedat fructu pomoz sue passiois in salute oiz creden tiu. Deide cu dicit. Veni i hortu meu soroz mea sponsa. Hic ponit gratiosa sponsi rnsio annuentis votis et petitiõ b⁹ sponse. Unde e aduertedu q tota passio xpi fuit act⁹ iustitie et punitiois p pctõ pmoz pentuz et raptu cibi phibiti quem rapuerut in horto paradisi cõtra voluntate dei: qui quide fruct⁹ lz eis vi sus fuerit pulcher et dulcis. tñ nob fuit fetidus et amarus: inqñtũ corrupit totũ genus huanũ. Et iõ xps qui voluit supra re diabolũ: nõ sola potetia: sz vera iusti cia: voluit i se p nb luere et pati pena il li⁹ pcti. et qd nõ rapuit voluit exsoluere. An sicut adaz in horto paradisi comisit crimen: ita xps expiator illi⁹ sceleris vo luit intrare hortu getsemani. et ibi ora vit p adã et oib⁹ suis posteris. et ibi vo luit capi: et ligari: et trahi: et pcuti per mi nistros potificũ. It qz adã extedit man⁹ ad arborẽ et rapuit fructuz phibitus. ita xps extedit manus et brachia i arbozem crucis. et ibi fuit manib⁹ et pedib⁹ cõcla uatus et lancea pcutus. Ites adã coime dit pomũ dulce ad vescẽduz. sz xps bibit acetũ myrrhatũ et amarissimum i cruce. Sed lz illa passio fuerit xpo amarissima sicut myrrha. tñ fuit nb dulcissima sicut mel quo ad effectũ. et fuit odorifera: sicut oia aromata confortatiua: et iebriatiua: si cut vinũ et nutritiua: sicut lac. Et iõ po nũtur hic et memorant sex liquores qui b⁹ passio xpi cõparat quo ad effectũ: quẽ facit in nb. s. myrrha. et cetera aromata et fauus cũ melle: et vinũ cũ lacte. An lz myrrha sit amara. tñ e maloz humoruz purgatiua. et a corruptioe pfluatiua: ita passio xpi lz fuerit sibi amara et dolorosa tñ fuit maloz huoz nri pcti purgatiua:

et a fufa corruptioe pfluatiua. et B p xtu tẽ qz ptulit baptismo ad purgãduz pctz originale et penie ad purgãdu actuale et veiale. Et e pfluatiua a corruptioe p sac/ metũ pfirmatiois. et sic paio xpi fuit sic myrrha q distillat ex latere illi⁹ arboris. Itẽ sicut oia aromata licet semel sint ex arboze collecta: tñ semp expirant et rdo lèt odorẽ suauissimũ. Ita pit paio xpi lz seml fuerit fcta et collecta ex arboze cru cis: tñ semp rdolet et emittit suauissimũ odorẽ aromaticũ et distillat suuz saporẽ dulcissimũ sicut fau⁹ et sic mel. Est ergo nobis paio xpi p xtu tẽ quã ptulit sacra mentis purgatiua sicut myrrha odorife ra sicut oia aromata: et distillatiua vir tutis sicut fau⁹: et dulcissima sicut mel: et cõfortatiua et iebriatiua sicut vinuz: et nutritiua sicut lac: maxie p sacramentum eucharistie. Hos autẽ fruct⁹ dicit xps se colligisse ex horto paionis et comedisse et gustasse in arboze crucis. Dicit ergo x⁹ o ecclia soroz mea p assumptionẽ huanitatis. et sponsa mea p misticã vnionẽ et i fide despõsationẽ. Iã veni in hortu meuz hui⁹ pegrinatõis et passiois. et in hortuz oionis vt añuerẽ votis et clamorib⁹ tuis quib⁹ ab inicio mundi me vocasti p patri archas et pphetas et fideles ve. te. Et iã messui myrrhã mee passiois cũ aromati b⁹ meis. i. cũ odoriferis effectib⁹ et xtu ti b⁹ mee passionis. et iã comedi fauũ cum melle meo oib⁹ fidelibus dulcissimo. Et iam bibi vinum vobis confortatiuũ cum lacte meo ad ufaz nutritioẽ et refectionẽ. Comedite ergo amici hunc fauũ mellis: qd p vob parau. Et bibite et iebriamini hoc vino caritatis et virtutis iebriatiue et nutritiue: qz hũc cibũ et potũ desidera runt oēs pñarche et pphete et oēs fideles veteris testamẽti. quez cibuz et potuz nõ

De sexto cantico.

potuit dare moyses: nec lex p̄ ip̄m data,
quē cibuz nō poteratis recipere nisi p̄ mor-
tem et passionē meā. **Ita** ergo est tēp̄ re-
cipiēdi istuz cibū ⁊ potū ex mea passione
manātes. qz ego dormio somno mortis.
tñ cor meū vigilat in vīa redēptiōe. vñ lz
videatis me vere mortuū in cruce et i se-
pulchro: tñ cor meū. i. aīa mea vigilat.
qz descēdit ad inferos ad p̄dēnandū dia-
boluz: et libandos sc̄tos p̄ies et fideles.
Unde nota. qz lz xp̄s p̄deret mortuus i
cruce ⁊ iaceret i sepulchro. tñ semp vigi-
labat in exercēdo opa n̄re redēptiōis. nā
aīa ei⁹ vnita cū x̄bo iudicabat diabolum
in inferno discutiēdo et examinādo cau-
sam n̄ram. **Et** corp⁹ eius vnitū eidē x̄bo
semp distillabat virtutē. ⁊ merita illi⁹ pas-
sionis ad n̄ram salutē. **Et** distillabat vir-
tutē sacramētoꝝ. nā post emissiōē sp̄us
miles lancea aperuit latus ei⁹: vñ exiuit
sanguis et aqua i remissionē et p̄ciū pctō-
rū ⁊ virtutem sacramētoꝝ. **Et** sic lz xp̄s
esset vere mortuus. tñ cor eius semp vigi-
labat exercēdo opa n̄re redēptiōis. vnde
mors ei⁹ dicta est dormitio p̄pter facili-
tatē refrectiōis ⁊ enigilationis. **Itē** xp̄s
dicebat se i illa morte dormire p̄pter fir-
mā sp̄es refrectiōis. **Et** dicebat se vigila-
re p̄pter cōtinuū exercitiū et vnicū actū
n̄re redēptiōis. qz dū eēt iā mortu⁹ fuit i
latere vulneratus. vñ exiuit p̄ciū n̄re re-
dēptiōis. **Et** sic vigilabat i n̄ra redēptiōe
nō solū quo ad aīas: s; etiā quo ad corp⁹.

Unde notandū qz totā istā cantilenā
cantauit et oīa ista verba dixit x⁹ in cruce
et oīa ista x̄ba audierunt virgo maria et
iohannes evangelista qui erant ibi iuxta
cruces tanq̄ p̄curatores p̄ tota ecclīa ⁊
et magdalena ⁊ alie mulieres q̄ erant nō
longe a cruce. **Hā** cū x⁹ dixit. citio: voca-
bat oēs fideles cum magno desiderio ad

gustandū fructuz sue passionis ut inquit
aug⁹: **I**deo sp̄osa audiēs vocē xp̄i vocan-
tis eam de cruce ad gustandū fructū sue
paionis dicit. **Vox** dilecti mei pulsātis.
i. audita ē mihi vox dilecti mei pulsantis
ad hostiū meuz. **Ad** cui⁹ intellectum ē
notandū qz salōn cōpat i hac pte sollicitu-
dinē xp̄i in n̄ra redēptiōe ad solitudinē
sp̄osi et amantis tēporalis erga suā spon-
sam siue amasiā. **Hā** p̄suetudo ē amatiū
in nocte dū ceteri dormiūt venire ad ho-
stius sp̄ose. ⁊ ibi cātare ⁊ exponere amo-
rem suū ⁊ laborē ⁊ dolorē quē patitur ⁊
sustinet amore ei⁹. ymo ponit manū p̄ se-
nestrā pulsando ⁊ faciēdo signū ifra do-
mū vt ip̄m audiat sp̄osa. **Et** si sp̄osa dili-
git eū p̄paties sibi surgit a lecto. vt aperi-
at sibi. ⁊ p̄fabulēt adinuicē ⁊ reddat si-
bi vicē amoris. ita ergo pariter fecit xp̄s
sponsus noster i n̄ra redēptiōe. **Hā** dūz
nos essem⁹ in lecto tenebrarū et pctōꝝ et
ignorantie/et in nocte ceremonialium et
supstitiōis gētilitatis: venit de celo i fr̄as
et p̄ tres annos pulsauit ad hostius n̄m
cantando doct̄nā euangelicā. **Et** tandem
venit ad hostiū crucis p̄ qd̄ itram⁹ i istaz
ecclīa p̄ grām et ibi posuit manū suam p̄
foramen quando ibi fuit conclauatus/et
lancea percussus. et ibi vocando nos ad
fidem et gratiam et fructū sue passionis
cātavit istā cātilenā: quā salōn explicat
in hoc loco. i. quo cātico xp̄s explicat la-
bores ⁊ dolores quos p̄ nob̄ sustinuit ⁊
passus est. **Et** explicauit amorē quē gere-
bat erga ecclīam sp̄osam suā. **Et** h̄ expli-
cauit p̄ septē x̄bas: que dixit p̄dēdo i cru-
ce. **Quoꝝ** p̄mū x̄bū direxit ad p̄ies dices
Hely hely. lamatzabatani. i. de⁹ de⁹ me⁹
vt quid dereliquisti me. i. q̄re dereliquisti
mēbra mea. et totū genus hūanus p̄ tot
t̄pora i p̄tate diaboli p̄pter pct̄z ip̄i⁹ adā

De sexto cantico.

Et q̄re me dereliquisti i p̄ate judeoz. vt
 e o patiar̄ p̄cto oīuz hoīuz. Scōs x̄bū
 direxit ad p̄em p̄ oib⁹ p̄ctoib⁹ dicēs. pa
 ter ignosce his qui nesciūt q̄ faciūt. Ter
 ciū x̄bū direxit ad latronē p̄dētē ⁊ veni
 am p̄tētē dicēs. Amē dico tibi hodie me
 cū eris i paradiso. Quod quidē x̄bū di
 rigif omnib⁹ penitētib⁹. Quartū x̄bū di
 rexit ad matrē dicēs. Mulier ecce filius
 tuus. et ad discipulū ecce mater tua. vbi
 nō apellauit eā matrē: s; mulierē ad ostē
 dēdū q̄ x̄ps patiebat ibi tanq̄ p̄sona co
 munis ⁊ caput ecclie. Et sic virgo maria
 erat mēbrū x̄pi. Et p̄ p̄ns ita patiebat p̄
 ea sicut p̄ ceteris. Nā illa gr̄a qua virgo
 maria fuit sc̄tificata i p̄mo instāti sui esse
 p̄ quā fuit p̄fuata ab originali p̄cto: tra
 xit virtutē ex passiōe x̄pi. Ido virgo ma
 ria fuit vere redēpta et p̄fectius q̄ ceteri
 sicut dictum fuit in expositiōe ps̄ali. xlv.
 Et sup magnificat. Et iō x̄ps in cruce nō
 appellauit eā matrē: s; mulierē tanq̄ mē
 brū ecclie cū ceteris redēptū. Quītū ver
 bū fuit. Dicio. Per q̄d x̄buz ostēdit x̄ps
 desiderius salutis ⁊ redēptiōis oīuz n̄m
 Et sic p̄ tale x̄bū vocabat oēs ad partici
 pandā suā passiōē vt inquit aug⁹. Et sic
 in hoc x̄bo includit totū istud cāticuz vt
 videbit. Sextū x̄bū q̄d dixit: fuit. Cōsu
 matū ē. Per q̄d ostēdit x̄ps q̄ oīa miste
 ria ⁊ p̄missa p̄iar̄chaz. et dicta oīuz pro
 phetaz erāt in eo cōpleta ⁊ x̄ificata. Et
 p̄ p̄ns q̄ iā fecerat debitū suū quo ad pas
 siōē et n̄am redēptiōē aiāz. q; nō re
 stabat nisi refrectio quo ad redēptiōez
 corpoz. Septimū et vltimuz x̄bum fuit
 q̄no dixit. In manus tuas cōmēdo sp̄m
 meuz. Ubi cōmēdauit etiā p̄i aīas oīuz
 fidelīū ⁊ credētīuz. S; cūz postea subdit
 Redemisti me dñe de⁹ x̄itatis. loquit̄ i p̄
 sona mēbroz. q; x̄ps in capite nō fuit re

dēpt⁹: s; redēpto: suoꝝ mēbroꝝ. S; ap
 pellat p̄ez redēptoꝝ inq̄ntuz acceptauit
 passiōē filij in p̄ciuz n̄e redēptiōis. vt
 dictū ē ps̄alo. xvij. et. xxx. Et sic x̄ps dic
 tis sup̄dictis x̄bis expirauit ⁊ emisit sp̄s
 vbi fuit ostēsa vera mors eius. Hec ergo
 septeꝝ x̄ba fuerūt illud cāticū q̄d x̄ps cā
 tauit in cruce ad hostiū sp̄ose: Q̄d quidē
 cāticū audiuit b̄ia virgo maria ⁊ johan
 nes stātes iuxta crucē i p̄sona toti⁹ ecclie
 Que quidē x̄ba intrauerūt p̄ foramē et
 fenestrā aiē virgīs marie. et pulsauerūt
 animam eius et pertransierunt ⁊ vulne
 rauerunt eam tanq̄ gladius et cōmoue
 rūt oīa viscēa ei⁹ sicut p̄dixēt sibi symeō
 Hoc ergo misterīū explicat salon in p̄so
 na x̄pi in hoc cantico. Unde ait. q̄ dum
 x̄⁹ sponsus diceret x̄ba sup̄dicta pulsan
 do in cruce ad hostiū hūane nase vocādo
 eā. tunc sponsa iacens in lecto doloris et
 meroris. dixit itra se. Audita ē mihi vox
 dilecti mei ad hostiū pulsan̄tis. Sed duz
 ip̄a surgebat ad apiendū: tunc ip̄e sp̄sus
 semp cōtinuabat suū cāticū et x̄ba dicēs
 d̄ cruce. Api mihi soroz mea: amica meaz
 colūba mea. Et appellat hūanam nafam
 sorozē. inq̄ntū ex ea assumpsit carnem in
 vnitatē sup̄pōiti. et appellat amicā. quia
 maiorē amiciā et caritatē non potuit sibi
 oñdere q̄ pati p̄ ea. Et appellat eā colū
 baz: inq̄ntū p̄ suā passiōē reddidit eam
 pulchram non hñtē rugā neq; maculam
 vt dēt̄m ē in cantico p̄cedēti. Dicit ergo
 api mihi portas infidelitatis et tenebrāz
 et recipe me p̄ fidem et efficieris amica ⁊
 columba: q; p̄p̄ te descēdi de celo et per
 egrinat⁹ sum/et pambulaui fr̄a cū fame
 et siti et multis laborib⁹: vt q̄rerē ouē p̄
 ditam. et finalit̄ in fine pegrinatiōis sui
 capt⁹ in horto et ligat⁹/et p̄ trāz tractus
 et p̄ totā istam noctē afflic⁹ amore tui ⁊

De sexto cantico.

ductus ad domuz anne vbi recepi alapa
et multa opprobria ⁊ cōuicia. Et exinde
ad domū cayphe. vbi fui p̄cussus in facie
⁊ p̄sp̄t⁹. et p̄tumeliso affectus. Et deide
fui duct⁹ ad domū pilatizet ibi flagellat⁹
Et sic dedi corp⁹ meū p̄cutiētib⁹ et genas
meas vellentib⁹. Et amore tui faciē meā
nō auerti ab icrepātib⁹ ⁊ p̄sp̄tētib⁹ i me
Et ideo api mibi: qz caput meū plenū est
roze sudoris ⁊ sanguinis ex ictib⁹ et p̄cus
siōib⁹. Et cincini. i. capilli mei pleni sunt
guttis noctiū. q̄i dicat sicut amasi⁹ et sp̄o
sus patitur rozem ⁊ pluuias vigilādo ad
hostiū ⁊ fores sp̄ose: ita ego querēdo sp̄o
sam meā p̄ totā illā noctē passus suz plu
uiā alapaz ⁊ ictiū ⁊ p̄cussionū ⁊ sputo
rū ⁊ flagelloz. Et sic caput meū plenū ē
roze. i. sudore. et capilli mī guttis noctiū
que solent cadere in nocte sup̄ capillos
amatiū. Et appellat x̄ps oīa illa flagella
⁊ p̄uicia guttas noctiū. eo qz tā iudei q̄
milites pilati affligētes x̄pm erāt in noc
te tenebrax. Ideo dixit eis. Hec est hora
v̄ra ⁊ potestas tenebrarū. Nā iudei erāt
obtenebrati p̄ inuidiaz et maliciā. gētiles
x̄o p̄ ignoratiā negatiōis. Et sic oēs am
bulabāt i nocte teñbrax. Et sic nō soluz
affligebāt x̄pm i illa nocte t̄poris: s̄ etiaz
i nocte p̄coz et tenebrax. s̄ qz x̄ps post
tot afflictiones q̄s passus fuerat i nocte
fuit i meridie crucifixus / et i latere p̄cus
sus / et vere mortuus: qz aīa fuit corpore
expoliata. ideo subdit. Expoliaui tunica
mea. s. tunica corporis: qz corp⁹ x̄e fuit
ab aīa i cruce separatū / et destitutum. et
aīa descēdit ad inferos ad sc̄tos p̄ies ⁊ fi
deles oēs libandos. S̄ qz tale corp⁹ ex
poliauit: vt n̄ram mortē destrueret. iō i
refrectione recupauit corp⁹ imortale et
impassibile. ⁊ sic nō recupauit mortalita
tes. nec alios defectus corporales et hūa

nos. qz oīa illa māserūt in sepulchro cū
oibus cerimonialib⁹ incinerata. Et sic x̄p⁹
in cruce nō soluz exiuit et expoliauit cor
pus ab aīa: s̄ p̄ ampli⁹ tunicā mortalita
tis ⁊ passibilitas ⁊ tunicā granē oīuz ce
rimonialiū ⁊ legaliū: qz oīa ista fuerunt
mortua ⁊ crucifixa cū x̄po. vt iquit ap̄ls
ad colof. ij. De hac ergo tunica legali. et
de tunica mortalitatis ⁊ passibilitatis di
cit. Quō induar illa: q̄i dicat. nullo mo
do. qz nunq̄ āpli⁹ induar tunica morta
litis. qz x̄p⁹ āpli⁹ nō morit̄: n̄c mors illi
vltra dñabit̄. Nec ampli⁹ induar tunica
cerimonialiū et legaliū. qz iam ē rupta et
putrefacta: et mansit incinerata in sepul
chro. qz pascha iudeoz fuit mortuū cum
oib⁹ legalib⁹. et crucifixū in cruce cū x̄po
et sepultū cum eo. et sabatū fuit signatū
et inclusum in sepulchro cū x̄po. Sed in
die dñica non surrexit pascha nec sabatū
cū x̄po: sed sola dies dñica: pascha et sa
bato cum oib⁹ legalib⁹ manētib⁹ i sepul
chro icineratis. sicut d̄ctm fuit i tractatu
p̄ iudeos. q̄oe. p̄. et fa. Et de hac tunica
putrefacta et incinerata dixit x̄ps: Quō
induar illa: q̄si dicat nullo modo. qz ūcu
pauit et reinduit corp⁹. sed non cum tali
tunica mortali ⁊ legali. Itē qz x̄p⁹ i cruce
lauit pedes et man⁹ suas sanguie effuso:
p̄ vulnera in ablutiōz p̄coz. qui quidez
pedes nō ampli⁹ fuerūt coinquinati san
guie mortali. Ideo subdit. laui pedes
meos: quō coinquinabo illos. q̄si dicat n̄l
lo modo coinquinabo illos sanguie mor
tali postq̄ semel passus sum. et surrexi i
corp⁹ imortale et gl̄iosum. Et nota qz
x̄p⁹ madefaciendo pedes / et man⁹ et corp⁹
suū illo sanguie lauit et mundauit ma
nus et pedes et totum corpus eccl̄ie sue
ab omni sorde peccati. que quidē ecclesia
nūq̄ amplius coinquinabitur quantum

De sexto cantico.

ad formā: s; cotidie possint coinquinari quedā materialia mēbra. sicut dictū est ī cātico p̄cedēti. In hebreo at̄ hētuz. Laui manus meas: quō coinquinabo illas. s; totū potest esse: q; x̄ps ī passiōe nō soluz lauit manus sp̄ose: s; etiā pedes et totuz corpus. vt dictū est. q; lauit p̄c̄ta ⁊ affec̄tiones ⁊ p̄sciētias oīuz fidelīū. Et sic reliquit ecclīas suā nō hēntē rugā neq; maculā eo modo quo dictū ē. S; dū sp̄osus cātaret v̄ba sua ī cruce misit manū suaz p̄ foramen lateris. q̄no miles lancea aperuit ip̄m. Et introiuit vox ei⁹ pulsando vsq; ad int̄iora sp̄ose. iō dicit sp̄osa. *Dilect⁹ me⁹* x̄ps misit manū suā p̄ foramen .i. fenestrā hostij mei. .s. p̄ lat⁹ suuz. p̄ qd̄ exiuit tota ecclīa. et p̄ qd̄ ingredif ⁊ egredif in cubile ecclīe. Et sic p̄ illud foramen misit x̄ps manū: ⁊ tetigit manū ⁊ p̄sciētīā sp̄ose. q; ī corpe x̄pi erat virtualit̄ tota ecclīa. vt sup̄dictū ē. q; tūc aptū ē hostiū ī celo: ⁊ visa ē archa testamēti. apoc. xj. q; oīa misteria legis veteris fuerunt manifesta et cōsumata in corpe x̄pi: et in aptiōe latis eius. Et iō dicit sponsa. *Dilect⁹ me⁹* misit manū p̄ foramen: et venit me⁹ intremuit ad tactū ei⁹. Hoc dicit q; tota virt⁹ sacramētoꝝ q̄ ē in v̄fo ecclīe exiuit ex latere x̄pi: ex quo vtero cotidie et assidue x̄p̄ regenerat fīdles p̄ baptismū et alia sacramēta. Itē x̄p̄ cantando ī cruce misit manū sue virtutis et sue passionis p̄ foramen et fenestrā cōscie aīe virginis marie et totius ecclīe. q; intantuz virgo maria fuit tacta dolore cordis q; illa passio p̄transiuit et penetravit tanq̄ gladi⁹ aīaz ei⁹. Et sic et̄ ē dicēdū d̄ tota ecclīa q̄s passio x̄pi et eius x̄p̄ penetravit vsq; ad interiora. iō dicit sponsa. Surrexi vt ap̄tē dilecto meo: ⁊ man⁹ mee distillauerūt myrrham: et digiti mei plēi fuerūt myrr-

rha p̄batissima. Hoc dicit quia passio x̄pi tantaz imp̄ssionē fecit in aīa virginis: q; aīa virginis erat tanq̄ fons myrrhe passiois x̄pi. qd̄ sic ē intelligendū. Itaz q̄no quis ponit manū in melle: tunc manus et digiti eius distillant mel. Ita p̄t̄ aīa virginis et man⁹ et digiti ecclīe p̄ q̄ndaz contactū distillant mel: qd̄ ex passioe x̄pi emanat. Itā q̄no x̄ps posuit manus per latus suū et tetigit ecclīam: q̄ virtualit̄ erat in corpe suo: impleuit eaz myrrha sue passiois. Et sic manus et digiti sp̄ose q̄ ē p̄tas ⁊ virtus sibi collata: dñr distillare myrrhas. quia cōtinue disp̄sant merita passiois x̄pi p̄ ecclīastica sacramēta. et sic dicim⁹ q; p̄ q̄ndā reundantiā manus ecclīe sunt plene myrrha et distillant myrrhā passiois x̄pi fidelibus distribuēdo et disp̄sando. Itē man⁹ et digiti aīe v̄gis marie ⁊ ap̄loꝝ ⁊ ml̄iez fuerūt plēi myrrha p̄ amaritudie ⁊ dolore passiois x̄pi. Deinde cū dicit. *Pessulū hostij mei aperui dilecto meo: Est aduertēdū* q; pessulū est qd̄dā instrumētū et sera ferrea: ⁊ d̄ a pendēdo. eo q; ī die p̄det ex vna portaz s; ī nocte p̄ transuersuz conligat ambas portas ⁊ fores: et sic claudit totā domū Ita pariter p̄ totū tēp⁹ et noctē legis ante aduētum x̄pi ecclīa erat clausa pessulo ceremoniaz. s; q̄no x̄ps posuit manus p̄ fenestrā ⁊ vocauit sp̄osaz: tūc illa *Frexit a lecto legis: et remouit pessuluz ceremoniaz.* et sic apte sunt fores legis. ⁊ patefacta ē ecclīa x̄pi. que infra ceremonialia latebat. Sp̄osa enīz ap̄uit ⁊ remouit pessulū portaz aīe sue: q̄no magdalena ⁊ cetera mulieres/ et multi alij vidētes x̄pm mortuū ī cruce crediderūt ip̄m esse filiuz dei vidētes ecclipsim solis et lune et tenebras sup̄ vniuersaz terrā: et monumēta aperta/ et veluz tēpli scisuz. iō dixit c̄ru-

b

De sexto cantico.

rio. Vere filius dei erat iste. Et multi reuerſi ſunt in ciuitatē percutiētes pectora ſua. luce. xxiiij. Et iō dicit ſpōſa q̄ frexit vt apiret dilecto. et apuit peſſulus: vt loqueret/et recipet ſponſus ſuū ad hoſtius canētē ⁊ vocantē. at p̄ ſed ille declinauerat: q̄ iā emiſerat ſp̄m. et mortuus erat atq; trāſierat de hoc mūdo p̄ mortē. Itē ſponſa aperuit peſſulus dilecto ſuo: q̄nō maria magdalena cū altera maria emerrunt aromata: vt irēt ad monumētus et vngerēt ieſus. angelus autē dñi deſcendit de celo: et accedēs reuoluit lapidem: qui erat tanq̄ peſſulū claudēs ſepulchruſ. ſ; q̄nō mulieres venerūt ad ſepulchruſ viderūt lapidē remotū ⁊ ſepulchruſ aptū. ſed nō iuenerūt ieſus. q̄ iā frexerat ⁊ declinauerat ⁊ reſeſſerat ⁊ trāſierat de morte ad vitā immortalē. Hāc primo declinauerat in cruce de vita ad mortes: et declinauerat ad infernū ad liberādos p̄es. ſ; ex ſepulchro q̄nō reſurrexit tranſiuit de morte ad vitā glorioſa. Et iō aīa virgīs ⁊ alioꝝ fidelis p̄mo liquefacta ē dolore et amaritudīe cordis: q̄nō vidit ip̄s mortuū i cruce: ſ; liquefacta ē imēſo gaudio q̄nō certificata ē p̄ multas viſiones ip̄s reſurrexiſſe. Et iō dicit. Anima mea liquefacta ē dolore cordis. vt p̄ poſtq̄ ⁊ q̄nō dilectus meus xp̄s locut⁹ ē illa ſeptē v̄ba i cruce. Sed magis fuit liquefacta gaudio q̄nō locutus eſt poſt reſurrectionē. Et iō ſubdit. Queſiui illuſ: et nō inueni. vocaui illum et nō reſpōdit mihi. q̄ dū erat mortuus nō poterat mihi reſpōdere in cruce nec i ſepulchro. Deinde cuſ dicit. Inuenerunt me cuſtodes. eſt aduertēdus: q̄ in illo triuo tota ecclīa aploꝝ erat abſcoſa in cenaculo p̄pter metū iudeoꝝ nō audēs cōfiteri xp̄m nec aparere publice. Ideo dī p̄diſſe fidē nō i corde: ſ; in ore. q̄ i ſola

virgie maria māſit fides. vt cōiter teneſ Ex quo p̄ q̄ metus mortis p̄cuſſit ſponſam xp̄i i aplis et expoliauit palliū fidei eius. Et iō dicit ſpōſa i p̄ſona aploꝝ. Inuenerūt me cuſtodes. i. principes ſacerdotus et ſcribe ⁊ phariſei qui erāt cuſtodes muroꝝ ſinagoge: et cuſtodiūt ciuitatem tanq̄ iudices et rectores. qui p̄cuſſerūt me. et vulnerauerūt me vulnere timoris ⁊ minaz. Et ſic iſti cuſtodes muroꝝ tulerūt palliū fidei mee. i. fortitudinē fidei mee: quo aīe opiebar/et tegebar. Et nota q̄ cuſtods ciuitatis. ſ. ſacerdotes ⁊ ſcribe et phariſei et aplices eoꝝ dupl̄ p̄cuſſerūt ⁊ vulnerauerūt ſponſam. ⁊ tulerūt palliū ei⁹. Primo modo i capite. q̄ p̄cuſſerūt ⁊ vulnerauerūt xp̄m: et tulerunt ⁊ expoliauerūt palliū corporis ⁊ carnis ab aīa. et tulerūt palliū mortalitatis ⁊ paſſibilitatis. Secūdo modo vulnerauerūt ſponſas i mēbris vulnere timoris ⁊ minaz: et tulerūt palliū fortitudis fidei eius: quando tulerunt petro palliū fidei: quando ex timore negauit xp̄m. Et tulerūt ceteris aplis et diſcipulis palliū fidei: q̄nō relicto eo om̄s fugerunt. Et p̄ totum triuū erant abſconſi in cenaculo p̄pter metū iudeoꝝ. Et eſt hoc ad līam fuit ipletū de pallio matiali q̄nō fugientibus aplis in captione xp̄i adoleſcēs quidam amict⁹ ſindōe ſup nudo corpe relicto ſindone nud⁹ fugit. p̄ qd̄ fuit figuratus ql̄i oēs fugiētes p̄diderūt ſp̄iale palliū fidei. et tulerunt eſt palliū ceremoniaz qd̄ tegebat ecclīam ſub legalib⁹. Ex ſup̄dictis p̄ intelligētia h⁹ cantici. Sed ex dictis in hoc cantico emergunt tres dubitatiōes: q̄ p̄ma ē. Utz neceſſe fuerit xp̄m pati ⁊ mori p̄pter p̄ciū nr̄e redēptiōis: et vt ecclīaſtica ſacramēta haberēt efficaciam ad tollendū p̄ctm ⁊ conferendā grām ex eo

.De sexto cantico.

q̄ dicit. q̄ x̄^o messuit myrrhā sacramēto
 rū ex sua passiōe. Sc̄do q̄rif vtz x̄ps
 dormiēdo in cruce et in sepulchro potat
 vigilare in ope n̄re redēptiōis et mereri
 p̄ vulnus lateris factū post mortē. Ter
 cio querit̄ vtrū apli p̄iderit palliū fidei
 in triduo: et p̄ p̄ns si fuerūt heretici: et p̄
 p̄ns si ecclia sp̄osa x̄pi māsit sine mēbris
 in illo triduo. p̄pte: s̄ q̄ dicit. Tulerūt
 palliū meū custodes muroꝝ. Ad q̄d ē
 dicēduz q̄ doctores eccliaſtici taz sacri q̄
 scolastici altissimo et subtilissimo modo
 disputāt et p̄tractāt has tres difficulta
 tes. S̄z in hoc loco sūt p̄tractāde modo
 hūano et p̄ceptibili. vt oēs simplices sa
 cerdotes et fideles valeāt cape intelligen
 tiam hui⁹ cātici. Et iō ad primū est ad
 uertēduz fm̄ augustinū. xi. de tri. caplo.
 xiiij. q̄ lz deo nō defuerit alius mod⁹ nos
 redimēdi sibi possibilis. tñ iste mod⁹ pas
 sionis x̄pi fuit magis iusticie p̄gruus: et
 n̄b magis vtilis. q̄ diabolus amator po
 tētie impugnatōꝝ iusticie nō erat sup̄a
 dus potētia: s̄z iusticia. vñ cū ip̄e sit ama
 toꝝ potētie: et impugnatōꝝ iusticie nō de
 buit supari potētia quā amat: s̄z iusticia
 quā impugnat. Et x̄bis ergo augustini
 colligit̄ q̄ mod⁹ passiōis x̄pi nō fuit ncc̄i⁹
 respectu oipotētie dei. q̄ aliter poterat
 mūdi p̄cta remittere. s̄z fuit necessari⁹ ne
 cessitate p̄gruētie respectu diuine iusticie
 et obstinatiōis diaboli. et respectu n̄re vti
 litatis. Ad quoz declarationē est aduer
 tēduz q̄ cū x̄ps venerit in mūdu m tanq̄
 metruꝝ et mēsurā oīuz bonoz. et regula
 oīuz actuū hūanoꝝ: Ad q̄ttuoz hūit res
 pectū in suo aduētū et passiōe. Primo
 habuit respectū ad p̄zem cui⁹ volūtatem
 venit adimplendā. Sc̄do ad sacrā scrip
 turā legis et p̄phetaz quā venit x̄ifican
 dam: et p̄firmādas. Tercio ad genus hu

manū: ad q̄d venit redimēdū et releuan
 dū: et restaurādū. Quarto hūit respectū
 ad diaboluz ad quē venit vincendū/et ex
 pugnādū. Ad satisfaciēduz ergo q̄ttuoz
 sup̄dictis respectib⁹ necesse fuit x̄pm pa
 ti tale genus mortis. vt patebit p̄ singla
 Tō ponūtur decē p̄clusiones. Quaz
 prima ē ista. Quod necesse fuit x̄pm pati
 ad complendam voluntatem patris. et
 ad adequādas iusticiaz cum misericordia.
 Ad cuius intellectū ē notandū q̄ duo
 sunt cōsideranda in voluntate dei in regi
 mine mūdi. s. iusticia et mīa. vñ p̄ iustitiā
 vult nullū malū ipunituz. et p̄ mīaz vult
 oēs hoies saluos fieri cū integritate iusti
 cie. Sed si p̄funde volum⁹ attēdere: vide
 bim⁹ q̄ ipossibile ē q̄ talis voluntas dei
 s. iusticia di cū summa mīa possit cōpleri
 et fuari circa eundē hoiez: nisi infueniat
 paio x̄pi adeq̄ns mīaz cū iustitia. eo quia
 ista duo p̄cipiūt et efficiunt p̄ria. nā sum
 ma iustitia dicit q̄ nullū p̄ctm transeat i
 punitū: ymo q̄ soluat oē debitū ab inte
 gro ab ipso p̄ctōre. Sed summa dei mīa
 dicit q̄ p̄cat p̄ctōri penitēti et dimittatur
 sibi omne debitū. vt p̄z in pabola de decē
 milib⁹ talētoꝝ. Mat. xviii. Sed hoc ē im
 possibile respectu p̄ctōris. nā si oē p̄ctm
 puniat in peccatoꝝ fm̄ q̄ntitatē suā: tūc
 pena p̄ctōris erit infinita in q̄ntitate du
 ratōis. eo q̄ omne p̄ctz mortale ē ifinitū
 inq̄ntū cōmittit̄ cōtra obiectū ifinituz
 qui est de⁹. a quo p̄ctōꝝ auertit̄ et sepatuz
 p̄ quā auersionē meref̄ ad minus penam
 damni in ifinitū. put cōiter tenent oēs
 doctores: et p̄ p̄uersionē ad bonū cōmu
 tabile meref̄ penā sensus eternā. Et p̄ cō
 sequēs impossibile ē. vt cum tali iusticia
 dei possit stare mīa q̄ dimittit omne de
 bitū. Et iō fuit necessaria passio x̄pi que
 adequaret iusticiā dei cū mīaz: et ecōuer
 b. ij.

De sexto cantico.

so. qz p passionē fuit in eo sufficiēter pu-
nitū omne pctm suoz mēbroz. Et p eā/
dē paionē fuit nob dimissus omne debi-
tus: et pena eterna. Et sic ibi fuit cōpleta
et obfuata iusticia simul cū mīa. Et ideo
inq̄ntus xps passus ē et punitus p pctis
oīuz nrm. dī ysaye. liij. q oēs nos quasi
oues errauimus. s; dñs posuit in eo ini-
quitates oīuz nrm. Et vulnerat⁹ ē ppter
iniquitates nras. et attritus ē ppter scele-
ra nra: cui⁹ liuore sanati sumus. Et sic p;
qualr oēs fuimus in xpo vere puniti. Et
iusticia dei fuit in eo cōpleta. S; inq̄ntus
in eo fuit nb dimissus omne debitū eter-
num: et nobiscus sc̄ta mīa. dī psalō. c. ij.
q misator et misicors dñs longaminis:
et multū misicors. Nō imppetuū irasce-
tur: neq; in eternū cōmīabit. nō fm pec-
cata nra fecit nobis: nec secundum pec-
cata nra retribuit nob. Quoniā fm alti-
tudinē celi a terra corroborauit mīas su-
as sup timētes se. Ex quib⁹ p; q oēs nos
iuste merebamur eternā penam p pctis
nris et primoz parētū. Et fm q̄ntitatem
et exbigētā eoz. S; ex mīa dei p passioēz
filiū ei⁹ dimisit oēs iiquitates nras. Et sic
in xpo et p xps sc̄ta ē simul iusticia et mīa
erga nos. Et iō dī psalō. lxxiij. q i xpo
mīa et ditas obuiauēunt sibi: iusticia et
pax osculate sunt. Et sic patet qualr sola
passio xpi potuit adquare iusticiā dei cū
mīa. et ecōuerso erga genus hūanū. Sed
hic occurrūt duo dubia. quoz p̄mu⁹ est
quō passio vni⁹ hoīs xpi potuit sufficiēt
satisfacē p pctis oīuz hoīuz: qui merebā-
tur penā eternā. Sc̄do dato q xps hoc
potuerit facere. dubitat quō nos potui-
mus illā passionē participare. Et quō il-
la passio potuit nob pdesse. Ad p̄mū
respōdēt fm augustinū libro. cur de⁹ ho-
mo. caplo. ix. q ppter q̄ttuor passio xpi

fuit tāte virtutis et valoris: ut p oib⁹ pec-
catis posset satisfacere in infinitū. P̄rio
qz xps erat de⁹ et homo. et p p̄ns infinite
virtutis. Sc̄do qz filius dei vnigenit⁹ et
dilectissimus. Tercio qz innocēs et iustif-
simus. Quarto qz cū sūma et extēsa cari-
tate et obediētia et hūilitate illam passio-
nē p nob suscepit. Propter p̄mū ergo
fuit eius p̄cius infiniti valoris itēsiue ad
tollendā penā infinitā. Propter secūdū
hō fuit dō acceptabile sacrificiū. Prop̄
terciū potuit p ceteris patiz et satisfacere.
postq̄ ip̄e erat immunis ab omni pec-
cato. Propter q̄rtum hō fuit simul deo
acceptabile et oibus vtile et infinitū extē-
siue. Et iō dicit aug⁹. in loco p̄allegato.
Hras igit oīpotēti deo agimus: qz sicut
grauiter cecidimus. ita mirabiliter et mi-
ficorditer sumus releuati. et mīas omne
debitū trāscēdentes p mediatoris morte
repimus. Nempe quid misicordius itel-
ligi potest: q̄ cū pctōzi eternis tormētis
damnato. vñ se redimat omnino nō hēn-
ti. Pater dicit. Accipe vnigenitū meū et
da p te. Et ip̄e filius dicit. Tolle mez et
redime te. Quid ergo iustus: q̄ cui dat
ficiū mai⁹ omni debito. ut pctz dimittat
illi: qui pro debito offert hoc precium.
Ex dictis aug⁹ tini p; q xpi paio iō ē p̄ciū
infinitū mai⁹ oī debito. eo q x⁹ ē de⁹ et fi-
lius dī vnigenit⁹: et illa passio fuit deo p
oib⁹ acceptabilis qz facta fuit cū summa
caritate inq̄ntū x⁹ p oib⁹ nobis se obtu-
lit. Et fuit et deo acceptabilis et p oibus
valida et vtilis inq̄ntū agnus pur⁹ et iu-
stus et innocens p oib⁹ pctōrib⁹ mortu⁹
ē. iō dī ysa. liij. q tanq̄ agnus ad occisio-
nē et ouis corā tondēte duct⁹ ē: qui pctm
nō fecit: nec inuētus ē dolus in ore eius.
Et iō liuore eius sanati sumus. Itēz. p̄.
petri. ij. xps passus ē p nob: qui pctz nō

De sexto cantico.

fecti: nec inuentus e dolus i ore eius: qui
 pctā ipse ptulit in corpore suo sup lignū.
 Itē idē xps p pctis nris passus est iustus
 p iniustus. Et sic p q̄liter passio xpi fuit
 infiniti precij et potuit satisfacere p infi/
 nitis pctis. Itē hoc idēz fuit declaratum
 sup psalō. xvij. Sz nūc restat scdo videre
 quō passio xpi potuit transire ad nos et
 pdesse nō. Ad hoc respondet put dictus
 ē sup psalō. xvij. et xxi. q̄ septē modis x̄p̄
 potuit assumere causas nras tanq̄ suam
 et sufficiente: pati p nob. Primo modo
 tanq̄ aduocatus. Scdo tanq̄ pcurator.
 Tercio tanq̄ fidejssor potuit p nob sol
 uere p̄ciū. Quarto tanq̄ dñs p suo assu
 mit bellū. Quinto tanq̄ pater p filio aut
 sp̄sus p sp̄sa. Sexto tanq̄ pastor p gre
 ge. Septimo tanq̄ caput p mēbris patif
 et dolet. Un̄ qz xps sc̄s ē caput ecclie. et
 assumpsit eā i sp̄sas. et corp̄ suuz misti
 cū i vnitate fidei p baptismū. Itē a xpo
 capite descēdūt ad mēbra oēs virtutes et
 dona gr̄az et merita sue passionis. Et qz
 quocūqz quis baptizaf i xpo efficit mē/
 brū ei. iō illico participat merita sue pas
 siōis. et virt̄ paionis ei trāsīt ad ip̄s tā
 q̄ a capite ad mēbruz. Et sic dicit ap̄tus
 ad. ro. vj. q̄ sicut oēs fuim̄ baptizati in
 xpo: ita oēs fuimus i eo crucifixi et mor
 tui et consepulti. Et p p̄ns resuscitati a
 pctō. qz sicut pct̄z ip̄i adaz trāsīuit i oēs
 suos naturales filios. ita gr̄a et paio xpi
 trāsīuit i oia mēbra sua. qui sūt fideles i
 xpo baptizati. vñ sicut p̄fm ade trāsīuit
 in oēs filios suos p gen̄ratiōz naturales
 ita gr̄a et virt̄ passiois xpi trāsīuit i oēs
 fideles p regeneratiōē baptismalē: et alia
 sacramēta. Ex sup̄dictis oib̄ p̄z q̄lx̄ paio
 xpi fuit necessaria ad adequandam iustici
 am dei cum mīa erga genus humanuz.
 Itā summa iustitia fuaf circa pctōzē pe/

nitentē inq̄ntū sua peccata sufficient p̄u
 unt in xpo capite suo: qui offert seipm et
 passionē suā p pctis penitēis. et summa
 mīa fuaf erga eundē pctōzē: inq̄ntum p
 merita passiois xpi remittit sibi pena et/
 na/et oē debitū: et dat sibi gl̄ia etna quaz
 non meref. Et sic paio xpi impleuit et cōti
 nue ad̄plet diuiaz p̄ris voluntatē adeq̄n
 do mīaz cū iustitia et ecōuerso. Scda
 p̄clusio q̄ necesse fuit xps pati vt p̄firma
 ret testamētū vet̄. Ad cui⁹ intellectus
 ē notandū q̄ testamētū dī de testoz test
 aris qd idē ē q̄ cōfirmare et ratificare. et
 iō iurisperiti dispositiōz bonoz cōfirma
 tā p vltimā volūtātē testatoris appellāt
 testamētū dicētes q̄ testamētū ē vltia volū
 tas testatoris. i. dispositio bonoz p̄pōz
 p vltimā volūtātē testatoris p̄firmata
 Vltia aut volūtas testatoris dī illa q̄ p
 mortē eius t̄minat. et sic sola testatoris
 mors ē illa q̄ cōfirmat testamētū: quia p
 totā vitā suā potat testator mutare volū
 tatē. et iō nunq̄ dī vetū testamētū nisi p
 mortē p̄firmatū: et hec ē cā q̄re heres nō
 accipit hereditatē nisi post mortē testato
 riz: qz ante nō erat p̄p̄e testamētū nisi
 q̄dam dispositio testamenti: sed intantū
 dī testamētū inq̄ntū expectaf p̄firmari
 p mortē testatoris. Ex quib⁹ p̄z q̄ duo
 sunt nccia ad p̄fectuz et vey testamētū.
 p̄mo dispositio bonoz siue hereditatis
 facta p testatorē. Scdo confirmatio sc̄ta
 p mortē eiusdē: qz necesse ē ut mors testa
 toris incedat. vt inquit ap̄tus ad hebre.
 viiij. qz alit̄ testamētū nō esset validū nec
 cōfirmatū. Et iō cū tota scrip̄ta legis et
 p̄phetaz dicaf testamētū dei: sequitur q̄
 nō potat dici vey testamētū dei: nisi inq̄
 ntū de⁹ erat mortur⁹ et cōfirmatur⁹ illd
 suū testamētū p mortē suā. et p p̄ns ne
 cesse erat deuz mori ut cōfirmaret suum

b. iij.

De sexto cantico.

testamētum morte intercedēte. alias suū testamētū fuisse irritū et nō validū. S3 q2 de^o ē immortalis et impassibilis fm suā essentia: iō erat necesse ut assumeret hūanam carnez in q̄ posset mori et pati ad confirmandū testamētū. vt postq̄ non potat mori nec pati in natura: posset pati i psona. Et sic p3 q̄lif de^o erat de necessitate incarnand^o et moritur^o: vt cōfirmaret suū antiquū testamētū. et sic p multas figuras p̄iarchaz et vaticinia p̄phetaz p̄misat in suo testamento venire in carnem: et se moriturū ut confirmaret suū testamētus. Et nō solū p̄misit se moriturū et cōfirmaturū testamētū q̄cūq3 morte: sed p suum sanguinē debebat ip̄m cōfirmare. Unde legit̄ exo. xxiiij. q̄ moyses accepit volumen legis: et congregatis filiis isrl̄ legit eis oēs fmōes dñi: q̄ r̄nderūt et dixerūt. **D**ia que locut^o ē dñs faciemus: et erim^o obediētes. **M**oyles x̄o occidit. xij. vitulos. et assūpto sanguie i craterib^o effudit medietatē sup altare. Et alterā medietatem sup populū dicēs. **H**ic ē sanguis federis: q̄ pepigit dñs vobiscū sup cūctis fmōib^o his. **E**x quib^o x̄bis ostēdit q̄ illud testamētū dei nō poterat nisi p sanguinē cōfirmari. **H**oc idēz p3 za. ix. vbi dicit p̄pheta. **L**etare filia syon: ecce rex tuus venit iust^o et saluator: ip̄e paup sedēs sup asinā et c̄. Et p̄uersus p̄pheta ad x̄pm futurū saluatorē dicit. **T**u quoq3 in sanguine testamēti tui eduxisti vinctos de lacu: vbi nō erat aqua. **E**x quib^o p3 q̄ x̄ps de^o fc̄is homo p mortē et sanguinez debebat cōfirmare suū testamētū. Et iō dicit apl̄us ad hebre. ix. q̄ x̄ps noui testamēti mediator ē. vt morte intercedēte redēptiōe iuēta rep̄missiōez accipiāt qui vocati sunt eterne hereditatis. Et sic p̄bat apl̄us q̄ illud testamētū nunq̄ fuit ratū et cōfirma

tū: nisi p mortē x̄pi testatoris. Et iō fides veteris testamēti nō potuerūt accipere rep̄missiōes nisi nobiscū. **E**x quibus oib^o p3 q̄ passio x̄pi fuit necessaria: vt vetus testamētū dei cōfirmaret. **T**ercia cōclusio q̄ necesse fuit x̄ps tale gen^o mortis pati. vt verificaret totā scripturā legis et p̄phetaz. **P**ro declaratione autēz et p̄batiōe hui^o cōclusionis ē aduertēdū. sicut dictū fuit sup psal̄z. xxxix. Et i tractatu cōtra iudeos questiōe p̄ma. et ij. et iij. q̄ tota lex moysi data fuit i signum et figurā futuroz. Et totū residuū scripture veteris testamēti sunt quedā p̄missiōes et vaticinia futuroz bonoz de x̄po et ecclia. vt ibi p̄batū fuit p sacras scripturas. **H**az circūcisio data fuit i signum federis. et sabbata et sacrificia i fedus signūq3 p̄petuū. S3 tā signū q̄ figura ē re latinū. **H**ā signū alicui^o signati signū et figura alicui^o figurati figura. **I**tē p̄missiō alicui^o p̄missi boni p̄missiō. Et p̄phetia alicui^o rei future p̄phete p̄pheta. Et sic tota lex vetus et p̄phete erāt signa futuroz. Et p dñs nō poterāt verificari nisi p aduētus illoz bonoz. que p illa signa fuerāt figurata et significata ac p̄missa aut vaticinata. **A**lter oia signa et figure et p̄missiōes et vaticinia manerēt falsa et irrita et vana. vñ q2 oia sacrificia vetis legi nō erāt n̄c fiebāt grā sui nisi i q̄ntū figurabāt et significabāt paioz x̄pi. Et nō fiebant nisi in signū et figuraz ei^o. iō erat necesse ut p verā et realē paionē x̄pi verificarent. aliter oia fuissent signa falsa et vana. **U**nde sicut testamētū vet^o fuisse irritū et vanū nisi fuisse cōfirmatū p mortē x̄pi testatoris vt sup d̄ctm ē: **I**ta p̄t̄ tota scrip̄ta legis et p̄phetarum quo ad signa et p̄missiōes et vaticinia mansisset falsa et mēdax: nisi fuisse per

De sexto cantico.

mortē xpi xificata et impleta p xps et legē euangelicā. Ideo sicut nouū testamētūz nihil aliud ē nisi cōfirmatio et ratificatio ve. tel. ita parit̄ nihil aliud ē nisi veritas legis et pphetaz. vnde sicut tota scriptura legis et pphetaz dicebat̄ testamētū dei. in qntū erat cōfirmādū p mortē xpi testatoris. ita eadē scriptura dicebat̄ signū sede ris inqntū erat xificāda p eadē xpi paio nez. Et iō dī jo. pmo. q lex p moysen data est: gratia autē et veritas per xps facta ē. iō dixit etiā saluator mat. v. Nō veni soluere leges: s; adimplere. jota vnus: aut vn^o apex nō pteribit a lege. doñc oīa fiāt. Itē mat. xxvj. Fili^o hoīs vadit sicut scriptū ē de illo. Itē jo. xix. Dia hec scfa sunt: vt adimplerent̄ scripture pphetaz. Hoc idē dicit saluator jo. v. Scrutamini scripturas: qz ipse testimoniū pbibent de me. Si crederetis moysi: crederetis forsitan et mihi. moyses enī de me scripsit. Ideo etiā dī luce vltio. q xps incipiēs a moysē et pphetis iterpretabat̄ illis duobus discipulis oīa que de eo scripta erāt. Et postea dixit oib^o discipulis in cenaclo cōgregatis. q oportebat impleri q scripta erāt in lege et pphetis et psalmis de me. Ex quib^o pz q necesse fuit xpm pati vt xificare tota scriptura legis et pphetaz. eo qz xps erat terminus et finis: et xitas eoz. Ex oib^o supdictis sequitur q oēs scribe et pharisei et iudei moderni. q eos sequūt falsificarūt et falsificāt scripturā legis et pphetaz negādo xps esse xū messiā i lege pmissū: et negādo et ptepnēdo legē euāglicā cū x^o fuerit ei^o xificator. Et lex euangelica sit veritas totius scripture legis et prophetarum. et xps fuēit pfirmator veteris testamēti p suā mortē et passionē. et sic et negando xpm faciūt mendacē deū et totā legē et pphetas. de

quib^o ait dñs iere. zi. Irritus fecerūt testamentū meū. Itē sequit̄ q oēs iudei a paione xpi vsqz ad pñs tēp^o obstinati et xpm negantes sunt heretici in scripta legis et pphetarū. Hoc pbat̄. nam oēs illi qui cuz ptinacia deuiant a veritate sacre scripture. et negant ei^o verā intelligētias et asserunt aliquid qd est p legē deiz sunt heretici. sed oēs iudei moderni sunt hui^o modiz: qz sunt heretici. maior ē nota: minor pbat̄. nā x^o ē veritas et finis legis et pphetaz. ergo negando xpm et legē euāglicā: negant verā intelligētia legis et pphetaz. et asserūt ptinacit̄ oppositū veritatis: expectando messiā tēporalē futurū qui tēpalit̄ liberet eos. Et sic cōtēpnunt bona vera spūalia ppter falsa tēporalia. et sic irrisores sunt legis et contēptores dei et bonoz suoz in lege pmissoz. Et sunt mēdaces et falsificatores sacre scripse. et blaffemi faciētes deū mendacēz in dictis et pmissis et reuelatiōib^o suis factis pziarchis et pphetis. prout plenius fuit declaratum in tractatu p iudeos in fine.

Quarta conclusio q necesse fuit xpm pati: vt p nob solueret omne debitū. s. p oib^o pñtib^o pteritis et futuris. Ad cui^o intellectū est aduertēdū put dictū fuit super psalō. xxxix. Et ptra iudeos qstioe pma. q cū totū genus hūanūz fuisset obligatū in adā ad eternā fuitutes sub pte diaboli p nullū pciū tēporale et terrenūz et finitūz poterat redimi et liberari a tali debito et seruitute. Et hec fuit causa: qz nec sacramēta nec sacrificia nec oblationes poterāt de se libare hoīez a pco nec soluere sufficiēs pciū p debito. vñ ibi fuit pbatū qualr circūcisio nō poterat libare ab originali culpa. et ratio ē ista. Nā i circūcisione solū dabat̄ ille modicus sāguis effusus et illa pellicula abscisa: que erat

b. iiii.

De sexto cantico.

vilior pars toti⁹ corporis. s; nunq̄ pars
pōt redimere totū: nec pars corporalis
poterat redimere aīaz cum in se nō cōti
neret p̄cium equale q; omne qd̄ redimi/
tur: equali vel majori p̄cio redimif. Et
sic nunq̄ corp⁹ nec pars ei⁹ poterit redi/
mere aīaz: nec totū hominē. Itē tot⁹ ille
puer qui circūcidebat̄ erat imūduz quo
ad corp⁹ ⁊ aīaz. ergo illa particula sāgui
nis et pellicule ita erat imūda et pctō et
fuituti subiecta sicut tot⁹ homo. ⁊ p̄ p̄ns
nō erat deo acceptabile p̄cius ad mundā
duz ⁊ liberāduz totū hoīez. Et iō oppo/
tebat offeri aliquē hoīez mūduz et liberū
ab omni pctō. ⁊ nō obnoxīū pctō p̄moz
parētū. nec ī natura. nec ī p̄sona. qui qui
dē homo cōtineret ī se p̄cius mūduz ⁊ in
finituz. qui nō solū offerret partē suā: sed
se totū. vt totū hoīez redimeret ⁊ libera
ret a fuitute ⁊ morte pcti. ymo ab vtra/
q; morte. s. corporis et aīe. Et talis fuit
solus xp̄s deus et homo iustus ⁊ inocēs
nō obligat⁹ in adā put sepius dictū ē. Et
iō illa circūcisio et modic⁹ sanguis ⁊ pel/
licula carnis nō dabat̄ in p̄ciū sufficiēs p̄
illo puero: s; in signū p̄cij futuri p̄ xp̄s
in cruce soluendi. Sicut qñō quis emit
domum aut agrum: et nō soluit p̄cium.
s; solum dat denariū in signū p̄cij p̄mit/
tens soluere p̄ciū post annū: ita pariter
faciebāt fideles veteris testamēti ī illa cir/
cuncisioe q; nō illū modicū sanguinez in
solidū p̄ciū p̄ illo puero: s; in signuz p̄cij
futuri soluendi p̄ xp̄m inq̄ntū p̄mittebat̄
deo p̄i soluere p̄ciū sufficiēs p̄ paionem
xp̄i. et sic libabat̄ ille puer a fuitute pcti.
et iō ille puer nō libabat̄ a pctō p̄cise per
illā circūcisioē. s; p̄ fidem xp̄i futuri sub
qua fide dabat̄ ⁊ fiebat illa circūcisio: q;
illa circūcisio nō erat nisi signaculū fidei
vt probat̄ ap̄lus p̄ totam epl̄az ad ro. et

gala. et heb. Itē adhuc dat̄ aliud exēplū
magis acomodatū huic casui. vñ p̄suetu/
do ē int̄ viros belligeros: q; si quis cap/
tus in bello sub fide p̄mittit̄ dño suo sol
uere infra certū tēpus p̄ciū redēptionis
in cui⁹ fidei signū et arrā dat̄ anulū suuz
q; ille fuus dimittat̄ sub tali fide ⁊ signo
vsq; ad tēp⁹ solutiōis p̄taxatū. tūc mani
festū ē q; ille fuus capt⁹ nō dimissus est.
nec libatus a fuitute p̄pter anulū: s; p̄p
ter fidē p̄missaz. Nec ille anulū fuit da
tus in p̄ciū: s; ī signū p̄cij soluēdi. Nec il
le libat⁹ est p̄pter anulū: s; p̄pter p̄cium
sub fide p̄missuz. ita ergo pariter fideles
ve. te. in illa circūcisioe dabāt illā pellicu
lā p̄pucij circularē sc̄tam ad modū anulī
quā nō dabāt in p̄ciū solidū: s; in arram
et signū p̄cij futuri soluēdi p̄ xp̄m. Et sic
dabāt etiā illū modicū sanguinē in signū
⁊ arrā sanguinis xp̄i effundēdi in cruce.
Et sic fiebat illa circūcisio sub fide et p̄te
statione soluēdi p̄ xp̄m. Et sic p̄ tūc sub
tali fide libabatur fideles veteris testamē
ti a fuitute pcti ⁊ pena inferni. Ex quib⁹
p; q; sicut nec illa pellicula circularis et
anulata nec ille modicus sanguis erat p̄/
cius redemptiōis illius circūcisio: s; signū
fidei ⁊ arrā futuri p̄cij et sanguis xp̄i ī p̄
cium effundēdi. ita ille circūcisus nō liba
batur tunc p̄ illam circūcisioē: s; p̄ fidē
xp̄i futuri sub qua fiebat illa circūcisio.
cuius fidei illa circūcisio erat signaculū.
vt p̄bat ap̄lus ad. ro. iiii. ⁊ ad gala. p̄ to
tum. vbi p̄bat ap̄lus q; sacramēta ⁊ ope
ra veteris legis nō iustificabāt nec libera
bant p̄ se hoīez a fuitute pcti. sed p̄ fidez
xp̄i futuri. cui⁹ erāt signaculū et sub qua
fide fiebat. Et sic est dicēdū de oib⁹ sacri/
ficijs ⁊ holocaustis q; offerebant̄ p̄ pctō
actuali: q; nō offerebant̄ ī p̄cius: s; in si/
gnum futuri p̄cij: inq̄ntū erāt figura et

De sexto cantico.

signus paionis xpi. qz de se nō poterāt liberare hoies: cū in se nō p̄tinerēt sufficiēs p̄cium: s; intātum liberabāt de p̄ntiz in/ quātū dabātur in signū p̄cij futuri cū fi/ de ⁊ p̄testatiōe soluēdi sufficiēs et p̄fectū p̄cium p̄ paionē xpi. Et sic tā circūcisio q̄ sacrificia fiebāt in signū federis. ymo fuerūt data ī signū federis. vt p̄s ge. xvij. et p̄ totū leuiticū. Secus autez ē de sacra mētis noue legis que reat̄ p̄tinet de pre senti virtutē paionis xpi: qd̄ est p̄ciū suf ficiens. iō de p̄nti illico iustificant et libe rant a p̄cto et deficiunt quod significāt. Et ideo fuit necesse christū venire in car nem et pati tale genus mortis. Et solue ret p̄ciū solidū et sufficiēs p̄ oib⁹ fide li bus veteris testamēti qui dederāt signus p̄cij p̄ circūcisioēz ⁊ sacrificia ⁊ oblatio nes: qz nō solū circūcisio ⁊ sacrificia: sed etiā oblatiōes q̄ fiebāt a fīdlib⁹ ī p̄. ⁊. ij. etate erāt signa c̄la fīdi xpi futuri: ⁊ dabā tur ī signū p̄cij futi soluēdi p̄ xps ī cruce. et iō fuit necesse vt xps solueret illō p̄ciū p̄ oib⁹ illis ī cruce. Et nō solū p̄ illis: s; p̄ oib⁹ p̄sentib⁹ ⁊ futuris. vt p̄s p̄ totam eplam ad. ro. ymo p̄ totā doctrinā apli cam. qz illō p̄ciū fuit ⁊ ē maius omni de bito. vt sup̄dictū est p̄ augustinū. iō dicit aug⁹. sup̄ psalō. xxi. p̄mone. ij. Ecce xps passus est. Ecce mercator ostēdit merces suas. Ecce p̄cius qd̄ dedit. Ecce sanguis eius fusus est. in sacco ferebat p̄ciū/ p̄cus sus ē lācea/ scisus est saccus et emanauit p̄cius orbis terraz. Ex quibus oib⁹ p̄s q̄ necessaria fuit paio xpi ad soluēdū omne debitū. et ad liberādūz totū genus hūa num a fuitute p̄cti. et iō qz iā solutū ē in cruce p̄cium p̄ p̄teritis ⁊ collatum sacra mētis noue legis p̄ futuris: dicit xps ī h̄ cātico. jam messui myrrhā meā et come di saui. comedite ⁊ faciamini. bibite ⁊ ī

ebriamini: q̄i dicat. qz iā solutus est p̄cius et iaz sacramēta p̄tinet ip̄s in se virtuali et reat̄. Quinta p̄clusio. q̄ necessaria fuit paio xpi ad purgādūz et mundādūz hominē a macula ⁊ sorde p̄cti. Ad cuius intellectū est notādūz. q̄ totū genus hūa nus ex p̄cto p̄moꝝ parētū nō solum fuit deditū ī fuitute sub p̄fate diaboli: s; etiāz fuit infectum ī carne: ⁊ aīa macula p̄cti. Et iō nō solum indigebat redimi ab illa fuitute ⁊ soluere p̄ciū p̄ debito p̄ paioēz xpi. p̄t dictūz ē. s; etiā indigebat mūda ri ⁊ purgari a macula oīs p̄cti: vt posset deo recōciliari. Et iō ex latere xpi nō so lum exiuit sanguis ī p̄ciū n̄re redēptiōis s; etiā aq̄ in ablutōz p̄ctoꝝ. vt p̄s jo. xix. Et sic ex passione xpi collata fuit virtus baptisimo ⁊ p̄nie ⁊ extreme vnctiōi et ce teris sacramētis nō solum ad cōferēdam grām: s; etiā ad abluēda p̄ctā. que quidē ablutio fit p̄ ecclīastica sacramēta. Ex q̄ bus p̄s quatr̄ necessaria fuit paio xpi ad purgāda et abluēda p̄ctā p̄ sanguinē ei⁹. vt demōstrat ap̄lus ad heb. viij. et. ix. et x. Iō dicit apocali. p̄mo. q̄ xps dilexit nos ⁊ lauit nos a p̄ctis n̄ris in sanguine suo. Sexta p̄clusio. q̄ necesse fuit xps pati tale genus mortis. vt paio ei⁹ esset metrū et mensura oīuz v̄tutum et exem plū patientie in oib⁹ aduersitatib⁹. Ad cui⁹ intellectum ē notādum p̄m ensebīū et augustinum q̄ ante mortē et passionē xpi et cognitionē euāgelij pauci audebāt aggredi mortē et tormēta p̄ v̄tate et iu stitia defēdēda. et multi deficiebant ī tol lerandis et p̄ferendis aduersitatib⁹ et tri bulatiōib⁹. ymo multi reges et p̄ncipes et ipatores p̄curarūt sibi mortēz ⁊ occi derunt se ip̄os: nō valētes misias huius mundi patiēter tollerare. vt p̄s de nero/ ne/ ⁊ domiciano/ ⁊ cathone/ ⁊ anibale/ ⁊

De sexto cantico.

lucrecia / et cleopatra / et multis alijs qui se ipsos occiderunt. ymo ipse Cesar despās de victoria se ipsum voluit interimere ppe yllerdā vt inquit lucanus. et sic accidebat qz nō hēbant speculū nec exēplum patiēcie de aliquo iusto et sūmo viro. nōc expectabāt futurā felicē vitā. S3 postq̄ p̄ncipes mūdi venerūt ad fidē xp̄i et cognitio nē legis euāgelice nō legimus aliquē regem nec p̄ncipē fidelē sibi p̄sciuisse nec intulisse mortem: nisi quosdā maniacos et freneticos. cuius ratio ē. nā q̄nō aliquis fidelis cuiuscūqz p̄ditōis et dignitatis sit laborat in aliqua aduersitate aut p̄secutione et infirmitate: illico recurrit ad passionem xp̄i / et legē euāgelicā. et imputās illas p̄secutiones et aduersitates puenire ex p̄ctis suis patiēter tollerat illas. Et inspicēs in paione xp̄i qui plura p nob pasus ē. iā ampliori patientia p̄fert eas. Et sic ex passiōe xp̄i hēnt rei et p̄ctores vñ agāt p̄nias: et nisi vñ habeāt patiētias: et iusti vñ p̄ferāt martirijs p̄ x̄itate fidei. vñ nullum gen⁹ aduersitatis quis potest pati. quin xp̄s illd fuerit passus. et sic ex speculo paionis xp̄i habet vnusquisqz vñ patiēter p̄solet. vñ ait aug⁹. sup̄ io. exponens illud. dabāt ei alapas. sic implebat qd de se dixerat xp̄s. Sic martires infor mabant ad oīa: q̄ p̄secutores libuisset facere p̄ferēda. sic regnū qd de b̄ mūdo nō erat sup̄bū mūdū nō atrocitate pugnādi s3 patiēdi hūilitate vincebāt. Sic illd granum multiplicādus seminabat horribili cōtumelia: vt mirabilr pullularet in gl̄ia. Itē idē aug⁹ de v̄bis apli fmone. xv. Si in te fuerit caritas comunicabis passiōibus xp̄i: et verus martir eris. traditus ē ille excelsus p̄ quē oīa f̄cta sunt. in opprobriū hoīus et abicetōz plebis et contumelias et flagella in mortē. et docuit nos exē

plo passiōis cū quāta patiētia in ipso abullemus. firmavit nos exemplo sue resurrectionis: quid ab illo patienter sperare debeamus. Item idem augustinus sup̄ ps. lxj. Eya fies op⁹ erat sanguie iusti ad delēda p̄ctā et cyrographū p̄ctoruz n̄roz. Opus erat exēplo patientie et hūilitatis. op⁹ erat signo crucis ad diaboluz et angelos ei⁹ debellādos. op⁹ ēt paione dñi: qz redēpt⁹ ē orbis. Quāta bona egit paio xp̄i: et tñ paio iusti hui⁹ nō eēt: nisi iniqui deū occidissent. Ex sup̄dictis oibus p̄z q̄l: talis paio xp̄i fuit nccia p̄ audacia et fortitudine martyrii / et ad exēplū patiētie miseri. et ut eēt mēsurā oīuz virtutū. vt iusti seq̄rēt agnū quocūqz ierit p̄ ymitationē. Septia conclusio q̄ paio xp̄i fuit nccia nō solū ad redimēduz totū hoīez s3 et ad recupandū regnū celoꝝ p̄ membris xp̄i. Prima ps ē pbata p̄ sup̄dicta. Scda x̄o p̄bat nā p̄t trāsgressiōz p̄mōrū pentū non solū fuim⁹ p̄uati illa habitōe t̄restrijs paradisi de q̄ illi fuerūt eiecti et exules. s3 et fuim⁹ p̄uati iusta felicitate et possessiōe regni celoꝝ: ad quam ip̄i et posterī sui fuissent translati post lōgum tēpus si in illa iustitia originali stetissent qd regnū celoꝝ nō potuit recupari p̄ nob nisi infinito p̄cio paionis et resurrectionis xp̄i. vt inquit augustinus. Ideo dixit saluator ante passionem suam. Vado vobis parare locum ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo. Lu ce. xxij. Itē. xxiiij. qz sic oportebat xp̄s pati: et resurgere a mortuis tertia die et ita intrare in gl̄iam suam. Itēz io. xiiij. Nō turbet cor v̄ius neqz formidet. qz vado parare vob locū. et si abiero et p̄para uero vob locū: itez venio et accipiā vos ad me ip̄s: vt vbi suz ego: et vos sitis. Ex quib⁹ p̄z q̄ necessaria fuit paio xp̄i: vt p̄

.De sexto cantico.

eam xps emeret celū. et nos ibi locū pre
 pararet. Octava conclusio q̄ neccesse fuit
 xpm pati tale genus mortis et passionis
 vt nō solum potētia: s; iusticia diabolus
 vinceret. Ad cui⁹ intellectū ē notādus. q̄
 diabolus nō tenebat n̄c possidebat hoies
 sub sua p̄tate tanq̄ dñs aut iudex n̄c tāq̄
 creditor: s; tanq̄ carcellarius et tortor ⁊
 lictor ⁊ executor diē iusticie. Et iō p̄cium
 redēptionis nō erat soluedū diabolo. sed
 deo p̄i cui sc̄ta fuerat iniuria ⁊ inobediē
 tia. Et sic diabolus executor diuie iusticie
 qui semp fuit amator ⁊ cupid⁹ dñij et po
 tētie tenebat hoies incarceratum sub sua
 potestate q̄i tyrānice dñic solueretur et
 redderet p̄ciū redēptionis deo p̄i: et fie
 ret iusta et sufficiēs punitio et iusticia de
 hoie ne summa iusticia dei maneret lesa
 nec violata: s; integra et satisfacta. Et iō
 venit xps ī carnē. et pater posuit ī eo ini
 quitates oīus n̄m. ⁊ xps passus ē et vul
 nerat⁹ p̄pter pct̄a n̄ra: et attritus p̄pter
 scelera n̄ra: ⁊ pcussus p̄pter scelus poplī
 dei. et languores n̄ros ipe tulit: et dolores
 n̄ros ipe portauit. intātū q̄ liuore ei⁹ sa
 nati sumus ⁊ liberati. vt p̄ ysai. liij. Et
 sic in xpo capite n̄ro punita sunt oīa pec
 cata n̄ra. et satisfacta iniuria dei: et rein
 tegrata iusticia. ⁊ xps soluit sufficiēs pre
 cium deo p̄i p̄ toto genere hūano. put
 sup̄dictū est. Et p̄ p̄ns xps iuste abstulit
 ⁊ repetiuit p̄dā a diabolo: qui eā torque
 bat ⁊ tyrānice possidebat. S; q; diabo
 lus tēptādo hoies et p̄cipitādo ipm ī pec
 ratū dī victor: et tanq̄ victor et triūpha
 tor possidet ipm. iō q̄nō p̄pter passiones
 xpi fuit sibi homo ablat⁹. tūc diabolus
 dictus fuit victus ⁊ debellat⁹. q; sibi fuit
 ablata p̄dā quā diu possidebat sub fuitu
 te. S; postea magis fuit victus ⁊ debel
 latus. q̄nō ī virtute passionis iesu fuit de

poplo gētili eiectus ⁊ ppulsatus. Et sic
 etiā cotidie diabolus vincit q̄nō p̄ penitē
 tiaz a pct̄orib⁹ quos sub fuitute pct̄i pos
 sidebat eijs. S; q; totū hoc sc̄s ē. et fit
 ī virtute passiōis xpi. p̄ quā sc̄ta fuit n̄ra
 iusticia. ergo sequit⁹ q̄ p̄ iusticiā ⁊ ex iusti
 cia tūc fuit victus ⁊ debellatus diabolus
 ⁊ p̄ eādē iusticiā cotidie vincit ⁊ debella
 tur. Ex quo patz q̄ necessaria fuit passio
 xpi: vt diabolus amator potētie vinceret
 iusticia. quā semp impugnavit put dicit
 aug⁹. S; ē aduertēdus fm augustinus
 in entbiridion q̄ q̄i oīa pct̄a fuerūt anne
 xa pct̄o p̄moꝝ parētus. nā ibi fuit furtus
 q; rapuit fructū p̄hibitū ab arbore. sc̄do
 ibi fuit sacrilegius ⁊ blaffemia. q; voluit
 vsurpare deitatē credēdo sp̄ētiz: qui dixit
 Eritis sicut dii. et p̄ eandē rationē cōmi
 sit crimē lese maiestatis adā. Itē cōmisit
 homicidiū: q; se ipm ⁊ totū gen⁹ hūanū
 ī mortē p̄cipitauit. Et iō xps vt sufficiēs
 ter totū pct̄m p̄moꝝ parētus expiaret et
 oīa pct̄a futuroꝝ ī se punirētur: et pro
 oibus satisfaceret: fuit flagellatus: vt la
 tro p̄ oib⁹ latronib⁹. Et cōsputus ⁊ ala
 pis cesus p̄ oib⁹ sacrilegis et blaffemis.
 et spinis coronatus p̄ oibus superbis et
 vsurpatorib⁹ regie maiestatis. Et fuit sus
 pensus ⁊ mortuus ī cruce p̄ oib⁹ homi
 cidis penitētib⁹. Et sic p̄ qualr xps suffi
 ciēter satisfecit p̄ pct̄is oīus p̄teritoꝝ / et
 futuroꝝ. iō iuste potuit eos liberare de
 potestate diaboli. qui p̄ talē iusticiāz mā
 sit victus ⁊ debellatus. et xps māsit vic
 tor ⁊ triumphator. Nonā conclusio. q̄
 ordo nostre redēptionis fuit necessarius
 necessitate cōgruētie ad vincēdam astuci
 am diaboli. Ad cui⁹ itellectū ē aduer
 tēdum fm augustinū ī quodā fmōe de
 paione et cruce dñi. q̄ xps eūdē ordines
 fuanit ī n̄ra redēptione: quem tenuit

De sexto cantico.

diabolus p̄tra p̄mos p̄rētes et poste /
ros suos. Et sic x̄ps nō soluz vicit diabo /
li potētīā: s̄z etiā ei⁹ astuciā. vñ diabolus /
tenuit hāc astuciā ad temptādum p̄mos /
p̄rētes. Nā p̄mo cepit formā serpētis /
sub qua forma latebat venenū satanicuz /
Et venenoso sibilo insufflauit in fructuz /
p̄hibitū: et infecit eū. Et tūc ostēdit muli /
eri pomuz exterius pulchruz. et suauē ad /
vescenduz. s̄z int⁹ mortifero veneno infec /
tum p̄suadēdo: vt comederet cū viro suo /
Et iō illico cuz comederēt fuerūt infecti /
et sauciati in carne vulnere inordinate cō /
cupiscentie. et in aīa vulnere pctī. quam /
quidem corruptionē carnis p̄ libidinosa /
generationē trāsmiserūt in oēs posteros /
Et cuius carnis libidinosē p̄tactu siue cō /
sorcio vnaqueqz aīa trahit culpā origialē /
Et ex consensu p̄cupiscentie voluntas con /
trahit pctm̄ actuale. Et sic diabolus sub /
tali astucia infecit et sibi subiugauit totū /
genus hūanū. vt inquit aug⁹. Et iō filius /
dei totius generis hūani prudēs et suffici /
ens reparator: et restaurator: et contra /
diaboluz triūphator: eūdē ordinē seruauit /
in n̄ra redēptiōe. nam sicut diabolus ac /
cepit formā sp̄ētis sub qua latebat vene /
nū sathanicū et hamus fraudulēt⁹ q̄i sub /
esca ad decipiēdū et vincēdū hoīez. ita x̄p⁹ /
p̄ oppositū assumpsit formaz hoīs sub q̄ /
latebat antidotuz salutis: et hamus dei /
tatis ad decipiēdū et vincēdū diabolū. /
Et sicut diabolus serpēs antiqu⁹ insuffla /
uit in illū fructū suuz venenus. et infecit /
ip̄s Ita sp̄s sc̄s insufflauit i illā hūanita /
tē assumptā sp̄ū sapie et intellect⁹. et sc̄ti /
ficauit illam hūanitatē et gratificauit. vt /
esset ille hō plenus oīs gr̄e. de cui⁹ pleni /
tudine oēs accipem⁹. Et sic sicut p̄mi pen /
tes comedendo de illo fructu p̄hibito et /
venenato illico fuerūt corrupti et saucia

ti i corpe et aīa incurrētes sn̄iaz duplicis /
mortis: Ita p̄ oppositū comedētes istuz /
fructum salutiferū. qui ē x̄ps oēs ab illo /
morbo sanātur: et ab illa morte ibi p̄pe /
trata viuificātur. It̄ sicut p̄mi pentes p̄ /
p̄ceptū et voluntatē di extēderunt manu /
ad lignū: et rapuerunt fructū et gustan /
tes fuerunt infecti et p̄ generationē infe /
cerunt oēs posteros. Ita pit̄ x̄⁹ vt expia /
ret scelus eorū extēdit manus et brachia /
sua ad arborē et lignū crucis et inde col /
legit et gustauit amaros fruct⁹ p̄aionis. /
qui quidē fruct⁹ licet sibi fuerint amari: /
tñ nobis fuerunt dulcissimi. Et iō oīs /
fideles comedētes d̄ fructu p̄aionis quē /
nobis porrexit x̄ps sanant a morbo cibi /
p̄hibiti: quē diabolus porrexit p̄mis pen /
tib⁹: et ex p̄nti oib⁹ suis posteris. It̄ sic /
diabol⁹ i sufflādo sup cibū p̄hibitū itulit /
et inflixit i eo illud venenū mortiferū ad /
inficiēdum p̄mos pentes et ex cōsequēti /
totū genus hūanū: ita pariter x̄ps insus /
flauit in septē eccl̄iastica sacramēta ifun /
dēdo virtutē sue passiois tanq̄ medelam /
et antidotū salutiferū ad sanādos oēs fi /
deles a morbo et veneno illi⁹ cibi p̄hibiti /
It̄ sicut adāz trāsmisit venenū et pctm̄ /
suū i oēs posteros filios suos p̄ libidino /
sam et carnalez generationē. ita pariter /
x̄ps trāsmisit virtutē et merita sue passio /
nis i oēs fideles filios adoptiuos p̄ bap /
tismalē et sc̄tificatē r̄generationē. Ex qui /
bus oib⁹ p̄z q̄ x̄ps i ordine n̄re redēptio /
nis nō soluz vicit potētīā diaboli p̄ iusti /
ciā: s̄z etiam vicit eius astutiā p̄ p̄trarias /
dispositionē: Hūc ergo ordinē et disposi /
tionē vult explicare i p̄sona x̄pi salōn in /
hoc sexto cātico: cū dicit. Surge aquilo /
et veni auster et p̄fla hortuz meuz. i. veni /
p̄secutio iudeoz et tormēta ministroz p̄ /
lati. Et veni tu auster. i. voluntas patris

De sexto cantico.

et pfla et agitā corp^o meūm p passionē ⁊
 mortez vt fluant aromata et merita per
 vulnera flgelloꝝ et clauoꝝ et lancee ad
 ppleđam oēm iustitiaz et sanandā vulne
 ra pctoz. Et sicut spēs ātiquus insuffla
 uit in fructū pbibitū vñ fluxit venenum
 ad inficiēdū totū genus hūanuz. ita tu a
 quilo et auster insufflate hortū corporis
 mei. vt fluant ex eo aromata xpī redēp
 tionis ⁊ salutis ad fugādū illud venenū
 pctoz. Et subdit jā veni ī hortū meū. s.
 in hortū passiois ⁊ crucis. Et iaz messui
 myrrbaz sacramētoꝝ ex arboꝝ crucis.
 Et iam gustavi et comedi fauū passionis
 cum melle. Et bibi vinū cū lacte passiois
 quā myrrbā ⁊ fauū cū melle et vinū cū
 lacte imisi ⁊ trāstuli in ecclīastica sacra
 mēta ad sanādos et reficiēdos et alēdos
 fideles. ideo vos amici fideles venite ad
 me p fidez ⁊ comedite et saturamini ista
 myrrba ⁊ fauo cū melle sacramētoꝝ. et
 bibite ⁊ inebriamini isto vino cū lacte/et
 satiamini et sanabimini ab omni infirmi
 tate/ ⁊ recupabitis vitā p grāz. qz lz ego
 dormiā in cruce: tñ cor meū vigilat ī vīa
 redēptioe. Et sic pz quātr paio xpī vicit
 astuciā diaboli. Ideo dicit aug^o. ī fmone
 vni^o martiris. q fortitudo draconis ptra
 mortē dñi qui spētē suspēdit ī ligno. Tri
 umphauit enī de morte quam diabolus
 ppinquauerat p astucias suas homini.
 Et cū exaltaret moyses spētez ī heremo
 in ligno: poplūs qui mordebatuz a spēte
 attēdebat spētez ⁊ sanabaf. Sic ⁊ modo
 quēcūqz momorderit astucia sathane in
 tueatur xpī ī ligno pēdētē. ibi enī mors
 occisa ē. dñs semp viuūt. Sz vt occideret
 mortē vestit^o ē morte. Ex sup̄dictis ergo
 pz quātr necesse fuit xpī pati tale gen^o
 mortis: vt vinceret astutiā diaboli et ma
 liciā ei^o. Decima cōclusio q paio xpī

fuit necessaria ad roborādos et ādequan
 dos ⁊ cōdignificādos oēs actus hūanos
 erga deuz: vt eēnt fructiferi ⁊ digni grā ī
 p̄senti ⁊ glīa ī futuro. Et etiā ad ādequā
 dum oēs actus hūanos inter se siue erga
 pximuz. Ad cui^o intellectū est notādū fm
 aplm ad ro. viij. q passioes. i. opationes
 huius sc̄li nō sunt cōdigne nec sufficiētes
 nec pparabiles ad futurā glīam: que re
 uelabit ī nob: qd dupliciter accidit. vno
 modo ratioe impfectois. qz nulla opatio
 hūana potest esse de se ita pfecta quin pa
 tiatur aliquē defectuz ī aliqua circūstātia
 p quē defectuz illa opatio nō ē digna cō
 parari premio celesti. vñ ieiuniū n̄rūz nō
 potest ita pfecte fieri quin ī aliquo deficia
 mus. Hāz ieiuniū debet fieri cū patiētia
 et puritate mentis et cū oīone ⁊ elemosi
 na. sz impossibile ē ex parte n̄ri quin defi
 ciamus ī aliqua circūstātia. Et ita ē dicē
 dū de oīone: qz nō fit cū sufficiēti seruoze
 sz cū aliq̄ vaga et deuia cogitatioe admix
 taret nō cū tota attētionē. Et ita etiā ele
 mosine nostre nō fiunt semper cum in
 tentione et largitate et deuotione. Et
 sic de omnib^o opationib^o q semp patiunt^r
 aliquē defectū. Ideo d̄r ysa. lxiij. q oēs
 nos et iustitie n̄re q̄si pann^o menstruate
 pp̄t qd non sunt de se digne p̄mio et̄no.
 nec sufficient^r satisfaciūt p pctis cōmissis
 Et sic pp̄t tales defect^o non sunt p̄digne
 It̄ sc̄do non sunt cōdigne rōe valoris: qz
 q̄ntūcūqz sit pfecta bona opatio nostra
 semp ē finita et breuis. ergo de se non est
 tanti valoris ut posset satisfacere p debi
 to infinito in ipso penitente ad delēdam
 penam peccati infinitā. Et sic nulla p̄nia
 iniuncta posset satisfacere p debito pcti
 nec min^o posset sufficere bona opatio ad
 p̄miū et̄num cōsequēdū. quia sibi nō pōt
 cōparari in valore. d̄ quo d̄r p ysa. lxiij.

De sexto cantico.

et apłz p̄. ad cor. ij. Qđ nec oculus vidit
nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascēdit
q̄ p̄pauit de⁹ diligētib⁹ se. ergo nulla op
atio humana de se ē sufficiēs ad satisfaciē
dū p̄ debito pcti/nec ad p̄seqñdā futurā
gl̄iam cōdigna. Et iō ad p̄ficiēdas opa
tiones n̄ras et ad suppleđū defectū eaz
et ad faciēdas ip̄as p̄dignas p̄mio eterno
et futura gl̄ia: fuit necessaria paio xp̄i: q̄
adequat et condignificat oēs opationes
n̄ras. vñ applicata passio xp̄i ieiunio n̄ro
suppl̄t oib⁹ defectib⁹ ei⁹ et p̄ficit ip̄s et red
dit ip̄m validū et p̄dignuz p̄mio eterno:
qñō sumus i statu gr̄e. Et sic ē dicēduz de
elemosina que de se parui valoris ē. s̄z ad
dita sibi paio facit illaz validā et dignam
p̄mio eterno. et datur exēplū de anulo
aureo vnus vncie. qui de se vix valet sex
ducatos: s̄z si addat et celef in eo carbu
culus reddit ip̄s magni p̄cij et valoris ad
emendaz vnā ciuitatem. Sic ergo oīo
vel elemosina n̄ra de se parui valoris est
s̄z si applicētur sibi merita passionis xp̄i:
faciūt ip̄az p̄dignā et validaz ad emēdum
regnū celoꝝ. Vñ est itēz aduertēdū. q̄ se
iuniū et oīo et pegrinatio et labores et oīa
opa que xp̄s fecit p̄putātuz in passiōe ei⁹
q̄z tota vita xp̄i fuit vnus actus passiōis
et penitētie p̄ nob̄ p̄tinu⁹ et nō interpol
latus put dictuz fuit sup psal̄o. xxix. Et
dicef in sequēti q̄stioe. que quidē opa xp̄i
nō solū fuerūt facta ad delēda n̄ra pct̄a: s̄z
etiā ad p̄ficiēdas opatōes n̄ras: et ad sup
plendū defectū eaz. Nam xp̄s ieiunauit
vt p̄ficeret et cōsecraret ieiuniū n̄m. Et
pegrinat⁹ ē vt p̄ficeret n̄ras pegrinatio
nes: et fecit elemosinas et opa mie vt p̄f
ceret opera mie n̄ra. et suppleit defectui
eoz. et faceret ea valida et cōdigna p̄mio
eterno. Ex quib⁹ p̄z qualr paio xp̄i p̄di
gnificat et adequat oēs n̄ras opationes

erga deū. Et si queratur quō paio xp̄i
applicet opatiōib⁹ n̄ris: et reddat eas va
lidas. Respōdet q̄ qñocūqz homo fidelis
efficit mēbrū xp̄i p̄ fidē caritate formataz
tūc in oib⁹ opatiōib⁹ suis participat pas
siōez xp̄i: q̄z diligētib⁹ deū oīa coopant i
bouū ad ro. ix. Et sic p̄pter participatio
nē paiois oīa opa iustoꝝ reddūt valida
et p̄digna. et iō q̄lz penitēs aut iust⁹ i oib⁹
opatiōib⁹ suis sep̄ debet iuocare paiones
xp̄i. vñ qñō dicim⁹. Mater de celis mise
rere nobis. nil aliud intēdim⁹ dicere nisi.
o p̄i rogam⁹ ut accipias paionē filij tui i
p̄ciū p̄ pct̄is et delictis et defectib⁹ n̄ris.
Et qñō oramus filiū dicentes. xp̄e fili dei
vini misere nobis. nil aliud intēdim⁹ di
cere: nisi. O xp̄e fili dei redēptor mundi
rogam⁹: vt velis offerre passionē tuā p̄i
pro peccatis n̄ris et velis applicare pas
sionē tuam in oibus operationib⁹ n̄ris
vt sint digne p̄nā in hoc seculo et vita et
na in futuro. Et sic p̄z q̄lit sola paio xp̄i
pōt adeq̄re operationes n̄ras erga deū.
Sed ē vlti⁹ aduertēdū q̄ paio xp̄i nō so
lū adeq̄t opatiōes n̄ras erga deū sed et
erga p̄ximū. vñ qñō quis lesit et offēdit
p̄ximū in persona vel in bonis uel in fa
ma et non valens satisfacere dicit passo i
iuriā. O frater rogo amore passiōis xp̄i
vt parcas mihi. nil aliud intēdit dicere.
nisi rogo te frater postq̄ tibi nō possum
satisfacere: vt acceptes passionē xp̄i i re
cōpensationē iniurie tibi facte. postq̄ x̄
p̄ n̄ris delictis passus ē et p̄ oib⁹ exorauit
tūc manifestū ē. q̄ si passus iuriā parcit
reo q̄ acceptauit passiōez xp̄i in p̄ciū et re
cōpensationē sue iniurie. Et sic paio xp̄i
fuit illa q̄ adequauit recōpensationē siue
operationē inter duos p̄rimos. Ex quo
sequit p̄mo q̄ si passus iniuriā non vult
remittere n̄c parcere p̄cāti veniā amore

.De sexto cantico.

passionis christi. videtur cōtemnere pas-
 sionē xpi ymo videtur pluris existimare
 iniuriam suam q̄ passiones xpi. quod est
 absurdum ⁊ sacrilegum. Item sequitur
 sc̄do q̄ talis obdurat⁹ in sua malicia nō
 ē dign⁹ vt sibi subueniat paio xpi. postq̄
 eā p̄temnit nō parcēdo p̄ximo n̄c remit-
 tendo p̄p̄riā iniurias. put̄ satis explicat
 saluator in parabola de decēz milib⁹ talē
 toz. mat. xviii. Ex quib⁹ p̄z qualr passio
 xpi nō solū dignificat et pficit ⁊ adequat
 opationes n̄ras erga deū: s̄z etiā erga p̄-
 ximū. Ex oib⁹ ergo sup̄dictis p̄ decē con-
 clusiones patuit qualiter fuit necessaria
 passio xpi. ⁊ quō necesse fuit xps pati ta-
 le genus mortis ⁊ passionis: nō necessi-
 tate coactiōis ex parte dei: q̄ nō defuit
 sibi alius modus possibilis. s̄z ille mod⁹
 fuit necessari⁹ necessitate p̄gruētie ex par-
 te n̄re salutis. Et hoc decē ratiōib⁹. Pri-
 mo ad adequādaz dei iusticiā cū mīa er-
 ga nos. Sc̄do ad p̄firmādūz testamētūz
 p̄ mortē testatoris. Tercio ad verificādā
 scripturā legis et p̄phetaz. Quarto ad
 solūedūz omne debitū n̄im. Quinto ad
 purgādūz ⁊ mūdādū omne pctm. Sex-
 to ad dirigendos oēs actus hūanos ⁊ vt
 eēt exēplum patiētie ⁊ speculuz miserōz
 in omni aduersitate. Septimo ad emen-
 dū et recuperandūz celū et omne depōitūz
 in adam. Octauo ad vincendā potētiam
 diaboli p̄ iusticiā. Nono ad destruēdam
 astuciā diaboli p̄ prudētīā. Decio ad cō-
 dignificādaz ⁊ adequādaz n̄ras opatiōēs
 erga deū ⁊ p̄ximū. Et h̄ de p̄mo q̄sito.

Sc̄do querit̄ circa illud qd̄ dicit xps
 in hoc cātico. s. ego dormio ⁊ cor meum
 vigilat. vbi dictū est ī expositiōe. quō x⁹
 nō solū p̄ nob̄ meruit p̄ ea que sc̄fa sunt
 in vita: s̄z etiā post mortē circa eum. Et
 quō h̄z dormiret ī cruce ⁊ in sepulcro tñ

semp vigilabat opādo n̄raz redēptionē ⁊
 et recipiendo vuln⁹ in latere. Et videt̄ q̄
 xps non potuit mereri p̄ vulnus lateris
 nec p̄ sepulturā. H̄az spaciū merēdi vel
 demerēdi cōceditur hoibus tantū in hac
 vita vsqz ad mortē terminatiue: vt iquit
 aug⁹. in enchiridion. q̄ post mortē nō ē
 tēpus merēdi: s̄z premiū recipiēdi. cū er-
 go xps iam esset mortuus quō latus ei⁹
 fuit lancea p̄foratum. vt p̄z jo. xix. ergo
 post mortē nō potuit p̄ illud vulnus me-
 reri: nec ī n̄ra redēptiōe vigilare. In
 oppositū autē est textus hui⁹ cantici. Ad
 cui⁹ declarationē ē notādūz. q̄ sicut ī do-
 mificatore p̄siderat̄ triplex actus. s. p̄m⁹
 et sc̄dus et terci⁹. ita pariter ī xpo. H̄az
 primus actus domificatoris ē ip̄e habit⁹
 artis: quē nō soluz hēt in vigilia: s̄z etiā
 in somno. Actus autē sc̄dus ē cōsiderare
 fm̄ artē circa domū faciēdaz: ⁊ circa for-
 maz et figurā ⁊ partes ei⁹. qd̄ nō potest
 fieri nisi in vigilia. Actus x̄o terci⁹ ē quō
 manuales opantur successiue circa par-
 tes domus/ fabricādo partē post partes
 Ita ergo pariter in xpo cōsiderabat̄ tri-
 plex actus. s. primus/sc̄dus/ ⁊ terci⁹. Ac-
 tus primus fuit gr̄a vniōis et oēs hitus
 gr̄az et donoꝝ quos a p̄mo instāti crea-
 tionis aie hūit. Actus autē sc̄dus fuit p̄si-
 deratio n̄re redēptiōis: et p̄positū firmū
 et immobile opādi n̄raz redēptionē. iste
 actus fuit vnicus et p̄tinuus et nō inter-
 cisus: nec interpollatus in tota vita sua
 q̄ semp fuit sibi p̄sens sejuniū et labo-
 res/ ⁊ conuicia/ ⁊ opprobria/ ⁊ iniurie ⁊
 captio/ ⁊ flagella/ ⁊ vulnera clauoꝝ ⁊ lā-
 cee. Et oīa que erat passurus fuerūt sibi
 presentia: et semp sine interuallo erat in
 firmo et immobili p̄posito sponte patiē-
 di illa. Et in h̄ actu sc̄do fuit semp ī som-
 no et ī vigilia: q̄ h̄z pars sensitua quōqz

De sexto cantico.

domiret: tñ pars intellectiua ⁊ rationalis semp fruebat in x̄bo. et semp in actu sc̄do p̄siderabat ⁊ sp̄ote p̄ponebat pati Sed q̄ p̄pter tale imobile p̄positū merebat p̄ oib̄us opatiōibus suis nō solus in vita. s̄ et iā p̄ mortē. ergo a p̄mo instāti p̄ceptōis iā meruit p̄pter vuln̄ lateris et sepul̄sam et cetera opa: Et ita ē dicēdum de martirib̄. Nam b̄s vincēcius nō solum merebat p̄pter martyrius. q̄d patēter p̄pter x̄pm tollerabat. s̄ et iā iam meruit i vita p̄pter oīa q̄ sibi fecerūt p̄ mortem puta. q̄ fuit cadauer ei⁹ p̄iectū carnibus comedēdus postea fuit p̄iectum in mare ⁊c. Et ita ē dicēdum de ceteris sc̄tis. eo q̄ in vita meruerūt p̄pter firmū p̄positus ut oīa illa p̄desent. Act⁹ aut̄ tercius ip̄i x̄pi fuit q̄no real̄ opabatur opa n̄re redēptiōis ad extra puta p̄ quadraginta dies ieiunādo: ⁊ p̄dicādo/et miracula faciēdo/ ⁊ mortē patiēdo/ ⁊ vulnus lateris recipiēdo. qui quidē act⁹ h̄ essent successiui ⁊ distincti circa nos: tñ q̄ erāt de essentia passiōis et redēptiōis. iō oēs illi actus simul dicti sunt vnus actus redēptiōis q̄i vnitate aggregationis respectu vni⁹ finis. q̄ oēs illi act⁹ fuerunt vna via ad vnicū finē. Et et iā fuerūt vnus actus ratiōe vnius firmi ⁊ cōtinui p̄positi x̄pi iō oēs illi actus p̄putabātur in n̄ra redēptiōe/ ⁊ in x̄pi passiōe. Et sic x̄ps ab instanti conceptiōis semp fuit in isto actu terciō. nā illico incepit opa n̄re redēptiōis. q̄ statim incepit orare p̄rem p̄ tota eccl̄ia: et in tali ōzone semp sine intermissione p̄seueravit. Itē statim mouit virginē matrē suā: ut iret ad visitādas Elisabeth: ut ip̄e sc̄tificaret jobānē bap̄am. Et sic in vtero virgineo semp p̄ nob̄ orabat Et post natiuitatē iā incepit flere ⁊ frig⁹ et alios dolores pati: que oīa ptinebant

ad n̄ram redēptiōes. Et sic erat subiect⁹ parentib⁹. et obf̄uabat opa legis vsq̄ ad baptismū. Et postea incepit opari in lege euāgelica: et sic p̄secut⁹ est opa redēptiōis vsq̄ ad mortē. et et iā post mortē vsq̄ ad sepulturā et resurrectionē. Et sic p̄ q̄ x̄ps semp fuit simul in actu sc̄do. ⁊ successiue i actu terciō. circa n̄ras redēptiōes. Et iō a p̄mo instanti meruit plene et p̄fecte respectu sui p̄ oib⁹ opib⁹ successiuis futuris tā post mortē: sicut ante. et hoc accidebat p̄pter vnicū actū et firmū p̄positus n̄re redēptiōis: eo modo quo dictū est. vñ sicut sol semp est i actu p̄mo et sc̄do respectu sui: q̄ semp illuminat ⁊ in se h̄et totū suū lumē tā in auroa q̄ in meridie. s̄ illud lumen non attingit oēs partes mūdi simul: s̄ successiue. ita pariter x̄ps sicut in se h̄ebat totū suus p̄positū ⁊ totā virtutē sue passiōis simul tā in primo instanti q̄ i tota vita. ita habebat totū meritū. s̄ postea illud p̄positū successiue exiuit in actū respectu n̄ri. Et iō respectu sui semp simul meruit p̄ nobis p̄pter oēs actus. S̄ illd̄ q̄d facit maiorem difficultatem in hac materia est. q̄ fin comunē opinionē x̄ps post mortē in triduo nō fuit homo: et si nō erat homo ergo nō erat caput eccl̄ie. q̄ x̄ps inq̄ntū de⁹ et homo est caput eccl̄ie. et si nō fuit homo: nec erat caput eccl̄ie. ergo virtus sacramētoꝝ nō potuit emanare ex latere ei⁹. q̄ x̄ps ut caput eccl̄ie influxit virtutē in sacramēta. nec sacramēta h̄nt efficaciaz nisi a x̄po. ut ē caput eccl̄ie. ergo si x̄ps nō fuit homo in triduo nec caput eccl̄ie. sequerē q̄ eccl̄ia nō exiuit ex latere x̄pi. q̄d est directe p̄tra augustinus. Et sequeretur et iā q̄ ille sanguis cū aqua qui exiuit ex latere x̄pi nō fuisset effusus i remissionē et redēptiōē pctōꝝ. q̄d esset cōtra

De sexto cantico.

clemētina de sūma trinitate ⁊ fide catho-
lica. Ad hoc respōdet q̄ si vellem⁹ seq̄
opinioēs ⁊ positionē magistri: quā sequi-
tur augustin⁹ de roma: et quidā alij ma-
gni viri nulla esset difficultas. Dicūt enī
q̄ xp̄s fuit ⁊ erat homo ī triduo isto mo-
do. s. q̄ lz fuerit mortuus et aīa x̄e a cor-
pore separata. tñ qz ista duo erāt iuncta
et vnita psonalr in x̄bo. iō x̄bū poterat
dici homo postq̄ hēbat ista duo sibi pso-
nalr vnita. lz inter se essent separata. Et
sic cōcedūt. q̄ lz ista duo inter se nō erāt
vnus homo: tñ in vno tercio. s. ī x̄bo p-
sonalr vnita poterāt dici homo. Itē cō-
cedunt q̄ lz in illo triduo ex aīa nō resul-
tabat hūanitas in corpore: eo qz erat ab
eo separata. tñ ex corpore ⁊ aīa resultabat
hūanitas ī x̄bo lz non iter se. Et isto mo-
do intelligūt illud q̄ ait damacenus. s.
q̄ x̄bū semel assūpsit nunq̄ dimisit. Et
sic isti cōcedūt q̄ xp̄s fuit homo et caput
eccle. et p̄ p̄ns ex late xp̄i capitis eccle
exiuit sanguis ⁊ aqua ī remissioēs pctōz
⁊ ad efficacīā ⁊ virtutē sacramētoz. ⁊ sic
ratio ducta sup̄ in oppositū nullā affert
difficultatē fm eos. Et si arguīſ p̄tra istos
a sup̄iori negato. nā si xp̄s ī triduo nō fu-
it corp⁹ aīatū nec viuū. ergo sic erat hō.

Ad hoc rñdent q̄ hec illatio dyaletica
non habet locū in hoc singulari misterio
sup̄natāli vbi ptes essenciales hui⁹ hoīs
non hñt ppriā psonalitātē. sed post mor-
tē manserunt sub eadē psonalitate verbi
vnita. et iō nō sequīſ nisi q̄ x⁹ ī illo t̄dno
non erat hō viu⁹ in se sed hō mortu⁹: cui⁹
ptes essenciales licet eēt sepate int̄ se: tñ
nulla eaz fuit corrupta nec amisit psona-
litātē. et iō ex eis potat resultare hūani-
tas ī x̄bo: cui psonalit̄ erant vnite. Sed
qz ista positio cōit̄ non tenet. nec placet
vniuersitati p̄siēsi/ nec maiori turbe doc/

toz. Ideo ē dicēdū salua semp̄ fide ca-
tholica et meliori iudicio. q̄ lz x⁹ nō fue-
rit naturalis hō in triduo eo q̄ erat vere
mortu⁹/ et ptes hūanitatis erant realit̄
separate: tñ adhuc x⁹ erat vere caput ec-
cle. Ad cui⁹ intellectū ē aduertendū
q̄ licet x⁹ de⁹ et hō sit caput eccle: tñ p̄n-
cipalitas huius p̄sone cōsistit in x̄bo. eo
qz x̄bū h̄ rōez p̄ncipalis agētis et hūani-
tas h̄ rōez instrumētī. qz x̄bū nō assum-
psit hūanitates nisi ut eēt instrumētū n̄re
redēptiois. ut ait damacenus: et cōit̄ tenet
Assumpsit eīz corp⁹ ut eēt instrumentū
patiēdi/ et aīaz ut eēt instrumētū merēdi.
Et iō x̄bū erat agēs p̄ncipale/ et corp⁹ et
aīa respectu x̄bi mouebant tanq̄ instru-
mētū in oī ope n̄re redēptiois. Et iō x̄bū
ad h̄ q̄ esset caput eccle sufficiebat p̄ illo
tūc q̄ hēret corp⁹ ⁊ aīaz sibi psonalit̄ vni-
ta lz int̄ se eēt p̄ tūc sepata. quia x̄bum
cū aīa poterat opari in inferno educēdo
aīas fidelīū veteris testamētī. et corpus
poterat instrumētāl̄ opari in cruce vul-
nus lateris recipiēdo: et cetera misteria
ad corp⁹ p̄tinētia tā in sepulcro q̄ ī cru-
ce patiēdo. Et hoc sufficiebat ad h̄ q̄ xp̄s
tanq̄ caput eccle p̄ficeret opa n̄re redēp-
tiois. Et iō fuit necesse q̄ sicut aīa nō fuit
corrupta in tali separatiōe et morte. ita
nec corp⁹ corrūpetur/ nec incineraretur.
nec sumeret alias formā substātialem. s.
maneret idē numero. qz aliter fuisset va-
riata n̄re redēptionis opatio mutando
instrumētū. si nō māsisset idēz corp⁹. q̄
xp̄s ex puris sanguinib⁹ virgīs assūpsit/
rat ad instrumētū n̄re redēptiois. Et iō ē
dicendū q̄ ille homo x̄e fuit mortu⁹. et
dato q̄ nō fuerit homo in illo triduo. tñ
idē xp̄s ⁊ idē caput eccle māsit cū eisdez
instrumētis n̄re redēptiois. Et iō illud
corpus mortuū dicebat̄ corp⁹ xp̄i. Et sic

De sexto cantico.

ex ei⁹ latere exiuit sanguis et aqua in re-
missionē ⁊ redēptionē pctōꝝ. vt dicit cle-
mētina. Et ex illo latere exiuit tota ecclia
et efficacia ⁊ virt⁹ sacramētoꝝ. vt inquit
aug⁹. Et jaz hoc semp meruit xps a pnci-
pio sue conceptiōis ppter imobile et fir-
mū ppositū patiēdi ⁊ p̄tinuū actū opan-
di put sup̄dictuz ē. Et ita pariter illa aīa
dicebat aīa xpi postq̄ sibi erat psonaliter
vnita ⁊ p ipas opabat in limbo. Et sic pz
qualr xps semp fuit caput ecclesie in tri-
duoꝝet q̄uo opa ei⁹ fuerūt efficacia ad p-
ficiendū nras redēptiones. Sz oportuit
vt corp⁹ aīam recuperet: et aīa recupa-
ret corp⁹ gliosuz ad suā exaltationem ex
merito tāte passiōis ⁊ ad vltimā pfectio-
nē nre redēptiōis. vt patebit in sequenti
cātico. Sz nūc restat dubiū vtrū corpus
xpi mortuū in illo triduo fuerit ⁊ māsit
substātiāl^r idē numero cū viuo. Et videt^r
q̄ nō. qz sicut homo mortuus dī equiuo-
ce. ita corpus hoīs mortui dī equiuoce.
ij. de aīa ⁊. vij. methasifice. ⁊ sic nō man-
sit idem substātiāl^r postq̄ amisit formā
substātiālē. sz māsit soluz idē cuz quadaꝝ
equiuoca similitudinē et figura. Sz in
oppositū arguit quia seq̄ret q̄ x⁹ variassz
opa nre redēptiōis: variādo instrumētū.
q̄d ē incōueniēs. Ad hoc dicūt quidaz
q̄ idē corp⁹ numero mansit postq̄ māsit
eadē forma corporeitatis. sed hoc ē super-
flue dētm nec euacuat difficultatē nā sup-
flue pōit in homine et quolibet alio aīali
forma corporeitatis substātiālis. cum
homo sufficiēter sit corp⁹ p solaz q̄ntita-
tes. et est sufficiēter substātia et ens actu
p solam aīam. vt pz. iij. de aīa. vñ homo
intantū est corp⁹ in q̄ntū aīa informat et
p̄fict materiā extēfaz ⁊ figuratā p q̄nti-
tatē et dispositā p pbificas qualitates: ⁊
sic aīa dī actus ⁊ forma substātiālis cor-

poris orgāici pbifici potētia vitaz hēntis
vt pz. ij. d. aīa. Et sic q̄ntitas dat esse cor-
poreū et extensuz ⁊ dimētionatū illi ma-
terie. ⁊ figura ⁊ q̄litates prime disponē-
tes ipam materiā extēfam ⁊ corpoream
dāt sibi esse organicuz. Et sic ex materia
sic p q̄ntitatem dimētionata ⁊ p qualita-
tes disposita ⁊ organizata resultat corp⁹
organicuz aptū. vt sit instrumētuz aīe ad
opādū. Et tale corp⁹ sic organicū actuat
⁊ informat ⁊ perficit ipa aīa dando sibi
esse aīatū ⁊ esse substātiāle et entitatiuū
qz aīa intellectiua ē forma substātiālis ⁊
q̄d xē est. vt ait aristo. iij. de aīa. et dī in
clemētina de sc̄fa trinitate ⁊ fide catholi-
ca. Et iō corp⁹ xpi māsit idē corp⁹ organi-
cuz postq̄ māsit eadē q̄ntitas siue eadeꝝ
materia extēsa per eadeꝝ q̄ntitatē. ⁊ dis-
posita ⁊ organizata per easdē qualitates
nō corruptas. Sz ē vidēdū q̄uo māsit ea-
deꝝ substātiālitatis et entitas in illo corpo-
re orgāico. cū nō māsit eadē aīa q̄ dabat
sibi esse substātiāle et entitatiuū. Ad
hoc dicūt quidā. q̄ sicut sol influit lumē
⁊ diaphanū ⁊ actuat ipz. ita aīa ifluit esse
substātiāle ⁊ entitatiuū i corp⁹ organicū
siue i illā matiā orgāizatā ⁊ sic actuat eā
Ex quo pz q̄ esse sbāle q̄d aīa dat matie
et copori organico ē effect⁹ ipi⁹ aīe ⁊ non
ipā aīa. et p p̄ns illud esse sbāle et entita-
tiuū collatū matie distinguit ab aīa sicut
effect⁹ a cā. qz aīa non solū habz rōes for-
me: sed et cause efficiētis. sed de⁹ pōt cōf-
uare effectū in aliquo semel collatū a cā:
absqz illa cā. ergo x̄bū q̄d erat psonalit^r
vnitū illi copori organico mortuo potu-
it cōfuarē in illo corpore esse sbāle ⁊ ac-
tualit^r entitatiuū seml sibi ab aīa collatū
licet aīa eēt separata i illo tono. vñ sicut
x̄bū cōfuarat illas q̄litates cū q̄ntitate
i illa matiā: ne corrūperēt et putrefierēt

.De sexto cantico.

absq; aia: ita potuit cōsuare esse s̄bale ab aia. Et sic dñt doctores q̄ lz x̄ nō surrexisset: tñ illud corp̄ numq̄ fuisset putrefactū nec incineratū: postq̄ erat x̄bo personalit̄ vnitū. vñ sicut cōsuabat q̄litates sine aiazita potat cōseruare esse s̄bale s̄m̄ ip̄a eo qz erat ei⁹ effect⁹. Sed q̄ h̄ possit de⁹ facere p̄s. nā transbata s̄ba panis in corpus x̄pi manēt eadē oīa accidētia sine subiecto cū oib⁹ effectib⁹ s̄be panis cōsuatis cū illis accidētib⁹ ex diuina virtute naz illa accidētia efficiūt oīa que faciebat substācia panis ⁊ ip̄m vinū. nā illa accidētia nutriunt ⁊ faciāt comedētes: si sumātur in magna q̄ntitate. Et accidentia vini inebriāt si sumātur in magna q̄ntitate. ymo ex illis accidētibus generātur vermes. et ex accidētib⁹ vini generantur parue musce siue musquiliōes. Ex quib⁹ p̄s. q̄ de⁹ p̄suat oīa illa accidētia cū effectib⁹ panis ⁊ vini. lz sint separata a corpe x̄pi. ergo multo magis verbū potuit cōseruare esse substāciale absq; aia in illo corpore sibi p̄sonalr vnito. Et sic p̄s q̄lit̄ illud corp⁹ x̄pi mortuū erat s̄balr idē numero cū oib⁹ suis accidentib⁹. lz aia esset separata. eo q̄ a x̄bo hēbat esse p̄sonale ⁊ numerale. vñ lz ab aia hūisset p̄mo esse substāciale illud corp⁹. tñ māsit p̄suatus illud esse i eo p̄pter vnionē ad x̄bus. Et sic illud corp⁹ mortuū potuit esse instrumētū x̄bi nō variatū p̄ illo tūc i ope n̄re redēptiōis. put dictuz est. Et p̄ hec patet responsio ad instantiam. Ex sup̄dicta questiōe ⁊ difficultate sc̄da. ⁊ etiā ex hoc qd̄ d̄r in textu hui⁹ sexti cātici. s. q̄ virgo maria cū tota ecclia quesiuuit x̄ps et vocauit eū. Et nō respōdit. eo qz iā trāsierat de hoc mūdo ad p̄ez p̄ mortē corporales q̄no iclinato capite emisit sp̄m. Ido insurgit ec̄cia difficultas. s. vtz x̄ i illo tou

o fuit filius x̄gis marie: et maria fuerit mater x̄pi. Ad qd̄ arguūt quidaz magni viri: q̄ nō. vñ arguūt sic. filius et mater siue pater sunt relatiua p̄mi ordinis. ⁊ p̄ p̄ns sunt simul natura s̄m̄ aristo. i. simul ortu ⁊ occasu s̄m̄ augustinum. et p̄ p̄ns p̄empto vno correlatiuoz p̄imitur et reliquū quo ad mutuā relatiōez ⁊ mortuo ergo x̄po fuit p̄empta relatio siue filiatio qua referebatur ad matrē et ecōuerso. ergo p̄ tūc nec x̄ps fuit fili⁹ virḡis nec virgo maria fuit mater x̄pi. Itēz virgo maria erat mater x̄pi ratiōe hūanitat̄ asumptē. et p̄ p̄ns erat mater dei inq̄ntuz illa hūanitas siue ille homo erat p̄sonalr de⁹. et sic virgo maria dicebat̄ mater dei ⁊ hoīs. S; in illo triduo x̄ps nō fuit homo. put coītez tenetur. ergo x̄go maria non fuit mater illius hominis. et per cōsequens nec mater dei ⁊ nec mater x̄pi. In oppositū aut̄ arguūt. nā x̄ p̄ totū touū semp̄ fuit caput ecclie nec d̄sinit esse caput ecclie. nec p̄pta fuit relatio ei⁹ ad eccliaz corp⁹ suū. put dictū ē. ergo sequit̄ p̄ eandē rōez q̄ ei⁹ r̄lo ad matrē suam nō fuit p̄pta p̄ talē mortē. nec desinit esse fili⁹ x̄ginis. nec maria x̄go d̄sinit esse mat̄ x̄pi et dei. Pro cui⁹ declaratiōe ē notā duz q̄ sicut cōceptio et generatio hūana x̄pi fuit singularis sine pari. qz nō ex coītu nec ope alicui⁹ viri. sed solo ope sp̄is sc̄i fuit corp⁹ x̄pi formatū et organizatus nō ex mēstruo nec ex sanguine corrupto sicut ceti sed ex puris sanguinib⁹ virginis et simul aia fuit ibi creata a tota trinitate Et simul illa hūanitas p̄dicionata fuit in athomo p̄sonalit̄ assumpta p̄ x̄bū. q̄ qui dē conceptio et generatio nec habuit nec hēbit aliā parē. ita mors x̄pi fuit singularis sine pari. Naz ibi fuit vera mors. qz realr aia fuit separata a corpore. Et sic i. ij.

De sexto cantico.

xps vere fuit mortuus. s; illa mors fuit sine corruptiōe ⁊ noua generatiōe. ⁊ sic fuit singularis iter oēs alias mortes oīuz aīaliū ⁊ oīuz alioꝝ hoīuz. Nā in morte cuiuslibet hoīs non solum separaf aīa a corpore: s; etiā corrupit corp⁹ et ex hoīe generaf cadauer. q; illa materia recipit nouā ⁊ aliā formā substantialē. q̄ dī forma cadaueris que dī forma rei corrupte cōsistēs i esse corrupto tendit actualr et naturalr ⁊ successiue in putrefactionem ⁊ resolutionē. Sed h̄ nō accidit i morte xpi. q; idē corp⁹ xpi substātiāl̄ numero. qd̄ sp̄s sc̄s formauit ex puris sāguinib⁹ virgīs māsit vnitū psonalr ⁊ supposita/ liter xbo i cruce ⁊ sepulcro post separatiōē aīez: vt sup̄dictū ē. et p̄ q̄ns nō fuit ibi sc̄a corruptio n̄c generatio noue forme sbalis. q; tūc xbu de nouo assumpsisset aliā speciē. ⁊ p̄ q̄ns fuisset variatus subiectū n̄re redēptiōis: qd̄ fuit corp⁹ xpi ex puris sāguinib⁹ virginis formatū. qd̄ fuisset absurdū ⁊ maximū incōueniens. Et idē dī q; sicut hūana generatio xpi fuit singulr exquisita absq; aliq̄ p̄cedenti corruptiōe. ita ei⁹ mors fuit singularis ⁊ exquisita inter oēs mortes absq; corruptiōe ⁊ noua generatione alteri⁹ forme. Et idē dixit d̄ psal̄o. xv. i p̄sona xpi ad patrē. Nō dabis sc̄s tuū videre corruptiōnē: quoniā a dextris es mihi ne cōmouear. q̄i dicat. h̄ realr fueris mortu⁹. et aīa fuerit separata a corpore. tñ q; corp⁹ nūq̄ fuit derelictū: nec psonalr separatū a xbo: s; semp i illo triduo fuit supposita tū ⁊ psonatus p̄ xbu ⁊ p̄suatū. Ido nō potuit videre corruptiōnē nec p̄ q̄ns putrefactionē nec incinerationē. Ex sup̄dictis correlarie inferē conclusio p̄ncipalr intēta. s. q; xps semp in triduo fuit filius virginis qd̄ p̄bat. Nā illud corp⁹ ex pu-

ris sanguinib⁹ formatū ⁊ nutritū ratiōe cui⁹ ip̄a dicebat mater xpi. nunq̄ fuit corruptū p̄ mortē nec p̄didit eādē p̄sonalitatē siue suppositalitatē. p̄ quas suppositabat a xbo. s; semp fuit idē corp⁹ numero sbalr ⁊ psonalr. put sup̄dictū ē. ergo nunq̄ fuit corrupta filiatio nec relatio xpi ad virginē mariā. que quidē r̄lo fundabat in xpo rōe illi⁹ corporis assūpti. Et p̄ q̄ns semp xps fuit filius virgīs: et virgo semp fuit mater xpi et mater dei.

S; si dī p̄tra. q; ip̄a in triduo nō fuit mater hoīs. eo q; xps nō fuit homo i triduo. ergo nec fuit mater xpi: nec mater dei. Ad hoc respōdet q; tenēdo cū magistro nulla eēt difficultas. tñ tenēdo cū cōi scola theologoꝝ adhuc nō sequit xps in triduo nō fuit homo. ergo nō fuit x⁹. nā xbu assūpsit hūanitatē. vt p̄ corp⁹ eēt instrumētū patiēdi. et p̄ aīaz instrumētū merēdi. Et ista duo hūit in triduo psonalit vnita ad sufficiētā n̄re redēptiōis h̄ se eēt separata. nā xbu hēbat in cruce psonalit corp⁹ vnitū: ut instrumētaliē vulneraret i latere ut ex eo exiret sanguis et aqua in redēptionē pctōꝝ et efficacā sac̄mētōꝝ. ⁊ ut corp⁹ exanime tanq̄ pauper curaret ⁊ sepeliret in sepulchro alieno: q; oīa erant n̄cīa ad n̄ram iustificatiōnē et n̄re redēptiōis p̄fectionē. ut sup̄ d̄ctm ē. Itē idē xbu erat vnitū cū aīa in inferno examinando cām generis hūani: et cōdē nādo dyabolū ⁊ libando hoīes p̄ iustitiā Et sic p̄ q; h̄ xbu desierit esse hō nafalis p̄ separatiōnē aīe a corpore tenēdo cōmpositionē. tñ nō desijt esse x⁹ q; sufficiēt hūit ptes hoīs sibi psonalit vnitas ad instrumētū cōsummatiōis n̄re redēptiōis quia sufficiēt exercebat et cōsummabat n̄ram redēptionē p̄ corp⁹ et aīaz fm̄ exhibētiam iustitię. quia istū modū exhibebat

De sexto cantico.

nra iustitia. s. ut ille ho assumpt' realiter moreret. et aia separaret a corpe. et corpus mortuu pederet i cruce i satisfactio ne oiu3 nrm. et sepeliret in alieno sepulcro. Et q aia descenderet ad inferos ne sua membra descenderet. na sicut xps ascendit in celu. vt sua membra post eu ascenderent. ita aia eius descendit ad inferos: ne sua membra illuc descenderet. s3 ibi nraz causas examinet: et ostenderet qualr p nb erat sufficienter satisfactu. Ex quib' etiaz oib' p3 q sicut xbu no desijt esse xps: ita no desijt esse caput ecclie: nec ecclia desijt esse corp': nec sposa xpi. vt magis in sequenti qstioe patebit. Et sequit etia p eade ratio nez q no desijt esse filius virgis. nec virgo desijt esse mater xpi nec mater dei. Et p hec p3 respõsio ad rationes in principio iuductas. Et hec d' tertia qstioe hui' cãtici.

Tercio etia querit circa istud sextum cãticu vtru petrus et ceteri apli pviderit totalr fide i triduo: et potuerit dici heretici. eo q dicit sposa. Percusserunt me: et tulerunt palliu meũ. i. veste fidei custodes muroz. Et videt q petr' fuerit heretic'. eo q2 incepit anathematizare et iurare q no nouisset hoiez. mar. xiiij. et sic cu iuramento negauit xpm. Itẽ videt q oes apli fuerint heretici in articulo refrectio nis. q2 qno mulieres nũciarunt eis xps surrexisse. visa sunt eis quedã deliramenta. luce. xxiiij. Itẽ duo discipuli despãtes de refrectioe recesserunt a societate alioz dicetes. nos expectabam' q esset redepturus isrl. Itẽ thomas qui d' diuim'. i. dubi' tanq' incredulus dixit. nisi misero digitũ meuz i fixurã clauoz: non credã. Itẽ recubẽtib' oib' aplis iesus exprobrauit incredulitatẽ illoz et duricias cordis. ergo oes fuerunt duri et increduli et p pns heretici i illo triduo. In op

positũ est. na i illo triduo sicut ecclia no fuit sine capite: ita nec caput fuit sine corpore eccliastico p̄tine te plura membra. qui fuerunt discipuli et apli. et tota illa societas. c. xx. vt p3 act. p̄mo. Et sic apli non simpliciter pviderunt fide n̄c fuerunt heretici

Ad cui' intellectũ e notandũ q fides i actu e firma ihesio catholice vitatis sine formidine alti' ptis. Et heresis e obstinata impugnatio fidei alicui' articuli cu p̄tina ci assertioe h̄rie falsitatis. Et sic de rõe actualis fidei est firma ihesio sine formidine. Sed d' rõe heresis e obstinatio q̄ veritate catholicã simul cu3 p̄tinacia. Et sic no d' actualit' fidelis nisi fortit' et firmit' inheret oib' articulis fidei absq3 hesitatioe et formidine. ita q nil credat esse veri' articulis fidei in vitate. nec falsi' eoz oppõitis in falsitate. vt inquit ar. p̄mo posterioroz de p̄ncipijs scie. Sed ad hoc q aliquis sit heretic' sufficit q cu obstinatioe ipugnet vitatẽ vni' articuli: et cu p̄tinacia asfat oppõitũ ei'. Et iõ ille qui e tepid' uel dubi' uel titubat in fide: nec firmi' inheres: nec obstinate ipugnans vitatẽ fidei: nec p̄tinacit' asseres oppositam falsitatẽ: et timore aut formidie pene no audet cõfiteri fidei vitatẽ: no d' p̄pe fidlis nec heretic': sed d' medi' in fidele et hereticũ. q2 d' infirm' in fide. Et ita e dicẽdu de petro et thoma et cetis aplis in triduo. et et vsq3 ad ascẽsioez. q2 nec perfecte fuerunt fideles nec heretici. s3 ifirmi in fide. Et sic no fuerunt totalit' ex eccliaz: quia no corde obstinato ipugnabãt fidez refrectiois. s3 titubabãt et formidabãt. vñ petrus no fuit hereticus qno negauit xpm: q2 no obstinato corde: s3 formidie et timore negauit ore. nec negauit corde xpm esse deũ et messiã in lege pmissuz. s3 soluz negauit ore se nouisse hominez: nec

i. iij.

De sexto cantico.

prodidit fidem in habitu. s; solo actu i ore.
Et iō illico flevit amare gallo cātate. Ex
quo pz q nō fuit hereticus nec pōdidit ha-
bitū fidei: s; fuit infirmus in actu. Et ita
est dicēdū de oib⁹ aplis: qñō relicto xpō
oēs fugerūt. qz nō pōiderūt totalr fidē
i bitu: qz nō reuerſi sunt ad ſua. s; adhuc
pgregati in cenaclo expectarūt refrectio-
nē p totū tridū ad quos iſgreſſus ē xp̄s
in die refrectiois absente thoma. vt pz
jo. xx. Ex quo pz q non obſtinato corde
ipugnabāt veritatē refrectiōis: s; tanq̄
infirmi titubabāt. Et ita etiā thomas nō
dictus est hereticus: s; infirmus et dur⁹
et tardus ad credēdū querēdo expimētū
Et ita ē dicēdū de illis discipulis duobus
qui illa die ibant i emaus. quos increpās
xp̄s non dixit hereticos: s; stultos et tar-
dos ad credēdū. Et sic est etiā dicēdus de
oib⁹ vndecim recūbentib⁹. quoz iesus in
crepauit et exprobrauit incredulitates et
duriciā. qz nō increpauit heresim: s; du-
riciā et infirmitatē eoz et tarditatē ad fir-
miter et sine formidie inherēdus et credē-
dū. Ex quib⁹ pz. q l; illa ſocietas aliquō
pōiderit fidē in actu ex infirmitate: tñ nō
in bitu: nec corde obſtinato cū pertinaci
aſſertioe alteri⁹ partis. Et iō nunq̄ fuit
heretica. Et sic ſemp fuit ecclia xp̄i: l; in-
firma. ſicut homo infirm⁹ ex oib⁹ mem-
bris nō deſinit eſſe homo. Itē dubitatio
vel negatio vel aſſertio nunq̄ dī heretica
niſi ſit de directo cōtra id qd est p eccliaz
determinatū et pmulgatū. Et iō papias
et hyrene⁹ et lactāt⁹ qui aſſeruerūt fide/
les victuros p mille ānos i hoc ſc̄lo poſt
ſc̄s aduētū xp̄i. non reputātur heretici
ab ecclia. eo q tūc nōdū p̄rius erat deter-
minatū. Itē b̄s cipanus qui dixit here-
ticos et ab eis baptizatos eſſe rebaptizā-
dos. nō fuit cēſend⁹ hereticus. eo qz nō

dū p̄trariū erat determinatū. S; modo
vnusquisqz talia aſſerēs reputareſ here-
ticus poſtq̄ ecclia p̄trariū d̄terminauit.
ita ergo pariter ē dicēdū de aplis et disci-
pulis dubitātib⁹ et titubantib⁹ in paſſioe
xp̄i de ei⁹ refrectioe. eo qz ſp̄s ſc̄s nōdū
pfirmauerat in aplis eccliaz vsqz ad dies
p̄tercoſtes. nec dū euāgelii fuerat pmul-
gatū. s; poſt aduētū ſp̄s ſc̄i et promulga-
tionē euāgelij non potuit eſſe dubitatio
de aliquo articulo fidei et negatio absqz
heresim prauitate. put magis declarabit
in expoſitioe euāgelioz deo concedente.
Itē ē dicēdum qz tota illa ecclia quo ad
oia mēbra fuerit infirma i illo triduo. qz
inter cetera vnū mēbrū hūit ſaniſſimus
ſ. virginē mariā: in qua fuit p̄ſeruata in-
tegra fides ecclie ſpe et caritate formata
Et ideo non ceſſauit: nec deſinit ecclia in
illo triduo. nec in toto tempore vsqz ad
aſcenſionem et miſſionē ſpiritus ſancti.
Itē licet tota p̄fectio forme ecclie nō fu-
erit cōſeruata in quol; mēbro infirmo: tñ
fuit p̄ſeruata in virgie maria tanq̄ in vno
mēbro ſano et p̄ncipali poſt xp̄s qui erat
caput ecclie. put ſup̄dictū fuit in quinto
cantico. Et iō p totū illud tridū et etiā
vsqz ad penthecoſten ſicut ecclia nō fuit
ſine capite xp̄o: ita nec caput fuit ſine ec-
clia in illa ſocietate nec illa ſocietas deſi-
nit eſſe ecclia. l; p maiori pte membrorū
erat infirma. qd pz nā ſemp fuit in vnū
cōgregata p totū tridū in cenaculo ex-
pectando refrectioe. poſtea p q̄draginta
dies expectando aſcenſionē. Et poſtea per
decē dies expectando ſp̄m ſc̄m. vt patet
act. p̄mo. et ſic ſemp fuit congregata ſub
aliq̄ ſpe et fide xp̄i. et p q̄ns nūq̄ deſinit
eſſe ecclia. Ex ſup̄dictis ergo pz qz l; cuſto-
des muroz. ſ. p̄ncipes ſacerdotū et ſcri-
be et phariſei et pilat⁹ cū ſuis miniſtris p

Septimū canticū.

cusserint et vulnerauerint ecclias aploꝝ et discipuloꝝ vulnere froris et timoris, et tulerit et abstulerint sibi vestē et palliū fidei actualis: tñ non fidei habitualis. Et iō non totalit̄ destruxerūt nec anihilauerūt ecclias, quia adhuc mansit in ea aliq̄ cintilla vite. s. fidei ⁊ spei: s; vulnerata ⁊ infirma. Et sic apli nō fuerūt heretici sed infirmi in fide. Aliud ē eis esse infirmū ī fide: et aliud hereticū. nā aliquis pōt titubare et esse infirm⁹ in fide ex timore ⁊ hoc absq; īpugnatiōe obstinata vitatis fidei et p̄tinaci assertiōe alteri⁹ partis, et sic nō erit hereticus ille talis. Et nota q̄ notāter dī in textu. Inuenerūt me custodes qui circumnt ciuitatem ⁊c. Quia scribe ⁊ pharisei et principes sacerdotuꝝ qui erāt positi ad custodiā ciuitatis non it̄roibāt ciuitatē sacre scripture: s; tanq̄ ceci ⁊ canes circuibāt ciuitatē nō attingētes verā intelligētiā scripture. Et sic ambulabāt in cecitate ⁊ mēdaci traditiōe extra oēm veritatē. qz in circuitu impij ambulāt. Et iō sicut ipi erāt vulnerati ⁊ sauciati pestifero ⁊ heretico veneno infidelitatis p̄tra xpm. ita conati sunt pcutere aplos vulnere terroꝝ et timoris ⁊ exoliare eos pallio fidei. S; nō potuerūt totalit̄ obtinere obtētū suū. nā xps refrexit tertia die ⁊ aplos visitauit ostēdēs eis veritatē sue refrectiōis. Et p̄ quadraginta dies increpauit incredulitatē eoz. Et finaliter ī die p̄thecostes iduit eos pallio sapie et intellect⁹ et cōsiliij et fortitudinis et oīuz donoz ⁊ grāz. Et sic manēt iudei in sua cecitate obstinati tanq̄ canes circūdatēs ciuitatē vsq; ad finē ⁊ vespā mūdi. Et fideles successores aploꝝ manēt in fide xpi confirmati vsq; ad scdm̄ aduētū xpi. Et hoc de sexto canticō.

Incipit septimū canticū.

Diuro vos filie hierusalem Si inuenieritis dilectū meum

Et nūcietis ei quia amore languo.

Qualis est dilectus tuus ex dilecto S pulcherrima mulierum.

Qualis ē dilect⁹ tuus ex dilecto quia sic adiurasti nos.

Dilectus meus cādidus et

rubicūdus Elect⁹ ex milib⁹

Caput eius aurū optimuz

Coma eius sicut elate palmarū

Rigre quasi coruus

Oculi eius sicut columbe

Super riuulos aquarū que

lacte sunt lote Et resident

iuxta fluentia plenissima.

Bene illius sic areole aromatu cōsiste a pigmētarijs.

Labia eius lilia distillantia

myrrham primam.

Manus illius tornatiles

auree plene iacynthib⁹.

Venter eius eburneus

Distinctus saphiris.

Crura illius colonne mar

moree Que fundate sunt

i. iiii.

De septio cantico.

super bases aureas.
Species eius vt libani
Electus vt cedri.
Guttur illius suauissimū
Et totus desiderabilis.
Talis est dilectus meus
Et ipse est amicus meus
O filie hierusalem

De est canticus septimus in quo salon cātat excellētiā et potētiā et dignitatē xp̄i: quā ecclia ap̄loꝝ cantauit et euāgelizauit in hierl̄m post receptiōz sp̄s sc̄ti Et p̄ p̄ns salon cātat p̄dicatiōē et publicatiōē euāgelij sc̄tas p̄ ap̄los p̄ r̄ceptiōēz sp̄s sc̄ti. p̄mo in hierl̄m et poplo iudayco. et p̄ ea i poplo gētili. vt patebit p̄ cātica. sc̄q̄ntia Ad cui⁹ intellectū est notādū. p̄ut dictū fuit i supiori cātico. q̄ ista sp̄osa. s. cōgregatio ap̄loꝝ et discipuloꝝ timore percussa et terrore vulnerata et pallio fortitudinis fidei expoliata p̄ totū tridui⁹ latuit in cenaclo vsqz ad refrectiōē. Et adhuc latuit ibi vsqz ad dies octauus. vbi itez aparuit iesus presente thoma. vt p̄ jo. xx. Et iō tūc ista sp̄osa magis certificata de refrectiōē sp̄osi sui abiit a hierl̄m in galileā. vt p̄z. mat. ultimo. Et ibi itez se manifestauit iesus petro et johāni et thome et ceteris ap̄lis et discipulis ad mare tyberiadis et comedit cū eis. vt patz. jo. xxi. Et sic magis certi de xp̄i refrectiōē venerūt ad mōtē oliueti. et ibi locut⁹ est eis iesus de regno dei p̄cipiēs ne discederent ab hyerosolimis donec recipēt sp̄m sc̄tm. Et sic vidētib⁹ illis eleuat⁹ est i celū post cui⁹ ascēsiōē vndecim ap̄li cūz tota turba discipuloꝝ et muliez numero. c. xx.

reuerſi in hierl̄m latuerūt decē dieb⁹ in cenaclo vsqz ad dies p̄thecostes i quo repperūt sp̄m sc̄tz. Ex quib⁹ oib⁹ p̄z q̄ ista sp̄osa. s. societas ap̄loꝝ et discipuloꝝ p̄ q̄n quagintatres dies. s. a captiōē xp̄i vsqz ad p̄thecostē latuit p̄ fuga et timore p̄ter rita et percussa et vulnerata et pallio fortitudinis fidei expoliata. i quib⁹ quinq̄gintatrib⁹ dieb⁹ nō ausa est corā poplo xp̄z noiare. n̄c x̄itātē euāgelicā et refrectiōēz xp̄i p̄dicare. Sed postq̄ recepit sp̄m sc̄tm ab oī vulnere frozis sanata et virtute sp̄s sc̄ti ex alto induta. et pallio donoz sp̄s sc̄ti vestita et armata omni formidine reiecta: rep̄te exiuit d̄ cenaclo. et cū audatia corā principib⁹ sacerdotuz et scribis et phariseis et omni poplo icēpit xp̄m p̄dicare et euāgelizare et eius refrectiōē et ascēsiōē manifestare. et ip̄m esse deū et hoiez et messiā i lege et p̄phetis p̄missuz publice p̄fiteri: et p̄ sacras scripturas probare et demōstrare. vt p̄z act. ij. Et p̄ totū discursuz illius libri in quo die iter ceta duo magna mirabilia opa sp̄s sc̄ti manifestata sunt. quoz p̄muz fuit qz petrus qui in captiōē xp̄i ad vocē vnius ancille timore p̄territ⁹ xp̄m negauerat. Et oēs alij ap̄li et discipuli relicto xp̄o aufererūt. et p̄ quinq̄gintatres dies timore p̄culsi et pallio fortitudinis fidei expoliati latuerant. tunc autē recepto spiritu sc̄to cum tanta fidutia et audatia audebant cristum predicare aduersus principes sacerdotum et scribas et phariseos. quos ante miserabilē formidabant dicentes. Obedire oportet magis deo q̄ hoibus. Et ibant om̄s gaudētes a cōspectu cōsiliij p̄ noie iesu cōtumeliā pati. vt p̄z act. v. Sc̄dm op⁹ mirabile fuit qz petr⁹ cū ceteris qui nūq̄ l̄as didicerant in solis t̄b⁹ rusticis et piscatiōē enutritis: in illa die p̄

.De septio cantico.

scribas et phariseos ⁊ legispositos sedētes in cathedra moysi: cū grandi sapia et audacia incepūt disputare/ et eis xp̄s fuisse vez messia i lege pmissum p sacras scripturas demōstrare. quoz rōib⁹ et autoritatib⁹ scribe et pharisei resistere nō valēt: cōfusi et cōiuncti recesserūt itēm: q̄ videntes turbe phariseos et scribas p ap̄los esse cōiuctos: ta milia de turba crediderūt et baptismū recepūt. vt pz act. ij. Et sic p p̄dicationē ap̄loz: et mirac̄la que fiebant p eos i virtute nois iesu crevit numerus et ecclia fidelium. Dia ergo ista preuidēs salōn i sp̄u fecit istud septimū cātīcū in quo introducitur eccliaz ap̄loz et discipuloz publice p̄dicatē xp̄s i hierlīm post receptionē sp̄s sc̄i. Et introducitur plebes simplicē ⁊ deuotā ap̄los deuote audiētē et de q̄litate sp̄osi querētē. Et iō tria fiūt in hoc cantico. **Pr̄mo** ecclia ap̄loz et etiā muliez q̄rit sp̄osū suū xp̄m i hierlīm vbi ante nec querere n̄c p̄dicare audebat. **Sec̄do** plebs fidelium iudeoz qui conuersi sunt querit de qualitate ⁊ dignitate hui⁹ sponsi. **Tercio** ip̄a sponsa publice p̄dicat et euāgelizat deitātē ⁊ maiestātē ⁊ potentiā et sapiāz ⁊ ceteras p̄fectiones xp̄i sp̄osi sui. sc̄da exit ibi. **Qualis ē dilect⁹ tuus.** **tercia** ibi. **Dilect⁹ meus cādido.** Quātū ergo ad p̄mū ē aduertēdū fm oēs euāgelistas. q̄ postq̄ xp̄s fuit depositus de cruce/ et posit⁹ i sepulcro: dū apli laterēt in cenaclo p̄pter metū iudeoz p totū triuū. p̄mo mulieres emerūt aromata: et die dñica mane diluclo venerunt ad monumētū/ vt vngerēt iesū. S̄z cū inuissent lapidē reuolutū ab hostio monumētis: et fuisset eis nūciatū p angelos xp̄m resurrexisse: tūc sola magdalena māsit iux sepulcrū: ceteris recedētib⁹/ ad annunciādū aplis xp̄i resurrectiōez. S̄z iterū x⁹ appuit

magdalene sub specie hortolani. ip̄a autē putās xp̄s esse hortolanū dixit. **Si sustulisti ip̄m/ dicito mibi.** Itēz in eodē spacio tēporis xp̄s apparuit mulierib⁹ eūtibus ad ap̄los. Et apli. s. petr⁹ et iohannes ex relatu muliez venerūt ad sepulcrum/ ad querēdū xp̄m. quib⁹ apparuit xp̄s in via dū reuerterētur. Ex quib⁹ pz. q̄ tota ecclia tam viroz q̄ muliez querebat xp̄m in illa die cum gr̄adi affectu ⁊ amore. Et eodē modo d̄ tota ecclia sp̄osa xp̄i p illo statu possunt verificari verba posita in principio huius septimi cantici. **Unde** ait sponsa ad filias et mulieres hierlīm et maxie ad deuotas inf̄ quas q̄rebat xp̄m dicens. **o filie hierlīm. Adiuuro vos. i. sub sacro iuramēto x̄itatis legis ⁊ p̄phetaz vos obligo et exhortor ut nūcietis mibi si inueneritis dilectū meū qui fuit sepulcr⁹ in monumēto. q̄ tulerūt dñm meū et nescio vbi posuerūt eū. iō amore lāgueo** **Sed ē itēz aduertēdū q̄ ecclia ap̄loz et discipuloz nō solū q̄siuit et expectauit sp̄osum suū p illud tōnū et totū spaciūz vsqz ad missionē sp̄us sc̄i. s̄z et cuz maiori affectu illico post receptionē sp̄us sc̄i: q̄siuit eū in cordib⁹ hoiz publice xp̄m p̄dicando. p̄mo in hierlīm/ et exinde p totāz fr̄ā p̄missionis/ et p totā syriam/ et arabia/ et greciā/ ⁊ p totū orbē. vt pz p totū libz actū ap̄loz. et i eccliaistica ystoria. Et sic ista adiuratio posita in p̄ncipio h⁹ septimi cantici magis p̄pe x̄ificat de p̄dicatiōe ap̄loz facta p̄mo in hierlīm/ et exinde per totum orbēz. vnde recepto sp̄u sc̄o dixit petrus cum tota ecclia apostolorū ad totū populum hierusalē. **O filie hierlīm adiuuro vos p sacra scripturā legis et p̄phetaz: vt nūcietis mibi: si inueneritis dilectū meū. i. si creditis eū i cordib⁹ v̄is. q̄i dicat. q̄ ex dictis sacre scripture****

De septio cantico.

potestis videre ipm esse deum et hoies et
messia in lege pmissus. que vos ignoran/
tes crucifixistis. qui mortuus e p pctis
oius. et refrexit a mortuis. put oes pro/
phete testimoniū phibet o ipo. Iō p eas/
de sacras scripturas vos adiuro et mo/
neo. vt recipiatis ipm in vez messiam: et
redēptorē. et si inueneritis ips/ et credide
ritis i cordibus vris: rogo vt annūciatis
mibi: qz amore lāqueo. vñ hoc dicebat ec
clia aplosū. qz intātū fuit accēsa i amorē
et caritatem xpī p receptionē sps sc̄ti. q
nō timēs minas scribarū et phariseorū
nec regū/ nec principū cū fiducia predica
bat xp̄m: desiderās oēs poplos adduce
re ad fidē eius. Deide cū dicit. Qualis ē
dilect⁹ tuus. ponit deuotā interrogatio/
nez audiētū p̄dicationē aplosū in hierl̄m
in die p̄tecostes et dieb⁹ sequētib⁹. Ad
cuius intellectū ē notādū. vt legis act. ij.
et. iij. qz cū petr⁹ et ceteri apli publice pre
dicaret corā poplo xp̄m esse filius dei: et
post mortē refrexisse in corpus gl̄iosus:
et sedisse a dextris dei piis tanq̄ heres:
et accepisse potestātē sup totū vniuersū:
tūc oēs admirabātur. Et iō admiraban/
tes querebāt de qualitate/ et dignitate/ et
maiestate xpī ref̄gētis dicētes. Qualis ē
dilect⁹ tuus ex dilecto o pulcherrima mu
liex. q̄i dicerēt. tu dicis: qz iste dilect⁹ sp̄s
suis tuus ē fili⁹ dei dilect⁹ a deo p̄re: et itā
tuz dilectus qz suscitauit a mortuis tercia
die. Et tradidit sibi regnū mūdi. ergo dic
mibi. qualis ē iste dilect⁹ tuus i natura et
maiestate. et quō p̄redit ex p̄re dilecto.
Et dic etiā nob: que gr̄is eū cū tāta solici
tudie: qz sic adiurasti nos. Ad cui⁹ in/
tellectū est aduertēdū. qz filie hierl̄m tria
dicūt in p̄nti questiōe. Primo qz bis di/
cunt. Qualis ē dilect⁹ ex dilecto. p qd ex
plicāt duplicē p̄cessionē filij ex p̄re. Qua

ruz prima ē ab eterno fm diuinitatē. Se
cūda est p̄cessio tēporalis fm hūanitatē.
Et iō querūt de qualitate xpī nō solū fm
diuinitatē: s; etiā fm hūanitatē. Itē sc̄do
iste filie hierl̄m vocāt istā sp̄saz pulcher/
rimā muliez: p qd notificāt pulchritudi
nē et plenitudiez donoz et gr̄az et bonoz
sp̄naliuz. quā adeptā ē ecclia in die p̄te/
costes p redēptionē sps sc̄ti. Item tercio
dicūt. qz sic adiurasti nos. p qd denotāt
magna sollicitudo et caritas: quā hēbant
apli et discipli in publicatiōe euāgelij ad
uertēdos fideles: osēdēdo et pbādo p
sacras scripturas xp̄m esse verū deum et
hoies et messias in lege pmissus. Et iō fi/
lie hierl̄m eos interrogabāt. Deide cū di
cit. Dilect⁹ me⁹ cādūus et rubicūd⁹ et.
ponit prompta responsio sp̄se ad filias
hierl̄m/ explicādo maiestatē et potētiaz et
sapiam et oēs dignitates xpī sp̄si sui/ de
scribēdo ipm p oia mēbra sua. Ad cu
ius intellectum est notandum. qz decem
membra xpī enumerat et memorat sp̄s/
sa: per que denotat/ et notificat decem
dignitates et p̄fectiōes xpī sponsi sui sup
oia creata. s. caput/ comas/ oculos/ genas/
labia/ man⁹/ v̄etres/ crura/ sp̄m/ et gutt.
Unde p caput intelligit xpī diuinitates.
vt ait ap̄ls p̄mo ad cor. xj. Caput ecclesie
x⁹: et caput xpī de⁹. Et iō qz x⁹ nō ē de⁹ p
pticipationē. sed p essentiā fm diuinitatē
Ideo nō dicit. caput ei⁹ aureū. sed caput
eius aurū optimū. Itē p comas nigras
intelligit xpī fortitudinē et victoriā quas
hūit de diabolo et mundo et mortereo qz
nigredo et crispitudo capillorū denotāt
fortitudinē in hoie. Ideo dicit come ei⁹
sicut elate. i. folia palmarū erecta sursum
et rigida ad vincendū et triūphādū. Itē
p oculos colūbinos. intelligit xpī p̄spica/
tatem in discernēdo. et rectitudines in

judicando. Et p genas odoriferas et aromaticas intelligit eius honestā vitā et cōversationē i hac peregriatōe. Et p labia intelligit eius p̄dicationē. Et p man^o tonatiles et aureas intelligit ei^o mirā potētā et opa miraculosa. Et p vētrē plenus saphiris intelligit ip̄m fuisse capsas et armariū oīuz virtutū. Et p crura et bases aureas intelligit fidei articulos et gr̄as sacramētōz sup quas fundauit ecclias. Et p sp̄m et staturā intelligit ei^o pulchritudinē et magnitudiez et excellētā et impiū. Et p guttur intelligit suauitatē sermonū eius. Fuit ergo et ē xp̄s caput et principium p̄mo oīuz rez p creationē. qz oīa per ip̄m facta sunt. Jo. p̄mo. Et ē caput ecclie et hoīuz et angeloz. qz de^o posuit euz sup oēm ecclias et principatus et potestates. Et istud caput ē de^o nō p participationē: s̄z p essentiā. Et iō caput ei^o nō dī aureus s̄z ip̄m aurū ad denotādus qz xp̄s non est de^o p participationez sicut ceteri sc̄i. s̄z ē deus p eentiā. qz xp̄s est x̄bū filius p̄is sibi coessentialis. Itē oculi eius sūt mūdi et recti et p̄spicaces volantes sup totam scripturā: sicut colūbe sup riuos aquaz q̄ sunt lacte lote. i. lacteo colore dealbate que residēt iuxta fluentia. Ita ergo xp̄s est mūdus et rectus nō accipiēs p̄sonam hoīuz in iudicādo. Et p̄spicax in discernendo et penetrādo secreta dei p̄is et sacre scripture. qz quecūqz audiuit et hausit ex puteo sapie p̄is: nota fecit nobis. Habet xp̄s comas nigras et tortuosas et rigidas et elatas et eleuatas p fortitudinē. qz fuit fortis in p̄ferēdis iniurijs et laborib^o et tormētis et ferendo mortē et passionē. Vene eius sunt odorifere sicut areole aromati cōsite a pigmētarijs et aromatarijs. qz vita et cōuersatio honesta fuit oib^o exēplaris et odorifera. Itē oēs

currebāt in odorē et famā vnguētōz ei^o Itē labia eius fuerūt distillātia myrrbā primā in predicādo. qz p̄dicabāt penitentia: et extirpabāt vicia inserēdo virtutes. Et manus eius p quas designat potētia et opatio: fuerūt tonatiles. i. munite et armillis aureis circūdate et plene iactis qz opa miraculosa q̄ factebant man^o potentie xp̄i erāt aurea et iacintina sup oēs facultatē hūanā in suscitādo mortuos et egros sanādo et opa mie exercēdo. Itē venter eius fuit eburne^o distinct^o safiris. i. fuit capsula et archa plena lapidib^o p̄ciosis. s. virtutib^o et bonis et thesauris sp̄ualib^o. vñ in hebreo hētur vēter eius capsula eburnea plena safiris. qz xp̄s fuit archa et armariūz omniū virtutū et thesaurōz sapientie et scientie dei et gr̄arū et omniū virtutū et bonoz sp̄ualium. s. cuius plenitudine oēs accepim^o. Itē crura eius sup q̄ fundauit eccliam sunt sicut colūne marmoree. s. fortissime et mundissime ad modū marmoris. q̄ quidē colūne ecclie sunt fundate sup bases aureas. s. sup fidem et caritates et gr̄am sacramētōz. Itē sp̄s et pulchritudo xp̄i q̄ cōsistit i abundantia bonoz et magnitudine et altitudine ip̄is et supereminētie et dignitatis ē sicut libani. nā sicut mons libani superexcedit om̄s alios mōtes syrie in altitudine et p̄guedine pascuaz et fructuū et aq̄z. Ita xp̄s qui ē mons dei/mons pinguis superexcellit et excedit oēs mōtes. s. r̄ges et oēs creaturas i altitudine perfectionū et copia fructuū virtutū et bonoz sp̄ualium. Et sicut ced^o ē arbor electa et incorruptibilis/et altissima super oēs alias arbores: ita xp̄s immortalis p̄ resurrectionē excedit oēs creaturas in dominio et īperio: quia sedet a dextris. i. in potiorib^o bonis p̄is. Et data est illi potestas in celo et in terra

Octauū canticū.

et in oib⁹ abissis. iō dī elect⁹. i. eleuat⁹. vt
cedi. Itē guttur eius est suauissimuz. s.
doctrina euāgelica que ex gutture ⁊ ore
ei⁹ pcessit/et nob⁹ reliquit: ē suauissima ⁊
dulcissima audiētib⁹. Ex quib⁹ p³. q³ tot⁹
xps est desiderabilis et bon⁹ qntū ad oīa
sup⁹ dicta. s. quo ad caput ⁊ comas/et o/
culos: q² oīa sunt bona et desiderabilia ⁊
nil fuit in eo quin fuerit bonū et deside/
rabile spōse sue ecclie. Et iō pcludit spon/
sa cāticū suū dicēs. O filie hierl'm talis est
dilect⁹ me⁹ xps/qualē vob⁹ descripsi et p/
dicaui. Et ipse est amicus et spōsus meus
quē vidi ⁊ audiui. quē amari. quē credi/
di. quē dilexi. et tanq³ deū colui. ⁊ i verū
messiā in lege pmissuz suscepi. Ex sup⁹ dic/
tis omnibus patet. quō ecclia aploz ⁊
discipuloz vulnerata vulnere timoris ⁊
expoliata pallio firmitatis fidei non au/
sa fuerat publice p quinq³gintatres dies
fidē xpi p³ fiteri. S³ recepto spū scō i die
pētecotes induta pallio fortitudis fidei
⁊ alioz donoꝝ ⁊ grāz: publice ⁊ cū fidu/
cia ausa ē cātare cāticū sup⁹ dictū: cōfiten/
do ⁊ pbādo xpm esse deū et hoiez ⁊ mes/
siaz in lege pmissuz. Et h³ pbādo p scrip/
turas legis ⁊ pphetaz. et cōuincēdos iu/
deos. vt p³ per totum discursuz actuum
aploz. Et hec dicta sūt de septio cātico.

Incipit octauum canticum.

**Uo abijt dilectus
tuus O pulcher
rima mulierum**

**Quo declinauit dilectus tu⁹
Et queremus eum tecum.
Dilectus meus descēdit in
hortum suuz Ad areolam
aromatū Et ibi pascatur**

**in hortis Et lilia colligat.
Ego dilecto meo et dilectus
meus mihi Qui pascitur
inter lilia.**

**Dulcra es amica mea et
suavis Et decora sicut hie
rusalem Terribilis vt ca
strorū acies ordinata.**

**Auerte oculos tuos a me
Quia ipsi me auolare fece
rūt. Capilli tui sicut grex
caprarum Que apparue
runt de galaad.**

**Dētes tui sic greges ouiuꝝ
Que ascēderūt de lauacro
Omnes gemellis fetibus
Et sterilis nō est in eis.**

**Sicut cortex malipunici
Sic gene tue absq³ occultis
tuis.**

**Uo abijt dilect⁹ tu⁹
rē. Hoc est cāticum octauum
in quo salon cantat descēsum**

ecclie aploz ad p³dicāduꝝ populo gētili.
et p³ p³ns cātat quersioꝝ populi gentilis.
In quo cātico spōsus satisfacit petitioi
plebis gētilis cupiētis sociari cum plebe
iudayca: et dealbari a nigredine ydolafe
et recipi et introduci in cubiculuz regis/
et pasci i horto eius/et quiescere sub um
bra ei⁹ put dcm fuit: et ipa petiuit i can
tico pmo. Et iō x⁹ in hoc cātico recipit
plebē gētilē et pulch³ facit et decorat eaz

.De octauo cantico.

sociãdo eã sibi simul cuz quersis de pplo judayco. In quo cãtico duo pncipalr facit. nã in prima pte introducit spõsus vocãtẽ et decorãtẽ spõsas de poplo gẽtili. in scda ðo introducit poplm laudãtẽ et beatificãtẽ eãdez spõsas. ibi .lx. sunt regine etc. Quãtũ ad p̄muẽ e notãdũ put legit act. xiiij. q postq̄ ecclia et cet' aploꝝ predicauit et annũciauit publice et cũ fiducia x̄bũ dei poplo judayco p̄bando et cõfiteo x̄pm esse x̄uz messiã in lege promissuz. In qua p̄dicatiõ ecclia cantauit precedẽs cãticũ put dictũ e. cõmẽdando virtutes et p̄fectiones x̄pi. tũc lz multi iudeoꝝ fuissent quersi ad x̄ps p̄ p̄dicatiões aploꝝ. tũ maior pars illius popli p̄dixit p̄dicatiõĩ aploꝝ et negauit x̄pm: et p̄secuta e ecclias. tũc paulus et barnabas vidẽtes ingrãtitudinẽ illi' popli dixerũt. Vobis oportebat p̄mũ loqui x̄bũ dei. sed quoniã repellistis illud/et indignos vos iudicãstis eterne vite. ecce quertimur ad gẽtes. Sic enĩ p̄cepit nob dñs. Cõstituite in lucẽ gẽtiuz: vt sis salus mea vsqz ad extremũ terre. Audiẽtes autẽ gẽtes gauise sunt etc. Ex quib' p̄z qualr reprobatis iudeis inceperũt gẽtiles querti. vt p̄z act xiiij. et p̄ totũ discursuz illi' libri. Et sic x̄p̄ spõsus ecclie dñi declinasse et descendisse a populo judayco ad populũ gẽtilẽ. i quo fecit et plãtauit hortũ suũ. Ex quo colligit plures fructus. i. plures fideles q̄ de plebe judayca. Hoc autẽz p̄uidẽs salon i spũ sumẽdo parabolã et figuraz ex josue qui ordinatis et p̄stitutis. xiiij. pncipib' et capitaneis adeptus e totã terrã p̄missionis. quã gẽtiles et ydolatre possidebant. Ita pariter x̄ps p̄stituit illos. xiiij. aplos p̄ quos adept' est totũ populũ gẽtilẽ. Et iõ salon in hac p̄ma parte hui' cãtici cantãdo cõuersionẽ populi gẽtilis itroductit

tres p̄diciões p̄sonaz ad loquẽduz. Has p̄mo itroductit filias birãm de spõso in/terrogãtes p̄ quas intelligũtur minores iudei p̄ aplos conuersi. Scdo itroductit spõsam ad q̄situz respõdẽtẽ. Tercio itroductit spõsus plebẽ gentilẽ ad fidẽ vocãtẽ et eam decorãtes et sibi sociãtẽ. scda ibi. Dilect' me' descẽdit. tertia ibi. Pulchra es amica mea. Quãtuz ad p̄muẽ. qz i supiori cãtico spõsa cõmẽdauerat spõsus et explicauerat ei' virtutes et p̄fectiones in gẽtes. iõ filie birãm. i. aie devote et fideles querũt et interrogãt spõsam dicentes. O pulcherrima mulier/quo abijt dilect' tuus: et queremus eũ tecũ. Isti ðo interrogãtes erãt nouiter cõuersi de judayismo/et minores qui interrogabãt cetuz aploꝝ. Qui tria dicũt. s. quo abijt. i. qz recessit a iudeis. Et quo declinauit: qz recedere a populo judayco/et ire ad populum gentilem. declinare est tanq̄ a maiori et digniori ad minorẽ. Item subdunt. Quere/mus ipm tecum: quia multi conuersi ex iudeis p̄dicabãt et populo gẽtili cũ aplis

Deinde cũ dicit. Dilect' me' descẽdit in hortũ. etc. p̄õif rñsio spõse iuxta q̄sitũ

Ad cui' intellectuz e notandũ qz delubra et tẽpla gẽtiliũ in quib' p̄ habitabãt et adorabãt ydola: dicebãt cubilia draconũ et demonũ. sed postea facte sunt ecclie x̄pi et scõꝝ. in quib' colit et adoratur ver' de' tñ' et vn' et offerũt vez sacrificiũ eucaristie/et vere oñones et oblatiões. et celebrãt diuina officia deo acceptabilia: quib' de' dñ' pasci et delectari. Et sic gẽtilitas p̄ fidẽ et baptismũ scãta e areola aromatu spũaliũ quib' x̄p̄ dñ' pasci. nam sicut x̄p̄ pascit nos cibis spũalib' sacramentoꝝ et doctna. Ita dñ' a nobis pasci lilis et rosis et aromatis bonoꝝ opuz et oñonũ. et

De octauo cantico.

vniversalr cultu latric. inq̄ntuz delectaf
in nris bonis opib⁹ ⁊ acceptat illa ad vi-
tam eternā. Respōdēs ergo spōsa ad q̄si-
tuz adoleſcētulaz ⁊ filiaz hirkm: q̄no di-
xerūt. Quo abist ⁊ declinauit dilect⁹ tu⁹
Dicit dilect⁹ me⁹ x̄ps reprobatis iudeis
incredulis. quib⁹ primū oportebat loq̄
x̄bū dei. qz indignos se fecerūt. ideo cō-
uersus ad gētes descēdit in hortū suū ad
areolā aromatu. Hāz ex poplo gētili et
ex tēplis et delubris eius fecit sibi areo-
lam aromatu ⁊ hortuz fructifex/eiecta
spurcicia ydolorz: vt pascatur in hortis
populi gētilis ⁊ colligat ex eo lilia. s. virgi-
nes/ ⁊ martires/ ⁊ p̄fessores/ et doctores
et iustos vtriusqz sexus. Et pascat ibi pa-
stu latric. s. sacrificiorū et oblationum et
oionū. Et dī x̄ps descēdere a pplo iuday
co ad gētilē tanq̄ a digniori. qui ante deū
colebat ad minus dignū qui ydola vene-
rabat. Sz qz p talē descēsus x̄pi ad plebē
gentiles/ sicut plebs gētilis puerſa pascit
x̄pm p latric cultū. ita x̄ps pascit eaz pa-
bulo ecclīasticorū sacramentorū. et p p̄ns
sit mutuus pastus. iō subdit. Ego dilec-
to meo. et dilect⁹ me⁹ mibi. qz pascit iter
lilia. q̄i dicat. Ego exhibeo cultū ⁊ fuitu-
tē latric dilecto ⁊ spōso meo x̄po. Et exhi-
beo sibi fideles p regenerationē. qz cōti-
nue regenerat ex me filios ⁊ martires ⁊
virgines ⁊ p̄fessores ⁊ iustos vtriusqz se-
xus p baptismū ⁊ alia sacramēta. Sz ip̄e
largit⁹ ⁊ exhibet mibi pastū et pabulū spi-
rituale. s. dona sp̄s sc̄ti: et gr̄as sacramen-
torū in p̄nti: et gl̄iaz ī futuro. Et sic adin-
uicē correspōdem⁹ nobz: et exhibemus et
reddim⁹ vices amoris. Itē ego exhibeo
dilecto cultū latric: cui obligor ex debito
sz ip̄e gratis et libe largit⁹ mibi iocalia et
bona spōsalia ⁊ spūali in dotem. qz tanq̄
spōsaz decorauit me corona/ ⁊ copia bo-

noz spūaliū mibi familiariter loquēdo.
ymo iam satisfacit mibi et correspōdet
mee petitioni ⁊ desiderio. Hā ego cū in
gēti affectu et desiderio in primo cantico
petiui dealbari et mūdari a nigredine y-
dolatrie ⁊ spurcicia gētilitatis. ⁊ sociari
cū filiab⁹ hirkm in eadez ecclīa et pasci in
vno ⁊ eodē horto ⁊ quiescere sub vmbra
spōsi in meridie. spōsus autez jaz audiuit
vocē meaz et annuit votis et petitiōibus
meis. qz jā familiariter loquitur mibi p
ap̄los suos. Et ego loquor sibi cātando
salmodiaz et diuina officia. qz iam misit
ap̄los suos ad p̄dicanduz euāgeliaz omni
creature p vniversaluz mūdū. Et sic jā lo-
quitur mibi spōsus ⁊ audio vocē ei⁹ euā-
gelicā. Et ego iā loquor illi: et respōdeo
sibi p̄fitēdo ip̄m esse verū deū ⁊ hoīez: et
x̄uz messia ī lege p̄missū. Et sic respōdeo
sibi p fidē spes ⁊ caritatē ⁊ cultuz latric.
Et sic spōsus me⁹ pascit int lilia martyz
⁊ virginū ⁊ oīuz iustorū eorū bona opa ⁊
cultū latric delectabilif acceptādo. De
inde euz dicit. Pulchra es amica mea et
suauis. ⁊c. Introducit spōsus ad loquē-
dū et ornandū et dotandū ecclīaz spōsaz
suā de populo gētili bonis spūalib⁹ sicut
ante dotauerat ecclīam de cōuersis ex sy-
nagoga. Ad cui⁹ intellectū ē aduerten-
dū sicut fuit dictū ī p̄mo cantico. qz sicut
de⁹ est creator vniversalis ab inicio. Ita
fact⁹ ē ex t̄pe et in t̄pe cōstituto redēptor
vniversalis tam populi gētilis q̄ israeli-
tici. Et iō sicut p̄iarche et p̄phete in p̄so-
na toti⁹ populi israelitici petebant x̄pm
messiam in lege p̄missum: vt veniret ad
osculandū nos osculo oris sui. et ut tra-
heret eos post se. et introduceret in cubi-
culuz suū. Ita p̄t̄ tota plebs gētilis hoc
idē petebat et petijt p thamar et raab et
ruth: tanq̄ p p̄curatrices. quia oīs ille

.De octauo cantico.

petierunt xpm in psona totius populi gētilis. inq̄ntū desiderarūt sociari in populo dei. et venerūt ad fidē ⁊ cultū vni⁹ dei et sic desiderarūt xp̄s v̄tuz̄ simul cū successoribus eoz̄. vt dictū fuit ibi. Et d̄siderarūt dealbari a spurcicia et nigredine ⁊ sorde ydolatrie dicēdo. Nigra suz̄ s̄z̄ for mosa ⁊c̄. Et iō sicut sp̄sus satisfecit plebi iudayce ⁊ synagoge fidelīū p̄ sex cantica. qz̄ iā venit in carne: et osculat⁹ est eas per incarnatiōez̄. vt patuit ī sc̄do cantico et osculat⁹ ē eā osculo oris sui p̄sonalit̄ p̄ euāgelicā p̄dicatiōez̄. vt patuit cātico tercio. Et iā traxit eā p̄ familiarē doctrinaz̄ et cōuersatiōz̄ ⁊ miraculoz̄ opationez̄. vt patuit cātico q̄rto. Et iaz̄ introduxit eas in thalamū suū. et or̄nauit vestib⁹ sp̄sali⁹. vt patuit cātico quinto. Et iaz̄ pauit et refecit eā pabulo sacramētoz̄ emanantiū ex passione xp̄i. vt patuit cātico sexto Et iā ecclia congregata ex quersis de iudaycino et ex poplo isrl̄itico: recepit xp̄s in sp̄sus cōmēdādo ⁊ cōfiteōdo eius virtutes ⁊ p̄fectiones ⁊ oīpotētiā ⁊ magnificentiā. vt patuit in cātico septio. s. ī cātico p̄cedēti. Ita ergo pariter ī hoc octauo cātico ⁊ duob⁹ sequētib⁹ sp̄sus satisfacit ⁊ vult satisfacere votis ⁊ petitiōib⁹ plebis gētilis petētis dealbari a nigredie ydolatrie: ⁊ sociari cum plebe isrl̄itica ⁊ pasci cuz̄ ea et simul quiescere sub umbra sp̄si. quā petitionez̄ xp̄s adimpleuit cuz̄ misit ap̄los ad vocādū ⁊ quertēdū populuz̄ gētilē ad fidē euāgelicā. Et sic xp̄s p̄ ap̄los suos et discipulos vocauit plebē gētilem in eādē eccliaz̄: ⁊ dealbauit eā ⁊ or̄nauit ⁊ decorauit ⁊ dotauit eā eisde or̄namētis ⁊ monilib⁹ sp̄saliibus. quibus ante or̄nauerat eccliaz̄ ex synagoga quersam. Et sic ex vtroqz̄ populo sc̄ta ē vnica ecclia ⁊ sp̄sa xp̄i. Et sic in his trib⁹ vlti-

mis cāticis maxie loquit̄ salon de ecclia populi gētilis iam sc̄ta vna et sociata cuz̄ iudayca siue isrl̄itica. vt patebit. Dicit ergo xp̄s sp̄sus. *Amica mea de populo gētili tu in principio petisti a nigredine ydolatrie dealbarizet cū filiab⁹ h̄rl̄m sociari ⁊ simul pasci ⁊ quiescere.* Et iō p̄pleto iam misterio redēptionis ī poplo isrl̄itico: et postq̄ illi satisfeci p̄ incarnatiōē ⁊ familiarem p̄dicatiōē ⁊ mortem ⁊ passiōē: et refrectionē ⁊c̄. tandēz̄ voluit descēdere ad te. vt satisfaceres votis ⁊ petitiōib⁹ tuis mittēdo tibi ap̄los et discipulos ad p̄dicādū. vt in psona mei te dealbent et mundent a nigredine ydolatrie ⁊ pulchrā faciāt p̄ baptisimū ⁊ alia sacramēta. Et nota qz̄ lz̄ xp̄s vocauerit plebem gētilez̄ ⁊ baptizauerit p̄ ap̄los tanq̄ p̄ ministros. tñ qz̄ p̄ se ip̄s dat gr̄as et bona sp̄ualia. ideo loquitur ī psona pp̄ria. *Itē dicere xp̄s et cōmēdare pulchritudinez̄ plebis gentilis: idē est qz̄ facere. qz̄ cōmēdādo ip̄am de pulchritudine: idē est qz̄ facere ip̄am pulchrā ⁊ ip̄am decorare or̄namētis sp̄sali⁹ hic memoratis.* Itē ē aduertēduz̄ qz̄ lz̄ sp̄sus repetat ⁊ iteret ī hoc cātico octauo bona sp̄ualia et ornamenta que p̄memorauit et explicauit in quinto cātico. tñ talis repetitio et iteratio non est supflua nec ociosa. s̄z̄ denotat duos p̄plos ī diuersis t̄porib⁹ successiue ad fidē quersos. quos xp̄s sub eadē ecclia p̄nexit: ⁊ eisde or̄namētis sp̄sali⁹ decorauit. Dicit ergo xp̄s. *Amica mea conuersa de plebe gentili ego dico tibi. qz̄ tu es pulchra. i. pulchrā te facio simul cum plebe isrl̄itica.* Et tu es decora facta sicut h̄rl̄m. nā tu in primo cantico petisti dealbari ⁊ decorari et sociari filiab⁹ h̄rl̄m Et ego dico tibi. qz̄ tu es sc̄ta decora sicut h̄rl̄m ⁊ sibi consociata in vnā eccliam et

De octauo cantico.

eisdē ornamētis spōsalib⁹ decorata: postq̄
recepisti eadē ecclīastica sacramēta: q̄ ea
dē septē dona sp̄s sc̄i recepisti. Et ad pu
gnādū p̄tra mūdū ⁊ carnē/et diabolū
eisdē armis armata fuisti. Et iō tu es fac
ta terribilis: ad pugnādū: sicut vna acies
castrorū bellicorū ad bellādū et pugnādū
ordiata p̄ fide euāgelica defendēda. Itē
pulchritudo tua sūme delectat me. Auerte
ergo oculos tuos a me ⁊c. Et loquit̄
yronicē: modo amātū: sicut sp̄sus car
nalis q̄noq; dicit sp̄se. Auerte oculos tu
os a me: q̄ tātū sūt pulchri: q̄ penetrāt
cor meū et interficiūt me. Ita ergo pari
ter methaphorice dicit hic xp̄s. O sponsa
mea auerte oculos tuos. s. fidei ⁊ caritatis
et hūilitatis. q̄ tātū mihi placent ⁊ sunt
grati: q̄ me auolare fecerūt. i. vt relicto
et reprobato populo iudayco incredulo
me cōpulerūt: vt repēte descēderē ⁊ veni
rem ad te. Ad cuius intellectū est ad
uertēdū sicut dictū ē in cāntico quinto. q̄
xp̄s nō respexit in nob̄ istos oculos ⁊ ista
bona tanq̄ formā efficientē: s; tanq̄ for
mā disponētē quā ip̄e in nob̄ imp̄ssit. ut
nos sibi gratos faceret. An̄ tria genera
oculorū vulnerauerūt xp̄s: ⁊ fecerūt ip̄m
aduolare. vt venirēt ad nos redimēdum
Primo oculi ymaginis naturalis inq̄n
tū solū hoīez creauit ī hoc mūdo inferio
ri ad ymaginē suā aptū et capacē ad suas
hūilitudinē p̄cipiādā ⁊ capaciādā. et iō ad
uolādo descēdit ad redimēdā suā ymagi
nē q̄s ī vtroq; pp̄lo repijt. Secūdo vulne
rauerūt ⁊ mouerunt xp̄m oculi p̄destina
tiōis. nā quos pat̄ ab et̄no p̄destinauit:
hos fili⁹ fact⁹ hō ex t̄pe vocauit: et hos
iustificauit ī p̄nti: et magnificauit et gl̄ifi
cauit in futuro. ad ro. ix. Tertio at̄ sunt
oculi gr̄e pp̄ quos sum⁹ deo grati et ac
cepti ad vitā et̄nā: et hos dōit nobis gra

tis x⁹. ip̄e eis x⁹ dedit nobis oculos fidei
cū caritate quib⁹ eū cognoscim⁹ et diligi
m⁹ ⁊ meremur et sum⁹ apti ad vitā et̄nā
Et isti oculi penetrant cor xp̄i et faciunt
eū aduolare ad p̄miū nobis cōferendū.
et sic x⁹ amat q̄s in nobis plantauit. Et
sic p̄s q̄ x⁹ ante dilexit nos q̄ nos ip̄s. q̄
ante mundi cōstitutionē dilexit et elegit
nos: ut essem⁹ sc̄i. et postea gratificauit
nos in xp̄o filio suo. ad phi. i. Et sic p̄s q̄
x⁹ dotauit ⁊ ornauit ecclīam sp̄sam suā
ornamentis spōsalib⁹: ut sibi placeret et
amplius eam diligeret. q̄ quidē ornamē
ta sunt fides articulorū et gr̄a sacramēto
rū et robur ad obseruantā p̄ceptorū et va
rietas statuū et officiorū et dignitatū. Et
iō p̄ oculos p̄nt̄ et̄ intelligi doctores. s.
aug⁹. hiero⁹. et ceti qui fuerunt de pp̄lo
gētili multo plures q̄ de pp̄lo iudayco.
p̄ quos doctores tanq̄ p̄ oculos uidet ec
clīa. qui quidē oculi doctorū eo quia erāt
cū fide et caritate. iō xp̄m aduolare fece
rūt. Et sic et̄ subdit. Capilli tui. i. populi
ex gētib⁹ cōuersi facti sunt copiosi et al
bissimi et multiplicati p̄ regenerationes
baptismalē. sicut greges caprū q̄ appue
rūt de galaad in magno numero. Et dē
tes tui qui sunt idē doctores inq̄ntū rūi
nant et masticant et digerunt sacrā scrip
turam facti sunt albi et mūdi sicut grex
ouium que ascenderunt de lauacro pro
ut dictū est ī cāntico quinto: q̄ oēs doc
tores sunt gemellis fetib⁹ et sterilis nō ē
ī eis. inq̄ntū ex vtroq; testamēto cotidie
pariūt sacrā scripturā et p̄bēt eā popl̄is
fidelib⁹. Et sic et̄ias gene tue q̄ sunt bone
⁊ honeste opatiōes corā popl̄o apparen
tes sunt rubee p̄ caritatē. sicut cortex ma
li punici absq; oculis. Nā sicut malum
punicū sub vna pelle rubea cōtinet mul
ta grana rubea ⁊ pulchra. ita ecclīa spō

De octauo cantico.

sa xpi sub vna pelle et tegimie fidei et caritatis continet copiam fidelium rubore et ardore caritatis ardentiū: cuius lux lucet coram hominibus. non ut videatur ab hominibus ad propriam laudem: sed ut glorificet dominus qui in celis est. Et ideo subdit. absque occultis: quasi dicat. quod talia opera sunt cum interiori gaudio et recta intentione lateat: testimonium reddendo conscientia eorum. Et sic ecclesia et quilibet iustus est pulcher et rubet caritate interius et extra. quod non ad ostentationem propriam operatur et exercet opera virtutum: sed ad laudem dei et proximi bonum exemplum et utilitatem. Hoc etiam dicit. quod in ecclesia multi sunt martires lateat in corde: sed non martirium receperunt publicum in carne.

Secunda pars octavi cantici
Sexaginta sunt regine
Octoginta concubine
Et adolescentularum
non est numerus.

Vna est coluba mea perfecta mea
Vna est matri sue
Electa genitrici sue.

Viderunt eam filie syon
Beatissimam predicauerunt
Regine et concubine et laudauerunt eam.

Que est ista que progreditur quasi aurora consurgens
Dulcior ut luna Electa
ut sol Terribilis ut castrorum acies ordinata.

Descendi in hortum nucum
Et viderem poma conuallium

Et inspicere si floruisse viderem
Et germiasset mala puica.
Rescivi. Anima mea conturbauit me propter quod dirigas aminadab.
Reuertere reuertere sumamitis
Reuertere reuertere ut intueamur te.

Unde cum dicit: Sexaginta sunt regine etc. Hec est scriptura psalmi huius octavi cantici. Ad cuius intellectum est aduertendum. quod omnes reges terre et principes mundi gerunt vices dei in regendo quod omnis potestas a domino deo est. Unde dicit divina sapientia per me reges regnant: per me principes impant et decernunt iustitias. puer. viij. Et est dicendum. quod omnis humana potestas est a deo aut preceptiue. aut permissiue. unde reges regnant ex dei voluntate preceptiua. eo quod ex electione inceptum regnare et optimis legibus regunt et discernunt iudicia. Et ideo propter tales honestum ordinem dominandi regie potestates et regna: methasorice dominus vxo res dei et regie. tyrannides autem potestates eo quod violenter regunt et regunt. ideo dominus concubine quasi adulterine. quod non legitime possident nec regunt. Et sic salomon hic regna et regias potestates mundi appellat reginas. et tyrannides appellat concubinas. et ciuitates et oppida appellat adolescentulas quasi ancillas regum et principum. Et quod plures sunt tyranni quam reges legitimi in mundo: ideo ponit concubinas in maiori numero. Et quia ciuitates et oppida sunt in multo maiori numero quam reges siue regna et tyrannides: ideo ponit eas sub numero quasi infinito. Sed quod ista omnia ista regna mundi et principatus et tyrannides et ciuitates

k

De octauo cantico.

sint plures in numero et sint diuerse lingue/et diuersi mores. ⁊ licet sub diuersis hūanis legib⁹ regātur: ⁊ uiuāt tēporalr. tñ ex omnib⁹ his et ī oib⁹ his sc̄ta ē vnica eccl̄ia sub vno capite xp̄o ⁊ p̄ncipe cōgregata. Et vnico baptismo regenrata uiuēs sub vnica lege euāgelica. Et vnica gr̄a sacramētoꝝ. Et vnica fide articuloꝝ. quia vbiq; terraz vnica ē eccl̄ia sponsa xp̄i: sicut vnicus ē sp̄s. Et h̄ ē qd̄ itēdit dice re salōn ī hoc cātico et loco ī p̄sona xp̄i. vñ ait. Sexagita sunt regie. i. regie p̄fates. Et octogita ꝓcubie. i. tyrannides in mūdo. Et adoleścētulaz. i. ciuitatū ⁊ op̄pidoꝝ ⁊ alioꝝ populoꝝ nō est numer⁹: qz sunt q̄i infiniti in mūdo. S; in oib⁹ his vna ē columba mea. i. vnica ē eccl̄ia sp̄s/ sa mea simplex ⁊ innocēs ⁊ pura sicut columba. Et vnica et p̄fecta ē matri suē: et electa genitrici suē. Ad cui⁹ intellectū est notādū. qd̄ xp̄s d̄ sp̄s eccl̄ie inq̄ntū eā sibi vniuit p̄ gr̄az ⁊ fidez. et d̄ filia xp̄i inq̄ntū ip̄az regenerauit: s; qz xp̄s regenerauit totā eccl̄iaz ⁊ regenerat continue fideles ex aqua et sp̄u sc̄to. iō sp̄s sc̄s d̄ mater eccl̄ie sp̄se xp̄i. Et iō d̄ colūba et colūbina: qz ex sp̄u sc̄to regenerata. Et d̄ p̄fecta matri suē: qz nō ex volūate carnis: nec viri: sed ex solo sp̄u sc̄to est regenerata ⁊ renata. Et ita etiā d̄ electa matri suē. i. sp̄u sc̄to. ex cui⁹ virtute et gr̄a dei regenerata d̄ et renata. Et nō est mirādū. qd̄ salōn apellet sp̄m sc̄m matrem eccl̄ie: qz h̄ nomen sp̄s ī caldeo ⁊ hebreo est feminini generis: sicut ī latīo ē masculini generis: et ī greco neutri generis. vt inquit hyerōi⁹. in s̄mone de assumptiōe virgīs. Antēdit ergo dicere sp̄s. qd̄ h̄ multa ⁊ diuersa sint regna ⁊ p̄ncipatus ⁊ potestates in mūdo uiuētes sub diuersis legib⁹ hūanis. tñ ex oib⁹ his et ī oib⁹

his vnica ē eccl̄ia sp̄sa xp̄i uiuēs sub vnico p̄ncipe ⁊ vnica fide ⁊ caritate et vnica lege euāgelica. Deinde cū dicit. Vidēnt eam ⁊ c̄. Est aduertendū qd̄ postq̄ eccl̄ia apuloꝝ et discipuloꝝ recepit sp̄m sc̄m illi co non post multos dies fuerunt ap̄li et discipuli p̄ diuersas puīcias ⁊ regna mūdi ad p̄dicandū euangeliū omni creature dispsi put eis x⁹ p̄cepit in die ascētionis. Et sic mathe⁹ p̄uēt⁹ ē in ethiopiā. et bartholome⁹/ et thomas ad regna indoꝝ/ et andreas apud sithos/ et symon et iudas p̄dicarunt p̄ egiptū et caldeā/ et petr⁹ et paulus p̄ greciā vsq; ad ytaliā. Et sic singuli p̄ gr̄az s̄monū et virtutē sp̄s sc̄ti et pp̄t signa q̄ faciebāt suscitādo mortuos/ ⁊ sanādo infirmos/ et esiciēdo demōiaz cōuertebant multos ad fidem xp̄i. Et sic vnusquisq; ap̄lus faciebat sibi societates et exercitū fidelīū cōuersoꝝ ex gētilitate. Tunc ergo filie syon. i. aīe deuote et fideles nouit cōuerse. et reges et p̄ncipes et tyranni et ciuitates et ppli gētiliū videntes eccl̄iā in ap̄lis et discipulis tanq̄ acie ordinatā: ita p̄ mundū cū signis et virtutib⁹ p̄gredi et p̄ficisci semp̄ augēdo et homines ad fidē cōuertēdo: tūc oēs iste potestates p̄dicauerunt eccl̄iam et xp̄ianas religionē b̄tissimā. quia in tam magnum numerū augebat et qz tot et tātis signis et virtutib⁹ conuocabat. ⁊ sic p̄dicabāt eā b̄tissimā pp̄t magnitudinē et excellētiā sp̄s: qui eam b̄tificabat et tantū et tales gradū exaltabat et dignificabat et tā magnis donis et muneribus decorabat. Et sic non solum filie syon scilicet fideles iam p̄uersi: s; etiā regine et ꝓcubine. i. regie potestates et p̄ncipat⁹ et tyrannides laudauerūt eā videntes et admirātes signa que faciebat cōtra demones ī curandis infirmis. Et iō sic admirātes et eam

De octavo cantico.

břissimā predicātes et laudātes dicebant
 Que ē ista que p̄gredit q̄i auroza cōf̄gēs
 pulchra vt luna: electa vt sol: terribilis
 vt castroz acies ordiāta. Ad cui⁹ itel/
 lectū est notādū. q̄ ecclia xp̄i i principio
 fuit q̄i auroza p̄f̄gēs. Nam sicut auroza
 cōsurgēs de nocte et tenebris nondū hēt
 totū lumē: s; aliq̄ntulū rutilat et splēdet
 hñs partē de tenebris. eo q; adhuc ē iter
 tenebras: ita pariter ecclesia in p̄ncipio.
 q; consurgebat ex nocte et tenebris legis
 et ex nocte et tenebris ydolatrie. Ideo
 conuersi de iudaysmo licet splenderet ra
 dijs luminis euangelici. tñ quia ex toto
 nō valebāt reliquere cerimonialia. vt p;̄
 ad ro. et gala. p̄ totū. iō ecclia i p̄ncipio
 erat q̄i auroza cōf̄gens inq̄ntū illi pauci
 cōuersi habitabāt inter ifideles. S; postea
 qño ecclia iam fuit magis multiplicata:
 tūc fuit pulchra vt luna. qño est plena ex
 radijs solis: q; tūc fideles abominantes
 cerimonialia ⁊ sup̄stitiones ydoloꝝ. iam
 erāt magis purificati ⁊ firmi in lege euā
 gelica. S; postea t̄p̄re decij. ⁊ maximiani
 et diocleciani iā ecclia fuit electa et excel
 lens sicut sol. Nam sicut sol i meridie nō
 solus nō patit tenebrā admixtā: s; etiam
 oīa illuminat. Ita pariter ecclia ias t̄p̄re
 illoꝝ impatoꝝ multiplicata nō solū pel
 lebat oēs tenebram tā legalē q̄ ydolatri
 cā: s; etiā splēdebat p̄ totuz orbē: q; iam
 habebat doctozes illminātes totū orbē
 suis p̄dicatiōib⁹ ⁊ docēnis. ⁊ tūc ēt frēq̄n
 tia martiꝝ: qui rigarūt ⁊ auxerūt ecclias
 sanguie suo: Et sic ecclia p̄ tūc nō solum
 fuit electa vt sol ratiōe splendoris doctri
 ne euāgelice: s; etiā fuit terribilis vt ca
 stroꝝ acies et falāx ordinata ad pugnan
 doz cōtra tyrānos ⁊ infideles: ymo fuit
 acies ad pugnādū p̄ doctozes cōtra infi
 deles. Et fuit terribilis acies ordiāta pes

martires ad pugnādū p̄tra tyrānos. Et
 notāter dī. Que est ista que p̄gredit. nā
 ecclia ap̄loꝝ egressa ē vltra limites. s. ex
 poplo isrl̄itico ⁊ p̄gressa i popl̄z alienuz
 et gentilem. quasi dicat. que est ista que
 cum tanta audacia et fiducia ex populo
 infimo et humili audet p̄gredi armata p̄
 ppl̄m gētilē p̄ reges et p̄ncipes et deos et
 leges impatoꝝ ⁊ regū. Deinde cū dic
 Descēdi in hortū nucuz. Spōsa explicat
 et dat rōes sui aduent⁹ explicando resistē
 tiam quā repiit in ppl̄o gētili: p̄p̄t qd̄ in
 cedit armata. Ad cui⁹ intellectū ē no
 tandū q; post obitū ap̄loꝝ creuit aliq̄ntu
 luz ecclia p̄ vniuersum orbē fm q; aliqui
 impatoꝝ p̄mittebant viuere xp̄ianos.
 et sic fuerūt nouē p̄secutiōes in ecclia int̄
 q̄s p̄secutiōes fuerūt qñoq; paces ⁊ hoc
 a nerone vsq; ad dyoclecianū: sed tunc i
 surrexit qdā p̄secutio p̄ eccliam maior ce
 teris. In q̄ p̄secutiōe inf̄fecta fuerūt infi
 nita milia martiꝝ vbi valde fuit ecclia p̄
 turbata. ⁊ sic ecclia vndiq; verabaf a t̄b⁹
 inimicis. s. ab impatoꝝib⁹ ⁊ regib⁹ ydola
 tris ⁊ ab hereticis ⁊ hoib⁹ carnalibus ⁊
 mundanis. Et hanc turbationē et p̄secu
 tionē ecclie memorat spōsa in hac pte di
 cēs. Nō miremini si sic p̄gredior arma
 ta sicut terribilis castroz acies ordinata.
 Quia descēdi in hortū nucū. s. in ppl̄m
 gētilē mihi ab et̄no p̄destinatū et p̄ p̄riar
 chas et p̄phetas ad fidē p̄nunciatū. Des
 cēdi eīs vt viderē poma cōualliū. s. vt col
 ligerē iustos p̄ baptismū et fidē. Et ut in
 spicerē si floruiisset et fructificasset vinea
 populi gētilis germinādo fideles ⁊ si ger
 minassent mala punica. s. martires ⁊ vi
 gines et ceteri iusti ⁊ fideles. Et nota
 q; nux est genus ad oēs fructū hētē nu
 cleū sub dura testa: et sic etiā amigdaluz
 et auellana dī nux. Et iō in hebreo hētur
 k.ij.

De octauo cantico.

descēdi in hortū amigdali. p qđ intelligit
populus gentilis qui sub testa ydolatrie
cōtinebat ymaginē dei ⁊ magnā partem
p̄destinatorū. Et iō ille hort⁹ dedit fructū
suū p̄ baptismū t̄p̄e gr̄e. Nā baptismus
maturauit fructū illi⁹ horti: et uas illi⁹
vinee quē fructū apli et ecclia collegerūt
q̄i dicat. ego ueni ad colligēdos fructus
sup̄dictos: s; in tali expeditiōe repij ma/
ximā resistētā. Et iō nesciui. i. dubitauit
et timuit: ⁊ aīa mea turbata ē p̄pter q̄oi/
gas bellicas et acies p̄trarias ip̄i⁹ amina
dab. i. p̄pter exercit⁹ populi gētilis ⁊ p̄n
cipuz ⁊ regū: qui p̄sequebātur me et tor
mētis affligebāt. intātum q̄ xp̄iani fugie
bāt p̄ mōtes ⁊ latibula spelūcarū. vñ itā/
tū ingruit illa p̄secutio q̄ b̄tus marcelli/
nus ex timore adoleuit ydolis incēsuz de
quo scelere cū martirio postea fuit pur/
gat⁹. Est autē aduertēdum. q̄ ubi n̄ra
trāslatio hēt aīa mea turbata ē p̄pter qua/
drigas aminadab. i. poplī mei: in hebreo
hētur p̄pter q̄drigas aminadib. i. poplī p̄n
cipātis. q̄ q̄dē l̄ra ē magis p̄sona d̄itati q̄
populus gētilis tūc d̄nabāt et p̄ncipabāt
in mūdo. Et iō credit q̄ l̄ra n̄ra ē corrup
ta uicio scriptorū. Et iō dicit ecclia. q̄ aīa
mea turbata ē p̄pter quadrigas aminadib
.i. p̄pter exercit⁹ ⁊ p̄secutiōes ⁊ tormen
ta populi gētilis p̄ncipātis et d̄nantis in
mūdo. quā quidē p̄secutionē inter cetos
seuius et atrocius exercebāt maximian⁹
⁊ dioclecian⁹. Et iō uidēs ecclia plebē gē
tilē resistētē predicationi euāgelice dicit
sibi. Reuertere reuertere sunamitis. Ad
cuius intellectū ē notādū. q̄ populus gen
tilis descēdebat ex noe: qui fuit uerus dei
cultor. s; recesserat a uero cultu dei p̄ fili
os cham/et iaseth maxime in p̄fusiōe lin
guaz in fabricatione turris babel. Et sic
populus gētilis habitabat ⁊ laborabat tri

plici infirmitate. Primo in ydolatria p̄
falsum cultū deoz. Sc̄do ī falsitate doc/
trine p̄ falsam sup̄stitionez p̄tificū tem
ploz. Tercio habitabat et erat inuolut⁹ in
spurcicia et seditate carnis et alioz p̄cto
rū. Et iō sp̄osa uocat ter illuz popluz: ut
egrediat ab illo triplici ergastulo et infir
mitate. Et reuertatur ad dominum deū
suuz a quo per infidelitatem ante recess/
serat. Iterum est aduertendum. q̄ ubi
translatio nostra dicit. reuertere sunami
tis. In hebreo d̄ reuertere sulamit. vñ
sunamitis interpretat̄ captiua seu lapide
a. Et sic ueniebat tūc plebi gētili q̄ erat
lapidea inq̄ntū cord̄ duro adorabat ydo
la lapidea et erat uere captiua in p̄ate di
aboli. Sulamit autē int̄ptat̄ integra et p̄
fecta. Et sic illa plebs ante baptismū nō
potuit dici it̄gra n̄c p̄fecta. sed h̄ cōuenit
sibi p̄ bap̄m. Dic̄ ergo sp̄osa ad plebē gē
tilē sibi resistētē. o sunamitis. i. captiua
et lapidea: reuertere a falso cultu deoz/
et a falsitate doct̄ne sacerdotū gentiliuz/
et a lasciuia carnali/et sup̄bia ⁊ auaricia
q̄ maxie regnat in te. et reuertere ad d̄nz
deū tuū: ut itueamur te/ et baptizem⁹ et
vera et sana doct̄na instruam⁹ te. Item
reuertere a falso cultu et p̄ua doct̄na et
immūdicia carnis ad p̄fectionē et integri
tatē fidei euangelice. Itē reuertē a t̄plici
p̄cto. s. ab originali/ ⁊ mortali/ et ueniali ī
quib⁹ laboras. q̄ quidē p̄cta nulla lex po
test delere nec sanare nisi sola euangelica
Et sic ex sunamite efficieris sulamit. i. ex
lapidea ⁊ captiua efficieris integra et p̄
fecta p̄ baptismū: qui quidēz baptismus
maturauit fruct⁹ horti et uas vinee po
puli gētilis: et p̄fregit durā testā nucuz.
Et extraxit inde ymaginē dei et numerū
p̄destinatorū qui latebat sub testa cerimo
nialiū ī plebe isrl̄tica ⁊ sub testa lapidea

De octauo cantico.

et ydolatica in plebe gentili. Qui quidem etiam
baptismus sicut ante fecerat pulchras et
decorauerat plebes iudaycam: ita postea
decorauit plebem gentile. Sed circa fun-
damētū huius cāntici octauū dubitat. Nam
dictū ē in tercio et quarto cāntico quod xps p se
et psonalr soli plebi isrlitice p̄dicauit. et
ultra terminos isrl ad p̄dicādū et miracu-
la faciendū nō exiuit. Et solas terrā isrl p̄-
dicādū et miracula faciendo pagrauit. ut
ps p totū discursus euāgelicū. Et in hō can-
tico octauo dictū ē quod xps p se nō descen-
dit psonalr ad poplūm gentile: s; p aplos.
Et idō quiritur quare xps nō prexit illico ad
poplūm gentile ad p̄dicādū et miracula faci-
endū: quare forsā fuisse magis acceptus.

Ad hō rōndē. quod hō fecit xps triplici ex cau-
sa et ratiōe. Primo ad maiore p̄fusionez
populi iudayci et ostēdēdā et manifestan-
dā ei⁹ durā et ingratiōis. Secūdo ad ma-
iore laudē ppli gentilis et ostēdēdā ei⁹ obe-
diētā. Tercio ad utilitatē totius generis
hūani. et necessitatē nr̄e redēptiōis. Pri-
mū p̄bat. nā si xps pri⁹ p̄dicasset et mira-
cula fecisset in pplō gentili. tūc scribe et pha-
risei habuissent causā ip̄s repellēdi et ex-
cusationē ip̄s p̄tēnēdi: et nō recipiēdi eū
quare nō erāt obligati ad recipiēdū aliquem
extraneū. nec veniēte ad poplūm gentile in
messias: s; solū veniēte ad eos: et hoc fm
leges et p̄phetas. Ideo voluit psonalr ve-
nire ad eos. put pmissus fuerat in lege et
p̄phetis. Et sic manifestata fuit eorū ceci-
tas et ingratiō et malicia. idō ait salua-
tor. jo. xv. Si nō venisset et eis nō locut⁹
fuisse: et opa in eis nō fecisset quā nemo ali⁹
fecit: p̄ctz nō hēret. Hūc autē nō hēnt ex-
cusationē de p̄cto suo. Scdm p̄bat. nam
maxima laus et meritū puenit pplō ge-
tili: qui nō vidit xpm in carne p̄dicatē
nec miracula facientē. tñ ad solā p̄dicaci-

onem aplos recepit xps: quod fuit reputa-
tum ad magnā p̄fusione iudeorū. put p̄-
phetauerat dō psal. xvij. Populus quez
nō cognoui fuit mihi: in auditu auris o-
bediuit mihi. filij alieni inueterati sūt et c.
Hō idē ait saluator mat. viij. Amē dico vobis
quod nō inueni tantā fidē in isrl. mlti enī veniēt
ab oriēte et occidēte et recubēt cū abraaz
ysaac et iacob in regno celoz. Filij autez
regni mittent in tenebras extiores. Hoc
idē dicit saluator luce. iz. Tertiu at p̄bat
nā mos et inclinatio nafalis inerat gentili
b⁹ deificare hoies virtuosos. Si eis vide-
bant in aliquo aliqō diuinū ultra cōsue-
tudinē nafē: illico faciebant sibi statuā et
adorabāt eū tanq̄ deū. Et isto modo dei-
ficarūt herculē et martē et sarnū et mer-
curiū et iouē et phebū et esculapiū. vnde
legit actū. xiiij. quod cū paulus p̄dicaret li-
stis cū barnabaz et paulus sanasset clau-
dū ex uō mris sue. tunc turbe clamaue-
rūt dicētes. Dij similes facti hoib⁹ descē-
derūt ad nos. et vocabant barnabā iouē
paulū vero mercuriū. qm̄ ip̄e erat dux
vbi. Sacerdos quoq; iouis qui erat āte-
ciuitates: tauros et coronas ante januas
asserēs cū poplis volebat sacrificare et c.
Ex quib⁹ ps quod si paulū et barnabā p̄pter
sanationē vni⁹ claudi voluerūt turbe ad-
orare et eis tanq̄ dijs tauros sacrificare
Ergo multo magis populi gentiles deifi-
cassent et adorassent xpm cecos illūinātē
et mortuos suscitantē et ventis ipantes.
et c. Et sic nr̄a redēptio fuisse ipedita. Et
idō x⁹ noluit venire ad pplūm gentile qui fa-
cilis ipm̄ r̄cepisset. sed vēit ad pplūm dure-
cernicis in auaricia et malicia obduratū.
qui vidēt xps suis moib⁹ p̄dicētē et sua
scelera detestātē facilis ipm̄ oderūt et cru-
cifixērūt. Et sic nr̄a redēptio hūit locū et
opportunitatē. Et hec fuit cā quare x⁹ non

R. iij.

Nonū canticū.

vēit ad p̄dicandū p se pp̄lo gētili: s̄ misit
ap̄los suos put p̄d̄ in 15 canticō octauo
et seq̄nti. Et hec de octauo canticō.

Incipit nonum cantitum.

Vid videbis i suna
mite nisi cboros ca
strorū Quaz pul
cbri sunt gressus tui in calci
amentis filia principis.
Juncture femurū tuorum
sicut monilia Que fabrica
ta sunt manu artificis.
Ambilicus tuus crater tor
natis nūquā idigēs poculis
Venter tuus sicut aceruus
tritici **V**allatus lilijs.
Duo vbera tua sicut duo hi
nuli gemelli capree.
Collū tuū sicut turris ebur
nea **O**culi tui sicut piscine
in esebon **Q**ue sūt in porta
filie multitudinis.
Nasus tuus sicut turris li
bani **Q**ue respicit contra
damascum.
Caput tuū vt carmelus **E**t
come capitis tui sicut pur
pura regis iūcta canalib̄.
Quā pulchra es **E**t quaz
decora carissima i delitijs.
Statura tua assimilata est

palme et vbera tua botris.

Vid videbis in sunamites: nisi
choros castroz. **H**oc ē nonuz
caticū in quo salōn cātat p̄fec
tus ecclie p̄uerse de pp̄lo gētili. **N**o cu
ius itellctū ē notādū put iā dictū ē. q̄ ec
clia de pop̄lo gētili successiue hūit q̄tuor
stat̄. **N**ā p̄mo. s. in p̄ncipio tpe ap̄loruz
fuit q̄i auroza p̄gēs: eo q̄ pauci fuerunt
p̄uersi. et sic ecclia hitabat int̄ ydolatras
et infideles: et int̄ tēnbras ml̄toꝝ infidelīū.
Sz postea tpe trajani et comodij sc̄ta est
pulchra: vt luna. qz p̄ oēs ptes mūdi cre
uit i maiorē numerū. **S**z tpe philipi im
peratoris iā sc̄ta ē electa: vt sol. qz iā ip̄e
philip̄ ip̄ator sc̄s ē xp̄ian̄ cuꝝ alexāozza
matre sua p̄ originē. **E**t iā tūc incepit ma
gna copia xp̄ianoz. **E**t iā incepit hēre ec
clia copiam magnoz doctoz. qz tūc fuit
Origenes/ et clemēs alexādzus/ et dioni
sius alexandrin̄ et plures alij: qui tanq̄
sol incepāt sua doctria et scriptis mūdu
illustrare. **S**z tpe diocleciani et p̄stātini
sc̄ta ē ecclia terribilis vt castroz acies oz
dinata. qz tūc ecclia iā i xp̄o roborata in
cepit pugnare p̄tra seniciā impatoꝝ et re
gū et p̄ncipuz infidelīuz. in q̄ p̄secutiōe int̄
fecta sunt multa milia martīz. vt p̄z i ec
cliaistica ystoria. **P**ostea aut̄ ecclia pugna
uit p̄tra carnē/ et mūdu/ et diabolū p̄ vir
gines et anachoritas et viros perfectos
et monachos. **P**ostea pugnavit p̄tra he
reticos p̄ doctores. **E**t sic in ecclia appa
ruerūt multi exercit̄ pugnātes p̄tra ini
micos ecclie. **N**ā p̄mo **F**rexit exercitus
et chorus martīz: ad pugnādū p̄tra tyzā
nos et impatores. **S**c̄do **F**rexit exercitus
virginū et monachoz i egipto et mesopo
tania ad pugnādū p̄tra carnē/ et mūdu
et diabolū. **T**ercio **F**rexit exercit̄ docto/

.De nono cantico.

rū ad pugnandū p̄tra hereticos. S; oēs isti exercit⁹ finalr triūpharūt de inimicis ecclie. Et sic ecclia de oib⁹ inimicis finalr triūphauit. Nā p̄ martires triūphauit de regib⁹ et ipatorib⁹ et p̄ virgines d̄ carne et p̄ monachos et heremitas de mundo et diabolo. Et p̄ doctores triūphauit de hereticis. Sp̄s ergo vidēs eccliam sp̄sas suā sic pficere et pugnare p̄tra inimicos p̄ diuersos exercit⁹ bellatoꝝ dicit Quid videbis in sunamite. i. in ecclia ex gētib⁹ cōuersa nisi choros. i. falanges et exercit⁹ castroꝝ bellicoꝝ paratos ad pugnādū p̄tra inimicos. q̄i dicit. tota ecclia est in pugna p̄ inimicos fidei. et de oibus triūphat. Deinde cū dicit. Quā pulchri sūt gressus r̄c. Explicat et explicādo cōmendat choros et exercitus pugnatoꝝ ecclie.

Quatuor ergo facit. Nā p̄mo cōmendat totā ecclia sp̄sas suā in vniuersali. Sec̄do specialr cōmendat chorū et exercitū martiꝝ. Tercio exercitū religiosoz et monachoz. Quarto exercitū et choꝝ doctoz. sc̄da ibi. Dixi ascēdā in palmā. tertia ibi. Ego dilecto meo. q̄ta ibi. Quis mihi det te fratrem meū. Uñ salon sequit ordinē tēporis ecclie. fm̄ q̄ ecclia p̄cessit in pficiēdo. Nā p̄mo p̄fecit i pp̄lo. Secūdo in martirib⁹ seu in copia martirū. Tercio in copia virginuz et monachoz. Quarto i copia doctoz: de quib⁹ oibus tractat in hoc nono cātico. Quinto autez p̄fecit in copia impatoꝝ et regū et p̄tifi cū. et sic fuit in sua p̄spitate: de quo tractabit in sequēti et vltio cātico. Quantū ergo ad primā partē hui⁹ noni cātici est aduertēdū. q̄ tota pulchritudo ecclie p̄sistit in ornatu virtutū et donoz et gr̄a sacramētoꝝ: et pulchra dispositiōe membrorū. s. in varietate statuꝝ et graduū et officioꝝ. Et iō salon terz descripsit pulchri

tudinē ecclie fm̄ q̄ xp̄s successiue terz ip̄as dotauit et decorauit p̄ discursuz tēporis. Nā p̄mo descripsit pulchritudines ecclie in statu ap̄loꝝ fm̄ q̄ eā dotauit et decorauit sponsus ante suā passionē. q̄no misit ap̄los ad p̄dicādū in oēs ciuitatē et locuz quo erat ip̄e vētur⁹. vt ps. mat. x. et luce x. Et etiā fm̄ q̄ eā decorauit xp̄s i nocte passiōis p̄ longuz f̄monez. vt ps. io. xiiij. vsqz ad. xvij. caplꝝ. quā pulchritudinem cātavit salon i quinto cātico. Sec̄do decorauit xp̄s ecclias suā in pp̄lo gētili p̄ p̄dicationē ap̄loꝝ i p̄ncipio. q̄no fuit q̄i aurora p̄fges: cui cōmūcauit eadē ornāmēta sp̄ualia et dona gr̄az: q̄ dederat ecclie cōuerse d̄ pop̄lo iudayco. quā pulchritudinē cātavit salon i cātico p̄cedēti. Nūc autē in hoc nono cātico cātat pulchritudinē quā xp̄s dedit sp̄se sue in suo p̄fectu tpe pugne. q̄ quidē pl̄chritudo cōsistit in copia et varietate diuersoz statuꝝ et graduū et dignitatū et mēbroꝝ et officioꝝ ecclie. qui quidē status et officia itelligunt p̄ mēbra officialia et ornāmēta pulchre mulieris. q̄ quidē ecclia magis p̄fecit in copia et distinctiōe graduū et mēbroꝝ et officioꝝ i plebe gētili q̄ in plebe iudayca. S; salon describit dispositionem mēbroꝝ hui⁹ sp̄se modo opposito. naz in quinto cātico incepit describere membra sp̄se a capite p̄cedēdo ad alia membra. Hic autē incipit a pedib⁹ seriatiz p̄cedēdo vsqz ad caput. cui⁹ ratio ē. Nam ecclia de pop̄lo isrl̄itico incepit crescere a maiorib⁹ vsqz ad minores. nā p̄mo fuit vocata et electa virgo maria: que erat de stirpe regia. et ex̄de iohānes baptista et ap̄li qui erāt de eadē stirpe p̄ maiori pte. Et oēs isti fuerūt p̄ncipes et maiores et capita ecclie. Ex p̄nti autē vocati sūt minores. s. discip̄li. postea multi deuoti qui

k. iij.

De nono cantico.

secuti sunt xpm. In ecclesia autem de populo gentili primo vocati sunt minores et poplares et infirmi. sed postea venerunt martyres postea virgines et confessores/postea doctores et per ea venerunt imperatores et reges et magni pontifices qui fuerunt capita ecclesie et totius mundi. Et ideo salomon describens pulchritudinem ecclesie conuerse de populo gentili: incipit a pedibus sponse qui sunt plebei et populares. Unde est aduertendum sicut super doctrinam est: quod sicut mulier habet diuersa membra quibus exercet operationes suas. Ideo salomon ponit hic decem membra huius sponse per que intelliguntur decem membra siue status et gradus officiales ecclesie: que sunt pedes/femora/umbilicus/veter/vbera/collum/oculi/nasus/caput/come. Vnde per pedes huius sponse intelliguntur poplares: quibus ambulat ista sponsa. Item crura et femora huius sponse sunt duo populi ad fidem conuersi. scilicet iudeus et gentilis: in quibus tota ecclesia consistit. Nases autem auree quibus sustentatur tota ecclesia sunt fides et caritas. Isti duo populi conuersi sunt connexi sub vna iunctura fide et cathena caritatis. umbilicus autem huius sponse est mater ecclesie: vbi recipiuntur et regenerantur fideles per baptismum. veteris vero est ipsa ciuitas dei triplici muro septa. scilicet fide. spe. et caritate. in quo veteris et ambitu continentur omnes fideles: sicut triticum in acervo et oreo. Duo vbera huius sponse sunt duo testamenta. quorum lac sugunt fideles. vel sunt duo status. scilicet sacerdotum: qui prebent fidelibus lac gratie sacramentorum. et status doctorum et predicatorum qui exhibent lac doctrine sacre scripture et participant fideles doctrina et exemplo. Collum autem huius sponse sunt prelati: qui tanquam speculatores ponuntur in ecclesia ad prouidendum gladius venientem contra ecclesias: ut clamet clangentes buccina. eze. xxxiij. Oculi etiam sunt doctores et prelati: quibus videt ecclesia credenda

et agenda. scilicet que sunt necessaria ad vitam actiuam et contemplatiuam. Nases etiam sunt prelati ecclesie: qui nase discretiois discernunt inter lepra et lepra. et sint etiam iudices qui discernunt inter iustum et iniustum tribuentes vni cuiusque quod suum est. Caput autem ecclesie est duplex vnum principale a quo derivatur omnis virtus et potestas in ecclesiis et iste est christus. Et alter deus caput vicarium exercens et gerens vices christi. et iste est summus pontifex in tota ecclesia: et quilibet episcopus in sua diocesi. et quilibet rex in suo regno quo ad temporalia. Come autem huius capitis sunt omnes populi fidelium de pedibus a capite christo. vel sunt omnes virtutes et potestates ex christo deriuatę. Per supradicta ergo decem membra pulchre mulieris designat salomon que omnia officia et gradus et dignitates et status ecclesie in comuni. Que quidem officia et gradus et dignitates maxime vigerunt in ecclesia conuersa de populo gentili. Et ideo dicitur terribilis ut castrorum acies ordinata. nam quot dignitates et officia continent: tot choros et exercitus castrorum dicitur habere ad pugnandum contra inimicos infideles. x. ergo volens explicare et commendare pulchritudinem ecclesie sponse sue in optima dispositione membrorum incipit a pedibus dicens. O ecclesia sponsa mea filia principis. id est populi gentilis principatus in mundo. id dicit quia solus populus gentilis vni per maiori parte ecclesia est egressa principabat et dominabat per imperatores et reges et principes. cum populus israeliticus ubique fuisset. et ideo appellat eam filiam principis. Dicit ergo. Quas pulchri sunt gressus. id est pedes tui in calciamentis. id est populi tui bene instructi et morigerati. nam sicut calciamenta reddunt pedes honestos. Ita boni mores decorant populum. vni per gressus pedum calciatores intelliguntur affectus et operationes per bonos mores directe et ordinate: quod primus querit et aspicit in po

De nono cantico.

pulo et ecclesia xpi. Item per calciameta intel-
ligit constantiam fidei et caritatis: quibus cal-
ciati fideles absque metu calcabant super ser-
pentes et scorpiões non timentes minas prin-
cipum. Sed quia isti populi fideles sunt duo ex
judeis et gentilibus pueri et sub una cathe-
na et iunctura et nexu fidei et caritatis con-
nexi et colligati. id subdit. Iuncture femo-
rum tuorum. id est. duorum fidelium populorum ad unam
fidem puerorum: sunt sicut monilia que fabrica-
ta sunt manu artificis. id est. ista fides et cari-
tas que coniungunt istos populos sunt sicut cathe-
ne auree fabricate manu christi artificis: que
tanquam lapis angularis ex duobus parietibus
fecit unum. et ex utraque plebe fecit unam ec-
clesiam fabricatam et colligatam talibus monilibus
et aureis cōpedibus et vinculis caritatis et
fidei. Deinde cum dicit. umbilicus. id est. Lōmē
dat christus ecclesias spiritus suas in fecunditate ma-
trici ad precipiendam copiam plenis. Et parat
umbilicum. id est. matricem eius ad craterem siue ba-
cinum plenum vinorum: in quo nunquam deficit po-
culum. ita in umbilico ecclesie que est illa piscina
aque baptismalis in qua regenerantur fideles
nunquam deficit aqua ad baptizandum. quia conti-
nue emanat gratia sacramentorum ex late christi.
et recipit in umbilico ecclesie. Deinde cum di-
cit. Venter tuus. Comparat ventrem ecclesie ad
oreum continens acervum tritici in quo continetur
tur infinita grana tritici. ita in utero ecclesie
continetur infinita multitudo fidelium. id dicit
O sponsa venter tuus est sicut acervus tritici in
oreo. id est. sicut oreum continens acervum tritici
id est. copiosus et fecundus in multitudine plenis
et filiorum. Et iste venter tuus non est vallatus
adulterino commercio: sed castissimo conu-
bio: quia est vallatus liliis et septus rosis casti-
tatis et fidei. quia isti filii ecclesie non ex volun-
tate carnis. nec ex voluntate viri: sed ex aqua
et spiritu sancto sunt regenerati: et ex deo nati
sunt. Item duo vbera tua sicut duo hynuli

gemelli capree. id est. duo statim. id est. sacerdotum et
predicatorum ex quibus filii sugunt lac sacramen-
torum et doctrine scripturarum sunt pulchra et
plena sicut vbera capree: que duo hynuli
gemelli sugunt: quasi dicat. quod sic duo hynuli
gemelli sugunt vbera matris et nutriuntur:
ita duo populi gemelli ex judeis et gentili-
bus pueri sugunt vbera matris ecclesie: que
sunt plena lacte sacramentorum doctrine et in-
telligentie sacre scripture. quasi dicat. sic duo
vbera capree copiose nutriunt duos gemellos
ita vbera ecclesie copiosissime nutriunt duos
istos populos ad unam fidem convertendos: et
hoc ex copia lactis sacramentorum et fidei ar-
ticulorum et duorum testamentorum. que dispensant per
sacerdotes et predicatores. Deinde cum dicit
Collum tuum. id est. comparat collum ecclesie ad tur-
ris eburneam fortissimam et candidam. Et isti
sunt milites et imperatores et reges et principes
christianorum qui elevati super corpus ecclesie
defendunt eam armis temporalibus. Item collum
ecclesie sunt prelati qui ponunt tanquam specu-
latores super turris ut provideant inimicos
venientes per ecclesiam. vnde sicut super collum bovis
que est frons eius ponunt tres speculatores. id est.
oculi ad videndum et nasus ad discernendum/
et voluntas tanquam caput ad eligendum et eli-
ciendum operationes et impandum. ita prelati super
turris ecclesie ponunt prelati tanquam speculato-
res. ut per scias sacre scripture videant tanquam
per oculos et per dona gratiarum discernant tanquam
per nasum et per prelatem ecclesiasticam eligant et im-
peret tanquam per caput. ymo tanquam capita ec-
clesie. Ideo dicit sponsus. o sponsa: collum tuum
id est. prelati et principes est rectum et altum et albissi-
mum et fortissimum sicut turris eburnea. id est.
rectum per iustitiam/altum in dignitate et ad pro-
videndum/albium in puritate/fortissimum ad dese-
dendos fideles. Item oculi tui qui sunt pre-
lati per scias sacre scripture et obligant in-
vigilare super populum et providere ne veniat gla-

dius inimicorum non solum peccatorum sed et infidelium et hereticorum: sunt clari sicut due piscine fontales que sunt in esebon in terra basan vel terra jordanem. que sunt in porta filie multitudinis. Unde aduertendum ad litteras que in porta esebon erant due piscine fontales plene aqua clarissima et transparenti propter eius mundiciam. ad quas piscinas conueniebat continue multitudo mulierum ex partibus et populis circumstantibus ad hauriendam aquam propter eius salubritatem et claritatem. et ideo esebon dicebatur filia multitudinis: non solum propter copiam populorum quam in se continebat. sed etiam propter multitudinem mulierum: que ad hauriendam aquam ex circumfinibus concurrebant. Et ideo dicit. que duo oculi ecclesie sunt clari: et transparentes ad penetranda misteria sacre scripture: et ad preuidenda mala futura: sicut sunt ille due piscine esebon. Item esebon dicitur etiam filia multitudinis in quantum ex ea veniebat multitudo ciuibus et arietum. et victualium in terra promissionis ut dicitur deuteronomio xxxij. scilicet ut suggeret mel de petra: oleumque de saxo durissimo. butirus de armamento: et lac de omnibus. et adipem de armamento arietum filiorum basan etc. Sufficit que per oculos intelligit doctores qui penetrant et speculantur misteria sacre scripture et prelatos qui vigilant super gregem christi. Item subdit. Nasus tuus sicut turris libani. Ad cuius intellectum est notandum. que sicut doctores et prelati et sacerdotes domini oculi in quantum per eos videt ecclesia. Ita etiam domini nasus in quantum per eos discernit: nam sicut nasus. id est olfactus discernit inter odores conuenientes et discoueniens et bonos et malos. ita prelati et sacerdotes et scribe docti tenentur discernere inter lepra et lepra peccati: ut possint conuenienter medelam adhibere. Tenentur discernere inter veram et falsam doctrinam: ne heretici inficiant ecclesias. ideo prelati et sacerdotes ponunt speculatores super gregem ecclesie ad

precauendum mala futura. unde est aduertendum que inter montem libani et hermon est introitus a terra promissionis in Emach et caput damascenum. vbi rex tyri concessit saloni partem terre. vbi edificauit altam turrim salon. vbi posuit continuos speculatores. que quidem turris respicit contra damascum. Et similiter salon edificauit complures alias turres pro montes eminentes terre promissionis. et ideo speculatores qui erant positi in turri que respicit contra damascum: videntes gentes armorum venientes ex damasco. et intrantes per introitum emach: illico faciebant signum cui respondebant per ordinem omnes alie turres. Et sic in paruo spacio temporis aduertit inimicorum sciebat in hircis et per totam terram promissionis Et sic omnes se preparabant ad cauendas insidias inimicorum et ad resistendum eis. ita ergo parit ecclesia que est quodam alta turris que respicit contra damascum. id est contra homines sanguinosos et terrenos et peccatores posuit super se prelatos et sacerdotes tanquam speculatores: ut discernant inter catholicos et infideles et hereticos et inter lepram et lepra peccati: et auisent simplices ut caueant peccata et hereses et scismata. Et ita augustinus episcopus proponens tanquam bonum speculatores existens super turrim que respicit contra damascum. scilicet super culmen et apicem episcopalis dignitatis: quomodo pensit iulianus miscere venenum et fermentum pellagianum inter bonam massam ecclesie: illico congregauit conciliium omnium episcoporum numidie: et declarauit doctrinam pellagianorum esse hereticam et pestiferam Et super hoc scripsit epistolam ad innocentium papam ut inuigilaret super gregem suum et auisaret totam europam. Et ita pariter scripsit omnibus episcopis affricanis et orientalibus. Et ut magis eradicaret et eliminaret illud pestiferum venenum. scripsit libros de baptismo puulorum. et de natura et gratia. et yponostico. et libros contra iulianum et complura alia volumina

De nono cantico.

ꝑ illas sectas. Et ita parit fecit bñs hiero?
 ꝛ atbanasi? ꝛ ylaris? ꝛ ceteri sacri doc
 tores ꝛ ꝑlati cōtra sectā arrianā. ꝛ alias
 pestiferas sectas. Et iō dī qꝫ nasus ecclie
 est sicut turris libani q̄ respicit ꝑ damas
 cū. Nā sicut liban⁹ q̄ ē candid⁹ ꝛ mūdus
 respicit ꝑ damascus quod interpretatur
 sanguine⁹. ita parit turris ecclie respicit
 et iugilat ꝑ sāguineos ꝛ hereticos ꝛ pec
 catores vt eos arceat ab ecclia. Deinde
 cū dicit. Caput tuū. vt carmelus. Cōpa
 rat caput. i. prelatos ecclie ad mōtē car
 meli qui ē altior mōs in terra ꝑmissiōis
 post libanū. vñ sicut ꝑ libanum itelligit
 x⁹ qui ē caput ꝑncipale ipi⁹ ecclie. ita per
 carmelū itelligit ꝑapa qui ē caput vica
 riū gerēs vices ipi⁹ xpi. vñ carmel⁹ itex
 pretatur cognoscēs siue scia circūcisōis
 ꝑ qd̄ designat papa et oēs ꝑlati: qui non
 solū debēt cognoscere ꝛ distinguere inter
 lepā et lepā pcti et heretice ꝑauitatis.
 Sꝫ etiā debēt circūcidere ꝛ elimiare om
 ne pctm ab ouib⁹ suis ꝛ oēs hereticā ꝑa
 uitate ab ecclia. Et iō dicit. Caput tuū. i.
 ꝑapa ꝛ oēs ꝑlati qui capita ecclie sūt al
 ti. et eminentes et ꝑspiciētes vt carmelus
 et scindētes omne pctm: et oēs heresis et
 falsas doctrias ab ecclia. Et etiā ꝑ caput
 ecclie ꝑmo ꝛ ꝑncipalr itelligit xps a quo
 deriuat̄ oia bona spūalia et ois virt⁹ et
 grā ꝛ ꝑtas ī eccliaz. iō sequit̄. Come capi
 tis tui sicut purpura regis. Nā sicut co
 me descēdūt a capite supra totū corp⁹. ita
 oēs ꝑtates ꝑlatoꝝ ꝛ ipatoꝝ ꝛ regū descē
 dūt ꝛ ꝑcedūt ꝛ deriuant̄ a xpo sup eccli
 am. Et sic oēs ꝑlati ꝛ impatores dñr co
 me capitis ecclie qui ē xps. Et dñr etiam
 purpura regis xpi. qꝫ potestate ꝛ aucto
 ritate xpi induūtur ꝑlati ꝛ reges ad regē
 dā eccliaz ꝛ xpianā religionē. Et dī ista
 purpura regis iūcta siue vincta. i. tincta

canalib⁹. Nā sicut purpura tingit̄ ꝛ ru
 bricat̄ tinctura ꝛ colore coccineo ī cana
 lib⁹ fictilib⁹. ita vestis hūanitat̄is xpi ꝑri
 mo fuit tincta sanguie passiōis. deide ex
 illa veste hūanitat̄is ꝑ vulnera tanqꝫ ꝑ ca
 nales decurrit et fuit deriuatus sanguis
 xpi in totā eccliam. vñ virt⁹ sacramētoꝝ
 rubricata sanguie xpi deriuata fuit ꝑ vul
 nera tanqꝫ ꝑ canales in eccliaz. Itē ꝑ
 eādē rōz deriuata fuit eccliaistica ꝑtas ī
 aplos: ꝛ per aplos tanqꝫ ꝑ canales deri
 uata ē eadē ꝑtas ī oēs successores. Et ista
 ē illa vestis purpurea sanguie xpi rubrica
 ta: q̄ vestit ꝛ ornat ꝛ decorat totā eccliaz
 Et sic ergo oēs ꝑlati ꝛ reges dñr come
 capitis xpi īduti veste purpurea regie po
 testatis xpi. Itē ē aduertēdū qꝫ capil
 li ꝛ come idē sūt: sꝫ solū differūt ī respec
 tu. dñr enī capilli inq̄ntū diriuātur ꝛ ꝑ
 cedūt ꝛ depēdent a capite. Sꝫ dñr come
 inq̄ntū ornāt ꝛ decorant caput ꝛ faciē et
 totū corp⁹ mulieris. Et iō reputat̄ decēs
 et honestū vt mulier nutriat comā. ꝑ. ad
 cori. xj. Et iō inq̄ntū capilli ꝑcedūt ꝛ de
 pendēt a capite nō solū ꝑlati: sꝫ etiā tot⁹
 ꝑꝑlus xpian⁹ dñr capilli ꝛ coma xpi. qꝫ
 oēs depēdem⁹ et trahim⁹ origies spūales
 a xpo tanqꝫ a capite. Et sic om̄s dicimur
 xpiani. ꝑ eādē rōez oēs xpiani dñr come
 capitis xpi rubricate suo sanguie ꝑ ecclia
 stica sacramēta: sꝫ qꝫ martires magis ru
 bent sanguie xpi qꝫ ceteri. iō magis merē
 tur dici come ꝛ purpura xpi tincta cana
 lib⁹. Nā nō solū rubēt sanguie xpi ꝑ ec
 cliaistica sacramēta: sicut ceteri oēs xpia
 ni. sꝫ speciali modo rubēt sanguie xpi: qꝫ
 ipm realr secuti sunt ꝑ martiriū: ꝛ laue
 rūt stolas suas ī sanguine suo. vt inquit
 aug⁹. sup apocalipsis. Et iō martires te
 nēt sup̄mūz locū in ecclia. Quinqz ergo
 genera capilloꝝ depēdēt a nro capite xpo

De nono cantico.

et derivatur in ecclesias spōsas suā: et decorat eam. nam p̄mo derivat oīs grā et virtus sacramētoꝝ et derivantur oīa dona grā et meritoꝝ. Sc̄do derivant oēs fideles p̄ grām sacramētoꝝ regenerati. Tercio derivat oīs ecclesiastica p̄tas i oēs p̄latos et sacerdotes ad dispēsandā grām sacramētoꝝ et oēs iurisdictiones. et ex p̄nti a xp̄o derivatur oēs p̄lati h̄ntes talem potestatem. Quarto p̄ eādem rōem a xp̄o derivat oēs p̄ncipes seculares p̄ seclares p̄tates: q̄ oīs p̄tas a dño deo est. Et oīs p̄tas fuit tradita xp̄o a p̄re i celo et in terra. xxviii. Quinto autē et speciali modo derivatur martires et virgines. eo q̄ imitati sūt xp̄s i morte sua: et sequuntur agnū quocūq̄ ierit. Via ergo ista quinq̄ genera capilloꝝ faciūt vnā comā sanguie xp̄i rubricatā et purpuratā a xp̄o capite p̄cedētes: et in totā ecclesiam spōsas ei⁹ derivatā ip̄as ornātes et decorātes: q̄ nō solū dē comā: s̄ et purpura regis iuncta canalib⁹ vulnē xp̄i: a quib⁹ tingit⁹ et purpurat⁹. q̄ quidē purpura totā ecclesiam ornat et decorat: de q̄ d̄ psal. xliiij. *Instetit regia a dextris tuis i vestitu deaurato circumdata varietate.* Postq̄ ergo xp̄s lauit ecclesiam spōsas suā i canalib⁹ sue passiōis: et ornauit eā et decorauit purpura regia suo sanguie rubricata. et p̄ p̄ns reddidit ip̄as pulchrā nō hēntē rugā neq̄ maculā: s̄ oib⁹ sup̄dictis bonis ornātā: et optimo ordine mēbroꝝ et officioꝝ dispositā volēs eā cōmēdare dicit. *O carissima spōsa quā ego caro p̄cio mei sanguinis redemi et laui et ornauit: q̄ pulchra es i dispositiōe mēbroꝝ et graduū varietate et dignitatus: et q̄ decora es in ornatu virtutū et grā. et p̄ p̄ns q̄ b̄ra es in delicijs sp̄ualib⁹ quibus gaudes et letaris cū tuo spōso.* S̄z q̄ ista ecclesia spōsa xp̄i p̄ talia bona sibi a spōso

collata fuit eleuata et exaltata sup̄ oēs humanā facultates. et eminent sup̄ oēs alias natiōes: sicut palma sup̄ oēs alias arbores. Nam sicut palma superat omnes alias arbores in rectitudine et altitudine et fructu. ideo p̄pter eius altitudinem et eminentiam quia v̄ celus attingere: dat victorib⁹ i signū triūphi. Ita ergo ecclesia siue xp̄iana religio excedit et supat oēs alias religioes i rectitudine veritatis. quia sola ip̄a cōtinet veritatē colēdo vnū verū deū t̄nū et vnūz incarnatū in filio et c̄. Et sic cōtinet rectā veritatē in cultu latrē et ip̄a supat alias natiōes in altitudine dignitatis quia celū attingit. nam licet p̄grinamur in hoc seculo: t̄m cōuersatio n̄ra i celis ē. q̄ nō sum⁹ hospites et aduēne. sicut hoīes fr̄i et ceterē natiōes. sed sum⁹ ias ciues sc̄oꝝ et domestici dei nūc p̄ grā et in futuro p̄ gl̄iam. Et sic ecclesia in altitudine dignitatis et cōuersatiōis iā attingit celū. It̄ ecclesia ē similis palme et nobilior ceteris religioib⁹ in dulcedine et p̄fectione fruct⁹. nā nulla alia religio facit fruct⁹ meritorios nisi sola xp̄iana nec colligit fruct⁹ gr̄e et gl̄ie nisi sola ista. nec ex alia religione de⁹ colligit fruct⁹ sibi acceptos nisi ex sola ista. nā ex ista collegit p̄mo illū fructū sibi sapiōū et suauē sup̄ oēs fructus. s. virginē mariam matrē suā. et ex ista arboze collegit iohannē baptistam et oēs ap̄los et discipulos / et p̄ ea martires et virgines et doctores et cōfessores. Et iō dicit spōsus. *O sponsa carissima q̄ pulchra es et q̄ decora in delicijs et fructib⁹ sp̄ualib⁹.* nā statura tua et altitudo dignitatis assimilata ē palme q̄ sup̄eminet oēs alias arbores in rectitudine et altitudine et dulcedine et p̄fectione fruct⁹. Sicut statura ē assimilata palme: Ita v̄ba tua sūt assimilata botris siue vuis et racemis ip̄

De nono cantico.

si palme. nā sicut fruct⁹ palme qui sunt
 datili excedūt oēs alios fruct⁹ i suani dul
 cedie: ita vba ecclie siue dulcedo et sapor
 lactis vber⁹ ecclie excedit oēs alios sapo
 res qđ quidē lac vber⁹ ecclie est lac grē sa
 cramētoꝝ et fidei articuloꝝ et obfuātie
 p̄ceptoꝝ. Et dī etiā lac duoz testamēto
 ruꝝ. qđ supat oēs alios liquozes ⁊ sapo
 res. S; est vltērius valde aduertēduꝝ
 qđ h; oīa hec sup̄dicta sint bene et catholi
 ce dicta quo ad expositionē vltioꝝ x̄suū
 tñ salon mai⁹ sacramētū vult etiā nō de
 tegere. Ad cui⁹ intellectū ē notādū. qđ a
 pud oēs nationes et religiōes palma de
 notat ⁊ designat victoriā. et iō palma da
 bat victoribus i signuꝝ triūphi: et sic ar
 bor palme dī arbor victorie: vt dictū est.
 S; q; i nulla alia arboꝝ adept⁹ fuit tāt⁹
 triūphus. nec tāta victoria q̄ntā ⁊ qualē
 adept⁹ ē x̄ps in cruce cōtra mūdū et dia
 boluꝝ: q; ibi triūphauit de diablo ⁊ mo
 te: ⁊ recupauit p̄dā de p̄tate diaboli. iō
 bene merito cōiter in sacra scriptura pe
 palmā intelligit arbor crucis: q̄ ē arbor
 summe victorie. Et nō solū dī arbor triū
 phalis rōe p̄tate victorie: s; dī arbor fruc
 tifera assimilata palme rōe copie fructu
 us diuersoꝝ. Nā oīa bona i toto isto cā
 tico sup̄ memorata ⁊ oēs fruct⁹ spūales
 sup̄dicti fuerūt germiati ⁊ collecti ex ar
 boꝝ crucis. Et sic crux fuit illa arbor q̄
 cū x̄po sup̄dictos fruct⁹ germinauit. iō
 x̄ps vt deducat spōsas suas ad amorē sue
 passiōis et ad deuotionē ⁊ p̄tēplationē ⁊
 venerationē crucis: ex qua x̄ps collegit
 oīa bona illa ⁊ cōicauit ecclesie dicit. O
 spōsa mea p̄ vnionē: ⁊ carissima p̄ redēp
 tiōē ⁊ p̄ciū mei sāguis quo te redemi mē
 tū mihi obligaris: q; tota tua p̄chritudo
 et copia bonoꝝ q̄b⁹ te ditauit et decorauit
 p̄cedit ex mea passiōe. Et iō stafa et al/

titudo tua assimilata est palme. i. arbori
 crucis fructifere: ex q̄ collegi oīa bona q̄
 tibi cōcessi. et et te feci altā et fructiferaꝝ
 sicut arboꝝ palme. i. sicut arboꝝ crucis
 Nā sicut tunc germinauit oēs fruct⁹ re
 dēptionis et salutis p̄ passiōē meā. Ita
 tu assidue gemias eodē fruct⁹ p̄ eccliasi
 ca sacramēta ⁊ cōmunicas oibus fidei
 bus. quisi dicat eodē fructus quos ego
 ex mea passiōe in cruce collegi: eosdeꝝ tu
 dispēsas p̄ eccliasica sacramēta. Ido sta
 tura tua et dignitas assimilata ē palme.
 Ex ista ergo arboꝝ palme o spōsa carissi
 ma dedi tibi pedes rectos ad recte p̄ hūc
 mūdū ambulādū: et bene calciatos: ne
 spine et vepres tibi nocerēt i tua p̄gria
 tione. Et dedi tibi femora fortissima ad
 totū corpus ecclie sustinēdū. Et dedi tibi
 vmbilicū secūdū ad fideles cōcipiēdos et
 regenerādos. Et dedi tibi vētrem plenū
 tritico sacramētoꝝ ad eos nutriēdos. Et
 dedi tibi duo vbera grē sacramētoꝝ: ⁊ fi
 dei articuloꝝ et duoz sacramētoꝝ ad eos
 potādōs. Et dedi tibi collū sup̄ oēs alias
 natiōes sursum eleuatū ad celū attingēdū
 Et dedi tibi oculos ad misteria p̄funda
 penetrāda: et nasuꝝ ad inter bona et ma
 la discernēdū: et caput ad iudicandū. Et
 dedi tibi comas sanguie meo rubricatas
 ad tui decorē ⁊ ornatū. q̄ bona oīa adept
 us sum ⁊ collegi ex arboꝝ crucis i mea
 passiōe: et cōicauit tibi. Ex quo p; q; sta
 tura tua assimilata ē palme ⁊ arboꝝ cru
 cis. q; oīa bona q̄ habes inde collegisti.

Secūda pars huius noni cantici.

**Tri Ascendaz in
 palmas Et appre
 hēdaz fruct⁹ eius.
 Et erunt vbera tua sicut bo**

tri vinee Et odores tui sicut
odor malorum Guttur tuū
sicut vinum optimum.

Dignum dilecto meo ad po
tandū Labijsqz et dentibus
illius ad ruminandum.

Ego dilecto meo et ad me
conuersio eius.

Veni dilecte mi Egredia
mur in agrum Commore
mur in villis.

Hanc surgam⁹ ad vineas
Videamus si floruit vinea
Si florū fructus perturiūt
Si floruerūt mala punica.

Ibi dabo tibi ubera mea.
Bandragore dederūt odo
rem in portis nostris.

Omnia poma noua et ue
tera seruaui tibi dilecte mi.

Et inde cum dicit. Dixit ascēdā in
palmā etc. Exequit salo scōaz
partē hui⁹ cātici: in quo introdu
cit ecclias spōsas xpī ad loquēdū et reddē
dūz vices amoris sponso suo. Ad cui⁹
intellectū ē notātū. qd postq̄ spōsa audi
uit a spōso oīa sup̄dicta et cognouit amo
rez suū erga eā. qz disposuerat ip̄az ī taz
optia dispositiōe mēbroz: et decorauerat
et ornauerat ip̄az tot et tātis ornāmētis
et ditauerat eaz taz magnis et p̄ciosis bo
nis: et armauerat eā tā fortib⁹ armis ad
pugnādū p̄tra oēs inimios: et dixerat vl

timo. qd oīa bona collegerat ex arbore
crucis. iō assimilauerat eā arbori palme
ī rectitudie et altitudie et vtilitate fruct⁹
Et iō spōsa nō ingrata: s; auda ad reddē
dū vices amoris p̄ tātis bonis receptis
respōdēdo spōso ait. O spōse tu dicis. qd
statura mea assimilata ē palme: et qd oīa
bona descēderūt ab arbore palme. s. cru
cis triūphalis. Ideo volēs te imitari se
quēdo te p̄ crucem et martiriū. ego dixi.
Ascēdā in palmā. i. deliberādo dixi et p̄
posui ascēdere in palmā martirij. i. tolle
re crucē et sequi te. et hoc dixi et p̄posui
in crucē ascēdere: vt app̄hēdaz fruct⁹ ei⁹.
Unde postq̄ tu dedisti mihi arma ad pu
gnādū. s. fidē et caritates et dona sp̄s sc̄ti
volo illa exercere p̄tra diabolū et tyran
nos et hereticos. Item ē notādū. qd p̄
palmā ad quā ascēdit ecclia spōsa xpī in
telligit cāpus pugne et victorie. vñ sicut
xp̄s ascendit in crucē ad pugnādūz p̄ nō
p̄tra diabolū ex qua arbore collegit fruc
tus n̄re redēptiōis et salutis. ita ecclia as
cēdit in palmā. i. in cāpus victorie et pu
gne ad pugnādū p̄tra tyrānos et infide
les p̄ fide xpī. et p̄tra carnē et mūdū et p̄
hereticos. Et iō sc̄ti sunt q̄tuor exercit⁹
qui ascēderūt ī palmā ad pugnādū. Nā
p̄mo ascēdit chorus siue exercit⁹ martirū
ad pugnādū p̄ p̄ncipes et tyrānos et infi
deles. Sc̄do ascēdit exercit⁹ virginū et cō
tinētū ad pugnādū p̄tra carnes. Tercio
ascēdit ī cāpū pugne et palme exercit⁹ cō
tēplatiuoz et monachoz ad pugnādūz p̄
mūdūz et pōpā ei⁹. Quarto ascēdit exer
citus doctorū ad pugnādūz p̄ hereticos.
Isti ergo q̄tuor exercit⁹ ascēderūt ī arbo
rem palme siue ī cāpus pugne ad pugnā
dū. Et iō ecclia sup̄ dicta ē terribilis vt
castroz acies ordinata. Et dictū est etiaz
sup̄. Quid videbis ī sunamite nisi cho

De nono cantico.

ros .i. exercit' castroz. Sz qz oēs isti exercitus finalr triūpharūt de inimicis suis. Ido dñr collegisse fructus victorie ex arbore palme: siue ex arbore crucis. qz idē est qz arbor siue camp' pugne ⁊ victorie. An sicut qtuor genera pugnatoz ascēderūt in palmā ad pugnādū. ita ecclia qtuor genera fructuū collegit et apprehēdit ex arbore palme. Nā pmo collegit martires siue fructū ⁊ victoriā martirij. De cūdo collegit virgies ⁊ p̄tinētes. Tercio cōfessores ⁊ monachos. Quarto doctores cū suis scriptis ⁊ doctrinis. Dēs isti quatuor exercit' dicūtur pugnatores. qz vita xp̄iani si fm euangeliū viuat pugna et martiriū et crux ē. vt inquit aug'. sup jo. Et de quocūqz istoruz dicit saluator. mat. xvi. Si quis vult post me venire abneget semetipm ⁊ tollat crucē suā et seqtur me. Et sic etiā fm augustinū oēs piugati viuētes fm euāgelijū tollūt crucē suam: ⁊ sequūt xp̄m suo modo. De oibus ergo istis sup̄dictis dicit sp̄sa. Ascēdas ī palmā ⁊ apprehēdas fruct' eius. qz oēs istos fruct' collegit ecclia ex arbore palme: ⁊ ex oib' his collegit fruct' meritoz quos fructus reposuit in suo oreo siue cellario. Et isti sunt thesauri quos ecclia dispēsat filiis suis simul cū meritis passionis xp̄i: qñō p̄cedit indulgētias: et fundit oīones dices. p̄ merita passiōis xp̄i ⁊ sc̄toz suoz. Dicit ergo sp̄sa. Ascēdā ī palmā .i. in arbores pugne ⁊ crucis ⁊ victorie ⁊ apphēdā fructus ei'. Et tūc vbera tua o sponse erūt mihi sicut botri vinee martires p̄ferēdo: qz exīde colligā martires effundētes sanguinē p̄ xp̄o qui erūt tanq̄ vindemia in torculari. Itē odores tui qui sunt viri sc̄i ⁊ virgies ⁊ cōtinētes ⁊ religiosi ⁊ p̄fessores ⁊ p̄teplati ui effundētes odorē sc̄titalis ⁊ bōe fame

erūt sicut odor pomoz. Nā sicut poma preciosa beñ matura expirāt ex se bonū odorē. ita viri sc̄i et honesti emittūt odorez bone fame vita ⁊ exemplo: de quib' ait ap̄lus. ij. ad cori. ij. Bon' odor sum' vob'. q̄i dicat sp̄sa. Ego apphēdā ⁊ colligā ex ista palma virgies ⁊ cōtinētes et p̄fessores ⁊ viros sc̄os expirātes bonos odores sue bōe fame ⁊ sc̄titalis. sicut fuit b̄sus paulus p̄mus heremita/ et antonius/ et benedictus/ et frāciscus/ et b̄sus dñicus/ ⁊ aug'. quoz odores duxerūt alios ad bene viuēduz. Itē guttur tuū erit mihi sicut vinū optimū. q̄i dicat. qz doctores qui sunt guttur tuū emittūt vinum optimū sue doctrine ⁊ suoz scriptoz. qd̄ quidē vinū erit dignū ⁊ bonū ⁊ acceptū dilecto meo xp̄o ad potādū ⁊ labijs ⁊ dētib' illius ad ruminādū. Ad cui' itellectū est notādū. qz vinuz sapie ⁊ itelligētie qd̄ sc̄i doctores exp̄ferūt ex vinea sacre scripture intātū fuit de se optimū ⁊ continens veritatē. qz fuit dignū acceptari a xp̄o ⁊ ecclia sp̄sa sua. et ido dicit qz fuit dignū ad potādū. .i. acceptandū ip̄i xp̄o et ecclie. Et fuit dignuz et dulce labijs et dentibus xp̄i ⁊ ecclie ad ruminādū. Nā ecclia p̄ suos p̄dicatores p̄tinue ruminat scripta ⁊ doctrinas augustini/ et hierōimi ⁊ basilij et alioz doctoz. Itē doctores scolastici posteriores continue rumināt dicta sacroz doctoz priorz ea declarādo ⁊ in suis q̄stioib' disputādo. Et sic vinuz illoz sacroz doctoz qd̄ ecclia collegit ex vinea et arbore palme semp ruminatur nob' ⁊ a nob' ad fidē nr̄am p̄firmādas et p̄tra hereticos p̄fundēdos ⁊ ad vitam ⁊ cōuersationē nr̄am dirigēdam. Dēs ergo istos fructus sup̄dictos collegit ecclia ex arbore palme. Sz qz in tali collectione fructuū causat quedā mutua ⁊ recipio/

De nono cantico.

ca et conuersa collatio et exhibitio. Ideo subdit. Ego dilecto meo et ad me conuersio eius. Ad cuius intellectum est notandum secundum Augustinum de verbis apostoli. quod tota nostra latritia et fuitus erga dominum non est nisi quedam mutua et reciproca retributio. Nam primo deus est donator et largitor bonorum. et ex consequenti per gratiarum actione retribuimus sibi latritiam fuitutem. Nam quod primo ipse ex nichilo creauit nos. ideo retribuimus sibi adoratio nem cum posteratioue ratione summe maiestatis et potestatis. Et quod gubernat nos et prouidet de bonis temporalibus: ideo retribuimus sibi vices per oblationem. Sed quod redemit nos ideo retribuimus sibi per laudes peritinas et patimur martiriū et persecutiōes propter iusticiam fidei eius. Et sic semper deus est primus largitor: et per omnes latritia et bone operatiōes nostre non sūt nisi quedam retributiōes gratiarum. et ideo dicit augustinus. quod martiriū martirum non fuit nisi quedam retributio in signū latritie: quod prius pro nobis obtulit se ipsum et pro nobis mortuus est. Et uirginitas uirginū et peritinetia et labor et afflictio carnis scilicet fuit etiā quedam retributio. Item si martires mortui sunt pro christo: prius christus dedit eis gratiam et fortitudinem ad tolleranda tormēta: et ad resistēdus tyrānis. et prius dedit apostolis os et sapiam et dona spiritus sancti ad loquēdū ante reges et p̄sides: et ad pugnādū cum eis. Et ita dedit gratiam et uirtutē uirginibus et peritinetibus ad pugnādū cōtra carnē: et dedit gratias cōfessoribus ad pugnādū contra mūdū et antiquū sp̄itē. Et dedit sapias et uarias intelligētiam doctoribus ad intelligēdas sacras scripturas. Et sic euidēt multā scripta et pugnauerūt et triūphauerunt de hereticis. Ex quibus patet quod martiria martirum et peritinetia uirginū et bona opera cōfessorum et omnium iustorum et omnis doctria doctorum non fuerunt nisi quedam retributiōes: quod retribuēbāt deo

per effectus quod ab eo prius acceperāt per gratiam. Et sic quicquid offert ecclesia christo sp̄suo suo non est nisi quedam retributio et gratiarum actiōes pro beneficijs prius receptis. et sic est quedam mutua et reciproca et conuersa retributio. Ideo dicit sponsa. ego offero dilecto meo omnia ista bona. et ad me conuersio eius quia econuerso ipse primo mihi tribuit omnia bona: quod ex arboze palme crucis prius ista bona collegi. Item ipse mihi gratis omnia ista bona gratie tribuit: sed ego retribui sibi bona latritie: sed ad me econuerso retribuit mihi bona glie. quod sic ipse est primus et ultimus in largiēdo: ideo semper est ad me conuersio et retributio eius. Et ideo subdit. Ueni dilecte mi egrediamur in agrū etc. Ad cuius intellectum est notandum quod cum hoc carmen sit nuptiale: saltem potest casus qui accidunt inter amantes et sp̄sosos carnales applicando ad christum et ecclesiam qui sunt sponsi sp̄suales. unde accidit quoniam quod puella eligit sibi sp̄sū ultra scitū ymo per uoluntatē parentū et sic clam diligit sp̄sū suū et ondit sibi amorē cum magna difficultate in absconso: sed cum hoc puenit ad notitiā parentū affligūt sp̄sōs ne loquat nec iūgat sp̄sōs talis: sed abijciat ipsum et iūgat alteri ad nutū parentū et cōsanguineorum. Sed cum illa summe diligit sp̄sū suū cui primo promisit fidē nullo pacto uult adquietere parentibus. cum autem parentes atrociter affligant ipsas non p̄sentientes ymo repugnātes m̄i monio per ipsas cōtracto hñtes odio sponsum que ipsa eligerat: tūc illa uehemēt sollicitat sp̄sū suū ut educat eā de domo parentū et ducat extra ciuitatē. ubi libere reddat sibi vices amoris: et stent et moventur ibi usquequo ira parentū sit placata et cōsentiat parentes in matrimonio et reducant eos in ciuitatē et in domū suā. Et hoc frequēter accidit in sp̄sualibus carnalibus et mundanis. que dñr clamdestia sp̄salia: que

De nono cantico.

postea approbatur p̄ parētes ⁊ eccliam. Ita ergo accidit ecclie spōse xp̄i tpe p̄secutionū impatorū: ⁊ maxime ī p̄secutiōe diocleciani ⁊ maximiani. Nā tunc tēporis multe puelle p̄tēpnētes nuptias carnales detestātes ritū et sup̄stitionē gētilitatis p̄mittebāt xp̄o virginitatē ⁊ despōsabātur xp̄o p̄ fidē ⁊ baptismū ultra volūtātē parētū, vt p̄ de b̄ta xp̄ina ⁊ margarita ⁊ barbara: quas parētes īfideles affligebāt vt xp̄s spōsus denegaret. Hoc idē fecit magna multitudo vtriusq; sex⁹ in illa tēpestate: qui cōtra volūtātē nō solus parētū: s; p̄tra decreta impatorū ⁊ regū et toti⁹ gētilitatis xp̄o p̄ baptismum detestātes ydolatriā adheserūt in qua tēpestate fuit mota tam grādis p̄secutio q̄ xp̄ianos ⁊ ecclias spōsas xp̄i: q̄ ī decē annis fuerūt occisa infinita milia martirū p̄ totū orbē ne xp̄m negaret. vñ p̄sone eorū capitali sentētia ⁊ varijs ⁊ atrocibus tormētis puniebant ⁊ bōa t̄poralia fisco adiudicabātur. Et sic tota ecclia vndiq; affligebat ⁊ verabatur intollerabiliter itātus q̄ multi xp̄iani vidētes intollerabilia tormēta aliorū et arbitrātes se illa nō posse pati: poti⁹ elegerūt fugere ad montes et spelūcas et ibi deo fūire q̄ xp̄m negare. Et ita fecit paulus p̄m⁹ heremita qui vidēs tormēta q̄ patiebant martires ī alexandria se nō posse tollerare fugit ī desertū: quē postea secuti sūt multi alij xp̄iani. Et sic īcepit ordo heremitarū ⁊ monachorū ī egipto in illa p̄secutiōe. qui quide; monachi et heremite postea creuerūt ī magnū numerū p̄ totū orbē. Et nō solū fugerūt ad mōtes ī illa p̄secutiōe hoies simplices: s; etiā papa ⁊ ep̄i ⁊ sacerdotes qui p̄ totā illā p̄secutionē latebāt ī spelūcis. Et sic illa ecclia fugit de domo parētū suorū. s. de pp̄lo gētili cui⁹ erat filia

et latebat et morabatur in villis et spelūcis fūiedo xp̄o spōso suo. Et hoc ē q̄d itēdit p̄phetice exp̄mere salōn ī hac parte. **Uñ** q; sup̄i⁹ dixit spōsa. Ego dilecto meo. et ad me conuersio eius. i. sicut sponsus dilectus meus dat mihi bona gracie: ego dilecto meo tribuo patriam seruitutem. Et sic ego tribuo et exhibeo dilecto meo patriā fuitutē. ita cōuersio ei⁹ ē ad me. i. ecōuerso ipse dabit mihi et expecto bona gl̄ie ab eo. S; quia īpedior ⁊ phibeor ab imperatorib⁹ ⁊ tyrannis exhibere libere patriā fuitutē xp̄o spōso meo. quia volūt me cogere xp̄m negare. iō poti⁹ volo fugere ad montes. Et sic ecclia cōuersa ad xp̄m spōsum dicit. **O dilecte mi:** s; impatores et tyranni atrociter p̄sequant et diris tormētis affligant me: ut deserā te: et ad orē ydola nefanda: tñ nunq; deseram te cui semel voui fidē. sed seq̄ndo p̄siliū tuū qui dixisti. mat. x. Si p̄secuti nos fuerint ī vna ciuitate: fugite ī aliā. Sic ego uolo fugere furiam tyrannorū. Ideo veni dilecte mi fugiam⁹ ad tēp⁹ furiam p̄secutorū. et egrediamur ī agrū ex ciuitates: et cōmoremur ī uillis et rurib⁹ ⁊ heremitaris et spelūcis: et ibi ī heremo fūiā tibi ī hymnis et orōnib⁹ et sacrificijs. Et mane surgam⁹ ad vineas excolēdas: ibi celebrando diuina officia ī absōso pp̄fētū tyrannorū ne īpediant ⁊ phibeāt nos. Et ibi expectabim⁹ et videbim⁹ si floruerunt vinee. Et si flores vinearū et aliarū arborū pturiunt fruct⁹. i. ibi expectabim⁹ vsq; quo sit placata ira ipatorū ⁊ p̄ncipū ⁊ tyrānorū q̄ xp̄ianos. i. vsq; quo tu illūnes eos et rōdas bēiuolos erga ecclias ⁊ quertātur ad fidē. put fuit cōpletū p̄ cōuersionem magni constātini. vt patebit. Hoc autē dicit. q; vinea poplī gētilis s; ī p̄ncipio esset orrida ⁊ iculta. tñ paulatim

De nono cantico.

vidēs miracula ⁊ signa q̄ p̄ martires et viros sc̄tos fiebāt incepit florere. Et sic cū labore parturiuit fruct⁹ fidei. et parturiebat vsq; ad p̄stātīnū. q̄ multi interiz cōuertebātur ad fidē. vt ps̄ ī istorijs martirū. vñ dū b̄s vrbān⁹ papa latebat ī rure ⁊ p̄edio b̄e cicilie: ip̄a cicilia semp̄ florebāt ⁊ fruct⁹ salubres parturiebat in ciuitate. et sic p̄uertit sp̄suz suū valerianuz ⁊ almachiū frēm ei⁹. ⁊ misit eos ad vrbānū: qui cū ceteris sacerdotib⁹ latebat in spelūcis ⁊ ī illo rure. iō vrbānus gr̄as a gens dicebat. Dñe iesu christe seminator casti p̄silij suscipe fruct⁹ quos in cicilia seminasti. q̄ cicilia famula tua q̄i apis tibi argumētosa defuit. Et sic in illa p̄secutione passa sunt multa milia martiz et virginū vtriusq; sex⁹ et etatis. Et sic illa vinea semp̄ florebāt ⁊ parturiebat fructus martiz dū ecclia latebat ⁊ morabāt ī villis ⁊ in agris. Et iō dicit. Videamus si florent mala punica. .i. flores virginū ⁊ martiz. Et dum mala punica. .i. martires floret ⁊ parturiunt in ciuitatib⁹: ego dabo tibi in agro vbera mea. .i. vbera latrice: q̄ nūq̄ cessabo a diuīo cultu ī hymnis ⁊ orōnib⁹ ⁊ sacrificijs ⁊ jejunijs orādo p̄ ecclia. vt tu p̄mas ⁊ humilies corda impatorū et infidelīū gentiliū ad fides ne amplius p̄fēntur ecclias. Et iō mandragore p̄ quas intelligit̄ secūditas ecclie iam dederunt odorē suuz in portis n̄ris.

Ad cui⁹ itellectū ē notādū q̄ mādrago ra ē q̄dā pomū genitū ī radice cuiusda; herbe faciētis folia ad modū parue lactuce. Et sic mādragoze sunt tanq̄ tubera terre valde odorifera habētia similitudinē hūani vultus. Et hēnt hanc pprietatē vt dicūt herbolarij. q̄ si quis defert secuz mandragoras attrahit ceteros ad amorē ⁊ nutū sui. Itē hēnt aliā pprietatē. q̄ si

mulieres māducāt mādragozas disponūtur facilliter ad secūditatē ⁊ p̄ceptuz plis Et iō ruben attulit mandragoras matri sue lye: vt disponeret ad cōcipiēdū. que dixit iacob viro suo dormias mecum hac nocte p̄ mādragozis. gen. xxx. Ideo salomon p̄ quādā methaforā diuinas ⁊ iteras spiratiōes et illuminationes appellat mādragozas in h̄ loco: eo q̄ q̄no deo placuit in illa p̄secutiōe de⁹ inspirauit m̄lta corda hoīuz. que quidē ispiratiōes tanq̄ mādragoze generabāt fruct⁹ fidei in mētib⁹ gētiliū ⁊ trahēbātur ad fidē xp̄i. Et sic p̄o fide xp̄i se morti offerebāt. Item post illā p̄secutiōez ymo ī eadē p̄secutiōe ex nutu dei ⁊ p̄pter orridā egritudinem dioclecian⁹ cessauit a p̄secutiōe. et postea de⁹ inspirauit in cōstantinū mādragozas sp̄ualīū inspirationū qui tract⁹ ⁊ cōuersus ad xp̄m renouauit exiliuz xp̄ianoz et magnificauit ecclias vt patebit. Ideo dicit sp̄sa q̄ mādragoze. .i. virt⁹ sp̄s sc̄ti et ispiratiōes dederūt odorē suuz ī portis n̄ris. .i. ī p̄ncipib⁹ et ip̄atorib⁹ q̄ sūt porte ppli gētilis. vñ in portis ecclie p̄ quē odorē fuit secūdata et multiplicata ecclia q̄si dicat q̄ secūditas et augmētū ecclie iā apparet in portis n̄ris. Et hoc dicit sponsa q̄ dū ip̄a orabat in agro latent et in heremo: multi ad fidē cōuersi cōuertebant et martirio coronabant in p̄plo in ciuitatib⁹. Et q̄ ex oī sexu et etate. .i. iuuenes et senes et virgines inupteq; puelle ad fidē xp̄i cōtinue cōuertebant et martirio coronabant. Ideo subdit. Omnia poma noua ⁊ veta dilecte mi suauī tibi. .i. obtuli tibi martires ex omni sexu ⁊ etate. nā ego suauī et obtuli tibi poma noua sicut fuerunt cicilia ⁊ agnes ⁊ agatha ⁊ lucia et katherina q̄ ī puerili etate passe sunt. Et obtuli tibi poma vetera: sicut fuerūt

.De nono cantico.

marcellinus ⁊ urbanus et multi alij qui in senectute passi sunt in illa psecutione. Hoc etiã dicit: qꝫ i illa etate multi puer/tebãtur ad xp̃s i puericia. Alij i adolescẽcia. Alij in senectute. Uñ quedã puelle dedicabãt ⁊ psecrabãt deo virginitatem suã. Et qdã vidue fuabãt continẽtiã. Et quidã senes segregabãtur ad montes ad fuiendũ dõ. Et sic spõsa p̃tinue offerebat xp̃o spõso suo poma noua et vetera. hoc etiã potest intelligi de doctoꝝibꝫ: qui cõtinue offerebãt xp̃o poma noua et vetera p̃dicãdo ⁊ pbando ip̃m esse verũ deuz ⁊ hoïem ⁊ messiaz i lege pmissus p autoritates ⁊ scripturas noui ac veteris testa/mẽti iuxta illd. mat. xij. ois scriba doctꝫ profert de thesauro suo noua et vetera.

Tercia ps huiꝫ noni cãtici.

**His mihi det te fra
trẽ meũ Sugentem
ubera m̃ris mee vt inuẽiã
te solum foris Et deosculer
Etiam me nemo despiciat.
Apprehẽdam te et ducam
in domũ matris mee Et in
cubiculũ genitricis mee.
Ibi me docebis Et dabo ti
bi poculum ex uino condito
Et mustum malorũ grana
torum meorum.
Leua eiꝫ sub capite meo Et
dextera illiꝫ aplexab̃r me.
Adiuuro uos filie hierusalẽ
Ne suscitatis Neqꝫ euigi
lare faciatis dilectam**

Donec ipsa uelit.

Et est tertia ps huiꝫ noni cãtici in qua rex salõ explicat desiderium ecclie redeñdi ab heremo ad ciuitates mitigata rabie tyrãnoꝝ expectãdo pacẽ ⁊ tranq̃llitatẽ ecclie p puer sionẽ totius popli gẽtilis. Ad cuiꝫ intellectum est notãdum sicut dictũ est. q̃ ista spõsa erat filia popli gentilis fm carnẽ q̃ ad fidẽ xp̃i nouiter erat cõuersa contra volũtatẽ sue matris. s. gẽtilitatis. Et dictũ ẽ qualr gẽtilitas affligebat filiã suã. s. eccliaz eo q̃ ultra volũtatẽ ymo p̃ vo/lũtatẽ suã despõsauerat sibi xp̃m i spõsũ Et iõ ista spõsa fugit in heremus cuz xp̃o sponso suo nõ p semp: sed ad tempꝫ vsqꝫ quo mitigareẽ ira p̃ncipũ ⁊ totiꝫ gẽtilitatis matris sue. vt mitigata ira conuertetur ad deũ gentilitas ⁊ cõsentiret xp̃o spõso ecclie. Et iõ sicut spõsa carnalis q̃ fugit a domo matris et parẽtũ cũ ip̃o sibi clandestine desponsato duꝫ est in illo exilio semper desiderat redire ad domũ matris et deducere matrẽ et parẽtes ad amorẽ sponsi et cõsensum sui cõiugij: ita parit ecclia sacerdotũ dũ erat in heremo q̃si relegata pp̃t metuz et crudelitãtẽ tyrannoꝝ semp et cõtinue orabat deum ut cõuerneret corda p̃ncipũ et tyrannoꝝ et cõuerneret ⁊ mollificaret irã et seuciẽm gẽtilitatis m̃ris sue ut xp̃m recipet. ⁊ ip̃a ecclia possẽt libere ⁊ publice xp̃m spõsũ suũ colere et eius nomen p̃dicare: et legẽ euangelicã p̃mulgare p oia regna mũdi. qd cõpletũ ẽ p cõuersionẽ magni constantini. nã cũ b̃tus Siluester metu dire psecutionis p magna tẽpora lateret cum suo clero ⁊ sacerdotibꝫ i mõtibꝫ sarapinis semp orãdo p pace ecclie. Ex monitu ap̃loꝝ petri ⁊ pauli fuit vocatꝫ et que l.ij.

De nono cantico.

fit⁹ p magnū p̄stātū impatorē. qui pu-
tans ad moxtes vocari: obnixē exortabat
totū clerū suū ad martiriū p̄ferēdūz pro
fide xp̄i. S; multe ⁊ longe aliter fuit sa-
uorabilis toti ecclie impator: q̄ siluester
putabat. qz fuit ip̄e impator baptizatus
⁊ ad fidē xp̄i p̄uersus. Et intātū fuit toti
ecclie benignus effect⁹. q̄ ip̄e suū palaciū
lateranēse i ecclia saluatoris fecit p̄secri-
ri. Et generalē licetiā ⁊ facultatē cōcessit
vt ecclie i honore xp̄i possent p̄ totū orbē
nouiter fabricari: et tēpla ydolorū in ec-
clias cōsecrari. et lex euāgelica p̄ totū or-
bē publice p̄dicari. Et sic ad exēplū impa-
toris oēs reges ⁊ p̄ncipes mūdi fuerunt
baptizati: qui de thesauris suis ecclesias
fabricarūt ⁊ ditarūt. Et sic ecclia per vni-
uersū orbē fuit magnificata. Et sp̄suz
suū xp̄m sine timore publice fuit p̄dicā-
do cōfessa. Et tunc frexit maxima copia
doctoꝝ. s. athanasius / basilius / gregori⁹
nazāzenus / crisostom⁹ / aug⁹ / hiero⁹ / am-
brosius ⁊ ceteri qui publicis p̄dicationi-
b⁹ oēs pp̄los iſtruxerūt. et suis scriptis
sacras scriptas exposuerūt ⁊ suis dispu-
tatiōib⁹ oēs hereticos denicerūt et ab ec-
clia eliminauerūt. Et sic p̄s q̄r ecclia de
oib⁹ inimicis finalr̄ triūphauit. et hoc in-
tēdit explicare i hac pte. Dicit ergo sp̄s
sa existēs in illo exilio ad sponsuz. Quis
det te frēm meū. i. quis dabit mihi te fra-
trē meū sugentē vbera matris mee. i. ad
sugēdūz vbera matris mee. q̄i dicit. o xp̄e
frater meus p̄ carnis assumptionem. qz
sumus filij eiusdē hūanitatē. vñ nota qz
xp̄s dupliciter dī frater ecclie sponse sue
vno modo p̄ carnis assumptionē inq̄ntū
est homo. qz omnes participamus eādē
humanitatē et sumus filij adaz. Alio mo-
do dicitur xp̄s frater ecclesie inquantūz
est eius sponsus. quia sunt duo in carne

vna. Ideo sponsa appellat christū fratrē
Iterū ē aduertēdū pp̄t id qd ait sugē-
tē vbera m̄ris mee. qz ecclia illa cōuersa de
pp̄lo gētili habebat duplicē matrē. s. vnā
carnalē ex q̄ descēdebat fm carnē / et illa
erat gētilitas siue generatio gētilis. Ha-
bebat at̄ altā m̄rez sp̄ualē q̄ ē x̄go maria
nā postq̄ x⁹ ē ff adoptiu⁹ ⁊ sp̄suz ecclie
et virgo maria ē m̄r xp̄i naturalis: ergo
ē m̄r adoptiua ip̄ius ecclie. Pōt ergo esse
duplex sensus in hoc versu. p̄mo qz dicat
sp̄sa ad xp̄m. Quis det te fratrē meum
sugētē. i. qui surxisti vbera marie m̄ris mee
ut inueniā te foras. Alio mō pōt itelligi
referēdo li matrē ad gētilitatē matrē car-
nalē ip̄i ecclie. Et tunc sensus ē ver⁹ et cō-
formis l̄re. q̄si dicat sp̄sa. Quis erit ille
de⁹ et ille ipator illūinat⁹ p̄ deuz: qui det
et cōcedat te xp̄m fratrē et sp̄sum meū
vt sugas vbera gētilitatis m̄ris mee accep-
tādo ab ea fuitutē late. s. ut tota gētilitas
cōuertat̄ ad fidē et exhibeat tibi vbera late
sicut ego facio et p̄ p̄ns sicut sugis vbera
mea: ita sugas vbera toti⁹ gētilitatis m̄ris
mee. q̄si dicat. vtinā de⁹ p̄r et tota f̄nitas
illūinet impatores et reges et totā gētili-
tatē ut ego que sum in hoc exilio possim
reuertere ad ciuitates et pp̄los et ad gētili-
tatē matrē meā et possis eā baptizare vt
sp̄sus me⁹ sugat vbera matris mee accep-
tando ei⁹ latziā. In hebreo habet. quis da-
ret mihi ut tu tanq̄ frater meus sugeres
vbera matris mee. Et tūc l̄ra ē magis cla-
ra ⁊ p̄formis huic expositiōi. Et id sequi-
tur. inueniā te solū foris et deosculer te.
et me nemo iā despiciat. Ad cui⁹ intel-
lectū ē aduertēdū. qz hic loquit̄ ad modū
eoz qui p̄mo p̄traxerūt sp̄salia clādesti-
na: qui p̄mo se obsculatur i abscondito. s;
postq̄ parētes p̄sentiūt i matrimonio et
matrimoniū est notū toti pp̄lo: tūc sp̄s

si se osculantur i publico absqz erubescē
tia. ita ergo pariter fecit primitiua ecclia
de pplo gētili. Naz pmo fuerat clādestie
xpo despōsata ptra volūtātē ⁊ scitus pa
rentū eo modo quo sup̄dictū est. postea
metu parētū fugit ad mōtes et erat ibi i
agro p totā psecutionē diocleciani. et sic
ibi osculabaf spōsus in abscondito ⁊ secre
to. Sz postq̄ b̄tus siluester cuz suo clero
reuerfus ē in ciuitatē ⁊ baptizauit pstan
tinū ⁊ pcessa est facultas xpianis publice
p̄dicādi euāgelii: et edificandi eccliam et
diuina officia celebrādi: tūc ecclia oscula
bat spōsus suū in publico et i itinere ⁊ i
plateis vbi publice p̄fitebatur xpm et ei⁹
legē euāgelicā. Et hoc itēdit dicere spōsa
cuz ait. Quis mihi det et p̄dat te xpm
frēs meū: vt sugas vbera toti⁹ gētilitatis
matris mee eius latriā acceptādo: vt pu
blice inueniā te foris. s. in itinere et i pla
tea. et ibi solus osculer te publice coram
oib⁹ tuū nomē p̄fēdo ⁊ p̄dicādo: vt i ta
li p̄dicatiōe et cultu nemo jaz ampli⁹ me
despiciat nec p̄seq̄tur: sicut sc̄s ē vsqz ad
p̄sentē diē. qz p decē impatores fui afflic
ta et infestata fugiēdo p nemoza. In be
breo habetur. Quis mihi det: vt tu tanq̄
frater sugas vbera matris mee: vt iueni
rem te i vico et oscularer te: et nemo me
despiceret. et tūc lra ē magis clara. Et iō
sequit. Ap̄p̄hēdā te i domus matris mee
Et hoc dicit. qz illa spōsa introduxit xp̄s
in domū matris sue. s. ad populū gētilēz
q̄no in pplo gētili publice nomē xpi p̄di
cauit ⁊ ecclias p̄struxit. vñ sic in p̄ncipio
ap̄li p̄uerterūt illā paruas ecclias ex po
pulo gentili. Ita postea illa parua ecclia
multis tribulatiōib⁹ afflicta p̄uertit totū
residuū gētilitatis. et p p̄ns cōuertit ma
trē suā. et introduxit spōsus i domū gen
tilitatis matris sue. Et iō sequit. Et ibi

me docebis. q̄i dicat. q̄ postq̄ introduce
ro te in domū matris mee. ⁊ publice po
tero nomē tuū p̄dicare: tūc ibi me doce
bis. i. dabis mihi doctores: quib⁹ reuela
bis secreta sacre scripture: et refabūt et
deklarabūt scripturas vtriusqz testamē
ti et defendēt ecclia p̄ hereticos. hoc autē
dicit qz illico post cōuersionēz cōstantini
fuit in ecclia copia magnorum. sicut fuit
Athanasius / Basili⁹ / Gregorius nazāzen⁹ /
Ambrosius / Hiero⁹ / Flari⁹ / Aug⁹ / et ce
teri qui spū scō illustrati: glosarūt scrip
tas et instruxerūt fideles et debellarūt et
extīnarūt hereticos. Sed quia scia eoz
nō fuit ab alio nisi a xpo qui eos p spūm
sc̄m edocuit. iō dicit ibi. me docebis. Sz
qz ecclia eēt ingrata recipiēdo tot b̄nficia
a sponso: nisi redderet vices amoris p ex
hibitionē latrie. iō subdit spōsa. Et dabo
tibi poculū ex vino cōdito. i. sicut tu me
docebis secreta sacre scrip̄e ap̄iēdo. Ita
ego dabo ⁊ offerā tibi poculū p̄dicatiōis
ex vino cōdito. s. ex intelligētia sacre scri
pture: q̄ ē dulcior oī vino. vñ dictū ē q̄lit
intelligētia et veritas euāgelica ē q̄dam
vinū p̄ditū et exp̄ssum ex vinea sacre scri
p̄e v̄ctis testamēti. Et hoc vinū cōditum
exp̄sserūt doctores ex sacra scrip̄a et ob
tulerūt xpo. qd̄ quidē vinū fuit dignū et
sapidū dilecto xpo ad potandū: et dētib⁹
.i. pplis suis ad ruminandū put dictū ē
sup̄. Itē spōsa nō solū obtulit spōso po
culū sacre scrip̄e: sz et poculū sacramēti
altaris ex vino p̄dito et cōsecrato. Et ita
parit̄ offert poculū aliorum sacramētoz
et fidei articulorum et poculus ob̄fuātie
preceptoruz et operū misericordie quod
poculū est spōso valde sapidū et acceptū
Sz qz ecclia non solū offert xpo merita
sue passiōis siue vinū sue passiōis i sacra
mētis: sz etiā offert vinū meritoz sc̄toz
l. iij.

De nono cantico.

martirū et virginū et confessorū. Ideo subdit
Et dabo tibi mustum malorum granatorum
meorum. unde per mala granata intelliguntur
principales martires qui pro christo sanguines
fuderunt. et ex omni intelliguntur omnes confes-
sores et sancti et iusti qui omnes continentur sub
vna pelle et tegimine fidei et caritatis sic
in malo granato continentur multa grana
rubea sub vna pelle. ita omnes fideles rubri-
cati sanguine christi continentur sub gremio ec-
clesie: mustum ergo istorum malorum granatorum
scilicet sanctorum martirum sunt merita eorum expressa
ex martirio et laboribus quos pro christo sustu-
lerunt. unde hoc mustum malorum granatorum of-
fert ecclesia christo sponso suo in festiuitatibus
quas celebrat in memoriam sanctorum. Item hec
merita sanctorum offert cotidie ecclesia simul
cum passione christi in sacramento altaris. ut patet
cum dicit in canone. Communicantes et memo-
riam venerantes in primis gloriose virginis ma-
rie et beatorum apostolorum et martirum. Et hoc est
mustum malorum granatorum et poculum quod ec-
clesia offert cotidie christo sposo suo. Ex supra-
dictis ergo patet. qualiter ista ecclesia sponsa christi
exiuit in caput pugne terribilis ut castro-
rum acies ordiata cum multis choris et exer-
citibus castrorum bellicorum. Et pugnavit diu-
tra inimicos suos. scilicet tandem devicit eos et
triumphavit de omnibus. Nam per martires devicit
omnes tyrannos. et per virgines et continentes
triumphavit de carne. et per monachos et
heremitas et religiosos triumphavit de mu-
do et diabolo et populo eius. Et per docto-
res triumphavit de hereticis. Et sic postquam
tempore constantini devicerat omnes superdictos. et
fuerat tota gentilitas conversa: tunc sponsa
absque timore et erubescencia osculabatur
sponsus in publico: et erat in eius amplexu
et favore eius legem evangelicam predicando et pu-
blice divina officia celebrando. Et ipse spon-
sus iam publice fauebat sponse tenens eas

in suo amplexu favorabiliter: quoniam constantin-
us dotavit eas magnis muneribus et divitiis
et domino temporaliter et amplo patrimonio. vi-
dens se ergo sponsa in tanto honore et prosperi-
tate et favore sponsi constituta percludit dicens
Leua eius sub capite meo: et dextera illius
amplexabitur me. id est. iam christus sponsus meus ho-
norificavit me intantum: quod leua eius scilicet dominus
temporaliter et copia bonorum temporalium est sub
capite meo ad sustentandum statum honorificum
in hoc mundo. et dextera illius id est. potestas
eius spiritualis quam mihi concessit ad regendam
ecclesiam amplexabitur me. quasi dicat. quod christus
sponsus meus amplexabitur me totam scilicet bra-
chio sinistro scilicet copia bonorum temporalium sub
capite meo: et dextera id est. potestas eius spiri-
talis erit supra me. Et sic utroque brachio
amplexabitur me scilicet temporaliter et spiritualiter. Et sic
iam sum in suo amplexu proprio et favorabi-
li tanquam victrix et triumphatrix et domina to-
tius mundi favorata. Quia quia sponsa agens
gratias glorificata fuerat in christo eo quia amplexus
fuerat eam supponendo leuam copie bonorum
temporalium sub capite ad sustentandum eius honori-
ficum statum et ponendo dexteras bonorum spiri-
tali-
um supra eam. et per omnes sponsa iam quiescebat: quasi
dormiens in amplexu sponsi liberata a persecutio-
nibus et laboribus. ideo sponsus eius exortat et
adiurat filias hierusalem id est. omnes devotos fide-
les ne excitent et impediant eam ab illa qui-
ete et prosperitate in qua manet: et ne separet
eam ab amore et fide sponsi. nec impediat
ipsam a cultu patrie. ideo ait sponsus. O filie
hierusalem adiuro et admoneo vos ne susci-
tetis id est. ne impediat nec enigilare faciatis
dilectam a somno contemplationis et patrie do-
nec id est. dum ipsa velit. Ad maiorem intelli-
gentiam huius est valde notandum quod salomon in hoc
libello enumerat et memorat tres am-
plexus huius sponsi ad sponsam. Et post quem
libet amplexus facit adorationes et adiu-

De nono cantico.

rationē et adiurat filias hierl'm ne susci-
tent sponsam. qui quidē tres amplexus
cū suis adiuratiōib' referunt ad diuersa
mysteria. vñ p'm' amplex' fuit incarnati-
onis et hūanitatē susceptiōis. q'no x'p'ū
et'nū fili' dei assumpsit et vnuit sibi illaz
hūanitatē p'sonalit' in vnitate suppositali
Hūc autē amplexū incarnatiōis memo-
rauit in cātico sc'do. cū dixit. Dū eēt rex
in accubitu suo ⁊c. Et hoc magis explica-
uit in fine cātici. cuz dixit. Leua eius sub
capite meo ⁊c. s; illico subdit sp'us di-
rens. Adiuro vos filie hierl'm p' capreas
ceruosq; campoꝝ. i. p' p'riarchas ⁊ p'p'he-
tas ne suscitatis nec euigilare faciatis di-
lectam. s. hūanitatē assumptā ab vnitate
p'sonali qua est verbo vnita. doñc ip'a ve-
lit. Et adiurat p' p'riarchas ⁊ p'p'hetas eo
q' eis fuit sub iurejurādo p'missus miste-
riū incarnatiōis/et aduētus x'p'i i carnē.
Hoc autē dicit. q' qd' semel x'p's assump-
sit: nunq' dimisit. vñ l; in triduo aīa fue-
rit a corpore separata p' mortē: tñ verbū
neutrū dimisit. Sc'ds autē amplexus
fuit filij dei ad eccliam de poplo isrl'itico
tēp're sue ostensiōis ⁊ p'dicationis. q' tūc
x'p's recepit in suo amplexu eccliam con-
gregatā de poplo isrl'itico q'no vocauit a-
postolos ⁊ discipulos/ ⁊ alios fideles d' il-
lo poplo ad fidē. et hoc p' p'dicationē ⁊ mi-
raculoꝝ opationē. quē amplexū memora-
uit sp'osa in fine terciij cātici cū dixit. In-
ueni quē diligit aīa mea: tenui eū nec di-
mittā donec intromittā illū i domū ma-
tris mee. s. synagoge. et in cubiculuz ge-
nitricis mee. i. plebis isrl'itice que genuit
me p'm carnē: qd' fuit impletuz: q'no x'p's
misit ap'los ad p'dicanduz in oēm ciuita-
tem ⁊ locū quo erat ip'e v'etur: in qua p'
dicatiōe multos cōuerterūt et baptizauē-
rūt vt p; luce. xj. Et sic illa ecclia ap'loꝝ

introduxit sp'us in domū matris eorū
p' fidē. Hoc idē fecerūt post receptionem
sp's sc'i. q' i illa die baptizati sunt triami-
lia de illo poplo/et multo plures in dieb'
sequētib'. vt p; in actib' ap'loꝝ. Et sic p;
q' illa sp'osa introduxit x'p'm in domū
matris sue: vt amplecteret eā sp'us. et
sic māsit illa ecclia in amplexu sp'osi. S;
q' illa sp'osa semel cōuersa nunq' recessit
ab amplexu sp'osi. iō ibidem illico subdit
sp'us adiurādo filias hierl'm dicēs. Adi-
uro vos filie hierl'm p' capreas ceruosq;
campoꝝ ⁊c. Tercius amplexus fuit
q'no x'p's amplexus est eccliam de poplo
gētili. q'no x'p's amplexus ē eā cuz multo
fauore put dictū est in hoc cātico nono.
Ad quē amplexū sequit' terciā adiuratio
ad filias hierl'm. s; ista adiuratio nō sc'ta ē
cū cōditiōib' sup'dictaz duaz adiuratio-
nū. Nā illa adiuratio sc'ta ē per capreas
ceruosq; cāpoꝝ. Ista autē terciā nō put
p; i l'ra. cā cui' pōt esse ista. Nā l; ista ec-
clia nūq' erit sepata ab āplexu sp'osi sc'ta
vna cū ecclia p'uersa de plebe isrl'itica. eo
q' l; fluctuet ⁊tinue. tñ nūq' submerget
naucula petri. tñ q' p'riarche et p'p'ete
nō p'fixerūt nec limitarūt tēp' h' ecclie a
cōstantino et a tēp're sue p'sp'itatis vsq; ad
f'm aduētū x'p'i. Ideo sp'us nō adiura-
uit filias hierl'm p' cāpas ceruosq; cāpoꝝ
in hac t'ia adiuratiōe. Alia cā pōt esse eo
q' p'plus gētilis nō hūit p'riarchas nec p'
p'betas qui p'p'hetarēt amplexū h' sp'ose
ad x'p'm. nec aduētū x'p'i ad p'plus gētilem
sicut hūit p'plus et plebs isrl'itica. Ideo
hec terciā adiuratio non fit p' cāpas cer-
uosq; campoꝝ. Et hoc de nono cantico.

Sequitur decimū canticū.

L. iiii.

.Decimū canticū.

**Ecce est ista que ascendit de deserto
Delitijs affluens
Innixa super dilectū suū.
Sub arbore malo suscitavi te.
Ibi corrupta ē mīr tua
Ibi uiolata ē genitrix tua.
Done me ut signaculum
super cor tuū Et signaculū
super brachium tuū Quia
fortis est ut mors dilectio
Dura sic infern^o emulatio.
Lampades eius ut lampades
ignis atqz flammaram.
Aque multe nō potuerunt
extinguere caritatem
Nec flūina obruent illā.
Si dederit hō oēs substātiā
domus sue pro dilectione
Quasi nihil despiciet eaz.**

De est decimū et ultimū canticum in quo salomon canitat prosperitates et pacē ecclie spōse xpi sibi datas et pcessas post conersionē constātini. in quo quatuor facit. Pr̄mo describit quādam admiratōnē de felici statu hui^o spōse. Sc̄do describit quādam exortationē spōsi ad spōsā ne ipm obliuiscat allegādo beneficia sibi collata. Tercio memorat pgressus et cōtinuū exercitiū spōse. vt satisficiat spōso et reddat vices amoris. Quarto explicat finale p̄miū desideratuz et ultimatus terminū b̄titudinis spōse: vt ponit vocationē

spōse ad supiorē felicitatē et altiorē statū. sc̄da ibi. Sub arbore malo suscitavi te. tertia ibi. Soror mea paruula ē. quāta ibi. Dille tui pacifici. Quātū ad primū ergo salom̄ introducit choz̄ adoleſcētula rū admiratiū subitā p̄spitatez hui^o sponse. Ad cui^o intellectuz est aduertēdum put sup̄ visuz est. q̄ ista sponsa a p̄ncipio sui. s. post xpi ascēsiōnē semp̄ fuit afflicta et abiecta: et pugnauit ī cāpo cū inimicis. S; obtēta victoria et triūpbo de omnib^o fuit magnificata p̄ magnuz cōstantinum intātū: q̄ impator largitus ē sibi vrbē romanā cū toto patrimōio sibi adiacētiz: et dedit sibi septuagintaduas ciuitates / et duo milia opida: vt fertur in ytalīa et in sulis adiacētib^o. Et sic cōstātin^o relicta ytalīa in potestate siluestri vicarij xpi elegit sibi sedē apud bizātum tracie: que postea cōstātinopolis. i. ciuitas cōstātini nūcupata est. Et sic exide oēs reges terre et imperatores et p̄ncipatus subiecerūt colla iugo xpi et ecclie sponse sue. Et sic ecclia māsit dñā mūdi delicijs spūalibus et etiā t̄p̄ralib^o affluēs: et māsit innixa et r̄clīnata in fauorabili amplexu xpi spōsi sui. vidētes ergo adoleſcentule et filie bir̄m. i. minores ciuitates et opida ad xps̄ puerse et simplices fideles tā subitā mutationē spōse d̄ aduersitate ī p̄spitatē et de p̄secutōe et afflictōe ī copiā delitiarū admirātes dicunt. Que mulier ē ista q̄ ascendit de deserto etc. In quib^o xbis tria bona explicat q̄ faciunt ad felicē et p̄sperē statū hui^o spōse. p̄mo quia ascendit d̄ deserto. i. quia exit de campo pugne et p̄secutōis et ascendit ad status pacis et felicitatis. Sc̄do q̄ ascendit delicijs affluens: p̄ qd̄ explicat copia et sufficiētia bonoz spūaliū: et tēporalia et plenaria potestas sup̄ totū orbē tra dita sibi a xpo spōso suo. Tercio dicit. q̄

De decimo cantico.

erat innixa ⁊ reclinata supra dilectū suū .s. xpm spōsus suū. qz tenebat ipam amplexā utroqz brachio. s. tporali et spūali p qd denotaf eius securitas ⁊ quies ⁊ fauor. Et iō filie hierlm quas spōsus adiuuauerat ne excitarent spōsam dormiētes i ei⁹ amplexu: vidētes tā subitā mutatiōnē ab aduersitate i pspitatē dicūt. **Que ē ista q̄ ascēdit de deserto delitijs ⁊ diuitijs affluēs inixa sup dilectū suū.** Ad cuius maiorē euidentā ē notādū q̄ ista spōsa ter exiuit ad ostēsiōnē poploꝝ et diuersimode. et iō filie hierlm tribus vicib⁹ admirātes interrogauerūt de statu huius spōse. Nam pmo ascēdit p desertū israheliticū: sicut virgula fumi ex arōatib⁹ mirre ⁊ thuris ⁊ vniuersi pulueris pigmētarij. vt dictū est in q̄rto cātico. qd fuit q̄no ecclia aploꝝ pegrinata ē cū xpo spōso suo p totā terras pmissiōis cū signis et virtutib⁹ et miraculis vt ibi dictum est. vt ps p totuz discursuz euāgelicū. Et iō filie hierlm et a dolescētule. i. oēs ppli terre pmissiōis admirātes opa xpi mirabilia ⁊ opa discipuloꝝ qui etiā i noie iesu xpi sanabāt infirmos ⁊ eiciebāt demōia. vt ps luce. xi. et mat. x. iō dicebāt. **Que ē ista q̄ ascēdit p desertū ⁊c.** Et dicebat illa spōsa ascendere eo qz xps ascēdebat hierosolimā ad cāpum passiōis ad crucifigendū. Scdo ista spōsa exiit ⁊ pgressa ē p desertū popli gentilis et hoc q̄i auroꝝ p̄gens pulchra vt luna: electa vt sol: terribilis vt castroꝝ acies ordiata ad pugnādū pata. vt dictū ē cātico octauo. Et iō vidētes eā filie syon ⁊ regie ⁊ p̄cubine laudauerūt eā de fortitudie ⁊ mirabilib⁹ actib⁹ ei⁹. et admirantes dicebāt. **Que ē ista q̄ p̄gredif q̄i auroꝝ p̄gens ⁊c.** put ibi dictū ē. Et dicebat spōsa p̄gredi p desertuz. eo qz p̄cedebat et p̄seuerabat in sua p̄tinua pugna p̄tra ini-

micos. Tercio autem quia ista sponsa post conuersionem constantini exiit de deserto pugne et persecutionis ⁊ delitijs affluēs innixa sup dilectum suū sponsum ascēdit in tam altū culmen dignitatis et p̄speritatis. Ideo filie hierlm admirant dicentes. **Que ē ista q̄ ascēdit d̄ deserto ⁊c.** Filie ergo hierlm de pplo iudayco mirabant i q̄rto cantico virtutes et mirabilia opa huius spōse q̄ fiebant in noie xpi spōsi sui. Sed in octauo cantico filie hierlm. i. cōuersi de pplo gētili mirabant fortitudinē et multiplicē pugnaz et victoriā huius spōse p̄ inimicos. In p̄ncipio aut̄ hui⁹ decimi cantici admirantur eius p̄sperū et felicē statū. eo modo quo d̄ctz ē. **Fuit ergo ista spōsa illico post xpi ascēsiōnē et spūs sc̄ti missiōnē q̄si auroꝝ cōsurgēs a nocte legis et tenebris ydolatrie. postea crescēdo fuit pulchra ut luna postea magis lucida incipiēs habere doctores facta ē electa ut sol. postea t̄p̄re impatoꝝ p̄seq̄ntiū facta ē terribilis ut castroꝝ acies ordinata ad pugnādū cōtra eos ⁊ oēs alios inimicos. sed hita victoria d̄ oib⁹ facta ē p cōuersionē cōstantini diuitijs et delitijs affluēs innixa et reclinata sup dilectū suū tanq̄ d̄na mundi.** It̄ ista spōsa fuit q̄si auroꝝ p̄surgēs in lege nature et pulchra ut luna in lege veteri. sed fuit electa ut sol in xpi aduentu. sed fuit terribilis ut castroꝝ acies ordinata in t̄p̄re p̄secutionū. sed fuit delitijs affluens ⁊ innixa sup dilectū post cōuersionē cōstantini Et hoc ē qd̄ intēdit dicere salon i hac p̄ma parte. **Deinde cū dicit. Sub arbore malo suscitauit te ⁊c.** Introducif spōsus ad exortādā spōsam ne ingrata obliuiscat̄ amoris spōsi ⁊ beneficioꝝ receptoꝝ. Ad cui⁹ intellectū ē aduertēdū sicut frequēter dictū ē. q̄ oia bona q̄ possidet

De decimo cantico.

ecclesia emanat ex passione christi. Et hoc tam bona temporalia quam spiritualia: nam manifestus est quod omnis virtus et gratia sacramentorum traxerunt virtutem ex passione christi. Et omnia dona spiritus sancti que dantur in confirmatione dantur pro merito passionis christi. Et omnia merita christi: que dispensat ecclesia per indulgentiarum largitionem emanant ex passione christi. Et sic est dicendum de omnibus bonis spiritualibus. Et non solum bona spiritualia: sed etiam bona temporalia data sunt ecclesie propter merita passionis christi. Nam Constantinus ut infra patebit donavit ecclesie magna copia bonorum temporalium ut fieret particeps et consequeretur merita passionis christi. Et sic omnes reges et principes christianorum edificaverunt ecclesias et dixerunt eas. multi milites et cives instituerunt beneficia in ecclesia ut participarent merita passionis christi. Et sic est dicendum de omnibus elemosinis et oblationibus et decimis et primiciis que dantur ecclesie. Sed quia talia bona adeptus est non christus in arbore crucis. ideo dicit christus ad sponsas: quod sub arbore malo suscitavit eas a morte eterna. et in arbore crucis suscepit pro ea mortem et passionem et adeptus est copiam et sufficientiam meritorum et bonorum spiritualium et temporalium ad vitam et magnificandum imperium. ideo ex copia tantorum bonorum non debet superbiere: nec extolli nec posita in tanta felicitate debet spiritum oblivisci: nec ab eius amore recedere. quia in arbore crucis caro precioso sui sanguinis redemit eam et a morte eterna suscitavit. et innumeris bonis ditavit. Et propter quod sponsa semper memor tantorum beneficiorum debet vices amoris rependere. quia amor non nisi equali amore comparatur et persolvitur. Sed maiores dilectionem non potuit christus ostendere sponse quam mori et pati pro ea: et facere eam partem et participem et sortem suorum meritorum et fructuum eorum. ergo sponsa non potest recipere nec rependere vices tante dilectionis: nisi quod

moriamur pro christo vel eius precepta et voluntates observet. Dicit ergo spiritus sanctus: sponsa non superbias nec te extollas in superbia et fastu eo quod posita es in tam alto culmine dignitatis: et copia bonorum et deliciarum et in tam proprio statu. quia hoc non habes ex natura tui nec genere tuo. quia ex adam et natura corrupta: non habes nisi malum puta mortem temporalem: quam eternam. Et ab eis non traxisti nisi omnes miseria et infirmitatem. a me autem habes omnes gratias et salutem. quia sub arbore malo suscitavi te a morte peccati et omni miseria. unde malus est quedam arbor fructifera excellens in fructu super omnes arbores sicut dixit sponsa in cantico secundo. Sicut malus in ligna silvarum: sic dilectus meus in filiis. In hebreo autem habet. Sub pomo suscitavi te. Et ideo pro malo siue pomum intelligitur arbor crucis. que protulit nobis fructus incomparabiles meritorum sub qua arbore crucis christus suscitavit totum genus humanum a morte eterna. unde sicut adam comedendo fructum prohibitum sub arbore scie boni et mali precipitavit totum genus humanum in mortem. ubi corrupta et sauciata fuit tota humana natura matris nostre unde trahimus originem. Ita pro oppositum christus suando obedientiam patris gustando in cruce amaritudinem passionis: suscitavit genus humanum a morte eterna: et sanavit ab omni infirmitate et miseria. Ideo dicit christus sub arbore malo. id est sub arbore crucis suscitavi te quia super ibi. id est sub arbore prohibita corrupta est tota natura matris tue. Et ibi. scilicet in paradiso terrestri sub eadem arbore violata est natura matris tue. nam voluntas que ante erat libera facta violata pro carne et sensualitate corrupta: quasi violata et cogit violenter contumelie ad peccandum et omne nequam perpetrandum. quia manet pena ad malum et cum violentia et difficultate facit bonum. quia regnum celorum vim patitur propter corruptos

De decimo cantico.

nature et violenti rapiunt illud. Et ideo quia ista litera est transposita debet sic ordinari in constructione. scilicet quod ibi. scilicet in paradiso terrestri et horto deliciarum sub arboribus prohibita tota natura mater tua fuit corrupta. quoniam primi parentes comederunt fructum prohibitum. et ibi fuit violata. id est violenter expoliata genitrix tua omnibus bonis gratuitis quoniam ad adam volens descendere ab hierusalem in hierico incidit in latrones qui ipsum expoliaverunt et saucianturunt et semivivo relicto abierunt. Ideo ego sumens te super humerum meum suscitavi te sub arboribus crucis. scilicet quod ibi in arboribus crucis germinavi fructum merito ad sanandum vulnera tua et ad suscitandum te a peccato per baptismum et cetera sacramenta. Item aliter potest intelligi ista littera referendo licet mater tua ad synagogam et legem veterem et gentilitatem et licet genitrix tua ad presentes ecclesias. quasi dicat. O sponsa ego te suscitavi sub arboribus crucis. et ibi in cruce corrupta et mortua et extincta est mater tua synagoga simul cum lege moysi. quod mecum fuit crucifixa et mortua et sepulta. et etiam genitrix tua. scilicet gentilitas ibi fuit violata cum suis suppositionibus. quod ibidem fuit diabolus percussus et de populo gentili violenter eiectus et fugatus. Alia autem translatio secundum beata habet sic. scilicet ibi corrupta est mater tua ibi violenter parturivit te genitrix tua. et tunc explicat maius sacramentum. Nam sub arboribus crucis christus suscitavit nos a morte eterna: quam incurrimus in adam propter esum ligni prohibiti. Et ibi. scilicet in cruce christi corrupta et mortua est mater nostra tam gentilitas quam synagoga. scilicet ibidem crux que est mater nostra cum magna violentia et dolore christi peperit et parturivit totam ecclesiam sponsam ex latere christi. Crux ergo siue caritas christi que est mater nostra parturivit nos cum violentia et dolore per latere christi. Et sic utraque expositio est satis confor-

mis littere et catholice fidei et veritati. Et ideo subdit spiritus dicens. Pone me ut signaculum super cor tuum: qui dicat. Si ita est quod ego te suscitavi sub arboribus crucis a duplici morte quam incurristi in adam. et fui clavis in manibus clavatus: et lancea perforatus in latere. et ex latere meo parturivi te cum immenso dolore et violentia. et pro te fui vulneratus et ferro et flagellis signatus in toto corpore. ergo pone me ut signaculum super cor tuum pro fide et caritate. et ut signaculum super brachium tuum pro operatione et effectu: sicut ego te dilexi pro affectu et effectu. qui dicit quod si deus precipit filiis israel ut portarent signa legis in fronte et digito et manu. eo quod liberaverat eos de egiptiaca servitute et de manu pharaonis in mari rubro. ergo maiorem causam habes tu portandi signaculum mee passionis in corde pro affectu et in brachio pro effectu. unde hoc dicit quod non sufficit portare nomen christi in solo corde: sed etiam in ore et opere ipsum publice profiteri et predicando: sicut ipse publice pro nobis in cruce passus. Et ideo corde creditur ad iustitiam: confessio autem oris fit ad salutem. Et reddit causas que tenemur ipsum corde diligere et ore et opere profiteri dicentes. Quia fortis est ut mors dilectio. qui dicat quod tantum fuit fortis dilectio et caritas quam in corde erga vos gessi et opere ostendi quod usque ad mortem crucis me sponte exhibuit. Et emulatio fuit dura ut infernus. id est tantum fuit dura emulatio. id est stimulus amoris erga vos quod me fecit in infernum descendere: ut exinde antiquam peccata repeterem: et fideles veteris testamenti liberarem. Fuit ergo illa emulatio dura et laboriosa. Et non solum liberavi illos prescitos de inferno. sed omnes iustos futuros peripui ne in illum locum descenderent. Ergo maior fuit ista liberatio totius generis humani ab eterna morte et servitute spirituali: quam fuit liberatio israel de egipto.

De decimo cantico.

et fuit tēpali. in hebreo at̄ hēf. Dura et infernus inuidia. Et tūc eēt sensus q̄ in inuidia qua iudei occiderūt xpm̄ p̄ nō fuit dura et crudelis: sicut pena inferni: siue q̄ pene quas xps̄ p̄ nō passus ē ex inuidia iudeoz̄ fuerūt dure et crudeles: sicut dolores inferni. s; forsan magis est p̄formis trāslatio n̄ra cū supiori expositōe. est dū q̄ sicut hoc nomē stimulus siue emulatio apud nos ē equiuocū ad amorē et ad inuidiam siue odiū. ita p̄t̄ vocabulū positus in hebreo. sed iudei moderni accipiūt et p̄nūciant alterā significatiōez. Sed significatio quā accipit supior expositio videt̄ magis p̄formis ut dōctm̄ ē. quia illa dilectio et caritas q̄s x̄ gessit erga nos dōduxit ip̄m usq; ad mortez crucis. Et ille stimulus amoris fecit ip̄m descendere usq; ad infernū ad p̄dam antiquā repetēdā et infernū expoliandū. Et iō subdit. q̄ lāpades ei⁹. i. dilectiōis et stimuli amoris q̄s erga nos gessit: fuerūt sicut lampades et faces et ardores ignis atq; flāmarū. q̄si dicat: q̄ sicut ardores ignis et flāme totalit̄ cōburunt et cōsumūt facē et lignū et carbonē. Ita ignis et ardores caritatis totalit̄ cremavit xpm̄ tanq̄ verū holocaustus in ara crucis p̄ nobis. quia tantū fuit copiosa apud eū redēptio: q̄ totū sanguinem p̄ nobis effudit et exhausit. Et iō subdit q̄ tantus fuit fortis ille ignis et ardores et flāma caritatis: q̄ aque multe nō potuerunt extinguere caritatē. i. q̄ nulle mine nec p̄secutiōes/ nec tormēta/ nec flagella nec mors potuerunt extinguere caritatē et amorē quin p̄ nobis x̄ moreret. et p̄ p̄ns ille ignis et ardores caritatis fuit maior et fortior quocūq; igne m̄tiali. quia nō ē ignis nec flāma tam gr̄adis quin extinguat̄ p̄ multā aquā. Itē nec flūmina et p̄secutionū obauerūt illā caritatē. An

ē aduertēdū q̄ p̄ aq̄s multas intelligit p̄secutiōes q̄s x̄ passus ē in sua p̄grinatione ante mortē et passiōez. q̄ multas iniurias et obp̄ria et labōis passus ē. ut p̄ p̄ totū discursum euangelicū. q̄ quidē p̄secutiōes et labōes nūq̄ potuerūt extinguere caritatē ei⁹ nec retraxerūt eum ab incepto ope redēptiōis. Itē p̄ flūmina intelligit iras scribarū et phariseoz̄ et potestātē pilati gerētis vices impatoris. S; nunc ista flūmina potuerunt obruere et p̄sternere illas caritatē. ergo fuit fortior et firmior et immobilior illa caritas xpī quā q̄l; fr̄is vel dom⁹ sita iuxta flūmia. q̄ nō ē turris tā fortis sita iuxta flūmina quin corruat si illa flūmia excessiue inundāt. S; caritas xpī nūq̄ potuit corrui nec obrui p̄ violētā et inundationē p̄secutionū scribarū et sacerdotū nec ip̄atorie p̄tatis quā pilatus exercebat. q̄ mors et passio xpī ministrata p̄ eos nō potuit retrahere xpm̄ ab ardore caritatis. Et iō dōcludit xps̄ q̄ maiorē caritatē nemo poterat ostēdere p̄ amico: q̄ ip̄e ostēdit p̄ nō. nā nō dedit p̄ nō bona tēpalia et bona fortune: s; dedit p̄ nob̄ seip̄m ad mortez. q̄ maiorē hāc dilectiōez nemo hēt: ut aīas suā ponat quis p̄ amicis suis. jo. xv Et iō subdit q̄ si dedit homo oēs substātiā suā p̄ dilectiōez: q̄i nihil despiciet illas q̄i dicat. q̄ nō sunt p̄parāda bona tēporalia ad vitā hoīs. Nā si homo dederit oēs substātiā suā. i. oēs diuicias et bona tēporalia p̄ dilectiōe vni⁹ amici. q̄i nihil despiciet eas substātiā et bona tēporalia respectu illius qui dat seip̄m et vitas p̄ amico. q̄ multi dāt et offerūt bona tēporalia p̄ amico: s; nolunt dare vitā suā: nec mori p̄ eos et sic magis diligūt seip̄os q̄ bona tēporalia nec amicus. q̄ pelle p̄ pelle et cuncta q̄ homo hēt dabit p̄ aīa sua. ut p̄

De decimo cantico.

job pmo. Sz x^o oia bona t^oralia dedit p nob qz paup venit i huc m^oduz qz paup voluit vinere: vt nos diuites faceret in suo regno. Itē magis dilexit nos: q̄ vitā suā. qz se ipm qz vitā suā obtulit ad mortez p nob: vt nos viuificaret: et a morte liberaret. Ex quib^o p3 qualr caritas xpi excessit oia bona m^odana qz oēs dilectiōz alioz. Et iō dicit. qz ponamus hāc suā caritatē qz mortē qz passiōē et eius nomen qz legē euāgelicā in corde nro p affectū et in brachio nro tanq̄ signaculuz p opatiōz qz effectū. hāc autē caritatē i partiuit xps martirib^o suis: qui pro eo reddēdo vices amoris passi sūt carceres qz tormēta vsqz ad mortē. Et iō sicut cōmēdat suā caritatē erga nos: ita cōmēdat caritatē martirū qz alioz sc̄toz erga ipm. Sz forsan etiam impropat i hoc loco i gratitudinē malis p̄latis et xpianis. qui saginati p̄guedine qz copia bonoz t^oraliuz: q̄ ex meritis xpi crucifixi possidēt elati i supbiā p̄tenuunt xpm qz bona sp̄ualia. qz quertūtur ad tēporalia. qz forsan iam tūc p̄uidēs salon i spū p̄phético jaz i p̄sona xpi i propat in gratitudinē malis xpianis qz p̄latis et etiā regib^o et p̄ncipib^o. qz ois p̄fas deriuatur a xpo crucifixo. cui data fuit a patre in celo et in terra. mathei. xxviii.

Oror nra paruula

Et ubera nō habet.

Quid faciem^o sorori nre

In die quando alloquenda est

Si mur^o ē edificem^o super eū propugnacula argētea.

Si hostiuz est cōpingamus illud tabulis cedrinis.

Ego murus et vbera mea sicut turris Ex quo facta sum coram eo quasi pacem reperiens.

Via supius i p̄ma parte hui^o cā tici xps explicādo beneficia que nob ptulit: qz caritatē quā nob ostendit exortat^o est sp̄saz: vt redderet sibi vices amoris dicens. Done me vt si gnaculū sup cor tuū qz. Hūc autē i hac sc̄da pte explicat quib^o modis debet sp̄o/ sa reddere sibi vices amoris. Ad cui^o intellectū est aduertēdū qz oia p̄cepta caritatis reducūtur ad duo. s. declinare a malo qz facere bonū. vñ de^o i lege veteri qz noua nil aliō querit a nob. Ideo ait p os dō psalō. xxxii. Declina a malo: qz fac bonū. Et nil aliud xps querit a nob: nisi vt reddamus sibi vices amoris. Sz qz nemo potest declinare a malo: nisi virilr resistat tēptationib^o mūdi/ et carnis/ et diaboli. Et nemo potest opari siue facere bonū: nisi exercēdo opa mie erga p̄ximuz: et opa latrē erga deū. iō sp̄saz duo facit i hac pte. Hāc pmo exortat sp̄saz: vt declinet a malo cōtinue pugnādo qz resistēdo mundo qz carni/ qz diabolo. Et hoc ostēdit qz precipit methaforice inq̄ntū ecclia est quoddā opidū et p̄sidiū siue ciuitas bene munita in qua fideles semp pugnāt p̄tra inimicos obsidētes qz infestantes eam. Sc̄do exortatur sp̄saz ad bene opandū qz exercēdū opa mie erga p̄ximū qz opa latrē erga deū. inq̄ntū ecclia est q̄ dā vinea i qua oēs diuersimode laborāt p vltimo p̄mio adipiscendo qz fructū passionis consequēdo qz lucrādo. sc̄da pars erit ibi. Vineam pacifico. Quātuz ad p̄mū est aduertēdū. qz ecclia non iter

De decimo cantico.

cōuersa de poplo gētili tēpore cōstātini dic-
ta ē paruula. eo qz tūc erat nouicia ī fide
Et iō dicebat nō hēre mamillas sapientie
et itelligētie sacre scripture: qz veniēs no-
uiter ex superstitione gētiliū et curiositate
philosophoz nōdus nouerat scripturas
sacras vtriusqz testamēti: nec ascenderat
ad arcē euāgelicā vere sapie p xpm edifi-
catam. vñ sicut dictus ē in quarto cātico
sacra scriptura vtriusqz testamēti et itel-
ligētia et dñr duo vba ecclie q̄ ptinē p-
pināt lac doctrine et gratie sacramētoz.
Itē ibidē altitudo et sublimitas euāgeli-
ce itelligētie dī collū ecclie et turris dō
edificata cuz ppugnaculis ex qua pendēt
mille clipei et oīs armatura fortiū. Ecclia
ergo dī hēre vba inq̄ntū hēt sapias euā-
gelicā et grām sacramētoz ad nutriēdos
filios. Et dī turris munita inq̄ntū ē ele-
uata: et attigit ardua et p̄funda et hēt ar-
ma sapie ad repellēdos incursum inimico-
rū. quā quidē turrim xps qui ē sapia pa-
tris in ecclia edificauit. Vñ dī puer. ix.
qz sapia edificauit sibi domū. i. eccliam et
excidit colūnas septes. i. septē sacramen-
ta sup q̄ sustētā ecclia et septes dona sp̄s
sc̄ti ad defendēdū eā. Et misit ancillas su-
as. s. aplos et doctores et p̄dicatores: vt
simplices et infimos vocarēt ad arces et
ad menia ciuitatis. et subdit. Si quis est
paruulus: veniat ad me. Ex sup̄dictis p̄z
qz ecclia nouiter quersa de poplo gentili
tēpore cōstātini paruula erat. qz nōdum
attigerat arcem sapie qz nouiter erat vo-
cata ad arces p siluestriū et alios p̄dicato-
res. Et sic nō dū ip̄a hēbat mamillas ad
ppinādū lac ceteris. ymo btus siluester
et ceteri p̄lati ecclesie propinabant sibi
mamillas ad sugēdū. Cuz ergo ista sp̄sa
soroz xpi tunc nouiter conuersa eēt par-
uula et inermis et infirma et nouicia non

habens mamillas lactis euangelici ad
p̄bēdū cetis: tunc sp̄sus et x̄ illico post
cōuersionē cōstātini p̄buit sibi copiā doc-
toz ex nouit cōuersis. sicut fuerūt criso-
stomus et eusebius et athanasius et basilius
apud grecos. et ambrosius et hieronimus et
augustinus apud latinos. in quibz abunda-
uit copia lactis vñ oēs accepim⁹. Et tunc
illa sp̄sa iam facta ē p̄ucta hñs mamil-
las sapie. Itē ip̄e x̄ qui ē sapia p̄ eosdem
doctores edificauit arduā et munitissimā
arcē in ecclia ad tuēdos fideles et r̄pellē-
dos ifideliū et oīuz inimicoz incursum. nā
oēs libri quos aug⁹. et ceti doctores scrip-
serunt non sunt nisi q̄dam arma defēsiua
ad tuēdos fideles contra inimicoz incur-
sum et sunt q̄dam vbera ad eosdez nutriē-
dos. Sed quia isti doctores tanq̄ an-
cille diuine sapie cōtinue clamitant et vo-
cant paruulos ut veniant ad arces vt ibi
tueant et comedant panē et bibant vinū
q̄ diuina sapia miscuit in mēsa. Itē op-
portet qz ista turris munita et ciuitas al-
tis menibz murata habeat hostiū p̄ quod
introducatur puulos ad arcē et ciuitatē. Et
sic ecclesia dī arx et turris ardua et altis-
sima hñs lac ad nutriēdū et ppugnacula
ad defēdēdū et ostiū ad introducēdū fide-
les et paruulos ad arcē. qz oīa data sūt ec-
clie p̄ xpm sp̄sum suū. Et hoc ē qd̄ intē-
dit dicere salon in hac pte. vñ ait sp̄sus
ad angelos sodals suos: soroz nra ecclia
nouit cōuersa de poplo gētili quā nouit
nobis in coniugium sociauim⁹: paruula
ē et nouicia ī fide. Itē mamillas lactis
itelligētie noui ac ve. tes. nōdum hēt. qz
nō fuit nutrita et lactata nisi curiositate
philosophoz et sup̄stitiōe ydoloz. Quis
ergo faciem⁹ soroz nre ī die q̄no alloquē-
da ē. s. q̄no erit de fide et itelligētia sacre
scripture interrogāda et ad disputādum

De decimo cantico.

̄ hereticos vocāda ⁊ ad expugnādos et
 extirpādos et eliminādos eos ab ecclia
 concitāda. q̄i dicat: oportet vt sibi p̄bea
 mus auxiliū. et ex paruula et inermi fa
 ciamus eā magnā ⁊ fortē ⁊ altā. Et mu
 niamus eā altis muris ⁊ menib⁹ ⁊ turri
 bus ⁊ ppugnaculis. et iō si p qz. qz mu
 rus est. i. qz eā muris ⁊ menib⁹ munivi
 m⁹ ⁊ sepsimus: edificemus sup eū ppu
 gnacula argētea. i. impatores ⁊ pncipes
 ad defendēdū eccliam armis secularibus
 p̄tra icursus ifideliū. vt illi qui ante erāt
 ecclie p̄secutores ⁊ impugnatores sint ei⁹
 defensores et fautores. vt impatores et
 reges fr̄e: qui p̄pter ydola p̄sequebātur
 ante xp̄ianos: nunc ad fidē p̄uersi deleāt
 ydola p̄p̄t xp̄s et fabricēt nouiter ecclias
 in honorez xp̄i et tēpla ydolorū in ecclias
 xp̄i faciāt p̄secrari. Itē si p qz hostiū est
 .i. feci eā hostiū: vel feci hostiū i ea ad in
 troducēdos fideles ad arces ecclie et me
 nia ciuitatis. iō p̄pingam⁹ ⁊ p̄iugamus.
 et claudamus illō tabulis. i. portis cedi
 nis. i. faciamus sibi portas cedrinās: qui
 sunt doctores ⁊ p̄lati et ministri ecclie: q̄
 itroducūt paruulos et simplices i ecclia
 p̄ eccliaistica sacramēta. Vñ doctores et
 p̄dicatores vocāt paruulos ad arcē suis
 scriptis ⁊ p̄dicatiōib⁹. s̄ p̄lati et ministri
 ⁊ sacerdotes itroducūt eos p̄ ostiū mi
 nistrādo eis eccliaistica sacramēta. Et
 nota q̄ p̄lati ⁊ doctores et ministri ec
 clie dñr porte ecclie inq̄ntū itroducūt bo
 nos i ecclia ⁊ excludūt malos p̄ eccliaisti
 cā potestate. s̄ dñr porte cedrine quo ad
 quatuor p̄petates et p̄ditiōes quas debz
 hēre ois bon⁹ p̄lat⁹ ⁊ minister ecclie. si
 cut hēt cedrus. Has q̄tuor p̄petates hēt
 cedrus. P̄rimo enī ē arbor altissima sup
 oēs alias. Sc̄do qz ē odorifera. Tercio i
 corruptibilis et imunis ab omni tinea.

Quarto qz fugat et interficit serpētes et
 omne aīal venenosus fugat. Has er
 go q̄tuor p̄petates debet hēre ois bon⁹
 p̄lat⁹ ⁊ minister ecclie. P̄rimo q̄ sit al
 tus i scia sacre scripture: vt sciat inuigi
 lare sup gregē ⁊ vocare puulos ad ecclia
 p̄ sacraz doctrinā. Sc̄do q̄ redolet fra
 grantia et odorem virtutū et bone fame
 ⁊ vite vt nō solū x̄bo s̄ potius exemplo
 vite discant et seq̄nt ip̄m simplices et mi
 nores. Tercio q̄ sit incorrupt⁹ et mund⁹
 ab oī vicio ne alios inficiat. Quarto q̄
 hēt eccliaistica p̄fatē ut p̄ eccliaistica sa
 cramēta oē venenus p̄ctoꝝ extinguat. et
 hereticos et obstinatos et incorrigibiles
 mucrone excoicatiōis excludat. Tales er
 go p̄lati et ecclie ministri dñr porte cedi
 ne ip̄ius ecclie. Sed oīa munilia et bona
 sp̄ualia sup̄dicta r̄cepit ecclia a xp̄o sp̄so
 suo post cōuersionē magni cōstantini. qz
 tunc facta fuit turris altissima et mūita
 et inexpugnabilis et segura. iō dicit sp̄s
 sa. Ego mur⁹. i. facta suz mur⁹ et ciuitas
 et turris bñ murata. et v̄ba mea sc̄ta sūt
 sicut turris. quia p̄lati nō solū nutriunt
 fideles lacte sacramētoꝝ et doct̄ne sacre
 scripture: sed et defendūt fideles et eccliaz
 cōtra hereticos. et sic nō solū sunt vbera
 ad lactandū: sed turris ad defendēdū. qz
 p̄ eandē doct̄nā nutriunt et defendūt fi
 deles ⁊ puos cōtra magnos hereticos ⁊
 infideles. Et oīa ista habui repiens quasi
 pacē corā eo. i. sp̄so meo xp̄o p̄ conuer
 sionē cōstantini ⁊ alioꝝ impatoꝝ ⁊ reguz.
 qz ex quo sc̄ta sum liba corā eo q̄i paces
 et quietē repiēs libata ex p̄teritis p̄secu
 tionib⁹ ⁊ afflictioib⁹. Ego s̄a suz mur⁹. i.
 ciuitas bene murata et munita. ⁊ vbera
 mea sc̄ta sunt turris altissima ⁊ fortis ⁊
 p̄sidiū munitissimū Et nota q̄ notā
 ter dicit. q̄i pacē repiēs. qz s̄ ista sponsa

De decimo cantico.

reperit pacē quiescēdo a psecutione ydo
latraz et gētiliuz: tñ nō quieuit simplicitē
et absolute ab omni pugna et psecutione
qz paulo post pstatinū incidit ī psecutio
nez hereticoz maxime arrianoz q̄ psecu
tio fuit seuissima et atrocissima p̄ vna
los in affricazet p̄ gotos ī europa. s. yta
lia et yspania et p̄ cāstatiū impatoz et
justinā ī ytaliam et greciam. vt p̄ ī ecclīastica
yistoria. S̄z postea p̄rexit secta machome
tica q̄ atroci et vehemēti vexauit et p̄ti
nue infestat ecclīas. et sic ecclīa tanq̄ tur
ris munitissima semp̄ pugnat cōtra ini
micos. Alterius est aduertēdū. q̄ to
ta ista particula pōt̄ itelligi et exponi mo
raliter et mystice referēdo ad naturā cor
ruptā. Cū sup̄ dixit sp̄s̄us q̄ tota natu
ra mater n̄ra fuerat corrupta quo ad sen
sualitatē et potētias naturales sub arbo
re p̄hibita. et q̄ ibi fuit violata. i. ab om
nib⁹ bonis gratuitis et habitib⁹ originali
b⁹ violēter expoliata. Et sic māsit prona
ad omne malū/et inepta ad bonū facien
dū. Et sic māsit paruula et infima nō ha
bēs mamillas ad eliciēdū ex se lac alicu
ius boni opis. Et māsit ī bellis qz diabo
lus et aper de silua destruxerat sepem et
murū ei⁹. Et iō ista resistere non poterat
diabolo nec mūdo nec carni: nisi p̄ grām
xp̄i et ei⁹ sacramēta muniret et armaret.
Et iō xp̄s̄ repiēs eā sicut paruulaz et ex
poliatā et inermez et ibelles munivit eā
muro sacramētoz: et armis virtutū. Et
hoc ē q̄ dicit. vñ ait sp̄s̄us de sponsa. q̄
sponsa et soroz nostra. s. tota hūana na
tura: et quelibet aīa paruula est de se in
fortitudine et non habet de se mamillas
nec aliquod bonum spirituale. eo q̄ in
nasa fuit corrupta ex oib⁹ bonis expolia
ta. Quid ergo faciemus sorozī n̄re in die
q̄no alloquēda et impugnanda ē ab īmi

nis. s. carne et mūdo et diabolo. q̄si dicat
opportet q̄ muniam⁹ et roborēm⁹ eaz p̄
grāz: postq̄ nil boni h̄z p̄ nasa. Ideo si
mur⁹ ē: muniam⁹ eā muro fidei et spei et
caritatis. Et postq̄ sic fuerit murat⁹: sedi
ficem⁹ sup̄ murū eius ppugnacula argē
tea donoꝝ sp̄s̄i sc̄ti/ et oīuz moralīū vir
tutū. Et si ē hostiū. i. quia fecim⁹ hostiuz
in ea p̄ qd̄ intram⁹ ad eā p̄ baptismū: tūc
impingam⁹ et claudam⁹ eā tabulis. i. por
tis cedim⁹ hūilitatis et deuotiōis et bo
ne vite et sc̄te cōuersatiōis. tunc aīa deuo
ta sic muro virtutū mūta dicit. Ego suz
mur⁹. i. beñ murata et roborata. Ex quo
facta sum pacē repiēs. i. postq̄ p̄ xp̄m et
ecclīastica sacramēta: sum deo pacificata
et reconciliata.

**Ynea fuit pacifico
in ea q̄ h̄z populos
Tradidit eā custo
dibus Vir affert pro fruc
tu eius mille argenteos.
Ynea mea coram me est.
Mille tui pacifici et ducēti
bis qui custodiūt fruct⁹ ei⁹.**

Ec̄ ē sc̄da pticula sc̄ie ptis hui⁹
decimi cantici in qua rex salom
ostēdit q̄ sp̄sa nō solū obligat
ad resistēdū malo et declinandū a malo
pugnando contra munduz et carnem et
diabolum et membra eius qui sunt here
tici et prauī homines et infideles. sed
adhuc obligat̄ facere bonū erga deū et p̄
ximū vt reddat sponso vices amoris. Et
iō sicut ī superiori pticula p̄bauit sine mo
nuit sponsus qualr̄ sp̄sa semp̄ ē hostes
debet pugnare. et h̄ inq̄ntū ecclīa ē que
dā ciuitas memib⁹ et muris munita ī qua

De decimo cantico.

ptinue pugnāt fideles. Ita i hac pticula monet: vt spōsa semp laboret opando ⁊ faciēdo bonū inq̄ntū ecclia est q̄dā vinea in qua fideles ptinue laborāt diuersimo de vnusquisqz i ordie suo. Et dicit. q̄ ista vinea nō ē sita in loco arto: s; est toto orbe diffusa in ea parte et regione q̄ hēt populos. i. vbicūqz sunt populi ⁊ in omni pte mūdi habitabili ibi ē ista vinea xp̄i regis pacifici. Et dicit. q̄ istā vineā toto orbe diffusaz tradidit custodib⁹ custodiēdā et cultorib⁹ excolēdā. Hāz p̄mo ip̄e xp̄s rex pacificus plantauit istā vineā i terra p̄missionis in illo collegio ap̄loꝝ et discipuloꝝ ⁊ iustoz vtriusqz sexus: vt dictus est cātico tercio ⁊ quinto. Et postea rigauit eā sanguie suo: vt dictū ē cātico sexto. Postea tradidit eā ap̄lis qui ip̄az vineaz p̄ totū orbē suis p̄dicatiōib⁹ ampliarūt ⁊ suo sanguie rigarūt. Et sic ista vinea produxit suos palmites ab hierl̄m vsqz ad fines terre ⁊ a mari vsqz ad mare: ⁊ a flumine vsqz ad terminos orbis trāz psal̄o lxxj. et. lxxix. Quia in oēs terrā exiuit sonus eoz ⁊ p̄dicatio ap̄loꝝ: et in fines orbis terre verba eoz. psal̄o. xviii. et ad vicissimū. Et sic istam vineā cōtinue ampliarūt ⁊ roborarūt p̄lati qui fuerūt successores ap̄loꝝ: ⁊ roborarūt eā martires ⁊ ceteri fideles multo labore. S; jā fuit p̄fecte ampliata et p̄firmata ⁊ pacificata per conuersionem constātini. et tūc xp̄s non solum tradidit eaz p̄latis ad custodiendum spiritualiter: sed etiam imperatoribus et regib⁹ ⁊ principib⁹ xp̄ianis ad regēdū et custodiēdū t̄p̄ralit̄ et cetis fidelib⁹ excolēdā ut vnusquisqz i suo ordine laboraret in hac vinea. Et sic nō solū p̄sunt custodes: sed et cultores vt excolerēt et laborarēt in ea dū dies ē anteq̄ veniat nox in qua nemo poterit operari. so. ix.

Et sic oēs laborāt i hac vinea vsqz ad sero et vespaz mūdi. mat. xx. vt vn⁹ quisqz col ligat fructū ⁊ recipiat denariū in fine laboris. vt p̄z ibidē. Et iō dicit. q̄ vinea fuit pacifico. i. ip̄i xp̄o: qui oia pacificauit i sanguie suo: et attulit pacē mūdo in cui⁹ natiuitate cātārūt angeli. B̄lia in excelsis deo. luce. ij. Isti ergo pacifico fuit q̄dam vinea quā ip̄e plātauit i ea regione et parte mūdi que hēt p̄plos. i. vbicūqz sunt p̄pli. Et tradidit ⁊ cōmisit eā custodib⁹. i. p̄latis ⁊ regib⁹ custodiēdā: et cultorib⁹. s. omnib⁹ fidelib⁹ xp̄iani excolēdā vñ sicut oēs p̄lati ⁊ p̄ncipes mūdi ad custodiēdā ⁊ regēdam hāc vineam vnusquisqz i suo ordine sunt p̄ xp̄s p̄stituti. ita oēs fideles sunt ad laborādū vnusquisqz in sua hora ⁊ etate vocati et deputati. et sic tradita ē cultorib⁹ ⁊ custodib⁹. An nota q̄ p̄p̄ tria x⁹ d̄r pacificus. p̄mo qz duo testamēta nouuz. s. ⁊ vetus p̄ seip̄m adunauit ⁊ p̄cordauit ⁊ tanq̄ terminus cōis vtriusqz testamēti fuit. s. finis vni⁹ et p̄ncipiū alti⁹. Sc̄do qz p̄ sanguinē suū nos deo p̄ri reconciliauit et pacificauit. Tertio quia duos p̄plos. s. iudaycū et gētilē sub vna fide ⁊ ecclia cōgregauit ⁊ pacificauit. et iō dicit. Vineam fuit pacifico i ea. s. ecclia q̄ hz p̄plos. s. duos p̄plos sub vna fide cōiunctos. s. iudaycū cū gentili. iō d̄i p̄nceps pacis ysaye. ix. S; qz sic ap̄li ampliarūt istā vineā p̄ totū orbē et ditauerūt eā bonis sp̄ualib⁹. ita postea cōstātinus ⁊ reges ⁊ p̄ncipes xp̄ianoz dotarūt ⁊ ditauerūt eā bonis t̄p̄oralib⁹. Hāz p̄mo p̄stantin⁹ illico p̄ quersioēz p̄secrauit palatiū suū in eccliaz saluatoris iuxta portas lafanaz ⁊ postea edificauit duas basilicas i honore ap̄loꝝ petri ⁊ pauli ⁊ donauit ecclie urbē romā cū toto patrimonio adiacēti. et lxxij. ciuitates i ytaliam

De decimo cantico.

cus multis alijs opidois. Et relicta ytalía elegit sibi sedē apud cōstātinopolis i grecia et sic exemplo eius multi reges et principes facti xpiani: aut templo ydolorū i ecclias consecrarūt aut nouas ecclias i honore xpī edificarūt et eas amplissimis donis et munerib⁹ dotarūt et ornarūt. Totus hoc fecerūt putātes p bona tporalia merita passionis xpī adipisci et participare. et q̄i emere fruct⁹ hui⁹ vinee. iō dicit xp̄s q̄ vir. i. constantin⁹ et quilibet alius rex aut pnceps catholicus et deuot⁹ xpian⁹ afferet xp̄o mille argēteos p fructu huius vinee emēdo et adipiscēdo. Et ponitur numer⁹ determinat⁹ p indeterminato magno numero: q̄ multa milia nūmorum et talentorum et pōderus argēti obtulit et exposuit cōstātinus et alij reges pro fructu hui⁹ vinee adquirendo. q̄ inextimabile fuit p̄ciū qd cōstātin⁹ largit⁹ ē ecclie: cui sibi tradidit urbē romā q̄ erat caput mūdi et hoc cū suo adiacēti patrimonio. Et sic est dicēdū de ceteris regib⁹ et principib⁹ xpianorū. s; ne q̄s putaret q̄ postq̄ xp̄s tradidit istaz vineā sup̄dictis custodibus tuendā et regēdā i absentia sua post ascēsiōnez: q̄ ppter hoc cessauerit ab ei⁹ cura et custodia ne amplius intēderet in ei⁹ tutela. iō subdit. q̄ vinea mea coram me est. i. semp est ante oculos meos et iugilo sup eā. q̄ pncipalr custodio eā rogādo p̄zem ne deficiat fides petri. luce. xxij. q̄ nisi dñs custodiēt ciuitatē frustra uigilat qui custodiat eam. q̄ semp mitto angelos meos ad docēdos p̄latos et populos eos docēdo et auisando ut p̄cauant futura picula. et etiā ad exterminandos inimicos et sarracenos. ut sup̄ cōparatū est. et p̄ et legit in hystorijs ispanie et i hystoria hyerosolimitana. Ex quibus p̄ q̄ hec vinea semp est corā xp̄o ad

custodiā. Deinde cū dicit. Mille tui pacifici etc. Explicat diuersitatē meritōrum et p̄miorū laboratiū in hac uinea. Ad cui⁹ intellectū ē aduertēdus. q̄ p̄ns ecclia respectu future q̄noq; in sacra scriptura dicitur ager i quo seminamus. S; futura ecclia dicitur oreus in quo reponim⁹ fruct⁹ glie quos hic semiam⁹ p gr̄as. q̄ hic seminamus tporalia: ut colligam⁹ spūalia. Et iō dicit ap̄tus sc̄da ad corin. ix. q̄ qui parce seminat i hoc agro hui⁹ ecclie parce metet p alio sc̄lo. et qui semiat i benedictionibus. i. in abundantia: de benedictionib⁹. i. abundāter metet in alio sc̄lo. Itē presens ecclia q̄noq; in sacra scriptura dicitur uinea in qua oēs laboramus p gr̄as plantādo et collēdo ut colligam⁹ fructus glorie i alio sc̄lo. iō dicit ap̄tus p̄ma ad cor. iij. q̄ qui plantat et qui rigat i hac uinea unū sunt: unusquisq; autē p̄paz mercedē accipiet s̄m labore suū. hoc idē p̄. math. xx. de illis qui p totā diē laborarūt i hac uinea: in sero autē accepunt denariū pro mercede. Ex quibus p̄. q̄ totū t̄pus huius uite et vinee est t̄ps laborādi et collēdi et lucrādi et merēdi. Et t̄pus ecclie future ē t̄ps metēdi et colligēdi et p̄miādi et fruēdi. Hic ergo laboramus: ut ibi colligamus et metamus et p̄miemur et fruamur: et hic negociamur. ut ibi ociamur et faciemur et quiescamus. Est uer⁹. q̄ s̄m mēsurā et q̄ntitatez meritōrum laboris huius vinee erit ibi quātitas et mensura fructus et p̄miorū. q̄ unusquisq; p̄pam mercedē accipiet s̄m p̄puz labore ut inq̄t ap̄tus. Et iō dicit saluator. mat. xij. q̄ ex illo agro quidā collegerūt fructū trigesimū/quidā sexagesimū. quidā autē centesimū. put quis magis aut minus laborauit. S; q̄ xp̄s uerus sator et pacificus plus laborauit in hac uinea q̄ oēs ceteri

De decimo cantico.

Ideo absq; pportōe maius pmiū et ma
 iorē numerū fructū et pmiōꝝ collegit
 et meruit colligere ex hac vinea. q; eam
 pmo plantauit et excoluit. et tandē ppo
 sanguie rigauit et augmētauit. Post xp̄s
 autē magis laborarunt in hac vinea apli
 et martires: q̄ doctores: et magis docto
 res q̄ heremite et ceti cōfessores. et ma
 gis religiosi q̄ iugati. ergo si fideles cō
 iugati merent fructū trigessimū: tunc re
 ligiosi boni merent sexagesimū: et docto
 res cētessimū: et apli et martires ducēte
 simū. Et p̄ p̄ns x̄ qui pmo vineaz plāta
 uit et sanguine suo rigauit: meret millesi
 mū ymo infinitū. et iō sedet a dextris. i.
 in potiorib⁹ bonis p̄ris. et iō de⁹ p̄ tanq̄
 iust⁹ et p̄ncipalis iudex dispēsator p̄mi
 oꝝ dicit ad xp̄s inq̄ntū hō. Mille tui pa
 cifici: et ducēti bis qui custodiūt fructus
 eius. vñ li. tui pacifici. ē genitini casus h⁹
 p̄nois tu. i. mille fruct⁹ meritoꝝ et p̄mi
 oꝝ erunt tui xp̄i pacifici. In hebreo autē
 habet. mille tibi saloni. s. pacifico. et tūc
 ē lra magis plana. q̄ si dicat. de⁹ p̄ mille
 fruct⁹ meritoꝝ dabunt tibi pacifico qui
 plantasti hanc vineā et rigasti eā sanguie
 tuo. Et p̄ p̄ns q; plus laborasti: s; ducēti
 fruct⁹ meritoꝝ in p̄miū dabūt bis. s. pla
 tis et p̄ncipib⁹ qui custodiūt fructū eius
 et ponit vtrobq; numer⁹ determinatus
 p̄ indeterminato. Nā xp̄s i plātatione et
 rigatōe hui⁹ vinee ifinitū numerū merito
 rū adeptus ē: nō solū p̄ se: s; etiā vt pos
 set mēbris suis dispēsare q; semp successi
 ue dispēsare merita sue passiōis q̄ collegit
 ex hac vinea. tñ nunq̄ explētur eius me
 rita. nec deficiūt. merita autē que dātur
 custodib⁹ ex vinea sunt finita. S; cā q̄re
 sunt sub numero ducētenario ista meri
 ta mēsurata: est ista. Nam dicit saluator
 mat. xiiij. q; ex illo agro p̄ xp̄m seminato

quidā collegerūt fructū trigessimū sicut
 fuerūt et sūt oēs iusti iugati. et q̄paz tri
 gesimū: sicut sunt virgines et cōtinētes et
 religiosi: et quidā cētessimū sicut sūt mar
 tires. S; q; plati et pastores hnt dupli
 cē labore in hac vinea: q; simul sunt cul
 tores: sicut ceteri. Et vltra hoc sunt cu
 stodes in vigilando sup gregē ip̄m p̄dica
 tiōib⁹ et sacramētis ecclīasticis pascēdo et
 nutriēdo. iō colligūt duplicē fructum ex
 hac vinea. nā si ceteris dātur cētū fruct⁹
 meritoꝝ. ergo custodib⁹ et platis i duplo
 laborātib⁹ dabūtur ducēti. Et hoc ē qd̄ i
 tendit dicere. S; adhuc restat magnū
 dubius. nam si xp̄s tūc collegit mille. i.
 innumerabiles fructus meritoꝝ ex
 hac vinea. quando pro nobis passus est.
 et eā plantauit. sed postea custodes et cul
 tores colligūt p̄tinue hos fruct⁹ fm q̄n
 titatē laboz. q̄ritur an xp̄s p̄ passiōis et a
 scensiōis suā colligat fruct⁹ h⁹ vinee siml
 cū custodib⁹ et cultozib⁹. Ad h̄ r̄ndes
 q; semp et p̄tinue xp̄s colligit fruct⁹ hui⁹
 vinee. et ista vinea pit sibi fruct⁹ nouos.

Ad cui⁹ intellectū ē notand⁹ q; oia bōa
 q̄ fiūt in hac vinea tam p̄ cultozes q̄ per
 custodes piunt ēplices fructū: Et h̄ ēplici
 et diuerso respectu. eo q; ois bona opa
 tio iusti cedit in ēplex bonū: et triplicem
 fructū. Nā elemosina quā facit vn⁹ q;sq;
 iustus amore xp̄i. cedit i fructū late respe
 ctu xp̄i. q; offerit sibi in lafas/ et cedit et p
 it fructū mie respectu pximi. inq̄ntū s; b
 uenit sibi: et releuat ip̄s a misia. Et parit
 fructū meritoꝝ respectu largiētis et faci
 entis elemosinā: Item bona q̄ faciūt p̄
 lati et sacerdotes i ecclīa exercēdo et mi
 nistrādo sacmēta et celebrādo diuina of
 ficia et oīones. Primo piunt xp̄o fructū
 late inq̄ntū illa acceptat i fruitutē et lafas
 sibi gratā. Scdo pariūt toti pp̄lo fructū
 m. ij.

De decimo cantico.

gr̄e. Tercio pariūt pl̄ato fructū merito/
rū q̄ duplicē fructū colligit pp̄ duplicē
laborē. Itē bonus prelatus ⁊ predicator
⁊ religiosus triplicē fructū parit in bene
viuēdo ⁊ opādo. Nam primo parit xp̄o
fructū lat̄ie. Sc̄do parit sibi fructū me
ritoꝝ. Tercio parit cuilibz pximo ⁊ toti
pp̄lo fructū boni exēpli. q̄ ppter exēplū
eoꝝ oēs vidētes: deū gl̄ificāt. iō dixit sal
uator oibz pl̄atis et religiosis. mat. v. sic
luceat lux v̄ia corā hoībz: vt videant opa
v̄ia bona ⁊ gl̄ificēt p̄ez v̄im qui ī celis ē.
Per oppositū autē mali pl̄ati et sacerdo
tes ⁊ religiosi male viuēdo. P̄rio offen
dūt deus. Sc̄do occidūt aiaz suā. Tercio
sc̄dalizant populū. Ex quo p̄s quare nō
solū cultores. s. ppl̄us et pl̄ati custodes:
sz etiā xp̄s semp ⁊ cōtinue colligit fructū
ex hac vinea. q̄ cōtinue colligit lat̄iā q̄
cōsistit in tribz bonis. s. in adoratione ⁊
oīone ⁊ oblatione. et p̄tinue colligit nu
merū electoꝝ ex hac vinea. Et iō multo
plures fructū colligit xp̄s ex hac vinea q̄
oēs pl̄ati simul ⁊ custodes. et iō dī p̄mus
arbiter ⁊ iudex. dicit mille fructū dabunt
tibi pacifico ex hac vinea. et ducēti bis q̄
custodiūt fructū ei: tacet autē de cultori
bus: q̄ si custodibus dātur ducēti signū
ē. q̄ cultozibz dimidio labore laborātibz
dabūtur cētū fructū aut sexagita/aut tri
gita vniciqz fm q̄ntitatē sui laboris. vt
p̄s mat. xiiij. Et sic p̄s quare cultozibz de
betur cētēsimus fructus huius vinee. et
custodibz ducētesimus: sz xp̄o pl̄atatori
debet millesimus. Itē cuilibz cultori hu
ius vinee debet cētēsimus fructus. s. p̄e
miū eēntiale p̄ diuīaz visionē: sz martiri
bus ⁊ doctoribz ⁊ pl̄atis qui fuerūt am
pliatores ⁊ custodes huius vinee debet
fructus duplex. s. ducētesimus. q̄ ultra
premiū eēntiale debet sibi aureola tanq̄

premiū accidetale. xp̄o autē pl̄atatori de
bet fructus millesimus. i. pl̄itudo oīuz
meritoꝝ ⁊ p̄mioꝝ ad dispēsanduz. Et sic
sedet a dextis. i. ī potioꝝibus bōis p̄ris.

ue habitas in hortis

Amici auscultāt te.

Fac me audire uocē tuam.
Fuge dilecte mi Et assimi
lare capree hīnuloqz ceruo
rū super mōtes aromātū.

b Ec ē q̄rta et vltima pars huius
decimi cātici in q̄ sp̄sūs uocat
et appellat sponsam ad recipiē/
dū p̄miū vltimatū sui laboris ⁊ pegrina
tiōis qd ē p̄miū gl̄ie. An postq̄ sup̄ uo
cauit eā ad laborādū in vinea ex qua col
legit fructū meritoꝝ. nunc aut finalit uo
cat eam ad quietē in patriā celestē: vt ibi
recipiat vltimatū finē ⁊ p̄miū b̄itudinis
et colligat fructū gl̄orie. Ad cuiū intel
lectū ē p̄mo notandū q̄ ista sp̄sa tria pe
tiuit in p̄mo cātico dū erat in statu vetis
testamēti. Nā p̄mo petiuit osculari a sp̄o
so. sc̄do trahi. sc̄cio introduci in thalamū
siue celaria sua. Sed plebs gētilis ydola
tria denigrata: petiuit alia tria. s. cū sp̄o
sa isrl̄itica sociari et pasci et sub vmbra
sp̄osi quiescere simul cū illa q̄ oīa cōple
uit sp̄sūs. Nā p̄mo iaz osculatus ē sp̄o
sam isrl̄iticā p̄ incarnationē ex ea carne
sumendo. Sc̄do iam traxit eā et uocauit
p̄ p̄dicationē. et iam introduxit eā in ce
lariū gr̄e p̄ mortē ⁊ passionē et eccl̄iastica
sacramēta. vt patuit a cantico sc̄do vsqz
ad sextū ⁊ septimū inclusiue. Itē iam cō
pleuit petitionē plebis gētilis: q̄ iā voca
uit eā p̄ ap̄los et dealbanit eā a nigredie
ydolat̄ie ⁊ sociavit eā cum plebe israeli
sub vna eccl̄ia ⁊ p̄auit eaz eodem pabulo

.De decimo cantico.

grē sacramētoꝝ ⁊ doctrine. Et fecit eā qui
 escere sub umbra sue p̄tectiōis ⁊ quietis
 et introduxit eā in celā vinariā ⁊ i vineā
 ecclie. vt p̄ ab octauo cātico vsq; ad de/
 cimuz inclusiue. Postq̄ sp̄s cōpleuit
 petitionē sp̄se quo ad oīa q̄ ptinebāt ad
 grās. Hūc autē in calce totius libri et in
 fine cātici vocat eā ad celariū glie. s. i pa/
 triā celestē vt introducat eas ad vltimas
 nuptias ⁊ ad thalamū ⁊ amplexū glie ⁊
 passū vltime ⁊ eterne fructiōis sup mon/
 tes aromatūz qd̄ p̄plebitur in die iudicij
 quo ad vniuersas ecclias et p̄plef̄ pticula/
 riter in fine cuiusl; iusti. Vocabit ergo
 sp̄s sp̄sam i nouissimo die ad recipi/
 endū fructus glie dicēs. Que bitas i hor/
 tis amici ascultāt. te fac me audire voces
 tuā. Ad cuius intellectū ē notādū. qd̄
 dū xp̄s fuit p̄griatus i carne mortali in
 hac via ip̄e loquebat̄ familiarit̄ cū sp̄sa
 p̄dicādo ⁊ miracula faciēdo. Et ip̄a loq̄/
 batur cū sp̄so petēdo necessariasq; ma/
 gdalena familiariter loquēdo ab ip̄o pe/
 tiuit vineā suoz p̄ctoꝝ. et sic oēs infirmi
 familiariter loquēdo petebant sanari ab
 eo. Et oēs apli ⁊ discipuli familiariter lo/
 quendo cū xp̄o ⁊ ecōuerso. Et iō dicebat
 sp̄sa i cātico tercio. Dilectus meus lo/
 quitur mihi ⁊ ego illi. S; post ascēsiōnē
 iā sp̄s nō locutus ē sp̄se familiariter
 ⁊ p̄sonalr nisi p̄ amicos angelos mediā/
 tes. et hoc durabit vsq; ad sc̄m aduētū
 in nouissimo die q̄no nob̄ loquetur post
 qd̄ iudiciū. Et tūc introducet sp̄sam ad
 vltimas nuptias. s. glie. et ibi sp̄sa p̄so/
 nalr loquet̄ sp̄so verba laudis. Et spon/
 sus gaudebit sup sp̄sam ⁊ absq; medio
 p̄sonalr audiet vocē sponse. vñ ecclia per
 tria genera amicoꝝ loquit̄ sp̄so p̄ statu
 isto. Hāz p̄mo loquit̄ sibi p̄ angelos qui
 reuelāt sc̄is hoib; ⁊ p̄fectis volūtātē dī

p̄ visibiles aparitiones auisando ecclias
 de piculis futuris: vel reuelando nob̄ se/
 creta misteria. vñ angelus dñi extraxit
 petrum de carcere. Et angeli reuelarūt
 aplis p̄pinquā ruinā hirk; monētes eos
 vt recederēt inde. vt p̄ in ecclīastica ysto/
 ria. Et sic angeli sūt mediatores iter sp̄o/
 sam ⁊ sp̄sus. Prout fuit figuratū i visi/
 one iacob qui videbat angelos descēden/
 tes de celo ⁊ ascēdētes p̄ scalā gen. xxviii
 Et sic dicit hyero. sup matheū. qd̄ angeli
 deserūt oīones n̄ras ap̄d deū. Et ita etiā
 dī i canone misse. Supplices te p̄camur
 oīs de; iube hec p̄ferri p̄ angelū tuū i su/
 blime altare tuuz. Et sic p̄ quatr̄ angeli
 sūt mediatores inter sp̄sam ⁊ sp̄sum
 sc̄do sūt mediatores sc̄ti qui in p̄zia sūt
 Hāz q; nos sumus indigni exaudiri. iō
 interponim; virginē matrē xp̄i. et oēs a/
 lios sc̄fos vt intercedāt inter nos et xp̄z
 sp̄sum. iō dicimus. Sc̄ta maria ora pro
 nob̄. et sc̄te petre ora p̄ nob̄. Tercio sūt
 mediatores ipsi sacerdotes: qui audiunt
 p̄cta n̄ra p̄ sacramētū p̄fessiōis. Ex quib;
 p̄ qd̄ p̄ statu isto sp̄s nō audit sp̄sas
 familiariter nisi p̄ amicos suos. s. ange/
 los ⁊ sc̄fos ⁊ sacerdotes tanq̄ p̄ media/
 tores. S; post diē iudicij q; nulla erit mi/
 seria nulla necessitas. iō nō erit op̄ iter/
 cessione nec aliquo mediatore. S; libata
 a mis̄ia hui; mūdi sp̄sa deū facialr vide/
 bit: et facialr eū i sc̄la sc̄loꝝ absq; aliquo
 medio laudabit et eo fruetur. Et hoc idēz
 p̄stabitur vnicuiq; iusto quonias ab hac
 mortali vita ad aliā vitā imortalē trāsf̄er/
 tur. Et h̄ ē qd̄ dicit sp̄sus i fine h; cātici
 vñ ait o sp̄sa q̄ bitas i hortis ecclie mili/
 tātis offerēdo mihi fructus latez ⁊ labo/
 rādo in vinea: amici mei. s. angli ⁊ sc̄ti ⁊
 sacerdotes ascultāt te: et audiūt vocē tu
 am tanq̄ mediatores p̄ me deputati. Et

m. iij.

De decimo cantico.

ipsi deferunt mihi vota tua tanquam interces-
sores. ergo veni ad patriam celestem et reci-
pe fructum ultime beatitudinis: et fac me in pa-
tria audire personam vocem tuam. scilicet simul cum
angelis me in secula seculorum laudando. hoc
autem dicit spiritus sanctus: quia ibi in patria cessabunt
oblationes et sacrificia. et cessabit omnis la-
bor sed solum vocabitur dei laudibus. ut inquit
augustinus. xxij. de ci. dei. capitulo ultio. quia beati
qui habitant in domo tua domine in secula seculo-
rum laudabunt te. psalmo. lxxxij. Alterius
est notandum quod duplices nuptias celebravit
christus cum ecclesia sponsa sua. Prime fuerunt
nuptie redemptionis et incarnationis et misti-
ce unionis. et ad has vocavit spiritus sanctus spon-
sam in primo adventu. Secunde nuptie dicuntur
nuptie glorificationis ad quas vocabitur christus
sponsam suam in secundo adventu de quibus dicitur
apocalypsis. xix. Gaudeamus et exultemus. quo-
nia venerunt nuptie agni et vxor preparavit
se. et hoc ostendit salomon in calce et fine totius
libri. Nam postquam christus per supra dicta decem can-
tica vocavit sponsam ad primas nuptias
dicens veni de libano sponsa mea. Et cele-
brauit cum ea nuptias redemptionis dicens.
Venite amici et comedite et bibite. Et ornavit
eam ornamentis gratie. ut patuit cantico quinto
et nono. id est in fine huius libelli vocat eam in se-
cundo adventu ad nuptias glorificationis di-
cens. Que habitas in hortis et cetera. Deinde spon-
sa prebet sponso spontaneum assensum cum dicit.
Fuge dilecte mihi assimilare capree hinnu-
loque cervorum super montes aromatatum. Ad
cuius intellectus est advertendum. quod ista spon-
sa in statu vel. te. petebat trahi a christo et
currere in odorem unguentorum eius: sed quando ve-
nit christus in carnes effudit sua unguenta gratie.
ad quorum odorem cucurrit sponsa. ut per
omnia cantica supra dicta. Ideo postquam experta
est odorem unguentorum gratie in presenti. hic est quod in
fine huius peregrinationis petit trahi a sponso

in celestem patriam. et currere in odorem unguen-
torum glorie eius. id est dicit fuge dilecte mihi et cetera. qui
dicat ascende in celum et trabe me post te.
et curram in odorem unguentorum tue glorie. Et
sic per quatuor salomon siue ista sponsa concludit
finem sui cantus in hoc libro cum principio. nam
in principio petebat currere post christum in o-
dorem unguentorum gratie. in fine autem petit et de-
siderat trahi et currere in odorem unguento-
rum glorie. Etiam item est notandum. quod caprea
dicitur capra silvestris. que quidem caprea habet
quatuor proprietates. quarum prima est. quia valde fu-
git consortia hominum. Secunda quia in currendo et
fugiendo est velocius et levis cunctis ceteris ani-
malibus. Tercia quia semper petit ardua
et cacumina montium inaccessibilia. Quarta
quia cum cetera animalia tam volatilia quam quadrupedia
cum vulneratur aut insequuntur a venato-
ribus dimittat filios et fugiat: caprea tamen
vexata a venatoribus nunquam dimittit nec
deserit filium: sed innuit sibi dandum signum fu-
ge. Et trahit semper filium secum prius vel ad-
lat et animando et excitando filium ad fugam
trahit et ducit ipsum secum ad ardua et pre-
rupta cacumina montium inaccessibilia ho-
minibus. et sic saluat se et filium. Et has eas-
dem quatuor proprietates habet cervus. Et idem fi-
lius cervi dicitur hinnulus. eo quia annuit et pa-
rit nutui et signo matris fugiendo consortia
hominum et velociter sequendo matrem usque
ad cacumina montium. ut saluetur cum matre
vel hinnulus dicitur ab iniendo et est quoddam animal si-
mile cervo quod vulgariter dicitur capriolus. quod
quod animalia maxime abundat in corsica: que sunt
velocissima cursu similia capreis supra dic-
tis quo ad proprietatem. christus ergo per has quatuor
proprietates fuit similis capree ymnuloque
cervorum in die ascensionis. Nam primo ipse fugit
consortia et misit hostes mortalium. Secundo
fugit et ascendit velociter. quia in parvo spa-
tio ascendit usque ad celum empireum. Tercio

De decimo cantico.

petiuit ardua et altiora. qz ascēdit super om̄s celos ⁊ ierarchias angeloz. Quaz/ to nō dimisit fideles filios suos: ymo e/ duxit eos de ergastulo et piculo inferni ⁊ collocavit eos simul secum in celo. qz qño xp̄s ascēdit ī altū/ captivā secū duxit captivitates. psal̄o. lxxvij. Et ita faciet in nouissimo die: qz ī corpe gl̄ificato ab ista mūdāna mīfīa libatā sp̄sām suā vnīuet sales ecclīaz collocabit sup mōtes aroma tū celestis b̄fitudōis. Et hoc idē facit cōti/ nue de qualz aīa iusti post trāsītū ab hac vita mortali. Et hoc ē qd̄ vult explicare sp̄sa ī fine hui⁹ cātici ⁊ toti⁹ libelli nup/ tialis ⁊ pastoralis. vñ ait. O sp̄se tu di/ cis qz faciā te audire p̄ntialr in celo vocē meā ⁊ nō loquar tibi amplius p̄ amicos ⁊ intercessores: s; p̄sonalr loquar tibi. et ego dico tibi: qz iaz cupio dissolui ab hoc corpore ⁊ vita mortali ⁊ mīfa et piculo/ fazet cupio esse tecū ī celo. Itē fuge di/ lecte mi ab hac mortali vita: et non sis si milis lupo ⁊ ceteris aīalib⁹ q̄ deserūt fi/ lios ⁊ fugiūt vt solū saluet se ip̄a. S; assi milare ⁊ esto similis capē ynnuloq; cer/ uoz: qui nō deserūt filios: s; secū fugien do ducūt ⁊ trahūt filios ad ardua mōtiū Et sic liberāt ⁊ saluāt eos. Fuge ergo tu sup mōtes aromatū. i. sup mōtes altissi/ mos ⁊ arduos celoz ⁊ ierarchias ange/ loz vbi semp spirant aromatica gl̄ie. Et fugiēdo ad tales arduos mōtes/ duc me tecū: sicut capree ⁊ cerui ducunt secū yn nulos suos. q̄i dicat. fuge tu: qz ego seq̄r te: sicut ynnulus sequit̄ matrē. vñ ynnu lus dī. qz ānuī et obedit nutui matris: ⁊ sequit̄ eā. Ita ergo sequar te ī mōtes aromatū: et currā ī odorē celestis gl̄ie et fruitiōis. ī quib⁹ mōtib⁹ xp̄s pascit oues suas herbis virētib⁹. de qb⁹ dī eze. xxxiiij Ego ip̄e requiraz oues meas et visitabo

eas: ⁊ libabo eas de oib⁹ locis: in quib⁹ dispse fuerāt in die nubis et caliginis: et educā eas de populis et congregabo eas de terris. Et inducam eas in terram su am. Et pascam eas ī pascuis vberrimis. Et in mōtib⁹ excelsis isrl̄ erunt pascua eoz. Ibi requiescēt in herbis virētib⁹ et in pascuis pinguib⁹. Itē ps. lxxvij. Dōs dei mōs pinguis. mons in quo deo bene placitū ē habitare in eo. etenī dñs habita bit in finē. Et sic p; q̄lr sponsa petit fuge re cū sp̄so de fetozib⁹ h⁹ mūdī: et hītare sup mōtes aromatū celestis b̄fitudōis ⁊ fruitiōis: ut ibi sp̄sus audiat uocē laudis ei⁹. Ex oib⁹ ergo sup̄dictis ī sup̄dictis decē canticis p; q̄lr x⁹ sp̄sus ecclīe vtri/ usq; testamēti cōpleuit desiderius et oēs petitiōes q̄s sua sp̄sa faciebat in veti te/ stamēto. quas petitiōes cantauit in p̄mo cantico. Nā p̄mo petebat osculari oscu/ lo incarnatiōis. Sc̄do petebat ut x⁹ icar nat⁹ effūderet sua unguēta odorifera: ad repandā naturā hūanā et traberet ip̄az. ut ip̄a posset ip̄m sequi ⁊ post ip̄m curre re in odorē unguētoz suoz. Tertio pete bat ut ip̄az introduceret in celaria sua ut ibi posset satiari talib⁹ unguētis et quies/ cere cū sp̄so. Quarto plebs gētilis per egrina sorde ydolatrie d̄nigrata petebat dealbari. Quinto cū plebe isrl̄itica socia ri. Sexto cuz ea pasci bonis sp̄ualibus. Septimo sub vmbra sp̄si quiescere ⁊ tu tari. Has quidez petitiōes x⁹ adimpleuit. nā p̄mo venit in carnē et p̄ oēs osculat⁹ ē sp̄saz vnīedo sibi nafam n̄raz in vnita/ te suppositi. et postea vnīedo sibi totam ecclīam in vnitate mīstica. vt patuit in se cūdo cātico. Sc̄do adimpleuit sc̄daz peti tionē: qz effudit decē genera unguētoz a/ romaticoz quib⁹ ad se traxit oēs fideles ⁊ oēs cucurterūt et currunt post euz in m. iiii.

De decimo cantico.

odorē unguentorū suorū vt patuit in tercio et quarto cātico. Itē tercio adimpleuit terciā petitionē: quia spōsas introduxit in thalamū suū: et ipsam dotauit et ornauit bonis et ornamentis spūalib⁹: vt patuit in quarto cātico. Itē quarto impleuit sextā petitionē. quia de cruce oēs vocauit ad comedēdū et bibēdū salutiferū cibū et potū sue passionis: vt patuit in sexto cātico. Itē adimpleuit quartā et quintā petitionē: quia plebez gētilē p aplos suos a nigredīe ydolatrie dealbauit et ornamentis spūalibus decorauit. et cū spōsa de poplo isrlitico in vnā ecclesiaz sociauit: vt patuit in cantico octauo et nono. Itē septimo adimpleuit septimā petitionē: quia spōsas suās ex utroq; poplo cōgregatā sub p̄sopo fauore suo amplex⁹ est et sub vmbra et amplexu suo protegit. Et copia bonorū spūaliū et t̄poraliū dicit et locupletauit. quia diuicijs spūalibus et t̄poralib⁹ affluēs innixa sup dilectū suū in t̄pore p̄stātini et suorū successorū in mundo apparuit. quā dilect⁹ suus sub arborē malo. i. sub vmbra crucis suscitauit: et in ciuitatē ecclie muro inexpugnabili et propugnaculis munitā ad pugnādū hēreticos et infideles introduxit. Et exinde in vinea hui⁹ ecclie p grām ad laborādū et lucrādā mercedē collocauit. Tandē autē ad supnos mōtes aromatū ad fruēdū p grām appellauit. vt patuit in isto decimo et vltio cātico. Ex quib⁹ oib⁹ p̄s. qualiter xp̄s spōsus ecclie in suo aduētū cōpleuit totū desiderū spōse sue. et satiffecit oib⁹ septē petitiōib⁹ quas exposuerat in p̄mo cātico. Altius ē etiā aduertēdū sicut dictū fuit in p̄ncipio et etiā in cātico sc̄do. quod salōn in hoc libello voluit cātare et describere mutuū amorē xp̄i ad eccliaz spōsam suā et ecōuerso. Et quō xp̄s voluit ostēdere oīa signa et effect⁹ amoris erga

spōsas suās. i. eccliaz quos potest ostēdere amicus ad amicū. vñ dictum fuit in sc̄do cātico. quod viginti sunt effectus veri amoris et caritatis. Primo quia zelat non paties malū in amato. Sc̄do quia non paties moras absentie. Tertio quia cū diligētia querit amatū. Quarto quia trahit amātem ad amatū. Quinto quia languescit amāte. Sexto quia liquescit cor ei⁹ ab oī duricia. Septimo quia vulnerat cor ei⁹. Octauo quia inebriat amantē. Nono quia inflāmat. Decio quia urit. Undecio quia vnit amantē cū amato. Duodecio quia fortis iheret. Decioctio quia fortis tenet postq̄ reperit amatū. Decioq̄rto quia ordinat voluntates et oēs act⁹ amantis erga amatū. Decio quinto quia non querit q̄ sua sunt sed q̄ amati. Decio sexto quia ad mortē se expōit p amato. Decio septio quia magis ē in amato q̄ in seip̄o. Decio octauo quia transformat amantes in amato. Decio nono quia in eo extasim et sopores facit. Vicesimo quia in amato statuit in efnū quiescere. Et iō xp̄s tanq̄ uer⁹ spōsus et amator hūane nase et ecclie sponse sue oēs sup̄dictos viginti effect⁹ oñdit erga eccliaz spōsam suā. nā p̄mo non paties malū culpe nec maculas pcti nec iugū fuitutis in spōsa sua. nec paties moras ei⁹ absentie de celo in frā dedit: et uenit in similitudinē carnis pcti ut p̄c̄m n̄m damnaret in carne: et tollerēt culpā n̄am: et nos a fuitute pcti liberaret. et sic ostēdit p̄mū et sc̄d⁹ effectū amoris vt patuit in sc̄do cātico. Itē cū diligētia et labore cū sua p̄dicatiōe et doctrina et opatiōe miraculorū nos q̄siuit et ad se traxit vt patuit in tercio et quarto cātico. Et sic oñdit terciū et quartū effectū amoris. Itē querēdo nos amore languit. et totus liquefact⁹ fuit: et amor noster vulnerauit cor eius. vt patuit in cātico quinto. Et sic

De decimo cantico.

ostēdit quītū ⁊ sextū ⁊ septimū effectū a
 moris. Itē caritas inebriauit ip̄m i cru/
 ce: et inflamauit ⁊ v̄ssit ⁊ trāssormauit
 ip̄m i amorē sue spōse intantuz q̄ extasiz
 mortis fecit in cruce. qz dū ibi dormiuit
 cor ei⁹ vigilabat in n̄ra redēptione. vt pa
 tuit i cātico sexto. i qua cruce ostēdit oēs
 viginti effectus amoris. vt potest patere
 intuēti ⁊ deuote contemplāti oia q̄ dicta
 sunt in illo sexto cātico. Et etiā i decimo
 cātico. vbi dicit xp̄s. sub arboze malo su
 scitauit te ⁊c. Itē ibidē. pone me vt signa
 culū sup cor tuū: qz fortis ē vt mors dilt
 tior ⁊ dura vt infernus emulatio. lampa
 des eius lāpades ignis atqz flāmaz ⁊c.
 S; vltimū effectuz amoris qd̄ ē inetnuz
 velle quiescere in amato ostēdit xp̄s erga
 spōsas in fine toti⁹ libelli cū vocauit eam
 ad eternas nuptias gl̄ie dicēs. Que habi
 tas i hortis: fac me audire voces tuā ⁊c.
 S; oēs hos sup̄dictos viginti effect⁹ amo
 ris ostendit ecclesia erga xp̄m sponsum
 suū volēs repēdere et reddere vices amo
 ris quo ad suā possibilitatē: querēdo spō
 suz et currēdo post ip̄m: et tenendo ip̄m
 fortiter. vt patuit i cātico terciō ⁊ sexto.
 Et patiēdo p̄secutiones ⁊ tormenta vsqz
 ad mortē p̄ fide spōsi. vt patuit in nono
 cātico. Et iugiter laborādo i vinea spōsi
 vt patuit i decio cātico. Et tandē vocata
 ad vltimas nuptias gl̄ie fugiendo picula
 ⁊ misias hui⁹ secl̄i secuta ē spōsuz. vt p̄z
 in calce ⁊ fine toti⁹ hui⁹ libelli. Ex quib⁹
 p̄z qualr salōn i hoc libello p̄phetice cā
 tauit mutuū amorē xp̄i ad eccl̄iaz et ecō/
 uerso. quē xp̄s oñdit i suo aduētū opan/
 do n̄raz redēptionē ⁊ reparatiōez. S; qz
 qd̄ dicit apl̄us de tota eccl̄ia. s. q̄ ē despō
 sata vni viro xp̄o. verificat etiā de qualz
 aīa fideli. vt inquit aug⁹. libro de sc̄ta vir
 ginitate. Hinc est q̄ p̄ maiori parte oēs

sc̄ti exponētes hūc libū nō multū cura/
 rūt de sensu p̄pheticoz: qz iam p̄suppone
 bāt fidez. s; oēs insudarunt circa sensum
 morales inq̄ntū aīa cuius s; fidelis debet
 laborare reddere vices amoris spōso su
 o xp̄o. ⁊ querere eū p̄ bona opaz ⁊ relic/
 tis rebus mūdānis iungi et inherere sibi
 p̄ bona opa ⁊ p̄ grām ⁊ fidē ⁊ caritatem
 vt post hāc vitā mortālē iungatur sibi p̄
 gl̄iaz. Et hec fuit sc̄ta sollicitudo omniuz
 sanctorū antiquorū circa expositionē hui⁹
 libri. Sed qz nouim⁹ n̄ris tēporib⁹ fidem
 minui et tepescere: et ex diminutiōe fidei
 caritatē frigesceī. qd̄ forte accidit ex igna
 uia et diminutiōe studij sacraz l̄raz. qz a
 maxio usqz ad minimū oēs studēt auari
 cie et honorib⁹ hui⁹ secl̄i. ut inquit apl̄s. ⁊
 qz et nouimus n̄ris t̄p̄rib⁹ cōplures reci
 diuantes a vera fide et intelligentia sacre
 scrip̄te apostatasse et ad vomitū cerimōi
 az legis moysayce aīmū diabolica fraude
 deceptuz reuocasse: et forsan in mortife
 ro ritu pseuerasse. Ideo mibi uisum fuit
 in libro psalmoz dauid ⁊ i hoc libro can
 ticoz salomōis cū diuino auxilio sensuz
 p̄phetiū p̄scrutari et inuestigare. vt mi
 steria vere fidei euangelica: q̄ maxime in
 his duob⁹ libris p̄phetice latebant: i lucē
 simplicib⁹ sacerdotib⁹ ⁊ cetis fidelib⁹ ma
 nifestenē. ne iudei obstinati et ceci cū suis
 mēdacib⁹ ⁊ calidois figmētis possint veri
 tatē fidei in scrip̄ta vetis testamēti latētē
 simplicib⁹ xp̄ianis occultare: et ad falsuz
 sensum puertere atqz retrahere. Et iō cū
 caritate et hūilitate rogo oēs fideles xp̄i
 anos: ut cū caritate velint legere hunc li
 belluz salomonis cum p̄senti expositiōe.
 Quia nil aliud oñdit nisi ql̄it x⁹ de⁹ ⁊ hō
 x̄bū incarnatum: ē metrū et mensura et
 p̄ncipiū et fons ⁊ largitor oīuz bonorū ⁊
 reparator hūane nafe lapsē p̄ p̄ctm̄ p̄mo

Questio finalis.

rū parētū. quā quidē nafaz sanauit ⁊ re/
parauit p̄ decē vnguēta q̄ effudit p̄ totuz
mundū. put dictū ē in p̄mo cantico. sine
quo nihil ē bonū / nihil sc̄m / nihil p̄fectū
nihil sanū / nihil validum et firmū. Quā
quidē expositiōe habita faciliē vn̄ quisqz
mediocrit̄ erudit̄ poterit ad expositionē
moralē puenire applicando ea q̄ dicunt̄ d̄
tota ecclesia vn̄ cuiqz aīe fideli ⁊ deuote.

Ed quia dictus fuit in p̄mo can
tico q̄lit̄ tota hūana nafa expec
tabat et petebat xp̄s ut sanaret
eā p̄ effusiōez vnguentoz suoz ut ī odorē
eoz oēs possent currere p̄ xp̄s. et dictū ē
et p̄ oīa cantica seq̄ntia q̄lit̄ x̄ effudit vn/
guēta aromatica sue p̄dicatiōis ⁊ mortis
⁊ passionis quibz̄ reparauit ruinā hūane
nafē et sanauit ifirmitates oīuz n̄m. Et
sic cōclusum est in fine huius libelli xp̄m
fuisse metrū et mēsurā et p̄ncipiū et fōtē
oīuz bonoz et repatores hūane ruine. Et
iō ad maiorē declarationē eoz q̄ d̄cta sūt

Queritur vtrū solus xp̄s sit metrū
et mēsurā ⁊ largitor oīuz bonoz ⁊ repa
rator hūane nature. itaqz q̄ a nullo alio
ruina humane nature potuerit reparari
S̄ q̄ oporteat oēs currere ī odorē vn/
guētoz eius ad q̄bz̄ bonū cōsequēdū. Et
arguitur p̄mo q̄ nō. nā ante aduētū xp̄i
fuerūt multi viri sc̄i ⁊ virtuosī i. ve. te.
qui p̄ter xp̄m p̄secuti sunt virtutes. qz
xp̄s nōdū venerat. ergo xp̄s nō ē p̄ncipi
uz et largitor oīuz bonoz. Itē sc̄do non
solū ī pp̄lo hebreoz: s̄ etiā ī pp̄lo gētili
fuerunt multi philosophi virtuosī: sicut
fuit socrates et plato ⁊ pictagoras ⁊ ce/
teri. Et ap̄d romanos fuerūt multi viri
famosi qui gesserūt ⁊ fecerūt opa memo
ratu dignissima: sicut fuit brutus ⁊ fabri
tius et cato ⁊ scipiōes et marchus regu/
lus ⁊ ceteri quos romana cōmēdat ysto

ria. Et tñ illi nunq̄ habuerūt noticiā de
xp̄o. Itē hoc idē pz̄ apud sarracenos
inter quos reperitur magna iusticia ⁊ mul
ti viri elemosinarij ⁊ misericordes: s̄ sar/
raceni nō colūt nec sequūt xp̄m nec legē
ei. ergo sequit̄ q̄ p̄ter xp̄m sunt boni.

In oppositus autē est illud iohannis
p̄mo. Oīa p̄ ip̄m facta sunt: et vidim̄ eū
plenū gr̄e ⁊ veritatis. de cui⁹ plenitudie
oēs accepim⁹. Itē cap̄lo. xv. Nīne me nī
hil potestis facere. Itē act. iij. nō ē aliud
nomē sub celo: ī quo nos oporteat sal
uos fieri ⁊c. Respōdet. qz veritas hu
ius questiōis cōphēdit q̄si totā theologiā
viatoris. iō vt ab oibz̄ simplicibz̄ fidelibz̄
intelligatur et capiat̄ oportet q̄ hūano
et simplici mō p̄tractet̄: qz hic nō mouet̄
nisi ad simplicē intelligētiaz simpliciū sa
cerdotū ⁊ religiosoz ⁊ ceteroz fidelīuz.
Ideo p̄ ei⁹ decisiōe erūt q̄tuor articuli.
Hā ī p̄mo declarabūtur quidā t̄mini cū
quibusdā diffictiōibz̄ ne laborem⁹ ī equi
uoco. In sc̄do autē videbit̄ qualr̄ hūana
natura bona p̄ deū creata: fuit per p̄c̄m
p̄moz parētū dissipata. Tercio x̄o vide
bit̄ qualr̄ p̄ xp̄m fuit sufficienter p̄ gr̄am
et gl̄iaz reparata. In q̄rto autē articulo
mouebūtur ⁊ soluetur quedā dubitatio
nes multū vtilēs ⁊ necessarie.

Quantum ergo ad p̄mū articulum
est primo aduertendum q̄ ista tria
nomina scilicet perfectio siue perfectum
et optimū et bonū: idē substantialiter si/
gnificāt: s̄ differūt penes modos signifi
cādi. nā p̄fectio d̄i inq̄ntū pficit rem: et
sic p̄fectus d̄i qd̄ p̄ aliquā p̄fectionē pfici
tur. Optimū autē d̄i inq̄ntū est optabile
et appetibile p̄pter talē p̄fectionē. Bo
nū x̄o d̄i inq̄ntū beat. i. p̄tentat ⁊ sufficiē
ter faciat appetitū. Et sic omne p̄fectum
est appetibile. et omne appetibile dū pos

. Questio finalis.

si detur beat et cōtētat et faciat et quietat appetitū hñtis. nec ē curandū de cōsuetudie gramaticoz qui hoc nomē optimū p̄ supplementū assignant in cōpātiōe summi grad⁹ respectu h⁹ noīs bonū: dicēdo bonū meli⁹ optimū. His ergo hñtis pōit̄ p̄ma distinctio. s. q̄ bona sunt in triplici genere. nā q̄dā dñr bona nāse / q̄dā bona grē / et q̄dā bona glie. nec ē necesse poni q̄rtū gen⁹. nā bona moralia et bona fortune sunt p̄ se bona nāse. sed pp̄ p̄ctm̄ p̄mi hoīs amifunt nomē post lapsum. p̄ ut patebit. **Uñ** bona nāse hoīs sunt illa q̄ nāsalit̄ pficiūt ei⁹ nāsam ad suas nāsalles opationes sibi p̄porcionatas. Bona aut̄ grē sunt ille p̄fectiōes p̄ nāsam a solo deo gratis date: et nāse sup̄adite ad sublimandū eā sup̄ ei⁹ facultatē / uel ad sup̄plēdū defectū ei⁹. put̄ patebit in sc̄io et ī q̄rto articulo. Bona vero glie sunt illa q̄ sup̄nāsalit̄ et p̄fecte bñificant hoīez ī alio sc̄lo. **Sc̄da** distinctio. bona nāse sunt in q̄duplici genere. nam q̄dā dñr bona sp̄ei. et q̄dā bona modi. et q̄dā bona ordinis. et q̄dā bona finis nāse hoīs p̄porcionati. Bona quippe sp̄ei sunt illa q̄ imediate pficiūt sp̄em ab intrinseco. sicut sunt potētie aīe q̄ oriūt̄ ab aīa: et p̄ q̄ns fluūt ex p̄ncipijs speciei et sunt accidētia p̄ntia formaz et p̄ncipia opandi et viuēdi. sicut sunt potētie et vires vegetatiue et sensitiue / et appetitiue / et intellectiue. **Ista** enī dñr bona nāse sp̄ei q̄ imediate ab intrinseco pficiūt nāsam specificā et sunt imediata p̄ncipia operandi. Sed ē aliud bonū pficiēs sp̄em ab extrinseco q̄d est esse actualis exñtie in fluxū a p̄mo ente pficiens et actuans et suppositans naturam et cōstituēs eā in esse actualis existētie. Et iō aristotils p̄mo posterioz gen⁹ et dñiaz pōit̄ in p̄mo modo dicēdi p̄ se. eo q̄ sunt

p̄ncipia eēntialia ipsi⁹ sp̄ei. Sed accidētia p̄p̄a cōseq̄ntia formā pōit̄ in sc̄do modo eo q̄ fluūt ex p̄ncipijs sp̄ei et ex forma. sed esse actualis exñtie pōit̄ in t̄tio mō eo q̄ actuat et pficit totā sp̄em cū suis potētijs et cōtrahit ip̄az ad actū indiuiduales et p̄sonalē: et sic cōpetit p̄me s̄be. **Est** verū q̄ boeci⁹ in libello d̄ ebdomatib⁹ pōit̄ esse exñtie in sc̄do mō dicēdi p̄ se tanq̄ p̄mū bonus nāsale q̄d oīa appetūt. Et sic p̄z q̄lit̄ potētie aīe et esse actualis existētie dñr bona naturalia ip̄ius sp̄ei imediata.

Bona aut̄ nāsalia modi dñr hñtus et dispositiones potētiarū aīe eo q̄ nāsalit̄ modificant et pficiūt eas et abilitant ad suas naturales opationes: sine quib⁹ potētie nō possent exercere opationes suas nec exire ī actū sentiēdi. nā sic potētie sensitie nō exirēt ī actū sentiēdi nisi actuarēt̄ et disponerēt̄ p̄ sp̄es suoz obiectoz. **Ista** pariter potētia intellectiua nō itelligeret nisi disponeretur p̄ sp̄es itelligibiles aut hñt⁹ obiectoz. Et sic hñt⁹ et dispositiones dñr p̄fectiōes potētiarū. Bonū autē ordīs nature hoīs ē q̄ partes inferiorēs subiciāt̄ur et obediāt̄ superiorib⁹. s. q̄ caro et sensualitas obediāt̄ rōi: et voluntati rōali. et voluntas obediāt̄ deo et sit p̄formis per oīa diuie volūtati: ista ergo se hñt̄ per ordinē. s. aīa / potētie / habit⁹ siue dispositiōes. et ordo operationū siue ordo ī operādo. Bonū tādē naturalis finis ip̄ius hoīs sue nature p̄porcionati erat ante lapsū vt̄ perpetuaret vitā felicē in illa terrestri paradiso cū dominio et īperio super oīa aīalia et plātas et mineralia vt̄deo eis libe ad sui facultates. Et hoc erat sibi p̄miū meritū et p̄misus p̄ suis laborib⁹. et sic patēt̄ q̄tuor bona nature hōini debita et p̄porcionata.

Tercia distinctio. q̄ h̄ oēs grē cōueni-

.Questio finalis.

ant in hoc. qz oēs sunt a solo deo gratis date ⁊ nature superaddite: tñ aliq̄ ē grā que nō solū est a deo gratis data: s; etiaz est gratū faciēs hñtez. Et ista ē grā hitualis q̄ datur: ī baptismo ⁊ p̄firmatiōe ⁊ penitētia q̄ perficit totā essentiā aie: ⁊ facit hominē deo gratū et acceptū ex solis meritis xpi cui⁹ homo per talē grām ymaginē gerit ⁊ xpo p̄figuratur. oēs autez alie grē perficiūt potētias aie: ⁊ nō semp gratificāt hñtē apud deū: sicut ē grā potestatiua ordinis ⁊ grā sanitatus ⁊ p̄phetie ⁊ grā p̄monū ⁊c. q̄ quidē dona grāz dātur ad vtilitatem totius ecclie put ait apl⁹ p̄ma ad cori. xij. Quarta distinctio q̄ p̄ter grās hituales sup̄dictas repitur et memoratur in sacra scriptura q̄dā grā q̄ dī motiua et auxiliatiua liberi arbitrij sine qua homo post lapsuz nō pōt resistere tēptatiōib⁹ interiorib⁹ nec exteriorib⁹ nō vitare pctā nec implere diuīa p̄cepta. vt infra patebit. quā quidez grām defendit aug⁹. p̄tra pellagianos: ⁊ diuidit eā ī preueniētē ⁊ icipiētē ⁊ opātez ⁊ pficiētē ⁊c. Et magī sniaz ī. ij. distinctiōe. xxvj. diuidit eā ī p̄ueniētē et subsequētē. ī q̄s ptes nō potest diuidi grā hitualis gratifica. que lz hēat grad⁹ tñ introducitur ī instātī p̄ sacramēta. ista autē datur p̄ter sacramēta vt infra patebit. Quinta distinctio. q̄ bonoz glie q̄dā sunt bona corporis sicut īmortalitas siue īpassibilitas/ et claritas ⁊ subtilitas ⁊ agilitas. et quedā ptinent ad aiaz: sicut visio diuīe essentie. ⁊ quedā ptinent ad vtrūq; sicut visio hūanitatē cristī/ et fructio/ ⁊ secura possessio. qz homo glificat⁹ post refrectionē p̄ sensus exteriores videbit hūanitatez xpi. et p̄ oculos mētis videbit hūanitatē cū diuinitatē. Et sic tot⁹ homo videbit totū xpm. et sic tot⁹ homo in corpe ⁊ aia bñficabit et

fruet bonis glie. Scdo ē valde aduertēdū ⁊ notādū. q̄ tres pplexus fuerunt apud philosophos ante aduentū xpi quos ipi nunq̄ potuerūt soluere nō ad eoz cause cognitionē puenire. Quoz p̄mus ē qz omnib⁹ ē insitus naturalr. quidā appetitus cuiusoz stat⁹ vite felicitis absq; omni defectu ⁊ miseria. puta qz oēs naturalr desiderāt vitā īmortalē qz omne ens appetit permanere ī hoc seculo. et desiderāt hāc īmortalē vitā sine omni defectu ⁊ miseria cū sufficiētia oīuz bonoz ad faciētē appetit⁹. quā vitā oēs putāt esse bñam Sz qz videbāt philosophi. q̄ talis status nō potest hēri ī hac vita: nec vnq̄ aliquis habuit ip̄z statū. iō mirabant philosophi vñ inerat oib⁹ talis appetit⁹/ et vñ p̄uatiō talis stat⁹ cū appetit⁹ naturalis nō sit frustra: qz videtur ista duo p̄tradici. s. q̄ sit naturalis appetit⁹ oib⁹ insit⁹. et q̄ sit frustra. Et sic erāt philosophi ī hoc pplexu ante aduentū xpi. Scdus pplexus philosophoz fuit. qz oēs expimur ī nob quādā puezas inclinationē ī carne ⁊ sensualitate totalr p̄rias et repugnātē supra dicto naturali appetitu: ⁊ tollētē ⁊ īpediētē totalr effectū ⁊ finē ei⁹. ymo inducētē ad totū opposituz. Et hoc videmus manifeste: nā īclinatio p̄uaret appetit⁹ carnis ducit hoīez ī varias et pessimas infirmitates ab̄ueniātes vitaz hoīs vsq; ad interitū. vt p̄ de gula ⁊ luxuria. Itē luxuria nō solū inducit varias egritudines. s; etiā causauit ī mūdo varia bella ⁊ seditiones ⁊ homicidia. vt p̄ de bello troyano p̄pter raptū helene. ⁊ de bello fraterno tebanoz īter atreū ⁊ thieslē. et de bello tarquinoz p̄pt stuprū lucrecie ⁊c. Itē p̄pt cupiditatē dñandi ⁊ diuicias adquireōi multi perierūt. vt nō solū sc̄laris: s; etiaz sacra testat ystoria. q̄ oīa īpe/

Questio finalis.

diunt et auferunt vitam hoīs et inducūt infinitas misērias p̄tra oēs felicitatē: quas naturalr vnusquisq3 desiderat et appetit Et iste fuit secundus perplexus quē philosophi nunq̄ potuerunt absoluere.

Tertio pplex^o apud philosophos fuit qz oēs philosophi cognouerūt istuz inordinatū appetitū sensitiuū esse puerus in hoīe q̄ totū ordinē nate et toti^o vniuersi. nā in ordine nature oīa inferiora subordinant et obediūt superiorib^o. ut elementa obediunt corporib^o celestib^o. et celi obediunt intelligētis mouētib^o. et oēs intelligētie obediunt p̄me et mouēt p̄p̄t̄ deū amatū et desideratū ut p3. xij. methasifice et p̄mo celi. et p̄mo metheoz^o. In solo aut hoīe repit iste puerus ordo qz sensu alitas et caro q̄ ē pars inferior et uilioz. semp pugnat aduersus sp̄m et aīaz. i. aduersus rōez: q̄ est superior et nobilioz: et semper resistit sibi. et vt plurimū trahit volūtate rōalez: vt sibi p̄sentiat ī suo prauo appetitu. Et sic lz vnusquisq3 cognoscat talē prauā īclinationē esse q̄ rōez et cōtra virtutes morales et q̄ legē dei: tñ oēs p̄ maiori parte t̄p̄ris sequūtur sensualitatem q̄ p̄sciaz et diuina p̄cepta. Et tñ ante aduentū xp̄i nullus philosophoz potuit reddere rōez vñ pueniat talis pueritas in solo hoīe et tale mōstrū in hūana natura. ymo volētes philosophi inquirere de hac pueritate inciderūt ī diuersos errores. vñ anaxagoras dixit h̄ mōstrū accidisse ī p̄ncipio mūdi qñ oīa erāt p̄fusa ī illo chaos. qz qñ ille intellect^o separādo discordia et p̄binādo p̄cordia creauit oīa recta et ordiata ī sua natura. tñ nō recte cōpaginauit hoīez. qz p̄paginauit carnes sic male dispositā et discordē cū aīa rōali Et iō sicut tūc ī illo chaos ista duo erant discordia: ita et nūc. iōo semp discordant

et pugnat int̄ se adinuicē ī hoīe p̄tra totū ordinē vniuersi. Alij autē philosophi dixerūt hoc euenire ex celestib^o cōstillatiōibus sub quib^o hoīes generant^{ur} et nascunt^{ur} Aristotiles autē nō ausus ē clare soluere hāc difficultatē: ymo qñoz videt sibi cōtradiceze. nā qñoz dicit sensualitatē esse naturalr inclinātā ad malū: s3 cū grandī difficultate p̄ virtutes morales posse domari. et qñoz dic̄ qz felicitas q̄ p̄ moralē virtutes adq̄rif̄ ē donū deoz. Et p̄ qñs et ip̄e morales virtutes: in q̄rū opatiōe cōsistit et adq̄rif̄ felicitas esset donuz dei et nō nature. Et sic aristotiles nō potuit reddere h^o cām. Manichei aut uolentes reddere cām h^o pueri ordinis et monstri dixerūt in hoīe esse duas aīas vnā bonaz factā ex s̄ba p̄ncipis lucis/altam malam factā ex s̄ba p̄ncipis tenebraz. iō in hoīe erat cōtinua pugna. Origeniani autē sibi falsum nomen iponētes dixerūt ante h^o mundi cōstitutioez oēs aīas fuisse in celo cōuersatas et peccasse q̄ deū: iō fuerūt p̄ ea posite in corpora male cōplexionata Et iō ē cōtinua pugna int̄ carnē et aīam. Quas quidē detestabiles opiniōes imp̄bat aug^o. contra manicheos in libro de duab^o aīab^o/et in libro de natura boni. Ex quib^o p3 qz nec philosophi nec hērtici potuerūt soluere tres sup̄dictos pplex^o: eo qz nō nouerūt sacras scripturas ī quib^o fuit nob̄ reuelatū q̄ ista mala fuerūt hūane nate inflicta ī penā pcti p̄moꝝ parentum. vt in sequēti articulo patebit.

S3 nūc restat q̄rt^o pplexus qui scāda lizat et facit titubare simplices xp̄ianos in hoc t̄p̄re. nā nos videmus hoīes sciētificos et sacris litteris eruditos: qui ex sacra scriptura sciūt reddere cās sup̄dictorū maloz/et soluere pplexus sup̄dictos et sciūt et p̄dicāt q̄r̄ nēo pōt euadere pe-

Questio finalis.

nas eternas: nec cōsequi vitā eternā nisi p obfuātiā legis euāgelice. Et sciūt. q supbis deus resistit: hūilibus aut dat gratias. Et tñ plures eoz videmus iflatos timore supbie. Itē sacra scriptura quas pōdicamus nil aliud clamat nisi bona tpo rali esse trāsitoria et falsa. et p pñs ptennenda: et bona futura querenda. tñ nos videmus plures eoz esse sauciatos auaricia et luxuria et ambitione honoz et dignitatū. et sic faciūt totū oppositū eoz que sciūt et pōdicāt. Itē videm⁹ oēs pncipes et reges tre et platos ecclie sciētes se reddituros rōez d suis oibus subditis a maximo vsqz ad minimū. et hoc sub comminatiōe pene eterne. Et tñ plures eoz extorquētes bona tporalia cū sollicitudie ita ptenunt salutē et vtilitatē popli: ac si nūq̄ eēnt morituri nec rōez deo reddituri. iō iste pplexus scādālizat simplices fideles et facit eos titubare. Sz inferius soluet iste pplexus vbi videbit q̄lit pter scientiā et fidē est necessaria grā auxiliatiua liberi arbitrij ad vitandū omne malū et adimplenda diuina precepta. Et hoc de primo articulo.

uātū autē ad scōz articulū ponunt octo cōclusiōes de mente augustini ptra pelagianos. Quax pma est ista. s. q adā fuit creatus cū oib⁹ qtuoz bonis nature. Ista cōclusio sic pbat ex sacra scriptura gen. pmo. Nā oia q̄ fecit deus erāt valde bona. i. itegre et pfecte bona et non diminute fm integritatē et sufficiētā sue nature. vt dicit glosa. qz oia fecit deus in numero pōdere et mēsurā. sapie. xj. aut sub spē et mō et ordie. et p pñs ppt aliqz finem. vt inquit aug. iiii. sup gen. ergo sequit q de⁹ creauit hoiez cū oibus bōis pportionatis sue nature et sufficiētib⁹ ad integritatē et necessitatē ei⁹. Sz qtuoz sūt

bona necessaria ad integritatē et sufficiētā hūane nature. s. spēs mod⁹ et ordo et finis hōi sufficiēs et pportionat⁹. vt dictū est. ergo cū oib⁹ istis bonis fuit creatus homo. vñ bona spēi hois sunt potētie et pprietates et vires et esse quibus homo opaf. Sz qz homo oib⁹ iferiorib⁹ debebat p̄sistere. s. mineralib⁹ et plātis et aīalib⁹ iō fuit creat⁹ cū oib⁹ viribus eoz: vt cū oibus pueniret. iō hēt esse cū mineralib⁹ Et hēt oēs vires aīe vegetatiue cū plātis et oēs potētias sensitiuas cū aīalibus. et hēt appetitiuā potētiā cū eis: sz vltra istas inferiores potētias hēt vires ipius aīe intellectiue. s. intellectus et memorias et voluntatem: que pertinent ad partes ratiōalē i qua cōuenit homo cū angelis. Habz ergo oēs vires sensitiuas vt cognoscat oia sensibilia. Et hēt intellectū ut cognoscat oia intelligibilia. et sic aīa intellectiua hois cōtinet virtualitē oēs vires iferioroz. et oēs alie cōtinēt in ea sicut trigonū in tetragono. vt ait aristotiles secūdo de aīa. Dēs at iste vires dñr bona speciei hūane. eo q̄ imēdiatē sequit formam et sunt imēdiata pncipia opandi. Sed quia oia fecit de⁹ cū suo mō et dispōe ad expedite opandū: iō creauit istas vires i hoie cū suis hitib⁹ vt absqz ipedimēto et mora posset facili⁹ opari. Vñ sicut creauit oēs arbores in illo paradiso cū fructib⁹ suis Ita creauit intellectū et volūtātē et appetitū sensitiuū hois cū hitib⁹ suis. quia absqz aīa hois fuisset valde et itegre bona. Et sic creauit intellectū cū oib⁹ hitib⁹ itellectualibus. s. cū hitu intellectus quo imēdiatē adhesit p̄mis pncipijs et cū hitu sapientie quo imēdiatē incepit cōteplari p̄mas et supiores cās altissimas. s. deus et intelligētias. et cū hitibus oīuz sciētiarū rez nafaliū et mathematicalū quo illico

Questio finalis.

Speculabat oia nafalia: qz illico imposuit nomina oibus rebus creatis fm nafas suas. vt pz gen. ij. Item habuit adā hitū prudētie de oibus agibilibus et hitū ar/ tis de oibus factibilibus. Itē nō solū in tellect⁹: s; etiā appetitus sensitū⁹ et sen/ sualitas fuit creata hituata cū oib⁹ habi/ tibus virtutū moralīū puta cum habitu tēperātie qua modificabat p̄cupiscibiles circa oia delectabilia et vtilia. Et cū hitu fortitudinis circa oia tribilia. et cū ceteris habitib⁹ modificātib⁹ sensualitates circa bona vtilia et circa honores etc. quos qui dē hitus hēbat sine impedimēto alicui⁹ pas/ siois. Itē sicut creauit intellectū et sensu alitatē cū suis hitib⁹: nō creauit volūtate sine pprio hitu naturali q̄ ē iusticia mo/ dificans ip̄am volūtate ad recte volēduz et eligēduz et imperāduz. vñ iusticia dī ppe tua volūtas tribuēs vnicuiq; qd suū ē. i. ē ppetu⁹. i. integer hitus volūtatis. quo voluntas tribuit vnicuiq; qd suuz ē. per que hitū ip̄e adā regulabat oēs suas opa/ tiones erga deū et hoies et erga seip̄s. nā tribuebat deo verā latriā sibi debitas. et hoib⁹ mutuū obsequiū. Et recte volūtas impabat sensualitati et ceteris aiantibus et plantis et mineralib⁹ vtebat in facul/ tatē sui. Ad enīz volūtas fuit creata mi/ nus integra et pfecta cū suo ppo habitu iusticie. q̄ intellect⁹ cū suis hitibus sciēti/ ficis et itellectiuis. Et q̄ irascibilis et cō/ cupiscibilis cū suis hitib⁹ et virtutib⁹ mo/ ralib⁹. Et ista dicebat originalis iusticia i adam. Dicebat enim originalis inq̄ntū ab origine creatiōis cū ceteris hitib⁹ tra/ xit ip̄am. et etiā inq̄ntū oib⁹ suis posteris p generationē cōmunicasset ip̄as. vnde oēs isti hitus sup̄dicti dicebātur etiā origina/ les et naturales. p̄mo inq̄ntū ab origine fuerūt p̄creati ad modificādas vres na

tales i suis opatiōib⁹. sc̄do inq̄ntū erant p̄porcionati et necessarij ip̄i nature ad suas naturales opatiōes exercēdas absq; impedimēto aliquo. Et sic ptinebāt ad i/ tegritatē nature. Et iō p̄putabātur inter bona nature. S; vltra hec bona modifi/ cātia et habilitātia vires naturales hois fuit necessariū bonū ordinis i potentijs sup̄dictis. q̄ quidē ordo cōsistit in debita p̄formitate viriū et partiū inferiorū ad su/ piores. Et iō fantasia erat subdita intel/ lectui. et sensualitas erat subdita et obe/ diēs volūtati ratiōali. Et vniuersalr to/ ta caro et corp⁹ erat subditū sp̄ui. Et vo/ lūtas hois cūz oib⁹ viribus erat subdita et obediēs et tota intēta diuine volūtati. Et i hoc cōsistebat tota originalis iusticia ip̄ius adā et debit⁹ ordo ei⁹. Et iste ordo dicebat naturalis in adāz. Hāz sicut oia elementa naturalr subdūtur celis. et celi parēt intelligētis mouētibus. et itelligē/ tie parent diuine voluntati. qz mouent p̄p̄ deū amatū et desideratū. xij. metha/ fisice. ergo fm ordinē nature sensualitas debet parere volūtati rōnali. et volūtas debet parere deo. Et iō sp̄s/mod⁹/et or/ do et oia p̄dicta cōputant inf bona nase hois. Sed qz sp̄s et mod⁹ et ordo tēdūt in aliquē finē nature p̄porcionatū. Sc̄do naturalis finis et p̄miū hois erat hitare et viuere in emispio australi: qui dī para/ disus uoluptatis eo qz ibi duxisset vitam b̄tam cū oib⁹ bonis nafalib⁹ absq; defec/ tu aliquo bonoz nafaliū sine morte/et li/ ber ab omni infirmitate et dolore et tri/ stitia. q̄ quidē bona pueniebant f̄bus ex/ causis/p̄mo ex aspectu celi. nā fm p̄tho/ lomeuzet aristotilē sc̄do celi. Emisperiuz australe ē vertex et caput et supior pars mūdi. iō ille stelle sunt fauorabiliores mit/ tentes vberes et fauorabiles et salubres

Questio finalis.

influētias. Et iō pp̄t fauorē celi i illa pte
nlla causat n̄c accidit pestilētia n̄c scilitas
n̄c vetustas n̄c calor excessiu⁹ nec tenebra
s; aura placida et salubris et tēpatissima
in lumine et calore et vniformis p̄t die
tū fuit. ps. lxxj. Et sic p̄seruabat oēs plā
tas successiue cū fructib⁹ suis. et sic etiaz
cōseruasset adā cū suis posteris in esse sa
lubri. Et sic p̄ma cā erat aspect⁹ celi. sc̄da
ho loc⁹ ille qui ē sub tali aspectu. sc̄cia cā
vite p̄petuande sine infirmitate ⁊ morte
erat lignū vite. Et sic p̄mi parētes afflu
bant oib⁹ bonis nafalib⁹ absq; aliquo de
fectu. Et in his cōsistebat tota eoz natu
ralis felicitas et b̄itudo tam corporis q̄
aīe. Nā p̄ intellectū p̄tēplabātur oia cre
ata ⁊ increata s; nō viderēt deū p̄ eēntiā
Et p̄ voluntatē hēbāt quicquid boni na
turalis volebāt: ⁊ nihil mali volebāt et i
corpore nullū patiebātur defectū. Et iō
erat adāz felix ⁊ b̄tus naturali b̄itudie.
q; felicitas nil aliud est nisi trāquillitas
animi omni tristitia ⁊ defectu vacantis.
et bonū sufficiens delectās hēntē. Ex quib⁹
p; q; p̄mi parētes fuerūt creati cum
oib⁹ bonis nature in sua itegritate. Que
quidē bona sunt spēs. modus. ⁊ ordo. et
ille finis et possessio illius loci cū suis bo
nis. in quo helyas et enoch ducūt vitam
felicē vsq; ad fm aduētū xp̄i. Que quidē
felicitas intātū dī naturalis/inq̄tū ē pro
portiōata hūane nature. Ex quib⁹ p; q;
oēs hitus quos modo morales appella
mus tunc poterant dici naturales qua
drupliciter. Primo q; a principio erant
inditi nature. Sc̄do inq̄ntū erāt nature
proportionati nō excedētes naturā. Ter
cio q; ptinebāt ad integritatem nature.
Quarto quia oēs posterī traxissent illos
habitus ab origine ⁊ natiuitate. sed post
lapsuz jam nō possunt huiusmodi hitus

dici naturales: s; morales. eo q; p̄ lōgas
morā ⁊ frequētes actus nouiter adqui
rūtur. vñ tūc i adā hitus p̄cesserūt passi
ones ⁊ actus: s; modo post lapsuz i nob̄
passiōes ⁊ actus p̄cedūt hitus: qui cōtra
passiōes refrenādas ex actibus generā
tur. Itē illa hitatio paradisi erat hōi na
turalis. eo q; erat sup̄ oia aiāntia nature
hoīs p̄portionata ⁊ collata. Sc̄da cō
clusio. q; p̄ter illa q̄tuor bona naturalia
sup̄dicta p̄mi parētes fuerūt creati i grā
sup̄naturali gratū faciēte. qd̄ p̄bat ex au
toritate augustini sup̄ gen̄ dicētis. q; p̄mi
parētes post longā vitāz sine morte ⁊ do
lore fuissent trāslati i vitā meliorē ad ce
leste regnū: s; talē vitā nō potuissent p̄se
qui naturaē p̄ bona nature. q; sicut per
hitus itellectuales naturales nō potuis
sent videre diuinā eēntiā. ita nec p̄ soluz
hituz naturalē originalis iusticie meruis
sent illō sup̄nafale p̄miū: nec frui diuina
eēntia. Et iō est dicēdū. q; habuerūt grāz
gratificam sup̄naturalē sublimātem eos
vltra ⁊ sup̄ humanā facultatē ad meren
dum illam vitāz sup̄naturaliter beatam:
q; p̄ solā originale iusticiam nō poterāt
mereri nisi illā p̄sentē b̄itudinē humane
nature p̄portionatā in qua erāt: que nō
ponebat eos extra nec vltra humanā fa
cultatē. Et iō dicūt quidā q; illa originalis
iusticia vel erat radicata in gracia grati
fica cum fide/et spe/ et caritate. vel erat
iuncta cum ipsa: vt vltra p̄sentem be
atitudinem possent mereri futuram.
Et iō ē dicēdū q; vltra hit⁹ naturales itel
lect⁹ et uolūtatis habuit adā hit⁹ theolo
gales. s. fidē spē ⁊ caritatē de xp̄o futuro
saluatore. que in spū p̄phético p̄uidit in
camandū q̄no fuit in illo sopore. q̄ quidē
virtutes nō fuerūt sine grā. Ex hoc p; q;
adā nō solū hūit grāz gratificā p̄ illo sta

Questio finalis.

tu sed et gr̄as et donū p̄pheticē. q̄z in illo
sopore p̄uenit misterīū incarnatiōis et
et eccl̄ie f̄gentis ex latere xp̄i p̄ formatio
nē eue ex eius costa. vt iquit aug⁹ sup̄ jo.
et sup̄ gen̄. Quod quidē misterīū explica
uit p̄pheticē adā q̄nō f̄gēs a sopore dixit.
nūc os ex ossibus meis ⁊c. Tercia cō
clusio q̄ p̄mi parētes p̄ p̄ctm̄ lz nō p̄uide
runt bona sp̄ei que sunt vires naturales
īp̄ius aīe ⁊ corporis: tñ p̄iderūt moduz
⁊ ordinē ⁊ fines. q̄z fuerūt expoliati oib⁹
bonis ⁊ h̄tib⁹ oīuz potētiaz quib⁹ expe
dite ⁊ recte ⁊ ordiate opabātur. ⁊ p̄ q̄ns
fuerūt expoliati illa originali iusticia cuz
suo p̄mio. qd̄ p̄bat aug⁹. yponosticon re
sp̄ōsiōe p̄ma. Nā illico post esuz ligni p̄
hibiti nouerūt se nudos. i. oibus bonis
gratuitis ⁊ gratificis expoliatos. Et idō
abscederūt se et fugerūt a facie dñi. gen̄.
iij. Hoc idē ait saluator luce. x. p̄ parabo
lam illius hoīs qui descēdēs ab h̄rlm̄ in
hierico incidit ī latrones: qui expoliaue
rūt ⁊ p̄cusserūt eū: ⁊ seminiuo relicto ab
ierunt ⁊c. vbi dicit aug⁹. q̄ bene merito
p̄mus homo fuit oib⁹ bonis expoliatus
Nā sicut ip̄e fuit auersus a deo perdēdo
originalē iusticiā. Ita de⁹ fuit auersus ab
eo auferēdo bona que sibi p̄tulerat. Nā
p̄dēdo origiales iusticiā: p̄didit oīa bona
naturalia que p̄ illaz iusticiā possidebat.
Et p̄dēdo iusticiā originalē: p̄didit etiam
gr̄am p̄ quā expectabat ⁊ potuisset p̄seq̄
futuram h̄itudinē. Itē p̄didit bonū or
dinis: q̄z p̄didit liberū imperiū qd̄ volū
tas rōalis hēbat sup̄ sensualitatē q̄z sicut
volūtas rōalis impabat: ita sensualitas
⁊ caro obediebat ⁊ parebat: s̄ post lap
sum nō paret: s̄ poti⁹ imperat. vt pate
bit. Et sicut p̄didit bonū modi ⁊ ordinis
ita etiā bonū finis. q̄z fuit expulsus ab il
lo paradiso deliciaz et p̄nti felicitate sibi

naturalr̄ proportionata. et sic fuit expul
sus ab illo emisperio australi ī hoc emi
speriuq̄ aquilonare vbi tanq̄ exules oēs
posteri viuimus cum iugi miseria expo
liati oib⁹ illis bonis. Ex sup̄dictis tribus
p̄clusiōib⁹ soluitur p̄mus p̄plexus philo
sophoz. i. vnde inest nob̄ appetitus vite
immortalis ⁊ impassibilis ⁊ felicitis quaz
nemo in hac vita potest hēre: q̄z talis ap
petitus ē naturalis nec est frustra postq̄
aliquis in hoc secl̄o potuit possidere. put
p̄mi parētes ante lapsus. Et idō ex p̄uatio
ne illius status manet nob̄ insit⁹ talis ap
petitus: quia p̄uatio est causa appetit⁹.

Quarta p̄clusio q̄ hō p̄ p̄ctm̄ nō solū
fuit expoliat⁹ oib⁹ bonis modi ⁊ ordinis
et finis naturalis. sed et fuit p̄cussus et sau
ciat⁹ in oib⁹ potentijs et in tota p̄sona et
h̄ quituplici vulnere p̄pt̄ qd̄ nō pōt libe
nec facili⁹ opari. p̄ma pars p̄ p̄cedētes
cōclusiōnes. Sc̄da at̄ pars p̄ per singula
ad exp̄ientiam et put̄ experim̄ in nobis.
An̄ p̄mo hō fuit sauciat⁹ in p̄plexiōe vul
nere ifirmitatū et egritudinū ⁊ morboz
quia nō ē aliq̄ pars in hoīe q̄ nō sit subie
cta alicui egritudini ymo mltis. puta q̄z
accidit obtalmia ī ocl̄is. ⁊ tigo ī cerebro.
pleuresis in pleura. et colicapassio in co
lon ⁊c. put̄ tradidit auicenna in q̄rto et
quinto canone. q̄ quidem mala inducunt
finaliter mortem. Ex quo patet q̄ mors
et febris et omnes iste infirmitates iam
non possunt dici mala naturalia sed pe
nalia quia in penam peccati inflicta. Itē
sc̄do fuit homo vulneratus et sauciat⁹
vulnere improbi laboris in toto corpe q̄z
ille q̄ absq̄ labore potat viuere: cui terra
sponte dabat oēm fructū et oīa aīalia: et
plante et mineralia erant sibi ad libitum
subiecta. nūc autē non potest acquirere
victū ⁊ vestitū absq̄ intollerabili labore

Questio finalis.

qz vnusquisqz cū sudore ⁊ labore ⁊ dolore vescif pane suo ex snia dñi. gen. iij. Et iō oia ista bona tporalia que de sui natura sunt bona natura ⁊ ad necessitatem hois creata ⁊ i pncipio libera ⁊ collata. nūc at puerfo noie dñr bona fortune rōe modi adquireōi ⁊ possidēōi: qz tūc natura ⁊ erāt oia coia. sed nūc cuz labore et fraude vt plurimū adquirūtur ⁊ ab indignis possidēt. Et iō mutato noie dñr bona fortune. Itē scio fuit hō vulnerat⁹ in sensualitate vulnere pue cōcupiscētie. nā sensualitas q̄ erat subordinata rōi ⁊ bituata temperantia et fortitudine et p̄tinētia et parsimonia ⁊c. expoliata hui⁹ virtutibus modalib⁹ et sibi naturaliter inditis fuit p̄cussa et sauciata vulnere inordinate p̄cupiscētie: que ē fomes ⁊ cā oīuz malorū in qua sensualitate sic expoliata ⁊ sauciata successerūt oēs animi passiōes. que dñr egritudines animi. puta gaudiuz et tristitia / yra ⁊ odiū / et inuidia ⁊c. que nō possūt refrenari nisi p̄ morales virtutes nouiter adquisitas. Et sic isti hī⁹ virtuosī qui ante erāt bona naturalia et indita iā nō possunt dici bona naturalia: s; moralia: qz cū longa mora ⁊ labore sunt nouiter adquisiti ex frequētatis actib⁹. nec morib⁹ cōcupiscētie / nec passiōes possunt dici mala naturalia: s; penalia. i. in penā pcti inflicta. Nā hī⁹ naturales p̄cesserūt passiōes ⁊ p̄cupiscētia i sensualitate. Et passiōes ⁊ p̄cupiscētia modo p̄cedūt virtutes morales. Et sic neutra dicūtur jaz naturalia. Ex quo p̄. qz sensualitas fuit vulnerata morbo p̄cupiscētie p̄ quā icliatur ad omne malū: et est segnis ad omne bonū: ⁊ rebellis semp ⁊ repugnās rōi ⁊ infgēs ⁊ colluctās aduersus sp̄m. Item q̄to tota pars rōalis fuit sauciata multiplici vulnere. Nā intellectus qui p̄ hī⁹

intellectuales p̄creatos poterat p̄tēplari nō solum naturalia: s; etiā supnaturalia p̄ hituz intellectus ⁊ sapie et hitū scie create / et hoc absqz fantasmatis qz poterat ad libituz intelligere p̄ fantasmata vt sine fantasmatis: nūc autē oib⁹ illis hitibus expoliatus nō potest intelligere sine fantasia: qz necesse ē intelligētē fantasmata speculari. vt p̄z tercio de aīa. Et sic necesse est vt intellect⁹ p̄uertatur ad fantasiam si vult intelligere. et ita pariter voluntas qz fuit expoliata origiali iusticia qua oia recte volebat et diuine volūtati erat cōformis. fuit p̄uersa i suis opatiōib⁹ ad sensualitatē corruptā ⁊ appetituz sensitiuū corruptū ⁊ deprauatuz. Et ista pena rationaliter fuit homini inflicta. vt iquit augustinus. Nam postq̄ voluit auerti a deo et ab eius volūtate et cōuersus ad mulierē ut sibi cōplacere: iō intellectus expoliat⁹ bonis naturalib⁹ fuit cōuersus ad fantasiam de necessitate in sua opatiōe et volūtate ad sensualitatē et supiora ad inferiora. i. sp̄s ad carnē ⁊c. vñ eueniūt hōi oia mala. nam intellectus frequentē decipit p̄ fantasiam in suo iudicio et voluntas dep̄nat p̄ sensualitates in sua opatiōe Et iō qz intellect⁹ nō pōt hēre sciaz d̄ r̄b⁹ nisi p̄ fantasiam: inde ē qz frequētē decipit circa cognitionē rez. Et iō philosophi p̄mi uolētes ex p̄p̄ijs virib⁹ inquirere nafas et cās rez: decepti inciderūt in varios errores. ut p̄z p̄mo et. ij. methasifice. et p̄mo pbisicorū. et p̄mo de generatōe. et p̄mo d̄ aīa. Itē nō solū fuerūt decepti in intellectu speculatiuo circa nafas rez: sed et in intellectu p̄ctico circa cognitiones boni honesti et vtilis et delectabilis. ex cui⁹ errore accidit p̄ua electio in voluntate. Ex quib⁹ oib⁹ p̄z infirmitas n̄ri intellect⁹ et oīuz aliaz potētiaz: et p̄z et p̄uersus or

Questio finalis.

do in eas. qz itellet^o decipit a fantasia / et voluntas ab intellectu p^rctico decepto et allicif a sensualitate corrupta. vñ modū b^o puerfi ordinis et deceptiōis ponit aristoteles scio de aia. et. iij. et. vij. ethicoz. Vñ ē aduertēdū qz in hoīe sunt cōsiderā de due partes principales. s. pars rōalis et sensualitas put cōphēdit sensus extiores et infiores. s. fantasiam et appetitus sensitiuuz. vñ fantasia sequitur sensuz. et appetitus sequit^r fantasiā. Fantasia autē iudicat de sensatis pueniētib^o vel discōue/niētibus / siue delectabilibus et tristabili/bus. Et sic omne delectabile aut vtile dicit bonū. et omne tristabile aut inutile dicit malum. Et sic appetitus qui diuiditur in irascibilē et cōcupiscibilē sequit^r omne delectabile aut vtile tanq̄ bonuz. et fugit omne tristabile tanq̄ malū. Et sic sequit^r honores et dignitates et oīa ardua sibi apparētia bona. et cōcupiscibilis optat et sequitur voluptates carnis et pecunias et cetera sibi cōcupiscibilia tanq̄ bona. Et vtraqz. s. irascibilē et cōcupiscibilis fugit oīa tristabilia tanq̄ mala. Itē in parte rationali sunt due potētie disticte. s. itel/lectus et volūtas. vñ sicut appetit^o sequit^r fantasiā et sensuz. ita volūtas i pmo actu sequit^r intellectū. S; iste intellect^o habet duas portiones. s. supiorē qui dicitur intellectus speculatiuus. et inferiorē qui dicitur itel/lect^o p^ractic^o. vñ sicut itellect^o speculatiu^o speculatur speculabilia. ita intellect^o p^racticus cognoscit et ratiōat de agilibus sed iste itellectus p^racticus adhuc habet duplicē portōez. s. vnā supiorē p quā cognoscit et iudicat de agilib^o i vli put sibi offerūtur p legē diuinā vel hūanā. Et hēt aliam portionē inferiorē p quā iudicat de p^rctiarib^o put sibi offerūt p fantasiā. Et tūc itellect^o p^rcticus iungit fantasie et

fit vnū cū ea in itelligēdo. Et sic iudicat d bonis delectabilib^o et vtilib^o fm apentiaz et iudiciū fantasie. Et sic puerit i suo iudicio. nā sicut ante p supiorē portōez iudicabat legē dei esse bonā. et p pns obfua/dam / et omne malū esse vitādū / et omne ad ulteriu aut furtū et hōicidiū esse malū. et p pns vitandū. Et sic tūc nō decipiebat i suo iudicio. Et tūc volūtas seqns tale iudiciū intellect^o in p. sui opatōe volebat legē dei obfuarē. et oē hōicidiū et furtū et adulteriū tanq̄ malū vitare. Et sic voluntas dicebat recta et bona. Sed postea cuz fantasia offert itellectui p^rctico aliquod bonū delectabile aut vtile p^rctulare p apetituz sensitiuū optatū. Et intellect^o iunct^o fantasie et deceptus iudicat illud esse bonum et seqnduz. tūc volūtas in scdo actu seqns intellectū deceptū et puerfa ad apetitū prauū fit siml vnū cū eo. Et sic de p^ruata voluntas sequit^r desideriuū sensualitatis appetēdo illō bonuz aparēs. s. vtile aut delectabile lz sit nociuū et maluz et p legē diuinā et hūanā et p bonos mores. Et sic causat p^rctm i volūtate i tali electōe et executiōe. Et sic pz qualr vterqz decipitur tā intellectus q̄ voluntas p puerfionem ad sensualitatē. Et iō dicit aristoteles. iij. ethicoz. qz oīs malus ignorās. i. deceptus qz lz cognoscat i vniuersali tñ decipit in particulari p puerfionez ad fantasiā et sensualitatē. vt pz d i^rptinente vij. ethicoz. cuius deceptio causatur ex falso discursu argumētationis: qz arguit in quatuor terminis ideo potit^o videt^r habere oppinōnē q̄ sciam de particularib^o Nā pmo i maiori ppositiōe dicit omne adulteriū tanq̄ malū esse vitādū. eo qz ē ptra legē: s; qno offert sibi ista mulier sicut i minori ppositiōe deberet dicere. s; est adulteriū. ergo vitādū. tñ alterādo n. ij.

Questio finalis.

terminū dicit. Hoc esse bonū delectabile
Et sic ꝓcludit. ergo sequēdū. et sic peccat
in forma arguēdo in q̄tuor terminis. Et
ꝓ ꝓns causas peccatū ⁊ ignorātia ī itelle/
tu ꝓactico ⁊ error ⁊ ꝓauitas ī volūtate
sequēdo itellectū ⁊ sensualitatē. et ex ꝓse/
quēti causas culpa ī aīa. Et iō dicit aristo/
tiles. iij. de aīa. q̄ volūtas q̄ ponit q̄i me/
diū iter itellectū ⁊ appetitū sensitīus.
si sequit itellectū ꝓut iudicauit ī vniuer/
sali: tūc ip̄a dī recta et iusta. q̄ itellectus
vt sic dī rect⁹. S; si volūtas sequit sensu/
alitatē siue appetitū inferiorē et itellectus
ꝓacticū deceptū ⁊ deprauatū ꝓ fantasiā
tūc volūtas rōalis dī ꝓraua et iniqua: et
fcta bestialis simul cū sensualitate. q̄ tūc
volūtas jā nō ē recta nec rōalis: s; ꝓua ⁊
bestialis ⁊ mōstruosa effecta ꝓ ꝓortium
sensualitatis: q̄ agit ꝓtra naturā. Nam
sicut rota ꝓrimi mobilis naturā trahit
oēs orbes inferiores motu recto ab oriē/
te in occidētē: ita itellect⁹ et tota pars ra/
tionalis naturā deberet ad se et secum
trahere fantasiā et totā sensualitatem et
nō ecōuerso. Et iō q̄no sensualitas trahit
ad se volūtate ⁊ partē rōalē. tūc talis mo/
tus ⁊ actus est ꝓuersus ⁊ mōstruosus ⁊
nō naturalis. Et iō sicut ꝓ motū ꝓmi mo/
bilis rectū nunq̄ causat malū nec pecca/
tū nec mōstrū ī natura nec aliquis defec/
tus: s; solus causat eclipsis aut causatur
sterilitates aut pestilētie aut tēpestates ꝓ
orbes inferiores qui mouētur in circulo
obliquo cōtra motū ꝓmi mobilis: ita ꝓa/
riter ꝓ ꝓmā opatiōez partis rōalis nunq̄
causatur deceptio ī itellectu ꝓactico nec
peccatū ī volūtate. s; q̄no sensualitas tra/
hit ad se partē rōales ad suū libitū: tunc
causat ꝓct⁹ et mōstrū ī aīa. q̄ tūc itellec/
tus fit q̄i fantasia et volūtas fit sensuali/
tas. q̄ nec itellectus ꝓ se nec sensualitas

ꝓ se ē sufficiēs ꝓncipiuz ad mouēdus siue
ad ꝓsequēdū. s; ex his fit vnū ꝓncipiuz
sufficiēs ad ꝓsequēdū bonū vtile vel de/
lectabile. Et quib⁹ ꝓs. q̄ tot⁹ iste discursus
ꝓ aristotilē explicatus ē ꝓtra naturā
nō solū ip̄ius aīe: s; etiā ꝓ ordinē ip̄i vni/
uersi. ī quo semp inferiora obediūt supi/
orib⁹. Et hūc eūdeꝓ ꝓuersus ordinē n̄raz
potentiarum memorat apostolus ad ro/
manos. vii. vt infra patebit. Et sic aristo/
tiles et oēs philosophi bene ꝓcedūt tales
motū ⁊ modū esse ꝓuersus et ꝓrauum et
mōstruosus et ꝓtra naturā et ordinē vni/
uersi. tñ nunq̄ potuerunt ꝓuenire ad co/
gnitiōē causē. vñ tale monstrū ꝓueniat
in hoīe. Et hoc accidebat eis: q̄ nō noue/
rāt sacrā scripturā in qua nob̄ ē reuelā/
tus qualr hec mōstruositas et ꝓuersitas
fuit inflīcta toti generi hūano ī penā pec/
cati ꝓmoꝝ ꝓarētū. eo q̄ oēs potētie fue/
rūt expoliatae oib⁹ bonis hītib⁹ ꝓcreatis
Et fuerūt vulnerate quintuplici vulnere
.i. vulnere multiplicis egritudis ī ꝓplexi/
one. et vulnere laboris et doloris ī toto
corpore ꝓ victu ⁊ vestitu adquiredo. Et
vulnere ⁊ morbo ꝓcupiscētie ī carne. Et
vulnere ꝓraue ꝓuersiōis ⁊ electiōis ī par/
te rōali. Ex quo infligitur vulnus culpe
et ꝓcti in aīa. Si autē vulnus ꝓcupiscētie
dicat aliquā formā positīuā supadditam
sensualitati vel dicat solam ꝓuationē mo/
di et ordis: lōgū esset hic disputare. For/
san dicet ī expositiōe euāgelice veritatis
sup illud luce. x. de illo hoīe qui descēdēs
ab hierl̄m ī hierico: quem latrones nō so/
lum expoliauerūt: s; etiā ꝓusserūt ⁊ sau/
ciarūt ⁊ plagis īpositis ⁊ seminino relic/
to abierūt ⁊c. S; sufficit ad ꝓns scire. q̄
sic sensualitas siue appetit⁹ sensitīu⁹ fuit
sauciatus vulnere ꝓraue ꝓcupiscētie et ī/
clinatiōis ad voluptuosa ⁊ delectabilia ⁊

Questio finalis.

utilia q̄ sunt falsa bona. Ita volūtas rationalis fuit vulnerata quodam vulnere ceci et inordinati amoris et cōplacētie. ut ceteris omiſſis velit sensualitati cōplacere. Et iō dicit aug^o. libro de p̄fectiōe iusticie hoīs. q̄ ex tali vulnere manet n̄m libez arbitriū claudicatū. Et sic oportet q̄ sanet p̄ grām ad hoc q̄ recte velit et operet. Ex p̄dictis p̄ solutio secūdi et tercij p̄plexus quos philosophi nunq̄ poterunt persolvere.

Quinta conclusio. q̄ oīa mala tā culpe q̄ pene. s. oīa quīqz vulnera sup̄dicta traxerūt oēs posteri a p̄mis parētib^o p̄ carnez corruptā. Hāc conclusiōe p̄bat aug^o. cōtra manicheos/et sup̄ 10. omelia sc̄da. isto modo. Hāz oēs posteri vel trahunt ista mala cū carne/ vel cū aīa. nō cuz aīa qz aīa nō ē ex traduce ab adā p̄ generatiōne: s; a solo deo per creatiōne. et sic non potest creari nisi bona. qz de^o actor mali nō ē. nisi solius boni. ergo sequit^r: q̄ trahimus huiusmōi mala p̄ solā carnez q̄ est ex traduce a p̄mis parētib^o. hoc cōfirmatur. Hāz p̄mi parētes talē carnē cōmunicarūt posteris suis. qualē ip̄i hēbāt tēpore generatiōis. s; tēpore generatiōis post lapsuz jā habuerūt carnē et sensualitatē corruptā et sauciātā p̄ vicium cōcupiscētie que ē fomes oīs mali. ergo tales carnē sic corruptā et viciātā cū suo onere trāstulerūt successiue i oēs posteros. Ex quib^o p̄. q̄ p̄mi parētes oīa mala tā culpe q̄ pene trāsmiserūt i oēs posteros p̄ carnē sic corruptā et viciātā et libidinosā. Ex quib^o sequit^r s̄m augustinū. q̄ tria mala siue tria genera maloz latēt seminalit̄ et potētiāl̄ in carne a parētib^o traducta anteq̄ aietur. Que quidē mala exeunt a potentia in actū post aiatiōne successiue. Hāc ibi p̄mo in cōplexiōe corporali latēt

oīa genera infirmitatū et egritudinū corporalium. Sc̄do in ip̄a sensualitate latet morib^o cōcupiscētie et latēt oēs passiones animi. que quidez cōcupiscētia est fomes oīuz maloz culpe tā origīalis q̄ actualis. Omnia enī ista mala exeūt ex carne a potētia i actū p̄ aiatiōne successiue. nā illico aīa p̄ solū cōfortiū talis carnis sic corrupte trahit p̄ctm et culpā origīalē: et trahit debitū origīalis iusticie p̄dite i adāz. eo qz aīa fit vna p̄sona cū tali carne traducta ex p̄mis parētib^o. Itē sc̄do p̄ tale cōfortiū illico exeūt i actū mala pene i ip̄o corpore. s. dolor et tristitia. et successiue succedūt egritudines et infirmitates varie. Tercio q̄no homo puenit ad maiorē etate et vsum rōis: exeūt oīa mala actualis culpe ab ip̄a sensualitate i aīaz. Hāc sicut caro corrupta p̄ solū cōfortiū causat culpā origīalē i aīa. ita cōcupiscētia q̄ ē fomes oīs p̄cti latēs i carne et sensualitate causat culpā actualē tā veniale q̄ mortalem i volūtate p̄ cōsensuz. Et sic p̄z qualr oīa ista mala latebāt seminalit̄ i carne ante aiatiōez. Et qualr exeūt i actū post aiatiōne. Et p̄z etiaz qualr aīa oīa mala culpe trahit a carne et sensualitate corrupta et sauciata. Ex quib^o et sequit^r q̄ oīa mala tā culpe q̄ pene traxim^o a p̄mis parētib^o. eo qz ab eis traximus solā carnē sic corruptam et sauciātam in qua latent seminalit̄ omnia mala culpe et pene.

Ex sup̄dictis sequūtur sex doctine s̄m mentē augustini. Quarū p̄ma ē q̄ malū culpe nō ē in carne formalit̄ sed solū materialit̄ et seialit̄. sed p̄bit formalit̄ in aīa aut p̄ solum cōfortiū. sicut ē p̄ctm origīnale. aut p̄ cōsensum deliberatū. et sic ē p̄ctm mortale. aut p̄ cōsensum indeliberatum. et sic ē p̄ctm veniale. Et p̄ōit exēplū d̄ arsenico et silice. nāz in arsenico nō ē mors

Questio finalis.

formalit̄ s; seminalit̄. sed transit formalit̄
ī hoīez si gustat̄ ab eo. Itē ignis nō ē for
malit̄ in silice: s; trāsit formalit̄ in stupaz
p̄ ictū ⁊ p̄fricationē ferri. ita pariter pec
catū latēs materialit̄ ⁊ seminalit̄ in carne
⁊ concupiscētia sensualitatis trāsit actualit̄
⁊ formalit̄ in aīaz p̄ p̄fortiū aut cōsensuz
p̄out dictum est. Sc̄da doctrina. q̄
l; in eodē instāti tēporis aīa creat̄ ⁊ infun
datur in corpore ⁊ inficiat̄ ab eo p̄ culpā
originalē. eo q̄ ī creatō infūdiz: ⁊ infun
dēdo inficit̄. tñ in tali ordie sunt p̄sideran
da successiue q̄tuor instātia nature. Hāz
in p̄mo instāti aīa p̄siderat̄ p̄ut a deo cre
atur. in sc̄do p̄ut creat̄ bona naturalit̄ cū
suis virib; ⁊ potētis. s. cū it̄lectu et me
morā ⁊ volūtate p̄ q̄d dī sc̄ta ad similitu
dinē ⁊ ymaginē dei. Et sic dicit̄ naturalit̄
bona. In tercio autē instāti cōsideratur
p̄ut infundit̄ corpori corrupto. In q̄to
autē p̄ut inficit̄ ab eo et est infecta ⁊ ma
la malo culpe. Ex quo p̄ q̄ prius intelli
gitur bona p̄ naturā q̄ mala p̄ culpā. q̄
in vno instāti tēporis possūt it̄ligi mul
ta istātia nature. Tercia doctrina q̄ du
plex ymago repit̄ ī quolz hoīe. Prima
est ymago trinitatis ī aīa p̄ creationē a
deo imp̄ssa p̄ quā dī bona naturalit̄. Se
cūda dī ymago ip̄ius adā p̄mo ip̄ressa ī
carne seminalit̄. et exinde trāslata ī aīam
formalit̄. p̄ quā ymaginē natura hominū
dī corrupta et mala p̄ culpam et penam
vnde dicit̄ augustinus contra faustum et
xij. sup̄ gen. q̄ hāc ymaginē reliq̄rūt p̄mi
parētes in nobis imp̄ssaz ex uestigio ⁊ si
militudine sui pct̄i. nā sicut ad illud pct̄z
cōcurrerūt tres p̄sone. s. serpēs offerens
pomuz p̄hibitū. et eua acceptans ip̄m et
offerēs uiro. et adā comedēs ip̄z ut p̄pla
ceret uxori. ita p̄ maiori parte ad omne
pct̄m cōcurrūt tres p̄tes hoīs. s. sensus

offerēs rē delectabilē ul̄ utilē. et appetit̄
sensitiu; ⁊ sensualitas appetēs et allicēs
uolūtate ut cōsentiāt. et ip̄a uoluntas cō
delectans ⁊ seq̄ns sensualitatē. Nā sicut
sp̄s oñdit fructuz p̄suadēdo mulieri. et
mulier p̄suasit uiro ut comederet: ita sen
sus offert rē p̄hibitam ip̄i sensualitati: et
sensualitas offert et p̄suadet uolūtati: et
sic cōsummat̄ pct̄m p̄ cōsensuz uolūtatis
Et sic p̄z q̄l; p̄mi parētes reliq̄runt nob̄
imp̄ssā ymaginē ⁊ uestigiū sui pct̄i. Et sic
ē p̄z q̄l; in quolibet hoīe repit̄ duplex y
mago. s. ymago trinitatis per quā dicitur
bon; naturalit̄. et ymago p̄mo; parētuz p̄
quā dicitur malus penalit̄ et culpabilis.
S; ī xp̄iano ultra duas ymages supra
dictas repit̄ alia ymago p̄ quā cōfigurāt̄
xp̄o p̄ baptismuz et eccl̄astica sacramēta
que quidē ymago xp̄i l; ad p̄ns nō tollat
ymaginē ip̄i; adā de carne tñ tollit ip̄am
ab aīa n̄ra. vñ ait ap̄lus p̄. ad cor. xv. q̄
postq̄ oēs vsq; ad xp̄m portauim; yma
ginē ip̄i; adā terreni: portem; ergo yma
ginē ip̄i; adā celestis: qui ē xp̄s. Et sic p̄z
qualit̄ repitur triplex ymago ī xp̄iano. s.
ymago trinitatis in aīa quā accepit̄ p̄ cre
ationē p̄ quā dī bonus naturalit̄. Sc̄da ē
ymago ip̄ius adā terreni ī carne p̄ quāz
natura n̄ra dicit̄ corrupta et sauciata fo
mite ⁊ morbo concupiscētie. vñ eueniūt
oīa mala culpe. quā ymaginē accepimus
per libidinofam generationē. Tercia est
ymago xp̄i in aīa quā accepim; per gr̄az
baptismi et regenerationē. Ex sup̄dic
tis etiā sequit̄ q̄ta doctrina. s. q̄ q̄no au
gustinus dicit̄ q̄ n̄ra natura fuit corrup
ta in adā ⁊ c. ibi nō sumit̄ natura p̄ natu
ra specifica: s; p̄ carne siue p̄ generatiōe
vnde est aduertendū. q̄ natura humana
tripliciter sumitur in sacra scriptura.
p̄mo. n. modo sumit̄ p̄ ip̄a essentia et

Questio finalis.

natura specifica resultante ex corpore organico et anima rationali significata per diffinitionem. et isto modo dicitur bona naturaliter. et sic humanitas et species et humana natura reperiuntur in christo. Secundo modo humana natura sumitur per tota generationem et collectionem omnium descendentiu[m] ab adamo per naturalem generationem. sicut dicitur natura. id est generatio scipionu[m] et claudioru[m] aut tarquino[rum] aut filio[rum] israel. Et isto modo dicitur ad romanos v. quod omnes in adamo peccauerunt. id est tota humana natura fuit obligata in adamo: quod omnes suos posteros ad penam sui peccati obligavit in sua natura. Et sic etiam dicitur quod tota humana natura fuit corrupta in adamo. tercio modo sumitur humana natura per carnem quam unusquisque traducit ex adamo per naturalem generationem. Et sic dicit augustinus quod unusquisque habet naturam. id est carnem et sensualitatem corruptam ex adam: quod nihil habemus ab adamo nisi carnem corruptam per ymaginem eius. quod animam habet a solo deo per creationem. unde caro dicitur natura in nobis. eo quod est nata et traducta ex adam. anima autem non dicitur nata nec genita: sed ex nihilo creata. Et sic tota linea successiva ab adamo usque ad unumquemque per generationem dicitur eius natura: et ista dicitur natura corrupta. Et isto modo solus christus dicitur liber in natura a tali corruptione. eo quod non descendit ab adamo per naturalem generationem. Et sic virgo maria non dicitur libera in natura: sed liberata in persona per primam sanctificationem. Et sic peccatum et corruptio nature non potuit transire ad personam virginis. prout dictum est in expositione psalmi. xlv. et super magnificat. Ex supra dictis sequitur etiam quinta doctrina. scilicet quod non est mixtum si aristotiles et ceteri philosophi non potuerunt ex puris naturalibus pervenire ad cognitionem istius monstruosi et perversi ordinis et morbi reperi in nostra sensualitate et natura quod non accidebat: nisi quod non nove-

raturam sacram scripturam per quam nobis revelatur qualiter ista corruptio pervenit ex peccato primo rudum parentum. Sed beatus augustinus. nectare sacre scripture imbutus et divio lumine illustratus yponostico responsione scilicet et quarta reddit huiusmodi causas dicens. Quod primi parentes sibilo venenosi spiritus sunt infecti: et callidis eius blandimentis sunt decepti. Et ideo habent inquietam et mortiferam pestem eorum corpora conceperunt et per legitimum usum postea quam de paradiso sunt peccati in posteros transmiserunt tanquam peccati sui testimonium hereditario iure dimittentes nobis. ut ex his perversorum filios nos cognoscentes non gloriemur de natura nostra peccatrice in conspectu iusti iudicij dei. sed eius merito que nostris meritis non datur: semper colla nostra flectamur. etc. In quibus verbis explicat augustinus. unde perveniat humane nature iste morbus et corruptio et istud monstrum in natura. Nam prout adamo voluit sequi suavis bestie et uxoris magis quam divinum preceptum: ideo perversus ad sensualitatem paratus est iumentis in suis operationibus: et similis factus est illis. Ex supra dictis doctrinis sequitur sexta doctrina catholica. quod infirmitates corporales et mors et omnia mala tantum culpe quam pene non dicitur nec sunt in nobis mala naturalia: sed penalia quod non insunt nobis ex natura specifica: quod homo valde bonus fuit creatus cum supra dictis quatuor bonis nature: liber ab omni miseria: sed omnia ista mala in penam peccati primo parentum sunt nobis relicta et inflictata. prout contra pelagianos fuit determinatum in concilio africano. cui interfuit augustinus. ut patet de pse. di. iiii. placuit. Et in concilio romano cui presuit innocencius papa. Et in concilio lugdunensi cui interfuit presul defensor doctrine augustini contra pelagianos. Ex hoc patet unde eveniant humane nature omnia mala tantum culpe quam pene. Itaque ex supra dictis sequitur etiam

Questio finalis.

septima doctrina. s. q̄ aīa nra in p̄ncipio ex cōsortio corporis et carnis corrupte traducte ex adā nō solū p̄trahit p̄uatiōnē modi ⁊ ordinis: puta p̄uatiōnē oīuz hītuuz partis sensitīue et partis rōalis: s; etiā trahit debitū illoꝝ hītuū i quo cōsistit p̄ctm originale: p̄ q̄d illico aīa obligatur ad penā dāni eternā. vñ aīa p̄ tale cōsortiū nō soluz p̄uatur hītib⁹ moralib⁹ in irascibili et p̄cupiscibili. Et hītib⁹ itellectus ⁊ hītu originalis iusticie ip̄ius volūtatis et p̄uaf̄ grā gratifica et hītu fidei et spei ⁊ caritatis quos adā p̄didit p̄ peccatū. s; aīa p̄trahit debitū oīuz sup̄dictorū hītuū annexū cū tali p̄uatiōe q; obligaf̄ ad hīdum oēs hītus sup̄dictos ad opandū p̄ eos et fruēdū creatori reddendo cultū latrīe qui ē fruct⁹ illoꝝ. Et talis p̄uatiō cū tali debito annexo dī p̄ctm originale: q̄d p̄bit oīs aīa a p̄ncipio p̄ soluz p̄fortiū corpis. vt dictū ē. Ex quib⁹ sequif̄ q; oīa quīq; vulnera quib⁹ p̄mī parētes fuerūt sauciati p̄ suū p̄ctm: traxim⁹ nos ab eis p̄ generationē carnalē. s. ignorātiā ⁊ p̄uersus iudiciū ⁊ electionē i mēte: ⁊ cōcupiscētias p̄uāa i sensualitate/et ifirmitatē i p̄plexiōe ⁊ labore i toto hoīe. s. mētis ⁊ corporis et culpam in aīa.

Sexta cōclusio. q; licet volūtas hoīs trahaf̄ a sensualitate ad peccādū. tñ volūtas nō trahif̄ nec p̄currit coacta n̄c necessitata: s; p̄suasiōe allecta ⁊ sp̄otanea quodā amore nō solū naturali inq̄ntū ambo radicātur in aīa: s; etiā amore inordiato put dictū ē. q̄d p̄batur. Nā sensualitas nō violenter cogit nec necessitat volūtate i tali actu. s; p̄suadet ⁊ allicit ad sequēdū falsuz bonū. cui volūtas nō coacta aliqua necessitate: s; allecta ex amore sp̄ote p̄sentit. Et sic trahit sua quēq; voluptas vt inquit virgilius. Et vnusquisq; tentaf̄

a cōcupiscētia sua abstractus et illect⁹. Et sic concupiscētia parit p̄ctm. vt p; iacobi p̄mo. Et sic p; qualr libez arbitriū non tollitur nec cogitur s; allicif̄. Et sic volūtas semp̄ manet libera in sua p̄ma actiōe ad volēdū vel nō volēdum. s; nō manet libera ad recte volēdū. eo q; p̄didit originale iusticiā p̄ quā recte volebat. Et licet sit qñoq; libera ad recte volēdū i affectu cognoscēdo adulteriū vel aliud viciū esse p̄ctm. ⁊ p̄ p̄ns vitādū fm legē dei ⁊ volūtas velit vitare p̄ctm: et facere bonuz. tñ hoc nō potest facere in executiōe effectiue cuius ratio ē. nā ad hoc q; affect⁹ volūtatis veniat i effectum oportet q; maneat corp⁹ tanq̄ organuz: s; volūtas p̄ se non potest mouere corp⁹ p̄pt̄ p̄trariā dispositionē ⁊ corruptionē. eo q; p̄didit impiuz sup̄ ip̄m put dictū est. ergo sequitur q; h; volūtas sit liba i suo p̄po actu p̄mo/et i affectu: tñ nō in effectu. q; nō potest mouere organū corruptū et indispositum ⁊ ineptū corporis ⁊ sensualitatis. Et poit aug⁹. exempluz i libro de p̄fectiōe iusticie hoīs/ de hoīe claudo. vñ accidit. q; quis rectus a natura efficit̄ claudus ex aliquo casu: s; cum est claudus licet velit ambulare recte: tñ nō potest p̄pter organū ineptum: nisi p̄fecte sanetur. ita pariter libez arbitriuz claudicatū p̄ sup̄dicta de p̄ se nō potest recte velle: nisi p̄ grām sanef̄ Et h; velit recte vitare maluz ⁊ agere ali quod bonū. tñ nō potest exsequi in effectu nisi p̄ grāz adiuuef̄. vt patebit. Ex quibus p; q; in tali ordie ⁊ discursu peccādi nō tollitur libez arbitriū voluntatis. q; ip̄a volūtas nō cogif̄: s; allicif̄. nec coacta p̄sentit: s; allecta sp̄ote p̄sentit sensualitati: et sequif̄ eius appetitū. q; p̄ctm intātum est p̄ctm inq̄ntū volūtariū: fm augustinū. q; volūtas potest impelli: s; nō

Questio finalis.

cōpelli. Itē anselmus libro de libero arbitrio. Volūtas pōt impugnari: s; non expugnari. q; nō aliena: s; sua vicif potestate. Itē bernardus de libero arbitrio dicit. q; volūtas ex ingenua nobilitate non cogitur necessitate. Et iō sibi ad pccm imputat q; spōte finalr p̄sentit sensualitati

Septima cōclusio. q; licet sensualitas non valeat cogere volūtātē ad peccandū s; allicere et psuadere. tñ ad vitādū peccatū et agēdū bonū oportet q; volūtas cogat et subisciat et i fuitutē redigat sensualitatē et carnē. p̄ma pars p; p̄cedētē cōclusionē. Sc̄da p̄bat. nam sensualitas sic deprauata et morbida et viciata semp inclinatur ad malū et ad id qd lex p̄hibet et ratio dicitur. et p̄tra id qd lex iubet: ergo oportet q; violēter et coacte ducatur et flectat ad aliā partē. s. ad vitādū pccm et faciēdū bonū et implēdū diuinū p̄ceptū vñ sicut lignus tortuosus nō potest flecti ad partē oppositā: nisi cū magna violentia a fortiori virtute. ita pariter sensualitas viciata et iepta nō potest flecti ad bonū: nisi violēter p volūtātē que est p̄mū mouēs i hoīe. hoc autē p̄bat p̄. ad cori. ix. vbi ait ap̄lus. Ego autē castigo corpus meū et in fuitutē redigo et c. Itē gregō. sup illud saluatoris. Qui nō odit aīas suam nō pōt me^o esse discipulus et c. Alit. q; tūc aīam nr̄am odimus: cū ei^o carnalib^o desiderijs nō adquiescimus: cū ei^o appetitū frāgimus: cū eius voluptatib^o reluctamur et c. Itē sup illud. Qui vult post me venire: abneget semetip̄s et tollat crucē suā et c. Alit. q; forsan laboriosus nō est relinquere suā: s; valde laboriosum ē relinquere seip̄m. min^o quippe laboriosus est abnegare qd hēt: s; valde multū est abnegare qd est. vñ si luxuriosus quisq; ad cōtinētā venerit: et vitā mutauēit: abne-

gat qd fuit. vñ s; idē sit p naturā: tñ non p maliciā et c. Ex quibus p; q; opposito modo se hñt sensualitas et volūtas i bene et male agēdo. nā i peccādo volūtas nō coacta: s; allecta p̄placet carni: s; inuitādo pccm et bene agēdo ip̄a volūtas p̄pelit et cogit sensualitatē et carnē. Et sic volūtas semp ē libera.

Octaua cōclusio. q; nemo ex p̄p̄ijs virib^o pōt vitare pccm nec implere diuina p̄cepta: nisi gr̄a dei et auxilio sup̄iori adiuuetur. istā cōclusionē p̄bat aug^o. ex fundamēto sup̄ioris et p̄cedētis cōclusionis. Itā si homo nō potest vitare pccm: nec agere bonū: nisi volūtas subisciat et cogat sensualitatē viciatā: et frāgat et odiat ei^o p̄uersum et p̄trariū appetitū et inclinatio nē. S; hoc volūtas s; velit. tñ hoc nō potest ex p̄p̄ijs virib^o efficere. eo q; perdidit impiū et facultatē sup̄ corp^o et sensualitatē p̄cedo originalē iusticiā. vt dictū est in .iiij. et .iiij. cōclusionē. ergo sequit. q; homo nō pōt pccm vitare nec bonū agere: nisi auxilio sup̄iori adiuuetur. Itē nemo potest vitare pccm nec bonū agere: nisi moueat corp^o tanq; instrumētum. s; tale instrumētū est ineptū et corruptū p̄ p̄trariā indispositionē. ergo nō poterit carnē volūtas p se mouere: nisi sup̄iori auxilio adiuta. Itē sicut vn^o homo nō pōt mouere saxū nimis p̄derosus: nisi adiuuet ab alio fortiori. ita volūtas nō pōt mouere nec supare carnē viciatā et p̄derosā p̄dere p̄trarie dispositiōis: nisi roborē auxilio sup̄iori. Itē homo nō potest vitare pccm nisi volūtas odiat carnē et frangat ei^o appetitū vt sup̄dictū est. s; volūtas diligit sensualitatē et carnē amore naturali et etiā inordinato. vt dictū ē in q̄ta cōclusionē. ergo p talē amorē naturalē volūtas nō potest odire sensualitatē nec sibi displi-

Questio finalis.

cere: nisi p amore supnaturalē. ergo op/ portet q volūtas magis diligat deus qui phibet pctm et iubet nō peccare. q̄ sensu alitatē que semp suadet peccare. Et sic pz qualr volūtas ex se nō pōt odire sensua/ litatē q̄ naturaliter et iordinate diligit et amat: nisi ferat et q̄i vincat amore supio ri. Et sic pz qualr homo ex pprijs vtrib⁹ nō poterit pctā vitare: n̄c aliquod bonū agere: nisi adiuuet supiori auxilio. vt ma/ gis infra videbit. Et hoc de sc̄do articlo.

uantū ad terciū articulū ponit pri ma conclusio. s. q̄ solus iesus x⁹ quē colit xp̄iana religio potuit reparare hūanā naturā p grām et gl̄iam: quā adā dissipa uit p culpā et penā. Sc̄da pars huius cō clusiois ē pbata in sc̄do articlo. Prima autē pars probatur p oēs euāgelistas et maxime p b̄tus jobānē p totū discursum sui euāgelij. vñ arguit sic. Ille solus po tuit hūanā naturā reparare p grāz et gl̄i am qui ip̄am creauit bonā p naturā: sed x̄ps ē illud verbū eternū filius dei patris p qd̄ verbū sc̄ta sunt oīa bona p naturāz ergo ip̄e x̄ps filius dei potuit ymo de fac to reparauit hūanā naturā p grāz et gl̄i am. maior ē nota. qz cui⁹ ē naturā p̄dere bonā: eiusdē est eā lapsaz reparare. ergo sicut solius dei ē naturā p̄dere: ita solius dei ē ip̄am lapsaz reparare p grāz et gl̄iaz qui solus est creator et dator gr̄e et gl̄ie psal. lxxxiii. Gratia et gl̄iam dabit dñs Sz q̄ iesus x̄ps sit de⁹ / et filius dei et illd̄ verbuz p qd̄ sc̄ta sunt oīa. Probat b̄tus jobānes effectiue et expimētalr p opa su/ pra totā naturā que x̄ps fecit in suo ad/ uētuz: que nō poterat facere nisi solus de⁹ et filius dei. Ad cui⁹ intellectū ē aduer tēdū. q̄ ista decē noīa. s. verbū dei / filius dei / vitas dei eterna. sapia dei. lux et̄na: siue lumē: ars p̄is / eterna vita: et lex et̄/

naret x̄ps: et reparator hūane nature: et iesus vnā et eādē psonā diuinā significāt realr: s; differūt quo ad modos significā di et fm effect⁹. vñ iesus x̄ps dī x̄bū p̄is inq̄ntū ab eterno ē dictū a p̄re et ē p̄cept⁹ diffinitiuus quo pater diffinit et p̄phēdit seip̄z put dictū fuit sup psal. viij. Et dī etiā verbū p̄is: p qd̄ pater ex t̄pre dixit et creauit oīa creata ad extra. Itē x̄ps dī filius eternus dei p̄is inq̄ntū ab eterno est p̄ductus a p̄re p modū nature. Itē dī veritas dei p̄is inq̄ntū est ymago p̄is equalis et sibi p oīa similis. Itē dī sapia p̄is inq̄ntū ē genit⁹ et p̄duct⁹ de tota sci/ entia et memoria secūda patris et p ip̄m oīa sapiēter dispōit. Itē dī lumē inq̄ntū est coeternus p̄is: sicut lumē ip̄i soli: et p̄ cedit a p̄re eternalr sicut lumen a sole: qz sicut nunq̄ fuit sol sine lumē nec ecōuer so: ita nunq̄ pater fuit sine filio / nec ecō/ uerso. Et sicut lumē p̄cedēs a sole illumi nat et viuificat oīa. ita fili⁹ p̄cedēs a p̄re illuminat et viuificat oīa / et maxime oēm hoīem veniētem i hūc mūdū. Itē x̄ps dī ars p̄is inq̄ntū in eo ab eterno p̄tinētur ydee et rōes oīuz rez creataz. ad quozuz instar ex t̄pre sc̄ta sunt oīa. Itē dī vita p̄ essentialiā. Et qz oib⁹ influit esse et dat vitā naturalr: et specialr hoib⁹ dat vitā gr̄e et gl̄ie: et dī lex eterna inq̄ntū ab et̄no oīa p̄uidit et ex t̄pre oīa regit et rite dispo/ nit. Itē dī x̄ps inq̄ntū ex t̄pre verbū ca/ ro sc̄tm ē. et est de⁹ et homo: per qd̄ ver/ bū incarnatū de⁹ pater nob̄ locut⁹ ē. Itē dī nomē dī: per qd̄ de⁹ pater notificauit nob̄ suā volūtatē. Itē dī iesus inq̄ntuz ē saluator et reparator hūane nature. Si ergo iesus x̄ps ē verbū incarnatū per qd̄ de⁹ pater locut⁹ est mūdo. ergo quicquid nob̄ dixit: erat de mēte et volūtate p̄is. Et sic etiā si ē filius dei incarnat⁹: ergo ē

Questio finalis.

beres patris et dñs vniuersi. Et sic etiaz est sapia incarnata: ergo sapienter ⁊ sine defectu disposuit nr̄am redeptionē ⁊ reparauit nos. Et sic est v̄itas incarnata. ergo nō potuit falli nec mētiri in sua euāgelica doctrina. Et si ē lux incarnata: ergo nulla admixtio tenebre nec ignorātie potuit esse ī sua doctrīa. et si fuit ars diuina incarnata: artificialr ⁊ rite vicit diabolu: et reparauit nos. vt dictū est ī cāti co sexto. Et q̄ fuit vita incarnata: ergo moriēdo in carne occidit mortē nr̄am: et vitā nr̄az refgēdo reparauit. Et sic vtrāq̄ mortem destruxit. s. corporis ⁊ aie: et nos p̄ gr̄az et gl̄iaz viuificauit. Et q̄ fuit lex diuina incarnata. Et iō quicquid dixit ore ⁊ fecit ope fuit nob̄ lex irrefragabilis q̄ nō soluz locutio: sed oīs xp̄i actio nr̄a fuit instructio. vt inquit gregorius. Et sic p̄z qualr sicut xp̄s ē illud v̄bituz p̄ qd̄ sc̄ta sunt oīa et illa vita p̄ quā oīa sunt viuificata. et ī quo oīa mouē ⁊ sunt. et est de⁹ et filius dei. et sapia: ⁊ veritas: ⁊ ars: et lex p̄ris. et ē de⁹ qui creauit oīa bona per naturā: ita recreauit ⁊ regenerauit ⁊ reparauit hūanā naturā p̄ gr̄am et gl̄iam.

Sz nūc restat pb̄adū quō iesus x̄⁹ ē de⁹ et filius dei et illud v̄bituz patris p̄ qd̄ sc̄ta sunt oīa. Et q̄ sit sapia et veritas patris ⁊ c̄. Hāc autē p̄clusionē siue p̄positionez pb̄at jobānes euangelista p̄ exp̄iētā ⁊ effectū sic. Ille erat et est deus et v̄bituz dei qui fecit opa que nemo potat facere: nisi solus de⁹ et v̄bituz dei: sz xp̄s ex solo v̄bo et p̄cepto ⁊ ī noīe dei patris resuscitauit lazari quatriduanū jaz fetētē in sepulcro et suscitauit plures alios a mortuis. Et īperabat vētis ⁊ mari ⁊ demonib⁹ ⁊ ifirmitatib⁹: q̄ solo v̄bo sanabat oēs. q̄ oīa nō potest facere nisi solus de⁹: qui ē oēs et salus ⁊ vita p̄ essentiaz: ergo xp̄s ē de⁹

et v̄bituz dei patris ⁊ vita p̄ essentiā p̄ quē pater oīa ista faciebat. Et ita pb̄at jobānes p̄ singula qualr xp̄s est verbū coeternū patri et fili⁹ dei patris: p̄ quē sc̄ta sūt oīa dicēs. In p̄ncipio erat verbū ⁊ c̄. et oīa p̄ ip̄m sc̄ta sunt. Et quō omne qd̄ factū est: erat ī eo vita. et quō xp̄s fuit vita et lux hoīuz. et quō v̄bituz caro sc̄m est ⁊ h̄itauit ī nob̄. Et quō vidimus ip̄m v̄bituz ⁊ deū incarnatū. Et vidimus gl̄iam eius q̄i. i. tanq̄ gl̄iaz vnigeniti a patre. q̄ nullus poterat illa facere: nisi solus vnigenitus filius dei. et sicut vidim⁹ ip̄m plenuz gr̄e ⁊ v̄tatis: ita de plenitudine ei⁹ oēs accepimus. q̄ p̄ gr̄am et gl̄iam et doctrīaz veritatis nos reparauit. Et sic jobānes euāgelista explicatis miraculis ex quib⁹ pb̄at xp̄m esse deū et filius dei: cōcludit ī fine libri dicēs. Hec autē sc̄ta sūt: vt credatis qm̄ iesus ē filius dei. et credētes: vitā hēatis in noīe ei⁹. Et iō hic non oportet nos īmorari ad pb̄adaz istā p̄clusionē. q̄ in expositiōe euāgelice veritatis lōge lateq̄ pb̄abit p̄ oēs euāgelistas deo p̄oecente. Nunc autē sufficit dicere generalr quib⁹ remedijs xp̄s hoīez lapsuz reparauit. Ad cui⁹ intellectū ē aduertēduz. q̄ sic homo multiplici vulnere fuit sauciatus. ita xp̄s multiplici gr̄a ip̄m reparauit: et sanauit. vñ dictū est. q̄ gr̄a est donū a solo deo gratis datū ad sublimādas hūanā naturaz siue creaturā racionales sup̄ se. vel ad supplēduz et reparādū defectū ei⁹ iō sic homo multipliciter cecidit et multiplicē defectū incurrit p̄ pctm. iō xp̄s reparato: hūane nature mltiplici gr̄a: ip̄az hūanā naturā sanauit ⁊ reparauit. vnde q̄ adā p̄mo perdidit illā gr̄am gratificaz que ip̄m sublimabat sup̄ facultatē sue nature qua post longū temp⁹ absq̄ morte fuisset trāslatus ī vitaz meliorē eternaz.

Questio finalis.

et incurrit ultra hoc irā et odiū dei desti-
natus cū tota posteritate ad penā eternā
Et dictū est etiā quāte sui posterī oēs tra-
hūt originale peccm̄ ex utero matris: quo
dñr filij ire et. Ideo xps instituit sacra-
mētū baptismi in quo ex meritis sue pas-
sionis datur grā gratū faciēs qna bap-
tatus absoluit ab omni debito culpe et
pene: et reducitur i grās dei. Itē qz talis
grā gratū faciēs datur per baptismū aut
per cōfirmationē aut per sacramētū pñie
aut per eucharistiam. iō xps instituit sacra-
mētū ordīs i quo datur grā potestatiua
sacerdotib⁹ p quā possunt et hñt potesta-
tem administrādi ecclīastica sacramenta
Itē qz homo fuit vulnerat⁹ in potētia in-
tellectiua vulnere ignorātie. iō xps quib⁹
daz hōib⁹ puidit et dedit speciales grām
pphetie ad puidēdū futura: et quibusdā
dedit grās finonū et quibusdā grās inter-
pretationū et linguaz et quibusdaz grām
sanitātū. q̄ quidē genera grāz diuidit vn⁹
et idē sp̄s sc̄s ex meritis passiōis xp̄i sin-
gulis put vult ad vtilitates ecclīe et toti⁹
corporis mistici. vt iquit ap̄ls. p̄. ad cor.
xij. Sz qz adhuc post baptismū et alia
sacramēta relinquit hōi morib⁹ concupiscē-
tie i carne ppter quē moribū caro corrup-
ta semp militat et pugnat aduersus sp̄m.
ex quo nemo ex pprijs virib⁹ potest vita-
re peccatū nec implere diuina p̄cepta. vt
dictū est. et inferi⁹ dicef. iō xps inspirat
preter sacramēta grām actualē ad robo-
rāduz libez arbitriū claudicatū. vt vale-
at resistere sensualitati et carni: et ip̄am
opprimere et in seruitutē redigere. Et nō
solum valeat resistere tētatiōib⁹ interio-
rib⁹: sz etiā exteriōrib⁹. vt possit p̄cepta
dei fuare et adimplere. Itē qz p sup̄dicta
genera grāz solus liberat aīa in pñti ab
omni debito et peccato. et manet corpus

subiectū multis miserijs. s. morti et ifir-
mitatib⁹ et passiōib⁹. iō in virtute sue re-
surrectiōis xps suscitabit oēs fideles in
nouissimo die i corpus gl̄iosuz p quā gl̄i-
osaz refrectionē oēs libabimur ab omni
mifia corporis. et erimus pfecte bñi i cor-
pore et aīa. Ex quib⁹ p̄s quāte xps repa-
rauit p grām et gl̄iaz hūanā naturā quaz
adā dissipauit p culpā. Et p̄s etiā quāte
solus xps est metrus et mēsurā et fons et
largitor oīuz bonoz nature et grē et gl̄ie
qz ip̄e xps est fili⁹ dei: et illō verbū etnū:
p qd̄ sc̄ta sunt oīa bona p naturaz. Sz ex
t̄p̄e sc̄s ē homo vt hoīez lapsus repara-
ret p grām et gl̄iam. Et iō xps p tales re-
partionē recupauit oīa que p̄didit adam
nam p̄cio sanguinis sui et passiōis nō so-
lum redemit hoīem de potestate diaboli
sz etiā emit regnū celoꝝ p nob̄: et recu-
perauit etiā paradysus terrestrē. iō post
suā refrectionē habitauit i paradiso ter-
restri per .xl. dies vsqz ad ascensionē: et
sic reduxit adā cū patriarchis et pphetis
in pristinā possessionē illi⁹ loci quē p̄vide-
rat. Deinde introduxit eos i regnū celoꝝ

Secūda conclusio q̄ patriarche et pphete
et fideles veteris testamēti nō opaban-
tur nec saluabātur nisi cū grā et fide xp̄i
futuri. Ad cuius intellectū est aduertēdū
q̄ sicut agēs naturale intēdēs introduce-
re formā substātiālē p p̄us disponit et p̄-
parat materiā fm exigentiā forme intro-
ducēde. ita pariter de⁹ postq̄ ab initio in-
tēdit et p̄posuit redimere et reparare ho-
minē p mortē et passiōē suam et p grām
legis euāgelice. iō ab initio voluit ip̄s p̄-
parare et disponere p fidē xp̄i futuri et p
legē oblationū et sacrificioꝝ et ceteroz le-
galīū figurātīū et significātīū mortem et
passiōē eius. Et ideo qño expulit p̄mos
parētes de paradiso illico p̄misit eis se i

Questio finalis.

carnem vēturuz et p eis et posteris suis mortē passurū. Et sic dedit eis legē oblationū ⁊ sacrificioꝝ in figurā sacrificij futuri i cruce offerēdi et sub tali fide adam et abel ⁊ seth ⁊ oēs posteri offerebāt illa sacrificia. Sz ista lex semp pcessit sūmen do incremētū p pcessuz et discursuz tꝑis. Hāc deº jā in sc̄da etate dedit aliquas ceremonias ipi noe. Et i tertia etate dedit circūcisionē ipi abrae. Et exīde dedit legē scriptā ipi moysi cū. dc. xiiij. pceptis quorū maior pars erāt ceremonialia significātia xp̄m et ecclias. Et sub tali lege pcessit ille pplus vsqz ad xp̄m. que quidē lex nil aliud fuit nisi qdā dispositio et pparatio et via ad xp̄m et legem euāgelicaz. qz oīa illa opa legis nō fiebāt nisi cū ptestatione et fide xp̄i inq̄ntū erāt signacula fidei xp̄i. vt fuit dictū i plogo libri psaloz ⁊ in tractatu ptra iudeos. Et vt explicat aplus ad hebz. xj. dicēs qz abel et enos et enoch et noe et abraaz et dauid et ceteri sc̄ti veteris testamēti p fidē xp̄i opati sunt iusticiā p totū illō tēpº: sz nō adepti sunt repromissioēs nisi nobiscū p xp̄m: qui p suā passionē ⁊ refrectionē reparauit naturā hūanā p grām ⁊ glām quā pmi parentes dissipauerāt p culpā. Ex quibº pº qz oēs fideles veteris testamēti nō opati sunt aliqđ bonū sine fide et grā xp̄i qui ē metrū et mēsurā oīuz bonoz ⁊ caput totius ecclie ab adā vsqz ad iudiciuz: cuius oēs fideles vtriusqz testamēti fuerūt mēbra. vñ lz xp̄s nōdū eēt icarnatus i pmo testamēto. tñ jam erat p̄iarchis ⁊ pphe tis ⁊ ceteris fidelibº ve. te. creditº et expectatº. et p dñs jam tūc p fidē oēs currebant i odorē vnguētoꝝ xp̄i. vt sanarētur p ipm. vt oñsuz ē in pmo cātico discurre do p totā sacā scripturā: qz oēs petebāt osculari osculo incarnatiōis: et trahi in

odorē sc̄tatis et i odorē vnguētoꝝ sacā mētoꝝ eccliasicoꝝ et doctrine euāgelice. put postea in nob impletū est. vt patuit supra. vñ sicut corpus aromaticuz puta muscus aut cynamomū emittit odores ante ⁊ post et ad oēm differētiā lociz in tantū qz vndiqz odor eiº sentit anteqz videatur. ita pariter xp̄s jam p̄mittebat odorē suaz virtutū ante aduētū suuz: et jā p fidē sentiebāt eiº odorē p̄es ve. te. Vñ qñd ysaach osculatº ē filiū suū iacob: jam sensit odorē vestimētoꝝ humanitatis xp̄i p odorē vestimēti ipius iacob. ideo dixit. Ecce odor filij mei sicut odor agri plenis que bēndixit dñs. gen. xxvij. ⁊c. Ex quibus pº qz p̄es ve. te. saz sentiebāt odorē virtutis et sc̄tatis xp̄i p fidē ⁊ grām xp̄i p quā fidē jā opabātur bonū ⁊ nō soluz p virtutes theologicas: sz etiā morales: que p theologicas pficiunt. vt oñdit ambrosius in libro de officijs.

Tercia conclusio. qz lz philosophi gētius et famosi romani nō oparētur fm veras virtutes morales nec theologales: tñ nō cohibebāt vicia: nec vitabāt enormia peccata nec faciebant opa insignia absqz grā xp̄i. Prima pars huiº conclusiois pº. naz illi nō hēbāt virtutes theologales nec cognitionē de xp̄o. ergo nō opabātur p tales virtutes. Itē si nō habuerūt virtutes theologales: ergo nō habuerūt veras et perfectas virtutes morales. Hāc conclusioē pbat lactātº. iiii. et. vj. libro suaz institutionū. vñ ait qz nulla virtus pōt esse vera ⁊ perfecta sine vera sapiā. eo qz virtus moralis ē hitº electiuº imediatate cōsistēs. put sapiēs determinaret. vt pº. ij. ethicoꝝ. Et per dñs nēo pōt esse virtuosus: nisi sit vere sapiēs. Sz nullus illoꝝ fuit vere sapiēs nec hūit verā sapiām. qz vera sapiā ē vera cognitio veri et summi

o

Questio finalis.

boni qui ē deus. Sed nullus illoꝝ potuit peruenire ad verā cognitionē summi boni nec veri dei nec vere bñitudis ⁊ veri finis. vt p̄ in diuersitate suaz opinionuz. ergo sequit̄ q̄ nullus eoz fuit vere sapiēs nec per q̄ns habuit veras virtutes. Itē nulla vera virtus ē sine vera religiōe. s; illi nō habuerūt verā religionē / ymo falsam. Et id̄ sicut hūerūt falsam sapiētiam falsoꝝ doctoꝝ: ita exercebāt falsam religionē et falsam et detestabilez latriā per detestabilez superstitiōes et sacrificia. vt p̄ de bachanalib⁹ bachi / et enormibus et execrabilib⁹ honoribus dee veste: et veneris ⁊ p̄api ⁊c. Ex quib⁹ oib⁹ p̄ q̄ nō habuerunt veras morales nec theologales virtutes nec opabātur fm̄ eas. Itē aug⁹ v. de ciuitate caplo. xviii. et. xix. specialit̄ pbat de romanis q̄ nō habuerūt veras virtutes nec opabant̄ fm̄ eas. vbi dicit. q̄ vera virtus ē que dirigit in optimū finē: s; finis actū romanoꝝ famoꝝ nō erat optimus nec bonus: ergo actus illorū nō erāt officia vere virtutis. q̄ non opabātur nec fecerūt opa famosa grā boni finis. s; sola cupiditate dñandi: sicut cesar et pōpeus. aut cupiditate libtatis. vt fugerēt fuitutē ⁊ verecundiā. sicut catho qui occidit seipm̄: ne viueret sub cesare victore. Aut cupiditate imēse ⁊ perpetue laudis. vt March⁹ regulus et marchus curi⁹. vñ hac triplici cupiditate. s. imperij et libtatis ⁊ ppetue laudis ap̄d posteros brutus iterfecit filios sub colore libertatis patrie. vñ ait virgilius in sexto eneydos. Uis et tarquinos reges aiāmq; superbas Altoris bruti: facesq; videre receptos. Cōsulis impiū hic p̄mus seuasq; secures Accipiet. natosq; pater nona bella mouētes Ad penā pulchra p̄ libertate vocabit. Infelix vt cunq; ferent ea fata

minores. vincet amor patrie laudūq; imensa cupido. Ex quib⁹ versib⁹ p̄ qualr̄ ip̄e virgili⁹ p̄fitef. q̄ brutus nō fecit illuz actū p̄pter aliquē bonū finē: nisi ex p̄pa passiōe et supbia. s. cupiditate imperij et laudis ⁊ libertatis. Et p̄ q̄ns nec ip̄e nec ceteri fuerūt vere virtuosi nec habuerūt veras virtutes. qd̄ nō accidit. nisi q̄ nō hūerunt verā cognitionē nec fidē de xp̄o qui fuit et ē metrū et mēsurā oīuz virtutū ⁊ regulā oīuz actūū hūanoꝝ. Et p̄ p̄sequēs. q̄ nō currebāt ī odoꝝe vnguentoꝝ xp̄i id̄ errabāt in via ⁊ ī termino. Et id̄o dicit aug⁹. de x̄bis apli. q̄ vbi deest agnitio x̄ditatis incōmutabilis qui ē de⁹ p̄ fidē falsa ē virtus etiā ī optimis morib⁹. que quidē virtutes nō sunt x̄e virtutes. s; similitudies virtutū. Scda pars huius vñdecime conclusiōis pbat. s. q̄ philosophi gētīū et famosi romani nō vitarunt vicia et scelera innoꝝmia nec fecerūt bōa opa sine grā xp̄i. s; nō habuerūt cognitionez de ip̄o. vñ p̄supposita snia augustini explicata in. iij. et. iiii. et. v. et. vi. et. vii. et. viii. conclusiōib⁹. manifestū est q̄ socrates et pictagoꝝas qui fuerūt castissimi. ⁊ bias cōteptoz diuiciāz. et ceteri famosi philosophi ex p̄pis naturalib⁹ nō potuissent cobibere sensualitatē a vicijz: nec subijcere eā rationi. nisi ex aliquo supiori auxilio fuisset eoz libez arbitriū roboratum qd̄ quidē auxiliū nō pōt dari nisi p̄ grām xp̄i vt dictū est. S; q̄ talis grā ⁊ auxiliū esset necessariū hūane nature in illo statu ppli gētilis. pbat. Nam si vnusquisq; illoꝝ gētiliuz fuisset derelict⁹ absq; aliquo auxilio in sua natura corrupta inclinata ad omne malū: et ifirma ad omne bonū et inepta. put dictū ē. tūc manifestū ē. q̄ vnusquisq; corruisset in p̄ceps in oīa scelera detestabilia et innoꝝmia ⁊ ī adulteria

Questio finalis.

et homicidia. intātuz q̄ nulla respublica potuisset pmanere: nec ciuitates ⁊ opida nec societates hoīuz potuissent stare/ nec pseuerare/ nec durare. Et sic totū genus pisset hūanuz. Et p̄ q̄ns nullus illoz nec nepotes eoz puenissent ad fidē xp̄i. et sic fuisset frustra n̄ra redēptio. Et idō lz illi nō cognoscerēt nec hēret fidē xp̄i: tñ vt ciuitates eoz pmanerēt vsqz ad xp̄m: fuit necesse: vt xp̄s ante suū aduētū i carnem daret grām spālē auxiliatiuā liberi arbitrij aliqb̄ philosophis ⁊ p̄ncipib̄ de illo pp̄lo. q̄ cobiberēt passiōes suas: ⁊ vicerēt ⁊ uitaret vicia ⁊ facerēt bōa mltaz: vt possent alios docere exēplo vite/ ⁊ instructiōe doctē. ⁊ similr vt p̄ncipes p̄dēt optias leges: vt eaz metu hūana cobiberēt audacia: tutaqz eet inf̄ ip̄obos inocētia. vt inquit aug⁹ et ysidor⁹. Et oīa ista fiebāt: vt ille ppl̄us duraret et pseueraret vsqz ad xp̄m: vt ip̄i aut nepotes at p̄nepotes eorū puenirēt ad fidē xp̄i. put videm⁹ fuisset sc̄m. S̄z p̄ hoc fundamētū poss̄ aliq̄s instare dicēs. q̄ grā xp̄i nō pōt esse simul cū pctō: ergo nō potest esse i aliquo pctōre nec infideli. Ad h̄ r̄ndēf sicut dictū est in p̄mo articlo. q̄ grā xp̄i ē duplx. naz q̄ daz dī bitualis et gratificās aīaz ad merē dū vitā eternā. Et ista nō potest esse cuz pctō nec i aliquo infideli nec pctōre. eo qz nō ē sine fide ⁊ spe et caritate. S̄z est alia que dī grā actualis et motiua: quā diuidit aug⁹ i p̄ueniētē ⁊ disponētē ⁊ opantē ⁊ coopantē. Et iō ista grā actualis ⁊ auxiliatiua liberi arbitrij nō solū ē necessaria pctōrib̄. s̄z etiaz iustis: ne in tēptationib̄ p̄dāt grāz bitualē ⁊ gratificā. Et nō solū est necessaria oīb̄ fidelib̄: s̄z oīb̄ infidelib̄: ne derelicti i sua natura corrupta p̄cipitetur in scelera detestabilia. et ne destruatuz genus hūanū. vt dictū ē. Et ita

datur talis grā etiā sarracenis ad cobibē dū iniquū appetitū eoz: ne destruat xp̄i anā religionē: s̄z faciāt aliq̄ bona. et fuerit iustitia inter eos: et pseuerēt vsqz oēs p̄uertatur ad xp̄m. put expectat ⁊ continue orat eccl̄ia. Et sic p̄z quō talis grā est necessaria etiaz infidelib̄. S̄z q̄ talē grām actualē p̄ueniētē ⁊ auxiliatē hūerint specialr aliqui de pp̄lo gētili ante aduētum xp̄i. p̄batur ex sacra scriptura: vñ legitur exō. iiii. q̄ de⁹ dixit moyli. Ego indurabo cor pharaonis: et nō dimittet ppl̄m ⁊c. vbi dicit glosa. q̄ deus nō indurauit cor pharaonis effectiue malicia conferendo: sed defectiue gratiam subtrahendo et ipsum deberēdo. qz si de⁹ p̄tulisset sibi grāz fuisset cor eius mollificatus et dimisisset ppl̄m/ sicut fecit cyrus. qui dimisit captiuitatē babilonie: et dedit licētiaz: vt possent reedificare tēplū et ciuitatē: et dedit multa donaria ⁊c. S̄z opposituz accidit etiā ip̄i nabucodonosor qui ex oīone danielis obtinuit a deo grām et mīam: ⁊ fecit p̄nīaz de pctis suis. et redemit pctā sua oīonib̄ et elemosinis. vt p̄z dan̄. iiii. de quo misterio dicit aug⁹. et hēf. xxiii. dist. q̄stioe. iiii. caplo nabucodonosor. vbi dicit aug⁹. q̄ nabucodonosor p̄nīaz meruit fructuosam. eo qz post inumeras impietates flagellat⁹ penituit. et idō regnū qd̄ p̄diderat rursus accepit. s̄z farao in ip̄is flagellis durior ē effect⁹. et iō submersus ē i mari rubro. que diuersitas nō accidit vt inquit aug⁹. nisi qz xp̄i bon⁹ odor alijs est odor vite i vitā. et alijs odor mortis i mortē. Quia quātum ad naturā ambo erāt hoīes. Et quātū ad dignitatē ambo erāt reges. Et quātū ad causam captiuū dei ppl̄m possidebant. Et quātū ad penas ambo flagellis clemēter amoniti. Quōd eoz fines fecit diuersos: nisi qz vnus ma

o. ij.

Questio finalis.

nū dei sentiēs i recordatiōe ppe iniquita
tis igemuit. Alī libo ꝑ dī mīficordissimā
veritatē pugnavit arbitrio. Ex quib⁹ ve
bis augustini sequif. q̄ isti ambo senserūt
odorē grē xp̄i: vn⁹ ꝑ āmonitiōez danielis
Et alter ꝑ āmonitiōē moysi. s̄z ille ami
sit et r̄cepit grām monētem ⁊ disponētes
ꝑ quā egit p̄nias. iste autē ex iniquo libe
ro arbitrio resistit grē xp̄i sibi oblate. Ex
quib⁹ ꝑz. q̄ ip̄i nabucodonosor data fuit
grā p̄ueniēs ꝑ quā egit p̄niā. Itē hoc idē
ꝑz de inimicis: quoz p̄nias cōmendat sal
uatoꝝ mathei. xij. qz ad ꝑdicatiōez sone
pphete egerūt p̄nias ꝑuersi ex via sua ma
la. Et iō ex dei mīa ꝑ quā daf grā enase
rūt subuersionē ciuitatis cōminatā. vt i
quit grego⁹. et hēf de pe. di. iij. Minuite
quoqz. Ex quo ꝑz. q̄ illi licet ꝑ illā grām
nō euadebāt penā eternā inferni. tñ eua
debāt penā t̄p̄rales i hoc sc̄lo. ⁊ ꝑ bona q̄
faciebāt ꝑ illā grām: merebātur bona tē
poralia hui⁹ mūdi. Ex quib⁹ ꝑz q̄ infide
les et idolatre nō opabātur bonū nec vi
tabāt malū sine grā p̄ueniēte ⁊ roborāte
eoz libez arbitriū nec opabātur malum
nisi inq̄ntum erāt derelicti in sua natura
corrupta: que quidē grā dicebat grā xp̄i i
q̄ntū nō dabat nisi ꝑ xp̄z et ordinabatur
ad xp̄m. vt illi vel nepotes eoz puenirēt
ad fidē xp̄i. vñ licet illa grā nō ordinabat
imediate ad xp̄m nisi ad conseruationē rei
publice ⁊ hūani generis. tñ finalr̄ ordina
bat ad xp̄m. eo modo quo dictū ē. iō dice
bat grā xp̄i. Ex quib⁹ ꝑz q̄ etiā illi s̄z non
hērent fidē xp̄i. tñ ꝑ illā grāz adhuc cur
rebāt in odorē vnguentoz xp̄i: vt ip̄i vel
nepotes eoz puenirēt ad fidē xp̄i.

Quarta conclusio. q̄ s̄z xp̄s fuerit virtu
aliter generalis ⁊ sufficiēs redēptoz ⁊ re
paratoꝝ toti⁹ generis hūani ꝑ suā passio
nē ⁊ resurrectionē. tñ nō oēs fuerūt redēp

ti actualr̄ nec participarūt suā redēptiōz
nisi soli regenerati ꝑ baptismuz. Prima
pars ꝑbat. Nā paio xp̄i fuit infinite vir
tutis et meriti trāscēdētis oēm culpaz et
malum: ergo oēs hoies potuit redimere
volētes sua merita participare et ad xp̄z
accedere: sicut sol oīa pōt calefacere que
ad suā p̄sentiā accedūt. Sc̄da ꝑs ꝑz. naz
sicut adā dissipatoꝝ generis hūani nō po
tuit trāsserre in oēs posteros reatū ⁊ pe
nā sui pcti: nisi ꝑ generationē carnalē et
libidinofam. ita xp̄s repatoꝝ hūani gene
ris: vt ꝑ iustitiā vinceret astutiā antiqui
serpētis: noluit trāsserre merita sue pas
sionis i oēs hoies nisi ꝑ baptismalē ⁊ sa
crā regenerationē. Et sic nō possūt par
ticipare redēptionē nec merita passionis
xp̄i: nisi regenerati ꝑ baptismū: ꝑ quem
baptismū trāsserit in nos grā xp̄i et imp
mitur i nob ymago ei⁹. Et iō dicit ap̄tus
ꝑma ad cori. xv. q̄ sicut oēs portauimus
ymaginē ꝑmi adā terreni: portemus oēs
ymaginē sc̄di adā celestis: qui est xp̄s. Ex
quib⁹ ꝑz q̄ si ifideles nō sunt redēpti nec
repati i actu. hoc nō ē ex defectu passiois
xp̄i q̄ ē infinite virtutis in virtute: s̄z hoc
accidit ex defectu et obstinatiōe infidelium
nolētium accedere ad baptismuz ꝑ quē oēs
regenerant ⁊ participāt grām xp̄i. vñ sic
de ꝑcedētib⁹ aduētū xp̄i nō fuerūt redēp
ti nec participarūt passionē xp̄i. nisi illi q̄
fcti sunt mēbra eius ꝑ fidē et spem xp̄i fu
turi ⁊ accepunt signaculū fidei ꝑ circūci
sionē ac oblationē ⁊c. Ita postea nō sunt
redēpti nec participant passionē xp̄i nisi
baptizati baptismoz xp̄i: et renouati per
sacramenta. vñ sicut medicina nō sanat
nisi recipientes eā: nec sol vel ignis cale
facit nisi accedentes ad ip̄m: ita paio xp̄i
ac baptismus nō iustificat nisi cū fide ip̄z
suscipiētes.

Questio finalis.

Quinta conclusio. q̄ l̄ regeneratio baptisimalis sufficēter mūdet aīam et tollat oēm culpā ab aīa et libet eā ab omni pena eterna. ⁊ ab omni debito: tñ nō tollit ꝑcupias nec fomitē nec cetas penalitatem ex carne: q̄ adhuc post baptismū oīa ista manēt in carne. Prima ps̄ p̄bat̄ mathei ultio. et marchi ultio. vbi dicit saluator. q̄ qui crediderit et baptizat⁹ fuerit salu⁹ erit. Itē jobānis. iij. nisi quis regenerat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ spū sc̄to: nō pōt̄ itroyre regnū dei ⁊c. Sc̄da ps̄ p̄ expiētiā: q̄ adhuc manēt in nob̄ morbi corporales per quos egrotam⁹ et morimur / et miserias patimur. et manet sensualitas corrupta et sauciata ꝑ ꝑcupias: ex cui⁹ cōsensu aīa frequēter maculat̄ mortali ꝑcto post baptismū. vñ apl̄us paulus s̄az regenerat⁹ ꝑ baptismū adhuc ꝑquerit̄ dicēs. Dat⁹ est mihi stimulus carnis sp̄s sathane: q̄ me colafiset. ij. ad cori. xi. Itē ad ro. vii. i ꝑsona cuius l̄ xp̄iani et hoīs jā reparati ꝑ baptismū dicit. Scimus enī: q̄ lex spūalis ē. Ego autē carnalis sum venūdat⁹ sub ꝑcto. Quod enī opoz nō itelligo. nō qđ volo bonū hoc ago: s̄z qđ odio malū illō facio. Si autē qđ nolo illō facio: ꝑsentio legi quoniā bona ē. Nūc autē s̄az nō ego opoz illō: s̄z qđ h̄tat i me ꝑctm. Scio eīz q̄ jā nō h̄tat i me. hoc ē i carne mea bonū. Nā velle adiacet mihi. ꝑficere autez bonū nō inuenio. nō enīz qđ volo bonuz hoc facio: s̄z qđ nolo malum hoc ago. Si autē qđ nolo illō facio: jā nō ego opoz illud: s̄z qđ h̄tat i me ꝑctm. Inuenio igif̄ legē volētī mihi facere bonū. quoniā mihi malū adiacet. Condelector enī dei fm̄ interiorē hoīs. video autez aliā legē i mēbris meis repugnātem legi mētis mee et captiuantē me i lege ꝑcti. que ē i mēbris meis. infelix ego homo: quis me libabit

de morte corporis hui⁹: ⁊ gr̄a dei ꝑ iesum xp̄m dñz nrm. igif̄ ego ip̄e mēte fui legi dei. carne autem legi ꝑcti ⁊c. hec apl̄us. Ex x̄bis ergo apl̄i ꝑcordādo cū aristoteli ꝑz tol⁹ discursus opatiōis ⁊ dispositiōnis hoīs nō solū post lapsuz: s̄z etiā post baptismuz et repationē. puta q̄lit̄ adhuc post baptismū h̄tat malū ⁊ corruptio ⁊ lex mēbroz in eo ꝑ quā fuit legi ꝑcti. Et quō ꝑ legē dei quā hēt in mēte cognoscit omne ꝑctm esse malū et ꝑ oīs vitādū: s̄z sibi repugnat lex mēbroz et carnis: per quā agit ꝑtra id qđ i ꝑscia cognoscit esse malum. Et quō talis pestis et corruptio carnis et sensualitatis inest sibi ex ꝑcto quo fuit venūdat⁹ i ꝑnis parētibus. Et quō de tali peste nemo potest libari / nec eā vicere nisi ꝑ gr̄az xp̄i. Ex quib⁹ ꝑz esse verā ⁊ firmā positionē augustini ꝑ pellaianos ⁊ oēs temerarios. s̄. q̄ nemo potest vitare ꝑctm / nec implere diuina ꝑcepta ex ꝑp̄iis virib⁹ naturalib⁹: nisi fuerit adiutus gr̄a xp̄i auxiliatina ⁊ roboratina liberi arbitrij ad refrenādū inordinatuz appetituz et refrenādas passiones. Et idē semp̄ ē orādū ꝑ ista gr̄a et currēdū i odo rem vnguētoz xp̄i: vt sanemur a sup̄dicta peste. vt qđ impossibile est fieri ex nr̄is virib⁹ fiat nob̄ possibile ꝑ auxiliū gr̄e xp̄i cui oīa possibilis sunt. math. xix. Ex quibus oib⁹ ꝑz qualr̄ solus xp̄s ē generalis redēptoz ⁊ hūane nature perfect⁹ ⁊ sufficiens reparatoz. et metrū ⁊ mēsurā: et ꝑncipiū oīuz bonoz. Et hoc de sc̄cio articulo uantum ad quartū articulū mouētur q̄tuoz dubia q̄ ins̄gūt ex dictis in primo ⁊ sc̄do ⁊ tercio articulo. vñ dictū est i tercio articulo. q̄ xp̄s fuit verus redēptoz et reparatoz hūane nature lapsē ⁊ toti⁹ ei⁹ ruyne. postea dictū ē. q̄ l̄ ꝑ baptismū tollatur ꝑctm ab aīa: tñ adhuc o. iij.

Questio finalis.

manēt pēalitates i carne. puta egritudi-
nes ⁊ corruptio ⁊ concupia ⁊ mors ⁊c.
put manifeste exprimur i nob. Ex quibus
p3 qd xps nō fuit pfect⁹ ⁊ sufficiēs redēp-
tor ⁊ repator toti⁹ ruyne et misie hūane
nature: q2 nō sanauit nos a quīq3 vulne-
rib⁹: quib⁹ fuim⁹ sauciati in adā. Ex quo
arguūt iudei moderni. qd xps nō fuit ve-
rus messias i lege pmissus. eo q2 ille de-
bebat sufficiēter ⁊ totalr libare hūanam
naturā ab omni ifirmitate ⁊ morte ⁊ mi-
seria corporis ⁊ aie. vt p3 ysay. xv. vbi
dī. qd ipe p̄cipitabit mortē i sempiternū.
⁊ auferet dñs de⁹ lacrimā ab omni facie
Et opprobriū ppli sui auferet de vniuer-
sa fra: q2 dñs locut⁹ est. et dicēt i die illa
Ecce de⁹ noster iste. expectabimus eū: et
saluabit nos iste dñs. sustinuimus eū. et
exultabim⁹ et letabimur i saluari ei⁹: q2
requiescet manus dñi i mōte isto ⁊c. Ex
sup̄dictis in hac ppheta arguūt iudei. qd
xps non fuit ver⁹ repator nec messias: q2
nō p̄cipitauit mōtē nec abstulit oēs lacri-
mā a facie terre: q2 adhuc manem⁹ mor-
tales ⁊ ifirmi ⁊ misī ⁊c. Ad qd r̄ndetur
qd si pfunde volum⁹ cōtēplari ordinē nre
redēptionis. xps de ⁊ sufficiēter ⁊ pfecte
redemit gen⁹ hūanū. nā p mortē ⁊ paio-
nē redemit nos ⁊ repauit quo ad aīas. ⁊
p refreccionē nos repauit quo ad corp⁹.
S3 illa redēptio fuit virtualis et potesta-
tua inq̄ntū p oib⁹ satisfecit ⁊ hūit p̄atē
⁊ virtutē ad libandū oēs volētes p̄cipa-
re suā mortē ⁊ passiōez p baptismū ⁊ ec-
clīastica sacramēta: quib⁹ pbauit virtutē
⁊ efficaciam sue passionis: sicut dictum ē
in q̄rta cōclusiōe terciij articuli. Et iō sicut
xps p suā mortē ⁊ passiōez meruit a mor-
tuis ref̄gere i corp⁹ gl̄iosus et ascēdere in
celū. ymo emere regnū celoꝝ p oib⁹ mē-
bris suis. ita quib⁹ baptizat⁹ i xpo ex me-

ritis sue passiōis meret nō solus libari et
mūdari a pctō i aīa: s3 etiā ref̄gere i cor-
pus gl̄iosus et possidere regnū celoꝝ cuz
xpo. S3 istō meritū datur baptizato sub
quodā ordie. nā p talē gr̄as xpi collatam
in baptismo meret illico libari ⁊ de pctō
liberat⁹ ab omni pctō ⁊ culpa aīe de p̄sen-
ti. et p eādē gr̄as meret euolare illico aīa
post mortē i celū ad futurā b̄itudinē ca-
pescēdā. Et p eādē gr̄as baptismalē mere-
tur ref̄gere i nouissimo die i corp⁹ gl̄iosū
⁊ imortale ⁊ absolui ab omni lacrima ⁊
misia corporali. Et p p̄ns p gr̄am ⁊ rege-
nerationē baptismalē merent⁹ oēs fideles
sc̄dam regenerationē. s. gl̄iosas refreccio-
nē i nouissimo die. Et sic baptism⁹ l3 p p̄-
senti nō ordinetur nisi ad regenerationē
aīe: tñ ordinat⁹ i merito ad r̄generationē
corporis de futuro. Et iō xps duas rege-
nerationes p̄misit fidelib⁹ suis. s. vnā de
p̄nti quo ad aīam. de qua dicit. jobā. iij.
Nisi quis renat⁹ fuerit ex aq̄ et spū sc̄to
nō potest itroyre regnū dei. Sc̄das vero
regeñrationē p̄misit i nouissimo die quo
ad corp⁹. de qua dicit. mat. xix. Vos qui
secuti estis me in regenerationē cū sederit
fili⁹ hoīs in sede maiestatis sue. sedebitis
et vos sup sedes. xij. iudicātes. xij. tribus
isrl ⁊c. Itē jo. v. Qui bona egerūt in re-
surrectiōez vite ⁊c. Itē jo. vi. Ego resu-
scitabo eū i nouissimo die. Item apoca.
xxi. Et absterget de⁹ oēs lacrimā ab ocu-
lis eoz. et mors vltra nō erit. neq3 luct⁹
neq3 clamor neq3 dolor erit vltra ⁊c. Ex
quib⁹ p3 qd duas regeñrationes p̄misit nō
xps p suā passiōē ⁊ baptismū. s. rege-
nerationē aīe ⁊ corporis: s3 regenerationes
p̄mā. s. aīe recipim⁹ illico in baptismo: s3
p illā regenerationem baptismalē mere-
mur sc̄das. s. regenerationē gl̄iosas corpo-
ris i nouissimo die. Et iō dicit aug⁹. i ser-

Questio finalis.

mone martirꝝ qui legit tꝑꝛe refrectionis
 quiquidē fmo attribuit etiaz bto ambro/
 sio qꝫ lz martires oēs nō duz frererūt in
 corpore. et tñ sam surrexerunt in merito
 qꝫ sicut fuerūt socij passiōis xp̄i: ita erūt
 socij resurrectionis et nos cuz ip̄is. Et ita
 etiā dicit ap̄tus ad ro. vj. qꝫ sicut oēs fui/
 mus baptizati i xp̄o. ita fuimus i eo p̄se/
 pulsi ⁊ frerimꝝ cū eo. s. in merito. qꝫ sic
 xp̄s refrexit ita ⁊ nos refgemꝝ. Ex quib/
 bus pꝫ qꝫ tuoz facit baptismꝝ. nā primo
 tollit omne p̄c̄m ab aīa. sc̄do tollit ꝑcu/
 piscētiā nō vt nō i sit i carne: sꝫ vt nō ipu/
 tetur. vt inquit augꝝ. in libro de nuptijs
 Tercio facit ip̄m baptizatū meritorizū vi/
 te eterne illico post mortē. Quarto facit
 ip̄m meritorizū vt refgat i corpꝝ gl̄iosum
 i nouissimo die. Ex quo pꝫ qꝫ gr̄a baptis/
 malis ꝑtinet i se ista qꝫ tuoz merita qꝫ tra/
 hit ex passiōe xp̄i ꝑ que quidē qꝫ tuoz meri/
 ta siue ꝑ qꝫ tuoz effectꝝ meritorꝝ huiꝝ gr̄e
 successiue absoluit homo ab omni mis̄ia
 corporis ⁊ aīe ⁊ ꝑsequit ꝑfectā b̄itudiez
 Ex quibꝝ sequit qꝫ xp̄s fuit ꝑfectꝝ et suffi/
 ciens redēptor generis hūani et repator
 hūane nature lapsē. Et ꝑ hoc pꝫ respōsio
 ad autoritatē inductā. qꝫ xp̄s de ꝑcipita
 uit mortē in sempiternuz: et abstulit oēm
 lacrimā mis̄ie corporis ⁊ aīe. put ꝑpheta/
 uerat ysayas. Sc̄do autē dubitat. nā
 sic ꝑ baptismū dat nob̄ meritū vt refga/
 mus i nouissimo die ab omni mis̄ia. qꝫ
 xp̄s nō absoluit nos illico a tali mis̄ia cor/
 poris: sicut illico nos absoluit a ꝑc̄to. Et
 qꝫ voluit xp̄s vt tales penalitates relin/
 querētur nob̄ post baptismuz: postqꝫ ita
 poterat ab eis nos libare de ꝑnti sicut il/
 lico libat aīas a ꝑc̄to. postqꝫ cōtulit bap/
 tismo virtutē sue passiōis. Ad hoc r̄ndet
 augꝝ. xiiij. de ciuitate dei. caplo. iiii. qꝫ lz
 fecit deꝝ ad maius bonū n̄m. vñ dicit qꝫ

p̄mo relictū ē nob̄ expimētū mortis ⁊ ce/
 teraz penalitatū i carne ad ꝑtinuū exerci/
 cium ⁊ pugnā: vt ꝑ victoriā talis pugne
 meream̄ coronā gl̄ie i futura b̄itudine.
 qꝫ nō corōabit nisi qui legitie certauerit.
 qꝫ si tolleret talis pugna: tolleret meri/
 tū ⁊ corona martirꝝ ⁊ oīuz iustoz. Et sic
 talis ꝑcupia ⁊ tales penalitates sunt bo/
 nis bone/et malis male. qꝫ istis cedūt in
 gl̄iaz: illis autē i penā eternā. Sc̄do sunt
 nob̄ relicte iste penalitates ꝑpter meritū
 spei future refrectionis. qꝫ si oēs baptiza/
 ti illico ꝑ baptismū liberarētur ab huius/
 modi penalitatibꝝ ⁊ morte. tūc oēs cur/
 rerēt ad baptismū nō virtutis amore: n̄c
 spe future refrectionis: sꝫ vt illico libera/
 rētur ab huiusmōi mis̄ijs. Et sic oēs con/
 tēnerēt passiōez xp̄i: qꝫ talē virtutē cōtulit
 baptismoz: ⁊ nullus curaret/ nec appetet
 futurā gl̄iam ex passiōe xp̄i ꝑmissaz. nec
 etiā peteret gr̄as auxiliatiuā ⁊ ꝑsuatiuaz
 Et per qꝫs cotidie de nouo posset homo
 peccare sicut fecit adā. Tercio hoc fac/
 tū ē ad custodiendā et retinendā memoriaz
 beneficiorꝝ ꝑ xp̄i passiōē receptorꝝ. nā si
 ꝑ baptismū tollerētur oīa ista penalia de
 ꝑnti. tūc oēs libati ab huiusmōi malis ꝑ
 lōgū tꝑꝛus obliuiscerētur deū ⁊ beneficia
 recepta. Et sic putātes nunqꝫ amittere n̄c
 ꝑdere ꝑntes b̄itudines: nec cadere a tali
 statu: nunqꝫ peterēt a deo gr̄am. nec exhi/
 berēt sibi latrā: nec curarēt facere aliqꝫ
 bonū. Et sic possent a diabolo supari: sic
 adā. et ꝑ qꝫs possent itē cadere. vñ adā
 in tali felici statu erat ante lapsuz: ⁊ gr̄as
 bitualē hēbat: vt cōiter tenet. sꝫ qꝫ nō pu/
 tabat cadere ab illo statu. iō forsan non
 curauit petere gr̄am actualē et auxiliati/
 uā: que ꝑsuat gr̄am gratificā: vt dictū ē.
 iō nō resistit ꝑsuasiōi diaboli. ⁊ sic fuit su/
 peratꝝ et cecidit. et sic ꝑdidit nō solū gr̄as
 o. iiii.

Questio finalis.

gratificā cū merito future beatitudinis: s; etiā perdidit bona modi et ordīs et finis sue nature. s. bñtudoēs naturalē quā ī illo loco possidebat. Quarto relicte sunt nob̄ p̄dicte penalitates p̄pt̄ ruynā anglo rū repādas: q; illa ruyna nō potat repari nisi aliqui hoīes p̄ grās et merita laborū p̄cederēt ī graduz illoꝝ angeloz: qui ceciderūt p̄ supbiā: s; h̄ nō pōt fieri nisi p̄ magnā pugnā et violētiā: q; regnū celoꝝ vim patit et violēti rapiūt illō. mañ. xj. Ergo oportet vt quidā hoīes p̄ violētem pugnā et violētia vincāt carnē et mūdū et diabolū: vt mereant illoꝝ sedes possidere. q̄ quidē pugna et p̄ p̄ns corona tollerēt: si tales penalitates nob̄ post baptismū nō relinq̄rēt. et sic maneret irrepata angelica ruyna. Et idō x̄ps voluit vt iste penalitates nob̄ post baptismū relinquerēt ad p̄tinuā pugnā et coronā adipiscēdā et sedes it̄ anglos: et adrepādas angelicā ruynā. Et vt nos cognoscam⁹ p̄uariatorū parētū filios: et nō p̄fidam⁹ de n̄ra natura peccatrice: s; semp̄ petam⁹ istam grās auxiliatiuā a x̄po capite n̄ro. Et semp̄ curram⁹ ī odorē vnguetoz suoz. S; adhuc tercio ex dictis ī quinta cōclusionē tercij articuli et duob⁹ dubijs p̄cedētibus īngit aliud dubiū satis arduū. Nā si homo iā baptizat⁹ nō pōt ī adulta etate bene opari nec vitare p̄c̄ta nisi fuerit adiuutus noua grā actuali auxiliatiua liberi arbitrii. Sequit⁹ q; frustra dat⁹ fides et spes et caritas ī baptismo: et dona sp̄s sc̄i ī cōfirmatiōe ad vincēdas tētationes et bene opandū. Ad hoc r̄ndēt. q; omni hōi post lapsuz ē necessaria grā baptismi cuz trib⁹ theologicas virtutib⁹ h̄itualr̄ ifusus ad salutē ante annos discretiōis. et cū puenerit ad annos discretiōis sunt sibi necessarij h̄it⁹ adquisiti fidei spei et caritatis ad

credēdū et diligēdū deū et p̄ximū actualr̄ et sp̄adū bōa fufa. et ē n̄ccia grā actualis auxiliatiua ad opādū et cōplēdū diuina p̄cepta. Ad cui⁹ it̄lectū saluo semp̄ meliori iudicio et dēfīnitiōe sacroscte m̄ris ecclie ē aduertēdū. q; aīa n̄ra p̄ p̄fortiū corporis corrupti ī suo p̄ncipio nō solū p̄bit p̄uationē et carētiā oīuz bonoz modi et ordīs et grē: sicut dictū fuit ī quinta p̄clusiōe: s; etiā p̄trahit odiū et irā dei et debitū oīuz bonoz p̄itoꝝ ī adā cū suis opatiōib⁹. q; obligat⁹ ad recupādū illū status cū oib⁹ bōis nature iditis. s. cū illa originali iusticia ī volūtate et cū oib⁹ h̄itib⁹ tā intellectualib⁹ q̄ moralib⁹: et cū illo debito ordie et p̄formitate sensualitatis ad rationem/et volūtatis ad deū. et cū illa grā gratifica qua fuisse post lōgā vitā trāslatus homo ī meliorē. Et sic de⁹ nō solū requirit ab hoīe oēs illos h̄itus tūc iditos et p̄creatos: s; etiā requirit opatiōes illorū. Et sic manet ille infans illico obligatus ad debitū oīuz illoꝝ. iō p̄ctz origiale nō solū ē p̄uatio et carētia oīuz illoꝝ: sed etiā cū debito eoz. ymo ratio formalis originalis p̄cti ē debitū illoꝝ cū ira et indignatiōe dei. Et iō nō ē dicēdū q; p̄ baptismū tollat⁹ p̄uatio sup̄dictoz bonoz/et q; iusticia origialis cū cetis h̄itib⁹ et bōis recuperēt: ne corruptio et fomes auferat⁹ s; soluz absoluit⁹ baptizat⁹ ab oī debito: ne p̄uatio illoꝝ bonoz et p̄cupia carnis ad culpā et penā iputeť. iō dic̄ aug⁹ ī libro d̄ nuptijs. q; baptism⁹ nō tollit p̄cupias vt nō īnit: s; vt nō iputeť et nō obsit. Ergo est dicēdū. q; grā gr̄tifica h̄itualis q̄ dat⁹ ī baptismo reducit infantē ī grās dei: et facit ip̄m meritoziū vite et̄ne ex solis meritis passiōis x̄pi cui p̄figuratur p̄ talē gratiā. et h̄itus ifusi fidei spei et caritatis nō reducūt bona p̄dita ī adā: nec opationes

Questio finalis.

eorum: s; tollūt et absoluūt infantē ab omni debito eorum: ne talis p̄uatio et carētia ip̄tetur: sibi ad peccatū vsq; ad ānos discretiōis. Et iō mala q̄ facit puer ante annos discretiōis nō imputāt sibi ad pct̄s. ymo excusat p̄p̄t illos hitus theologicos infusos cū gr̄a. Et sic h; nō op̄et p̄ tales hitus tñ excusat et meret̄ ex solis meritis passiōis xp̄i. ex cui⁹ passiōis virtute ifūdunt̄. S; cū homo puenit ad annos discretiōis obligat̄ opari actualr̄ p̄ tales hitus. s. credere articulis fidei. et diligere deū et pximū et p̄stituere finē suū i bonis celestib⁹. S; hoc nō pōt facere p̄ solos hitus infusos nisi sibi p̄ doctrinā exponātur articuli fidei quib⁹ debet credere: p̄ quā doctrinā adquirat hitus adquisitos fidei et spei et caritatis. vñ manifestū ē. q̄ si ifās baptizatus nutriat̄ inf̄ sarracenos et ifideles nūq̄ p̄ hitus ifusos potit credere articulis fidei: nisi sibi nouiter et actualr̄ exponātur: et faciat hitū adquisitū p̄uersādo inter xp̄ianos. et sic hitus infusi excitant̄ p̄ hitus adquisitos ex doctrina parētum aut magistri aut ex studio sacre scripture vtriusq; testamēti. Et ratio ē q; tales habit⁹ infusi nō reducūt hitus p̄ditos i adā quib⁹ homo potat cognoscere in actu: s; tātū dātur ad absoluendū a debito illoꝝ vt dictū ē. et iō tales hitus sūt quodāmodo sopici: sicut in dormiēte q̄ nō possunt excitari nisi p̄ habit⁹ adquisitos. S; ē iterū aduertēduz. q̄ si baptism⁹ totalr̄ tollet p̄cupiāz et fomitē ex carne et sanaret sensualitatē a tali morbo ne pugnaret aduersus sp̄m: s; sibi obediret. vt exposcit ordo nature. tunc baptizat⁹ libere posset bene opari et vitare oīa pct̄a: et precepta dei adimplere p̄ habit⁹ infusos et adquisitos theologicos. S; q; adhuc manet talis morb⁹ in carne. qui simul cū mūdo et

diabolo nunq̄ cessant pugnare. Quibus trib⁹ inimicis volūtas resistere nō valet iō de se nō pōt pct̄a vitare: nec p̄cepta adimplere nisi aliquo sup̄iori actuali auxilio fuerit adiuta. Et hoc accidit rōe amoris naturalis: qui ē inf̄ volūtatē rōales et sensualitatē corruptā: cui volūtas studet p̄placere. put dictū fuit in. vj. p̄clusionione. Et iō est necessaria gr̄a actualis nouiter a deo inspirata ad excitādas virtutes theologicas infusas: et ad roborādas adquisitas: et ad mouēdū et auxiliādū et roborādū liberū arbitriū: vt nō solū resistat tētatiōib⁹ tā exteriorib⁹ q̄ interiorib⁹: s; et vt valeat restringere et cohibere passiōes et p̄stringere et in fuitutē redigere sensualitatē corruptaz: et ad omne malū q̄ rōes inclinātā: vt possit vitare omne pct̄m: et adimplere diuina p̄cepta. Est ergo ista gr̄a necessaria nō solū iustis s; etiā pct̄oribus vt p̄ eā valeāt detestari pct̄a i quib⁹ jacēt et velint ip̄a dimittere et cupiāt agere penitētiā. Et ista dī gr̄a p̄ueniēs bonā volūtatē. Sc̄do ē necessaria ista gr̄a eis dē pct̄orib⁹: vt incipiāt et exsequātur p̄niam. Et ista dī gr̄a incipiēs et opās. Tercio ē necessaria iustis penitētib⁹ vt p̄sequātur bene op̄ari: et p̄uenit gr̄az gratificā quā habēt et recupererūt p̄ p̄nias. Et resistāt futuris tētatiōib⁹ ne iterū cadant. Et ista dī gr̄a p̄ficiens: in fine aut̄ toti⁹ cursus vite hoīs dī gr̄a p̄sumata et p̄ficiēs. vñ de gr̄a p̄ueniēte dī psal̄o. lviij. Misericordia eius p̄ueniet me. Et de gr̄a subsequēte dī ps. xxij. Et misericordia eius subsequetur me oib⁹ dieb⁹ vite mee. Et iō magister diuidit istā gr̄az i p̄ueniēte et subsequēte. ij. sniaz. di. xxvj. Et hāc duplicē gr̄am petit ecclia: cū dicit in collecta. Actiōes n̄ras quesumus dñe aspirādo p̄ueniri et adiuuādo p̄sequere. Et tē in alia collecta ait ecclia. Gratia tua

.Questio finalis.

dñe pñeiat ⁊ seq̄tur ⁊c. Differt ergo ista
 gracia actualis auxiliatiua liberi arbitrij
 multipliciter a gr̄a hituali gratifica: q̄ dat̄
 in baptisimo ⁊ sacramētis. Primo qz illa
 pficit totā essentiā aie: s; ista pficit libez
 arbitriū et volūtātē. Sc̄da differētia qz il
 la p̄sistit i hitu toti⁹ aie. ista autē i solo ac
 tu ⁊ motu liberi arbitrij cui⁹ ē auxiliati
 ua. Tercia qz illa gratificat semp habētes
 faciēdo ip̄m gratū ⁊ deo acceptū ad vitā
 etnā. ista autē nō semp facit gratū n̄c gra
 tificat habētē: qz pōt etiā repiri i p̄corib⁹
 disponēdo eos ad gr̄as gratificā. Itē q̄r/
 to qz illa gr̄a hitualis gratifica vel ē ip̄a ca
 ritas vel nūq̄ sine caritate. ista autē q̄no
 qz repit sine caritate puta i aliquo p̄ctore
 penitētiā desiderāte. Itē quinto. qz gr̄a
 gratifica coīter dat̄ p sacramēta. ista s̄o
 vt plurimū dat̄ p̄ter sacramēta. Itē sex/
 to qz oēs opatiōes p̄cedētes a gr̄a gratifi
 ca sunt meritorie et deo accepte ad vitas
 etnā: s; nō semp oēs opatiōes sc̄te p istas
 gr̄as actualē valēt ad vitā etnā p illo sta
 tu: sicut elemosine et ceta bona sc̄ta p ho
 mies p̄ctores. Septia differētia ē. naz ista
 gr̄a actualis q̄noq; p̄cedit t̄p̄e gr̄as gra
 tificā. qz disponit p̄ctore ad illā recipiēdā
 p p̄nias remouēdo p̄hibēs. qz iuuat libe
 rī arbitriū ad detestādū p̄ctm/ ⁊ dimittē
 dū illō: et ad resistēdū sensualitati ⁊ cete
 ris tētatiōib⁹ extiorib⁹: et ad subiugādas
 carnē. Et sic recupat p p̄nias gr̄am grati
 ficā: quā homo p̄viderat p culpā. Quod
 quidē misteriū explicat saluator luce. xv.
 de filio p̄digo p p̄nias ad gr̄as p̄is reduc
 to: qui cū famelic⁹ custodiret porcos: ad
 se reuersus p gr̄as p̄ueniētē et motiuā li
 beri arbitrij: dixit. Quānti mercēnarij in
 domo p̄is mei abundant panib⁹: et ego
 hic fame pereō. S; rursus magis motus
 p gr̄am icipiētē dixit. Gladā ad p̄ez meū

et dicā: pater peccaui i celū et corā te ⁊c
 S; rursus p gr̄as opātē p̄ciōēs ad pedes
 p̄is dixit. Pater peccaui ⁊c. Et tūc pat̄
 mia mot⁹ accurrens cecidit sup collū eius
 et osculat⁹ ē eū. Et fecit ip̄m indui stolas
 p̄mā. p quā designat gr̄a gratifica et cari
 tas recupata p illā p̄nias. Ex quib⁹ p̄. q
 ille fili⁹ p̄digus p gr̄am p̄ueniētē cognos
 cēdo se ip̄m detestat⁹ ē p̄ct̄s. Et p gr̄as icipi
 etiē p̄posuit dimittere cū dixit. Surgā
 et ibo ad p̄ez meū: s; p gr̄am s̄a operātē
 p̄ciōēs dixit. Pat̄ peccaui ⁊c. S; tūc re
 cuperauit gr̄as gratificā: q̄no p̄ osculat⁹
 ē eū ⁊ induit eū stolam p̄maz ⁊c. Ex oib⁹
 sup̄dictis soluit̄ q̄r⁹ p̄plexus memorat⁹
 in p̄mo articulo. nā q̄ntocūq; sit aliquis
 perit⁹ i scriptura vtriusq; testamēti ⁊ ha
 beat hitū fidei adq̄isitū: tñ si nō hēt istas
 gr̄as auxiliatiuā/ nunq̄ de se potit resiste
 re tētatiōib⁹ nec iplere diuina p̄cepta. et s̄
 p̄pter moribū p̄cupie i carne manente.

Quarto dubitat̄ p̄pter id qd̄ dictū est
 i octaua p̄clusiōe sc̄bi articuli. et i quinta
 terciij articuli. s. q̄ talr̄ fuit natura corrup
 ta i adam: q̄ nemo ex p̄p̄ijs naturalib⁹
 pōt vitare p̄ctm: nec implere diuina p̄cep
 ta nec agere aliqd̄ bonuz absq; diuina gr̄a
 Quia sequeret̄ q̄ homo nō eēt dñs suoz
 actuū/ nec cōpos sue voluntatis et liberi
 arbitrij: qd̄ esset p̄ illō eccl̄iastici. xv. De⁹
 ab initio p̄stituit hoīez ⁊ reliquit eū i ma
 nu p̄silij sui. Itē ibidē ait dñs ab hoīem.
 Apposui tibi ignē ⁊ aquā ad qd̄ volueris
 porrige manū. Itē ibidē. Ante hoīez vi
 ta ⁊ mors bonū ⁊ malū: qd̄ placuerit ei
 dabis illi. Itē gen. iiii. sub te erit appetit⁹
 ei⁹ et tu dñaberis illi⁹. Itē puer. xvj. ho
 minis ē aiuz p̄parare. Itē aug⁹. nil tā in
 n̄ra p̄fate q̄ volūtas. Itē ex hoc sequeret̄
 tur multa incōueniētia. Primo q̄ nemo
 ex frequētatis actib⁹ posset p̄sequi mora/

.Questio finalis.

les virtutes sine gra qd e falsus. na socra
tes et plato et multi infideles non hntes
tale graz: psecuti sunt morales virtutes.
Itē scdo sequeret. q nullus posset culpa
ri de aliquo malo: postq d se illd no po
test vitare. Et p pns neo deberet puniri
p malefactis: postq talia no pot vitare.
Itē sequeret. q frustra ponent leges: vt
eaz metu huana cobibeat audacia: et fru
stra assignaretur pene i legib q trasgres
sores. It sequeret. q nemo obligaret ad
seruanda pcepta: qz ad impossibie: neo obli
gat. Ergo sequit. q ex ppis naturalibus
vnusquisqz pot implere ipa. i oppositu est
illd hyere. x. No e hois via ei: nec viri e
vt ambulet et dirigat gressus suos. Itēz
ad ro. vij. nec qd volo hoc facio etc. put
i supiorib pbatu e. Rndef. q quibusdaz
catholicis visa fuit nimis dura poitio au
gustini ptra pellagianos. s. q nullus de se
pot vitare maluz nec implere diuina pcepta
ppf autoritates supi i ductas: et ppf il
la icoueniētia q vident sequi ex positione
augustini. Ido dixerūt q aug. i pdictis
libris q pellagianos no locut e limitate
nec determinate de ista materia. ymo lo
cut e figuratiue et excessiue ad modū vo
letis rectificare lignū tortuosuz: qui cur
uat ipm ad aliā partē vltra modū. vt de
ducat ipm ad mediū. Ita ergo vt dicūt fe
cit aug. nam vt reducēt pellagianos ad
rectitudinez veritatis. eo qz totalr nega
bāt graz. ido excedebat modū i loquēdo
It dicūt isti q ibi aug. no e locut nisi de
gra gratificante et meritoria. Et sic bene
cōcedūt q nemo pot implere diuina pcepta
nec agere bonū meritorie sine gra gratū
faciete. s. cū hoc stat q quis ex solo influ
ru generali diuio absqz aliqua gra spali
possit vitare pctā et facere bona naturalr
et psequi virtutes morales p frequētatōs

actus lz no meritorie. S i vitate si bene
volum' inspicere fundamēta augustini q
pellagianos et maxie i libro de pfectione
iusticie hois et de natura et de gra et ptra
iulianū et i ceteris: videbim' manifeste q
aug. loquit' limitate et seriose et no excelsi
siue: s. recte attētis fūdāmētis ei'. vt pba
tū e in q̄ta et quinta cōclusiōe et ex funda
mēto apli ad ro. vij. cui valde concordat
positio aristotil. iij. d aia. et. vij. ethicoz.
quō aliter opamur: q ratio et pscia dic
tat vt i supiorib' visuz e. nec e dicendū. q
aug. loquitur pscise de sola gra gratificāte
et meritoria ymo loquit' etiaz de ista gra
auxiliatiua volūtatis q fm ipm qnoqz p
cedit et puenit caritatē et gram gratificaz
et qnoqz subsequit' et comitat' ipaz. et no
solū e i viris iustis: s. etia pctōrib'. sine q
no posset vitare alia pctā nec resistere ali
cui tētationi: nec posset velle aliqd bonū
ppf naturā corruptā. et hoc manifeste p
bat aug. iij. libro de libero arbitrio dicēs
Illa e eniz pcti pena iustissima: vt amit
tat quisqz q bene vti noluit p̄atē. Item
ibidē. Homo igit' cū potuissz sine difficul
tate oia mādāta dei adimplere: nolēs bene
vti ista p̄ate p̄didit eā. vt etiā volēs non
possit mādāta dei adimplere. Item ibidē.
Inflctū e homini ppf pctm: vt no vide
at qd recte sit faciēdū. Et si videt/et vult
facere hoc no possit implere. Item ibidē.
Hec tibi iputatur ad culpā q vulnerata
mēbra no colligis: s. qz volētes sanare cō
tēnis. Ex sup̄dictis v̄bis augustini pz.
q homo ante lapsuz et i sua natura inte
gra ex libera p̄ate poterat vitare omne
malū et facere bonū ex solis bonis natu
ralib' sibi inditis. s. ex modo et ordie et
libo ipio qd hēbat sup̄ sensualitatē. Sed
post lapsuz i natura corrupta et diminu
ta et libero arbitrio claudicato: s. no pot

Questio finalis.

ex virib⁹ nafē vitare p̄ctm nec facere bo-
nū: nisi iuuef p̄ gr̄as sup̄additam nafē: eo
quia nafa. s. vires nafales fuerunt expo-
liate modo et ordine et hitib⁹ cōcreatis:
ta3 in appetitu sensitiuo q̄ intellectiuo.
quib⁹ libe et expedite potāt opari absq3
obice it̄nfeco. vñ lz aīa hoīs nō p̄derit
suas nafales potētias p̄ p̄ctm: q̄ sunt po-
tētie uegitatiue ⁊ sensitīue ⁊ intellectīue.
nec p̄derit nafales opatiōes eay3: quia
sensitiue possunt sensitīue nafalit̄ sua oīa
et appetit⁹ tā sensitīu⁹ q̄ intellectīu⁹ p̄t
appete et nō appetere. et uoluntas de se
p̄t uelle et nō uelle. sed quia iste potētie
p̄derit modū ⁊ ordinē. quia tā irascibi-
lis q̄ concupiscibilis p̄didit hit⁹ morales
cōcreatos quib⁹ recte et recta appetebat
Et uoluntas p̄didit originalē iustitiam q̄
recte et iuste uolebat aut non uolebat. et
p̄didit ordinē et īperiū qd̄ hēbat sup̄ sen-
sualitatē. iō lz maneat liba in uolendo et
nō uolendo: tñ nō manet libera in recte
uolendo uel nō recte uolēdo. Et lz qñq3
recte uelit: tñ nō paret sibi sensualitas re-
bellis et sauciata. ⁊ ipsa uolūtas nō solū
fuit expoliata illa originali iustitia q̄ recte
uolebat. et ordine quo diuine uoluntati
cōformabat et obediebat / et sensualitati
impabat. sed et fuit totalit̄ ad sensualita-
tē cōuersa amore nafali et p̄ imoderatas
cōplacētā. Et iō uolūtas nō cōcurrit ad
peccandū coacta sed allecta p̄ sensualita-
tē inq̄ntū sibi ex amore cōsentit et ei⁹ ior-
dinato appetitū uult satisfacere. ⁊ sic li-
berū arbitriū nō dī coactū: q3 uolēs tra-
hif̄ p̄t d̄ctm ē in sexta cōclusiōe sc̄bi arti-
culi. Et p̄ h̄ p3 r̄nsio ad obiecta. nā uolū-
tas sp̄ manet liba in sua actiōe nafali. s.
uolēdo uel nolēdo. sed nō manet recta ī
recte uolēdo: eo q3 p̄didit modū et ordi-
nē quē ante lapsus fuerat iditū nafē sine

virib⁹ nafalib⁹. Et iō hō ē dñs suoy actūū
p̄moy ipsi⁹ uolūtatis. s3 nō actūū rectoy
et iustoy p̄p̄ defectū modi et ordinis. ⁊
iō oēs autoritates p̄us inducre. s. q̄ deus
ab initio cōstituit hoīes: et reliquit ips̄ in
manu cōsilij sui ⁊c. Dēs ille autoritates
tenēt uerū et sunt intelligēde de hoīe āte
lapsum in sua integra nafa. ⁊ oēs auto-
ritates apli ⁊ augustini ducte in p̄niū te-
nēt uerū de nafa corrupta p⁹ lapsus. in q̄
uoluntas n̄ra sic expoliata nō p̄t vitare
p̄ctm nec resistere malo nec p̄ p̄ns īplere
diuina p̄cepta nisi fuit sup̄no auxilio ad-
iuta et roborata. Ad aliud at̄ qñ dī q̄
philosophi gētū consecuti sunt virtutes
morales absq3 gr̄a xpi ⁊c. jā r̄ndet aug⁹ q̄
illi philosophi et romani nūq̄ hūerūt ve-
ras s3 fictas morales virtutes. inq̄ntū vna
passio vincebat aliā ī eis. nā cupido lau-
dis et daminādi vicebat ī eis qñq3 luxu-
riā aut auariciā et cetera uicia aut passios
vt extimarent et honorarētur apud vul-
g⁹. put dictū ē ī vndecima cōclusiōe. Et
etiā bona q̄ faciebāt nō faciebāt sine gr̄a
di p̄p̄ p̄suatiōes rei publice. vt ille p̄p̄s
duraret vsq3 ad aduētū xpi vt ibidē d̄ct3
ē. Et leges ferunt ⁊ assignant pene ī eis
vt vna passio vitat aliā. s. vt met⁹ penay
vincat ⁊ phibeat audaciā male agendi ⁊
cōhibeat alias passios īpellētes ad ma-
lū vt inquit aug⁹. ⁊ yfido⁹. q3 leges ideo
p̄dite sūt vt eay3 metu hūana cōhibeatur
audacia. Et sic hoīes nō vitant mala pu-
blica virtutis amore s3 formidie pene. vt
inquit oraci⁹ et aug⁹. Ad aliud qñ dī
q̄ nō obligaret ad fūada diuina p̄cepta
eo q3 ad īpossibile nō obligat ⁊c. R̄nd3
aug⁹ p̄ julianū ⁊ vt d̄ctm ē sup̄ ps. cxviii.
q̄ qñq3 quis obligat ad sibi īpossibile qñ
īpe vel sui p̄petrarūt malū. sicut homici-
da obligat ad restituendū quē occidit. ⁊

Questio finalis.

restituere furtū qđ jaz dissipauit. Itē lz vitare pctm sit ipossibile boi ex suis viribus. tñ ē possibile cū auxilio grē. Ideo peccat grām cū p̄seuerantia. qz oz sp̄ orare. luce. xviii. s̄do dicit aug⁹ qđ donatū qđ de⁹ nō solū dannat pctōre qz peccauit. sed qz nō cucurrit ad medicū. Itē libro de libo arbitrio. Nō tibi iputatur ad culpaz: qz vulnerata mēbra nō colligis: s; qz volētē sanare ptēnis. Sed qđ magis videtur militare qđ positioēs augustini est illa auctoritas gen. iiii. vbi dixit dñs ad cayn. Quare irat⁹ es ⁊ cur⁹ p̄cidit facies tua. nōne si bene egeris recipies. sinautē male: statī ī forib⁹ pctm tuū aderit. S; sub tu erit appetit⁹ ei⁹: et tu dñaberis illi⁹. Ex sup̄dictis verbis dñi videtur qđ adhuc p⁹ lapsus voluntas hēt libez ipiū et dñius sup̄ appetitū et sup̄ sensualitatē et p̄ qñs per se pōt vitare pctm et facere bonū abs; alia grā. Ad hoc respōdetur qđ volūtātē subijcere sensualitatē et sibi dñari: pōt itelligi duplicif. vno modo ex p̄p̄is virib⁹ sic expoliata h̄tu origīali iusticie ⁊ vulnerata. Alio modo put ē adiuta grā auxiliatiua libi arbitrij. p̄mo modo ē ipossibile fm̄ augustinū p̄p̄ corruptionē ⁊ rebellionē carnis et claudicationē liberi arbitrij. qz p̄didit libez ipiū ad recte volendū et fuit volūtas vulnerata amore iordiato erga sensualitatē. vt dēt; ē. S; sc̄do modo ipa volūtas adiuta p̄ grāz pōt dñari sensualitati ⁊ cuilz tētationi. Et isto modo sunt itelligēda v̄ba dñi ad cayn. qđ dicat. si tu vis p̄te grāz sicut ff tu⁹ abel: tūc adiut⁹ tñ grā subijcies appetitū ⁊ dñaberis illi⁹ qz si fuisses adiut⁹ p̄ grām: vicisses irā et odiū qđ p̄cepisti p̄tra fr̄ez tuū. Et hec videtur eē itētio augustini qđ pellagianos. Verū tñ quicquid sit sp̄ dicta ī hac q̄stioe et cetis locis p̄ me: volo subijciatur def;

minationi et correctioni eccleie catholice Itē dubitat p̄p̄ illud qđ frequē dī ī hac qōne. s. qđ hō p̄p̄ pctm p̄didit modū et ordinē et finē. Naz idē aug⁹ dicit qđ spēs mod⁹ et ordo manēt ī vnaq; creatura tāq; vestigiū creatricis ēnitatis. ergo hō nō p̄didit modū et ordinem p̄ pctm. Ad hoc respōdetur qđ spēs mod⁹ et ordo duplicif sumuntur ī hoīe. vno mō p̄ respectū ad deū et vniuersū et ad modū sui eē. et sic idē ē qđ numer⁹ / pōd⁹ / et mēsurā. et sic oīa fecit deus sub certo numero ⁊ specie: qz spēs sunt sicut numeri. ⁊ sub certo pōdere ⁊ mō. qz ī certo loco vniuersi collocati et sub certa mēsurā et ordine p̄cedūt a deo fm̄ gradū p̄fectōis. Et isto mō spēs mod⁹ et ordo respiciūt esse et eēntiā rei. Sc̄do at̄ modo spēs mod⁹ et ordo respiciūt opatiōes ⁊ finē: ⁊ isto mō sequūt formā. ⁊ sic vires et potētie aīe dñr bōa naturalia sp̄ei quib⁹ aīa īmediate opaf. Et hīt⁹ et dispōes dñr modi potētiāz quib⁹ potētie bñ ⁊ expedite opātur. Et subalēnatio inferiāz potētiāz ad supiores ī opando dī rect⁹ et debitus ordo. ⁊ ista dñr bona naturalia. Nā sicut vires dñr bōa aīe: ita hītus et dispōes dñr bona potētiāz. Et rectus ordo dī bonū opationū et potētiāz ⁊ hītū. Et isto sc̄do mō dicim⁹ qđ lz hō p̄ pctm nō p̄didit bona sp̄ei. s. vires ⁊ potētiāz: tñ p̄didit bona modi ⁊ ordinis. qz vires fuerūt expoliatē ⁊ vulnerate. et volūtas p̄didit libez ipius sup̄ sensualitatē nisi iuuetur p̄ grāz eo modo quo dēt̄m ē. Et idē oz sp̄ orare et nō deficere ⁊ currere in odore vnguetoz xp̄i: ut sanem. Ex solutiōe sup̄dictoz q̄ttuoz dubioz resultant q̄ttuoz p̄clusiōes. q̄rū p̄ma ē. qđ lz per baptismū nō tollātur peccalitates nec misie corporales v̄ p̄nti: tñ baptismus confert meritū ipi baptizato

• Questio finalis.

ut possit refgere in corpus gloriosuz in no
uissimo die. Et sic lz baptizat^o nō refgat
et libet^r ab illis penalitatib⁹ i actu: tñ jaz
resurgit et liberaf in merito. Secūda
cōclusio q^d ppf maius bonū nīm relicte
sunt nobis penalitates i carne post bap
tismū. s. ad pugnā p maiori corona adi
piscēda et ne tollaf meritū fidi et spei. et
ut reparetur ruyna angeloz per hoīes.

Tercia cōclusio q^d lz baptizat^o recipiat
bitū fidei et spei et caritatis p baptismū
ad absoluēdū ab oī debito. tñ nō pōt p
illos bit⁹ opari nisi excitef p bit⁹ adq^uisi
tos et adiuuef p grām auxiliatiuā libet^r
arbitrij t^upe discretionis. Quarta cō
clusio lz hō ex ppis uirib⁹ nō possit iplere
diuina pcepta nisi adiuuef p grām xpī.
tñ sp obligaf ad obfuaūduz diuina pcepta.
Et sic obligaf ad sibi iⁿpossibile. qz de^o sp
exigit ab hoīe bonos bit⁹ quos adā pōi
dit p culpā et exigit opatiōes eoz. Et iⁿo
oportet sp ozare et pefe grām p quas hō
possit adiuuari ad ppleūduz diuina pcepta p
grām. q nō pōt iplere p nafaz sauciataz.

Ex sup^odictis oib⁹ patet et māifestant^r
nobis quīqz diuersi stat⁹ hoīs successiue.
quoz p^om⁹ fuit status innocētie ante lap
suz in quo hō fuit in sua integra natura
pstitutus cū oib⁹ bonis hūane nature p
porcionatis. s. cū mō et ordine in sua na
tura. per q bona pōtat ex ppis virib⁹ sic
modificatis et ordinatis vitare oē p^om⁹
et iplere diuina pcepta. et sic merebat^r de
pnti illaz naturalē bfitudinē possidere in
illa frestri paradiso. sub illo fauorabili
emisperio australi. et sic poterat nō mori
nec pati misia. Sed ultra hoc p grāz gra
tificaz sibi sup^o facultatē nature largitam
merebat^r post longā vitaz tēporalē absqz
morte trāsserri in vitā meliorē et celestē
et etnā felicitatē. Scō^o stat⁹ hoīs fu

it post lapsum. In quo statu postq^d hō p
didit locū et sitū illius paradisi et pōdit
lignū vite nō pōt nō mori nē infirmari
ymo hī necessitatē moriēdi/et ifirmitates
et innumeras misias patiēdi. Et qz per
diderūt modū et ordinē vires naturales
Ideo hō nō pōt vitare p^om⁹ nec iplere
diuina pcepta absqz sup^onaturali auxilio
diuine grē nature sup^oaddito in supplemē
tū bonoz pōitoz. Et sic adāz cū tota sua
posteritate mansit in ira et odio dei obli
gat⁹ ad penā etnā sensus uel dāni. et per
pns fuit p^uat⁹ illa grā gratifica q pōtat
transferri in vitā meliorē. Sed hō in isto
fo statu p grāz fidei xpī fusi pōtat vitare
p^ota et implere diuina pcepta et merebatuz
redimi p xpī in suo aduētū. ut p^o d^o adā
et abel et enos et noe et abzaā et cetis pa
triarchis et pphetis et fidelib⁹ uetis tes.
qui cū ptestatiōe fidei xpī futuri nō solū
expiabant p^ota: sed et merebant^r redimi
p xpī in suo aduētū et participare passi
onē eius. Et iⁿo qui sub tali ptestatiōe of
ferebant oblatōes et sacrificia et recipie
bant aliq^d sacramēta in signū federis et i
figura xpī. hinc ē q meruerunt p^oicipare
passionē xpī et recipere nobiscū rep^omissi
ones. Tertius stat⁹ hoīs ē post aduen
tū xpī in quo oēs hoīes mūdi pnt parti
cipare passiōez xpī p baptismū xpī et cetera
sacramēta. p quē baptismū daf grā grati
fica in actu: et fides et spes et caritas in
bitū. q quidē grā baptismalis tollit oē de
bitū et oē p^om⁹ ex aīa ut nō insit nec ipu
tes hōi ad penā etnā et tollit ex carne cō
cupias. nō ut nō insit. quia ibi manet in
bitū. sed ut nō iⁿputef aīe ad p^om⁹ p eius
pfortiū. vñ ille fomes et cōcupia q manz
in carne post baptismū nō iⁿputaf hōi nē
aīe ad p^om⁹ p solum bitū. sed repetaf ad
p^om⁹ p actū cum cōsensu. s. qñ uolūtas

Questio finalis.

sentit actib⁹ cupie. Itē grā baptismalis ultra hoc q^o tollit oē debitū et pccm: pfert duplex meritū: pmo q^o p talē grāz hō meref vitā etnāz post istaz mortē corporalē. scdo meref glīosaz refrectionē i nouissimo die. Itē hō i isto scio statu pstitut⁹ lz ex ppis virib⁹ nō possit vitare pccz nec iplere diuīa pcepta ppf corruptionē et cupias manētē i carne et ipediētē hit⁹ theologicas i suis opatōib⁹. tñ p grāz auxiliatiuaz et actualē postulatā et largitaz pōt vitare oē pccz ne admittat et pficiat volūtas tētatiōib⁹: et si hō ē i pccō pōt p talē grāz dispōi ad pniāz et grāz gratificā

Quart⁹ stat⁹ hoīs ē p⁹ mortē corporalē i quo si discedit ab hoc sclo cuz grā et caritate lz corp⁹ resoluat i frā: tñ anima fruis i celo visioē diuine eēntie cū certa et firma spe recupādi corp⁹ glīosū i nouissimo die. vt ait aug⁹. xij. sup gen. et mag⁹ iiii. Iniaz. di. vlt. Quint⁹ et ultim⁹ status hoīs erit post faz regeneratōez et refrectionē p quā auferef ab hoīe oīs lacrima et misia corporalis. Et sic erit hō in vltia sui pfectōe et sufficiēti repatōe et pfecta bñitudine corporis et aie. qz possib⁹ bit glīaz vñsqz. s. corporis et aie. Et tot⁹ hō fruet⁹ toto xpō. nā p oculos glīficatos corporis videbit hūanitatē xpī/ et p ptes rōnalez videbit et fruetur tota trinitate in vnitae eēntie. et sic erit pfecte beat⁹.

Ex quo p⁹ magna dñia inter istā scdā rēgenerationē scfaz p refrectionē: et p mā scfaz p baptismū et pniāz q^o tñ purgabat aīaz a pccō et absoluebat ab oī debito ptracto s⁹ nō ptraheō. et pferebat grām gratificā meritoriā vite etne et future refrectōis ut dēt⁹ ē. s⁹ nō tollebat nec auferebat cās pccī fusi. qz nō tollebat corruptionē nec morbiū cupie ex carne. nec recuperabat iusticiā originalē cū cetis oib⁹

bonis pccis i adāz. S⁹ ista scda regeneratio et finalis refrectio nō solū bñficabit aīaz s⁹ etiā corp⁹ et totū hoīez. nō solū absoluet iustos ab oī debito s⁹ etiam tollet et auferet oēm cāz pccī et misie ex aīa et corpore. et recuperabit oīa bona corporis et aie q^o pōidim⁹ in adā ymo adipiscemur oīa bona glīe corporis et aie cum securitate et satietate. Et tunc erim⁹ pfecte bñi in vltia pfectōe. Ex quib⁹ oib⁹ p⁹ qlit⁹ x⁹ fuit pfect⁹ et sufficiēs redēptor et repator hūane nafe. et metrū et mēsurā et fons oīuz bonoz nafe et grē et glīe.

Sed nunc restat rñdere ad argumēta in pncipio toti⁹ qōis inducta. Ad p mū ergo p⁹ rñsio p scdaz pclusionē positam in scio articulo. quia oēs fideles vef. tel. erant mēbra xpī p fidē: et iā p legē sacrificioz et oblationū et cetoz cerimōialiuz currebāt i odorē vnguetoz xpī. et p pñsiaz opabant p grāz xpī. Ad fm aut⁹ p⁹ rñsio p sciaz pclusionē scij articuli. quia lz philosophi gētuz nō haberēt fidē xpī: tñ nō opabant aliqō bonū nō cobibebāt vicia sine grā xpī pphibitiua maloz ne pīret gen⁹ humanū sed pseueraret usqz ad aduētū xpī: et recipet fidē ei⁹. Et hō idē ē dicēdus de sarracenis: ut ibi dictum est.

Ex dictis etiā in sō articulo solūntur tres pmi pplex⁹ positi in pmo articulo. Nam quia pmi parētes fuerūt creati cū qttuoz bonis nafe imortales et liberi ab oī misia et cū copia oīuz bonoz nafaliū i illa paradiso delitiarū. S⁹ qz ppf pccm fuerunt puati et expoliati illo felici statu ideo oēs hoīes desiderant naturalit⁹ illū statū. qz puatio ē causa apētī. Itē qz hō nō solū fuit expoliat⁹ bonis nafe modi et ordīs et finis. s⁹ etiā fuit sauciat⁹ in oib⁹ potētīs. ideo agit p id qd pscia et scia et rō dictat. Et sic soluit scd⁹ et scī pplex⁹.

• Questio finalis.

Quart^o autē pplex^o puta quia scandalizant et mirantur simplices xpiani qm̄ vidēt hoīes sciētificos et ī sacra scripta v̄tusqz testamēti pitos: opātes p̄tra id qd̄ dicūt et p̄dicant. iste pplex^o soluit p̄ hoc qz grā fimonū et scie adq̄site r̄c. nō sūt grē gratifice s̄z gratis date aliquib^o ad vtilitatez corporis mistici. s̄do tales gratie dantur etiā malis. q̄ qd̄ grē qz nō tollūt morbū et p̄cupiaz carnis ideo ē sp̄ necessaria grā auxiliatiua liberi arbitrij ad vitāda p̄cta et īplenda p̄cepta: quā grām p̄tēnūt p̄ete vt plurimū īflati de sua scia et vizib^o p̄sumētes. Et ideo p̄sūdūt in opatiōib^o suis.

Alij autē dicūt qz causa q̄re multi viri periti et mali p̄lati ducūt vitā p̄uā: ē defect^o fidei. et p̄ p̄ns caritatis. nā lz p̄dicēt legē euangelicā. et subtilissimis disputationib^o reddāt rationē de reb^o diuinis et nouerint canonica iura: tñ non firmitez credūt articlis fidei. ideo factis negāt qd̄ x̄bis p̄fiterē. Et sic p̄mittūt multa enozmia et illicita p̄tra legē dei et sacros canones eccle. Ex quo p̄z qz nō hnt firmā fidē s̄z solā opinionē de his q̄ dicūt. sicut dicit aristotiles de icōtinēte. Quicqd̄ ergo sit sp̄ hoc accidit ex defectu grē motiue et auxiliatiue liberi arbitrij. per quā virtutes theologales excitantur et mouentur ad opandū. vt sup̄dictū ē. et magis explicabitur ī euangelica veritate. oportet ergo p̄ ista grā sp̄ orare. et nō deficere. et sp̄ currere ī odorē vnguētoz xp̄i. q̄ ē p̄ncipiū et fons et largitor oīum bonoz nature et grē et gl̄ie. Ad quā nos p̄ducat ip̄e x̄ q̄ cū p̄re et sp̄ū sc̄to viuūt et regnat deus in secula seculoz Amen.

Explicit expositio ī cātica cānticoz salomonis nouiter edita p. R. D. Jacobus de valentia p̄fessum ordinis fratrum heremitarum sc̄ti augustini nec nō ep̄m xpopolitanū. Imp̄ssa in eadē famosissima vrbē valentie: p̄ lambertū palmart alemanū. xix. die maij. anni dñi. M. cccc. lxxxvj.

Tabula libri canticorū.

Incipit tabula p̄ alfabetū d̄ omni mat̄ia
p̄ncipali in hac expositiōe libri canticorū
memorata fm̄ reuerēdissimū. **D. Jaco-**
bū ep̄uz xp̄opolitanum.
Abel lz fuerit p̄m^o martir: nō tñ fuit p̄i
m^o ciues i ciuitate d̄i lz adā. cātico p̄mo.
Adam cum sua posteritate in fide et spe
xp̄i futuri saluabatur. ibidem.
Adam fuit creatus cū q̄ttuor bōis nase.
In questione finali. articulo secundo.
Adā fuit creat^o cū gr̄a gratifica. ibidem.
Adam carnem corruptam in omnes po
steros per generationē transmisiit. ibidē.
Aduentus cristi adē et sue posteritati: ne
desperarent promissus fuit. can. p̄mo.
Amor triplex inuēit. can. ij. doct̄na. vij.
Amor karitatuus decem et nouez vires
habet et effectus producit quos cristus
ecclie sue sp̄ōse ostendit. ibidem in fine.
Alia marie x̄ginis nō fuit creata i puris
naturalib^o sicut aīe aliorū sc̄ōz sed simul
fuit creata et sanctificata et gratificata ⁊
infusa. ibidem. doct̄na secunda.
Arbor palme arbor victorie appellatur.
can. nono. parte prima. in fine
Archa federis: xp̄i humanitatem signifi
cabat. can. sc̄do. doct̄na sc̄da ⁊ quarta.
Balaam et moyses fuerunt duo qui p̄ui
derūt ornatū ecclie et xp̄i posteritatē per
ornatū ⁊ p̄spitatē peregrinatiōis per de
sertum cum archa. can. v. doct̄. prima.
Balaaz lz eēt mag^o: tñ in sacrificio septē
vitulorū et arietū i mōte fagoz nō sacrifi
cauit demōibus sed deo isrl: cui et multi
gentiles sacrificauerunt. ibidē i dubio.
Balaaz ex parte dei assumpta parabola
xp̄m b̄ndixit in illo populo. ibidem.
Baptism^o añ xp̄i passiōez p̄ merita passi
ōis sue dabat q̄ ad p̄dicādū et baptizādū
discipulos suos iā misit. can. ij. doc. iij.
Baptism^o tria bona opat: in quo nobis

dant fides / spes / caritas. can. v. p̄te. ij.
Baptism^o licz tollat peccatū ⁊ absoluat
ab omni debito: tñ non tollit concupias
nec cetas penalitates. q. si. ar. sc̄io.
Baptism^o licet nō tollat p̄alitates cor
porales: tñ confert meritum resurgendi
in nouissimo die. q̄stiōe finali. ar. q̄rto.
post Bap̄m relinquūt nob penalitates
corpals pp̄t mai^o bonū nr̄z. q. si. ar. iij.
Ber sabe nō legitur fecisse coronaz salo
moni filio suo. sed de xp̄i hūanitate siue
carne scripta illa vere itelligit. can. iij.
Bonū est triplex. s. bonū nature: gr̄e et
glozie. i. q̄stiōe finali. argumēto p̄mo.
Bonū nature est quadruplex. s. sp̄etiei /
modi / ordinis et finis. ibidem.
Canticū canticorū salonis nō fuit p̄mia
tiōis qd̄ ysaias cātavit. i. p̄ncipio plogi.
Canticuz canticorū nō de filia pharaonis
sed de ecclia verificatur. ibidem in respō
sione ad secundum argumentum.
Canticū cāticoz i quo ecclia tāq̄ sponsa
ex duplici pp̄lo p̄gregata ad loq̄ndū cuz
xp̄o tāq̄ sp̄ōso itroducatur: duplici stilo
scilicet bucolico et georgico procedit. can
tico primo. p̄te p̄ma. petitiōe. vj. et. vij.
Cā hui^o libri q̄druplex eē assignat. i. p̄n.
Cayn diuisus est a ciuitate dei et cū suis
sequacibus ciuitatem diaboli constituit.
cantico p̄mo. parte p̄ma. doct̄na p̄ma.
Cerimonie antique tria in se includebāt
scilicet officium / fidem / et finem. cantico
sc̄io. parte sc̄ia. i. r̄n̄siōe ad sc̄duz argu.
Ciuitas dei et p̄gregatio fidelium xp̄m ven
turū credētū et expectātū fuit xp̄i sp̄ōsa
appellata et i ei^o fiō et p̄fectiōe p̄ succes
sus tēporis nouas p̄missiones et nouos
modos colendi deum suscepit. cantico p̄
mo. parte prima. doct̄na prima.
Conceptus xp̄i fuit purissimus et omni
odore plen^o. cantico sc̄do. doct̄na quita.

Tabula libri canticorū.

Conuersio ſpōtanea pp̄li gētilis in ſb^o mulieribus. ſ. thamar/roab/et ruth fuit p̄cipue figurata. can. i. petitiōe quarta.
Corpus xp̄i in illo triduo cum oib^o ſuis accidentib^o fuit ſubſtantialit̄ idē numero cum uiuo. can. vj. q. ij. dubio. ij.
Crux xp̄i ē arbor qua xp̄s uere de diabo lo triūphauit. et ex ea fruct^o dulciſſimi ſe germiati. can. ix. p. p̄. i. ſi. et can. x. p. ij.
Deſideriū inſitum manet oib^o hoib^o recuperādi imortalitatē et totū p̄mi hois felicem ſtatū. cantico primo. parte prima.
Deſponſatio xp̄i et ecclie ſc̄ta fuit p̄ ſb̄a de futuro in abſentia ſponſi. et ideo non poterat cōfirmari niſi p̄ eius preſentiam et incarnationem. ibidem.
Deſponſatio xp̄i et ecclie nō ſolū manifeſta fuit in populo iſrl̄itico carnali: ſed etiam populo gentili. ibidem.
Deus q̄nq; pp̄t bonū eoz quōſdā peccare p̄mittit. i. q. plo. in r̄n. ad p̄mū ar.
Deus maiora et plura amoris ſigna in nouo teſto q̄ i ueti oñdit. can. ſc̄do. i. q.
Diuitie et redditus ecclie lz ſint bona tēporalia: t̄n bonis ſp̄ualibus ſūt annexa. cantico primo. parte ſecunda in fine.
Doctores ſcripturā utriuſq; teſtamenti exponētes p̄ maiori pte fuerunt de pp̄lo gentili cōuerſi. ibidem. petitiōe q̄rta.
Doctores et p̄dicatores et p̄lati porte ecclie dicunt: qui ſi boni ecclie miniſtri eſſe uolūt: q̄ttuor i ſe hēre debēt. cā. x. p. iij.
Duplex ſenſus i oib^o libris et dictis ſalomois ē p̄ſiderandus. i. plo. caplo ſc̄do.
Dyalogus ſecūdi cantici inter ſpōſus et ſponſas nihil aliō ē niſi dyalog^o qui fuit inter gabrielem et virginē mariam i miſterio icarnatiōis. cantico ſc̄do. doct. ij.
Ecclia xp̄o fuit deſpōſata. can. i. p. p̄.
Ecclia xp̄i ſpōſa tanto uehemētius eius aduentum deſiderabat accelerari quāto

uenire p̄ntialit̄ differebat. ibidem.
Ecclia xp̄i ſpōſa ſub q̄oaz methaſora quī q; noib^o appellat xp̄m ſpōſū ſuū. ibidē.
Ecclia xp̄i ſponſa ex populo iſraelitico et gentili eſt confecta ſub uno uero deo et uno capite xp̄o. ibidem. petitiōe q̄rta.
Ecclia ex unguēto odorifero paſſionis et ſanguis xp̄i erat pungēda. cā. ij. et q̄rto.
Ecclia ē tabernaculū miſticū in quo xp̄s habitat per fidem et gr̄as. ibidem.
Ecclia p. lx. regna toto orbe diſfuſa per pp̄lz ſexcētū milia uiroz armatoz archā federis ambientū uere fuit ſignificata et figurata. can. iij. p. ij. et can. v. pte. ij.
Ecclia dic̄t ſerculum et lectulus et tabernaculum qd̄ ſibi xp̄s fabricauit et ornauit et decorauit. ibidem in fine.
Ecclia aliquā corp^o xp̄i: aliquā uroz xp̄i: aliquā xp̄i ſpōſa appellat. ſz xp̄i ſpōſa duplici rōe noiat. can. v. p. p̄ma. doc. p̄ma.
Ecclia hēt duo ubera quibus lactat et nutrit duos filios gemellos ex utroq; populo conuerſos. ibidem in fine.
Ecclia xp̄i contra quinq; p̄tates pugnauit de quib^o gl̄ioſe triūphauit. ibid. p. ij.
Ecclia eſt tota pulchra et ſine macula: q̄ uis aliq̄ eius mēbra ſint peccatis et maculis deturpata. ibidem. dubio p̄mo.
Ecclia ita fuit uirtualit̄ in xp̄i corpore et uētre ante paſſiones et in paſſione realit̄ exiuit ſicut eua tota fuit in illa coſta ade. cantico ſeptio. pte p̄ma. doc. p̄ma.
Ecclia xp̄i nouem p̄ſecutiones paſſa eſt. cantico octauo. parte ſc̄da. doctrina. v.
Ecclia de populo gētili ſucceſſiue habuit quattuor ſtatus. cantico nono.
Ecclia ad pugnandum fuit multipliciter armata. ibidem. pte prima. per totum.
Ecclia quadruplici exercitu pugnatroz munita aſcendit in palmam. i. in campū uictorie et pugne ad pugnādū cōtra tyā

Tabula libri canticorū.

nos et infideles p fide xpi ⁊ cōtra carnē
 et mundū et cōtra hereticos. ibidem. p.
 scda p totū. et parte scia. doctrina scia.
 Ecclesia post pstatini uersionē fuit i paci
 fico statu et oēs iperatores et reges suo
 dñio subiungauit et est dotata tā bonis tē
 poralib⁹ q̄ spūalib⁹. can. x. parte pma.
 Eccleie pncipales in toto orbe sunt ad ho
 nozem marie uirginis dedicate. cantico
 quinto. parte secunda. dubio secundo.
 Esdras fuit scriptor et r̄staurator scripsit
 legis pphetaz. i. q. plo. i ar. i p̄riū scio.
 Exhortatio xpi ad plebē isrliticā directa
 ut a iugo legis et cerimoniaz egredier̄ et
 baptizetur in re postq̄ in figura fuit bap
 tizata in mari rubro et ad plebē gētilem
 ab ydolaria et cultu falsoꝝ deoꝝ et deal
 betur per baptismuz et omef ornamētis
 gr̄az. cantico pmo. parte scda. p totuz.
 Expō b⁹ libri. vij. pncipioꝝ ⁊ decē reglaz
 siue clauū notitiā p̄suppōit. i expo. trac.
 Finis hoīs i aliquo arduo p̄sistit. i pro.
 Forma i hoc libro duplex ānotaf. s. for/
 ma tradēdi ⁊ forma tractat⁹. i plo. c. iij.
 Bene hoīs sunt nūtie et speculuz cordis
 et iterioꝝ intentionis quo ad gaudū et
 leticiā et tristitiaz et timoꝝ et audatiā et
 ueritatem in quibus osēditur ueritas ⁊
 honestas. cantico quinto. parte pma.
 B̄ra q̄ uirgo maria i pmo instanti sui eē
 sc̄tificata fuit p quā fuit p̄seruata ab ori
 ginali p̄cto traxit uirtutē ex passiōe xpi.
 cantico sexto. parte prima. doctrina. vij.
 B̄ratia est duplex. s. gratum faciens et
 gratis data. i. q. finali. argumēto pmo.
 B̄ratia ē duplex. s. habitualis et actualis
 siue motiua. ibidem.
 Sine gr̄a xpi n̄ opabāf fideles uetis testa
 mētī n̄c p̄bi n̄c gētiles ⁊ tuosi. q. fi. ar. iij.
 B̄ra actualis motiua. ē liberi arbitrij au
 xiliatiua et roboratiua et ⁊tutū b̄tualiū

excitatiua et p̄seruatiua. et sensualitatis
 corrupte ⁊ paionū r̄freatiua. q. fi. ar. iij.
 Hō errare non potest uiuēdo fm diuina
 p̄cepta. q. finali. argumēto scio. ⁊ i plo.
 Hō p p̄ctm tract⁹ a sensualitate non pōt
 ab ea suo ipio se trahē nisi iunef auxilio
 di et xpi gr̄a. cā. j. p. p̄. pet. ij. q. fi. ar. ij.
 Hō p p̄ctz i septē mala tēdit. cā. v. p. ij.
 Hūanitas xpi d̄r q̄i ferculū siue feretuz
 i q̄ ferf et portaf de⁹. can. q̄rto. pte scda
 Hūilitas et simplicitas ē fudamētū oīuz
 uirtutuz. cantico. v. parte scda. du. scio.
 Hūilitas et caritas uirginis uulneraue
 runt dei filiū ad incarnandum. ibidem.
 Ieiuniuz dēt fieri cū paciētia et puritate
 mētis ⁊ cū oīoꝝ et elina. cā. vj. q. l. ix. x.
 Iudī sub umbra legis manentes nō dili
 gūt itraꝝe i celaria xpi. can. pmo. pet. iij.
 Iudei sub iure iurando et maledictiōib⁹
 in lege contentis se obligauerūt ad xpm
 audiendū in lege p̄missum declaratorē ⁊
 legis interpretē. cantico scio. p. scia.
 karitas est amor et nō oīs amor est cari
 tas. cantico secundo. doctrina. vij.
 karitas est amor ordinans uoluntatē ad
 diligendum deum et p̄ximū seruando
 sp̄m: modum: et ordinem. ibidem.
 karitat⁹ p̄cepta ad duo r̄oucūf. cā. x. p. 3
 Latria uera et p̄fecta fuit deo exhibita in
 p̄ma etate i signū xpi fufi. cā. pmo. p. j.
 Latria ⁊ seruitus erga dñm est quedam
 mutua reciproca bonoꝝ retributio. can.
 nono. parte secunda. doctrina quarta.
 Lex euāgelica et totū nouū testamētū ni
 hil aliud ē q̄ x̄itas ⁊ uetis testamēti p̄f̄i
 matio. i p̄pha. toti⁹ opis. et. cā. iij. p. iij.
 Lex euāgelica ita latebat i lege sicut for
 me latitant i matia ⁊ fructus in arbore.
 cantico tercio. parte pma. doctrina. iij.
 Lex antiq̄ nō erat eterna quo ad officiū
 et significatū s̄z quo ad fidem et finem et
 M. ij.

Tabula libri canticorū.

vez significatum. *ibidem*. in fine.
Liber cantici canticorū: excedit oēs alios libros salomonis. in prolo. c. ij.
Liber pñs pcedit sub triplici methafora et triplici nomine denominatus: per decem cantica diuiditur. *ibidem*. c. tercio.
Lib pñs duplicē finē ptiēt. *ibid.* c. iij.
Liber pñs cū totus sit methaforic⁹ et pabolus salon vocabula rez tpraliuz ad spūalia: et ptes sexus feminini ad masculinuz p quādam similitudines transfert. cantico primo. parte prima. pet. pma.
Maria vgo pma pphissa: tympanista ⁊ euāglīsta noui testamēti pposuit breuissimū cātīcū qd̄ vezī⁹ meref̄ dici cātīcū cātīcorū q̄ oīuz pphetaz cātīca. i expo. tituli.
Maria virgo despōsationē xp̄i ⁊ ecclīe p̄ cetis clari⁹ puidit et desiderabat et petebat ptegi s̄b vmbra mali. can. pmo. p. j.
Maria vgo q̄tū ad carnē p lignū sethin significata lz eēt traducta et ex adā p̄pagata: tñ ei⁹ caro fuit p̄ x̄tutē. s. scī scīficata et ab oī fomite mūdāta et sc̄ta et ipuēbilis et icōbustibilis. can. ij. doc. iij.
Maria vgo duplici rōe n̄ potuit morzari a sp̄ete n̄c suo venēo origīali ifici. *ibidez*.
Maria vgo fuit p̄mordiū et exordiū ecclīe et p̄mū mēbzū xp̄i in qua xp̄s p̄ gr̄az p̄mo hitauit et tāq̄ p̄mū ecclīe mēbzū p se ip̄a loq̄f̄ ⁊ p̄ tota ecclīa. *ibid.* doc. q̄ta.
Maria virgo p̄ xp̄m et passionem suam fuit redempta sicut ceteri fideles. *ibidez*. doctrina. v. et cantico. vj. p. pma. doc. vj.
Maria vgo p̄ fuit sp̄ōsa q̄ m̄ xp̄i. *ibid.*
Maria vgo lz lilijis p̄p̄et rōe v̄ginitatis tñ magis p̄p̄ie p̄pat̄ rose rōe imunitatis a peccato. *ibidem*. doctrina octaua.
Maria vgo taliter xp̄m filium suum et sponsum diligebat vt tota in eius amore langueret. *ibidem*. doctrina nona.
Maria virgo fuit ferculus et lectul⁹ quē

salon rex ornauit et in quo fecit septē colūnas argēteas septē donoz. s. s. cā. iij.
Maria vgo dicitur mediatrix inter nos et xp̄m. cantico quinto. parte secunda.
Maria vgo lz nō fuerit sacerdos ad euācharistiā p̄ficiendā: tñ hūit aliquis equiualens et supercedēs quod nūq̄ hūit sacerdos ⁊ p̄ pñs in se hūit hoc modo totā ecclīe pulcritudinē. *ibid.* dubio sc̄do.
Maria vgo triūphauit de diabolo et de capite amana et de vertice sannyr. nec ī snia ade p̄p̄ensa sed absqz originali p̄cto to fuit concepta. *ibidem* per totum.
Maria virgo pugnauit contra quinqz montes et finaliter triūphauit. *ibidem*.
Maria vgo et jobānes euāglīsta stātes iuxta crucē tāq̄ p̄curatores p̄ tota ecclīa et etiam maria magdalena longe a cruce audierunt cantilenam et oīa verba que xp̄s in cruce cantauit et dixit. cātico. vj. parte prima. doc. quita et. vj. p totū.
Maledictōes et p̄nitōes q̄ iudōs ī cāpe strīb⁹ moab iux̄ iordanē p̄ moysen p̄oete p̄seuerāt hodie ī toto illo p̄p̄lo. cā. v.
Moyses dux p̄p̄i israel cui oīa continebant in figura cristī: duos actus inter cetos ante mortē suaz opatus ē. *ibidem*.
Moyses p̄dixit finalē obstinationē et infidelitatē et p̄nitōem et dāpnationē iudeoz et finaliter populi gentilis substitutionem et conuersionem. *ibidem*.
Mulier ex quattuor. s. mēbzoz dispositiōe/eloq̄ntie et faciēdie suauitate: vestīuz apparatu ⁊ ornatu: et odoz redolentiaz p̄lra et amabilis et desiderabilis sponso reddif̄. *ibidē*. p̄ticula sc̄ba. partis sc̄be.
Multitudo ap̄loz erat sub vno pastore xp̄o ordinata. et eozū erat aīa vna et cor vñū in deo. atqz igne et caritatis ardore rubentes et feruētes tales erāt iterius q̄les extī⁹ appebāt. *ibidē*. p. pma p totū.

Tabula libri canticorū.

Natura hūana semp̄ hūit duos oculos.
 s. oculum fidei et oculum naturalem et
 carnalem. cantico quinto. parte secūda.
 Nomen iesus dī oleū aromaticū p̄ totū
 mūdum effusum. cātico p̄mo. pet. p̄ma.
 Nōmē xp̄i nō sufficit portare ī solo cordē
 s; etiāz in ore et ope ip̄s publice p̄fitendo
 et p̄dicando sicut ip̄e publice pro nobis
 ī cruce passus ē et sic eū diligere debem⁹
 corde ore et ope. cātico. x. parte secūda.
 Nomina p̄riarchaz et p̄phetaz fuerunt
 eis ip̄osita diuina p̄uidencia et īspiratōe
 p̄phetica īq̄tū fuerūt figura xp̄i et īq̄tū
 xp̄s fuit figuratus in eis. in expo. tituli.
 Nubes que tabnaculū obūbrauit et sup̄
 illud incubabat xp̄m significabat ī ecclia
 sua tanq̄ caput cubare et sedere. cantico
 p̄mo. peti. vj. et. vij. et. can. ij. doc. q̄rta.
 Op̄atio iusti bona in triplex bonuz et in
 triplicem fructum cedit. cantico decimo
 particula sc̄ba. ptis terciē. q̄stioe vnica.
 Ordo n̄re redemptionis fuit necessarius
 necessitate cōgruentie ad vincendam dia
 boli astutiā. can. vj. q. p̄ma. p̄clusioe. ix.
 Ordo heremitaz et monachoz incepit a
 paulo heremita qui p̄pter tormenta que
 martires patiebāf ex timore def̄ti antra
 et nemora petijt quē et nō nulli xp̄iani se
 cuti sunt. can. ix. p. ij. doc. iij. et. p. t̄cia.
 Quis p̄dita et peregrīa et erratica petit
 pasci ⁊ p̄tegi ⁊ dirigi a xp̄o vero pastore.
 cantico primo. petitiōe sexta et setptia.
 Factū seu sedus int̄ deū et ppl̄m sc̄tz nō
 potat cōfirmari n̄c adīpleri et ratificari
 nisi p̄ p̄ntiā dei ventī ī carnē. in si. plo.
 Passio xp̄i p̄ onguentuz p̄ciosissimuz ex
 quinqz aromaticis liquoribus a moysen
 confectum fuit figurata. can. ij. doc. iij.
 Passio xp̄i fuit actus iustitie et punitiōis
 pro peccato primorū parentuz et raptu
 cibi prohibiti. can. vj. p. p̄ma. doc. iij.

Passio xp̄i fuit necessaria ad cōplendam
 volūtātē p̄ris et adequandas iustitiā euz
 misericordia. ibidē. q̄stioe p̄ma. p̄cl. p̄ma.
 Passio xp̄i fuit necessaria ad p̄firmandū
 testamentū vetus. ibidem. cōclusioe. ij.
 Passio xp̄i fuit necessaria ad soluēdūz p̄
 oib⁹ debitum. ibidem. p̄cl. quarta.
 Passio xp̄i fuit necessaria ad pugnādū ⁊
 mūdādū hoīez a macula ⁊ sordē pcti. ibidē.
 Passio xp̄i fuit necessaria nō solū ad re/
 dimendū totū hoīez: s; etiā ad recupādū
 regnū celoꝝ p̄ mēbris xp̄i. ibidē. p. vij.
 Passio xp̄i fuit necessaria ad roborādōs
 et adequandos et p̄dignificandos oēs ac
 tus hūanos erga deū vt essent fructiferi
 ⁊ digni gr̄a ī p̄nti et gl̄ia ī fuo. ibidē. p. x.
 Pater eternus quaduplici osculo eccliaz
 sponsā osculatus est. can. p̄mo. pet. p̄ma.
 Pater p̄ osculum oris sui naturam hu/
 manam osculatus est. ibidem.
 Patres vetis testamēti dei faciē minime
 viderūt nec cū deo locuti sūt. ibidē. p. j.
 P̄res ve. testi. xp̄o venfo exhibebant la/
 triā fuitutē p̄ figuras sacrificioꝝ. ibidē.
 P̄riarche et p̄phete desiderauerūt sūge/
 re lac sapie et gr̄e vberz xp̄i. ibidē. pet. iij.
 P̄riarche ex m̄lierib⁹ ppl̄i gētilis fuerūt
 generati. ibidē. petitione q̄rta et quita.
 P̄riarche p̄ capreas: et p̄phete p̄ ceruos
 intelliguntur. cantico sc̄do. doctrina. x.
 Petr⁹ et tota societas illoꝝ cētuz viginti
 nō simplicit̄ p̄viderūt fidē nec fuerūt he/
 retici. can. vj. q. iij. per totū.
 Persona cristi ex tribus aromatibus est
 confecta. cantico p̄mo. pet. p̄ma.
 Plebs gētilis petit sociari cū plebe isrl̄i/
 tica et fideliz: et simul cū ea recipere xp̄m
 sp̄sum suū: ut ex utroqz poplo fiat vna
 ecclia et sp̄sa xp̄i. ibidē. peti. iij. ⁊. v.
 Plebs gētilis sp̄lici ifirm̄itate laborabat
 s. ydolatria/ falsitate doct̄ne/ spurcicia et

Tabula libri canticorū.

carnis seuitate. cātico octauo. p. scda.
Predicatio aploꝝ ⁊ doctoꝝ ⁊ iligiosoꝝ
vita fuit euident p̄ diuersas mēbroꝝ simi
litudoies a salone p̄uifa. cā. v. p. j. p totū.
P̄miū siue merces etna scdm̄ q̄ntitatē
laboꝝ ⁊ fructuū mēsuat. cā. x. pticla. ij.
P̄mi parētes lz nō fuerit puati virib⁹
aie que sunt bona speciei. tñ fuerūt expo
liati oib⁹ bonis modi ordinis et finis et
gratie ⁊ manserunt obligati ad debitum
eoruz. in questiōe finali. argumēto sc̄bo.
P̄mi parētes nō solū fuerūt expoliati
bonis sup̄dictis sz etiā fuerūt sauciati in
oib⁹ potentijs aie quia partes inferiores
fuerūt rebelles et isurrexerūt cōtra supi
ores. s. caro aduersus sp̄m et sp̄s fuit
conuersus et inclinatus ad sensualitatē.
ibidem. et can primo. i pn. et. pet. ij.
P̄missio xpi v̄turi facta est in monte
oreb simul cuz datioe legis et multiplici
signo ⁊ pacto. cātico primo. pte p̄ma.
Quattuor uoluntates p̄ q̄ttuor uentos
significate: cōcurrerunt in mortē et passi
onē xpi. can. vj. pte. j. doc. ij.
Regeneratio toti⁹ ecclie p̄ arche federis
fabricationē fuit figurata. cā. ij. doc. iiii.
Recapitulatio toti⁹ libri uald̄ necessaria
habetur. can. x. in fine.
Salomon fecit decē cantica iuxta decem
p̄ncipalia misteria n̄re redēptiois et ita i
singulo cātico vnū misteriuū euangelicū
demonstratur. In diuisione libri.
Salon tribus noib⁹ appellat. i p. c. ij.
Salon manifeste fatetur habuisse a deo
sp̄m p̄pheticie. ibidem in questione.
Salon appellatur sc̄tissimus. ibidem.
Salon in hoc libro nominat⁹ sc̄bz iudos
est ip̄e d̄us rex pacificus. can. iiii. doc. ij.
Sexaginta reges cū regnis suis t̄pre cō/
stantini uenerūt ad fidē xpi. ibid. doc. i.
Sexaginta p̄lati p̄ncipales ecclie ambiūt

xpm ei⁹ fidē defendendo et sexaginta doc
tores p̄ncipales ecclie ex fortibus ecclie
ambiunt xpm omnes tenentes gladios
euangelice doctrine. ibidem.
Sexaginta gnationes p̄putant ab adam
vsqz ad uirginem mariam. ibidem.
Societas aploꝝ et xpi discipuloꝝ p̄ qui/
quaginta tres dies latuit pfuga. sz sp̄s
sci gr̄a recepta: publice corā iudis et gen
tib⁹ xpm p̄fitebant. cātico. vij. p totū.
Societas aploꝝ iudeis reprobatis iuxta
dictū p̄pheticū incepūt gentiles ad xpm
puerti. can. viij. p. p̄ma p totū. ⁊ p. t̄cia.
Tabernaculū uirginē mariam figurabat
pp̄t xps sc̄tas ⁊ n̄ euerlo. cā. ij. doc. ij.
Testamentuz confirmatur per mortem
testatoris. in diuisione libri.
Testamentum uetus non uere dicitur te
stamentum: sed nouum. ibidem.
Tria millia p̄bolas et quinqz millia car
mina salon locutus est. in prolo. c. ij.
Uerbū eternū patris osculum nomina/
tur. cātico primo. pet. p̄ma.
Uerbū diuinū existens i archa humani/
tatis iohāne baptistā in ventre m̄ris loq̄
batur per os matris sicut ante locutum
fueat p̄ ora p̄phetaz. can. ij. doc. iiii.
Ueritas euangelica latebat sub umbra ⁊
thalamo et uelo et cortina cerimoniarū
antiquarū. cātico primo. pet. t̄rcia.
Uinea dñi quo ad omēs status utriusqz
testamenti ecclia dei dicitur. in principio
prolo. et cātico. x. pticula. ij. p. iij.
Uincenti⁹ martir et ceteri martires nō
solū merebantur p̄pter martiriū quod
p̄pter xpm patienter tollerabant sz etiā
iam meruerūt in uita p̄pter oia que eis
post mortē sc̄ta sunt. cātico. vj. q. ij.
Unio t̄plex sc̄ta fuit in xbi d̄i icarnatōe
p̄ accubitū ⁊ āplexū figurata. can. ij.
Uolūtas rōnalis lz ut plurimū a sensua

Tabula libri canticorū.

litate trahatur non tñ per violentiam sz p cōplacentiã et sic voluntas non trahit coacta sz allecta. in questiōe finali. ar. ij. Voluntas lz nō trahatur a sensualitate coacta sz cōplacens et allecta ad male agēdū: tñ volūtas nūq̄ trahit sensualitatē ad bñ opandum nisi coactam et in seruitutem violenter redactam. ibidem. Anguēta decē effudit xps ad sanitates et reparationē hūane nature. can. pmo. Xps fuit in veti testamēto multiplicif figurat⁹ atq; pmissus. can. pmo. p. pma. Xps nobis erat quadupliciter vniēdus ibidem. petitione pma. Xps spōsus duplici vberē et lacte nutrit eccliam suam sponsam. ibidem. Xpi duo vba duo testamēta vet⁹. s. et nouū significant. ibidē. et can. v. p. pma. Xps expectabatur vt esset collator oīum bonorū et norma et regula humanorū actuū. ibidem. petitiōe sc̄da. et in. q. si. Xps decē vnguēta aromatica et odorifera qb⁹ oēs trahēbat ī suo aduētū effudit. ibi. Xps introduxit aplos et doctores ī celaria secretoꝝ aromatū sacre scrip̄e altissima eis reuelādo misteria. ibidē. pet. iij. Xps ecclie sponsus hēt duo celaria ī que sponsa introduci petit. ibidem. Xps ante passiōē suā et ante icarnatiōs jam dispensabat gratiam et sue passiōis merita. cantico. ij. p. pma. doctrina. v. Xps sponsus introduxit ecclesiam suam sponsam in triplicem cellam vinariā ordinando in ea caritatē. ibidē. doc. vij. Xps triplex osculū dedit. ibidē. doc. viij. Xps tāq̄ in suo tabnaculo triplicif hitat in nobis et nos cū eo. ibidē. in. si. Xps eccliam suā pmo multiplicif despōsavit. can. iij. p. pma. doc. pma. Xps in suo aduētū reperies scripturas legis et pphetaz depūatā p falsas tradi-

tiōes: et expositiōe scribarū et phariseorū et saduceorū extirpauit et eradicauit. ibidem. doctrina quinta. Xps licet fuit generalis redēptor virtualit. tñ non participant redemptiōes nisi qui p baptismū regenerāf. q. si. ar. iij. Xps fuit finis legis et pphetaz et declarator et interpres eorū. ibidē. parte sc̄cia. in questiōe. et cantico pmo. parte pma. Xps tāq̄ caput influit totā virtutē ī totū corpus eccliafficū et singlarit ī oīa mēbra ad opādū spūalit et meritoꝝ. cā. v. p. i. Xps patiebat ī cruce nō tāq̄ fili⁹ nafalis marie et tāq̄ hō p̄claris: sz tāq̄ spōsus ecclie et redemptor vniuersalis. Ideo nō dicit virgini mater sz mulier ecce fili⁹ tu⁹ et c. ibidem. et can. vj. p. pma. doctrina. vj. Xps p moysen fuit multipliciter figuratus. ibidem. parte sc̄da. et cantico sexto. Xps lz esset vere mortu⁹ semp tñ opaba ē opa nre redemptionis. can. vj. q. ij. Xps tale gen⁹ mortis necessario passus est vt verificaret totā scripturas legis et pphetaz et vt ei⁹ passio esset metrum et mēsurā oīus virtutū et exēplū patie nob ī oib⁹ aduersitatib⁹. ibi. q. pma. p̄clu. iij. Xps tale genus mortis necessario passus ē et passiōis vt nō solū potētia sz iustitia diabolus viceref. ibidē. p̄cl. viij. et. ix. Xps hūit triplicem actū. s. grām vnionis et p̄siderationē nre redēptionis et actualē redemptiōis nre opationē. ibidē. q. ij. Xps lz in triduo nō fuerit nafalis homo q; erat vere mortuus tñ tunc erat caput ecclesie. ibidem. Xps p corpus patiebat et p aiām merebatur. ibidem. dubio quarto. Xps est caput ecclie hoīum et angelorū. cantico septimo. p totum. Xps pplo gentili triplici rōne p̄tialiter noluit p̄dicare. can. viij. p. ij. in. q.

Tabula libri canticorū.

Xps sponsus eccliam suā sponsas triplici
āplexu amplex⁹ fuit. cā. ix. p. iij. doc. iij.
Xps ppter tria rex pacific⁹ appellatur.
cantico decimo. pticula scda. parte scia.
Xps sponsus vocat eccliam sponsam ad
recipienduz premiū vltimatū sui laboris
et pegrinatiōis. s. pmiū glie. ibidē. p. iij.
Xps duplices nuptias cuz ecclia sua spō/
sa celebravit. ibidē. doctrina tertia.
Xps fuit perfectus et sufficiens reparator
humane ruyne. q̄stiōe finali. articlo. iij.
Yesus xps in triduo fuit marie virginis
filius. cantico sexto. q̄stiōe. ij. du. scio.

Explicit tabula.

Hec ex tue dñationis scripto sup cāticiis
canticorū dignissime p̄sul dicta sub breui/
bus ego ff jacob⁹ jañ. collegi: vt lectores
ad tantū opus p̄scutandū faciliores red
dantur. Siquis. n. ordines tui indignissi/
mi fuuli p̄fatum aiaduertit: nō solū
que posuerim: sed et multo plura altissi/
ma inueniet. que vsqz modo nō nisi per
tuam admirabilem sapientiā sunt colla/
ta mortalibus. Quamobres delectabile
ac diuinū opus letissimo animo legentes
imortali deo gr̄as agite. qui sua gr̄a sacre
scripture pelagus p̄ antistitē splendidiissi/
mū in fine seculorū nobis aperuit. Lanta
uit p̄fecto in canticis canticorū dñatio
tua reuerēdissima. qñ eorū sensus ac intel
ligentiam altius atqz clarius p̄e ceteris
explanauit. per alfabetum more scolasti/
co p̄relibata tabula se oibus offert.